LENIN

OPERE COMPLETE

www.dacoromanica.ro

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

39

www.dacoromanica.ro

TRADUCEREA ÎN LIMBA ROMÂNĂ
APARE ÎN URMA HOTĂRÎRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST ÎNTOCMITĂ
DUPĂ ORIGINALUL ÎN LIMBA RUSĂ,
ED. A V-A

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE COMPLETE

EDIŢIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREŞTI — 1966

www.dacoromanica.ro

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

39

Iunie—decembrie 1919

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

www.dacoromanica.ro

PREFAȚĂ

Volumul al 39-lea din Operele complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise între 28 iunie și 15 decembrie 1919. Aceasta a fost pentru Statul sovietic una dintre cele mai grele perioade, în care lupta împotriva dușmanilor interni și externi căpătase un caracter deosebit de înverșunat.

În vara anului 1919, cercurile guvernante din S.U.A., Anglia, Franța și din alte state ale Antantei au întreprins o nouă campanie militară împotriva Rusiei Sovietice. De data aceasta, imperialiștii își puneau toată speranța în armata lui Denikin. Împreună cu Denikin urmau să intre în luptă rămășițele trupelor de sub comanda lui Kolceak, armata lui Miller, trupele Poloniei burghezo-moșierești și cele ale lui Iudenici. Guvernele imperialiste încercaseră să atragă în lupta împotriva Rusiei Sovietice și micile state burgheze învecinate cu ea. Dar aceste țări, arată V. I. Lenin, „au păstrat față de Rusia Sovietică o neutralitate binevoitoare și au mers împotriva atotputernicei Antante, căci Antanta era tîlharul care voia să le sugrume" (volumul de față, p. 403).

Sprijinindu-se pe ajutorul acordat de S.U.A., Anglia și Franța, într-un scurt răstimp Denikin a adunat și a înarmat o armată numeroasă și a început ofensiva pe tot Frontul de sud. Albgardiștii și intervenționiștii au fost sprijiniți de păturile înstărite ale căzăcimii de pe Don și din Kuban, precum și de chiaburi. Pe Denikin îl sprijineau, de asemenea, cadeții, menșevicii, eserii, naționaliștii

www.dacoromanica.ro

burghezi, adică toți cei care erau împotriva Puterii sovietice. Armata lui Denikin a înaintat rapid în interiorul țării. Pînă în prima jumătate a lunii octombrie, ea a reușit să ocupe o mare parte din teritoriul Ucrainei, precum și orașele Kursk și Orel, ajungînd să amenințe nemijlocit Tula și capitala Statului sovietic — orașul Moscova. În același timp, armata lui Iudenici s-a apropiat de Petrograd. Se crease o situație extrem de primejdioasă pentru Rusia Sovietică.

Poporul sovietic a trebuit să înfrunte asaltul dușmanului în condițiile unor uriașe dificultăți economice. Rusia centrală era izolată de principalele baze de materii prime și produse alimentare, transporturile erau paralizate, țara suferea de o cumplită lipsă de combustibil, de alimente, iar epidemiile făceau ravagii.

Lucrările incluse în volumul de față oglindesc activitatea multilaterală desfășurată de V. I. Lenin în domeniul organizării apărării țării, al conducerii partidului și a Statului sovietic. În ele și-a găsit expresia dezvoltarea marxismului în noile condiții istorice.

Dintre aceste lucrări menționăm, în primul rînd, scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid intitulată „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin", scrisoare care a fost întocmită de Lenin și care conținea un program de mobilizare a forțelor și mijloacelor necesare pentru a se putea respinge noul atac al imperialiștilor. Comitetul Central a cerut tuturor oamenilor muncii să-și concentreze toate eforturile asupra satisfacerii nevoilor nemijlocite ale frontului, indicînd că în acest scop este necesar să se facă reduceri de personal și să fie vremelnic închise instituțiile care nu lucrează pentru apărare, iar cei mai buni și mai experimentați lucrători din organizațiile de partid și de stat să fie trimiși în Armata Roșie. Comitetul Central al partidului a subliniat totodată că este necesar să se desfășoare în mase o amplă muncă de lămurire politică și să se explice poporului ce vor în realitate Kolceak și Denikin. Scrisoarea acorda o mare importanță creării unui puternic spate al frontului, ca una dintre principalele condiții ale victoriei asupra ina-

www.dacoromanica.ro

micului, precum și organizării muncii în spirit revoluționar.

Un loc considerabil dețin în acest volum rapoartele și cuvîntările lui Lenin, apelurile și scrisorile adresate maselor largi de oameni ai muncii. În ele, V. I. Lenin chema pe muncitori și pe țărani să dea dovadă de fermitate, abnegație și eroism și demonstra cu multă putere de convingere că victoria finală va fi, fără doar și poate, a poporului sovietic. „Un război revoluționar — spunea el —, atunci cînd antrenează efectiv masele muncitoare asuprite și le trezește interesul, cînd le face să-și dea seama că luptă împotriva exploatatorilor, — un asemenea război revoluționar declanșează în ele energia și generează capacitatea de a săvîrși minuni" (p. 325). Lenin arăta că regimul sovietic a creat posibilități fără precedent pentru mobilizarea tuturor resurselor economice și morale. În război învinge acela care dispune de mai multe rezerve, de mai multe surse de forțe, de mai multă putere de rezistență în adîncul maselor populare.

În cuvîntările și în scrierile sale, Lenin explica maselor sarcinile care stăteau în fața țării, esența politicii partidului comunist și a guvernului sovietic. „Victoriile noastre se explică prin aceea — scria Lenin — că partidul nostru și Puterea sovietică se adresează direct maselor muncitoare, arătîndu-le fiecare greutate și fiecare sarcină la ordinea zilei ; că știu să explice maselor de ce în cutare sau cutare moment este necesar să depunem toate eforturile într-un domeniu sau altul al activității de stat ; că știu să stimuleze energia, eroismul și entuziasmul maselor, concentrînd eforturile revoluționare asupra celei mai importante sarcini la ordinea zilei" (p. 309). În „Scrisoare către muncitori și țărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak", Lenin arată care sînt în domeniul întăririi capacității de apărare a Republicii sovietice principalele sarcini care decurg din experiența luptei victorioase împotriva lui Kolceak. Să întărim Armata Roșie, să organizăm aprovizionarea ei cu pîine, armament, muniții, să respectăm cît mai strict ordinea revoluționară, să învățăm a aprecia partidele politice după faptele, și nu după spusele lor, să întărim alianța dintre clasa muncitoare și țărănimea mun-

www.dacoromanica.ro

citoare — acestea sînt învățămintele, spunea Lenin, pe care trebuie să le tragă muncitorii și țăranii pentru a se asigura împotriva oricărei repetări a calamităților dominației lui Kolceak.

În acele zile de grea cumpănă, masele muncitoare se uniseră și mai strîns în jurul partidului comunist. O expresie vie a încrederii lor în partid a fost intrarea în masă a muncitorilor și țăranilor în rîndurile lui. Ținînd seama de creșterea atracției pe care partidul o exercita asupra maselor muncitoare, plenara din 26 septembrie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia a adoptat hotărîrea de a organiza o săptămînă a partidului. Chemînd pe oamenii muncii să intre în rîndurile sale, partidul spunea deschis că-i cheamă la munca grea în domeniul construcției de stat, la luptă împotriva dușmanului, la muncă plină de abnegație. În cursul săptămînii partidului au fost primiți în partid peste 200 000 de oameni. Ca urmare, a crescut numărul muncitorilor membri de partid, a sporit combativitatea partidului, s-au lărgit și s-au întărit legăturile lui cu masele populare. Lenin a apreciat rezultatele săptămînii partidului ca un succes strălucit al partidului comunist și al Puterii sovietice.

În perioada luptei împotriva lui Denikin, a avut o mare însemnătate afluxul de noi forțe proletare în rîndurile Armatei Roșii. Partidul comunist a trimis pe fronturile războiului civil numeroase detașamente de muncitori, în mare parte formate din comuniști și comsomoliști, ceea ce a constituit una dintre principalele cauze ale întăririi Armatei Roșii și ale victoriilor ei. Lenin a subliniat în repetate rînduri că, intrînd în unitățile Armatei Roșii, în care majoritatea o formau țăranii, muncitorii înaintați vor constitui un puternic nucleu proletar și de partid și vor ajuta la desfășurarea unei ample munci de luminare politică.

În lupta pentru păstrarea cuceririlor revoluției socialiste, masele muncitoare au făcut minuni de vitejie pe front și au dat dovadă de abnegație în munca desfășurată în spatele frontului. În țară a luat o mare amploare avîntul în muncă al maselor, care și-a găsit o expresie vie în

www.dacoromanica.ro

organizarea subotnicelor comuniste. Lenin a arătat că eroismul în muncă merită aceeași atenție ca și eroismul pe front.

Volumul cuprinde remarcabila lucrare „Marea inițiativă", în care Lenin face o analiză multilaterală a importanței subotnicelor comuniste și generalizează experiența maselor care porniseră pe calea construirii socialismului. Apreciind marea importanță a subotnicelor, Lenin arată că ele au marcat începutul unei revoluții în conștiința oamenilor, revoluție mai anevoioasă, mai profundă, mai hotărîtoare decît răsturnarea burgheziei, „căci ea înseamnă victoria asupra propriei noastre rutine, asupra indisciplinei, asupra egoismului mic-burghez, asupra acestor deprinderi pe care blestematul capitalism le-a lăsat moștenire muncitorului și țăranului" (p. 5).

Lenin considera că importanța istorică a subotnicelor constă în faptul că ele exprimă atitudinea comunistă a muncitorilor față de muncă, trecerea lor la o disciplină nouă. El arată că organizarea feudală a muncii sociale se baza pe disciplina bîtei, organizarea capitalistă — pe disciplina foamei, pe cînd cea comunistă se bazează, și pe măsură ce va trece timpul se va baza tot mai mult, pe disciplina liber consimțită și conștientă a oamenilor muncii care au doborît jugul moșierilor și capitaliștilor.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a creat premisele economice și politice pentru o atitudine conștientă față de muncă, pentru desfășurarea inițiativei în muncă a maselor. Subotnicele comuniste au fost o expresie a entuziasmului în muncă, o măreață inițiativă creatoare a maselor care sfărîmaseră cătușele capitalismului. Lenin a definit subotnicele ca început efectiv al comunismului. „Comunismul — scria el — începe acolo unde *muncitorii de rînd*, biruind greutățile muncii, manifestă o grijă neprecupețită pentru ridicarea productivității muncii, pentru păstrarea *fiecărui pud de grîu, de cărbune, de fier* sau de alte produse, care nu le revin lor personal și nici ființelor ce le sînt «apropiate», ci unor ființe «îndepărtate», adică întregii societăți" (p. 23).

Lenin consideră că subotnicele sînt deosebit de importante prin faptul că în cadrul lor muncitorii sporesc considerabil productivitatea muncii. În lucrarea „Marea

www.dacoromanica.ro

iniţiativă", Lenin arată marele rol transformator al creşterii productivităţii muncii, care este factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Fiecare formaţiune social-economică ridică forţele de producţie şi productivitatea muncii la un nivel mai înalt decît cel atins în formaţiunea care a precedat-o: „Capitalismul — scrie Lenin — a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi şi va fi definitiv învins prin aceea că socialismul creează o nouă şi mult mai înaltă productivitate a muncii" (p. 22).

Lenin arată cît de importante sînt subotnicele pentru combaterea foametei, a ruinei economice, pentru ajutorarea frontului, pentru strîngerea legăturilor dintre clasa muncitoare şi ţărănime, întărirea unităţii partidului şi curăţirea rîndurilor lui. El scrie că nimic n-a contribuit atît de mult la creşterea prestigiului partidului comunist, la creşterea stimei muncitorilor fără partid faţă de comunişti, cum au contribuit subotnicele atunci cînd au încetat să fie un fenomen izolat şi cînd muncitorii fără partid au văzut în fapt că membrii partidului comunist au îndatoriri mai mari decît cei fără partid, că partidul primeşte în rîndurile sale noi membri nu pentru a le oferi posibilitatea de a se bucura de avantajele inerente situaţiei de partid de guvernămînt.

Lenin a acordat o mare importanţă organizării şi răspîndirii largi a subotnicelor, prevăzînd dezvoltarea continuă a acestei mari iniţiative, apariţia de noi şi noi forme de iniţiativă în muncă a maselor. Cerînd o atitudine plină de atenţie faţă de primele mlădiţe ale comunismului, el arăta că îngrijirea acestor mlădiţe constituie o îndatorire primordială şi generală.

În această perioadă de grea cumpănă pentru Ţara Sovietelor, Lenin acordă, ca întotdeauna, o mare atenţie problemelor teoriei, dezvoltă învăţătura marxistă despre lupta de clasă, despre stat, despre dictatura proletariatului. Lenin arată că după cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare şi instaurarea dictaturii proletariatului lupta de clasă nu încetează, ci ia alte forme. Schimbarea sarcinilor, a formelor şi caracterului luptei de clasă este

www.dacoromanica.ro

determinată în primul rînd de faptul că după victoria revoluției socialiste proletariatul devine clasă dominantă. În capitalism, clasa muncitoare luptă pentru eliberarea sa economică și politică ; după victoria revoluției socialiste, ea luptă pentru menținerea puterii cucerite, pentru zdrobirea împotrivirii burgheziei, pentru asigurarea victoriei socialismului. Acestea sînt sarcini ale luptei de clasă pe care înainte proletariatul nu și le punea și nici nu putea să și le pună.

În lucrarea „Despre dictatura proletariatului", Lenin indică cinci forme principale noi ale luptei de clasă a proletariatului : reprimarea împotrivirii exploatatorilor ; războiul civil ; „neutralizarea" micii burghezii, și în special a țărănimii, făurirea alianței dintre clasa muncitoare și țărănime, în care rolul conducător să aparțină proletariatului ; „folosirea" burgheziei, atragerea specialiștilor burghezi la construirea noii societăți ; făurirea unei discipline noi.

După instaurarea dictaturii proletariatului, clasa muncitoare trebuie să învingă împotrivirea claselor răsturnate. Prin comploturi și sabotaj, prin înrîurirea micii burghezii și dezlănțuirea războiului civil, burghezia încearcă să restaureze capitalismul. Mijloacele și formele împotrivirii exploatatorilor nu sînt întotdeauna și pretutindeni aceleași. Ele sînt determinate de raportul forțelor de clasă dinăuntrul țării și pe arena internațională. În Rusia, prima țară care pornise pe calea revoluției socialiste într-un timp cînd pe arena internațională burghezia era mai puternică decît proletariatul, împotrivirea exploatatorilor a fost deosebit de înverșunată. „Rusia — scria Lenin — este prima țară căreia istoria i-a hărăzit rolul de deschizător de drum al revoluției socialiste, și tocmai de aceea avem de dus o luptă atît de grea și de îndurat atîtea suferințe" (p. 138). Imperialiștii își dădeau seama că în Rusia se dă o lovitură nu numai burgheziei ruse, ci și întregului capitalism mondial. De aceea, ei au făcut tot ce le-a stat în putință ca să vină în ajutorul burgheziei ruse, care, printr-un sîngeros război civil, încerca să răstoarne Puterea sovietică. La împotrivirea armată a bur-

www.dacoromanica.ro

gheziei, proletariatul a fost nevoit să răspundă prin contramăsuri corespunzătoare.

Lenin arată că, după 7 noiembrie 1917, guvernul sovietic n-a interzis nici măcar ziarele burgheze și a pus în libertate nu numai pe miniștrii lui Kerenski, ci și pe generalul Krasnov, care luptase împotriva Rusiei Sovietice, și că numai după ce „capitaliștii au trecut la o amplă acțiune de împotrivire, am început să luăm împotriva ei sistematice măsuri de reprimare, inclusiv teroarea" (p. 116). Caracterul ascuțit al luptei de clasă din Rusia era determinat de împotrivirea înverșunată a burgheziei, și nicidecum de vreo tendință spre violență din partea clasei muncitoare.

Dușmanii clasei muncitoare, apărătorii capitalismului și revizioniștii de tot felul, denaturînd esența dictaturii proletariatului, o reduc numai la violență. Lenin a arătat în repetate rînduri că esența dictaturii proletariatului constă nu numai în violență și nu atît în violență. Esențialul în dictatura clasei muncitoare îl constituie sarcinile și funcțiile ei constructive, faptul că „proletariatul reprezintă și înfăptuiește un tip superior de organizare socială a muncii în comparație cu cel din capitalism. Aceasta este esențialul. În aceasta rezidă izvorul forței comunismului și chezășia inevitabilei sale victorii depline" (p. 14). Lenin a subliniat că, pentru a putea învinge, proletariatul trebuie să îndeplinească o dublă sarcină : în primul rînd, să antreneze prin eroismul său întreaga masă muncitoare și exploatată în lupta pentru răsturnarea burgheziei și reprimarea oricărei împotriviri din partea acesteia ; iar în al doilea rînd, să ducă după sine masa muncitoare pe calea noii construcții economice, a creării economiei socialiste și a unor noi relații sociale. „Această a doua sarcină — arăta Lenin — este mai grea decît prima, pentru că în nici un caz nu poate fi îndeplinită prin eroismul unui asalt izolat, ci necesită un foarte îndelungat și extrem de perseverent eroism în masă în munca *de fiecare zi*, eroismul cel mai greu dintre toate. Dar această sarcină este totodată mai esențială decît prima, căci, în ultimă analiză, cel mai adînc izvor de forță pentru victoriile asupra burgheziei și unica chezășie a trăiniciei și perma-

www.dacoromanica.ro

nenţei acestor victorii poate fi numai un mod de producţie socială nou, superior, înlocuirea producţiei capitaliste şi mic-burgheze prin marea producţie socialistă" (p. 18).

În această perioadă, Lenin acordă multă atenţie problemelor privind trecerea revoluţionară de la capitalism la socialism, analizei legilor ei fundamentale. În volumul de faţă a fost inclusă lucrarea „Economicul şi politicul în epoca dictaturii proletariatului", scrisă cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice. Principalele teze din această lucrare au o mare importanţă pentru teoria şi practica construirii socialismului. În această lucrare, Lenin generalizează experienţa primului stat sovietic din lume, arată importanţa istorică a victoriei dictaturii proletariatului, defineşte şi concretizează politica clasei muncitoare în opera de construire a socialismului.

Analizînd economia şi structura de clasă a societăţii în perioada de trecere, Lenin arată că principalele forme de economie socială în perioada de trecere sînt socialismul, mica producţie de mărfuri şi capitalismul. Principalelor sectoare economice le corespund forţe de clasă bine determinate : proletariatul, mica burghezie şi burghezia. Existenţa acestor trei principale sectoare şi clase este inevitabilă în perioada de trecere în toate ţările cu producţie capitalistă mai mult sau mai puţin dezvoltată. Fiecare ţară care trece la socialism, subliniază Lenin, va aduce ceva specific în rezolvarea problemelor transformării socialiste, dar aceste particularităţi în nici un caz nu pot afecta esenţialul. În comparaţie cu ţările dezvoltate, scria el, în Rusia dictatura proletariatului trebuia în mod necesar să se distingă prin unele particularităţi, datorită stării foarte înapoiate şi caracterului mic-burghez al ţării. Dar principalele forţe şi principalele forme de economie socială au fost în Rusia aceleaşi ca în orice ţară capitalistă. Aceste concluzii, deduse de Lenin din analiza economiei perioadei de trecere în Rusia Sovietică, au fost întru totul confirmate de experienţa istorică a ţărilor lagărului socialist. În economia perioadei de trecere au existat în Ţara Sovietelor atît elemente de capitalism cît şi elemente de socialism. În toate domeniile vieţii economice s-a desfăşurat o luptă între socialismul deja născut, dar la început

www.dacoromanica.ro

încă slab, şi capitalismul învins, dar încă nelichidat. Principala sarcină a dictaturii proletariatului o constituia transformarea economiei cu multe sectoare într-o economie socialistă.

De rezolvarea acestei sarcini era legată lupta pentru transformarea socialistă a agriculturii. Economia ţărănească, care continua să fie mică producţie de mărfuri, constituia baza care zi de zi şi ceas de ceas genera capitalism. Fiind o clasă de mici proprietari, ţărănimea avea o situaţie intermediară între proletariat şi burghezie şi oscila între ele. Trebuiau întreprinse acţiuni pentru a rupe definitiv ţărănimea muncitoare de burghezie şi pentru a o atrage la construirea socialismului. Clasa muncitoare, scria Lenin, trebuie să facă distincţie între ţăranul om al muncii şi ţăranul proprietar, între ţăranul muncitor şi ţăranul negustor, între ţăranul care trăieşte din munca sa şi ţăranul care face speculă. Sarcina proletariatului este să conducă ţărănimea, să lupte pentru influenţă asupra ei. Clasa muncitoare trebuie să ducă după sine elementele şovăielnice, nestatornice. Lenin arăta că şi aceasta este tot „o luptă, dar de un fel deosebit, înfrîngerea unei anumite împotriviri, ce-i drept, cu totul alt fel de împotrivire şi cu totul alt gen de înfrîngere“ (p. 464—465). În acest domeniu, principalele mijloace sînt educarea, metoda convingerii, instruirea prin intermediul exemplului.

Lenin sublinia că clasa muncitoare trebuie să atragă pe ţărani pe calea construcţiei socialiste, pe calea creării marii gospodării colective. Totodată el arăta că numai demonstrarea în practică a superiorităţii marii gospodării faţă de mica gospodărie poate asigura succesul. Este necesar, spunea el, ca fiecare artel şi comună agricolă „să devină o adevărată pepinieră de idei şi vederi comuniste în rîndurile ţăranilor, un exemplu concret care le va dovedi că fiecare comună şi fiecare artel este o mlădiţă care, deşi încă mică şi slabă, nu este artificială, nu este o plantă de seră, ci o mlădiţă reală a noii orînduiri socialiste“ (p. 387).

Într-o serie de lucrări incluse în acest volum, Lenin elaborează probleme ale învăţăturii marxiste despre stat, demonstrează esenţa de clasă a statului, scoate la iveală

www.dacoromanica.ro

opoziția dintre democrația sovietică și cea burgheză. Cu greu s-ar putea găsi o problemă — spune Lenin în prelegerea sa „Despre stat" — pe care ideologii claselor exploatatoare, reprezentanții filozofiei, sociologiei și jurisprudenței burgheze s-o fi încurcat în halul în care au încurcat problema statului, ceea ce se datorește faptului că această problemă afectează nemijlocit interesele fundamentale ale claselor exploatatoare. În dorința de a-și eterniza dominația, burghezia estompează natura de clasă a statului, prezentîndu-l drept ceva situat în afara claselor, deasupra societății. Lenin subliniază caracterul istoric, trecător, al statului capitalist, inevitabilitatea înlocuirii lui cu cel proletar. Vorbind despre statul sclavagist, despre statul feudal și despre cel burghez, Lenin arată care sînt legitățile trecerii de la un tip de stat la altul și subliniază că pricina acestei treceri trebuie căutată în schimbarea modului de producție, a structurii de clasă a societății.

Lenin scoate la iveală esența statului capitalist și arată că acest stat este o dictatură a burgheziei. Demascînd caracterul formal al democrației burgheze, el arată că, în comparație cu feudalismul, capitalismul n-a făcut decît să schimbe forma exploatării și să creeze un paravan deosebit de comod pentru camuflarea ei, dar n-a schimbat și nici nu putea să-i schimbe esența. Ideologii burgheziei și socialiștii de dreapta prezentau și continuă să prezinte democrația burgheză drept democrație „pură", „în afara claselor". Lenin a relevat caracterul formal al libertăților burgheze. Votul universal, parlamentul, spunea el, nu sînt decît forme care nu schimbă cîtuși de puțin esența lucrurilor. Iar esența constă în faptul că puterea rămîne în mîinile capitaliștilor. În legătură cu aceasta, Lenin scria că „nicăieri puterea capitalului, puterea unui pumn de miliardari asupra întregii societăți nu se manifestă cu atîta brutalitate, cu metode de corupție atît de fățișe ca în America" (p. 82—83).

Lenin subliniază că nici nu poate fi vorba de egalitate atîta timp cît în societate există proprietate privată și exploatarea omului de către om. Din punctul de vedere al proletariatului, scria el, problema se pune numai așa:

www.dacoromanica.ro

„eliberare de sub asuprirea cărei clase? egalitate între care clase? democrație pe terenul proprietății private sau pe terenul luptei pentru desființarea proprietății private? (p. 285). Lenin critică cu asprime pe liderii Internaționalei a II-a, care propovăduiau trecerea la socialism prin „democrație în general", fără dictatura proletariatului. A încerca să rezolvi sarcinile concrete ale dictaturii proletariatului cu ajutorul unor fraze generale despre libertate, egalitate, democrație, spune Lenin, înseamnă a trece pe pozițiile teoretice ale burgheziei.

Extinderea democrației pînă la nivelul democrației socialiste generale poate fi înfăptuită numai pe baza dictaturii proletariatului, care continuă lupta de clasă și o duce pînă la desființarea claselor. Chiar de la primele sale începuturi, din primele zile ale existenței sale, dictatura proletariatului poartă în sine trăsăturile democrației socialiste generale, posibilitatea transformării ei într-un stat al întregului popor. Această posibilitate a devenit realitate în Țara Sovietelor, unde, după cum se spune în Programul P.C.U.S. adoptat la Congresul al XXII-lea al partidului, dictatura proletariatului, după ce a asigurat victoria deplină și definitivă a socialismului și trecerea societății la construirea desfășurată a comunismului, „și-a îndeplinit misiunea istorică și, din punctul de vedere al sarcinilor dezvoltării interne, a încetat să fie necesară în U.R.S.S. În etapa nouă, contemporană, statul care a luat naștere ca stat al dictaturii proletariatului s-a transformat în statul întregului popor, într-un organ de exprimare a intereselor și voinței întregului popor". În Program au fost formulate principalele teze cu privire la caracterul și sarcinile acestui stat, cu privire la destinele lui în comunism. Statul întregului popor reprezintă o etapă nouă, un jalon important pe calea transformării vieții de stat socialiste în autoconducere obștească comunistă.

Lucrările incluse în volumul de față arată în chip grăitor cît de mare este importanța pe care Lenin o atribuia atragerii maselor în opera de construire a socialismului, de conducere a statului și a economiei naționale.

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a dat un conținut nou activității maselor largi populare. O dată

www.dacoromanica.ro

cu victoria revoluției, oamenii muncii din Țara Sovietelor au devenit constructori conștienți ai societății comuniste. Participarea activă și largă a oamenilor muncii la construirea vieții noi creează posibilități fără precedent pentru accelerarea ritmului dezvoltării sociale, pentru înaintarea rapidă spre comunism. Spre deosebire de capitalism, care înăbușea orice inițiativă populară, orice inițiativă curajoasă a maselor și tindea să-i transforme pe oamenii muncii în executanți docili ai voinței burgheziei, Revoluția Socialistă din Octombrie, descătușînd personalitatea umană, a creat posibilități nelimitate pentru dezvoltarea aptitudinilor și talentelor oamenilor muncii, a deschis cîmp liber inepuizabilelor forțe creatoare ale poporului. Lenin avea o încredere profundă în marile posibilități creatoare ale maselor populare, în forțele lor revoluționare. El scria că printre oamenii muncii se găsesc foarte multe elemente înzestrate cu talent organizatoric și administrativ cărora capitalismul le bara drumul, dar care trebuie ajutate în fel și chip să se ridice și să participe la construirea socialismului. Partidul comunist, spunea Lenin, trebuie să descopere aceste talente noi, necunoscute, să atragă la munca de conducere a statului pe muncitorii și țăranii de rînd, pe care veacuri de-a rîndul i-au asuprit și i-au terorizat moșierii și capitaliștii.

„Este o sarcină grea — scria V. I. Lenin —, pe care noi însă trebuie s-o îndeplinim neapărat, pentru a putea sorbi mai din adînc forțe noi din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii muncitoare... Munca de construire a socialismului pot și trebuie s-o conducă în număr tot mai mare muncitorii și țăranii muncitori de rînd“ (p. 227). Vorbind despre componența C.E.C. din Rusia care urma să fie ales la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor, Lenin a recomandat ca el să cuprindă un mare număr de muncitori și de țărani muncitori. Lenin a subliniat în repetate rînduri necesitatea îmbunătățirii și simplificării aparatului de stat, a apropierii lui de nevoile maselor. El cerea lichidarea diferitelor denaturări birocratice, care frînau activitatea creatoare a oamenilor muncii și tărăgănau rezolvarea sarcinilor. „Cea mai mică

www.dacoromanica.ro

manifestare de birocratism — scria el — trebuie pedepsită fără cruțare" (p. 312). În volumul al 39-lea e pentru prima oară inclusă în Opere o dispoziție dată în scris Secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului la 19 iulie 1919 în legătură cu întîrzierea aprobării unor instrucțiuni cu privire la trimiterea coletelor cu alimente. În această dispoziție, Lenin arăta că trebuie găsiți vinovații și elucidate cauzele întîrzierii, în primul rînd pentru stabilirea răspunderilor, iar în al doilea rînd pentru elaborarea unor măsuri care să facă imposibilă repetarea unui asemenea caz.

Insistînd asupra principiului fundamental al muncii de conducere — principiul conducerii colective, Lenin s-a ridicat totodată împotriva denaturărilor acestui principiu, care duc la lipsă de răspundere. Transformarea colegiilor în simple locuri de pălăvrăgeală, scria el, este un mare rău, căruia trebuie să i se pună capăt cu orice preț și cît mai repede cu putință. Lenin cerea ca conducerea colectivă să fie îmbinată cu responsabilitatea fiecăruia pentru o muncă precis stabilită.

O serie de lucrări incluse în volum sînt consacrate problemelor privind politica națională a partidului comunist și a guvernului sovietic. Lucrări ca, de pildă, „Către tovarășii comuniști din Turkestan", „Rezoluția C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina" și altele au avut un rol însemnat în combaterea șovinismului de mare putere și a naționalismului burghez și au contribuit în practică la întărirea Puterii sovietice în republicile și regiunile naționale. Lenin scria: „Atitudinea Republicii muncitorești-țărănești sovietice față de popoarele slabe, pînă acum asuprite, va avea o însemnătate practică pentru toată Asia și pentru toate coloniile din lume, pentru multe milioane de oameni" (p. 307). În „Rezoluția C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina", adoptată la cea de-a VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia, a fost confirmată recunoașterea independenței R.S.S.U., arătîndu-se totodată că formele alianței dintre R.S.S.U. și R.S.F.S.R. vor fi stabilite de muncitorii și de țăranii muncitori din Ucraina. Se recomanda ca la aplicarea politicii agrare să

www.dacoromanica.ro

se acorde o atenție deosebită intereselor țărănimii sărace și mijlocașe. C.C. al P.C. (b) din Rusia cerea ca masele țărănimii sărace și mijlocașe să fie în mai mare măsură atrase la opera de construire a statului și să se ia toate măsurile pentru înlăturarea oricăror piedici din calea dezvoltării nestînjenite a limbii și culturii ucrainene.

Lenin atribuia o importanță enormă trezirii popoarelor Orientului. Prevăzînd că sistemul colonial al imperialismului, pe atunci încă atotputernic, se va prăbuși sub loviturile mișcării de eliberare națională, Lenin scria că, privită în perspectiva istorică, eliberarea popoarelor Orientului este pe deplin realizabilă în practică. El își exprimă convingerea fermă că masele populare din Orient se vor ridica și-și vor asuma rolul de participanți de sine stătători la procesul dezvoltării istorice, de făuritori ai unei vieți noi.

O serie de lucrări din volumul de față, consacrate problemelor mișcării de eliberare națională a popoarelor Orientului, demască ororile colonialismului și exprimă convingerea nestrămutată că pieirea lui este inevitabilă. Deosebit de important e sub acest aspect „Raportul prezentat la cel de-al II-lea Congres general din Rusia al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient", în care Lenin subliniază uriașa importanță a Revoluției din Octombrie ca factor de revoluționare a țărilor coloniale și dependente. Adresîndu-se comuniștilor din Orient și îndemnîndu-i să se sprijine pe teoria și practica generală a comunismului, el adaugă: „Adaptîndu-vă la condiții specifice care nu există în țările europene, va trebui să știți să aplicați această teorie și practică în condiții în care principala masă o constituie țărănimea, iar lupta urmează a fi îndreptată nu împotriva capitalului, ci împotriva rămășițelor medievale" (p. 334). În această luptă, spune Lenin, sutele de milioane de oameni ai muncii și de exploatați ai popoarelor din Orient au un aliat de nădejde: proletariatul internațional. Lenin spunea că rezolvarea problemelor mișcării de eliberare națională trebuie căutată în lupta comună pe care a început-o Rusia Sovietică.

www.dacoromanica.ro

O serie de lucrări ca, de pildă, „Către muncitorii americani", „Răspuns la întrebările corespondentului ziarului american «The Chicago Daily News»" etc. sînt consacrate analizei situației internaționale și elaborării principiilor politicii externe a Statului sovietic. Lenin a arătat că principiile de bază ale politicii externe sovietice în tot cursul perioadei istorice în care „vor coexista state socialiste și state capitaliste" (p. 199) sînt: coexistența pașnică a statelor cu orînduiri sociale diferite, respectarea suveranității naționale și de stat a fiecărui popor, sprijinirea luptei popoarelor pentru libertate și independență. El a fost un promotor consecvent al politicii de pace, arătînd că în Rusia Sovietică ea decurge din însăși bazele orînduirii sociale și de stat ale țării. Lenin sublinia că guvernul sovietic este gata să garanteze neamestecul în treburile interne ale altor state, că Statul sovietic năzuiește spre pace și colaborare cu celelalte țări.

Guvernul sovietic a adresat în repetate rînduri guvernelor țărilor capitaliste propuneri de a începe negocieri pentru încetarea războiului. În volumul de față se publică „Proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională", în care guvernul sovietic a proclamat încă o dată ferma sa năzuință spre pace și a propus din nou Angliei, Franței, S.U.A., Italiei și Japoniei să înceapă negocieri de pace. „Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă — se spune în acest proiect — dorește să trăiască în pace cu toate popoarele și să-și concentreze toate eforturile asupra construcției interne, asupra organizării producției, transporturilor și a conducerii obștești pe baze sovietice" (p. 373). Lenin a militat pentru principiul coexistenței pașnice a celor două sisteme, pentru colaborare între state. „Sîntem, fără doar și poate — scria el —, pentru o înțelegere economică cu America, cu toate țările, dar *mai ales* cu America" (p. 211).

Volumul al 39-lea cuprinde și lucrări în care sînt tratate probleme ale mișcării muncitorești și comuniste internaționale: „Despre sarcinile Internaționalei a III-a (Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a)", „Cum îi folosește burghezia pe renegați", „Scrisoare către Sylvia Pankhurst", „Salut comuniștilor italieni, francezi și

www.dacoromanica.ro

germani", „Scrisoare în legătură cu sciziunea, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania", „Tovarășilor comuniști care au făcut parte din «Partidul Comunist din Germania» și care au format acum un partid nou", „Tovarășului Serrati și comuniștilor italieni în general" etc. În aceste lucrări, Lenin demască pe liderii Internaționalei a II-a, înfierîndu-i ca trădători ai socialismului și subliniind că fără luptă împotriva lor, fără despărțire de ei nici nu poate fi vorba de socialism adevărat. În același timp, el critică tendințele dogmatice, sectare care se manifestau în mișcarea comunistă din diferite țări. „Lupta împotriva trădătorilor socialismului, împotriva scheidemanniștilor și a kautskiștilor — scria el — trebuie să fie necruțătoare, dar ea nu trebuie să se desfășoare în jurul problemei participării sau neparticipării la parlamentele burgheze, la sindicatele reacționare etc. Aceasta ar fi o greșeală incontestabilă, și o greșeală și mai mare ar fi devierea de la ideile marxismului și de la linia lui practică (un partid politic puternic centralizat) spre ideile și practica sindicalismului. Trebuie să ne străduim ca partidul să participe și la parlamentele burgheze, și la sindicatele reacționare, și la «Sovietele de întreprindere», ciuntite și castrate în maniera scheidemannistă, să activeze în toate organizațiile unde sînt muncitori" (p. 223). Ulterior, aceste teze au fost dezvoltate și fundamentate de Lenin în lucrarea sa „«Stîngismul», boala copilăriei comunismului".

*
* *

În volumul de față se publică 30 de documente care se includ pentru prima oară în Operele lui V. I. Lenin. Dintre acestea, 29 au mai fost publicate în „Culegeri din Lenin", precum și în presa periodică. „Observațiile pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la biroul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia" se publică pentru prima oară (după manuscris).

www.dacoromanica.ro

Printre documentele incluse pentru prima oară în Opere figurează o serie de proiecte de hotărîri și directive ale C.C. al P.C. (b) din Rusia și ale guvernului sovietic, și anume: „Proiecte de hotărîri ale Biroului Politic al C.C. cu privire la măsurile de luptă împotriva lui Mamontov", proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la „Introducerea principiului conducerii unice la Centrala textilelor, în locul conducerii prin colegii", „Dezideratе în problema cooperației", „Proiect de hotărîre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia", „În legătură cu proiectul de hotărîre a plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la componența C.E.C. al Sovietelor din Rusia", proiectul de hotărîre a C.C.P. „Cu privire la îmbunătățirea conducerii căilor ferate" și proiectul de rezoluție „Cu privire la activitatea aparatului de aprovizionare".

Dintre documentele noi prezintă un deosebit interes: „Dispoziția către Secretariatul Consiliului Comisarilor Poporului", „Convorbirea cu ambasadorul extraordinar al Afganistanului — Muhamed Vali-han", „Cuvîntarea rostită în fața muncitorilor comuniști din Ivanovo-Voznesensk care pleacă pe front", „Cuvîntarea rostită în fața audienților cursurilor pentru lucrătorii învățămîntului extrașcolar înainte de plecarea lor pe front" și altele.

În secțiunea „Materiale pregătitoare" se publică planuri de articole, cuvîntări și expuneri, „Însemnări pentru o broșură despre dictatura proletariatului și planul broșurii", „Directive către Comisariatul poporului pentru agricultură cu privire la modificarea unor instrucțiuni", „Însemnări făcute la o consfătuire a delegaților la cel de-al II-lea Congres general al organizațiilor comuniste ale popoarelor din Orient", „Observații pe marginea proiectului de hotărîre cu privire la biroul fracțiunii P.C. (b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia".

Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

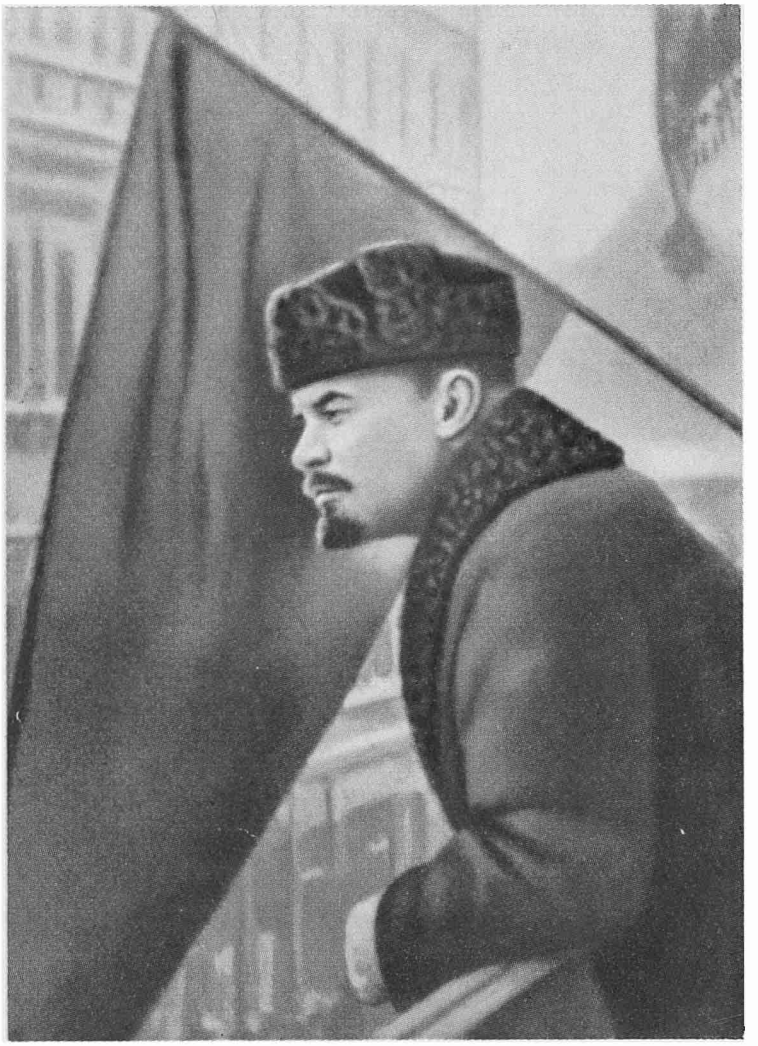

V. I. LENIN
1919

www.dacoromanica.ro

MAREA INIŢIATIVĂ

(DESPRE EROISMUL MUNCITORILOR IN SPATELE FRONTULUI. CU PRILEJUL „SUBOTNICELOR COMUNISTE")

Publicat în iulie 1919, într-o broşură apărută în Editura de stat, Moscova
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

Великий почин.

(О героизме рабочих в тылу по поводу „коммунистических субботников").

Недавно сообщал много примеров героизма красноармейцев. Рабочие и крестьяне в обувке с железными, деревянными и другими заменителями валенок и калошей, превозмогая холод и голод, победили Колчака, Деникина, Юденича, Антанту. Великая эпоха социалистической революции. Медленно и трудно идет изживание капиталистического, помещичьего наследства, тяжелого труда, нищеты и разорения, но оно идет вперед неуклонно, как и вся эпоха. Героизм трудящихся масс, совершающих гигантскую работу по изживанию ига капитала, создает тот новый, невиданный доселе оплот новой Советской дисциплины в Красной Армии, ее возрождения, укрепления, роста.

На меньшее внимания заслуживает героизм рабочих в тылу. Именно здесь гигантское большинство в один прекрасный день предприняло работу, по их собственному почину, — коммунистических субботников. Правда, это только начало, но это начало необходимого поворота. Это — начало перелома, самое трудное, самое опасное, самое коренное, самое трудное, чем свержение буржуазии, ибо

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Marea inițiativă". — 28 iunie 1919

Micșorat

www.dacoromanica.ro

Presa publică numeroase pilde de eroism din partea ostaşilor Armatei Roşii. În lupta împotriva trupelor lui Kolceak şi Denikin, ca şi împotriva celorlalte trupe ale moşierilor şi capitaliştilor, muncitorii şi ţăranii care apără cuceririle revoluţiei socialiste săvîrşesc adesea minuni de vitejie şi de rezistenţă. Încet şi anevoios decurge procesul de lichidare a partizanatului, de biruire a oboselii şi indisciplinei, dar, în pofida tuturor greutăţilor, acest proces continuă să se desfăşoare. Eroismul maselor muncitoare, care fac în mod conştient sacrificii pentru cauza victoriei socialismului, — iată ce constituie baza disciplinei noi, tovărăşeşti, în Armata Roşie, baza renaşterii, a întăririi şi creşterii ei.

Nu mai puţină atenţie merită eroismul muncitorilor în spatele frontului. De o însemnătate cu adevărat imensă este, în această privinţă, faptul că din propria lor iniţiativă muncitorii organizează *subotnice* * *comuniste*. Acesta nu e, desigur, decît un început, dar un început de o importanţă deosebit de mare. Este începutul unei revoluţii mai anevoioase, mai profunde, mai radicale şi mai hotărîtoare decît răsturnarea burgheziei, căci ea înseamnă victoria asupra propriei noastre rutine, asupra indisciplinei, asupra egoismului mic-burghez, asupra acestor deprinderi pe care blestematul capitalism le-a lăsat moştenire muncitorului şi ţăranului. Cînd *această* victorie va fi con-

* Munca voluntară se presta de obicei sîmbăta, pe ruseşte „subota", de aici denumirea de „subotnice". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

solidată, atunci şi numai atunci va fi creată noua disciplină socială, disciplina socialistă ; atunci şi numai atunci întoarcerea la capitalism va deveni imposibilă, şi comunismul va deveni într-adevăr de neînvins.

„Pravda" din 17 mai a publicat un articol al tov. A. J., intitulat „Muncă în spirit revoluţionar (Un subotnic comunist)". Acest articol e atît de important, încît îl vom reproduce în întregime :

MUNCĂ ÎN SPIRIT REVOLUŢIONAR
(UN SUBOTNIC COMUNIST)

Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia cu privire la necesitatea de a munci *în spirit revoluţionar* a dat un puternic imbold organizaţiilor comuniste şi membrilor lor. Îndemnaţi de entuziasmul general, mulţi comunişti de la căile ferate au plecat pe front, dar majoritatea comuniştilor nu şi-au putut părăsi posturile de răspundere şi n-au avut posibilitatea de a găsi noi metode de muncă în spirit revoluţionar. Rapoartele primite de pe teren cu privire la încetineala muncii de mobilizare şi la tărăgăneala birocratică au determinat subraionul liniei ferate Moscova-Kazan să examineze mai îndeaproape felul cum se desfăşoară munca în atelierele căilor ferate. S-a constatat că, din cauza lipsei mîinii de lucru şi a slabei intensităţi a muncii, întîrzie executarea unor comenzi urgente şi a unor urgente reparaţii de locomotive. La 7 mai, în adunarea generală a comuniştilor şi a simpatizanţilor din subraionul liniei ferate Moscova-Kazan s-a propus ca de la declaraţii pur verbale pe tema necesităţii de a se contribui la victoria asupra lui Kolceak să se treacă la fapte. Propunerea făcută suna astfel :

„Dată fiind greaua situaţie internă şi externă, pentru a obţine superioritatea asupra duşmanului de clasă, comuniştii şi simpatizanţii trebuie să-şi înmulţească eforturile şi să rupă din timpul lor de odihnă încă o oră de muncă, adică să-şi prelungească ziua de lucru cu o oră, să grupeze laolaltă aceste ore şi să facă sîmbăta 6 ore de muncă fizică, pentru a produce imediat o valoare reală. Considerînd că, atunci cînd e vorba de cuceririle revoluţiei, comuniştii nu trebuie să-şi precupeţească nici sănătatea, nici viaţa, propunem ca munca să fie efectuată fără plată. *Subotnicul comunist* să fie introdus în întregul subraion pînă la victoria deplină asupra lui Kolceak".

După unele ezitări, această propunere a fost adoptată în unanimitate.

Sîmbătă 10 mai, la orele 6 seara, comuniştii şi simpatizanţii s-au prezentat milităreşte la lucru şi, după ce s-au încolonat, maiştrii i-au condus, în cea mai desăvîrşită ordine, la locurile lor de muncă.

Rezultatele muncii *în spirit revoluţionar se văd.* Tabelul de mai *jos* arată întreprinderile şi felul de muncă :

www.dacoromanica.ro

Locul de muncă	Denumirea lucrărilor	Numărul muncitorilor	Numărul orelor: Unități de timp	Numărul orelor: Total	Munca efectuată
Moscova. Atelierele centrale de reparații de locomotive	Încărcare de materiale pt. linie, dispoziții pt. repararea locomotivelor și a pieselor de vagoane, spre a fi expediate la Perovo, Murom, Alatîr și Sîzran	48 21 5	5 3 4	240 63 20	Încărcat: 7 500 puduri Descărcat: 1 800 puduri
Moscova. Depoul de locomotive pt. trenuri de călători	Reparații complexe curente de locomotive	26	5	130	În total s-au reparat 1 locomotivă și jumătate
Moscova. Triaj	Reparații curente de locomotive	24	6	144	S-au reparat 2 locomotive și la alte 4 s-au demontat piesele de reparat
Moscova. Secția vagoane	Reparații curente de vagoane pt. călători	12	6	72	2 vagoane de clasa a III-a
„Perovo". Atelierele centrale de reparații de vagoane	Reparații de vagoane și mici reparații efectuate sîmbăta, duminica	46 23	5 5	230 115	12 vagoane de marfă acoperite și 2 platforme
	Total	205	—	1 014	În total s-au reparat 4 locomotive, s-au descărcat și încărcat 9 300 puduri.

www.dacoromanica.ro

Valoarea totală a lucrărilor efectuate — socotită la tariful normal — este de 5 000 de ruble, iar la tariful pentru ore suplimentare — 7 500.

La lucrările de încărcare intensitatea muncii depăşeşte cu 270% pe aceea a muncitorilor obişnuiţi. La celelalte lucrări s-a înregistrat aproximativ aceeaşi intensitate.

Întîrzierile în executarea comenzilor (urgente), întîrzieri care, datorită lipsei mîinii de lucru şi practicilor birocratice, variau între şapte zile şi trei luni, au fost lichidate.

Munca a fost efectuată cu ajutorul unor dispozitive care aveau defecţiuni (uşor de înlăturat), ceea ce a pricinuit unora dintre grupe pierderi de timp variind între 30 şi 40 de minute.

Personalul administrativ care fusese însărcinat cu conducerea lucrărilor abia reuşea să pregătească noi lucrări, şi poate că nu e prea exagerată afirmaţia unui maistru bătrîn că în timpul *subotnicului comunist* s-a făcut cam cît fac într-o săptămînă muncitori inconştienţi şi dezordonaţi.

Deoarece la această muncă au participat şi oameni care sînt pur şi simplu sinceri simpatizanţi ai Puterii sovietice şi deoarece se aşteaptă ca la subotnicele viitoare participarea lor să fie şi mai largă şi dat fiind, de asemenea, că alte raioane vor să imite exemplul comuniştilor de la linia ferată Moscova-Kazan. mă voi opri mai amănunţit asupra laturii organizatorice, pe baza comunicărilor primite de la diferitele locuri de muncă.

Circa 10% dintre participanţii la muncă au fost comunişti care lucrează permanent la respectivele locuri de muncă. Ceilalţi — oameni cu posturi de răspundere şi cu funcţii elective, de la comisarul liniei ferate pînă la comisari din diferite întreprinderi, precum şi activişti ai sindicatului, lucrători ai direcţiei şi ai Comisariatului căilor de comunicaţie.

Munca s-a desfăşurat într-o atmosferă de nemaivăzută însufleţire şi bună înţelegere. Cînd, fără sudălmi şi ciorovăieli, muncitori, funcţionari de birou şi lucrători ai direcţiei apucau un bandaj de roată în greutate de 40 de puduri pentru o locomotivă de pasageri şi, asemenea unor harnice furnici, îl rostogoleau şi-l aşezau la locul lui, în inimile tuturora se aprindea un cald simţămînt de bucurie, bucuria muncii colective, şi se întărea încrederea în trăinicia de nezdruncinat a victoriei clasei muncitoare. Rechinii imperialismului mondial nu vor reuşi să sugrume pe muncitorii învingători ; zadarnic îl aşteaptă pe Kolceak sabotorii dinăuntrul ţării.

După terminarea lucrului, cei prezenţi au fost martorii unui spectacol impresionant : obosiţi, dar cu sclipiri de bucurie în ochi, cei o sută de comunişti au salutat succesul muncii cu acordurile solemne ale „Internaţionalei“ — şi se părea că aceste valuri ale imnului victoriei se vor revărsa triumfător dincolo de ziduri, deasupra Moscovei muncitoreşti, şi, asemenea undelor stîrnite de o piatră aruncată în apă, se vor împrăştia în tot cuprinsul Rusiei muncitoreşti şi vor trezi pe cei obosiţi şi lipsiţi de vlagă.

A. J.

www.dacoromanica.ro

Comentînd acest admirabil „exemplu, demn de imitat", într-un articol publicat sub acest titlu, tov. N. R. scria în numărul din 20 mai al ziarului „Pravda" :

„Asemenea exemple de muncă efectuată de comuniști nu sînt rare. Cunosc cazuri asemănătoare la uzina electrică și la diferite linii de cale ferată. În Atelierele căii ferate Nikolaevskaia, comuniștii au prestat ore suplimentare timp de cîteva nopți pentru ridicarea unei locomotive care se prăbușise pe placa turnantă ; în Atelierele căii ferate de nord, toți comuniștii și simpatizanții au lucrat astă-iarnă timp de cîteva duminici, curățind liniile de zăpadă, iar în multe gări de mărfuri membrii respectivelor celule de partid patrulează noaptea pe teritoriul gării, pentru a preveni furturile de mărfuri. Dar toate acestea au avut și au un caracter accidental, nesistematic. Tovarășii de la linia ferată Moscova-Kazan au introdus un element nou, care face ca această muncă să capete un caracter sistematic, permanent. «Pînă la victoria deplină asupra lui Kolceak» — au hotărît tovarășii de la această linie ferată, și în aceasta rezidă toată însemnătatea muncii lor. Ei prelungesc cu o oră ziua de lucru a comuniștilor și a simpatizanților pe tot timpul cît va dura starea de război și dau, totodată, un exemplu de muncă productivă.

Acest exemplu a și găsit imitatori și *trebuie* să găsească și în viitor oameni dornici de a-l imita. Adunarea generală a comuniștilor și a simpatizanților de la linia ferată Aleksandrovskaia, luînd în discuție situația de pe fronturile de luptă și hotărîrea tovarășilor de la linia Moscova-Kazan, a hotărît : 1) Să introducă «subotnice» pentru comuniștii și simpatizanții de la linia ferată Aleksandrovskaia. Primul subotnic se fixează pentru 17 mai. 2) Să fie organizați comuniștii și simpatizanții în brigăzi model, care să arate muncitorilor cum trebuie să se lucreze și ce se poate face în realitate cu materialele și uneltele existente și în actualele condiții de hrană.

După cum spun tovarășii de la linia ferată Moscova-Kazan, exemplul lor a produs o mare impresie, iar pentru sîmbăta următoare se așteaptă ca la această muncă să participe un număr considerabil de muncitori *fără partid*. În momentul în care scriem aceste rînduri, în Atelierele liniei ferate Aleksandrovskaia munca în ore suplimentare a comuniștilor n-a început încă ; dar îndată ce s-a răspîndit zvonul că se va presta asemenea muncă, el a trezit un viu răsunet în masa celor fără partid : «Dacă știam de ieri, ne pregăteam și veneam și noi la lucru», «Sîmbăta viitoare vin negreșit» — se aude din toate părțile. Impresia pe care o produc aceste subotnice este foarte mare.

Exemplul tovarășilor de la linia ferată Moscova-Kazan trebuie să fie urmat de toate celulele comuniste din spatele frontului. Nu numai celulele comuniste de la nodul de cale ferată Moscova, ci toate organizațiile de partid din Rusia trebuie să urmeze acest exemplu. Celulele comuniste de la sate trebuie să organizeze, în primul rînd, ajutorarea familiilor ostașilor Armatei Roșii în munca cîmpului.

www.dacoromanica.ro

La primul lor subotnic comunist, tovarăşii de la linia Moscova-Kazan şi-au încheiat munca cîntînd «Internaţionala». Dacă organizaţiile comuniste din toată ţara vor urma acest exemplu şi-l vor transpune sistematic în practică, lunile grele ce ne aşteaptă vor fi trăite de Republica sovietică rusă în puternicele acorduri ale «Internaţionalei» cîntate de toţi oamenii muncii din republică...

La muncă, tovarăşi comunişti!"

„Pravda" din 23 mai 1919 comunică :

„In ziua de 17 mai a avut loc la Atelierele căii ferate Aleksandrovskaia primul «subotnic» comunist. Nouăzeci şi opt de comunişti şi simpatizanţi au lucrat, în conformitate cu hotărîrea adunării generale, 5 ore suplimentare fără plată, obţinînd doar dreptul de a primi contra cost încă un prînz, la care li s-a distribuit, tot cu bani, cîte o jumătate de funt de pîine, ca unor oameni care prestează muncă fizică".

Deşi subotnicul a fost slab pregătit şi nu îndeajuns de bine organizat, *productivitatea muncii a fost* totuşi *de 2—3 ori mai mare ca de obicei.*

Iată cîteva exemple :

5 strungari au lucrat în 4 ore 80 de axuri. Productivitatea a fost de 213% faţă de cea obişnuită.

20 de muncitori necalificaţi au strîns în 4 ore 600 de puduri de material vechi şi 70 de arcuri de vagon de cîte 3½ puduri fiecare, în total 850 de puduri. Productivitatea a fost de 300% faţă de cea obişnuită.

„Tovarăşii spun că aceasta se explică prin faptul că în orele obişnuite munca e neatrăgătoare, plictisitoare, pe cînd aici se lucrează cu plăcere, cu însufleţire. Acum însă se vor jena să facă în orele obişnuite mai puţin decît la subotnicul comunist".

„Mulţi muncitori fără partid declară acum că vor să participe la subotnicele comuniste. Brigăzile de la locomotive se angajează ca într-un subotnic să scoată din «cimitir» o locomotivă, s-o repare şi s-o pună în funcţiune.

Sîntem informaţi că asemenea subotnice se organizează şi pe linia Moscova-Veazma".

Despre felul în care se desfăşoară munca la aceste subotnice comuniste scrie tov. A. Diacenko în „Pravda" din 7 iunie. Reproducem partea esenţială a acestui articol, apărut sub titlul „Însemnări de la un subotnic" :

www.dacoromanica.ro

„Cu mare bucurie ne-am pregătit, eu și încă un tovarăș, să ne facem «stagiul» de sîmbătă, în conformitate cu hotărîrea subraionului de partid al căii ferate, și să lăsăm pentru cîteva ore creierul să se odihnească, dînd de lucru mușchilor... Fuseserăm repartizați la atelierul de lemnărie al căii ferate. Prezentîndu-ne la locul de muncă, am găsit pe ai noștri și, după ce ne-am strîns mîinile și am schimbat cîteva glume, am făcut prezența și am constatat că sîntem în total 30 de oameni... În fața noastră zăcea «monstrul» — un cazan de aburi de o greutate respectabilă, de vreo 10—11 tone, pe care noi trebuia «să-l mutăm», adică să-l rostogolim pînă la platformă, pe o distanță de circa 1/4 sau 1/3 de verstă. Un început de îndoială ni se strecoară în inimi... Dar iată-ne la treabă: tovarășii au vîrît sub cazan niște butuci de lemn, au legat de el două frînghii, și munca a început... Cazanul a cedat cam greu, dar în cele din urmă s-a urnit. Asta ne bucură pe toți; sîntem doar atît de puțini... La deplasarea aceluiași cazan au lucrat timp de aproape două săptămîni de trei ori mai mulți muncitori necomuniști, dar el s-a împotrivit pînă am venit noi... Timp de o oră muncim încordat, cu eforturi unite, în ritmul cadențat al comenzii: «Un, doi, trei!», pe care o dă organizatorul nostru, iar cazanul înaintează mereu. Deodată, buf! cîțiva tovarăși cad pe spate în mod caraghios — i-a «trădat» frînghia... Dar întreruperea e de scurtă durată: în locul frînghiei fixăm un odgon... Între timp s-a înserat; întunericul se îngroașă mereu, iar noi mai avem de biruit o pantă ușoară, după care treaba va fi repede terminată. Ne dor brațele, ne ard palmele, sîntem încinși de atîta efort, dar împingem cu toată puterea, și treaba sporește. Alături stau cîțiva tovarăși de la administrație și, văzînd impresionați de reușita noastră, vrînd-nevrînd, apucă și ei odgonul. Așa, pune umărul, de mult trebuia! Mai la o parte stă un ostaș al Armatei Roșii și se uită la ceea ce facem noi. În mîini ține o armonică. Probabil că se întreabă: Ce fel de oameni sînt ăștia? Ce caută ei aici sîmbăta, cînd toată lumea stă acasă? Eu îi ghicesc gîndurile și-i spun: «Tovarășe, cîntă-ne ceva vesel, noi nu lucrăm aici de mîntuială, sîntem adevărați comuniști, — ia te uită cît de spornică ne e munca, nu ne lăsăm pe tînjeală, ci îi dăm mereu înainte!» Ostașul leapădă grijuliu armonica și se grăbește să pună mîna pe odgon...

— «Englezul cel șmecher!» — începe cu frumoasa lui voce de tenor tov. U. Noi îl acompaniem, și în văzduh răsună vechiul cîntec muncitoresc: «Ei, dubinușka, uhnem...»

Din lipsă de obișnuință, mușchii ne sînt obosiți, ne dor umerii, spatele, dar... mîine e zi de odihnă și vom putea dormi în voie. Încă puțin și vom isprăvi: după cîteva mici ezitări, «monstrul» nostru ajunge la cîțiva pași de platformă; nu vă mai rămîne decît să puneți scînduri, să urcați cazanul pe platformă, și el va putea să îndeplinească treaba pe care de mult o așteptăm de la el! Ne îndreptăm cu toții spre «clubul» celulei de aici; intrăm într-o cameră puternic luminată, cu pereții acoperiți de afișe, de arme atîrnate în cui, și, după ce cîntăm din toată inima «Internaționala», ne

www.dacoromanica.ro

delectăm cu ceai cu «rom» şi chiar cu pîine. Această gustare, oferită de tovarăşii de aici, este cît se poate de binevenită după munca noastră încordată. Ne luăm rămas bun de la tovarăşi şi ne încolonăm. În liniştea nopţii, pe strada cufundată în somn răsună cîntece revoluţionare, acompaniate de cadenţa paşilor noştri. «Păşiţi înainte, tovarăşi!», «Sculaţi voi, oropsiţi ai vieţii!» — se înalţă imnul nostru, imnul Internaţionalei şi al muncii.

A trecut o săptămînă. Braţele şi umerii s-au odihnit, şi iată-ne plecînd la un «subotnic» să reparăm vagoane, de data aceasta la o depărtare de 9 kilometri, la Perovo. Tovarăşii s-au urcat pe acoperişul locomotivei şi acum cîntă în cor «Internaţionala». Călătorii din tren ascultă şi sînt vădit miraţi. Trenul aleargă în ritmul cadenţat al roţilor, iar noi, nemaiavînd loc pe acoperiş, stăm agăţaţi pe scările locomotivei, făcînd pe «curajoşii». Iată şi halta; am ajuns la destinaţie. Trecem printr-o curte lungă şi dăm de tov. comisar G., care ne întîmpină cordial.

— De lucru este, dar nu prea avem oameni! Nu-s decît vreo 30, iar noi trebuie să gătăm în 6 ore 13 vagoane care au nevoie de reparaţii parţiale. Uite colo boghiurile marcate; avem de reparat nu numai vagoane goale, ci şi o cisternă plină... dar nu-i nimic, ne descurcăm noi cumva..., tovarăşi!

Treaba merge strună. Eu şi încă cinci tovarăşi lucrăm la pîrghii. Sub apăsarea umerilor noştri şi manevrate de pîrghii a căror acţiune e dirijată de tov. «şef de echipă», cuplurile de roţi, în greutate de 60—70 de puduri, sar sprinten de pe o linie pe alta. De îndată ce un cuplu e mutat, altul îi ia locul. Iată-le acum pe toate aşezate la rînd, şi în scurtă vreme aceste fiare vechi sînt «expediate» la magazie... Un, doi, trei, — şi, ridicate în aer cu ajutorul pîrghiei turnante, ele dispar de pe linie. De undeva, din întuneric, se aud lovituri de ciocane: sînt tovarăşii care, asemenea unor harnice albine, lucrează la vagoanele lor «bolnave». Se fac lucrări de tîmplărie, de vopsitorie, se repară acoperişul — treaba merge strună, spre bucuria noastră şi a tovarăşului comisar. Acum mergem să dăm o mînă de ajutor fierarilor. Într-o forjă portativă se află o «oişte» încinsă, adică o bară de cuplaj cu cîrligul turtit de pe urma unei izbituri. Incandescentă şi împroşcînd scîntei, ea zace acum pe o placă de fier, şi, sub loviturile noastre iscusite, supravegheate de ochiul ager al unui tovarăş cu experienţă, îşi recapătă forma normală. Capătul barei este încă încins, de un roşu aprins, dar, purtată pe umerii noştri, bara ajunge repede la destinaţie şi, împroşcînd scîntei, este vîrîtă prin deschizătura anume făcută în acest scop; cîteva lovituri, şi iat-o la locul ei. Ne băgăm sub vagon. Aici constatăm că mecanismul cuplajelor şi al barelor nu este atît de simplu pe cît pare: e un întreg sistem cu nituri şi arcuri spirale...

Munca e în toi; s-a întunecat de-a binelea, şi torţele ard mai viu. Curînd isprăvim. O parte dintre tovarăşi «s-au aciuat» lîngă o stivă de obezi şi «sug» ceai fierbinte. Răcoroasă e noaptea de mai şi fermecător de frumoasă e secera lunii pe cerul înstelat! Din toate părţile se aud glume, rîsete, vorbe de duh.

www.dacoromanica.ro

— Tovarășe G., e timpul să dai semnalul de încetare a lucrului, îți ajung 13 vagoane!

Dar tov. G. nu se mulțumește cu atît.

După ce am isprăvit de băut ceaiul, începem să cîntăm cu toții și ne îndreptăm spre ieșire..."

Mișcarea pentru organizarea de „subotnice comuniste" nu se limitează numai la Moscova. „Pravda" din 6 iunie comunică:

„La 31 mai a avut loc la Tver primul subotnic comunist. La calea ferată au lucrat 128 de comuniști. În trei ore și jumătate s-au încărcat și s-au descărcat 14 vagoane, s-au reparat 3 locomotive, s-au tăiat cu ferăstrăul 10 steri de lemne și s-au efectuat diferite alte lucrări. Intensitatea muncii depuse de lucrătorii comuniști calificați a depășit de 13 ori productivitatea obișnuită".

În „Pravda" din 8 iunie citim:

SUBOTNICE COMUNISTE

„Saratov, 5 iunie. Comuniștii de la calea ferată, răspunzînd chemării tovarășilor de la Moscova, au hotărît, la o adunare generală de partid, să lucreze în fiecare sîmbătă cîte cinci ore suplimentare fără plată, pentru sprijinirea economiei naționale".

*

* *

Am reprodus extrem de amănunțit și cît mai complet știrile referitoare la subotnicele comuniste, căci ele constituie unul dintre cele mai importante aspecte ale construcției comuniste, căruia însă presa noastră nu-i acordă suficientă atenție și pe care noi toți nu l-am apreciat încă îndeajuns.

Mai puțină trăncăneală politică și mai multă atenție la faptele cele mai simple, dar vii, ale construcției comuniste, fapte luate din viață și verificate de viață — iată lozinca pe care trebuie s-o repetăm noi toți, scriitorii noștri, agitatorii, propagandiștii, organizatorii noștri etc.

Este firesc și inevitabil ca în primul timp de după revoluția proletară să ne preocupe mai mult ca orice sarcina principală și fundamentală — înfrîngerea împotrivirii burgheziei, victoria asupra exploatatorilor, înăbușirea com-

www.dacoromanica.ro

plotului lor (cum a fost „complotul stăpînilor de sclavi" pentru cedarea Petrogradului, la care au participat toţi, de la ultrareacţionari şi cadeţi pînă la menşevici şi eseri inclusiv [1]). Dar paralel cu această sarcină se impune tot atît de inevitabil — şi pe măsura trecerii timpului se impune tot mai mult — sarcina, mai esenţială, a construcţiei comuniste pozitive, a făuririi unor noi relaţii economice, a unei noi societăţi.

Dictatura proletariatului — după cum am mai spus în repetate rînduri, între altele şi în cuvîntarea rostită la 12 martie în şedinţa Sovietului din Petrograd — nu înseamnă numai violenţă exercitată împotriva exploatatorilor şi nici nu înseamnă în primul rînd violenţă. Temelia economică a acestei violenţe revoluţionare, chezăşia viabilităţii şi a eficacităţii ei constă în aceea că proletariatul reprezintă şi înfăptuieşte un tip superior de organizare socială a muncii în comparaţie cu cel din capitalism. Aceasta este esenţialul. În aceasta rezidă izvorul forţei comunismului şi chezăşia inevitabilei sale victorii depline.

Organizarea iobăgistă a muncii sociale se sprijinea pe disciplina bîtei, în condiţii de extremă incultură şi abrutizare a oamenilor muncii, pe care îi jecmănea şi batjocorea o mînă de moşieri. Organizarea capitalistă a muncii sociale se sprijinea pe disciplina foamei, şi, cu tot progresul culturii burgheze şi al democraţiei burgheze, marea masă a oamenilor muncii rămînea, chiar şi în cele mai înaintate, mai civilizate şi mai democratice republici, o masă incultă şi abrutizată de robi salariaţi sau ţărani oprimaţi, pe care îi jecmănea şi batjocorea o mînă de capitalişti. Organizarea comunistă a muncii sociale, spre a cărei înfăptuire primul pas îl constituie socialismul, se sprijină — şi pe măsura trecerii timpului se va sprijini tot mai mult — pe disciplina liber consimţită şi conştientă a oamenilor muncii care au doborît atît jugul moşieresc cît şi jugul capitalist.

Această disciplină nouă nu cade din cer şi nu se naşte din pioase deziderate; ea izvorăşte din condiţiile materiale ale marii producţii capitaliste, şi numai din ele. Fără aceste condiţii, ea nu este cu putinţă. Iar purtătorul acestor condiţii materiale sau promotorul lor este o

www.dacoromanica.ro

anumită clasă istorică, creată, organizată, închegată, instruită, luminată și călită de marele capitalism. Această clasă este proletariatul.

Dictatura proletariatului, dacă e să traducem în cuvinte mai simple această expresie latinească, științifică, istorică-filozofică, înseamnă următoarele:

numai o anumită clasă, și anume muncitorimea de la orașe — și în genere muncitorimea din fabrici și uzine, din industrie —, este în stare să conducă întreaga masă a celor ce muncesc și sînt exploatați în lupta pentru răsturnarea puterii capitalului, în procesul răsturnării propriu-zise, în lupta pentru păstrarea și consolidarea victoriei, în opera de făurire a orînduirii sociale noi, socialiste, în întreaga luptă pentru desființarea definitivă a claselor. (În paranteză fie zis: deosebirea științifică dintre socialism și comunism se rezumă la aceea că primul cuvînt înseamnă prima treaptă a societății noi care se naște din capitalism, iar cel de-al doilea — treapta mai înaltă, ulterioară a acestei societăți.)

Greșeala Internaționalei galbene, „de la Berna", constă în faptul că liderii ei recunosc doar în vorbe lupta de clasă și rolul conducător al proletariatului, temîndu-se să ducă raționamentul pînă la capăt, temîndu-se tocmai de acea concluzie inevitabilă care e deosebit de înspăimîntătoare și cu desăvîrșire inacceptabilă pentru burghezie. Ei se tem să recunoască faptul că dictatura proletariatului este *tot* o perioadă de luptă de clasă, care — lupta de clasă — este inevitabilă atîta timp cît nu au fost desființate clasele și care își schimbă formele, căpătînd, în prima perioadă de după răsturnarea domniei capitalului, un caracter deosebit de înverșunat și cu totul specific. Cucerind puterea politică, proletariatul nu încetează lupta de clasă, ci o continuă pînă la desființarea claselor, dar, bineînțeles, în alte condiții, într-o altă formă, cu alte mijloace.

Ce înseamnă însă „desființarea claselor"? Toți cei care se intitulează socialiști recunosc acest scop final al socialismului, dar nu toți îi aprofundează semnificația. Prin clase înțelegem mari grupuri de oameni care se deosebesc între ele după locul pe care-l ocupă într-un anumit sistem

www.dacoromanica.ro

de producţie socială istoriceşte determinat, după raportul lor (de cele mai multe ori formulat şi consfinţit prin legi) faţă de mijloacele de producţie, după rolul lor în organizarea socială a muncii şi, deci, după modul de obţinere şi după mărimea acelei părţi din avuţia socială de care dispun ele. Clasele sînt grupuri de oameni dintre care un grup îşi poate însuşi munca altuia datorită locului diferit pe care îl ocupă într-un anumit sistem de economie socială.

Este clar că pentru desfiinţarea completă a claselor nu e de ajuns să fie răsturnaţi exploatatorii, moşierii şi capitaliştii, nu e de ajuns să fie desfiinţată proprietatea *lor*, ci mai trebuie desfiinţată, de asemenea, *orice* proprietate privată asupra mijloacelor de producţie, trebuie să fie lichidată atît deosebirea dintre oraş şi sat, cît şi deosebirea dintre oamenii muncii fizice şi cei ai muncii intelectuale. Acesta este un proces foarte îndelungat. Pentru a-l putea înfăptui, societatea trebuie să facă un uriaş pas înainte în dezvoltarea forţelor de producţie, să învingă împotrivirea numeroaselor rămăşiţe ale micii producţii (împotrivire adesea pasivă, foarte tenace şi foarte greu de înfrînt), să învingă enorma putere a obişnuinţei şi rutinei, legate de aceste rămăşiţe.

A considera că toţi „oamenii muncii" sînt deopotrivă de apţi pentru această muncă înseamnă a debita vorbe goale sau a nutri iluzii de socialist antediluvian, premarxist. Căci această aptitudine nu e dată de la sine, ci se formează istoriceşte şi *numai* în condiţiile materiale ale marii producţii capitaliste. La începutul drumului care duce de la capitalism la socialism, *numai* proletariatul posedă această aptitudine. El este în stare să îndeplinească gigantica sarcină care apasă pe umerii lui, în primul rînd, pentru că este clasa cea mai puternică şi cea mai înaintată a societăţilor civilizate, în al doilea rînd, pentru că în ţările cele mai dezvoltate el reprezintă majoritatea populaţiei, iar în al treilea rînd, pentru că în ţările capitaliste înapoiate, ca în Rusia, de pildă, majoritatea populaţiei e formată din semiproletari, adică din oameni care o parte a anului duc în mod constant un trai proletar, care în mod constant îşi cîştigă o anumită

www.dacoromanica.ro

parte din subzistența lor prestînd muncă salariată în întreprinderi capitaliste.

Cei care încearcă să rezolve problemele trecerii de la capitalism la socialism pornind de la fraze generale despre libertate, egalitate, democrație în general, despre egalitatea democrației muncii etc. (cum fac Kautsky, Martov și ceilalți eroi ai Internaționalei galbene, de la Berna) nu fac decît să-și trădeze mentalitatea lor de mici burghezi, de filistini, care pe plan ideologic se tîrăsc slugarnic în coada burgheziei. La o justă rezolvare a acestei probleme se poate ajunge numai prin studierea concretă a relațiilor speciale dintre clasa care a cucerit puterea politică, clasa proletariatului, și toată masa neproletară și semiproletară a populației muncitoare, ținîndu-se seama totodată de faptul că aceste relații nu se formează într-o ireală lume armonioasă, „ideală", ci în condițiile reale ale împotrivirii înverșunate pe care burghezia o opune sub cele mai variate forme.

În orice țară capitalistă, inclusiv Rusia, marea majoritate a populației — și cu atît mai mult marea majoritate a populației muncitoare — a simțit pe propria ei piele apăsarea capitalului, jaful practicat de capitaliști, batjocura la care se dedau ei. Războiul imperialist — în care zece milioane de oameni au plătit cu viața rivalitatea dintre capitalul englez și cel german în lupta pentru întîietate în jefuirea lumii întregi — a dat acestor încercări o ascuțime, o amploare și o adîncime fără precedent și a făcut ca oamenii să-și dea seama care e izvorul lor. De aici simpatia inevitabilă a marii majorități a populației, și îndeosebi a masei muncitoare, față de proletariat, care, cu îndrăzneală eroică și cu neînduplecare revoluționară, doboară jugul capitalului, răstoarnă pe exploatatori, înfrînge împotrivirea lor și cu prețul sîngelui său croiește drumul spre crearea unei societăți noi, în care nu va fi loc pentru exploatatori.

Oricît de mari și de inevitabile sînt șovăielile și oscilările mic-burgheze manifestate de masele neproletare și semiproletare ale populației muncitoare, care trag înapoi, spre „ordinea" burgheză, sub „aripioara" burgheziei, ele nu pot totuși să nu recunoască autoritatea morală și poli-

www.dacoromanica.ro

tică a proletariatului, care nu numai că-i răstoarnă pe exploatatori şi le înfrînge împotrivirea, ci şi făureşte relaţii sociale noi, superioare, o disciplină socială nouă, superioară : disciplina oamenilor muncii conştienţi şi uniţi, care nu cunosc nici un jug şi nici o autoritate în afară de autoritatea propriei lor uniuni, a propriei lor avangărzi revoluţionare, care e mai conştientă, mai cutezătoare, strîns unită şi disciplinată.

Pentru a putea învinge, pentru a putea făuri şi consolida socialismul, proletariatul trebuie să îndeplinească o dublă sarcină, sau o sarcină unică cu dublu aspect : în primul rînd, să antreneze prin eroismul său fără preget întreaga masă muncitoare şi exploatată în lupta revoluţionară împotriva capitalului, s-o antreneze, s-o organizeze şi s-o conducă pentru a răsturna burghezia şi a sfărîma fără cruţare orice împotrivire din partea ei ; iar în al doilea rînd, să ducă după sine întreaga masă muncitoare şi exploatată, precum şi toate păturile mic-burgheze pe calea noii construcţii economice, pe calea creării unor noi relaţii sociale, a unei noi discipline a muncii, a unei noi organizări a muncii, care să unească ultimul cuvînt al ştiinţei şi al tehnicii capitaliste cu organizarea în masă a oamenilor muncii conştienţi, care făuresc marea producţie socialistă.

Această a doua sarcină este mai grea decît prima, pentru că în nici un caz nu poate fi îndeplinită prin eroismul unui asalt izolat, ci necesită un foarte îndelungat şi extrem de perseverent eroism în masă în munca *de fiecare zi*, eroismul cel mai greu dintre toate. Dar această sarcină este totodată mai esenţială decît prima, căci, în ultimă analiză, cel mai adînc izvor de forţă pentru victoriile asupra burgheziei şi unica chezăşie a trăiniciei şi permanenţei acestor victorii poate fi numai un mod de producţie socială nou, superior, înlocuirea producţiei capitaliste şi mic-burgheze prin marea producţie socialistă.

*
* *

Marea însemnătate istorică a „subotnicelor comuniste" se datoreşte tocmai faptului că în ele îşi găseşte expresia

www.dacoromanica.ro

inițiativa conștientă și voluntară a muncitorilor în dezvoltarea productivității muncii, în trecerea la o nouă disciplină a muncii, în crearea condițiilor socialiste în economie și în viață.

J. Jacoby, unul dintre puținii, sau, mai bine zis, unul dintre rarisimii democrați burghezi din Germania care, după învățămintele anilor 1870—1871, n-au trecut în tabăra șovinismului și nici în cea a național-liberalismului, ci în tabăra socialismului, a spus că înființarea unei singure asociații muncitorești are o însemnătate istorică mai mare decît bătălia de la Sadova [2]. Și pe bună dreptate. Bătălia de la Sadova a decis care dintre cele două monarhii burgheze, monarhia austriacă sau cea prusacă, va avea supremația în opera de creare a statului național capitalist german. Înființarea unei asociații muncitorești era un mic pas înainte spre victoria mondială a proletariatului asupra burgheziei. Așa și noi putem spune că primul subotnic comunist, organizat la Moscova în ziua de 10 mai 1919 de către muncitorii liniei ferate Moscova—Kazan, are o însemnătate istorică mai mare decît oricare dintre victoriile repurtate de Hindenburg sau de Foch și de englezi în războiul imperialist din 1914—1918. Victoriile imperialiștilor înseamnă măcelărirea a milioane de muncitori pentru profiturile miliardarilor anglo-americani și francezi; ele denotă brutalitatea capitalismului ghiftuit, care piere putrezind de viu. Subotnicul comunist al muncitorilor de la linia ferată Moscova—Kazan este una dintre celulele societății noi, socialiste, care aduce tuturor popoarelor lumii eliberarea de sub jugul capitalului, izbăvirea de războaie.

Domnii burghezi și acoliții lor, inclusiv menșevicii și eserii, care s-au deprins să se considere reprezentanți ai „opiniei publice", iau, firește, în zeflemea aceste speranțe ale comuniștilor, numindu-le „baobab într-un ghiveci de rezedă", fac haz de numărul infim al subotnicelor în comparație cu numeroasele cazuri de fraudă, de trîndăvie, de scădere a productivității muncii, de irosire a materiilor prime și a produselor etc. Noi vom răspunde acestor domni: dacă intelectualitatea burgheză și-ar pune cunoștințele în slujba poporului muncitor, iar nu a capi-

www.dacoromanica.ro

taliştilor ruşi şi străini pentru restaurarea puterii acestora, revoluţia s-ar desfăşura mai rapid şi mai paşnic. Dar asta e o utopie, căci problema se decide prin luptă de clasă, iar majoritatea intelectualităţii trage spre burghezie. Nu cu ajutorul intelectualităţii, ci în pofida faptului că (cel puţin în majoritatea cazurilor) ea ne pune bețe-n roate, proletariatul va învinge, înlăturînd pe intelectualii incorigibil burghezi, transformînd, reeducînd şi subordonîndu-şi pe cei şovăitori, cîştigînd treptat de partea sa o parte din ce în ce mai mare dintre ei. Jubilarea în faţa greutăţilor şi insuccesele revoluţiei, semănarea de panică, propagarea revenirii la trecut — toate acestea sînt armele şi metodele luptei de clasă a intelectualităţii burgheze. Proletariatul nu se va lăsa înşelat de ele.

Dar dacă privim lucrurile în fond, s-a întîmplat oare vreodată în istorie ca un mod de producţie nou să fi prins rădăcină dintr-o dată, fără a trece printr-un lung şir de insuccese, greşeli şi răbufniri ale trecutului? La o jumătate de secol după desfiinţarea iobăgiei, satul rus mai păstra numeroase rămăşiţe feudale. La o jumătate de secol după desfiinţarea sclaviei negrilor în America, acestia mai aveau încă pretutindeni o situaţie de oameni pe jumătate sclavi. Intelectualii burghezi, inclusiv menşevicii şi eserii, îşi rămîn fideli lor înşişi cînd stau în slujba capitalului şi continuă să uzeze de o argumentare pe de-a-ntregul falsă: înainte de revoluţia proletară ei ne acuzau de utopism, iar după revoluţie ne pretind să ştergem cît ai bate din palme urmele trecutului!

Noi însă nu sîntem utopişti şi cunoaştem adevărata valoare a „argumentelor" burgheze; ştim de asemenea că, un anumit timp după revoluţie, rămăşiţele vechiului în moravuri vor precumpăni inevitabil asupra mlădiţelor noului. Aşa se întîmplă întotdeauna atît în natură cît şi în viaţa socială; cînd noul este abia născut, vechiul întotdeauna rămîne cîtva timp mai puternic decît el. Zeflemelile pe tema slăbiciunii mlădiţelor noului, ieftinul scepticism de intelectual etc. etc., — toate acestea sînt în fond metode ale luptei de clasă a burgheziei împotriva proletariatului şi înseamnă apărarea capitalismului îm-

www.dacoromanica.ro

potriva socialismului. Noi trebuie să studiem minuțios mlădițele noului, să le acordăm maximum de atenție, să le stimulăm pe toate căile creșterea, „să îngrijim" aceste slabe mlădițe. Este inevitabil ca unele dintre ele să piară. Nu se poate afirma cu certitudine că tocmai „subotnicele comuniste" vor juca un rol deosebit de important. Dar nu asta contează. Important e să sprijinim absolut toate mlădițele noului, din care viața va selecționa pe cele mai viabile. Dacă, spre a ajuta oamenilor să învingă sifilisul, un savant japonez a avut răbdarea să încerce 605 preparate pînă ce a reușit să găsească pe al 606-lea, care satisface anumite cerințe, — este de netăgăduit că cei care vor să rezolve o sarcină mult mai grea, care vor să învingă capitalismul, trebuie să dea dovadă de tenacitatea necesară pentru a încerca sute și mii de noi metode, procedee și mijloace de luptă, spre a putea elabora pe cele mai potrivite dintre ele.

Importanța „subotnicelor comuniste" rezidă în faptul că ele au fost inițiate nu de muncitori care se bucură de condiții excepțional de bune, ci de muncitori cu calificare diferită, inclusiv muncitori fără nici o calificare, salahori, care trăiesc în condiții *obișnuite*, adică în condiții dintre *cele mai grele*. Cu toții cunoaștem foarte bine cauza principală a scăderii productivității muncii, fenomen care se observă nu numai în Rusia, ci în lumea întreagă : ruina și mizeria, întărîtarea și oboseala provocate de războiul imperialist, bolile și subalimentarea. Ca importanță, aceasta din urmă ocupă primul loc. Foametea — iată cauza. Dar pentru a înlătura foametea e nevoie de ridicarea productivității muncii atît în agricultură cît și în transporturi și în industrie. Rezultă, așadar, un cerc vicios : pentru a ridica productivitatea muncii trebuie să scăpăm de foamete, iar pentru a scăpa de foamete trebuie să ridicăm productivitatea muncii.

Se știe că asemenea contradicții se rezolvă în practică prin ruperea acestui cerc vicios, printr-o schimbare radicală în starea de spirit a maselor, prin inițiativa eroică a unor grupuri, care, în cadrul acestei schimbări, are adesea rolul decisiv. Salahorii și feroviarii din Moscova (ne referim, bineînțeles, la majoritate, iar nu la mănun-

www.dacoromanica.ro

chiul de speculanţi, birocraţi şi alţi albgardişti de aceeaşi teapă) sînt oameni ai muncii care trăiesc în condiţii extrem de grele. Subalimentarea este permanentă, iar acum, înainte de noua recoltă, în condiţiile înrăutăţirii generale a situaţiei alimentare, în ţară bîntuie o adevărată foamete. Ei bine, aceşti muncitori flămînzi, înconjuraţi de perfida agitaţie contrarevoluţionară a burgheziei, a menşevicilor şi eserilor, organizează „subotnice comuniste", lucrează ore suplimentare *fără nici o plată* şi obţin *o sporire enormă a productivităţii muncii*, cu toate că sînt obosiţi, istoviţi de suferinţă, sleiţi din pricina subalimentării. Nu este oare acesta un eroism măreţ ? Nu este oare acesta începutul unei cotituri care are o însemnătate istorică universală ?

Productivitatea muncii este, în ultimă analiză, factorul cel mai important, cel mai de seamă al victoriei noii orînduiri sociale. Capitalismul a creat o productivitate a muncii pe care n-a cunoscut-o feudalismul. Capitalismul poate fi şi va fi definitiv învins prin aceea că socialismul creează o nouă şi mult mai înaltă productivitate a muncii. Este o operă extrem de anevoioasă şi foarte îndelungată, dar *ea a fost începută*, şi aceasta este esenţialul. Dacă în Moscova înfometată, în vara anului 1919, muncitori flămînzi, care au îndurat cei patru ani de crîncen război imperialist şi apoi un an şi jumătate de şi mai crîncen război civil, au putut să înceapă această operă măreaţă, atunci care va fi ritmul de dezvoltare după ce vom fi învins în războiul civil şi vom fi cucerit pacea ?

În comparaţie cu capitalismul, comunismul înseamnă o mai înaltă productivitate a muncii prestate de muncitori liberi, conştienţi, uniţi, care folosesc o tehnică înaintată. Subotnicele comuniste sînt extrem de preţioase ca început *efectiv al comunismului*, dar fenomenele de acest gen sînt extrem de rare, căci noi ne aflăm pe treapta pe care „se fac abia *primii paşi* pe calea trecerii de la capitalism la comunism" (cum foarte just se spune în programul partidului nostru [3]).

Comunismul începe acolo unde *muncitorii de rînd*, biruind greutăţile muncii, manifestă o grijă neprecupeţită pentru ridicarea productivităţii muncii, pentru păs-

www.dacoromanica.ro

trarea *fiecărui pud de grîu, de cărbune, de fier* sau de alte produse, care nu le revin lor personal şi nici fiinţelor ce le sînt „apropiate", ci unor fiinţe „îndepărtate", adică întregii societăţi, zecilor şi sutelor de milioane de oameni uniţi la început în cadrul unui singur stat socialist, iar apoi în cadrul unei Uniuni de Republici sovietice.

În lucrarea sa „Capitalul", Karl Marx persiflează grandilocvenţa marii carte burghezo-democratice a libertăţilor şi drepturilor omului, toată frazeologia bombastică pe tema libertăţii, egalităţii şi fraternităţii *în general*, cu care se îmbată micii burghezi şi filistinii tuturor ţărilor, inclusiv mîrşavii eroi de astăzi ai mîrşavei Internaţionale de la Berna. Acestor pompoase declaraţii de drepturi Marx le opune felul simplu, modest, practic şi concret în care proletariatul pune problema: reducerea prin lege a zilei de muncă, — iată un model tipic al acestui fel de a pune problema[4]. Toată justeţea şi profunzimea observaţiei lui Marx ne apar cu atît mai clare şi mai evidente cu cît mai larg se desfăşoară conţinutul revoluţiei proletare. „Formulele" adevăratului comunism se deosebesc de frazeologia pompoasă, meşteşugită şi festivă a celor de teapa lui Kautsky, a menşevicilor şi eserilor în cîrdăşie cu preaiubiţii lor „confraţi" de la Berna tocmai prin faptul că ele reduc totul la *condiţiile de muncă*. Mai puţină trăncăneală despre „democraţia muncii", despre „libertate, egalitate, fraternitate", despre „suveranitatea poporului" etc.; în aceste fraze grandilocvente, muncitorul şi ţăranul conştient din zilele noastre vor descoperi uşor şarlatania intelectualului burghez, aşa cum un om cu experienţă de viaţă, văzînd mutra „pomădată" şi înfăţişarea sclivisită a unui „domn bine", va stabili îndată şi fără greş: „Desigur că e un pungaş".

Mai puţine fraze pompoase, mai multă treabă simplă, *de fiecare zi*, mai multă grijă pentru pudul de grîu şi pentru pudul de cărbune! Mai multă grijă ca acest pud de grîu şi acest pud de cărbune, atît de necesare muncitorului flămînd şi ţăranului zdrenţăros şi dezbrăcat, să fie procurate *nu prin tranzacţii de tarabă*, nu în maniera capitalistă, ci prin munca conştientă, liberă, eroică

www.dacoromanica.ro

şi neprecupeţită a muncitorilor de rînd, de felul salahorilor şi feroviarilor de la linia ferată Moscova-Kazan.

Trebuie să recunoaştem cu toţii că rămăşiţele manierei bombastice în care intelectualul burghez tratează problemele revoluţiei se fac simţite pretutindeni, la fiecare pas, chiar şi în rîndurile noastre. Presa noastră, de pildă, acordă prea puţină atenţie luptei împotriva acestor putrede rămăşiţe ale putredului trecut burghezo-democratic, acordă prea puţin sprijin mlădiţelor simple, modeste, dar vii, ale adevăratului comunism.

Să luăm situaţia femeii. Nici un partid democratic din lume, în nici una dintre republicile burgheze cele mai înaintate, n-a făcut în această privinţă, în decurs de decenii, nici a suta parte din ceea ce am făcut noi chiar în primul an de existenţă a Puterii sovietice. Noi n-am lăsat literalmente piatră pe piatră din mîrşavele legi care proclamă inegalitatea în drepturi a femeii, îngrădesc divorţul, statornicesc odioasele formalităţi care-l însoţesc, nerecunoaşterea copiilor nelegitimi, interzic căutarea paternităţii etc., — legi din care, spre ruşinea burgheziei şi a capitalismului, s-au păstrat numeroase rămăşiţe în toate ţările civilizate. Avem tot dreptul să ne mîndrim cu ceea ce am făcut în acest domeniu. Dar cu cît *mai temeinic* am curăţit noi terenul de balastul legilor şi instituţiilor vechi, burgheze, cu atît mai clar a devenit pentru noi faptul că aceasta este numai o curăţire a terenului pentru construcţie, iar nu construcţia însăşi.

Cu toate legile care o eliberează, femeia continuă să rămînă o *sclavă casnică*, căci o apasă, o înăbuşă, o îndobitoceşte şi o înjoseşte mărunta gospodărie *casnică*, care o leagă de bucătărie şi de camera copiilor, irosindu-i munca într-o activitate stupid de neproductivă, măruntă, enervantă, îndobitocitoare şi abrutizantă. Adevărata *eliberare a femeii*, adevăratul comunism va începe numai acolo şi numai atunci, unde şi cînd va începe (sub conducerea proletariatului aflat la cîrma statului) lupta de masă împotriva acestei mărunte gospodării casnice, sau, mai bine zis, *reconstrucţia în masă* a acestei gospodării şi transformarea ei în mare gospodărie socialistă.

www.dacoromanica.ro

Acordăm noi în practică suficientă atenție acestei probleme, care este teoreticește incontestabilă pentru orice comunist? Desigur că nu. Ne îngrijim noi îndeajuns de *mlădițele* comunismului deja existente în acest domeniu? Nu, și iarăși nu. Cantinele, creșele, grădinițele de copii — iată exemple de asemenea mlădițe, iată acele mijloace simple, cotidiene, care nu au în ele nimic pompos, grandilocvent și festiv, dar care sînt de natură să *elibereze efectiv femeia*, să micșoreze și să desființeze efectiv inegalitatea dintre ea și bărbat în ceea ce privește rolul ei în producția socială și în viața socială. Mijloacele acestea nu sînt noi; ele (ca și, în genere, toate premisele materiale ale socialismului) au fost create de marele capitalism, dar în condițiile acestuia ele erau, în primul rînd, extrem de rare, iar în al doilea rînd — și asta e deosebit de important — erau fie întreprinderi *negustorești*, cu toate odioasele lor aspecte de speculă, jecmăneală, înșelăciune și falsificare, fie „exhibiții ale filantropiei burgheze", pe care cei mai buni dintre muncitori o urau și o disprețuiau pe bună dreptate.

Este cert că avem azi mult mai multe instituții din acestea și că ele *încep* să-și schimbe caracterul. Este cert că printre muncitoare și țărance există mult mai multe *talente organizatorice* decît cunoaștem noi, femei care se pricep să pună pe roate o treabă practică, cu participarea unui mare număr de colaboratori și a unui număr și mai mare de consumatori, fără acel prisos de fraze, de sterilă agitație, ciorovăială și palavrageală despre planuri, sisteme etc. de care „suferă" în permanență mult prea încrezuta „intelectualitate" sau „comuniștii" făcuți în pripă. Dar noi *nu îngrijim* cum se cuvine aceste mlădițe ale noului.

Priviți burghezia. Cît de bine se pricepe ea să facă reclamă instituțiilor de care are *ea* nevoie! Priviți cum întreprinderile „model", din punctul de vedere al capitaliștilor, sînt zgomotos elogiate în milioanele de exemplare ale ziarelor lor, cum instituțiile burgheze „model" sînt transformate în obiect de mîndrie națională! Presa noastră însă nu se preocupă de loc sau nu se preocupă decît în mică măsură să descrie cele mai bune cantine și creșe,

www.dacoromanica.ro

să obţină prin insistenţe zilnice transformarea unora dintre ele în instituţii model, să le popularizeze, să explice amănunţit ce economie de muncă omenească, ce înlesniri pentru consumatori, ce economie de produse, ce eliberare a femeii de sub jugul gospodăriei, ce îmbunătăţire a condiţiilor sanitare se obţin printr-o *muncă comunistă exemplară* şi se pot obţine şi extinde asupra întregii societăţi, asupra tuturor celor ce muncesc.

Producţie exemplară, subotnice comuniste exemplare, grijă şi conştiinciozitate exemplară în producerea şi distribuirea fiecărui pud de grîu, cantine-model, curăţenie exemplară în cutare bloc muncitoresc, în cutare cvartal de locuinţe — toate acestea trebuie să constituie, într-o măsură de zece ori mai mare decît acum, obiectul atenţiei şi grijii presei noastre, a *fiecărei* organizaţii muncitoreşti şi ţărăneşti. Toate acestea sînt mlădiţe ale comunismului, şi îngrijirea lor constituie datoria noastră comună şi de căpetenie. Oricît de grea ar fi situaţia noastră în domeniul aprovizionării şi al producţiei, totuşi, după 18 luni de putere bolşevică, progresele realizate *pe toată linia* sînt evidente: colectările de cereale s-au ridicat de la 30 000 000 de puduri (în perioada 1 august 1917—1 august 1918) la 100 000 000 de puduri (în perioada 1 august 1918—1 mai 1919); suprafaţa cultivată cu legume a crescut, la cereale suprafaţa rămasă neînsămînţată e mai mică anul acesta, transportul feroviar a început să se îmbunătăţească în pofida tuturor enormelor greutăţi de aprovizionare cu combustibil etc. Pe acest fond general şi cu sprijinul puterii de stat proletare, mlădiţele comunismului nu se vor ofili, ci se vor dezvolta şi transforma în comunism deplin.

*
* *

Trebuie să aprofundăm temeinic semnificaţia „subotnicelor comuniste", pentru a putea trage din această mare iniţiativă toate învăţămintele practice de mare importanţă care decurg din ea.

Sprijinirea pe toate căile a acestei iniţiative — iată primul şi cel mai important dintre aceste învăţăminte.

www.dacoromanica.ro

Cuvîntul „comună" a început să fie cu prea multă ușurință întrebuințat la noi. Aproape că nu există întreprindere organizată de comuniști sau cu participarea lor care să nu fie imediat declarată „comună", uitîndu-se adesea că *un asemenea titlu de onoare* trebuie *cucerit* prin muncă îndelungată și tenace, prin succese *practice* efectiv obținute în construcția cu adevărat comunistă.

De aceea este întru totul justă, socot eu, concluzia la care a ajuns majoritatea Comitetului Executiv Central, și anume că în decretul Consiliului Comisarilor Poporului trebuie modificată *denumirea* de „comune de consum" [5]. E de preferat o denumire cît mai simplă — atunci și deficiențele, lipsurile, inerente *primilor* pași ai noii munci organizatorice, nu vor fi puse pe seama „comunei", ci (cum e și drept) pe seama acelor comuniști care *nu sînt* la înălțimea sarcinilor încredințate. Ar fi foarte util să scoatem din uzul *curent* cuvîntul „comună", să interzicem primului venit să înhațe acest cuvînt sau *să recunoaștem această denumire n u m a i* adevăratelor comune, care au dovedit efectiv în practică (și au confirmat prin recunoașterea unanimă a întregii populații din împrejurimi) că sînt în stare și se pricep să organizeze munca în spirit comunist. Dovedește mai întîi că ești în stare să muncești fără plată în interesul societății, în interesul tuturor oamenilor muncii, că ești în stare „să muncești în spirit revoluționar", să ridici productivitatea muncii, să organizezi în mod exemplar treaba, și abia după aceea întinde mîna spre acest titlu de onoare care e „comuna" !

În această privință „subotnicele comuniste" constituie o excepție deosebit de valoroasă, pentru că aici salahorii și feroviarii de la calea ferată Moscova—Kazan au arătat *mai întîi prin fapte* că sînt în stare să muncească în spirit *comunist*, și abia după aceea au dat inițiativei lor denumirea de „subotnice comuniste". Trebuie să tindem și să obținem ca și pe viitor să fie la fel, ca toți cei care dau întreprinderii, instituției sau operei lor denumirea de comună *fără a fi dovedit* — prin muncă grea și prin *succesul* practic *al unei munci îndelungate*, printr-o organizare exemplară și cu adevărat comunistă — că au

www.dacoromanica.ro

dreptul la această denumire să fie fără milă făcuţi de rîs şi înfieraţi ca şarlatani sau flecari.

Marea iniţiativă a „subotnicelor comuniste" trebuie să fie folosită şi în altă privinţă, şi anume pentru *curăţirea* rîndurilor partidului. În prima perioadă de după revoluţie, cînd masa oamenilor „leali" şi cu mentalitate filistină aveau o atitudine extrem de rezervată, cînd întreaga intelectualitate burgheză, inclusiv, bineînţeles, menşevicii şi eserii, sabotau pe capete, aducînd astfel servicii burgheziei, în această perioadă era cu desăvîrşire inevitabil ca în partidul aflat la cîrma ţării să se strecoare aventurieri şi alte elemente arhidăunătoare. Aşa a fost şi aşa va fi în orice revoluţie. Esenţialul este ca partidul aflat la cîrma ţării şi care se sprijină pe o clasă înaintată, sănătoasă şi puternică să ştie să-şi cureţe rîndurile.

În această direcţie am început să lucrăm de multă vreme. Acţiunea începută trebuie continuată cu perseverenţă şi tenacitate. Mobilizarea pe front a comuniştilor ne-a fost de folos: laşii şi nemernicii s-au cărat din partid. Călătorie sprîncenată! O *asemenea* reducere a numărului membrilor de partid înseamnă o *enormă creştere* a tăriei şi ponderii lui. Trebuie să continuăm acţiunea de curăţire, folosind totodată iniţiativa „subotnicelor comuniste": primirea în partid să se facă după un „termen de încercare", de „verificare", să zicem, de şase luni de „muncă în spirit revoluţionar". O verificare similară trebuie să cerem *tuturor* celor care au intrat în partid după 25 octombrie 1917 şi care nu şi-au dovedit, prin activităţi sau merite deosebite, devotamentul şi fidelitatea faţă de partid, capacitatea de a fi comunişti.

Curăţirea rîndurilor partidului, îmbinată cu *sporirea necontenită* a exigenţei lui în ceea ce priveşte desfăşurarea unei activităţi cu adevărat comuniste, va îmbunătăţi *aparatul* puterii de stat şi va grăbi enorm *trecerea definitivă* a ţăranilor de partea proletariatului revoluţionar.

Între altele, „subotnicele comuniste" au aruncat o lumină neobişnuit de vie asupra caracterului de clasă al aparatului de stat în condiţiile dictaturii proletariatului. Comitetul Central al partidului scrie o scrisoare cu privire

www.dacoromanica.ro

la „munca în spirit revoluţionar“ *. Ideea a fost sugerată de Comitetul Central al unui partid cu 100 000—200 000 de membri (presupun că atîţia vor rămîne după o curăţire serioasă, căci acum sînt mai mulţi).

Această idee a fost îmbrăţişată de muncitorii organizaţi în sindicate. La noi, în Rusia şi în Ucraina, sindicatele numără circa 4 000 000 de membri. În covîrşitoarea lor majoritate, aceştia sînt partizani ai puterii de stat proletare, ai dictaturii proletariatului. 200 000 şi 4 000 000 — iată raportul dintre aceste două „roţi dinţate“, dacă ne este îngăduit să ne exprimăm astfel. Urmează apoi *zecile de milioane* de ţărani, care se împart în trei grupuri principale: semiproletarii, sau sărăcimea, care formează grupul cel mai numeros şi cel mai apropiat de proletariat; apoi ţărănimea mijlocaşă; în sfîrşit, chiaburii, sau burghezia sătească, care formează un grup foarte restrîns.

Atîta timp cît are posibilitatea de a-şi vinde pe piaţă grînele şi de a specula foametea, ţăranul rămîne (şi acest lucru e inevitabil în decursul unei anumite perioade de timp sub dictatura proletariatului) pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant. Ca speculant, el ne e ostil nouă, statului proletar şi înclină să se înţeleagă cu burghezia şi cu slugile ei credincioase, inclusiv cele de teapa menşevicului Şer sau a eserului B. Cernenkov, care sînt pentru libertatea comerţului cu grîne. Dar *ca om al muncii*, ţăranul e prietenul statului proletar, aliatul cel mai de nădejde al muncitorului în lupta împotriva moşierului şi a capitalistului. Ca om al muncii, ţăranul, în marea sa masă de multe milioane, sprijină acea „maşină“ de stat în fruntea căreia se află o sută-două sute de mii de oameni ai avangărzii proletare comuniste şi care e alcătuită din milioane de proletari organizaţi.

Un stat mai democratic, în înţelesul adevărat al cuvîntului, un stat mai strîns legat de masele muncitoare şi exploatate *n-a existat încă pe lume*.

Munca proletară de felul celei care îşi găseşte expresia în „subotnicele comuniste“ şi pe care o promovează ele este singura în măsură să asigure definitiv statului pro-

* *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 268—273. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

letar respectul şi dragostea ţărănimii. Numai o asemenea muncă îl convinge definitiv pe ţăran de dreptatea noastră, de dreptatea comunismului, şi-l transformă într-un partizan devotat al nostru, ceea ce la rîndul său duce la înlăturarea deplină a greutăţilor de aprovizionare, la victoria deplină a comunismului asupra capitalismului în problema producţiei şi distribuirii cerealelor, la consolidarea incontestabilă a comunismului.

28 iunie 1919

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA SITUAŢIA ACTUALĂ ŞI SARCINILE IMEDIATE ALE PUTERII SOVIETICE

RAPORT PREZENTAT LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. DIN RUSIA, A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ŞI A REPREZENTANŢILOR COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE DIN MOSCOVA
4 IULIE 1919 [6]

Tovarăşi, cînd se pune problema de a face în prezent o apreciere a situaţiei noastre generale, fără să vrei îţi vine în minte mai întîi de toate să faci o comparaţie între situaţia din iulie 1919 şi cea din iulie 1918. Cred că această comparaţie, care se impune în mod firesc, ne va permite să ne facem lesne o idee justă despre dificultăţile noi, dar care, într-o anumită măsură, sînt tot vechile noastre dificultăţi, care s-au accentuat acum la noi, îngreuind şi mai mult situaţia şi cerîndu-ne o nouă încordare a forţelor noastre, iar pe de altă parte ne va arăta ce pas uriaş a făcut revoluţia mondială în acest an şi de ce, chiar dacă privim lucrurile cu maximum de luciditate şi prudenţă, ea ne dă totuşi certitudinea deplină că mergem spre o victorie deplină şi definitivă.

Tovarăşi, amintiţi-vă în ce situaţie ne aflam noi acum un an. În iulie 1918 se îngrămădiseră deasupra Republicii sovietice nori care păreau cumplit de ameninţători şi calamităţi care păreau de nebiruit. Atunci, ca şi acum, situaţia aprovizionării se înrăutăţise în ajunul noii recolte, la sfîrşitul vechiului an alimentar, cînd rezervele sînt pe sfîrşite. Anul trecut situaţia era incomparabil mai grea. Ca şi acum, greutăţilor din domeniul aprovizionării li se adăugaseră vara trecută şi mai multe greutăţi de ordin politic şi militar, interne şi externe. Cînd în vara anului trecut s-a întrunit congresul Sovietelor [7], el a coincis cu rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova [8], cu trădarea eserului de stînga Muraviev [9], pe atunci comandant-şef al

www.dacoromanica.ro

trupelor de pe Frontul de est, care era pe punctul de a deschide frontul nostru. Vara anului 1918 a coincis cu vastul complot de la Iaroslavl [10], inspirat — după cum s-a dovedit astăzi şi după cum recunosc participanţii — de ambasadorul francez Noulens, care l-a îndrumat pe Savinkov să organizeze acest complot, garantîndu-i că trupele franceze care debarcă la Arhanghelsk vor veni în ajutorul Iaroslavlului, că, oricît de grea va fi situaţia acestui oraş, el va putea conta pe o joncţiune cu trupele de la Arhanghelsk, cu trupele aliaţilor şi, prin urmare, pe căderea foarte apropiată a Moscovei. În est, duşmanul reuşise în acest timp să ocupe Samara, Kazan, Simbirsk, Sîzran şi Saratov. În sud, trupele căzăceşti, sprijinite de imperialismul german — lucru stabilit în mod absolut precis —, căpătau bani şi armament. Duşmanii năvăleau asupra noastră, ne înconjurau din două părţi, îşi băteau joc de noi. În cercurile imperialiste, germane se spunea: „Dacă nu puteţi ţine piept atacului trupelor cehoslovace, înţelegeţi-vă cu noi". Iată pe ce ton impertinent îşi permiteau să vorbească imperialiştii germani.

Într-o astfel de situaţie se găsea pe atunci Republica sovietică, situaţie, s-ar părea, lipsită de orice ieşire, cînd întîmpinam nemaipomenite greutăţi în domeniul aprovizionării şi cînd armata noastră abia începuse să se înfiripeze. Ea nu era organizată, nu avea experienţă, trebuia să înjghebăm în grabă, la repezeală, un detaşament după altul; la o muncă sistematică, judicios concepută nici nu ne puteam gîndi. Şi dacă am supravieţuit greutăţilor acestui an, dacă, bazîndu-ne pe această experienţă şi avînd-o mereu în minte, privim situaţia actuală, sîntem cu totul îndreptăţiţi să spunem: da, situaţia e grea, dar, făcînd o comparaţie între ceea ce a fost anul trecut şi situaţia de astăzi — asta e neîndoielnic pentru oricine vrea să studieze şi să observe lucrurile cu atenţie, fără a se lăsa influenţat de starea lui de spirit —, această comparaţie ne arată, chiar şi numai sub aspectul raportului de forţe dinăuntrul ţării, al confruntării faptelor referitoare la greutăţile noastre temporare, că situaţia noastră actuală este incomparabil mai stabilă, şi de aceea ar fi cea mai mare crimă să ne lăsăm cuprinşi de panică.

www.dacoromanica.ro

Dacă acum un an situația a fost incomparabil mai grea și totuși am învins greutățile, putem spune cu certitudine absolută, fără să ne supraestimăm cîtuși de puțin forțele și fără să subestimăm cîtuși de puțin greutățile, că le vom învinge și acum. Eu mă voi referi doar la principalele date comparative, deoarece de această problemă se vor ocupa în mod mai amănunțit vorbitorii următori.

În vara anului trecut, cînd în domeniul aprovizionării situația se agravase, lucrurile ajunseseră la noi pînă acolo, încît în iulie și în august Comisariatul pentru aprovizionare, adică forul care conduce această ramură de activitate, nu avea în depozite absolut nimic care să poată fi distribuit populației extrem de istovite, extenuate și înfometate de la orașe și din regiunile neagricole. Anul acesta aparatul nostru a făcut un uriaș pas înainte. În perioada 1 august 1917—1 august 1918 n-am putut colecta decît 30 000 000 de puduri, pe cînd între 1 august 1918 și 1 mai 1919 am colectat 100 000 000 de puduri. Deși e foarte puțin în comparație cu ceea ce ne trebuie, aceasta dovedește totuși că în activitatea de colectare a produselor alimentare trebuie să învingem nenumăratele greutăți de ordin organizatoric pe care ni le creează orice țăran care posedă surplusuri de cereale și care, deprins cu vechiul comerț de cereale pe piața liberă, consideră că are dreptul sacru de a-și vinde cerealele la preț liber ; el nu este încă în stare să înțeleagă că într-o perioadă în care țara luptă împotriva capitalului rus și a celui mondial, într-o astfel de perioadă comerțul de cereale este o adevărată crimă împotriva statului, este o bătaie de joc la adresa celor săraci și înfometați, este cel mai bun serviciu care poate fi adus capitalistului și speculantului. Noi știm că orice țăran care și-a cîștigat existența prin munca, prin truda lui, cu sudoarea și cu sîngele lui, știe ce este capitalismul. El simpatizează cu proletarul — deși în mod vag, instinctiv — deoarece vede că proletariatul își dedică întreaga viață luptei pentru doborîrea capitalului și își dă sîngele în această luptă. Dar de aici și pînă la a ști să aperi interesele statului socialist, să le pui mai presus de interesele speculan-

www.dacoromanica.ro

tului, care vrea să se îmbogăţească acum, cînd poate vinde populaţiei flămînde cereale la preţuri nemaiauzite şi nemaivăzute, — pînă acolo mai e mult, e o mare distanţă. Acum începem să străbatem această distanţă. Am parcurs o parte din acest drum şi de aceea ştim precis că, oricît de greu, oricît de anevoios ar fi el, sîntem în stare să biruim aceste greutăţi. Am făcut un uriaş pas înainte în comparaţie cu ceea ce a fost anul trecut, dar sîntem încă departe de a fi înlăturat toate greutăţile. Nu putem făgădui o îmbunătăţire imediată, dar ştim că situaţia ne dă totuşi speranţe mult mai mari, ştim acum că posibilităţile noastre de a comunica cu regiunile producătoare de cereale nu sînt totuşi atît de restrînse cum au fost anul trecut pe vremea asta — din cauza bandelor căzăceşti în sud-est, din cauza imperialismului german în sud-vest şi din cauza cehoslovacilor în estul bogat în cereale. Lucrurile stau mult mai bine, şi de aceea în săptămînile viitoare, care fără îndoială vor aduce noi greutăţi şi vor impune noi jertfe, o vom scoate la capăt şi vom învinge greutăţile, ştiind că la fel am făcut şi anul trecut, ştiind că acum situaţia noastră e mai bună, ştiind că aceasta este cea mai mare dintre marile greutăţi ale oricărei revoluţii socialiste, greutate legată de problema cerealelor şi pe care noi am cunoscut-o în practică. Şi nu pe bază de ipoteze şi speranţe, ci într-adevăr pe baza propriei noastre experienţe practice afirmăm şi susţinem că am învăţat s-o învingem şi vom învăţa s-o învingem pînă la capăt.

Dacă privim situaţia militară acum, cînd aliaţii, după ce au ocupat Ucraina luînd locul germanilor, au avut în mînă Odesa şi Sevastopolul şi totuşi au dat greş, vedem că primejdia, care în ochii micii burghezii şi ai filistinului înfricoşat părea de neînvins, s-a dovedit a fi o ameninţare goală, vedem că această primejdie, acest colos avea picioare de lut. Ei au făcut tot posibilul ca să ajute cu armament şi echipament pe albgardişti, pe moşieri şi pe capitalişti. Ziarele engleze, precum şi unii miniştri englezi s-au lăudat pe faţă că l-au ajutat pe Denikin. Ne-au parvenit ştiri în sensul că ei au trimis echipament pentru 250 000 de oameni şi au furnizat întregul armament. Am

www.dacoromanica.ro

fost informați — și aceste informații s-au confirmat — că ei au trimis zeci de tancuri. Datorită acestui fapt, în momentul cînd eram presați dinspre est am primit lovituri deosebit de grele din partea lui Denikin. Știm cu toții prin ce momente grele am trecut în iulie 1918. Nu subestimăm cîtuși de puțin primejdia și nici nu închidem ochii asupra faptului că trebuie să vorbim deschis maselor celor mai largi, să le arătăm situația, să le arătăm tot adevărul, să le deschidem ochii, căci cu cît cunosc mai bine adevărul muncitorii și în special țăranii — e foarte greu să-i faci pe țărani să înțeleagă adevărul —, cu atît mai hotărît, mai temeinic și mai conștient trec ei de partea noastră. (Aplauze.)

Tovarăși, ieri am stabilit în Comitetul Central ca raportul asupra situației militare să vă fie prezentat de tov. Troțki. Astăzi, din păcate, doctorii i-au interzis categoric să ia cuvîntul. De aceea vă voi expune eu în cîteva cuvinte situația: deși nu sînt de loc pregătit să fac o expunere în această problemă, pot să vă redau, tovarăși, foarte pe scurt ceea ce am auzit noi ieri de la tov. Troțki, care a vizitat Frontul de sud.

Situația este într-adevăr foarte grea acolo, am suferit lovituri cumplite, pierderile noastre sînt mari. La originea tuturor eșecurilor noastre stă o dublă cauză: prima este că a trebuit să retragem o parte considerabilă a trupelor noastre pentru a putea trimite întăriri în est, în momentul cînd primeam lovituri din partea lui Kolceak. Căci tocmai atunci decretase Denikin mobilizarea generală. Ce-i drept, unul dintre membrii Consiliului revoluționar al Frontului de sud, care lucrează de multă vreme acolo, ne-a comunicat că tocmai această mobilizare generală îl va doborî pe Denikin, așa cum l-a doborît și pe Kolceak. Atîta timp cît armata lui a fost o armată de clasă, atîta timp cît era alcătuită din voluntari, din dușmani ai socialismului, ea a fost bine cimentată și capabilă de luptă. Dar din moment ce Denikin a trecut la mobilizare generală, el a putut, firește, să înjghebeze repede o armată, dar cu cît această armată va fi mai mare, cu atît mai puțin va fi ea o armată de clasă și cu atît mai slabă va fi ea. Țăranii mobilizați

www.dacoromanica.ro

în armata lui Denikin vor face în rîndurile ei ceea ce țăranii din Siberia au făcut în armata lui Kolceak, adică îi vor aduce o descompunere totală.

Cealaltă cauză e eșecurilor noastre, în afară de enorma întărire a armatei lui Denikin, este extinderea partizanatului pe Frontul de sud, care ne-a fost de asemenea amănunțit descrisă ieri de tov. Troțki. Știți cu toții prin ce au trecut armatele noastre din cauza aventurii lui Grigoriev, care a fost o urmare a mahnovismului, și prin ce au trecut țăranii ucraineni și întregul proletariat din Ucraina pe vremea cînd acolo se răspîndise mania alegerii de hatmani. În condițiile dezvoltării extrem de insuficiente a conștiinței proletare în Ucraina, în condițiile de slăbiciune și de lipsă de organizare, în condițiile dezorganizării petliuriste și ale apăsării imperialismului german s-au iscat acolo spontan vrajba și partizanatul. În fiecare detașament țăranii puneau mîna pe arme și-și alegeau un hatman sau un „tătuc", pentru a instaura, a crea astfel o putere locală. De puterea centrală ei nu țineau seama de loc ; fiecare „tătuc" se considera hatman pe teritoriul său și-și închipuia că poate rezolva singur toate problemele Ucrainei, fără a ține seama de nimic din ceea ce se întreprinde la centru. Nouă ne este acum cît se poate de clar că, în situația actuală, numai cu entuziasmul, numai cu elanul nu poți cuceri țărănimea, — un asemenea mod de a proceda nu dă rezultate trainice. De mii de ori i-am prevenit noi pe tovarășii ucraineni că, atunci cînd se ajunge la o mișcare populară la care participă mase de milioane de oameni, nu mai sînt de ajuns cuvintele, ci e nevoie de propria experiență de viață a acestor mase pentru ca oamenii să verifice singuri indicațiile și să se convingă din propria lor experiență. Țăranii ucraineni au plătit extrem de scump această experiență. În timpul ocupației germane ei au avut de îndurat suferințe fără precedent și au adus mari sacrificii, ei au suferit mult mai mult decît noi, și totuși încă nu știu cum să-și cucerească organizarea, neatîrnarea și independența de stat. În primul moment, cînd, după eliberarea de sub jugul imperialismului german, bandele lui Denikin au început să se întărească, trupele noastre

www.dacoromanica.ro

nu le-au dat întotdeauna riposta cuvenită, iar cînd, după năvalnica revărsare a apelor de primăvară, trupele noastre au fost nevoite să se oprească deoarece nu-și puteau continua drumul și de aici nu le mai veneau întăriri, s-a ivit acel moment catastrofal care a dat prima lovitură întregii țărănimi ucrainene și țărănimii din zona învecinată cu Ucraina și cu regiunea Donului, dar care, din fericire, le va vindeca de aceste lipsuri, adică de partizanat și de haos. Știm foarte bine că forța țărănimii ucrainene va birui forțele lui Denikin, știm că loviturile pe care le-a primit ea sînt extrem de grele, dar ele vor trezi în rîndurile ei o nouă conștiință și noi forțe. Tov. Troțki, care a văzut acolo cu ochii lui pierderile nespus de grele, declară categoric că această experiență nu poate să rămînă fără urmări pentru ucraineni, că este exclus ca ea să nu producă o cotitură radicală în mentalitatea țăranilor ucraineni; am trecut doar și noi prin asemenea încercări. Știm că anul trecut situația noastră nu era cu nimic mai bună. Știm că o serie întreagă de țări ne priveau cu dispreț, tratau de sus tînăra republică rusă, dar acum în multe țări începe același proces, se observă aceleași fenomene.

Ucraina se vindecă mai greu decît noi, dar se vindecă. Ucraina a înțeles învățămintele destrămării, ale partizanatului. Aceasta va fi o perioadă de cotitură în întreaga revoluție ucraineană și va avea repercusiuni asupra întregii dezvoltări a Ucrainei. Este o cotitură prin care am trecut și noi, cotitura de la partizanat și de la potopul de fraze revoluționare — „noi putem totul!" — la conștiința necesității unei munci organizatorice îndelungate, temeinice, perseverente și anevoioase. Este calea pe care noi am pășit după multe luni de la Revoluția din Octombrie și pe care am obținut succese considerabile. Privim viitorul cu convingerea fermă că vom învinge toate greutățile.

Unul dintre faptele pe care le-a subliniat tov. Troțki și care ilustrează în chip grăitor această cotitură este acela pe care l-a constatat dînsul în legătură cu atitudinea dezertorilor. El a străbătut multe gubernii dintre acelea în care noi trimisesem o serie de tovarăși ca să ia măsuri

www.dacoromanica.ro

împotriva dezertării şi nu obţinusem nici un rezultat. El însuşi a luat cuvîntul la mitinguri şi s-a convins că zeci de mii de oameni au dezertat numai pentru că s-au lăsat cuprinşi de panică sau pentru că erau prea înclinaţi să se tîrască în coada burgheziei. Iar noi aici eram gata să tragem concluzii vecine cu desperarea. Troţki, care a vizitat guberniile Kursk şi Reazan, s-a convins de acest lucru în cîteva oraşe şi ne-a declarat că în această privinţă s-a produs o cotitură pur şi simplu uimitoare. Unii comisari au declarat că sîntem azi copleşiţi de afluenţa de dezertori care se întorc în Armata Roşie. Ei se întorc într-un număr atît de mare, încît putem sista operaţiile de mobilizare în măsura în care ne vom completa îndeajuns efectivul cu foştii dezertori care se întorc.

Ţăranii au văzut ce înseamnă invazia cazacilor şi a lui Denikin, iar masa ţărănească, care începuse să privească lucrurile mult mai conştient şi care voia să i se dea pacea imediat, nu era în stare să înţeleagă că războiul civil ne-a fost impus. Ţăranii făceau totul ca să scape de mobilizare, să se ascundă în păduri şi să intre în bandele verzi, iar pe urmă fie ce-o fi. Este starea de spirit care a generat haosul din Ucraina, starea de spirit care ne-a adus în situaţia de a avea mii de dezertori. Troţki vorbeşte despre revirimentul ce s-a produs în momentul în care, abordînd cu mai mult curaj problema, am acordat dezertorilor un termen de graţie. În gubernia Reazan au venit să lucreze sute de tovarăşi, şi s-a produs un reviriment. Ca urmare a muncii de lămurire, dezertorii au început să dea năvală în unităţile Armatei Roşii. Comisarii locali spun că nu pridideau să-i repartizeze pe la unităţi. Aceasta este împrejurarea cu care a început consolidarea poziţiilor la Kursk şi la Voronej şi de care este legată recucerirea gării Liski. Această împrejurare l-a determinat pe Troţki să spună că în sud situaţia este grea şi că trebuie să ne încordăm toate forţele. Eu afirm însă că *această situaţie nu este catastrofală*. Iată concluzia la care am ajuns noi ieri. (A p l a u z e).

Această concluzie este mai presus de orice îndoială; noi vom face tot posibilul ca să ne încordăm toate forţele, şi sîntem convinşi că în cele din urmă va prevala con-

www.dacoromanica.ro

știința maselor muncitoare, căci în Ucraina experiența a confirmat că cu cît mai aproape sînt unitățile lui Denikin, cu cît mai clar își dau seama oamenii ce le aduc Denikinii, capitaliștii și moșierii, cu atît mai ușoară este lupta noastră împotriva dezertărilor și cu atît mai lesne ne decidem să prelungim cu încă o săptămînă termenul de grație pentru dezertori. Alaltăieri, în Consiliul Apărării [11], am prelungit acest termen cu încă o săptămînă, deoarece ne-am format convingerea deplină că limpezirea conștiințelor pe care o aduce înaintarea lui Denikin nu rămîne fără urmări pentru ei și că Armata Roșie va crește dacă în lunile care vin ne vom consacra toate forțele muncii pe tărîmul militar. Și trebuie să declarăm că, așa cum am dat ajutor în est, tot așa și acum vom depune toate eforturile ca să ajutăm sudul și să repurtăm acolo victoria. Tovarăși, în legătură cu aceasta s-ar putea ca un om lesne influențabil, care se lasă ușor cuprins de panică, să spună că, dacă ne vom concentra eforturile în sud, vom pierde ceea ce am cucerit în est. În această privință putem declara că, după toate datele, cuceririle trupelor noastre în est promit să se contopească cu revoluția din Siberia. (A p l a u z e.)

Ieri, la Moscova, a făcut o expunere menșevicul Golesov [12]. Ați putut citi în „Izvestiia" relatarea expunerii acestui cetățean, care a spus că o serie de menșevici s-au dus în Siberia crezînd că acolo e Adunare constituantă și democrație, că acolo domnește votul universal și voința poporului, iar nu dictatura unei singure clase, nu un regim de uzurpare și de silnicie, cum obișnuiesc ei să numească Puterea sovietică. Experiența acestor oameni, care timp de opt luni au flirtat cu Kerenski și au dat totul lui Kornilov, care n-au tras nici un fel de învățăminte și s-au dus la Kolceak, — experiența le-a arătat acum că nu niște bolșevici, ci dușmani ai bolșevicilor, oameni care în întreaga lor activitate n-au făcut altceva decît să combată de pe poziții dușmănoase bolșevismul, au străbătut pe jos sute de verste și au ajuns la concluziile pe care le-am auzit și pe care publicul le-a aflat din expunerile făcute de menșevici, concluzii din care reiese că s-au îndepărtat de ei nu numai muncitorii, ci și țăranii,

www.dacoromanica.ro

şi nu numai ţăranii, ci chiar şi chiaburii. Pînă şi chiaburii se răscoală împotriva lui Kolceak ! (Aplauze.) Tot ce s-a relatat despre răscoalele împotriva regimului lui Kolceak nu e cîtuşi de puţin exagerat. Şi nu numai muncitorii şi ţăranii, ci şi intelectualitatea animată de sentimente patriotice, care la timpul său a sabotat pe capete, aceeaşi intelectualitate care se aliase cu Antanta — şi ea s-a îndepărtat de Kolceak. Acum ni se spune că în Ural se răscoală populaţia ; şi noi mergem în întîmpinarea unei perioade de adevărată insurecţie muncitorească şi spunem din nou că avem toate şansele şi toate motivele să ne aşteptăm ca, în lunile care vin, victoria din Ural să devină o cotitură spre victoria deplină a întregii mase a populaţiei siberiene asupra regimului lui Kolceak.

Tovarăşi ! Aţi citit ieri în ziare că a fost luată Motoviliha, — de aici începe regiunea industrială a Uralului. Amănuntele în legătură cu luarea oraşului Perm, unde cîteva regimente au trecut de partea noastră, confirmă acest lucru, şi zilnic primim telegrame din care reiese că în Ural s-a produs o cotitură decisivă. Astăzi am primit din Ufa o telegramă datată 2 iulie care confirmă acelaşi lucru. Dispunem şi de informaţii mai amănunţite care ne dau tot dreptul să afirmăm că s-a produs o cotitură decisivă şi că vom învinge în Ural. Prin luarea Permului şi apoi a Motovilihei — aceste centre de mare industrie, unde muncitorii se organizează, trecînd cu sutele de partea noastră şi tăind liniile ferate în spatele duşmanului — am cîştigat mult. Probabil că puţini dintre dv. au avut posibilitatea să vadă muncitori şi ţărani veniţi din acele regiuni, dar noi am dori ca la Moscova cît mai mulţi să poată vedea oameni sosiţi de acolo. Se ştie doar că acum un an ţăranii din Ural şi din Siberia erau gata să ne întoarcă spatele. Ei protestau cu indignare cînd bolşevicii cereau ajutor în acest crîncen război, cînd bolşevicii spuneau : „Victoria asupra moşierilor şi capitaliştilor nu pică din cer, şi dacă capitaliştii şi moşierii ne fac război, trebuie să facem toate sacrificiile pentru a apăra cuceririle revoluţiei. Revoluţie fără sacrificii nu se poate, şi dacă vă veţi pleca sub povara acestor sacrificii, dacă nu veţi avea tăria să le suportaţi, veţi duce de rîpă revoluţia". Ţăranii nici nu voiau să

www.dacoromanica.ro

audă de așa ceva; lor li se părea că astea nu sînt decît chemări revoluționare. Și cînd li s-a făgăduit acolo pacea și ajutor din partea Antantei, ei au început să treacă de partea cealaltă. Știți doar că țăranii din Siberia n-au cunoscut iobăgia. Ei sînt țăranii cei mai sătui, deprinși să exploateze pe deportații care veneau din Rusia; și deoarece nu vedeau nici o îmbunătățire de pe urma revoluției, ei și-au găsit conducători în rîndurile întregii burghezii ruse, în rîndurile menșevicilor și ale eserilor, — care erau acolo cu sutele, cu miile. La Omsk, de pildă, se află acum, după unii, vreo 900 000 de burghezi, după alții — 500 000. Acolo s-a adunat toată burghezia, s-au adunat toți cei care, în virtutea cunoștințelor și a pregătirii lor, a deprinderii de a conduce, aspirau la rolul de conducători ai poporului; toate partidele, de la menșevici pînă la eseri, s-au adunat acolo. Ei aveau țărani sătui, înstăriți și care nu înclinau spre socialism, aveau ajutor din partea tuturor statelor Antantei — state atotputernice, care dețin puterea în lumea întreagă. Aveau căi ferate cu liberă ieșire la mare, ceea ce înseamnă dominație deplină, deoarece pavilionul aliaților n-are rival în lume și domină tot globul pămîntesc. Ce le mai lipsea? Nimic nu le lipsea, și totuși, după doi ani de încercări, acești oameni care dispuneau de tot ce putea fi folosit împotriva bolșevicilor — și de un ținut cu țărani înstăriți, și de ajutorul Antantei — au suferit un eșec atît de lamentabil, încît în locul „puterii poporului" n-a mai rămas decît stăpînirea sălbatică a odraslelor de moșieri și de capitaliști și s-a produs acea totală destrămare a regimului lui Kolceak care devine literalmente palpabilă acum, cînd ostașii Armatei Roșii se apropie de Ural ca eliberatori. Acum un an țăranii spuneau: „Jos cu bolșevicii, căci ei aruncă povara pe umerii țăranilor", și treceau de partea moșierilor și a capitaliștilor. Pe atunci ei nu dădeau crezare spuselor noastre. Între timp, însă, ei le-au verificat pe propria lor piele; au văzut că bolșevicii le luau un singur cal, pe cînd Kolceak le ia totul — și cai, și toate celelalte — și reintroduce disciplina țaristă. Iar acum țăranii, trăgînd învățăminte din experiența trecutului, întîmpină Armata Roșie ca pe o armată eliberatoare și declară că o

www.dacoromanica.ro

dată cu bolşevicii se va statornici în Siberia o libertate deplină şi trainică. (A p l a u z e.)

Ceea ce se întîmplă cu regimul lui Kolceak este pentru noi o experienţă extrem de preţioasă, care ne arată în mic ceea ce se petrece în lumea întreagă, ne arată adevăratele izvoare — de nebiruit şi de nesecat — din care îşi trag forţa bolşevicii. Păream neputincioşi cînd Siberia se afla în mîinile duşmanilor noştri. Acum toată această forţă gigantică s-a năruit. De ce ? Pentru că în aprecierea războiului imperialist şi a urmărilor lui dreptatea a fost de partea noastră ; am avut dreptate cînd am spus că din acest război omenirea va ieşi altfel decît pînă acum, că oamenii au îndurat atîtea suferinţe şi chinuri şi sînt atît de porniţi împotriva capitalismului, încît va trebui să vină dominaţia clasei muncitoare şi se va instaura socialismul. Aici s-a vorbit despre o „cale de mijloc" şi ştiu foarte bine că la această cale de mijloc visează eserii de dreapta şi menşevicii, că cei mai buni oameni din aceste partide intermediare sînt foarte sinceri cînd visează la această cale de mijloc ; dar noi ştim din experienţa unor ţări întregi, din experienţa popoarelor, că acestea sînt visuri deşarte, deoarece nu există cale de mijloc în această împărăţie a Adunării constituante, în care alde Cernov şi Maiski au încercat să-şi refacă cariera ministerială şi unde s-a ajuns la o prăbuşire totală. Ce-i asta, întîmplare sau calomnie bolşevică ? Nimeni nu va crede aşa ceva ! Şi dacă au început cu o atît de fermă încredere în Adunarea constituantă şi au terminat cu o prăbuşire atît de scandaloasă, asta confirmă încă o dată că bolşevicii au dreptate cînd spun : ori dictatura clasei muncitoare, dictatura tuturor oamenilor muncii şi victoria asupra capitalismului, ori cea mai mîrşavă şi mai sîngeroasă dominaţie a burgheziei, inclusiv monarhia, pe care Kolceak a şi instaurat-o în Siberia. Şi acum, după ce-am vorbit despre învăţămintele şi concluziile care decurg din exemplul Siberiei, pot încheia cu o scurtă expunere asupra situaţiei internaţionale.

Tovarăşi, în ceea ce priveşte situaţia noastră internă am făcut acum un mare pas înainte, în sensul că milioane de ţărani ruşi care acum un an încă nu-şi dădeau seama

www.dacoromanica.ro

pe ce lume trăiesc, credeau pe cuvînt pe oricine perora în termeni bombastici despre Adunarea constituantă, se descurajau în faţa greutăţilor legate de bolşevism şi la prima chemare la luptă fugeau care încotro, — milioane de ţărani ruşi au trăit între timp experienţa sîngeroasă şi nespus de grea a stăpînirii germane în sud şi au învăţat multe din această experienţă. Am devenit incomparabil mai puternici pentru că milioane de oameni au învăţat să înţeleagă cine este Kolceak ; milioane de ţărani din Siberia au trecut de partea bolşevismului — acolo toată lumea îi aşteaptă pe bolşevici — şi aceasta nu datorită propagandei şi teoriilor noastre, ci datorită propriei lor experienţe, datorită faptului că, după ce au chemat pe eseri şi i-au instalat la putere, din această instalare la putere a eserilor şi a menşevicilor a rezultat vechea monarhie rusă, vechiul stat poliţist, care într-un regim de „democraţie" a adus ţării nemaiauzite silnicii. Dar această vindecare a poporului este deosebit de preţioasă. (Aplauze.)

Să trecem acum la situaţia internaţională. Nu este oare clar că în această privinţă am realizat în ultimul an mari progrese în comparaţie cu ceea ce a fost acum un an ? Toată lumea ştie că pe atunci s-au îndepărtat de noi chiar şi oameni devotaţi revoluţiei, care spuneau că bolşevicii au dat Rusia pe mîna tîlharilor germani, că pacea de la Brest [13] s-a dovedit a fi o greşeală ireparabilă, că numai alianţa dintre Franţa democratică şi Anglia va salva Rusia. Şi ce s-a întîmplat în realitate ? La cîteva luni după criza din anul trecut, pacea de la Brest s-a destrămat. A trecut o jumătate de an de la 9 noiembrie 1918, cînd a fost înfrîntă Germania, şi după şapte luni de eforturi imperialiştii francezi şi englezi au încheiat pacea [14]. Şi ce a adus această pace ? Ea a făcut ca toţi muncitorii care pînă acum au fost de partea acoliţilor imperialismului francez şi englez — propovăduitorii războiului pînă la victoria finală — să treacă acum în ritm rapid de partea noastră şi să-şi spună : „Timp de patru ani ne-au înşelat ei, mînîndu-ne pe cîmpurile de luptă. În numele libertăţii ni s-a promis înfrîngerea Germaniei, triumful libertăţii, egalităţii şi democraţiei, şi în loc de aceasta ni se oferă

www.dacoromanica.ro

acum pacea de la Versailles, o pace nedemnă, silnică, impusă în scopuri de jaf şi de îmbogăţire". Situaţia noastră în acest an a fost aceea a unei ţări care duce o luptă grea pentru victoria revoluţiei internaţionale. Şi, în comparaţie cu situaţia duşmanilor, situaţia noastră a fost de aşa natură, încît cu fiecare pas cîştigam tot mai mulţi aliaţi în lumea întreagă. Iar acum vedem că ceea ce, din punctul lor de vedere imperialist, germanii consideră drept o înfrîngere, ceea ce francezii şi englezii consideră drept victorie deplină nu e decît începutul sfîrşitului imperialismului englez şi francez. Mişcarea muncitorească creşte azi văzînd cu ochii. Muncitorii cer retragerea trupelor străine din Rusia şi anularea păcii de la Versailles. În faţa păcii de la Brest ne aflam singuri ; ea s-a destrămat, şi în locul ei a venit acum pacea de la Versailles, care sugrumă Germania.

Făcînd bilanţul ultimelor 12 luni, recunoscînd deschis toate greutăţile, putem să vă spunem calm, cu convingere şi fermitate : tovarăşi, am venit iarăşi în mijlocul dv. ca să vă expunem situaţia generală şi să arătăm muncitorilor înaintaţi din Moscova greutăţile de care ne-am lovit din nou. Vă rugăm să reflectaţi asupra învăţămintelor pe care le-am tras din experienţa acestui an greu şi, bazaţi pe rezultatele acestei reflectări şi pe acest bilanţ, bazaţi pe această experienţă, să ajungeţi împreună cu noi la convingerea fermă, de nezdruncinat, că victoria va fi a noastră, şi nu numai pe scara Rusiei, ci şi pe scară internaţională. Ne vom încorda încă şi încă o dată forţele, pentru a remedia urmările înfrîngerilor suferite în sud. Vom recurge la mijloacele încercate ale organizării, disciplinei şi devotamentului, şi sîntem convinşi că atunci Denikin va fi şi el înfrînt şi strivit şi se va prăbuşi la fel cum s-a prăbuşit Kolceak şi cum se prăbuşesc acum imperialiştii englezi şi francezi. (Aplauze furtunoase.)

Dările de seamă au fost publicate la 5 iulie 1919 în ziarele „Pravda" nr. 145 şi „Izvestiia C.E.C." nr. 145

Publicat în întregime pentru prima oară în 1932, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textele apărute în ziare

www.dacoromanica.ro

TOTUL PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI DENIKIN !

(SCRISOAREA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST (BOLŞEVIC) DIN RUSIA CĂTRE ORGANIZAŢIILE DE PARTID) [15]

Tovarăşi ! Trăim unul din momentele cele mai critice şi, după toate probabilităţile, chiar cel mai critic moment al revoluţiei socialiste. Apărătorii ruşi şi străini (şi în primul rînd cei englezi şi francezi) ai exploatatorilor, ai moşierilor şi capitaliştilor fac o încercare desperată de a restaura în Rusia puterea moşierilor şi a exploatatorilor, a acestor jefuitori ai muncii poporului, pentru a-şi întări astfel puterea care se prăbuşeşte în lumea întreagă. Capitaliştii englezi şi francezi au dat greş cu planul lor de a cuceri Ucraina cu propriile lor trupe ; ei au dat greş şi cu sprijinul pe care l-au acordat lui Kolceak în Siberia ; Armata Roşie, înaintînd eroic în Ural cu ajutorul muncitorilor de acolo, care se răscoală cu toţii, se apropie de Siberia pentru a o izbăvi de jugul crîncen şi de nemaipomenitele atrocităţi ale stăpînitorilor ei — capitaliştii. În sfîrşit, imperialiştii englezi şi francezi au dat greş şi cu planul lor de a pune stăpînire pe oraşul Petrograd cu ajutorul unui complot contrarevoluţionar, la care au participat monarhiştii ruşi, cadeţii, menşevicii şi eserii, inclusiv eserii de stînga.

Acum capitaliştii de peste hotare fac o încercare desperată de a restabili jugul capitalului cu ajutorul invaziei lui Denikin, pe care — ca deunăzi pe Kolceak — l-au ajutat cu ofiţeri, echipament, muniţii, tancuri etc. etc.

Muncitorii şi ţăranii, întreaga Republică sovietică trebuie să-şi încordeze toate forţele pentru a respinge invazia lui

www.dacoromanica.ro

Denikin şi a-l înfrînge, fără a sista înaintarea victorioasă a Armatei Roşii în Ural şi în Siberia. Aceasta este

SARCINA PRINCIPALĂ A MOMENTULUI

Toţi comuniştii, în primul rînd şi înaintea tuturora, toţi simpatizanţii lor, toţi muncitorii şi ţăranii cinstiţi, toţi lucrătorii Sovietelor trebuie *să se ridice la înălţimea cerinţelor războiului, consacrînd o parte cît mai mare din munca lor,* din eforturile şi din grija lor *sarcinilor directe ale războiului,* respingerii grabnice a invaziei lui Denikin, restrîngînd şi reorganizînd — în funcţie de această sarcină — tot restul activităţii lor.

Republica sovietică este asediată de duşman. Ea trebuie să constituie nu în vorbe, ci în fapte *o tabără militară strîns unită.*

Întreaga muncă a tuturor instituţiilor trebuie să fie adaptată războiului şi reorganizată potrivit condiţiilor din timp de război !

Conducerea prin colegii e necesară pentru rezolvarea treburilor statului muncitorilor şi ţăranilor. Dar orice exagerare a principiului conducerii prin colegii, orice denaturare a lui care duce la birocratism, la lipsă de răspundere, orice transformare a instituţiilor conduse de colegii în locuri de trăncăneală constituie un rău imens, şi acestui rău trebuie să-i punem capăt cu orice preţ, cît mai grabnic, fără a ne da în lături de la nimic.

Aplicarea principiului conducerii prin colegii nu trebuie să meargă mai departe de minimul absolut necesar atît în ceea ce priveşte numărul de membri ai colegiilor, cît şi în ceea ce priveşte desfăşurarea practică a muncii, interzicerea „discursurilor", accelerarea maximă a schimbului de păreri, reducerea acestui schimb de păreri la informare şi propuneri practice precise.

Ori de cîte ori se iveşte o posibilitate cît de mică, conducerea prin colegii trebuie să fie redusă la o cît mai sumară discutare a celor mai importante chestiuni într-un colegiu cît mai restrîns, iar *conducerea operativă practică* a instituţiei, a întreprinderii, a muncii, îndeplinirea practică a sarcinii trebuie să fie încredinţată *unui singur tovarăş,* cu-

www.dacoromanica.ro

noscut prin fermitatea, hotărîrea şi curajul său, prin capacitatea sa de a organiza o activitate practică şi care se bucură de cea mai mare încredere. În orice caz şi în toate împrejurările, fără excepţie, conducerea prin colegii trebuie să fie însoţită de stabilirea cît mai precisă a răspunderii individuale a *fiecărei* persoane pentru sarcini *precis* indicate. Lipsa de răspundere, camuflată sub paravanul conducerii prin colegii, este cel mai mare rău care ameninţă pe toţi cei prea puţin experimentaţi în munca colectivă practică şi care în domeniul militar duce de cele mai multe ori în mod inevitabil la catastrofă, haos, panică, la debandadă şi înfrîngere.

Un rău nu mai puţin periculos îl constituie forfota organizatorică sau proiectomania organizatorică. Impusă de război, reorganizarea muncii nu trebuie să ducă în nici un caz la reorganizarea instituţiilor şi cu atît mai puţin la crearea pripită de noi instituţii. Aceasta este absolut inadmisibil şi nu duce decît la haos. Reorganizarea muncii trebuie să constea în închiderea vremelnică a instituţiilor care nu sînt absolut necesare sau într-o anumită restrîngere a activităţii lor. Cît priveşte însă activitatea în sprijinul frontului, ea trebuie să se desfăşoare *în întregime şi exclusiv în cadrul* instituţiilor militare *existente*, procedîndu-se la îmbunătăţirea, întărirea, lărgirea şi sprijinirea lor. Crearea de „comitete ale apărării" sau de „revkomuri" (comitete revoluţionare sau comitete militare revoluţionare) poate fi admisă numai cu titlu de excepţie, aceasta în primul rînd; în al doilea rînd, numai cu aprobarea autorităţilor militare respective sau a forurilor sovietice superioare; în al treilea rînd, numai sub rezerva respectării obligatorii a condiţiei arătate mai sus.

SĂ SE EXPLICE POPORULUI ADEVĂRUL DESPRE KOLCEAK ŞI DENIKIN

Kolceak şi Denikin sînt principalii şi singurii duşmani serioşi ai Republicii sovietice. Fără ajutorul Antantei (Anglia, Franţa, America), ei s-ar fi prăbuşit de mult. Numai datorită ajutorului Antantei reprezintă ei o forţă. Dar se văd totuşi nevoiţi să recurgă la înşelarea poporului,

www.dacoromanica.ro

să facă din cînd în cînd pe partizanii „democraţiei", ai „Adunării constituante", ai „suveranităţii poporului" etc. Menşevicii şi eserii se lasă bucuros înşelaţi.

Adevărul despre Kolceak (iar Denikin este un alter ego al său) e acum pe deplin dezvăluit. *Zeci de mii* de muncitori executaţi. Execuţii pînă şi printre menşevici şi socialişti-revoluţionari. Biciuirea în masă a tuturor ţăranilor într-o serie întreagă de judeţe. Biciuirea în public a femeilor. Dezmăţul fără frîu al puterii ofiţerilor, al odraslelor de moşieri. Un jaf neîntrerupt. Acesta este adevărul despre Kolceak şi Denikin. Chiar şi printre menşevici şi eseri, care au fost ei înşişi trădători ai muncitorilor şi au fost de partea lui Kolceak şi Denikin, se găsesc tot mai mulţi oameni care se văd nevoiţi să recunoască acest adevăr.

În centrul muncii noastre de agitaţie şi propagandă trebuie să punem sarcina de a aduce la cunoştinţa poporului aceste lucruri, de a-i explica că nu poate fi decît una din două : ori Kolceak şi Denikin, ori Puterea sovietică, puterea (dictatura) muncitorilor ; cale de mijloc nu există ; cale de mijloc nu poate exista. Trebuie să folosim în special mărturiile unor nebolşevici — menşevici, eseri şi oameni fără partid — *care vin* din regiunile ocupate de Kolceak sau de Denikin. Să ştie fiecare muncitor şi fiecare ţăran pentru ce se dă lupta şi ce-l aşteaptă în cazul cînd ar învinge Kolceak sau Denikin.

MUNCA PRINTRE CEI SUPUŞI MOBILIZĂRII

Una dintre principalele preocupări trebuie să fie acum munca printre cei supuşi mobilizării, în vederea înlesnirii acesteia, precum şi munca în rîndurile celor mobilizaţi. În toate localităţile în care sînt concentrate persoane mobilizate sau în care există garnizoane şi îndeosebi batalioane de rezervişti etc. trebuie să fie puşi în mişcare absolut toţi comuniştii şi simpatizanţii. Toţi, fără excepţie, trebuie să se unească şi să presteze, unii zilnic, alţii, să zicem, 4 sau 8 ore pe săptămînă, muncă în ajutorul mobilizării, sau să desfăşoare muncă de lămurire printre cei mobilizaţi, printre soldaţii garnizoanei locale, bine-

www.dacoromanica.ro

înţeles, în mod strict organizat, astfel încît munca fiecăruia să-i fie indicată de organizaţia locală de partid şi de autoritatea militară locală.

Oamenii fără partid sau aparţinînd altor partide decît cel comunist nu sînt, desigur, în stare să desfăşoare o muncă ideologică împotriva lui Denikin sau Kolceak. Dar nu este admisibil ca din acest motiv să fie scutiţi de orice muncă. Trebuie găsite felurite mijloace de a obliga toată populaţia, fără excepţie (şi în primul rînd populaţia *mai avută*, atît la oraşe cît şi la sate), să-şi aducă contribuţia, într-o formă sau alta, la sprijinirea mobilizării sau la pregătirea celor mobilizaţi.

O categorie specială de măsuri în această direcţie trebuie să tindă la asigurarea unei cît mai rapide şi mai temeinice instruiri a celor mobilizaţi. Puterea sovietică cheamă sub arme pe toţi foştii ofiţeri, subofiţeri etc. Partidul comunist şi, împreună cu el, toţi simpatizanţii şi toţi muncitorii trebuie să vină în ajutorul statului muncitoresc-ţărănesc, în primul rînd contribuind prin toate mijloacele la descoperirea foştilor ofiţeri, subofiţeri etc. care se sustrag de la mobilizare, iar în al doilea rînd organizînd, sub controlul organizaţiei de partid sau pe lîngă ea, grupe formate din oameni care în mod teoretic sau practic (de exemplu, participînd la războiul imperialist) au învăţat meşteşugul armelor şi sînt în măsură să aducă partea lor de folos.

MUNCA PRINTRE DEZERTORI

În ultimul timp s-a produs un reviriment vădit în lupta împotriva dezertării. Într-o serie de gubernii, dezertorii au început să se întoarcă cu miile în armată ; se poate spune, fără exagerare, că dezertorii au dat năvală în Armata Roşie. Aceasta se explică, în primul rînd, prin faptul că tovarăşii membri de partid îşi duc munca cu multă pricepere şi într-un mod mai sistematic ; în al doilea rînd, prin faptul că ţăranii îşi dau din ce în ce mai bine seama că Denikin şi Kolceak aduc cu ei restabilirea unor rînduieli care sînt mai rele decît cele de pe vremea ţarului, restabilirea *robiei* pentru muncitori şi ţărani, a

www.dacoromanica.ro

bătăii cu biciul, a jafului, a batjocurii din partea ofiţerilor şi a odraslelor de nobili.

De aceea este necesar să intensificăm pretutindeni, *din toate puterile*, munca printre dezertori, eforturile pentru readucerea dezertorilor în armată. Aceasta este una dintre sarcinile primordiale şi deosebit de urgente.

În legătură cu aceasta aş vrea să subliniez că posibilitatea de a-i înrîuri pe dezertori prin metoda convingerii şi *succesul* acestei acţiuni de înrîurire arată că atitudinea statului muncitoresc faţă de ţărănime este cu totul *deosebită* de cea a statului moşieresc sau capitalist. Domnia bîtei sau spectrul foamei — iată singurele izvoare de disciplină pentru aceste din urmă două tipuri de stat. Pentru statul muncitoresc sau pentru dictatura proletariatului este posibil un *alt* izvor de disciplină : convingerea ţăranilor prin acţiuni de lămurire din partea muncitorilor, alianţa tovărăşească dintre ei. Cînd auzi martori oculari relatînd că în cutare gubernie (de pildă, în gubernia Reazan) se întorc de bunăvoie mii şi mii de dezertori, că la mitinguri un apel adresat „tovarăşilor dezertori" are uneori efecte care întrec toate aşteptările, începi să-ţi dai seama cîtă *forţă* nefolosită încă de noi zace în această alianţă tovărăşească dintre muncitori şi ţărani. Ţăranul are o *prejudecată*, care-l trage pe urmele capitalistului, pe ale eserului, ale „comerţului liber" ; dar el are şi *judecată*, care îl duce tot mai mult spre alianţă cu muncitorii.

AJUTORAREA DIRECTĂ A ARMATEI

Armata noastră are nevoie mai ales de *aprovizionare :* îi trebuie îmbrăcăminte, încălţăminte, armament, muniţii. Într-o ţară ruinată e nevoie de mari eforturi pentru a acoperi aceste nevoi ale armatei, şi numai ajutorul pe care tîlharii capitalişti din Anglia, Franţa, America îl acordă cu atîta dărnicie lui Denikin şi Kolceak îi salvează pe aceştia de la o prăbuşire inevitabilă din cauza aprovizionării insuficiente.

Oricît de ruinată este Rusia, se mai găsesc totuşi în cuprinsul ei destule resurse pe care nu le-am folosit încă, pe care adesea *n-am ştiut* să le folosim. Mai există multe

www.dacoromanica.ro

depozite militare rămase neidentificate sau neverificate, multe posibilităţi de producţie care rămîn nefolosite, în parte din cauza sabotajului deliberat al funcţionarilor, în parte din cauza birocratismului, a cancelarismului, zăpăcelii şi neîndemînării — din cauza tuturor acestor „păcate ale trecutului", care apasă atît de greu şi inevitabil asupra oricărei revoluţii care face un „salt" spre o nouă orînduire socială.

În această privinţă ajutorarea directă a armatei este deosebit de importantă. Instituţiile care se ocupă de treburile armatei au o deosebită nevoie de „împrospătare", de ajutor din afară, de *iniţiativa* voluntară, energică, eroică a muncitorilor şi ţăranilor *pe teren*.

Spre această iniţiativă trebuie atraşi pe o scară cît mai largă toţi muncitorii şi ţăranii conştienţi, toţi lucrătorii aparatului de stat; trebuie verificate în diferite localităţi şi în diferite domenii de muncă forme *variate* de ajutorare a armatei în această privinţă. „Munca în spirit revoluţionar" se desfăşoară aici în mult mai mică măsură decît în celelalte domenii, în timp ce nevoia de „muncă în spirit revoluţionar" este aici *mult mai mare*.

Strîngerea armelor de la populaţie este una din părţile componente ale acestei munci. Este ceva firesc şi inevitabil ca într-o ţară care a trăit patru ani de război imperialist şi a trecut apoi prin două revoluţii populare să se mai găsească multe arme ascunse la ţărani şi la burghezi. Dar acum, în faţa groaznicei invazii a lui Denikin, trebuie să luptăm *din răsputeri* împotriva acestui rău. Cel care ascunde sau ajută la ascunderea armelor comite cea mai mare crimă împotriva muncitorilor şi ţăranilor şi merită să fie împuşcat, deoarece e vinovat de moartea a mii şi mii dintre cei mai buni ostaşi roşii, care adeseori pier numai din cauza lipsei de arme pe front.

Efectuînd — în mod strict organizat — percheziţii masive, tovarăşii din Petrograd au reuşit să descopere mii şi mii de arme. Trebuie ca restul Rusiei să nu rămînă în urma Petrogradului, ci să-l ajungă şi să-l întreacă cu orice preţ.

Pe de altă parte, nu încape îndoială că cele mai multe arme sînt ascunse de ţărani, adeseori nu cu gînd rău, ci

www.dacoromanica.ro

pur şi simplu din cauza înrădăcinatei neîncrederi în orice fel de „stat" etc. Dacă am reuşit să facem mult, foarte mult (în cele mai bune gubernii) prin metoda *convingerii*, printr-o agitaţie iscusită, printr-o justă abordare a problemei reîntoarcerii de bunăvoie a dezertorilor în Armata Roşie, nu încape îndoială că putem şi trebuie să facem tot atît de mult, dacă nu chiar mai mult, pentru restituirea de bunăvoie a armelor.

Muncitori şi ţărani ! Scoateţi la iveală armele ascunse şi predaţi-le armatei ! Prin aceasta vă veţi salva de schingiuirile, execuţiile, bătăile în masă şi jafurile la care se dedau Kolceak şi Denikin !

RESTRÎNGEREA ACTIVITĂŢII NEMILITARE

Pentru a îndeplini fie şi numai în parte sarcinile arătate pe scurt în rîndurile de mai sus, este nevoie de noi şi noi activişti, şi anume din rîndul comuniştilor celor mai siguri, mai devotaţi şi mai energici. Dar de unde să-i luăm, cînd toată lumea se plînge de lipsa unor asemenea activişti şi de supraaglomerarea lor ?

Este cert că aceste plîngeri sînt în bună parte îndreptăţite. Dacă cineva ar calcula cu precizie ce pătură restrînsă de muncitori înaintaţi şi de comunişti, bucurîndu-se de sprijinul şi de simpatia masei muncitoreşti şi ţărăneşti, a condus Rusia în ultimele 20 de luni, ar ajunge la rezultate de-a dreptul uluitoare. Şi am condus-o cu mare succes, făurind socialismul, biruind greutăţi nemaipomenite, învingînd pe duşmanii care se ridicau din toate părţile şi care aveau legături, direct sau indirect, cu burghezia. Şi am învins pînă acum pe toţi duşmanii, în afară de unul singur, în afară de Antantă, în afară de atotputernica burghezie imperialistă din Anglia, Franţa şi America, — dar chiar şi acestui duşman i-am frînt deja unul din braţe — pe Kolceak ; ne ameninţă doar celălalt braţ al lui — Denikin.

Se ridică rapid noi forţe muncitoreşti pentru conducerea statului şi pentru înfăptuirea sarcinilor dictaturii proletariatului : este vorba de tineretul muncitoresc şi ţărănesc care învaţă cu atîta sinceritate, înflăcărare şi abnegaţie,

www.dacoromanica.ro

asimilează noile impresii generate de noua orînduire şi se debarasează de carapacea vechilor prejudecăţi, capitaliste şi burghezo-democratice, făurind astfel din rîndurile sale o generaţie de comunişti şi mai fermi decît cei din generaţia veche.

Dar oricît de repede creşte această pătură nouă, oricît de repede învaţă şi se călească ea în focul războiului civil şi al împotrivirii turbate a burgheziei, ea nu poate totuşi să ne dea în lunile apropiate lucrători *gata* pregătiţi pentru conducerea statului. Pe noi însă ne interesează tocmai lunile apropiate, vara şi toamna anului 1919, căci lupta împotriva lui Denikin cere imperios o *soluţie imediată.*

Pentru a căpăta un număr mare de lucrători gata pregătiţi în vederea intensificării muncii militare, trebuie *restrînse* o serie întreagă de domenii şi instituţii din sfera activităţii nemilitare, sau, mai exact, nu direct militare, din sfera activităţii Sovietelor ; trebuie *reorganizate* în acest sens (adică în sensul restrîngerii) toate instituţiile şi întreprinderile care *nu sînt absolut necesare.*

Să luăm, de exemplu, secţia tehnică-ştiinţifică a Consiliului economic superior. Este o instituţie cît se poate de utilă, o instituţie necesară pentru construirea deplină a socialismului, pentru o justă evidenţă şi repartizare a tuturor forţelor tehnice-ştiinţifice. Dar este oare absolut necesară o astfel de instituţie ? Desigur că nu. Ar fi de-a dreptul o crimă ca în momentul de faţă să-i laşi acestei instituţii oameni care pot şi trebuie să fie folosiţi imediat pentru munca comunistă — urgentă şi absolut necesară — *în armată* şi *nemijlocit* pentru armată.

Avem destule asemenea instituţii şi secţii de instituţii atît la centru, cît şi în provincie. Avînd ca ţel înfăptuirea deplină a socialismului, noi nu puteam să nu începem imediat înfiinţarea unor astfel de instituţii. Dar am fi nişte cretini sau criminali dacă în faţa ameninţătoarei invazii a lui Denikin nu am şti *să ne regrupăm rîndurile* în aşa fel încît *tot* ce nu este absolut necesar *să fie sistat* şi *restrîns.*

Să nu ne lăsăm cuprinşi de panică şi să ne ferim de orice febră organizatorică ; nu trebuie nici să reorganizăm, nici să desfiinţăm cu totul vreo instituţie sau alta sau —

www.dacoromanica.ro

ceea ce e deosebit de dăunător atunci cînd lucrurile se fac în pripă — să începem să creăm noi instituţii. Trebuie *să sistăm* pentru trei, patru sau cinci luni, atît la centru, cît şi în provincie, activitatea *tuturor* instituţiilor şi secţiilor de instituţii care nu sînt absolut necesare sau, dacă activitatea lor nu poate fi sistată cu totul, *s-o reducem* pentru (aproximativ) aceeaşi perioadă de timp, s-o reducem cît mai mult cu putinţă, adică să lăsăm numai minimul de activitate absolut necesară.

Deoarece scopul nostru principal este de a obţine imediat pentru munca militară un număr mare de comunişti sau de simpatizanţi ai socialismului gata pregătiţi, experimentaţi, devotaţi şi încercaţi, putem accepta riscul de a lăsa un timp oarecare *fără nici un comunist* multe dintre instituţiile (sau secţiile de instituţii) pe care le-am restrîns simţitor, de a le lăsa pe mîna unor lucrători exclusiv burghezi. Riscul nu este mare, deoarece e vorba numai de instituţii care nu sînt absolut necesare ; slăbirea activităţii lor (pe jumătate sistată) va cauza, desigur, prejudicii, dar acestea nu vor fi mari şi în nici un caz nu ne vor duce la pieire, pe cînd lipsa de forţe pentru întărirea imediată şi considerabilă a muncii militare poate să ne ducă la pieire. Trebuie să înţelegem clar acest lucru şi să tragem de aici toate concluziile.

Dacă fiecare conducător de departament sau de secţie de departament din fiecare gubernie, judeţ etc., dacă fiecare celulă comunistă, fără a pierde nici o clipă, îşi va pune întrebarea : este oare absolută nevoie de cutare instituţie ? De cutare secţie ? Vom pieri oare dacă o vom închide de tot sau dacă îi vom reduce la 1/10 activitatea şi o vom lăsa complet fără comunişti ? — Dacă, după ce-şi vor fi pus o astfel de întrebare, ei vor proceda energic la restrîngerea rapidă a activităţii şi la transferarea comuniştilor (şi a ajutorilor lor absolut siguri din rîndurile simpatizanţilor şi ale celor fără de partid), vom putea căpăta, în timpul cel mai scurt, sute şi sute de lucrători pentru secţiile politice ale armatei, pentru posturile de comisari etc. Şi atunci vom avea şanse serioase să-l învingem pe Denikin, aşa cum l-am învins pe Kolceak, care era mai puternic.

www.dacoromanica.ro

MUNCA ÎN ZONA DE FRONT

În ultimele săptămîni, în Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă zona de front s-a extins enorm şi s-a schimbat uimitor de repede. Acest fapt prevesteşte sau marchează momentul decisiv al războiului, apropierea deznodămîntului lui.

Pe de o parte, o imensă zonă din vecinătatea Uralului şi din Ural a devenit pentru noi o zonă de front, în urma victoriilor Armatei Roşii şi a dezagregării armatei lui Kolceak, în urma creşterii revoluţiei în ţinuturile ocupate de Kolceak. Pe de altă parte, în preajma Petrogradului şi în sud o zonă *şi mai mare* a devenit pentru noi zonă de front datorită pierderilor noastre, datorită faptului că duşmanul s-a apropiat foarte mult de Petrograd şi a invadat dinspre sud Ucraina şi centrul Rusiei.

Munca în zona de front capătă o importanţă deosebit de mare.

În Regiunea Uralului, unde Armata Roşie înaintează rapid, lucrătorii din armată, comisarii, membrii secţiilor politice etc., precum şi muncitorii şi ţăranii din partea locului manifestă dorinţa firească de a rămîne în regiunile recent cucerite pentru a desfăşura acolo o muncă sovietică creatoare, dorinţă cu atît mai firească cu cît mai mare e oboseala de pe urma războiului, cu cît mai dureros e tabloul distrugerilor pricinuite de Kolceak. Dar nimic nu poate fi mai primejdios decît satisfacerea acestei dorinţe, pentru că aceasta ar ameninţa să slăbească ofensiva, s-o întîrzie, să sporească şansele lui Kolceak de a-şi reface forţele. Ar fi din partea noastră o adevărată crimă faţă de revoluţie.

În nici un caz să nu se ia din armata din est pentru munca locală nici un lucrător mai mult decît e absolut necesar * ! În nici un caz ofensiva nu trebuie slăbită ! Singura şansă de a obţine victoria deplină este participarea generală a populaţiei din vecinătatea Uralului şi din Ural, care a simţit pe propria ei piele ororile „democraţiei"

* Cînd nu e absolut necesar, să nu se ia de loc, ci să fie transferaţi din guberniile centrale !

www.dacoromanica.ro

lui Kolceak, — e continuarea ofensivei în Siberia pînă la *victoria deplină* a revoluției în Siberia.

Chiar dacă opera de construcție în aceste regiuni va întîrzia, chiar dacă va merge mai slab cu forțe pur locale, tinere, neexperimentate, slabe, asta nu va însemna pentru noi o primejdie de moarte. Pe cînd *slăbirea* ofensivei în Ural și în Siberia *înseamnă pieirea noastră*; trebuie *să intensificăm* această ofensivă cu forțele muncitorilor răsculați din Ural și cu forțele țăranilor din Regiunea Uralului, care au simțit acum pe pielea lor ce înseamnă promisiunile „constituantiste" ale menșevicului Maiski și ale eserului Cernov și ce înseamnă adevăratul conținut al acestor promisiuni, *adică Kolceak*.

A slăbi ofensiva în Ural și în Siberia ar însemna a trăda revoluția, a trăda cauza eliberării muncitorilor și țăranilor de sub jugul lui Kolceak.

Activînd în zona, de curînd eliberată, din apropierea frontului, trebuie să ținem minte că sarcina principală este de a cîștiga nu numai încrederea muncitorilor, ci și pe cea a țăranilor, de a le explica în practică esența Puterii sovietice ca putere de stat a muncitorilor și țăranilor, de a promova din capul locului linia justă pe care partidul și-a însușit-o pe baza experienței celor douăzeci de luni de muncă. Nu trebuie să repetăm în Ural greșelile făcute uneori în Velicorusia, greșeli de care ne dezvățăm repede.

În zona de front de lîngă Petrograd și în acea uriașă zonă de front care a crescut atît de rapid și de amenințător în Ucraina și în sud, totul trebuie să fie pus pe picior de război, toată munca, toate eforturile, toate gîndurile noastre trebuie să fie în întregime subordonate războiului și numai războiului. Altfel nu vom putea respinge invazia lui Denikin. Acest lucru e cît se poate de clar. Și acest lucru trebuie să fie clar înțeles și în întregime tradus în fapt.

Aș vrea să arăt cu acest prilej că una dintre particularitățile armatei lui Denikin este abundența de ofițeri și de cazaci. Aceste elemente, care nu au de partea lor o forță de masă, sînt foarte capabile să întreprindă atacuri rapide, să se lanseze în aventuri, în acțiuni desperate, cu

www.dacoromanica.ro

scopul de a semăna panica, de a distruge de dragul distrugerii.

În lupta împotriva unui astfel de dușman se cere o disciplină și o vigilență militară duse la extrem. A scăpa momentul sau a-ți pierde cumpătul înseamnă a pierde totul. Fiecare lucrător cu muncă de răspundere în aparatul de partid sau de stat trebuie să țină seama de acest lucru.

Disciplină militară atît în domeniul militar, cît și în oricare alt domeniu !

Vigilență și severitate militară, fermitate în luarea tuturor măsurilor de precauție !

ATITUDINEA FAȚĂ DE SPECIALIȘTII MILITARI

Vastul complot care a răbufnit la Krasnaia Gorka și prin care se urmărea predarea Petrogradului a făcut ca la ordinea zilei să se pună din nou, cu deosebită acuitate, problema specialiștilor militari și a luptei împotriva contrarevoluției în spatele frontului. Nu încape nici o îndoială că înrăutățirea aprovizionării și agravarea situației militare provoacă și vor provoca inevitabil, în viitorul apropiat, întețirea încercărilor contrarevoluționare (la complotul din Petrograd au participat și „Uniunea renașterii“ [16], și cadeții, și menșevicii, și eserii de dreapta ; au participat izolat, dar totuși au participat și eseri de stînga). Tot atît de neîndoielnic este că specialiștii militari vor da în viitorul apropiat un procent sporit de trădători, ca și chiaburii, intelectualii burghezi, menșevicii și eserii.

Dar ar însemna să comitem o greșeală ireparabilă și să dăm dovadă de o slăbiciune de neiertat dacă din acest motiv am pune problema modificării principiilor politicii noastre în domeniul militar. Ne trădează și ne vor trăda sute și sute de specialiști militari ; îi vom prinde și îi vom împușca ; dar la noi lucrează sistematic și vreme îndelungată mii și zeci de mii de specialiști militari, fără de care nu s-ar fi putut crea Armata Roșie, — acea armată care s-a debarasat de partizanatul de tristă amintire și care a știut să repurteze victorii strălucite în răsărit. Oa-

www.dacoromanica.ro

menii cu experienţă care stau în fruntea departamentului nostru militar ne spun pe bună dreptate că acolo unde politica partidului în ceea ce priveşte specialiştii militari şi stîrpirea partizanatului este aplicată cel mai riguros, acolo unde disciplina este deosebit de severă, unde munca politică în armată şi munca comisarilor se face cu cît mai multă grijă, — acolo printre specialiştii militari se găsesc, în linii generale, mai puţini oameni dispuşi să trădeze, acolo există cele mai mici posibilităţi ca asemenea oameni să-şi poată realiza intenţiile, acolo nu există delăsare în armată, acolo moralul şi organizarea sînt mai bune, acolo se repurtează mai multe victorii. Partizanatul, urmele lui, rămăşiţele lui, vestigiile lui au adus armatei noastre şi celei ucrainene incomparabil mai multe nenorociri, mai multă dezagregare, mai multe înfrîngeri, catastrofe, pierderi de oameni şi pierderi de material militar decît toate trădările specialiştilor militari.

Programul partidului nostru a stabilit cu absolută precizie politica partidului comunist atît în ceea ce priveşte problema generală a specialiştilor burghezi, cît şi în ceea ce priveşte problema particulară a uneia dintre varietăţile de specialişti burghezi, specialiştii militari. Partidul nostru luptă şi „va lupta fără cruţare împotriva părerii înfumurate, în aparenţă radicală, dar care de fapt dovedeşte ignoranţă, cum că oamenii muncii ar fi în stare să biruie capitalismul şi orînduirea burgheză fără să înveţe de la specialiştii burghezi, fără să-i folosească şi fără să facă *o îndelungată şcoală* a muncii alături de ei“ [17].

Totodată partidul nu face, bineînţeles, „nici cea mai mică concesie politică acestei pături burgheze“, partidul reprimă şi „va reprima fără cruţare orice tentativă contrarevoluţionară din partea ei“. Fireşte că, atunci cînd o asemenea „tentativă“ are loc sau apare ca mai mult sau mai puţin probabilă, „reprimarea“ ei „necruţătoare“ reclamă alte însuşiri decît încetineala şi prudenţa omului care învaţă, pe care le reclamă „şcoala îndelungată“ şi pe care ea le cultivă în oameni. Contradicţia dintre mentalitatea celor ocupaţi cu „şcoala îndelungată a muncii alături“ de specialiştii militari şi mentalitatea celor preocupaţi de sarcina directă „a reprimării necruţătoare a tentativelor

www.dacoromanica.ro

contrarevoluționare" ale specialiștilor militari poate ușor să ducă și duce efectiv la fricțiuni și conflicte. La fel stau lucrurile și atunci cînd este necesară transferarea unor persoane, uneori a unui mare număr de specialiști militari, în urma vreunui caz de „tentativă" contrarevoluționară și cu atît mai mult în cazul unui vast complot.

Aceste fricțiuni și conflicte le rezolvăm și le vom rezolva pe linie de partid, cerînd același lucru tuturor organizațiilor de partid și insistînd să nu se aducă nici cea mai mică știrbire muncii practice, să nu se admită nici cea mai mică tărăgănare în luarea măsurilor necesare, nici umbră de șovăială în aplicarea principiilor statornicite ale politicii noastre militare.

Dacă unele organe de partid adoptă un ton greșit față de specialiștii militari (cum s-a întîmplat nu de mult la Petrograd) sau dacă în unele cazuri „critica" adusă specialiștilor militari degenerează și devine pur și simplu o piedică în calea unei munci sistematice și perseverente în vederea folosirii lor, partidul îndreaptă imediat și va continua să îndrepte aceste greșeli.

Mijlocul principal și fundamental de a îndrepta aceste greșeli este intensificarea muncii politice în rîndurile armatei și ale celor supuși mobilizării, îmbunătățirea muncii comisarilor în armată, îmbunătățirea componenței cadrelor de comisari, ridicarea nivelului lor, înfăptuirea *efectivă* a acelei cerințe a programului partidului care prea adesea se îndeplinește într-o măsură cu totul insuficientă, și anume „concentrarea în mîinile clasei muncitoare a controlului *multilateral* asupra cadrelor de comandă" (ale armatei). A critica din afară pe specialiștii militari, a încerca să îndrepți lucrurile „la iuțeală" este ceva mult prea ușor și deci fără sorți de izbîndă și vătămător. Toți cei care sînt conștienți de răspunderea lor politică, toți cei pe care îi preocupă îndeaproape lipsurile armatei noastre să se ducă în armată ca ostași de rînd sau în calitate de comandanți, ca lucrători politici sau comisari, să muncească fiecare — orice membru de partid își va putea găsi un loc pe măsura aptitudinilor sale — în cadrul organizației militare, spre a contribui la îmbunătățirea ei.

www.dacoromanica.ro

De multă vreme acordă Puterea sovietică maximum de atenţie creării de posibilităţi ca muncitorii, apoi ţăranii şi în special comuniştii să înveţe temeinic meşteşugul armelor. Aceasta se face într-o serie de instituţii şi în cadrul unor cursuri, dar se face într-o măsură cu totul insuficientă. Iniţiativa personală, energia personală mai au mult de făcut în această direcţie. Comuniştii trebuie, în special, să înveţe sîrguincios întrebuinţarea mitralierelor, a artileriei, a blindatelor etc., deoarece aici starea noastră de înapoiere se simte mai mult ca oriunde, aici superioritatea duşmanului, care dispune de mai mulţi ofiţeri, este mai accentuată, aici un specialist militar suspect poate pricinui un mare rău, aici rolul comunistului este extrem de important.

LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRAREVOLUŢIEI ÎN SPATELE FRONTULUI

Ca şi în iulie anul trecut, contrarevoluţia ridică capul în spatele frontului nostru, în mijlocul nostru.

Contrarevoluţia a fost învinsă, dar nici pe departe nimicită, şi se înţelege că ea caută să profite de victoriile lui Denikin şi de agravarea lipsei de alimente. Iar în urma contrarevoluţiei directe şi făţişe, în urma ultrareacţionarilor şi a cadeţilor, care sînt puternici prin capitalul lor, prin legătura lor directă cu imperialismul Antantei, prin faptul că înţeleg necesitatea dictaturii şi că sînt în stare s-o exercite (în maniera lui Kolceak), — se tîrăsc, ca întotdeauna, şovăitori, lipsiţi de caracter şi camuflîndu-şi faptele sub paravanul unor vorbe frumoase, — menşevicii, eserii de dreapta şi cei de stînga.

Nici un fel de iluzii în această privinţă ! Noi cunoaştem „mediul nutritiv“ care generează acţiuni, izbucniri, comploturi contrarevoluţionare etc., îl cunoaştem foarte bine. Este mediul burgheziei, al intelectualităţii burgheze, al chiaburimii de la sate, al celor „fără partid“ din toată ţara, precum şi al eserilor şi al menşevicilor. Supravegherea acestui mediu trebuie întreită şi înzecită. Trebuie să ne înzecim vigilenţa, deoarece din această direcţie ten-

www.dacoromanica.ro

tativele contrarevoluţionare sînt absolut inevitabile tocmai în momentul de faţă şi în viitorul apropiat. În aceste condiţii, e de aşteptat să se producă şi repetarea încercărilor de a arunca în aer poduri, de a organiza greve, sînt de aşteptat tot felul de acte de spionaj etc. Este necesar să se ia toate măsurile de precauţie — măsurile cele mai energice şi mai sistematice, repetate, masive şi aplicate prin surprindere — în absolut toate centrele unde „mediul nutritiv" al contrarevoluţionarilor are o cît de mică posibilitate de „a se aciua".

În ceea ce-i priveşte pe menşevici, pe eserii de dreapta şi de stînga trebuie să ţinem seama de experienţa recentă. La „periferia" lor, în rîndurile oamenilor care gravitează în jurul lor se constată, incontestabil, o deplasare de la Kolceak şi Denikin spre o apropiere de Puterea sovietică. Noi am ţinut cont de această deplasare şi, în ceea ce ne priveşte, de fiecare dată cînd această deplasare s-a manifestat prin ceva cît de cît real, am făcut un pas în întîmpinarea ei. Noi nu vom schimba în nici un caz această politică a noastră, şi fără îndoială că, în general vorbind, numărul „transfugilor" din tabăra menşevismului şi a eserismului care trag spre Kolceak şi Denikin în cea a menşevismului şi eserismului care trag spre Puterea sovietică va creşte.

Dar în momentul de faţă democraţia mic-burgheză, în frunte cu eserii şi cu menşevicii, şovăitoare şi lipsită de caracter, ca întotdeauna, adulmecă încotro bate vîntul şi înclină spre învingătorul Denikin. Acest lucru este deosebit de adevărat pentru „conducătorii politici" ai eserilor de stînga, ai menşevicilor (de felul lui Martov & Co.), ai eserilor de dreapta (de felul lui Cernov & Co.) şi ai „grupurilor lor publicistice" în general, ai căror membri sînt, pe lîngă toate celelalte, profund afectaţi de totalul lor faliment politic şi de aceea se simt aproape irezistibil „atraşi" spre aventuri *împotriva* Puterii sovietice.

Nu trebuie să ne lăsăm înşelaţi de cuvintele şi de ideologia liderilor lor, de cinstea lor personală sau de ipocrizia lor. Asta prezintă importanţă pentru biografia fie-

www.dacoromanica.ro

căruia dintre ei, dar nu prezintă importanţă din punctul de vedere al politicii, adică din punctul de vedere al relaţiilor dintre clase, al relaţiilor dintre milioane de oameni. Martov & Co., „în numele C.C.", condamnă solemn pe „activiştii" lor şi îi ameninţă (veşnic ameninţă !) cu excluderea din partid. Aceasta nu schimbă cu nimic faptul că „activiştii" sînt cei mai tari printre menşevici, că se ascund în spatele lor şi-şi desfăşoară activitatea în favoarea lui Kolceak şi a lui Denikin. Volski & Co. îi condamnă pe Avksentiev, pe Cernov & Co., dar aceasta nu-i împiedică cîtuşi de puţin pe aceştia din urmă să fie mai tari decît Volski, nu-l împiedică pe Cernov să spună : „Dacă nu noi şi nu acum, atunci cine şi cînd să-i răstoarne pe bolşevici ?" Eserii de stînga pot „lucra" „independent", în afara oricărei înţelegeri cu reacţiunea, cu Cernovii, dar în fapt nu sînt nici ei altceva decît aliaţi ai lui Denikin şi simpli pioni în jocul *lui*, aidoma răposatului eser de stînga Muraviev, fostul comandant-şef, care din motive „ideologice" a încercat să deschidă frontul în faţa cehoslovacilor [18] şi a lui Kolceak.

Martov, Volski & Co. se cred „mai presus" de ambele tabere în luptă, se cred capabili să creeze o „a treia tabără".

Această dorinţă, chiar dacă ar fi sinceră, rămîne o iluzie de democrat mic-burghez care nici acum, după 70 de ani de la 1848, n-a învăţat adevărul elementar că în mediul capitalist nu e posibilă decît sau dictatura burgheziei, sau dictatura proletariatului, că este exclusă o a treia cale. Martovii & Co. vor muri, probabil, cu această iluzie. Treaba lor. Noi însă trebuie să ţinem minte că, în practică, oscilările unor asemenea indivizi, azi spre Denikin, mîine spre bolşevici, sînt inevitabile. Şi astăzi trebuie să îndeplinim sarcina zilei de *azi*.

Noi trebuie să punem problema deschis : Ce e mai bine ? Să prindem şi să punem la popreală, iar uneori chiar să împuşcăm sute de trădători cadeţi, fără partid, menşevici sau eseri care „iau atitudine" (unii cu arma în mînă, alţii organizînd comploturi, alţii făcînd agitaţie împotriva mobilizării, ca tipografii sau feroviarii menşevici etc.) *împo-*

www.dacoromanica.ro

triva Puterii sovietice, *adică pentru Denikin*, sau să lăsăm ca lucrurile să ajungă pînă acolo încît Kolceak şi Denikin să poată stîlci în bătăi, să poată masacra şi împuşca zeci de mii de muncitori şi ţărani ? Alegerea nu e grea.

Aşa şi numai aşa se pune chestiunea.

Cine n-a înţeles acest lucru pînă acum, cine e în stare să se văicărească de „nedreptatea" unei asemenea soluţionări a problemei este un om iremediabil pierdut pentru noi, care nu merită decît deriziunea şi oprobriul public.

MOBILIZAREA ÎNTREGII POPULAŢII PENTRU NEVOILE RĂZBOIULUI

Republica sovietică este o cetate asediată de capitalul mondial. Dreptul de a beneficia de refugiul pe care-l oferă ea împotriva terorii dezlănţuite de Kolceak şi, în general, dreptul de a locui pe teritoriul ei nu-l putem recunoaşte decît acelora care participă în mod activ la război şi care ne ajută prin toate mijloacele. De aici decurge dreptul şi datoria noastră de a mobiliza întreaga populaţie pentru nevoile războiului, fie pentru serviciul militar propriu-zis, fie pentru serviciul auxiliar în timp de război.

Înfăptuirea integrală a acestei sarcini reclamă o organizare ideală. Şi deoarece organizaţia noastră de stat este foarte departe de a fi perfectă (ceea ce nu trebuie să ne mire cîtuşi de puţin dacă ţinem seama de faptul că e tînără, nouă şi se dezvoltă în condiţii excepţional de grele), ar fi un arhidăunător utopism organizatoric să te apuci să realizezi imediat în acest domeniu, în proporţii mari, ceva deplin sau fie şi numai ceva foarte amplu.

Parţial însă putem face mult ca să ne apropiem de ideal în acest domeniu, şi în această privinţă „iniţiativa" activiştilor noştri de partid, a lucrătorilor din aparatul nostru de stat e departe, foarte departe de a fi suficientă.

Aici e de ajuns să punem această problemă şi să atragem atenţia tovarăşilor asupra ei. Nu e nevoie să dăm indicaţii sau sugestii concrete.

Remarcăm doar că democraţilor mic-burghezi celor mai apropiaţi de Puterea sovietică, care, după cum e obiceiul,

www.dacoromanica.ro

îşi zic socialişti, de pildă unora dintre menşevicii „de stînga" etc., le place foarte mult să blameze metoda „barbară", după părerea lor, a luării de ostatici.

N-au decît să blameze, dar fără asta nu se poate duce război şi, în caz de agravare a primejdiei, folosirea acestui mijloc trebuie să fie în toate sensurile extinsă şi să devină mai frecventă. Adesea putem vedea cum tipografii menşevici sau galbeni, de pildă: feroviarii din rîndul „administrativilor" sau al speculanţilor clandestini, chiaburii, partea avută a populaţiei de la oraşe (şi sate) şi alte asemenea elemente manifestă în problema apărării împotriva lui Kolceak şi Denikin o nepăsare cu adevărat criminală şi revoltător de insolentă, care se învecinează cu sabotajul. Trebuie întocmite liste de asemenea grupuri (sau să obligăm aceste elemente să întocmească ele însele grupuri cu răspundere solidară) şi să le punem nu numai să sape tranşee, cum se face uneori, ci să le şi obligăm să dea Armatei Roşii un ajutor material cît mai variat şi mai multilateral.

Ogoarele ostaşilor Armatei Roşii vor fi mai bine lucrate, aprovizionarea acestora din urmă cu alimente, tutun şi alte obiecte necesare va fi mai bine organizată, primejdia pieirii a mii şi mii de muncitori şi ţărani din cauza vreunui complot etc. va fi considerabil micşorată dacă vom folosi această metodă mai larg, mai variat şi cu mai multă pricepere.

„MUNCĂ ÎN SPIRIT REVOLUŢIONAR"

Rezumînd cele spuse mai sus, ajungem la următoarea concluzie simplă: tuturor comuniştilor, tuturor muncitorilor şi ţăranilor conştienţi, tuturor celor care vor să împiedice victoria lui Kolceak şi a lui Denikin li se cere să desfăşoare imediat — şi în lunile următoare — o activitate neobişnuit de energică, li se cere „să muncească în spirit revoluţionar".

Dacă feroviarii flămînzi, obosiţi şi istoviţi din Moscova, muncitori calificaţi şi necalificaţi, au putut iniţia, în ve-

www.dacoromanica.ro

derea victoriei asupra lui Kolceak şi pînă la victoria deplină asupra lui, „subotnice comuniste", dacă au putut munci fără plată cîteva ore pe săptămînă, realizînd totodată o nemaivăzută productivitate a muncii, mult mai mare decît cea obişnuită, aceasta dovedeşte că se mai poate face foarte, foarte mult.

Şi noi trebuie să facem acest foarte mult.

Atunci vom învinge.

C.C. al P.C. (bolşevic) din Rusia

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 4 din 9 iulie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar, confruntat cu un exemplar dactilografiat, corectat de V. I. Lenin

www.dacoromanica.ro

DESPRE STAT

PRELEGERE ŢINUTĂ LA UNIVERSITATEA „SVERDLOV"
11 IULIE 1919 [19]

Tovarăşi, potrivit planului stabilit de instituţia dv. şi comunicat mie, subiectul prelegerii noastre de astăzi este problema statului. Nu ştiu în ce măsură sînteţi deja familiarizaţi cu această problemă. Dacă nu mă înşel, cursurile dv. au început de curînd şi este pentru prima oară cînd aveţi prilejul să abordaţi sistematic această problemă. Dacă aşa stau lucrurile, se prea poate ca în prima prelegere să nu reuşesc să înfăţişez destul de limpede această problemă grea, să nu reuşesc să mă fac îndeajuns de clar înţeles de mulţi dintre auditori. Şi dacă s-ar întîmpla să fie aşa, vă rog să nu vă neliniştiţi, căci problema statului este una dintre problemele cele mai complexe, cele mai dificile, şi pe care savanţii, autorii şi filozofii burghezi au încurcat-o, poate, mai mult decît pe oricare alta. De aceea nimeni nu trebuie să-şi închipuie că s-ar putea ajunge dintr-o dată, într-o convorbire scurtă, la o deplină elucidare a acestei probleme. E necesar ca după prima convorbire pe această temă să vă notaţi punctele neînţelese sau neclare, spre a putea reveni asupra lor încă şi încă o dată, spre a le putea completa şi clarifica ulterior atît prin lectură, cît şi prin prelegeri şi convorbiri. Sper că vom mai avea prilejul să ne întîlnim încă o dată, şi atunci vom putea face un schimb de păreri asupra tuturor chestiunilor complementare şi să vedem ce a rămas neclar. Sper, de asemenea, că în completarea convorbirilor şi a prelegerilor veţi consacra un anumit timp lecturii cel puţin a unora din principalele scrieri ale lui Marx şi Engels.

www.dacoromanica.ro

Fără îndoială că în bibliografiile şi în manualele care în biblioteca dv. stau la dispoziţia cursanţilor şcolii pregătitoare de cadre sovietice şi de partid veţi găsi aceste scrieri principale. Şi deşi s-ar putea ca pe unii să-i sperie la început greutatea textului, trebuie să vă previn totuşi că asta nu trebuie să vă îngrijoreze, căci ceea ce a rămas neînţeles la prima lectură va fi înţeles la recitirea respectivei lucrări sau cînd veţi aborda ulterior problema sub un alt aspect, căci, repet, problema este atît de complexă, iar savanţii şi autorii burghezi au încurcat-o în asemenea hal, încît oricine doreşte s-o aprofundeze cu toată seriozitatea şi să-şi însuşească temeinic toate datele ei trebuie s-o reia de mai multe ori, să revină mereu asupra ei şi s-o studieze sub diferite aspecte, spre a-şi forma o idee clară şi precisă despre stat. Şi vă va fi cu atît mai uşor să reveniţi asupra acestei probleme, cu cît este o problemă atît de fundamentală, atît de esenţială a întregii politici, încît nu numai în aceste vremuri furtunoase, revoluţionare prin care trecem în momentul de faţă, ci şi în vremurile cele mai paşnice vă veţi lovi în fiecare zi, în orice ziar, în legătură cu orice chestiune economică sau politică de problema : ce este statul, în ce constă esenţa lui, rolul lui şi care este atitudinea faţă de stat a partidului nostru, partidul comunist, care luptă pentru doborîrea capitalismului ; în fiecare zi veţi avea cele mai diferite prilejuri să reveniţi asupra acestei probleme. Esenţialul este ca, în urma lecturilor dv., a convorbirilor şi a prelegerilor despre stat pe care le veţi asculta, să învăţaţi să abordaţi în mod independent această problemă, deoarece o veţi întîlni cu cele mai diferite prilejuri, în fiecare chestiune neînsemnată, în cele mai neaşteptate îmbinări, în discuţiile şi controversele cu adversarii. Numai atunci cînd veţi fi învăţat să vă descurcaţi singuri în această problemă vă veţi putea considera destul de fermi în convingerile dv. şi le veţi putea susţine destul de reuşit în faţa oricui şi oricînd.

După aceste sumare observaţii trec acum la fondul problemei : ce este statul, cum a apărut el şi care trebuie să fie, în esenţă, atitudinea faţă de stat a partidului clasei muncitoare — partidul comunist —, care luptă pentru doborîrea completă a capitalismului.

www.dacoromanica.ro

După cum am mai spus, cu greu s-ar putea găsi o problemă pe care reprezentanţii ştiinţei, filozofiei, dreptului, economiei politice şi publicisticii burgheze s-o fi încurcat — cu bună-ştiinţă sau fără să-şi dea seama — în halul în care au încurcat problema statului. Pînă în ziua de azi această problemă este frecvent confundată cu problemele religioase, şi de multe ori nu numai reprezentanţii doctrinelor religioase (din partea cărora e firesc să te aştepţi la aşa ceva), ci şi oameni care se consideră liberi de prejudecăţi religioase confundă problema specială a statului cu problemele religiei şi încearcă să construiască o teorie — adesea destul de complicată, cu o tratare şi fundamentare ideologică filozofică — în sensul că statul este ceva divin, supranatural, că este o forţă prin care a trăit şi trăieşte omenirea şi care dă sau are de dat oamenilor ceva care nu vine de la om, ci îi este dat din afară, — că este o forţă de origine divină. Şi trebuie spus că această teorie este atît de strîns legată de interesele claselor exploatatoare — moşierii şi capitaliştii —, serveşte în aşa măsură interesele lor, a pătruns atît de adînc în toate deprinderile, în toate concepţiile, în toată ştiinţa domnilor reprezentanţi ai burgheziei, încît rămăşiţele ei se întîlnesc la fiecare pas, inclusiv în concepţia despre stat a menşevicilor şi a eserilor, care contestă plini de indignare afirmaţia că sînt prizonierii unor prejudecăţi religioase; ei sînt convinşi că pot privi lucid problema statului. Şi dacă această problemă se prezintă azi atît de confuză şi de complicată, e pentru că atinge interesele claselor dominante într-o măsură mai mare decît oricare alta (exceptînd doar bazele ştiinţei economice). Teoria statului serveşte pentru a justifica privilegiile sociale, existenţa exploatării, existenţa capitalismului; iată de ce ar fi extrem de greşit să ne aşteptăm la imparţialitate în această problemă, să ne închipuim că oamenii cu pretenţii de ştiinţificitate ar putea să reprezinte aici un punct de vedere pur ştiinţific. Cînd vă veţi familiariza cu această problemă şi o veţi pătrunde îndeajuns, veţi vedea întotdeauna în problema statului, în învăţătura despre stat, în teoria statului, lupta dintre diferite clase, luptă care se reflectă sau îşi găseşte expre-

www.dacoromanica.ro

sia în lupta dintre concepţiile asupra statului, în aprecierea rolului şi importanţei statului.

Pentru a aborda în chip cît mai ştiinţific această problemă, trebuie să aruncăm o privire istorică, fie şi fugitivă, asupra apariţiei şi dezvoltării statului. În domeniul ştiinţelor sociale, metoda cea mai sigură şi absolut necesară pentru a putea aborda în mod just o problemă dată, fără a te pierde într-un noian de amănunte sau în enorma diversitate a părerilor ce se înfruntă — lucrul cel mai important pe care trebuie să-l ai în vedere dacă vrei să abordezi din punct de vedere ştiinţific o problemă dată — este să nu uiţi conexiunea istorică fundamentală, să priveşti fiecare problemă din punctul de vedere al modului în care a apărut în istorie un fenomen dat, al etapelor principale pe care acesta le-a parcurs în dezvoltarea lui şi, prin prisma acestei dezvoltări, să vezi ce a devenit acest fenomen în prezent.

Sper că în legătură cu problema statului veţi studia lucrarea lui Engels „Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului". Este una dintre lucrările fundamentale ale socialismului contemporan, în care se poate da crezare fiecărei fraze, siguri fiind că nici o frază nu este spusă la întîmplare, ci scrisă pe temeiul unui vast material istoric şi politic. Desigur că nu toate părţile acestei lucrări sînt deopotrivă de accesibile şi uşor de înţeles; unele dintre ele presupun un cititor care posedă anumite cunoştinţe de istorie şi economie. Repet însă: nu trebuie să vă îngrijoraţi dacă la prima lectură nu veţi înţelege conţinutul acestei lucrări. Asta nu se întîmplă aproape niciodată. Dar reîntorcîndu-vă la această lucrare mai tîrziu, cînd vi se va trezi interesul pentru ea, veţi ajunge s-o înţelegeţi în cea mai mare parte, dacă nu chiar în întregime. Am ţinut să amintesc de această carte, pentru că ea abordează just problema în sensul arătat aici. Ea începe printr-un studiu istoric în care se arată cum a apărut statul.

Pentru a aborda în mod just această problemă, ca şi oricare alta, de pildă aceea a apariţiei capitalismului, sau a exploatării omului de către om, sau problema socialismului, cum a apărut socialismul, ce condiţii i-au dat

www.dacoromanica.ro

naştere, pentru a putea aborda în mod temeinic orice problemă de acest fel, trebuie neapărat să aruncăm o privire asupra întregii ei evoluţii în decursul istoriei. În această problemă trebuie să avem în vedere înainte de toate că statul n-a existat dintotdeauna. A fost o vreme cînd n-au existat de loc state. Statul apare acolo unde şi atunci cînd apare împărţirea societăţii în clase, cînd apar exploatatori şi exploataţi.

Înainte de apariţia primei forme de exploatare a omului de către om, a primei forme de împărţire în clase — stăpîni de sclavi şi sclavi —, a existat familia patriarhală, sau, cum e denumită uneori, *clanul* (neamul, ginta, cînd oamenii trăiau în ginţi); în modul de viaţă al multor popoare primitive au rămas urme destul de precise ale acestor timpuri primitive, şi dacă veţi lua orice lucrare privitoare la civilizaţia primitivă, veţi găsi întotdeauna descrieri, indicaţii şi reminiscenţe, mai mult sau mai puţin precise, care arată că a fost o vreme, mai mult sau mai puţin asemănătoare cu comunismul primitiv, cînd societatea nu era împărţită în stăpîni de sclavi şi sclavi. Pe atunci n-a existat statul, n-a existat un aparat special pentru folosirea sistematică a violenţei şi pentru a supune oamenii prin violenţă. Acest aparat este tocmai ceea ce se numeşte stat.

În societatea primitivă, cînd oamenii trăiau în ginţi mici, aflîndu-se încă pe treptele cele mai de jos ale dezvoltării, într-o stare apropiată de cea a sălbăticiei, într-o epocă de care omenirea civilizată de astăzi este despărţită prin cîteva milenii, — pe vremea aceea nu se văd încă semne de existenţă a statului. Vedem domnia obiceiurilor, vedem autoritatea, respectul, puterea de care se bucurau căpeteniile ginţilor, vedem că de această putere se bucurau uneori femeile — situaţia lor de atunci era cu totul alta decît cea de azi, cînd femeia e lipsită de drepturi şi oprimată —, dar nu vedem nicăieri o *categorie* specială de oameni care să se separe de ceilalţi pentru a-i guverna şi care în interesul, în vederea acestei guvernări să dispună în mod sistematic şi permanent de un anumit aparat de constrîngere, de un aparat de violenţă, cum sînt în prezent — o ştiţi cu toţii — detaşamentele militare înarmate,

www.dacoromanica.ro

închisorile şi celelalte mijloace de a supune prin violenţă voinţa altora, adică ceea ce constituie esenţa statului.

Dacă lăsăm la o parte aşa-numitele doctrine religioase, teoriile subtile, eşafodajele filozofice şi variatele opinii formulate de oameni de ştiinţă burghezi, şi căutăm adevărata esenţă a lucrurilor, vedem că statul se reduce tocmai la un asemenea aparat de guvernare, desprins de societatea umană. Cînd apare un grup special de oameni a căror îndeletnicire exclusivă este aceea de a guverna şi care, pentru a guverna, au nevoie de un aparat special de constrîngere — de închisori, de detaşamente speciale de oameni, de armată etc. — spre a supune prin violenţă voinţa altora, atunci apare statul.

A fost însă o vreme cînd statul n-a existat, cînd legăturile dintre oameni, societatea însăşi, disciplina, rînduiala muncii se menţineau prin puterea obişnuinţei, a tradiţiilor, prin autoritatea sau respectul de care se bucurau şefii ginţii sau femeile, care pe atunci aveau adesea o situaţie nu numai egală cu a bărbaţilor, ci de multe ori chiar una mai înaltă, şi cînd nu exista o categorie specială de oameni specializaţi în materie de guvernare. Istoria ne arată că statul, ca aparat special de constrîngere a oamenilor, a apărut numai acolo unde şi atunci cînd a apărut împărţirea societăţii în clase, adică împărţirea ei în grupuri de oameni dintre care unii îşi pot însuşi în mod permanent munca altora, unii îi exploatează pe alţii.

Această împărţire în clase a societăţii în decursul istoriei trebuie să ne stea mereu clar în faţă, ca un fapt fundamental. Dezvoltarea tuturor societăţilor omeneşti de-a lungul mileniilor ne arată în toate ţările, fără excepţie, caracterul legic general al acestei dezvoltări, regularitatea şi consecutivitatea ei, astfel încît la început avem societatea fără clase, străvechea societate patriarhală, primitivă, în care n-au existat aristocraţi; apoi societatea bazată pe sclavie, societatea sclavagistă. Prin acest stadiu a trecut întreaga Europă civilizată de astăzi, unde acum 2 000 de ani sclavia a fost pe deplin dominantă. Prin el au trecut, în imensa lor majoritate, şi popoarele din celelalte continente. La popoarele mai puţin dezvoltate persistă şi astăzi vestigii ale sclaviei, iar în

www.dacoromanica.ro

Africa, de pildă, veţi găsi şi în zilele noastre instituţia sclaviei. Stăpîni de sclavi şi sclavi — iată prima mare împărţire în clase. Primul grup stăpînea nu numai toate mijloacele de producţie — pămîntul, uneltele, oricît de rudimentare, de primitive ar fi fost ele pe atunci —, el avea în proprietatea sa şi oameni. Cei care alcătuiau acest grup se numeau stăpîni de sclavi, iar cei care munceau, care prestau muncă în folosul altora se numeau sclavi.

Acestei forme i-a urmat în istorie o altă formă — iobăgia. În marea majoritate a ţărilor, sclavia, în dezvoltarea sa, s-a transformat în iobăgie. Principala împărţire a societăţii este aici împărţirea în moşieri feudali şi ţărani iobagi. Forma relaţiilor dintre oameni se schimbase. Pentru stăpînul de sclavi sclavul era proprietatea sa, iar legea consfinţea acest punct de vedere, considerîndu-l pe sclav ca pe un lucru aflat în posesiunea deplină a stăpînului său. În ceea ce-l priveşte pe ţăranul iobag s-a menţinut asuprirea de clasă, dependenţa de moşierul feudal, dar acesta nu-l avea în proprietatea sa pe ţăran, ca pe un lucru al său ; el avea dreptul numai la munca acestuia şi dreptul de a-l constrînge să presteze anumite servituţi. În practică însă, după cum ştiţi cu toţii, iobăgia, mai ales în Rusia — unde s-a menţinut mai mult ca oriunde şi a luat forme dintre cele mai brutale —, nu se deosebea prin nimic de sclavie.

Apoi, în societatea feudală, pe măsură ce se dezvolta comerţul şi se forma piaţa mondială, pe măsură ce se dezvolta circulaţia banilor, a început să apară o nouă clasă — clasa capitaliştilor. Marfa, schimbul de mărfuri, apariţia puterii banului au generat puterea capitalului. În cursul secolului al XVIII-lea — sau, mai exact, începînd de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea — şi în cursul secolului al XIX-lea au avut loc revoluţii în toată lumea. Feudalismul a fost desfiinţat în toate ţările Europei occidentale. În Rusia acest lucru s-a întîmplat mai tîrziu ca oriunde. În 1861 a avut loc şi în Rusia o răsturnare, a cărei consecinţă a fost înlocuirea unei forme a societăţii printr-o altă formă, înlocuirea feudalismului prin capitalism, în care s-a menţinut împărţirea în clase, s-au

www.dacoromanica.ro

menţinut diferite vestigii şi rămăşiţe ale iobăgiei, dar în esenţă împărţirea în clase a luat o altă formă.

Posesorii de capital, proprietarii de pămînt, proprietarii de fabrici şi uzine au format şi formează în toate statele capitaliste o infimă minoritate a populaţiei, minoritate care dispune neîngrădit de întreaga muncă a poporului şi, prin urmare, ţine sub călcîiul său, asupreşte şi exploatează întreaga masă de oameni ai muncii, în majoritatea lor proletari, muncitori salariaţi, care îşi dobîndesc în procesul de producţie mijloacele de existenţă exclusiv prin vînzarea braţelor lor de muncă, a forţei lor de muncă. Ţăranii, răzleţiţi şi oprimaţi încă din timpul iobăgiei, s-au transformat, o dată cu trecerea la capitalism, parte (majoritatea) în proletari, parte (minoritatea) în ţărani înstăriţi, care angajau ei înşişi muncitori şi formau burghezia sătească.

Acest fapt fundamental — trecerea societăţii de la formele primitive de sclavie la iobăgie şi, în sfîrşit, la capitalism — trebuie să-l aveţi mereu în vedere, deoarece numai ţinîndu-l minte, numai încadrînd în această schemă fundamentală toate doctrinele politice, veţi avea posibilitatea să le apreciaţi în mod just şi să vă daţi seama la ce se referă ele, căci fiecare din aceste mari perioade ale istoriei omenirii — perioada sclavagistă, perioada feudală şi cea capitalistă — îmbrăţişează secole şi milenii şi prezintă o atît de mare diversitate de forme politice, doctrine şi concepţii politice, revoluţii, încît pentru a te putea descurca în această extraordinară împestriţare şi mare diversitate — îndeosebi cînd e vorba de doctrinele politice, filozofice etc. ale oamenilor de ştiinţă şi oamenilor politici burghezi — este neapărat necesar să urmezi cu stricteţe firul călăuzitor al acestei împărţiri a societăţii în clase, al schimbării formelor dominaţiei de clasă, şi să examinezi din acest punct de vedere toate problemele sociale: economice, politice, spirituale, religioase etc.

Dacă veţi privi statul din punctul de vedere al acestei împărţiri fundamentale, veţi vedea că atîta timp cît societatea n-a fost împărţită în clase, după cum am mai spus, n-a existat nici statul. Pe măsură însă ce apare şi se consolidează împărţirea societăţii în clase, pe măsură

www.dacoromanica.ro

ce apare societatea împărţită în clase, apare şi se consolidează şi statul. În istoria omenirii găsim zeci şi sute de ţări care au trecut sau trec în prezent prin sclavagism, feudalism şi capitalism. În fiecare din ele, cu toate enormele schimbări istorice prin care au trecut, cu toate peripeţiile politice şi cu toate revoluţiile care au fost legate de această dezvoltare a omenirii, de trecerea de la sclavagism, prin feudalism, la capitalism şi la actuala luptă mondială împotriva capitalismului, veţi constata întotdeauna apariţia statului. Statul a fost întotdeauna un aparat distinct, desprins de societate şi compus dintr-un grup de oameni care se îndeletnicesc numai, sau aproape numai, sau mai ales cu guvernarea. Oamenii se împart în guvernaţi şi în specialişti în materie de guvernare, care se situează deasupra societăţii şi se numesc guvernanţi, reprezentanţi ai statului. Acest aparat, acest grup de oameni care îi guvernează pe ceilalţi îşi asigură întotdeauna un anumit aparat de constrîngere, de forţă fizică, indiferent dacă această violenţă exercitată asupra oamenilor îşi găseşte expresia în bîta omului primitiv sau, în epoca sclaviei, într-un tip de armă mai perfecţionat, sau în arma de foc, apărută în evul mediu, sau, în sfîrşit, în armamentul modern, care în secolul al XX-lea a ajuns să fie o adevărată minune a tehnicii, bazat fiind în întregime pe ultimele cuceriri ale tehnicii moderne. Metodele de exercitare a violenţei au evoluat, dar existenţa statului a însemnat întotdeauna, în orice societate, existenţa unui grup de persoane care guvernează, comandă, domină şi care, pentru a păstra puterea, deţin un aparat de constrîngere fizică, un aparat de exercitare a violenţei înzestrat cu armamentul corespunzător nivelului tehnicii din epoca respectivă. Şi numai cînd examinăm cu atenţie aceste fenomene generale, numai cînd ne punem întrebarea de ce n-a existat statul pe vremea cînd n-au existat clase, cînd n-au existat exploatatori şi exploataţi, şi de ce a apărut el atunci cînd au apărut clasele, — numai atunci putem găsi un răspuns precis la întrebarea ce este statul şi care este rolul lui.

www.dacoromanica.ro

Statul este o maşină pentru menţinerea dominaţiei unei clase asupra alteia. Cît timp în societate n-au existat clase, cît timp, înainte de epoca sclaviei, oamenii au muncit în condiţiile primitive ale unei egalităţi mai mari şi cînd productivitatea muncii era încă extrem de redusă, cît timp omul primitiv îşi procura cu greu mijloacele necesare unei existenţe extrem de primitive, n-a apărut şi nici nu putea să apară un grup aparte de oameni care să aibă funcţia specială de a guverna şi care să domine tot restul societăţii. Numai atunci cînd apare prima formă a împărţirii societăţii în clase, cînd apare sclavia, cînd o anumită clasă de oameni, concentrîndu-şi activitatea asupra extrem de primitivelor forme de muncă agricolă, ajunge să producă un oarecare surplus, care nu e absolut necesar pentru existenţa extrem de mizeră a sclavului şi care intră în mîna stăpînului de sclavi, cînd se consolidează în acest fel existenţa acestei clase de stăpîni de sclavi şi tocmai în vederea consolidării ei, devine necesară apariţia statului.

Şi astfel a apărut statul sclavagist, un aparat care dădea stăpînilor de sclavi puterea, posibilitatea de a guverna pe toţi sclavii. Atît societatea cît şi statul aveau pe atunci proporţii mult mai mici decît în prezent. Ele dispuneau de un aparat de comunicaţie incomparabil mai slab ; pe atunci nu existau actualele mijloace de comunicaţie. Munţii, fluviile şi mările constituiau obstacole incomparabil mai mari decît în prezent, şi procesul de formare a statului se desfăşura într-un cadru geografic mult mai restrîns. Aparatul de stat, slab din punct de vedere tehnic, deservea un stat care fiinţa între hotare relativ restrînse şi a cărui sferă de acţiune era relativ îngustă. Dar era totuşi un aparat care îi constrîngea pe sclavi să rămînă în sclavie, menţinea o parte a societăţii sub călcîiul, sub asuprirea celeilalte. Fără un aparat permanent de constrîngere nu poţi sili partea cea mai mare a societăţii să muncească în mod regulat pentru cealaltă. Cît timp n-au fost clase, n-a existat nici acest aparat. Cînd au apărut clasele, o dată cu accentuarea şi consolidarea acestei împărţiri a apărut peste tot şi întotdeauna şi o instituţie specială — statul. Formele de stat au fost extrem de variate. În epoca sclavagismului, în ţările

www.dacoromanica.ro

cele mai avansate, mai culte şi mai civilizate pentru vremurile de atunci, de exemplu în Grecia şi în Roma antică, care se întemeiau în întregime pe sclavie, găsim deja variate forme de stat. Încă pe atunci apare deosebirea dintre monarhie şi republică, dintre aristocraţie şi democraţie. Monarhia înseamnă puterea unei singure persoane, republica înseamnă electivitatea puterii de stat ; aristocraţia e puterea unei minorităţi relativ restrînse, democraţia — puterea poporului (democraţie, în traducere literală din limba greacă nu înseamnă altceva decît puterea poporului). Toate aceste deosebiri au apărut în epoca sclaviei, dar, indiferent de ele, indiferent dacă era monarhie, republică aristocratică sau republică democratică, statul din acea epocă a fost un stat sclavagist.

La orice curs de istorie antică, în prelegerile consacrate acestui subiect veţi auzi de lupta dintre statele monarhice şi cele republicane, dar esenţialul este că sclavii nu erau consideraţi oameni ; nu numai cetăţeni, dar nici măcar oameni nu erau consideraţi. Pentru legea romană sclavul nu era decît un lucru. Legea referitoare la omor — ca să nu mai vorbim de celelalte legi de ocrotire a persoanei umane — nu-i avea în vedere pe sclavi. Ea ocrotea numai pe stăpînii de sclavi, singurii cărora li se recunoştea calitatea de cetăţeni cu drepturi depline. Dacă se instituia o monarhie, era o monarhie sclavagistă ; dacă se instituia o republică, ea era o republică sclavagistă. În ele se bucurau de toate drepturile numai stăpînii de sclavi, pe cît vreme sclavii erau în faţa legii doar lucruri, şi nu numai că erau îngăduite orice acte de violenţă împotriva lor, dar nici chiar uciderea sclavului nu era considerată crimă. Republicile sclavagiste se deosebeau prin organizarea lor internă : existau republici aristocratice şi republici democratice. În republicile aristocratice participau la alegeri un mic număr de privilegiaţi, în cele democratice participa toată lumea, adică toţi stăpînii de sclavi, toţi — în afară de sclavi. Acest fapt esenţial nu trebuie scăpat din vedere, deoarece el elucidează cel mai bine problema statului şi arată clar în ce constă esenţa lui.

Statul este o maşină de asuprire a unei clase de către alta, o maşină cu ajutorul căreia o clasă ţine în frîu clasele

www.dacoromanica.ro

ce-i sînt subordonate. Această maşină poate avea felurite forme. Statul sclavagist poate fi o monarhie, o republică aristocratică sau chiar o republică democratică. În realitate, formele de guvernămînt au fost extrem de variate, dar fondul rămînea acelaşi ; sclavii nu aveau nici un fel de drepturi, rămînînd o clasă asuprită şi nefiind consideraţi oameni. Acelaşi lucru îl vedem şi în statul feudal.

Schimbarea formei de exploatare a transformat statul sclavagist în stat feudal. Această transformare a avut o mare însemnătate. În societatea sclavagistă, sclavul era lipsit de orice drepturi ; el nu era considerat om. În societatea feudală, ţăranul era legat de pămînt. Trăsătura caracteristică principală a iobăgiei este că ţăranul (şi ţăranii formau atunci majoritatea, populaţia orăşenească fiind numericeşte foarte slabă) era considerat legat de pămînt, de unde vine însăşi noţiunea de iobăgie *. Ţăranul putea să lucreze pentru sine un anumit număr de zile pe lotul pe care i-l dădea moşierul ; în celelalte zile ţăranul iobag lucra pentru boier. Esenţa societăţii împărţite în clase rămăsese neschimbată : societatea era bazată pe exploatarea de clasă. Numai moşierii se bucurau de drepturi depline ; ţăranii erau lipsiţi de drepturi. Practic, situaţia lor se deosebea foarte puţin de cea a sclavilor în statul sclavagist. Pentru eliberarea lor însă, pentru eliberarea ţăranilor se deschidea acum o cale mai largă, întrucît ţăranul iobag nu era considerat proprietate directă a moşierului. El îşi putea întreţine o parte din timp lucrînd pe lotul lui de pămînt, putea, ca să zicem aşa, să-şi aparţină într-o oarecare măsură lui însuşi, iar feudalismul, dată fiind posibilitatea mai largă de dezvoltare a schimbului, a legăturilor comerciale, se descompunea tot mai mult şi în aceeaşi măsură se lărgeau tot mai mult posibilităţile pentru eliberarea ţăranilor. Societatea feudală a fost întotdeauna mai complexă decît societatea sclavagistă. Ea a avut puternice elemente de dezvoltare a comerţului, a industriei, ceea ce ducea încă pe atunci la capitalism. În evul mediu a predominat iobăgia. Şi aici au existat variate forme de stat, şi aici avem atît monarhia cît şi republica, deşi cu caracter mult mai slab

* În limba rusă — „krepostnoe pravo" ; „krepostnoe" vine de la „prikrepiti", care în cazul de faţă înseamnă a lega. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

pronunţat, dar întotdeauna se considera că singurii dominanţi sînt moşierii feudali. Ţăranii iobagi erau cu desăvîrşire excluşi de la orice drepturi politice.

Atît în societatea sclavagistă cît şi în societatea feudală, dominaţia unei mici minorităţi asupra imensei majorităţi a oamenilor nu este posibilă fără constrîngere. Întreaga istorie este un şir neîntrerupt de încercări ale claselor asuprite de a scutura jugul asupririi. Istoria sclaviei cunoaşte războaie de eliberare din cătuşele sclaviei, războaie care au durat decenii de-a rîndul. În treacăt fie zis, adoptînd acum denumirea de „spartachişti", comuniştii din Germania — singurul partid german care luptă realmente împotriva jugului capitalist — au avut în vedere faptul că Spartacus a fost unul dintre cei mai de seamă eroi ai uneia dintre cele mai mari răscoale ale sclavilor, care a avut loc cu vreo două mii de ani în urmă. Ani în şir, atotputernicul — pe cît se părea — Imperiu roman, în întregime întemeiat pe sclavie, s-a cutremurat sub loviturile acestei uriaşe răscoale a sclavilor, care se înarmaseră şi se adunaseră sub conducerea lui Spartacus, formînd o armată de mari proporţii. În cele din urmă au fost înfrînţi, prinşi şi groaznic torturaţi de stăpînii de sclavi. De aceste războaie civile e plină întreaga istorie a societăţii împărţite în clase. Am amintit aici cel mai mare dintre aceste războaie civile din epoca sclaviei. Întreaga epocă a feudalismului este şi ea un şir neîntrerupt de răscoale ţărăneşti. În Germania, de pildă, în evul mediu lupta de clasă dintre moşieri şi ţăranii iobagi a atins mari proporţii, transformîndu-se într-un război civil al ţăranilor împotriva moşierilor. Cu toţii cunoaşteţi şi în Rusia exemple asemănătoare de repetate răscoale ale ţăranilor împotriva moşierilor feudali.

Pentru a-şi putea menţine dominaţia, pentru a-şi putea păstra puterea, moşierul trebuia să aibă un aparat care să reunească sub stăpînirea sa un mare număr de oameni, să-i supună unor anumite legi, norme, toate aceste legi reducîndu-se în fond la una singură, aceea de a asigura puterea moşierului asupra ţăranului iobag. Un asemenea aparat a fost statul feudal, care în Rusia, de pildă, sau în ţările asiatice cu totul înapoiate, în care pînă în ziua de azi mai domnesc rînduielile feudale, a avut forme diferite,

www.dacoromanica.ro

a fost sau republican, sau monarhic. În statul monarhic se recunoştea puterea unei singure persoane ; în cel republican era admisă, într-o măsură mai mare sau mai mică, participarea unor reprezentanţi aleşi de moşieri — aceasta în societatea feudală. Societatea feudală se prezenta în aşa fel împărţită în clase, încît imensa majoritate — ţărănimea iobagă — se afla în totală dependenţă faţă de o infimă minoritate — moşierii, care stăpîneau pămîntul.

Dezvoltarea comerţului, dezvoltarea schimbului de mărfuri, a dus la formarea unei clase noi — clasa capitaliştilor. Capitalul a apărut la sfîrşitul evului mediu, cînd, după descoperirea Americii, comerţul mondial luase o mare dezvoltare, cînd cantitatea metalelor preţioase crescuse, cînd argintul şi aurul deveniseră instrumente de schimb, cînd circulaţia monetară crease posibilitatea ca unii să concentreze în mîinile lor bogăţii imense. Argintul şi aurul erau considerate ca bogăţie în lumea întreagă. Începea să scadă forţa economică a clasei moşierilor şi să se dezvolte forţa unei clase noi, clasa reprezentanţilor capitalului. Transformarea societăţii se producea în aşa fel încît toţi cetăţenii să devină — ca să zicem aşa — egali, să dispară vechea împărţire în stăpîni de sclavi şi sclavi, iar toţi să fie consideraţi egali în faţa legii, indiferent ce capital posedă fiecare din ei, dacă posedă pămînt în proprietate privată sau e sărac lipit pămîntului şi nu posedă decît braţele de muncă ; toţi sînt egali în faţa legii. Legea ocroteşte deopotrivă pe toţi, ocroteşte proprietatea în mîinile celor care o deţin, împotriva oricăror atentate din partea masei, care, neavînd proprietate, neavînd nimic altceva decît braţele de muncă, sărăceşte treptat, se ruinează şi se transformă în proletari. Aceasta este societatea capitalistă.

Nu am posibilitatea să mă ocup amănunţit de această chestiune. Veţi mai avea prilejul să reveniţi asupra ei atunci cînd veţi studia programul partidului ; atunci se va face caracterizarea societăţii capitaliste. Această societate s-a ridicat împotriva feudalismului, împotriva vechii iobăgii, arborînd lozinca libertăţii. Dar aceasta era o libertate pentru cei care aveau proprietate. Şi atunci cînd iobăgia a fost desfiinţată — ceea ce s-a întîmplat la sfîrşitul secolului al XVIII-lea şi începutul secolului

www.dacoromanica.ro

al XIX-lea, iar în Rusia mai tîrziu decît în alte ţări, în 1861 —, în locul statului feudal a apărut statul capitalist, care afişează lozinca libertăţii întregului popor, se pretinde a fi exponentul voinţei întregului popor, contestă că e un stat de clasă. Între socialişti, care luptă pentru libertatea întregului popor, şi statul capitalist se desfăşoară o luptă, care a dus acum la crearea Republicii Sovietice Socialiste şi care cuprinde lumea întreagă.

Pentru a putea înţelege lupta începută împotriva capitalului mondial, pentru a putea înţelege esenţa statului capitalist, trebuie să ţinem minte că lupta statului capitalist împotriva celui feudal s-a desfăşurat sub lozinca libertăţii. Desfiinţarea iobăgiei însemna pentru reprezentanţii statului capitalist întronarea libertăţii, şi aceasta le era de folos în măsura în care, prin desfiinţarea iobăgiei, ţăranii căpătau posibilitatea să stăpînească în deplină proprietate pămîntul pe care-l dobîndiseră prin răscumpărare sau, în parte, prin plata dijmei — pe stat asta nu-l interesa : el ocrotea proprietatea, indiferent de proveniența ei, deoarece el, statul, se baza pe proprietatea privată. În toate statele civilizate moderne, ţăranii s-au transformat în proprietari privaţi. Statul ocrotea proprietatea privată şi acolo unde moşierul ceda ţăranului o parte din pămînt : statul îl despăgubea pe moşier prin răscumpărare, prin vînzare pe bani. Statul părea să declare că va păstra neştirbită proprietatea privată şi îi acorda tot sprijinul şi ocrotirea sa. Statul recunoştea această proprietate fiecărui negustor, industriaş şi fabricant. Şi această societate, bazată pe proprietatea privată, pe puterea capitalului, pe subordonarea deplină a tuturor muncitorilor şi a maselor muncitoare ale ţărănimii, care nu posedă nimic, această societate declara că domnia ei se bazează pe libertate. Luptînd împotriva iobăgiei, ea a declarat liberă proprietatea, mîndrindu-se mai ales cu aceea că statul ar fi încetat să mai fie un stat de clasă.

În realitate însă, statul a continuat să fie, ca şi înainte, o maşină care-i ajută pe capitalişti să ţină în frîu ţărănimea săracă şi clasa muncitoare, dar în aparenţă era liber. El introduce votul universal şi declară prin glasul adepţilor, propovăduitorilor, savanţilor şi filozofilor săi

www.dacoromanica.ro

că nu e stat de clasă. Chiar şi acum, cînd împotriva lui a început lupta Republicilor sovietice socialiste, ei ne acuză că violăm libertatea, că statul nostru e clădit pe constrîngere, pe reprimarea unora de către alţii, în timp ce statul lor e un stat al întregului popor, un stat democratic. Acum, la începutul revoluţiei socialiste în lumea întreagă, şi tocmai în momentul victoriei revoluţiei în unele ţări, cînd lupta împotriva capitalului mondial a devenit deosebit de înverşunată, acum problema statului a căpătat cea mai mare însemnătate şi a devenit, se poate spune, cea mai nevralgică dintre probleme, focarul tuturor problemelor politice şi al tuturor controverselor politice din zilele noastre.

Orice partid am lua — în Rusia sau în orice altă ţară mai civilizată —, aproape toate controversele, divergenţele şi opiniile politice se învîrtesc acum în jurul noţiunii de stat. Este oare statul într-o ţară capitalistă, într-o republică democratică — în special într-o republică ca Elveţia sau America —, în cele mai libere republici democratice, este el oare expresia voinţei poporului, expresia unei hotărîri a întregului popor, expresia voinţei naţionale etc., sau este o maşină destinată să ajute capitaliştilor din aceste ţări să-şi păstreze puterea asupra clasei muncitoare şi asupra ţărănimii? Aceasta este problema fundamentală în jurul căreia se învîrtesc astăzi controversele politice în toată lumea. Ce se spune despre bolşevism? Presa burgheză ocărăşte pe bolşevici. Nu veţi găsi ziar care să nu repete acuzaţia curentă adusă bolşevicilor — acuzaţia că încalcă democraţia. Dacă menşevicii şi eserii noştri, în simplitatea lor (şi poate nu numai în simplitatea lor, care s-ar putea să fie una dintr-acelea despre care se spune că e mai rea decît hoţia), îşi închipuie că ei sînt descoperitorii şi inventatorii acuzaţiei aduse bolşevicilor că au încălcat libertatea şi democraţia, ei se înşală în modul cel mai ridicol. Printre marile ziare din ţările cele mai bogate, care cheltuiesc zeci de milioane pentru difuzarea lor şi care propagă, în zeci de milioane de exemplare, minciunile burgheze şi politica imperialistă, nu veţi găsi în prezent unul care să nu repete aceste principale argumente şi acu-

www.dacoromanica.ro

zaţii ce se aduc împotriva bolşevismului : că America, Anglia şi Elveţia sînt state avansate, bazate pe democraţie, pe cînd republica bolşevică este un stat de tîlhari, care nu cunoaşte libertatea, că bolşevicii au încălcat principiul democraţiei şi nu s-au dat în lături să dizolve Adunarea constituantă. Aceste teribile acuzaţii împotriva bolşevicilor sînt repetate în lumea întreagă. Ele ne duc direct la întrebarea : ce este statul ? Pentru a putea înţelege fondul acestor acuzaţii, pentru a putea sesiza sensul lor real şi adopta faţă de ele o poziţie bine fundamentată, pentru a le putea aprecia nu din auzite, ci pe baza unei păreri proprii, temeinic fundamentate, trebuie să ne dăm clar seama ce este statul. Aici avem de-a face cu tot felul de state capitaliste şi cu toate teoriile elaborate în apărarea lor în perioada dinainte de război. Pentru a aborda just rezolvarea acestei probleme trebuie să examinăm în mod critic toate aceste teorii şi concepţii.

De un mare ajutor în studierea acestei probleme vă va fi, după cum am mai spus, lucrarea lui Engels „Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului". În această lucrare se spune că orice stat în care există proprietate privată asupra pămîntului şi a mijloacelor de producţie, în care domneşte capitalul, oricît de democratic ar fi acest stat, el este un stat capitalist, este în mîna capitaliştilor o maşină menită să ţină în frîu clasa muncitoare şi ţărănimea săracă. Iar votul universal, Adunarea constituantă, parlamentul — toate acestea nu sînt decît o formă, un fel de poliţă, care nu schimbă cu nimic esenţa lucrurilor.

Forma de dominaţie a statului poate să difere : într-un fel îşi manifestă capitalul forţa acolo unde există cutare formă şi într-alt fel acolo unde există altă formă, dar în fond puterea rămîne în mîinile capitalului, indiferent dacă e vorba de vot cenzitar sau de un alt fel de vot, dacă e vorba de o republică democratică sau de o altă formă de guvernămînt ; ba chiar cu cît o republică este mai democratică, cu atît mai brutală, mai cinică este dominaţia capitalismului. Statele Unite ale Americii de Nord sînt una dintre cele mai democratice republici din lume, dar nicăieri puterea capitalului, puterea unui pumn de miliardari asupra întregii societăţi nu se manifestă cu atîta brutalitate,

www.dacoromanica.ro

cu metode de corupţie atît de făţişe ca în această ţară (cine a fost acolo după 1905 şi-a putut face, desigur, o idee despre această stare de lucruri). Din moment ce există, capitalul domină întreaga societate, şi nici o republică democratică, nici un fel de drept de vot nu schimbă esenţa lucrurilor.

În comparaţie cu orînduirea feudală, republica democratică şi votul universal au însemnat un progres enorm: ele au dat proletariatului posibilitatea de a atinge gradul de unire, de coeziune pe care-l are astăzi, de a forma acele cohorte strîns închegate, disciplinate, care duc lupta sistematică împotriva capitalului. Nimic asemănător nu a existat nici pe departe la ţăranul iobag, fără să mai vorbim de sclavi. Sclavii, după cum ştim, se revoltau, se răsculau, dezlănţuiau războaie civile, dar n-au fost niciodată în stare să alcătuiască o majoritate conştientă, să creeze partide care să conducă lupta, ei n-au fost niciodată în stare să înţeleagă clar ce scop urmăresc, şi chiar şi în cele mai revoluţionare momente ale istoriei au fost întotdeauna simpli pioni în mîinile claselor dominante. Republica burgheză, parlamentul, votul universal — toate acestea reprezintă un mare progres din punctul de vedere al dezvoltării istorice universale a societăţii. Omenirea evolua spre capitalism, şi numai capitalismul, datorită culturii oraşului, a dat asupritei clase proletare posibilitatea de a deveni conştientă de ea însăşi şi de a crea acea mişcare muncitorească mondială, de a forma în toată lumea acele milioane de muncitori organizaţi în partide, de a făuri acele partide socialiste care conduc în mod conştient lupta maselor. Fără parlamentarism, fără drept de vot, această dezvoltare a clasei muncitoare n-ar fi fost posibilă. Iată de ce toate acestea au căpătat o importanţă atît de mare în ochii celor mai largi mase de oameni. Iată de ce cotitura pare atît de anevoioasă. Minciuna burgheză că statul este liber şi că e menit să apere interesele tuturor este susţinută şi propagată nu numai de ipocriţii conştienţi, de savanţi şi de popi, ci şi de mase de oameni care repetă cît se poate de sincer vechile prejudecăţi şi nu pot înţelege trecerea de la societatea veche, capitalistă, la socialism. Nu numai oamenii aflaţi în directă dependenţă faţă de burghezie, nu

www.dacoromanica.ro

numai oamenii asupriţi de capital sau corupţi de el (în slujba capitalului se află tot felul de învăţaţi, artişti, popi etc.), ci şi oameni pur şi simplu stăpîniţi de prejudecăţile libertăţii burgheze, — toţi aceştia în lumea întreagă s-au coalizat împotriva bolşevismului pentru faptul că, la întemeierea ei, Republica sovietică a respins această minciună burgheză şi a declarat deschis : voi pretindeţi că statul vostru e liber, dar în realitate, atîta timp cît există proprietate privată, statul vostru, fie el şi republică democratică, nu este decît o maşină în mîinile capitaliştilor pentru reprimarea muncitorilor, şi cu cît e mai liber statul, cu atît mai clar iese la iveală acest fapt. Un exemplu în această privinţă îl constituie Elveţia în Europa şi Statele Unite în America de Nord. Nicăieri capitalul nu-şi exercită dominaţia într-un mod atît de cinic şi de implacabil şi nicăieri această dominaţie nu se manifestă atît de clar ca în aceste ţări, cu toate că sînt republici democratice şi cu tot decorul lor de faţadă, cu toată vorbăria despre democraţia muncii, despre egalitatea tuturor cetăţenilor. În realitate, în Elveţia şi în America domneşte capitalul, şi orice încercări ale muncitorilor de a obţine o îmbunătăţire cît de cît serioasă a situaţiei lor sînt imediat întîmpinate cu război civil. Aceste ţări au mai puţini soldaţi, mai puţină armată permanentă — în Elveţia există miliţie, şi orice elveţian are acasă o armă, iar America pînă în ultimul timp n-a avut armată permanentă — şi de aceea ori de cîte ori se produce o grevă, burghezia se înarmează, angajează mercenari şi înăbuşă greva ; şi nicăieri această reprimare a mişcării muncitoreşti nu se face cu atîta necruţătoare cruzime ca în Elveţia şi America şi nicăieri influenţa capitalului în parlament nu se manifestă atît de puternic ca în aceste ţări. Puterea capitalului e totul, bursa e totul, iar parlamentul, alegerile nu sînt decît marionete, păpuşi... Cu trecerea timpului însă, muncitorilor li se deschid din ce în ce mai mult ochii, iar ideea de Putere sovietică devine tot mai răspîndită, mai ales după măcelul sîngeros prin care am trecut de curînd. Clasei muncitoare îi devine tot mai clară necesitatea unei lupte necruţătoare împotriva capitaliştilor.

www.dacoromanica.ro

Oricare ar fi formele pe care le-ar îmbrăca republica, fie chiar şi cea mai democratică, dar, din moment ce este o republică burgheză, din moment ce în ea se menţine proprietatea privată asupra pămîntului, asupra fabricilor şi uzinelor, iar capitalul privat ţine în robie salariată întreaga societate, adică din moment ce în ea nu se înfăptuiesc principiile proclamate de programul partidului nostru şi de Constituţia sovietică, acest stat este o maşină pentru asuprirea unora de către alţii. Şi această maşină noi o vom pune în mîinile clasei care trebuie să răstoarne puterea capitalului. Vom înlătura toate vechile prejudecăţi care pretind că statul înseamnă egalitatea tuturor ; asta e o minciună sfruntată : cît timp există exploatare, nu poate exista egalitate. Nu poate fi egalitate între moşier şi muncitor, între flămînd şi sătul. Maşina care se numeşte stat şi în faţa căreia oamenii se opresc cu superstiţios respect, dînd crezare vechilor basme că ea ar întruchipa puterea întregului popor, — această maşină proletariatul o dă în lături, zicînd : e o minciună burgheză. Noi le-am smuls capitaliştilor această maşină, am luat-o pentru noi. Cu această maşină — sau bîtă — vom distruge orice exploatare şi atunci cînd nu va mai rămîne pe lume nici o posibilitate de exploatare, cînd nu vor mai fi proprietari de pămînt şi proprietari de fabrici, cînd nu va mai fi posibil ca unii să se îmbuibe, în timp ce alţii flămînzesc, — numai atunci cînd acestea nu vor mai fi posibile, vom da această maşină la fier vechi. Atunci nu va mai exista stat, nu va mai exista exploatare. Iată punctul de vedere al partidului nostru comunist. Asupra acestei chestiuni sper să revenim — şi nu o dată — în prelegerile următoare.

Publicat pentru prima oară la 18 ianuarie 1929 în ziarul „Pravda" nr. 15

Se tipăreşte după textul stenogramei

www.dacoromanica.ro

EXPUNERE ASUPRA SITUAŢIEI INTERNE ŞI EXTERNE A REPUBLICII PREZENTATĂ LA CONFERINŢA ORGANIZAŢIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA 12 IULIE 1919 [20]

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Antevorbitorul meu a arătat deja cît de greu ne este să admitem derogări de la sistemul politicii noastre de aprovizionare [21]. Asta nu înseamnă, desigur, altceva decît să cîrpeşti ca vai de lume o haină plină de găuri, în loc să-ţi cumperi una nouă. Dar, procedînd astfel, procedăm just. Să ne amintim de anul trecut, cînd situaţia aprovizionării era mult mai proastă : pe atunci nu dispuneam de nici un fel de resurse alimentare. Faptul că a trebuit să admitem derogări de la principiile politicii noastre de aprovizionare a provocat şi atunci o mare confuzie în rîndurile noastre. S-a crezut că micile concesii vor atrage după sine concesii mari, ceea ce va face imposibilă revenirea la o politică socialistă. Dar n-a fost aşa. Oricît de grea a fost situaţia, am reuşit să-i facem faţă. Speranţele duşmanilor noştri nu s-au îndeplinit.

Acum situaţia este mult mai bună decît anul trecut : avem azi resurse alimentare la care anul trecut nici nu puteam visa. Pe atunci teritoriul ocupat de inamic era mult mai mare. Acum am repurtat victorii mari în est, unde se prevede o recoltă neobişnuit de bogată. În afară de aceasta, avem azi experienţă. Şi asta-i principalul. Pe baza acestei experienţe afirmăm cu mai multă certitudine că vom birui greutăţile care ne stau în cale. Iulie este luna cea mai grea nu numai din punctul de vedere al aprovizionării, ci şi în sensul că contrarevoluţia îşi ridică mai insolent capul.

www.dacoromanica.ro

Adevărul însă este că și valul contrarevoluției dinăuntrul țării a fost mai puternic anul trecut decît acum. Activitatea eserilor de stînga atinsese pe atunci punctul culminant. Trecerea lor bruscă de la sprijinire în vorbe la luptă armată a fost pentru noi o adevărată surpriză. Greutățile erau imense. Momentul fusese foarte bine ales. Eserii voiau să exploateze starea de spirit a cetățeanului de rînd, exasperat de foame. Tot pe atunci fusesem trădați de Muraviev pe front. Răscoala eserilor de stînga a fost foarte repede lichidată, dar în provincie au fost totuși timp de cîteva zile oscilări grave.

Acum, datorită experienței dobîndite în ultimul an, s-a statornicit la noi o atitudine mai justă față de partidele mic-burgheze. Aventura lui Mahno și cea a lui Grigoriev, oscilările menșevicilor și ale eserilor ne-au arătat că influența lor asupra maselor muncitorești și țărănești e doar aparentă. În realitate, așa-zisa lor forță nu e decît un bluf. De aceea, cînd ni se vorbește de recentul consiliu al partidului eserilor de dreapta [22], la care Cernov a declarat: „Dacă nu acum și nu noi, cine să-i răstoarne pe bolșevici?" — răspundem: „Nu ne speriem noi cu una cu două". Ne mirăm doar că nu li se urăște să facă mereu aceleași greșeli. Timp de doi ani am asistat la prăbușirea totală a tuturor iluziilor cu privire la „democrație în general", și totuși fiecare dintre grupurile lor se consideră dator să facă în felul lui aceeași experiență. Desfășurarea revoluției ne arată că greșelile lor se repetă, și această repetare ne aduce calamități fără număr. În răsărit țăranii i-au sprijinit atît pe eseri cît și pe menșevici, pentru că ei, țăranii, nu voiau război și în același timp simțeau că bolșevicii reprezintă o putere de stat fermă, care le va cere să participe la război. Drept urmare a apărut Kolceak, care le-a adus nenumărate suferințe. Acum, în retragere, el distruge totul în calea sa — țara e cu desăvîrșire pustiită, suferințele ei sînt fără margini, mult mai mari decît cele pe care le îndurăm noi. E nevoie de toată ipocrizia publiciștilor burghezi pentru ca în fața acestor fapte să vorbești de atrocitățile bolșevicilor.

În experiența cu Kolceak, eserii și menșevicii au străbătut din nou, ca și în experiența cu Kerenski, același

www.dacoromanica.ro

drum politic sîngeros care i-a readus la vechiul punct de plecare şi a învederat falimentul total al ideii de coaliţie.

Acum masele s-au îndepărtat de ei, şi sîntem în Siberia martorii unei răscoale la care participă nu numai muncitori şi ţărani, ci chiar şi chiaburi şi intelectuali. Asistăm la eşecul total al aventurii lui Kolceak. Probabil că pentru a deschide ochii maselor inconştiente este necesar ca fiecare greşeală a lor să se repete. Văzînd din experienţă că orice coaliţie duce la reacţiune, masele trec de partea noastră, frînte şi istovite, dar călite şi luminate de experienţă. Acelaşi lucru se poate spune despre toţi imperialiştii. Ei prelungesc războiul, agravează starea de istovire, dar prin aceasta nu fac decît să întărească în mase conştiinţa necesităţii revoluţiei. Oricît de greu ar fi acest an, el ne este totuşi folositor prin aceea că nu numai vîrfurile, ci şi masele largi, inclusiv ţăranii din cele mai îndepărtate judeţe şi regiuni periferice au dobîndit o experienţă care-i determină să ajungă la aceleaşi concluzii la care am ajuns şi noi. Aceasta ne imprimă fermitate şi ne dă certitudinea victoriei. Fără Kolceak, ţăranul siberian n-ar fi ajuns într-un singur an la convingerea că are nevoie de puterea noastră, de puterea muncitorească. Numai experienţa amară a acestui an l-a convins de acest lucru.

Se prea poate ca nici pînă la capătul vieţii lor publiciştii menşevici şi socialişti-revoluţionari să nu înţeleagă nimic din revoluţia noastră şi multă vreme încă să mai repete, ca nişte papagali, că puterea lor ar fi fost cea mai bună din lume — o putere fără război civil, cu adevărat socialistă şi cu adevărat democratică — dacă n-ar fi fost Kolceak şi bolşevicii ; dar asta n-are nici o importanţă, asemenea oameni ciudaţi şi îndărătnici au fost în toate revoluţiile. Important este că masele care i-au urmat îi părăsesc acum. Este un fapt necontestabil că masele ţărăneşti au trecut de partea bolşevicilor. Cea mai bună dovadă în acest sens este ceea ce s-a întîmplat în Siberia. Ţăranii nu vor uita prin cîte au trecut sub stăpînirea lui Kolceak. Cu cît sînt mai grele încercările, cu atît mai temeinic se însuşesc învăţămintele propagate de bolşevici.

www.dacoromanica.ro

Pe Frontul de est repurtăm în prezent victorii mari, care ne permit să nădăjduim că în cîteva săptămîni vom termina cu Kolceak. În sud s-a produs un reviriment pe front și, ceea ce este mai important, o schimbare radicală în starea de spirit a țăranilor din zona frontului. Și nu trebuie să uităm că e vorba aici de țărani bogați ; în sud mijlocașii seamănă a chiaburi. Dar este fapt cert că în starea lor de spirit s-a produs o schimbare radicală în favoarea noastră ; mărturie în această privință stau atît reîntoarcerea dezertorilor cît și rezistența armată pe care o opunem. Muncitorii, care trăiesc la orașe, unde viața pulsează din plin, își însușesc ideile noastre mai curînd din ședințe, cuvîntări și ziare. Țăranul nu poate așa ; pe el îl convinge numai experiența vieții. În vorbe, țăranii din sud erau gata să-i blesteme pe bolșevici, dar cînd s-a apropiat Denikin, care țipa că vine să restaureze democrația (căci nu numai menșevicii și eserii se erijează în campioni ai democrației — în ziarul lui Denikin întîlnești în fiecare rînd acest cuvînt), țăranii au pornit la luptă împotriva lui, dîndu-și seama foarte repede, din experiență, că sub paravanul vorbelor frumoase se ascund biciul și jaful. Calamitățile și devastările din zona Frontului de sud duc la același rezultat ca și în est ; ele ne aduc cuceriri mai trainice. Noi n-am uitat nici un moment greutățile prin care trecem, n-am uitat că e nevoie de un efort suprem și de mobilizarea forțelor noastre, dar spunem că rezultatul va fi o victorie mai trainică. Experiența acestui an a arătat maselor că acum este posibilă și necesară numai o singură putere : puterea muncitorească-țărănească a bolșevicilor. Iată ce ne dă dreptul să afirmăm cu certitudine că acesta este ultimul iulie greu.

O succintă privire asupra situației internaționale nu face decît să ne întărească convingerea că victoria va fi a noastră.

În toate statele dușmane nouă cresc forțele care ne sînt prietene. În statele mici, de pildă, în țări ca Finlanda, Letonia, Polonia, România, toate încercările de a coaliza marea și mica burghezie în vederea luptei împotriva noastră s-au soldat printr-un eșec, și nici o altă putere decît aceea care există la noi nu va fi cu putință acolo.

www.dacoromanica.ro

În statele mari vedem acelaşi lucru. În Germania, de pildă, îndată după semnarea tratatului de pace de la Versailles a început o puternică mişcare revoluţionară. Spectrul Antantei a fost înlăturat, şi, cu toate sacrificiile suportate de proletariat, muncitorul se redresează. În acest an Germania a trăit, într-o formă întrucîtva diferită, aceeaşi experienţă ca şi noi, ca şi Siberia — experienţă care duce la revoluţia comunistă. Dar Antanta, învingătorii ? Ei spun că victoria i-a pus în afară de orice primejdie ; dar n-au apucat bine să semneze tratatul de pace şi s-a văzut clar că, semnîndu-l, ei şi-au semnat propria lor sentinţă. Se intensifică mişcarea maselor împotriva lor. Iată de ce, ţinînd seama de toate încercările prin care am trecut, de toată experienţa acestui an, afirmăm cu certitudine că vom învinge greutăţile, că acesta este ultimul iulie greu şi că în iulie viitor vom întîmpina victoria Republicii sovietice internaţionale, — şi această victorie va fi deplină şi definitivă.

„Pravda" nr. 154 din 16 iulie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

DESPRE SARCINILE INTERNAŢIONALEI A III-A

(RAMSAY MACDONALD DESPRE INTERNAŢIONALA A III-A)

În nr. 5 475 din 14 aprilie 1919 al ziarului social-şovin francez „L'Humanité“ [23] a apărut un articol de fond semnat de Ramsay MacDonald, cunoscutul lider al aşa-numitului „Partid laburist independent“ [24] britanic, în realitate partid oportunist, întotdeauna dependent de burghezie. Acest articol e atît de tipic pentru poziţia acelui *curent* care în mod obişnuit e denumit „centru“ şi pe care l-a numit astfel primul Congres, de la Moscova, al Internaţionalei Comuniste [25], încît îl vom reproduce în *întregime* împreună cu nota introductivă a redacţiei ziarului „L'Humanité“ :

INTERNAŢIONALA A III-A

Prietenul nostru Ramsay MacDonald a fost pînă la război liderul recunoscut al Partidului laburist în Camera comunelor. Ca socialist convins şi ca om de convingeri, el a socotit că e de datoria lui să condamne războiul imperialist, în opoziţie cu cei care l-au salutat ca pe un război pentru triumful ideii de drept. De aceea, după 4 august el s-a retras din conducerea „Partidului laburist“ (Labour Party) şi, împreună cu tovarăşii lui din „Independent“ („Partidul laburist independent“), împreună cu Keir Hardie, pe care l-am admirat cu toţii, nu s-a sfiit să declare război războiului.

Pentru aceasta a fost nevoie de o mare doză de eroism, de eroism cotidian.

Prin exemplul său personal, MacDonald a demonstrat că curajul, cum a spus Jaurès, „constă în a nu te pleca în faţa legii minciunii triumfătoare şi a nu te face ecoul aplauzelor celor proşti şi al huiduielilor celor fanatici“.

www.dacoromanica.ro

În alegerile „din ordin" * care au avut loc la sfîrşitul lunii noiembrie, MacDonald a fost înfrînt de Lloyd George. Putem fi liniştiţi : MacDonald îşi va lua revanşa, şi chiar foarte curînd.

Apariţia tendinţelor separatiste în politica naţională şi internaţională a socialismului a fost o nenorocire pentru întreaga mişcare socialistă.

Nu e, desigur, nimic rău în faptul că în sînul socialismului există nuanţe de păreri şi deosebiri de metode. Socialismul nostru se află încă în stadiul experimentării.

Principiile fundamentale ale socialismului sînt statornicite, dar modul cel mai bun de aplicare a lor, combinaţiile de natură să aducă triumful revoluţiei, modul de organizare a statului socialist, — toate acestea sînt probleme care mai au a fi discutate şi în privinţa cărora nu s-a spus încă ultimul cuvînt. Numai printr-un studiu aprofundat al tuturor acestor probleme putem ajunge mai aproape de adevăr.

Extremele se pot ciocni între ele, şi această luptă poate să contribuie la consolidarea concepţiilor socialiste ; răul însă începe atunci cînd fiecare vede în adversarul său un trădător, un credincios care şi-a pierdut harul şi în faţa căruia trebuie închise porţile raiului, adică ale partidului.

Cînd socialiştii ajung să fie stăpîniţi de un spirit dogmatic asemănător aceluia care pe vremuri aţîţase în creştinism războiul civil întru slăvirea lui dumnezeu şi nimicirea diavolului, burghezia poate să doarmă liniştită, căci perioada dominaţiei ei nu s-a încheiat încă, oricît de mari ar fi succesele locale şi internaţionale obţinute de socialism.

Din nefericire, în momentul de faţă mişcarea noastră întîmpină în calea ei un nou obstacol. La Moscova a fost întemeiată o nouă Internaţională.

Personal, regret profund crearea ei, căci în prezent Internaţionala socialistă oferă suficient cîmp liber tuturor nuanţelor gîndirii socialiste şi, cu toate divergenţele de ordin teoretic şi practic pe care le-a provocat în sînul ei bolşevismul, nu văd de ce aripa ei stîngă trebuie să se separe de centru şi să formeze un grup de sine stătător.

În primul rînd, nu trebuie să uităm că încă n-am depăşit perioada de naştere a revoluţiei. Formele de guvernămînt izvorîte din zguduirile politice şi sociale provocate de război n-au fost încă încercate şi nu pot fi considerate ca definitiv statornicite.

Mătura nouă mătură foarte bine la început, dar nu se poate prezice cu certitudine cum va mătura ea la sfîrşit.

Rusia nu e Ungaria, Ungaria nu e Franţa şi Franţa nu e Anglia ; de aceea, cine scindează Internaţionala călăuzindu-se după experienţa unei singure naţiuni dă dovadă de o criminală mărginire spirituală.

---

* În traducere literală — „alegerile-kaki" : aşa au fost ele denumite de către soldaţi, cărora li se ordonase să voteze pe candidaţii guvernului (nota redacţiei revistei „Internaţionala Comunistă". — *Nota red.*).

www.dacoromanica.ro

Ce valorează în realitate experiența Rusiei? Cine va răspunde la această întrebare? Guvernele aliate se tem să ne dea posibilitatea de a ne informa pe deplin. Sînt însă două lucruri pe care le știm.

Știm, în primul rînd, că actualul guvern rus nu a înfăptuit revoluția după un plan întocmit în prealabil. Ea s-a desfășurat în strînsă conexiune cu mersul evenimentelor. Începînd lupta împotriva lui Kerenski, Lenin a cerut convocarea Adunării constituante. Evenimentele l-au determinat să dizolve această Adunare. Cînd în Rusia a izbucnit revoluția socialistă, nimeni n-a bănuit că Sovietele vor ocupa în guvern locul pe care aveau să-l ocupe.

Pe urmă Lenin a procedat foarte just căutînd să-i convingă pe unguri să nu copieze orbește exemplul Rusiei, ci să lase revoluția ungară să se dezvolte nestingherit, potrivit propriului ei spirit.

Dezvoltarea și oscilările experiențelor la care asistăm nu trebuiau în nici un caz să provoace o sciziune în rîndurile Internaționalei.

Toate guvernele socialiste au nevoie de ajutorul și de sfaturile Internaționalei. Internaționala trebuie să urmărească cu un ochi atent și critic experiențele lor.

Am auzit de curînd de la un prieten care l-a văzut nu de mult pe Lenin că nimeni nu critică atît de liber guvernul sovietic ca Lenin însuși.

* * *

Dacă tulburările și revoluțiile de după război nu justifică sciziunea, atunci poate că ea își găsește o justificare în poziția pe care unele fracțiuni socialiste au adoptat-o în timpul războiului? Mărturisesc deschis că acest motiv poate să pară mai plauzibil. Dar chiar dacă exista realmente vreun motiv pentru o sciziune în rîndurile Internaționalei, în orice caz la Conferința de la Moscova această problemă a fost cît se poate de nefericit pusă.

Împărtășesc și eu părerea că dezbaterile care au avut loc la Conferința de la Berna în problema responsabilității pentru declanșarea războiului *n-au fost decît o concesie făcută opiniei publice a cercurilor nesocialiste.*

La Conferința de la Berna nu numai că nu a fost posibil să se adopte în această problemă o hotărîre care să aibă o oarecare valoare istorică (deși ea putea să aibă o oarecare valoare politică), dar însăși problema nu a fost pusă așa cum trebuie.

Condamnarea majorității germane (condamnare pe care ea a meritat-o pe deplin și la care m-am alăturat fără rezerve) nu putea să constituie o expunere a cauzelor războiului.

Dezbaterile de la Berna nu au fost însoțite de o examinare fățișă a poziției pe care au adoptat-o față de război ceilalți socialiști.

Ele nu au dat nici o formulă de conduită obligatorie pentru socialiști în timp de război. Tot ce spusese Internaționala pînă atunci era că, într-un război cu caracter de apărare națională, socialiștii trebuie să se alăture celorlalte partide.

www.dacoromanica.ro

Pe cine să condamnăm deci în asemenea condiţii?

Unii dintre noi ştiau că aceste hotărîri ale Internaţionalei erau lipsite de semnificaţie şi nu puteau servi ca îndreptar în activitatea practică.

Noi ştiam că acest război trebuie să se încheie cu o victorie imperialistă şi, nefiind nici pacifişti, nici antipacifişti în sensul obişnuit al cuvîntului, am aderat la o politică care, după părerea noastră, era singura compatibilă cu internaţionalismul. *Internaţionala însă* nu ne-a prescris niciodată o asemenea linie de conduită.

Iată de ce în momentul izbucnirii războiului Internaţionala a dat faliment. Ea şi-a pierdut autoritatea şi nu a adoptat nici o hotărîre pe baza căreia să fim azi în drept să condamnăm pe cei care au îndeplinit cinstit rezoluţiile congreselor internaţionale.

De aceea, în momentul de faţă trebuie să adoptăm următorul punct de vedere: în loc să ne lăsăm scindaţi de ceea ce a fost în trecut, să creăm o Internaţională cu adevărat activă, care să ajute mişcarea socialistă în perioada de revoluţie şi de construcţie în care am intrat.

Trebuie să restabilim principiile noastre socialiste. Trebuie să elaborăm principii trainice care să stea la baza conduitei internaţionale a socialiştilor.

Dacă se va dovedi însă că principiile noastre diferă esenţialmente, dacă nu ne vom putea înţelege în problema libertăţii şi a democraţiei, dacă se va constata că avem vederi diametral opuse asupra condiţiilor în care proletariatul poate să ia în mîinile sale puterea, dacă, în sfîrşit, se va constata că războiul a infectat cu bacilul imperialismului unele secţii ale Internaţionalei, atunci s-ar putea să se producă o sciziune.

Eu nu cred însă să se ajungă la o asemenea nenorocire.

De aceea regret profund manifestul de la Moscova, document cel puţin prematur şi, fără îndoială, inutil; sper că tovarăşii mei francezi, care în ultimii patru ani nefaşti au avut de îndurat atîtea calomnii şi năpaste, nu vor ceda unei clipe de nerăbdare şi, în ceea ce-i priveşte, nu vor contribui la ruperea solidarităţii internaţionale.

Altminteri copiii lor ar trebui să restabilească această solidaritate dacă proletariatului îi este dat să conducă vreodată lumea.

J. Ramsay MacDonald

După cum poate vedea cititorul, autorul acestui articol se străduieşte să demonstreze că sciziunea nu era inevitabilă. În realitate însă, din felul *cum* argumentează Ramsay MacDonald, acest tipic reprezentant al Internaţionalei a II-a şi demn tovarăş de luptă al lui Scheidemann şi Kautsky, al lui Vandervelde şi Branting etc. etc., reiese tocmai inevitabilitatea sciziunii.

Articolul lui Ramsay MacDonald este o adevărată mostră de fraze netede, stereotipe, bine ticluite, în aparenţă

www.dacoromanica.ro

socialiste, care în toate țările capitaliste avansate servesc de multă vreme la camuflarea politicii burgheze în rîndurile mișcării muncitorești.

I

Vom începe cu ceva mai puțin important, dar deosebit de caracteristic. Autorul, asemenea lui Kautsky (în broșura lui „Dictatura proletariatului"), repetă minciuna burgheză cum că în Rusia nimeni nu ar fi prevăzut dinainte rolul Sovietelor, că eu și bolșevicii am fi început lupta împotriva lui Kerenski numai pentru Adunarea constituantă.

E o minciună burgheză. În realitate, încă la 4 aprilie 1917, chiar în ziua sosirii mele la Petrograd, am formulat o serie de „teze" în care am cerut o republică *sovietică*, și nu una *burghezo-parlamentară* *. Am formulat de multe ori această revendicare pe vremea lui Kerenski, atît în presă cît și în adunări. Partidul bolșevic a proclamat-o solemn și oficial în hotărîrile conferinței lui din 29 aprilie 1917 [26]. A nu cunoaște acest lucru înseamnă *a nu voi* să cunoști adevărul despre revoluția socialistă din Rusia. A nu voi să înțelegi că republica burghezo-parlamentară cu Adunare constituantă reprezintă un pas înainte în comparație cu aceeași republică *fără* Adunare constituantă, în timp ce republica *sovietică* reprezintă doi pași înainte în comparație cu ea, înseamnă a închide ochii asupra deosebirii dintre burghezie și proletariat.

Cineva care se intitulează socialist și care, după doi ani de la punerea acestei probleme în Rusia, după un an și jumătate de la victoria revoluției sovietice în Rusia, nu vede această deosebire este un om care se îndărătnicește să rămînă întru totul prizonierul „opiniei publice a cercurilor nesocialiste", *adică* al ideilor și politicii burgheziei.

A te despărți de asemenea oameni este ceva necesar și inevitabil, căci revoluția socialistă nu poate fi în-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 109—110, 117.

www.dacoromanica.ro

făptuită mînă în mînă cu cei care ţin partea burgheziei.

Şi dacă oameni ca Ramsay MacDonald, Kautsky etc. nu au vrut nici măcar să-şi dea osteneala de a învinge infima „greutate" pe care ar fi constituit-o pentru aceşti „conducători" lectura *documentelor* care reflectă atitudinea bolşevicilor faţă de Puterea sovietică şi care atestă că această problemă a fost pusă atît înainte cît şi după 25 octombrie (7 noiembrie) 1917, — n-ar fi oare ridicol să ne aşteptăm ca aceşti oameni să dea dovadă de hotărîrea şi de capacitatea de a învinge greutăţile incomparabil mai mari ale luptei reale pentru revoluţia socialistă ?

Mai rău ca orice surd e acela care nu vrea să audă.

II

Să trecem la cel de-al doilea neadevăr (din nenumăratele neadevăruri care umplu tot articolul lui Ramsay MacDonald, căci articolul acesta conţine mai multe neadevăruri decît cuvinte), poate cel mai grav dintre toate.

J. R. MacDonald afirmă că înainte de războiul din 1914—1918 Internaţionala ar fi spus numai că, „într-un război cu caracter de apărare naţională, socialiştii trebuie să se alăture celorlalte partide".

Aceasta este o flagrantă, o monstruoasă denaturare a adevărului.

Toată lumea ştie că Manifestul de la Basel din 1912 [27] a fost adoptat în unanimitate de către toţi socialiştii şi că, dintre toate documentele Internaţionalei, e singurul care se referă tocmai la războiul dintre grupurile englez şi german de rechini imperialişti care în 1912 se pregătea în văzul tuturor şi care în 1914 a izbucnit efectiv. Tocmai despre acest război s-au spus în Manifestul de la Basel trei lucruri pe care MacDonald le trece sub tăcere acum, comiţînd astfel o gravă crimă împotriva socialismului şi dovedind că despărţirea de oameni de teapa lui MacDonald este de neînlăturat, deoarece ei servesc în realitate interesele burgheziei, şi nu ale proletariatului.

Aceste trei lucruri sînt următoarele :

www.dacoromanica.ro

războiul care amenință nu poate fi justificat cîtuși de puțin prin interesele libertății naționale ;

din partea muncitorilor ar fi o crimă să tragă unii în alții în acest război ;

războiul duce la revoluție proletară.

Iată cele trei adevăruri fundamentale, principale pe care MacDonald le „uită" (deși le-a subscris înainte de război), și prin aceasta el se situează *în fapt* de partea burgheziei, împotriva proletariatului, și dovedește că sciziunea e de neînlăturat.

Internaționala Comunistă nu va accepta unitatea cu partide care nu vor să recunoască acest adevăr și nu sînt în stare să-și dovedească prin *fapte* voința, hotărîrea și capacitatea de a promova în conștiința maselor aceste adevăruri.

Pacea de la Versailles a arătat pînă și proștilor și orbilor, pînă și mulțimii de miopi că Antanta a fost și rămîne un tîlhar imperialist tot atît de mîrșav și de sîngeros ca și Germania. Acest lucru puteau să nu-l vadă numai fățarnicii și mincinoșii care promovează cu bună știință politica burgheză în mișcarea muncitorească, slujitorii și agenții direcți ai burgheziei (labour lieutenants of the capitalist class, vătafii clasei capitaliștilor în rîndurile muncitorimii, cum spun socialiștii americani) sau niște oameni care se află în așa măsură sub influența ideilor și a mentalității burgheze, încît numai în vorbe sînt socialiști, pe cînd în fapt nu sînt decît niște mic-burghezi, niște filistini, niște oameni care țin isonul capitaliștilor. Deosebirea dintre aceste două categorii prezintă un interes de ordin pur personal, adică pentru aprecierea lui X sau Y din rîndurile social-șoviniștilor din toate țările. Pentru omul politic însă, adică din punctul de vedere al relațiilor dintre grupuri de milioane de oameni, dintre clase, această deosebire este neesențială.

Socialiștii care în timpul războiului din 1914—1918 n-au înțeles că acesta este de ambele părți un război criminal, reacționar, prădalnic, imperialist, sînt social-șoviniști, adică socialiști în vorbe, șoviniști în fapte ; sînt doar în vorbe prieteni ai clasei muncitoare, dar în fapt

www.dacoromanica.ro

sînt lachei ai burgheziei naţionale „proprii", pe care o ajută să amăgească poporul, prezentînd ca război „naţional", „de eliberare", „de apărare", „drept" etc. recentul război dintre tîlharii imperialişti englezi şi cei germani, care sînt *deopotrivă* de mîrşavi, venali, sîngeroşi, criminali şi reacţionari.

Unitatea cu social-şoviniştii înseamnă trădarea revoluţiei, trădarea proletariatului, trădarea socialismului şi trecerea de partea burgheziei, căci este o „unitate" cu *burghezia naţională* din „propria" ţară *împotriva* unităţii proletariatului revoluţionar internaţional, este unitatea *cu* burghezia *împotriva* proletariatului.

Războiul din 1914—1918 a demonstrat definitiv acest lucru. Cine nu l-a înţeles n-are decît să rămînă în Internaţionala galbenă, de la Berna, a social-trădătorilor.

III

Cu naivitatea amuzantă a unui socialist „de salon", care aruncă vorbe în vînt fără a-şi da seama ce sens serios au, fără a se gîndi cîtuşi de puţin că *vorbele obligă la fapte*, Ramsay MacDonald declară : la Berna s-a făcut „o concesie opiniei publice a cercurilor nesocialiste".

Nimic mai adevărat ! Noi considerăm galbenă, trădătoare, perfidă întreaga Internaţională de la Berna tocmai pentru că *întreaga* ei politică este *„o concesie"* făcută burgheziei.

Ramsay MacDonald ştie foarte bine că noi am întemeiat Internaţionala a III-a şi am rupt definitiv cu Internaţionala a II-a tocmai pentru că ne-am convins că nu mai e nimic de făcut cu ea, că este incorigibilă, că nu e decît o slugă a imperialismului, promotoare a influenţei burgheze, a minciunii burgheze şi a pervertirii burgheze în mişcarea muncitorească. Şi dacă Ramsay MacDonald vrea să vorbească despre Internaţionala a III-a fără a atinge fondul chestiunii, ci ocolindu-l pe departe, debitînd fraze goale şi vorbind despre altceva decît trebuie, aceasta este vina lui şi o crimă din partea lui. Căci proletariatul are nevoie de adevăr, şi pentru cauza lui nu e nimic mai dăunător decît minciuna plauzibilă, decentă, filistină.

www.dacoromanica.ro

Problema imperialismului și a *legăturii lui* cu oportunismul din mișcarea muncitorească, cu trădarea cauzei muncitorești de către liderii muncitorilor a fost pusă de mult, foarte de mult.

Timp de *patruzeci* de ani, din 1852 pînă în 1892, Marx și Engels au atras neîncetat atenția asupra *îmburghezirii* vîrfurilor clasei muncitoare din Anglia, ca urmare a particularităților economice ale acesteia din urmă (colonii; monopolul pe piața mondială etc.) [28]. În deceniul al 8-lea al secolului trecut, Marx și-a atras ura — care îi făcea cinste — a mîrșavilor eroi ai orientării internaționale „berniene" de atunci, ura oportuniștilor și a reformiștilor, pentru că a înfierat pe mulți conducători ai trade-unionurilor engleze ca pe niște oameni care s-au vîndut burgheziei sau se lasă plătiți de ea pentru serviciile pe care ei le aduc *acestei* clase *înăuntrul* mișcării muncitorești.

În timpul războiului anglo-bur, presa anglo-saxonă a pus deja destul de clar problema imperialismului ca cel mai nou *(și ultimul)* stadiu al capitalismului. Dacă nu mă înșală memoria, nimeni altul decît Ramsay MacDonald s-a retras atunci din „Societatea fabienilor" [29], acest prototip al Internaționalei „de la Berna", această pepinieră și mostră de oportunism, pe care Engels a caracterizat-o cu genială claritate, pregnanță și veridicitate în corespondența sa cu Sorge [30]. „Imperialism fabian" era pe atunci o expresie curentă în literatura socialistă engleză.

Dacă Ramsay MacDonald a uitat aceste lucruri, cu atît mai rău pentru el.

„Imperialism fabian" și „social-imperialism" e unul și același lucru: socialism în vorbe, imperialism în fapte, *transformarea oportunismului în imperialism.* Acest fenomen a devenit acum, în timpul războiului din 1914—1918 și după el, un fapt *de ordin internațional.* În neînțelegerea lui constă marea miopie a Internaționalei galbene, „de la Berna", și marea ei crimă. Oportunismul sau reformismul a trebuit să se transforme inevitabil în *imperialism socialist* sau social-șovinism ca fenomen de semnificație istorică universală, căci imperialismul a dus la desprinderea unui mănunchi de națiuni avansate și extrem de bogate care jefuiesc întreaga lume. Și prin aceasta a dat burgheziei

www.dacoromanica.ro

acestor ţări posibilitatea de *a corupe* cu o parte din supraprofitul ei monopolist (imperialismul este capitalism monopolist) *vîrfurile clasei muncitoare* din aceste ţări.

Inevitabilitatea economică a acestui fapt în condiţiile imperialismului pot să n-o vadă numai oamenii de o ignoranţă crasă sau făţarnicii care înşală pe muncitori, împuindu-le capul cu *platitudini* despre capitalism şi punînd astfel în umbră adevărul amar că *unul dintre curentele socialismului* a trecut, *în întregul său,* de partea burgheziei imperialiste.

Iar din acest fapt decurg două concluzii incontestabile:

Prima concluzie: Internaţionala „de la Berna" este în fapt, prin rolul ei istoric şi politic real, independent de buna-credinţă şi de dezideratele pioase ale unora sau altora dintre membrii săi, *o organizaţie de agenţi ai imperialismului mondial* care acţionează în sînul mişcării muncitoreşti, promovînd *în rîndurile ei* influenţa burgheză, ideile burgheze, minciunile burgheze şi pervertirea burgheză.

În ţările cu vechi tradiţii democratice-parlamentare, burghezia şi-a însuşit de minune arta de a folosi nu numai violenţa, ci şi înşelăciunea, corupţia, măgulirea, pe care le-a dus la forme dintre cele mai rafinate. Nu degeaba şi-au dobîndit faima „prînzurile" pe care le dau „liderii muncitoreşti" (adică vătafii burgheziei pentru înşelarea muncitorilor) din Anglia şi despre care a vorbit încă Engels [31]. Un fapt de acelaşi ordin îl constituie amabilitatea „fermecătoare" cu care domnul Clemenceau l-a primit pe social-trădătorul Merrheim, ca şi amabilitatea cu care miniştrii Antantei îi primesc pe liderii Internaţionalei de la Berna etc. etc. „Voi îi formaţi, iar noi îi vom cumpăra" — a spus o deşteaptă capitalistă engleză domnului social-imperialist Hyndman, care în memoriile sale povesteşte cum aprecia această doamnă — care era mai perspicace decît toţi liderii Internaţionalei „de la Berna" luaţi la un loc — „strădaniile" intelectualilor socialişti de a forma lideri socialişti din rîndurile muncitorilor.

În timpul războiului, cînd Vandervelzii, Brantingii şi toată această bandă de trădători organizau conferinţe „internaţionale", ziarele burgheze franceze făceau la adresa

www.dacoromanica.ro

lor ironii caustice și foarte reușite: „Acești Vandervelzi au un fel de tic. Așa cum oamenii care suferă de acest beteșug nu pot spune două vorbe fără ca mușchii feței lor să facă o grimasă ciudată, la fel și Vandervelzii nu pot rosti un discurs politic fără a repeta papagalicește cuvintele internaționalism, socialism, solidaritatea internațională a muncitorilor, revoluția proletariatului etc. N-au decît să repete oricîte formule sacramentale vor, numai să ne ajute să ducem de nas pe muncitori și să ne aducă servicii nouă, capitaliștilor, în ducerea războiului imperialist și subjugarea muncitorilor".

Burghezii englezi și francezi dau uneori dovadă de multă deșteptăciune și apreciază la justa lui valoare rolul slugarnic al Internaționalei „de la Berna".

Martov scrie undeva: voi, bolșevicii, ponegriți Internaționala de la Berna, dar în rîndurile ei se află și prietenul „vostru" Loriot.

Acesta este un argument de șarlatan. Căci toată lumea știe că Loriot luptă pentru Internaționala a III-a fățiș, cinstit, eroic. Cînd, în 1902, Zubatov a organizat la Moscova adunări muncitorești în scopul de a-i prosti pe muncitori cu al său „socialism polițienesc", muncitorul Babușkin, — pe care-l cunoșteam din 1894, cînd făcuse parte din cercul meu muncitoresc de la Petersburg, — unul dintre cei mai buni și mai devotați muncitori „iskriști", unul dintre cei mai buni și mai devotați conducători ai proletariatului revoluționar, care a fost împușcat de Rennenkampf în 1906, în Siberia, *frecventa adunările lui Zubatov* pentru a lupta împotriva zubatovismului și a-i smulge pe muncitori din ghearele lui. Babușkin a fost tot atît de puțin „zubatovist", pe cît de puțin „bernian" e Loriot.

IV

A doua concluzie: Internaționala a III-a, Comunistă, a fost întemeiată tocmai pentru a nu îngădui unor „socialiști" să se limiteze la acea recunoaștere *verbală* a revoluției pe care în articolul său Ramsay MacDonald o ilustrează în chip atît de elocvent. Recunoașterea verbală

www.dacoromanica.ro

a revoluției, recunoaștere care în realitate camuflează o politică pe de-a-ntregul oportunistă, reformistă, naționalistă, mic-burgheză, a fost păcatul principal al Internaționalei a II-a, și împotriva acestui rău ducem un război pe viață și pe moarte.

Cînd se spune : Internaționala a II-a a murit, dînd un faliment rușinos, trebuie să știi să înțelegi ce înseamnă aceste cuvinte. Ele înseamnă : a dat faliment și a murit oportunismul, reformismul, socialismul mic-burghez. Căci Internaționala a II-a are un merit istoric, ea are la activul ei o cucerire εἰς ἀεί (pentru totdeauna), la care nici un muncitor conștient nu va renunța vreodată, și anume : crearea de organizații muncitorești de masă — cooperatiste, sindicale și politice —, folosirea parlamentarismului burghez, ca și în genere a tuturor instituțiilor democrației burgheze etc.

Pentru a înfrînge efectiv oportunismul, care a dus la moartea rușinoasă a Internaționalei a II-a, pentru a ajuta efectiv revoluția, a cărei apropiere este nevoit s-o recunoască *pînă și* Ramsay MacDonald, este necesar :

în primul rînd, ca întreaga muncă de propagandă și agitație să fie desfășurată din punctul de vedere al revoluției, în opoziție cu reformele, explicînd în mod sistematic maselor această opoziție atît pe plan teoretic cît și pe plan practic, la fiecare pas al activității parlamentare, sindicale, cooperatiste etc. În nici o împrejurare (în afară de cazuri speciale, cu titlu de excepție) nu trebuie să se renunțe la folosirea parlamentarismului și a tuturor „libertăților" democrației burgheze, nu trebuie să se renunțe la reforme, care însă trebuie să fie considerate *numai* ca un *rezultat accesoriu* al luptei revoluționare de clasă a proletariatului. Nici unul dintre partidele Internaționalei „de la Berna" nu satisface această cerință. Nici unul dintre ele nu dă dovadă că ar înțelege cel puțin că în *întreaga* muncă de propagandă și agitație trebuie explicată *deosebirea* dintre reforme și revoluție, că atît partidul cît și masele trebuie educate *neîncetat în vederea revoluției.*

În al doilea rînd, trebuie îmbinată munca legală cu cea *ilegală.* Bolșevicii au spus-o întotdeauna și deosebit

www.dacoromanica.ro

de insistent în timpul războiului din 1914—1918. Eroii josnicului oportunism luau în rîs această idee, proslăvind, plini de mulțumire de sine, „legalitatea", „democrația", „libertatea" din țările, republicile etc. vest-europene. Azi numai niște șarlatani patentați, care cu frazele lor îi înșală pe muncitori, mai pot contesta că bolșevicii au avut dreptate. Nu există țară în lume, chiar dacă e cea mai avansată și mai „liberă" dintre republicile burgheze, în care să nu domnească teroarea burgheziei, să nu fie interzisă libertatea agitației pentru revoluția socialistă, libertatea propagandei și a muncii organizatorice în această direcție. Un partid care nici pînă astăzi nu a recunoscut că așa e sub dominația burgheziei și care nu duce o muncă *ilegală* sistematică și multilaterală, în pofida legilor burgheziei și ale parlamentelor burgheze, este un partid de trădători și de nemernici, care prin recunoașterea pur verbală a revoluției nu fac decît să înșele poporul. Locul unor astfel de partide este în Internaționala galbenă, „de la Berna". În Internaționala Comunistă n-au ce căuta.

În al treilea rînd, trebuie dusă o luptă neîncetată și necruțătoare în scopul de a izgoni din mișcarea muncitorească pe acei lideri oportuniști care s-au manifestat ca atare înainte de război și mai cu seamă în timpul războiului, atît în sfera politicii, cît și, mai ales, în sindicate și în cooperative. Teoria „neutralității" este un fals și josnic tertip care a ajutat burgheziei să ducă după sine masele în anii 1914—1918. Partidele care în vorbe se declară pentru revoluție, dar în fapt nu activează neîncetat pentru a asigura influența partidului revoluționar și numai a partidului revoluționar în toate organizațiile de masă de orice fel ale muncitorilor sînt partide de trădători.

În al patrulea rînd, este inadmisibilă atitudinea acelora care în vorbe condamnă imperialismul, dar în fapt nu duc o luptă revoluționară pentru eliberarea coloniilor (și a națiunilor dependente) de sub jugul *propriei* lor burghezii imperialiste. Aceasta este ipocrizie. Este politica unor agenți ai burgheziei în mișcarea muncitorească (labour lieutenants of the capitalist class). Partidul

www.dacoromanica.ro

englez, francez, olandez, belgian etc. care în vorbe se declară împotriva imperialismului, dar în fapt nu duce înăuntrul coloniilor „proprii" o luptă revoluţionară pentru *răsturnarea* „propriei" lor burghezii, nu sprijină în mod sistematic activitatea *revoluţionară* din colonii, care a şi început pretutindeni, şi nu trimite acolo arme şi literatură pentru partidele revoluţionare din colonii este un partid de nemernici şi de trădători.

În al cincilea rînd, culmea ipocriziei o constituie următoarea tactică tipică pentru partidele Internaţionalei „de la Berna" : în vorbe recunosc revoluţia şi debitează în faţa muncitorilor fraze pompoase pe tema recunoaşterii revoluţiei, dar în fapt dau dovadă de o atitudine pur reformistă faţă de germenii, mlădiţele şi manifestările de creştere ale revoluţiei, faţă de feluritele acţiuni ale maselor care înfrîng legile burgheze şi depăşesc cadrul oricărei legalităţi, de pildă : grevele de masă, demonstraţiile de stradă, protestele soldaţilor, mitingurile din armată, răspîndirea de manifeste în cazărmi şi lagăre etc.

De veţi întreba pe oricare erou al Internaţionalei „de la Berna" dacă partidul lui duce o astfel de muncă sistematică, el vă va răspunde fie cu fraze evazive, menite să ascundă inexistenţa unei asemenea munci — că partidul său nu dispune de organizaţii şi de un aparat pentru desfăşurarea ei, că nu este în stare să ducă o astfel de muncă, — fie cu peroraţii împotriva „pucismului", „anarhismului" etc. Or, tocmai în aceasta constă trădarea clasei muncitoare de către Internaţionala de la Berna, trecerea efectivă a acesteia din urmă în tabăra burgheziei.

Toţi aceşti nemernici — liderii Internaţionalei de la Berna — îşi strigă în gura mare „simpatia" faţă de revoluţie în general şi faţă de revoluţia rusă în special. Dar numai nişte ipocriţi sau prostănaci ar putea să nu înţeleagă că succesele deosebit de rapide ale revoluţiei din Rusia *sînt legate* de munca pe care partidul revoluţionar a depus-o timp de ani îndelungaţi în direcţia aci arătată, lucrînd sistematic la crearea unui aparat ilegal pentru conducerea demonstraţiilor şi grevelor şi pentru munca în rîndurile armatei, la studierea minuţioasă a metodelor,

www.dacoromanica.ro

la crearea unei literaturi ilegale care a generalizat rezultatele experienței și a educat întregul partid în spiritul ideii necesității revoluției, la formarea de conducători ai maselor pentru astfel de cazuri etc. etc.

V

Divergențele cele mai adînci, cele mai esențiale, care rezumă tot ce s-a spus mai sus și explică inevitabilitatea intransigenței luptei teoretice și practice-politice a proletariatului revoluționar împotriva Internaționalei „de la Berna", sînt cele existente în problema transformării războiului imperialist în război civil și în cea a dictaturii proletariatului.

Că Internaționala de la Berna este captiva ideologiei burgheze se vede mai ales din faptul că, neînțelegînd (sau nevrînd să înțeleagă, sau prefăcîndu-se că nu înțelege) caracterul imperialist al războiului din 1914—1918, ea n-a înțeles nici inevitabilitatea transformării lui în război civil între proletariatul și burghezia tuturor țărilor înaintate.

Cînd, încă în noiembrie 1914, bolșevicii au arătat inevitabilitatea acestei transformări, filistinii din toate țările au răspuns cu stupide zeflemeli, și printre aceștia filistinii se numărau toți liderii Internaționalei de la Berna. Acum transformarea războiului imperialist în război civil a devenit realitate într-o serie întreagă de țări — nu numai în Rusia, ci și în Finlanda, în Ungaria, în Germania și chiar în Elveția neutră, iar apropierea războiului civil se observă, se simte, devine palpabilă în toate țările înaintate, fără excepție.

A trece sub tăcere azi această problemă (cum face Ramsay MacDonald) sau *a ocoli* cu mieroase fraze împăciuitoare problema inevitabilității războiului civil (cum fac d-nii Kautsky & Co.) înseamnă pur și simplu a trăda proletariatul, a trece în fapt de partea burgheziei. Căci adevărații conducători politici ai burgheziei au înțeles de mult inevitabilitatea războiului civil și lucrează de zor, în mod chibzuit și sistematic, la pregătirea lui, la consolidarea pozițiilor lor în vederea acestui război.

www.dacoromanica.ro

Cu imensă energie, cu multă chibzuială şi hotărîre, fără a se da în lături de la nici o crimă, condamnînd la foame şi la exterminare ţări întregi, burghezia din lumea întreagă pregăteşte din răsputeri înăbuşirea proletariatului în războiul civil ce se apropie. Iar eroii Internaţionalei de la Berna, asemenea unor prostănaci sau unor popi ipocriţi, sau unor profesori pedanţi, repetă într-una vechiul, banalul şi răsuflatul refren reformist ! Nici că se poate spectacol mai dezgustător şi mai respingător !

Domnii Kautsky şi MacDonald continuă *să sperie* pe capitalişti cu revoluţia, *să ameninţe* burghezia cu războiul civil, pentru a obţine din partea ei concesii, consimţămîntul de a păşi pe calea reformelor. La aceasta se reduce toată maculatura, toată filozofia, toată politica întregii Internaţionale de la Berna. Această lamentabilă tactică de lachei a fost folosită în Rusia în 1905 de liberali (cadeţi), iar în 1917—1919 — de menşevici şi de „socialiştii-revoluţionari". *A cultiva* în mase conştiinţa necesităţii şi inevitabilităţii *biruirii* burgheziei în război civil, a orienta întreaga activitate politică spre înfăptuirea acestui ţel, a pune, a examina şi a rezolva exclusiv din acest punct de vedere toate problemele sînt lucruri la care lacheii din Internaţionala de la Berna nici nu se gîndesc. De aceea nu putem avea alt obiectiv decît acela de a-i împinge definitiv pe reformiştii incorigibili — adică nouă zecimi dintre liderii Internaţionalei de la Berna — la lada cu gunoi a slugilor burgheziei.

Burghezia *are nevoie* de slugi care să se bucure de încrederea unei părţi a clasei muncitoare şi care cu vorbăria lor pe tema posibilităţii unei căi reformiste să prezinte burghezia într-o lumină mai bună, mai favorabilă, să arunce praf în ochii poporului, *să abată* poporul de la revoluţie, etalîndu-i în fel şi chip posibilităţile şi splendorile căii reformiste.

Toate scrierile diverşilor Kautsky, ca şi cele ale menşevicilor şi eserilor noştri, se reduc la o asemenea etalare, la scînceli de mic-burghez fricos, care se teme de revoluţie.

Nu avem aici posibilitatea să arătăm încă o dată în mod amănunţit ce cauze economice fundamentale au

www.dacoromanica.ro

făcut inevitabilă tocmai calea revoluționară și numai calea revoluționară, au făcut ca problemele pe care istoria le-a pus la ordinea zilei să nu poată fi rezolvate pe nici o altă cale în afară de cea a războiului civil. Despre aceasta trebuie să se scrie și se vor scrie tomuri întregi. Dacă d-nii Kautsky și ceilalți lideri ai Internaționalei de la Berna nu au înțeles acest lucru, nu ne rămîne decît să spunem: prejudecata e mai departe de adevăr decît ignoranța.

Căci oamenii muncii și aliații lor neștiutori, dar sinceri, înțeleg mai ușor acum, după război, inevitabilitatea revoluției, a războiului civil și a dictaturii proletariatului, decît alde Kautsky, MacDonald, Vandervelde, Branting, Turati și tutti quanti *, care sînt îmbîcsiți de arhisubtile prejudecăți reformiste.

În romanele lui Henri Barbusse „Le feu" și „Clarté" găsim una dintre cele mai grăitoare confirmări ale fenomenului general, care se observă pretutindeni, al creșterii conștiinței revoluționare în mase. Primul dintre ele a fost tradus în toate limbile, iar în Franța a atins un tiraj de 230 000 de exemplare. Procesul prin care omul de rînd, din masă, complet neștiutor și cu totul copleșit de ideile și prejudecățile sale, se transformă în revoluționar tocmai sub influența războiului, este înfățișat cu o forță neobișnuită, cu foarte mult talent și extrem de veridic.

Masele de proletari și semiproletari sînt cu noi și trec de partea noastră văzînd cu ochii. Internaționala de la Berna este un stat-major fără armată, care, dacă va fi demascat pînă la capăt în fața maselor, se va prăbuși ca un castel de cărți de joc.

În timpul războiului numele lui Karl Liebknecht a fost folosit de toată presa burgheză a Antantei ca mijloc pentru înșelarea maselor: ea a căutat să prezinte pe tîlharii și bandiții imperialismului francez și englez în postura de oameni care-l simpatizează pe acest erou, pe acest „singur german cinstit", cum spuneau ei.

Astăzi eroii Internaționalei de la Berna se află în aceeași organizație cu Scheidemannii care au pus la cale asasi-

* — și toți ceilalți. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

narea lui Karl Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, cu Scheidemannii care au îndeplinit rolul de călăi proveniţi din rîndurile muncitorilor şi care aduc burgheziei servicii de călăi. În vorbe ei fac încercări ipocrite de „a condamna" pe alde Scheidemann (ca şi cum această „condamnare" ar putea schimba ceva !). În fapt ei se află în aceeaşi organizaţie cu asasinii.

În 1907, defunctul Harry Quelch a fost expulzat din Germania pentru că a calificat drept „o adunătură de tîlhari" o conferinţă a diplomaţilor europeni [32]. Liderii Internaţionalei de la Berna nu sînt numai o adunătură de tîlhari ; ei sînt o adunătură de mîrşavi asasini.

Ei nu vor scăpa de judecata muncitorilor revoluţionari.

VI

De problema dictaturii proletariatului Ramsay MacDonald încearcă să se eschiveze cu două-trei cuvinte, ca de ceva care poate forma obiectul unei discuţii pe tema libertăţii şi democraţiei.

Nu. Acum e timpul să acţionăm. A trecut vremea discuţiilor.

Mai periculoasă ca orice este la liderii Internaţionalei de la Berna recunoaşterea pur verbală a dictaturii proletariatului. Oamenii aceştia sînt în stare să recunoască orice, să subscrie la orice, numai să rămînă în fruntea mişcării muncitoreşti. Kautsky spune de pe acum că nu e împotriva dictaturii proletariatului ! Social-şoviniştii şi „centriştii" francezi semnează o rezoluţie în favoarea dictaturii proletariatului !

Dar ei nu merită nici un pic de încredere.

Nu de o recunoaştere pur verbală e nevoie, ci de o ruptură completă şi *efectivă* cu politica reformismului, cu prejudecata libertăţii burgheze şi a democraţiei burgheze, de o promovare reală a politicii de luptă revoluţionară de clasă.

Ei încearcă să recunoască în vorbe dictatura proletariatului, pentru a strecura pe ascuns, alături de ea, „voinţa majorităţii", „votul universal" (cum face Kautsky), parlamentarismul burghez, renunţarea la nimi-

www.dacoromanica.ro

cirea totală, la aruncarea în aer, la sfărîmarea completă a întregului aparat de stat burghez. De aceste noi tertipuri și noi stratageme ale reformismului trebuie să ne temem mai mult ca de orice.

Dictatura proletariatului n-ar fi cu putință dacă majoritatea populației nu ar fi alcătuită din proletari și semiproletari. Kautsky & Co. încearcă să falsifice acest adevăr în așa fel, încît să reiasă că, pentru a putea fi recunoscută drept „legitimă", dictatura proletariatului are nevoie de „votul majorității".

Ce pedanți caraghioși ! Ei n-au înțeles că dreptul de vot în cadrul parlamentarismului burghez, cu instituțiile și uzanțele lui, este *o parte* din aparatul de stat burghez, care trebuie să fie sfărîmat și dărîmat de sus pînă jos pentru a face posibilă înfăptuirea dictaturii proletariatului, trecerea de la democrația burgheză la democrația proletară.

Ei n-au înțeles că, în genere, atunci cînd istoria pune la ordinea zilei dictatura proletariatului, *toate* problemele politice serioase se decid prin război civil și nu prin exercitarea dreptului de vot.

Ei n-au înțeles că dictatura proletariatului este puterea *unei singure* clase, care ia în mîinile sale *întregul* aparat al noului stat, *învinge* burghezia și *neutralizează* toată mica burghezie, țărănimea, păturile de mijloc, intelectualitatea.

D-nii Kautsky și MacDonald recunosc în vorbe lupta de clasă, pentru ca în fapt s-o dea uitării în momentul cel mai hotărîtor din istoria luptei pentru eliberarea proletariatului : în momentul cînd proletariatul, după ce a luat puterea de stat și sprijinit fiind de semiproletariat, *continuă* cu ajutorul acestei puteri lupta de clasă, ducînd-o pînă la *desființarea claselor.*

Ca niște filistini sută-n sută, liderii Internaționalei de la Berna repetă palavrele burghezo-democratice despre libertate, egalitate și democrație, fără să-și dea seama că rumegă frînturi de idei cu privire la libertatea și egalitatea *posesorului de mărfuri,* fără să înțeleagă că proletariatul are nevoie de stat nu în interesul „libertății",

www.dacoromanica.ro

ci *al reprimării* dușmanului său — exploatatorul, capitalistul.

Libertatea și egalitatea *posesorului de mărfuri* au murit, după cum a murit și capitalismul. Și n-au să-l învie alde Kautsky și MacDonald.

Proletariatului îi trebuie desființarea claselor — iată conținutul *real* al democrației proletare, al libertății proletare (eliberare de *sub jugul* capitalistului, de schimbul de mărfuri), al egalității proletare (nu egalitatea *claselor* — la această platitudine ajung d-nii Kautsky, Vandervelde și MacDonald —, ci egalitatea oamenilor muncii care *doboară* capitalul și capitalismul).

Atîta timp cît există clase, libertatea și egalitatea claselor nu sînt decît o înșelătorie burgheză. Proletariatul ia puterea, devine clasă *dominantă*, sfărîmă parlamentarismul burghez și democrația burgheză, reprimă burghezia, reprimă *toate* încercările *tuturor* celorlalte clase de a se întoarce la capitalism, acordă libertate și egalitate *reală* oamenilor muncii (ceea ce se poate realiza numai prin *desființarea* proprietății private asupra mijloacelor de producție), le acordă nu numai „drepturi", ci și posibilitatea *reală* de a folosi *ceea ce s-a luat* de la burghezie.

Cine n-a înțeles *acest* conținut al dictaturii proletariatului (sau — ceea ce-i totuna — al Puterii sovietice sau al democrației proletare), acela ia în deșert acest cuvînt.

Nu am aici posibilitatea să dezvolt mai amănunțit aceste idei, care se găsesc expuse în lucrările mele „Statul și revoluția" și „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" *. Pot să închei dedicînd aceste însemnări delegaților la Congresul de la Lucerna [33] al Internaționalei de la Berna, care urmează să se întrunească la 10 august 1919.

14 iulie 1919

Publicat în august 1919, în revista „Kommunisticeskii Internațional" nr. 4
Semnat: N. Lenin

Se tipărește după manuscris

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 33, București, Editura politică, 1964, ed. a doua și vol. 37, 1965, p. 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA EXTERNĂ ŞI INTERNĂ ROSTITĂ LA CONFERINŢA OSTAŞILOR ROŞII FĂRĂ PARTID DIN GARNIZOANA HODÎNKA 15 IULIE 1919

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Apariţia tovarăşului Lenin la tribună e salutată printr-un ropot de aplauze.) Tovarăşi, trăim acum un moment deosebit de important — momentul terminării războiului imperialist. Începînd din noiembrie 1918, după ce au repurtat victoria asupra Germaniei, toţi aliaţii au trecut la elaborarea condiţiilor de pace, afirmînd totodată că imperialismul german a pierit şi că popoarele şi-au recucerit libertatea. Adunarea naţională a ratificat tratatul de pace, — şi în felul acesta a fost instaurată pacea după un război în care, pentru realizarea unor scopuri tîlhăreşti, de jaf, au fost măcelăriţi 10 000 000 de oameni, iar 20 000 000 au fost schilodiţi.

Acum, cînd tratatul de pace de la Versailles e semnat, s-a dovedit că bolşevicii au avut dreptate : această pace este mai rea decît cea de la Brest, pe care la timpul său am încheiat-o cu imperialismul german în agonie. Acum se vede tot mai clar că această zi a păcii de la Versailles va deveni ziua înfrîngerii imperialismului englez, american etc. Imediat după încheierea păcii, imperialiştii au trecut la împărţirea coloniilor : Anglia şi-a luat Persia, se duc conciliabule pentru împărţirea Siriei, a Turciei ; acum muncitorii din ţările capitaliste s-au convins definitiv că acesta a fost un război între tîlhari. Şi oricît ar părea de curios, potrivit unor ştiri primite de noi, prinţul Lvov, care continuă să se pretindă a fi şeful „guvernului întregii Rusii“ şi care se află acum la Paris, a cerut Antantei să dea Rusiei Constantinopolul şi strîm-

www.dacoromanica.ro

torile, arătînd, în sprijinul cererii sale, că numai pentru ele a luptat Rusia ; dar la cererea lui naivă i s-a răspuns, firește, că acestea puteau fi acordate numai puternicei Rusii de odinioară.

Ca să înșele poporul, imperialiștii francezi au fixat pentru 14 iulie — ziua căderii Bastiliei [34] — sărbătorirea victoriei asupra Germaniei. Dar muncitorii francezi nu s-au lăsat păcăliți : la 14 iulie au intrat în grevă salariații din cafenele și restaurante, astfel încît în această zi, în care de obicei toată lumea petrece și dansează pe străzi, cafenelele și restaurantele au fost închise, și aceasta a dus la zădărnicirea sărbătorii. Pentru ziua de 21 iulie muncitorii din Anglia, Franța și Italia au fixat o grevă generală [35], și se poate spune că, la fel cum s-a soldat pentru Germania pacea de la Brest, pacea de la Versailles se va solda și ea pentru Franța și Anglia cu înfrîngerea capitaliștilor și cu victoria proletariatului. Această mișcare a proletariatului din Occident este învederată și de eșecul primei invazii a Antantei în sudul Rusiei și al celei de-a doua invazii în Siberia. Aceste eșecuri au arătat că proletariatul din Occident e de partea noastră.

Însăși țărănimea din Siberia și Ucraina, care înainte fusese de partea lui Kolceak și a lui Denikin, acum, după rechizițiile și după regimul de jaf și de samavolnicie la care au supus-o aceștia, s-a întors împotriva lor. Acum este clar că zilele lui Kolceak sînt numărate și că nici victoria asupra lui Denikin nu mai e departe ; această victorie va fi încununată de victoria proletariatului din Occident, căci acolo mișcarea muncitorilor capătă pretutindeni un caracter bolșevic ; și dacă Rusia cu Puterea ei sovietică era la început singură, ulterior i s-a alăturat Ungaria sovietică [36], în Germania lucrurile evoluează spre trecerea puterii în mîna Sovietelor, și nu e departe ziua cînd întreaga Europă se va uni într-o singură Republică sovietică, care va doborî dominația capitaliștilor în lumea întreagă. (Aplauze prelungite.)

Publicat la 17 iulie 1919 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta" nr. 293

Se tipărește după textul apărut în ziar, confruntat cu exemplarul dactilografiat al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

DISPOZIŢIE CĂTRE SECRETARIATUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

19. VII. 1919

Întîrzierea aprobării instrucţiunilor referitoare la trimiterea de colete alimentare din armată[37] constituie o mostră de revoltătoare şi intolerabilă tărăgănare birocratică.

Trebuie stabilit cine sînt vinovaţii şi este în genere necesar să se procedeze la o amănunţită anchetare a acestui caz, în primul rînd pentru stabilirea răspunderilor, iar în al doilea rînd — şi asta e principalul — pentru elaborarea unor măsuri *practice* care să facă imposibilă repetarea unui asemenea caz.

De aceea invit instituţiile mai jos arătate, care erau datoare să se îngrijească de o cît mai rapidă punere în aplicare a unui act normativ cu privire la coletele alimentare, adică de transpunerea lui în viaţă,

să stabilească de urgenţă, în modul cel mai riguros şi mai amănunţit, cauzele acestei tărăgănări, adunînd *toate* documentele şi interogînd toate persoanele care au vreo contingenţă cu această chestiune ;

raportul lor, împreună cu propuneri de măsuri *practice* pentru înlăturarea posibilităţii de tărăgănare birocratică, *va fi prezentat Consiliului Comisarilor Poporului* în ziua de marţi.

Aceste instituţii sînt :

Secretariatul C.C.P. şi al Consiliului Apărării
Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei

www.dacoromanica.ro

Comisariatul aprovizionării
Comisariatul poporului pentru treburile militare
Comisariatul poporului pentru poştă şi telegraf

Preşedintele Consiliului Comisarilor Poporului
V. Ulianov (Lenin)

Publicat pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE UNUI ZIARIST AMERICAN [38]

Răspund la cele cinci întrebări care mi-au fost puse, cu condiţia respectării promisiunii ce mi s-a dat în scris, şi anume că răspunsul meu va fi în întregime publicat în peste o sută de ziare din Statele Unite ale Americii de Nord.

1. Guvernul sovietic a avut un program de guvernare revoluţionar, şi nu unul reformist. Reformele sînt concesii smulse clasei dominante în condiţii cînd ea îşi păstrează dominaţia. Revoluţia înseamnă răsturnarea clasei dominante. De aceea programele reformiste conţin de obicei numeroase puncte parţiale. Programul nostru, program revoluţionar, conţinea, propriu-zis, un singur punct general: doborîrea jugului moşierilor şi al capitaliştilor, doborîrea puterii lor, eliberarea maselor muncitoare de sub jugul acestor exploatatori. Acest program noi nu l-am schimbat niciodată. Unele măsuri parţiale, adoptate în vederea înfăptuirii acestui program, au suferit adesea variate schimbări; enumerarea lor ar necesita un volum întreg. Mă voi limita să arăt că în programul nostru de guvernare există încă un punct general care a prilejuit, putem spune, cele mai numeroase schimbări de măsuri. Acest punct este: reprimarea împotrivirii exploatatorilor. După revoluţia din 25 octombrie (7 noiembrie) 1917 noi n-am interzis nici măcar ziarele burgheze şi nici vorbă n-a fost de teroare. Am pus în libertate nu numai pe mulţi dintre miniştrii lui Kerenski, ci şi pe Krasnov, care luptase împotriva noastră. Numai după ce exploata-

www.dacoromanica.ro

torii, adică capitaliştii, au trecut la o amplă acţiune de împotrivire, am început să luăm împotriva ei sistematice măsuri de reprimare, inclusiv teroarea. Acesta a fost răspunsul proletariatului la astfel de acţiuni ale burgheziei ca : complotul pentru restaurarea puterii exploatatorilor în Rusia, urzit de ea în cîrdăşie cu capitaliştii din Germania, Anglia, Japonia, America şi Franţa, cumpărarea cehoslovacilor cu bani anglo-francezi, cumpărarea lui Mannerheim şi a lui Denikin cu bani germani şi francezi etc. etc. Unul din ultimele comploturi care au provocat o „schimbare" — şi anume înăsprirea terorii împotriva burgheziei la Petrograd — a fost complotul burgheziei, în cîrdăşie cu eserii şi cu menşevicii, pentru predarea Petrogradului, ocuparea fortului Krasnaia Gorka de către ofiţerii complotişti, mituirea de către capitaliştii englezi şi francezi a funcţionarilor de la legaţia elveţiană, precum şi a numeroşi funcţionari ruşi etc.

2. Activitatea Republicii noastre sovietice în Afganistan, în India şi în alte ţări musulmane din afara hotarelor Rusiei este identică cu aceea pe care o desfăşurăm în rîndurile numeroşilor musulmani şi ale celorlalte naţionalităţi neruse din interiorul Rusiei. Am dat maselor băşkire, de pildă, posibilitatea de a întemeia o republică autonomă în cadrul Rusiei, sprijinim prin toate mijloacele dezvoltarea independentă, liberă a fiecărei naţionalităţi, dezvoltarea şi răspîndirea literaturii în limbile materne respective, traducem şi popularizăm Constituţia noastră sovietică, care are păcatul de a plăcea la peste un miliard de oameni aparţinînd popoarelor coloniale, dependente, asuprite, lipsite de drepturi depline, mai mult decît constituţia „vest-europeană" şi americană a statelor burghezo-„democratice", care consfinţeşte proprietatea privată asupra pămîntului şi a capitalului, adică oprimarea de către un mic număr de capitalişti „civilizaţi" a oamenilor muncii din propriile lor ţări şi a sute de milioane de oameni ai muncii din coloniile asiatice, africane etc.

3. Faţă de Statele Unite şi de Japonia urmărim în primul rînd ţelul politic de a respinge neruşinata, criminala, tîlhărească lor invazie în Rusia, invazie care serveşte numai la îmbogăţirea capitaliştilor lor. Amînduror aces-

www.dacoromanica.ro

tor state le-am propus în repetate rînduri şi în mod solemn pacea, dar ele nici nu ne-au răspuns şi continuă războiul împotriva noastră, acordînd ajutor lui Denikin şi lui Kolceak, jefuind Murmanskul şi Arhanghelskul, devastînd şi ruinînd în special Siberia de răsărit, unde ţăranii ruşi opun o rezistenţă eroică tîlharilor capitalişti din Japonia şi din Statele Unite ale Americii de Nord.

Un alt ţel politic şi economic al nostru faţă de toate ţările, inclusiv Statele Unite şi Japonia, se rezumă la următoarele: alianţă frăţească cu muncitorii şi oamenii muncii din toate ţările, fără excepţie.

4. Condiţiile în care sîntem de acord să încheiem pace cu Kolceak, Denikin şi Mannerheim au fost în repetate rînduri expuse de noi cît se poate de precis şi clar, în scris, de pildă lui Bullitt, care a dus tratative cu noi (şi cu mine personal la Moscova) în numele guvernului Statelor Unite [39], în scrisoarea către Nansen [40] etc. Nu e vina noastră dacă guvernul Statelor Unite şi guvernele altor ţări se tem să publice în întregime aceste documente, ascunzînd poporului adevărul. Amintesc doar condiţia noastră principală: sîntem dispuşi să plătim Franţei şi celorlalte state toate datoriile pe care le avem faţă de ele, numai ca pacea să fie o pace efectivă, şi nu numai pe hîrtie, adică să fie formal semnată şi ratificată de guvernele Angliei, Franţei, Statelor Unite, Japoniei şi Italiei, căci Denikin, Kolceak, Mannerheim şi ceilalţi nu sînt decît simpli pioni în mîinile acestor guverne.

5. Opiniei publice din America aş dori să-i aduc la cunoştinţă în primul rînd următoarele:

În comparaţie cu feudalismul, capitalismul a fost un mare pas înainte pe calea „libertăţii", „egalităţii", „democraţiei" şi „civilizaţiei". Cu toate acestea însă, capitalismul a fost şi rămîne un sistem de *robie salariată*, de înrobire a milioane de oameni ai muncii, muncitori şi ţărani, de către o infimă minoritate de „moderni" stăpîni de sclavi — moşierii şi capitaliştii. Democraţia burgheză a schimbat forma acestei robii economice în comparaţie cu feudalismul, a camuflat-o sub poleiala unui veşmînt deosebit de strălucitor, dar nu i-a schimbat şi

www.dacoromanica.ro

nici nu putea să-i schimbe esența. Capitalism și democrație burgheză înseamnă robie salariată.

Datorită uriașului progres al tehnicii în general și al mijloacelor de comunicație în special, datorită colosalei creșteri a capitalului și a băncilor, capitalismul e azi copt și răscopt. El și-a trăit traiul și a devenit o arhireacționară frînă în dezvoltarea omenirii. Capitalismul se reduce la atotputernicia unui mănunchi de miliardari și milionari, care împing popoarele la măcel spre a decide pe cîmpul de luptă căruia dintre cele două grupuri de tîlhari, grupului german sau celui anglo-francez, trebuie să-i revină prada imperialistă, stăpînirea coloniilor, „sferele de influență" financiară sau „mandatele de administrare" etc.

În timpul războiului din 1914—1918, zeci de milioane de oameni au fost uciși sau mutilați tocmai și numai pentru aceasta. Conștiința acestui adevăr se răspîndește cu irezistibilă putere și repeziciune în masele de oameni ai muncii din toate țările, și aceasta cu atît mai mult cu cît războiul a provocat peste tot o stare de nemaipomenită ruină economică, iar în urma războiului *toate* popoarele, inclusiv cele „victorioase", trebuie să plătească dobînzi la datorii. Și ce reprezintă aceste dobînzi? Un tribut de miliarde plătit domnilor milionari pentru că au avut amabilitatea să îngăduie ca zeci de milioane de muncitori și țărani să se omoare și să se schilodească unul pe altul pentru a decide cum să se împartă profiturile între capitaliști.

Prăbușirea capitalismului este inevitabilă. Conștiința revoluționară a maselor crește pretutindeni. Mii de indicii stau mărturie în acest sens. Una dintre mărturiile mai puțin importante, dar care ilustrează cît se poate de grăitor evoluția filistinului, o constituie romanele lui Henri Barbusse („Le feu" și „Clarté"), care a plecat la război ca foarte pașnic, modest și presupus mic-burghez, filistin, cetățean de rînd.

În cazul „cel mai bun" pentru ei, capitaliștii, burghezia, pot întîrzia victoria socialismului într-o țară sau alta, exterminînd încă cîteva sute de mii de muncitori și țărani. Dar ei nu pot salva capitalismul. Locul capitalismu-

www.dacoromanica.ro

lui îl ia *Republica sovietică*, care dă puterea în mîinile oamenilor muncii şi numai în mîinile lor, încredinţează proletariatului conducerea luptei lor de eliberare, desfiinţează proprietatea privată asupra pămîntului, a fabricilor şi a celorlalte mijloace de producţie, căci această proprietate privată este izvorul exploatării celor mulţi de către cîţiva, izvorul mizeriei maselor, izvorul războaielor de jaf între popoare, războaie care nu fac decît să îmbogăţească pe capitalişti.

Victoria Republicii sovietice internaţionale este asigurată.

În încheiere, un mic fapt semnificativ : burghezia americană înşală poporul lăudîndu-se cu libertatea, egalitatea şi democraţia din ţara ei. Dar nici ea şi nici burghezia oricărei alte ţări, nici un guvern din lume n-ar putea să accepte, s-ar teme să accepte o întrecere cu guvernul nostru pe baze de adevărată libertate, egalitate şi democraţie : să zicem un acord care să asigure guvernului nostru şi oricărui alt guvern libertatea de a face schimb... de broşuri editate în orice limbă în numele respectivului guvern şi conţinînd texte de legi ale ţării respective, textul constituţiei, cu explicarea superiorităţii acesteia asupra celorlalte.

Nici un guvern burghez din lume nu se va încumeta să încheie cu noi un astfel de acord paşnic, civilizat, liber şi democratic, bazat pe egalitate de drepturi.

De ce ? Pentru că toate guvernele, în afară de cele sovietice, se menţin prin asuprirea şi înşelarea maselor. Dar marele război din 1914—1918 a dărîmat marea înşelătorie.

20 iulie 1919 *Lenin*

„Pravda" nr. 162 din 25 iulie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în „Pravda", confruntat cu o copie dactilografiată

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAŢIA APROVIZIONĂRII ŞI LA SITUAŢIA MILITARĂ ROSTITĂ LA CONFERINŢA COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE CU REPREZENTANŢII SINDICATELOR ŞI DELEGAŢII COOPERATIVEI MUNCITOREŞTI CENTRALE ŞI AI CONSILIULUI ASOCIAŢIEI „COOPERAŢIA" DIN MOSCOVA [41]
30 IULIE 1919

(A p l a u z e.) Tovarăşi, îngăduiţi-mi să vă dau cîteva sumare lămuriri cu privire la situaţia noastră în domeniul aprovizionării şi la situaţia noastră militară. Sper că faptele esenţiale referitoare la aceste probleme vă sînt cunoscute tuturor, aşa încît se poate considera că sarcina mea se rezumă la o succintă elucidare a semnificaţiei acestor fapte.

Tocmai acum, cînd aveţi de rezolvat probleme ce se pun în faţa cooperaţiei, trecem, ca şi în vara anului trecut, printr-un moment deosebit de critic, mai cu seamă în ceea ce priveşte aprovizionarea. Ştiţi că în ultimul an activitatea noastră în domeniul aprovizionării s-a soldat cu un succes foarte mare în comparaţie cu anul precedent. Nu ştiu dacă succesele obţinute în alte domenii de activitate sovietică pot fi măsurate cu aceeaşi precizie ca în domeniul aprovizionării. În primul an de existenţă a Puterii sovietice, cuprinzînd în parte şi perioada de sfîrşit a regimului Kerenski, colectările de stat n-au depăşit cifra de 30 000 000 de puduri. În anul următor am colectat peste 107 000 000 de puduri, cu toate că, sub raport militar şi în ceea ce priveşte liberul acces la cele mai bogate regiuni producătoare de cereale, în acest al doilea an am fost în condiţii mai grele, întrucît nu numai Siberia, ci şi Ucraina şi o mare parte din sudul îndepărtat ne-au fost cu desăvîrşire inaccesibile. Cu toate acestea, după cum vedeţi, colectările noastre de cereale s-au triplat. Din punctul de vedere al activităţii aparatului nostru de

www.dacoromanica.ro

aprovizionare aceasta este un mare succes, dar din punctul de vedere al asigurării cu cereale a regiunilor neagricole e foarte puțin, căci în urma unor cercetări amănunțite cu privire la condițiile de alimentare ale populației neagricole, și în special ale populației muncitorești de la orașe, s-a stabilit că în primăvara și în vara acestui an muncitorul de la oraș a căpătat de la Comisariatul aprovizionării aproximativ numai jumătate din produsele alimentare, fiind nevoit să-și procure restul pe piața liberă, la Suharevka și de la speculanți, cu deosebirea că prima jumătate înghite o zecime din totalul cheltuielilor sale, iar cealaltă nouă zecimi. Domnii speculanți, cum era și de așteptat, îl jupoaie pe muncitor, luîndu-i un preț de 9 ori mai mare decît acela pe care-l ia statul pentru cerealele obținute din colectări. Dacă luăm în considerație aceste date precise privitoare la situația noastră alimentară, trebuie să spunem că pe jumătate, cu un picior, ne mai aflăm în vechiul capitalism și numai pe jumătate am reușit să ieșim din acest smîrc, din această mocirlă a speculei și să pășim pe calea unor colectări cu adevărat socialiste, în cadrul cărora grînele încetează să fie o marfă, încetează să fie obiect de speculă, obiect și prilej de zîzanie și de luptă, cauză de sărăcire pentru cei mulți. După cum vedeți, din punctul de vedere a ceea ce este necesar pentru satisfacerea nevoilor populației neagricole și muncitorești s-a făcut puțin, dar dacă ne gîndim în ce condiții grele a trebuit să lucrăm în timp de război civil, cînd cea mai mare parte a regiunilor celor mai bogate în cereale nu era în stăpînirea noastră, trebuie să recunoaștem că organizarea aparatului de aprovizionare s-a desfășurat într-un ritm extraordinar de rapid. Cred că toată lumea va fi de acord cu mine că în această privință sarcina organizatorică, sarcina de a strînge cereale de la masele țărănimii pe cale necapitalistă, este o sarcină neînchipuit de grea, pe care nu o poate rezolva nici o schimbare de instituții — nu mai vorbesc de o schimbare de guvern —, pentru că rezolvarea acestei sarcini necesită o restructurare organizatorică, o transformare a temeliilor vieții agricole, care s-au format în decurs de secole, dacă nu de milenii. Dacă în condiții de pace deplină ni s-ar fi dat, să zicem,

www.dacoromanica.ro

5 ani pentru crearea unui aparat organizatoric care să poată strînge şi pune la dispoziţia statului întreaga cantitate de cereale, smulgînd-o din mîinile speculanţilor, am fi spus că un ritm atît de rapid în efectuarea unei transformări social-economice este ceva nemaivăzut şi nemaipomenit. Şi dacă în mai puţin de doi ani am reuşit să rezolvăm pe jumătate această problemă, înseamnă că s-a făcut foarte mult. Aceasta dovedeşte fără putinţă de tăgadă că în problema aprovizionării, cea mai grea şi mai spinoasă dintre toate, Puterea sovietică a adoptat o linie justă şi e pe calea cea bună. În orice caz putem spune că Puterea sovietică este ferm hotărîtă să urmeze mai departe această cale, fără a se lăsa impresionată de oscilările, îndoielile şi criticile, iar uneori chiar de manifestările de desperare pe care le vedem în jurul nostru. Nu e de mirare că unii sau alţii dintre reprezentanţii regiunilor înfometate se lasă uneori cuprinşi de o neagră şi cumplită desperare. Nu e de mirare, căci cifrele generale pe care le-am citat în ceea ce priveşte alimentaţia muncitorilor de la oraşe şi din regiunile neagricole arată că pe jumătate ei depind de speculanţi, de jocul întîmplării etc.

Or, dv. ştiţi că la noi specula se caracterizează printr-o luptă crîncenă şi printr-un jaf neruşinat din partea acelora care au obţinut posibilitatea de a aduce produse pe piaţă. Nu trebuie să ne mire desperarea de care dau dovadă aceia care au eşuat în această luptă crîncenă dintre speculanţi şi cei înfometaţi. Se înţelege că în condiţii cînd transportul feroviar este dezorganizat, cînd în regiunile cele mai bogate în cereale vedem lucruri ca acelea care se petrec în Ucraina, unde nu reuşim să creăm nici un fel de aparat, unde pînă în prezent vechile rămăşiţe ale partizanatului anihilează orice posibilitate de muncă organizatorică, unde pînă în prezent populaţia n-a reuşit să se debaraseze de partizanat, — toate acestea sînt în întregime în avantajul lui Denikin, care repurtează acolo victorii dintre cele mai uşoare, iar nouă ne îngreuiază folosirea pieţelor celor mai bogate în grîne, unde există rezerve de grîne care ne-ar putea scoate uşor din greutăţile prin care trecem. Afirm că în această situaţie nu e de mirare că vedem în jurul nostru manifestări de desperare

www.dacoromanica.ro

din partea acelora care în această luptă pentru cereale au suferit un eşec deosebit de dureros. Dacă privim desfăşurarea activităţii sovietice în ansamblu, nu prin prisma unor cazuri izolate, ci sub aspectul rezultatelor acestei activităţi, şi dacă facem o comparaţie între ceea ce a dat Puterea sovietică şi ceea ce a dat piaţa liberă, trebuie să spunem că acea jumătate de aprovizionare pe care o deţin speculanţii constituie şi astăzi în mîinile lor o sursă de crîncenă asuprire şi de fabuloasă, scandaloasă îmbogăţire, cu desăvîrşire nesusceptibilă de reglementare — în condiţii cînd pe de o parte există oameni înfometaţi, iar pe de altă parte posibilitatea pentru unii de a se îmbogăţi — şi este totodată sursa unei profunde demoralizări.

Şi este explicabil că de foarte multe ori oamenii care nu sînt în stare să înţeleagă acest proces şi să tragă concluziile care decurg din el, în loc să se gîndească cum să facă faţă acestei sarcini noi — sarcina de a organiza colectarea cerealelor la preţuri fixe pe bază de încredere în statul muncitoresc — luptînd împotriva capitalismului, ne declară : „Dacă nouă zecimi din cheltuielile muncitorilor se fac la Suharevka, înseamnă că dv. existaţi numai datorită desăgarilor şi speculanţilor şi că trebuie să vă adaptaţi la această situaţie". Asemenea cuvinte auzim uneori de la oameni care se cred isteţi şi care îşi închipuie că dau dovadă de o profundă înţelegere a evenimentelor. În realitate însă, ei nu sînt decît nişte sofişti. Experienţa revoluţiei confirmă că schimbarea formei de guvernămînt nu comportă mari dificultăţi, că înlăturarea clasei dominante a moşierilor şi capitaliştilor poate fi realizată într-un timp scurt, chiar numai în cîteva săptămîni în cazul unei desfăşurări favorabile a revoluţiei ; dar transformarea temeliilor vieţii economice, combaterea deprinderilor care de-a lungul secolelor şi mileniilor s-au înrădăcinat în orice mic proprietar este ceva care, cu condiţia răsturnării totale a claselor exploatatoare, necesită ani îndelungaţi de perseverentă muncă organizatorică. Şi cînd ni se spune : priviţi cum alături de voi înfloreşte din plin Suharevka, cum depinde de ea Puterea sovietică, noi răspundem : şi de ce vă miraţi ? Nu cumva credeţi că această sarcină poate fi îndeplinită în mai puţin de doi ani, în condiţii

www.dacoromanica.ro

cînd Rusia e lipsită de cele mai bogate regiuni agricole ? Cei care ne fac obiecţii mai ales din punct de vedere principial, iar uneori pretind chiar că vorbesc din punct de vedere socialist — fereşte-ne, doamne, de un astfel de socialism ! — ne reproşează nouă, bolşevicilor, că am dat dovadă de utopism şi de aventurism atunci cînd am spus că poate şi trebuie să fie zdrobită pe cale revoluţionară nu numai monarhia şi proprietatea funciară moşierească, ci şi clasa capitaliştilor, şi că pe aceeaşi cale pot şi trebuie să fie înlăturate rămăşiţele vechiului război imperialist, spre a curăţa terenul pentru o construcţie organizatorică care ne obligă în mod necesar să avem în vedere o îndelungată perioadă de dominaţie a puterii muncitoreşti, singura capabilă să ducă după sine masele largi ale ţărănimii. Aceşti oameni, care ne acuză de utopism pentru că am considerat posibilă zdrobirea pe cale revoluţionară a clasei moşierilor şi capitaliştilor, vor ei înşişi să ne impună o sarcină utopică, şi anume ca, în condiţii cînd războiul civil ne leagă mîinile, problemele organizatorice ale noii orînduiri socialiste şi ale luptei împotriva vechilor deprinderi, care nu pot fi stîrpite prin nici un fel de desfiinţare de instituţii, să fie rezolvate într-un termen în care nici o putere pămîntească nu le poate rezolva.

Da, tocmai politica de aprovizionare ne arată deosebit de clar că, în ultima ei formă, lupta socialismului împotriva capitalismului se desfăşoară tocmai aici, unde trebuie să învingem nu numai vechile instituţii şi nu numai pe moşieri şi pe capitalişti, ci toate deprinderile şi condiţiile de gospodărire a milioane de mici producători, create de capitalism. Trebuie să facem ca judecata să le învingă prejudecata. Orice ţăran cît de cît conştient va fi de acord că, în condiţii cînd poporul flămînzeşte, libertatea comerţului de cereale şi vînzarea lor pe piaţa liberă înseamnă război între oameni şi îmbogăţirea speculanţilor, iar pentru masele poporului înseamnă foamete. Dar conştiinţa acestui fapt nu este de ajuns, căci toate prejudecăţile şi toate deprinderile ţăranului îl fac să fie convins că e mai convenabil să-şi vîndă cerealele speculantului pentru cîteva sute de ruble decît să le dea statului pentru cîteva zeci de ruble de hîrtie, în schimbul cărora nu

www.dacoromanica.ro

poate căpăta acum mărfuri. Noi declarăm : dacă țara e ruinată, dacă nu avem combustibil și fabricile stau, tu, țăran, trebuie să ajuți statul muncitoresc, trebuie să-i dai grîne pe credit. Banii de hîrtie pe care-i primești în schimbul grînelor sînt un certificat că ai acordat statului credit. Dacă tu, țăran, vei acorda statului credit și-i vei da grîne, muncitorul va putea să refacă industria. Alt mijloc de a reface industria într-o țară ruinată de patru ani de război imperialist și de doi ani de război civil nu există ! Orice țăran cît de cît conștient, care a ieșit din bezna celei mai primitive ignoranțe va fi de acord că altă soluție nu există. Dar una e țăranul conștient, pe care îl vei convinge vorbindu-i de la om la om, și altceva prejudecățile a milioane de țărani care se lasă călăuziți de considerentul că și-au trăit toată viața în condițiile capitalismului, că în ochii lor proprietatea asupra cerealelor este ceva just, că n-au încercat încă noua ordine și nu pot avea încredere în ea. Iată de ce spunem noi că tocmai în acest domeniu, în domeniul aprovizionării, se desfășoară în fapt, și nu numai în vorbe, cel mai crîncen război dintre capitalism și socialism, iar nu în sfera de suprastructură a construcției de stat. În această sferă nu e greu să înfăptuiești transformări, iar importanța acestor transformări nu este prea mare. Aici însă conștiința oamenilor muncii și a avangărzii lor, a clasei muncitoare, dă lupta finală și decisivă împotriva prejudecăților, împotriva fărîmițării și a dispersării maselor țărănești. Cînd partizanii capitalismului — indiferent dacă se numesc reprezentanți ai partidelor burgheze sau menșevici ori eseri — spun : „Renunțați la monopolul de stat, la predarea obligatorie a cerealelor la prețuri fixe", noi le răspundem : „Voi, domnilor menșevici și eseri, sînteți, poate, oameni sinceri, însă apărați capitalismul ; prin gura voastră nu vorbesc decît prejudecățile vechii democrații mic-burgheze, care nu cunoaște nimic altceva decît comerțul liber și care se ține la o parte de lupta crîncenă împotriva capitalismului, considerînd că toate acestea pot fi conciliate și armonizate". Avem destulă experiență și știm că reprezentanții maselor cu adevărat muncitoare, cei care n-au făcut parte din păturile suprapuse și pe care moșierii și capitaliștii

www.dacoromanica.ro

i-au exploatat toată viaţa ştiu că aici se dă lupta finală şi decisivă împotriva capitalismului, luptă în care nu poate fi vorba de nici o împăcare. Ei ştiu că tocmai aici, în acest domeniu, nu se pot face nici un fel de concesii. Dacă Puterea sovietică a admis temporar, pe timp de cîteva săptămîni, ca în vara anului trecut de pildă, libertatea transportării produselor alimentare în cantităţi de pînă la un pud şi jumătate, — nu trebuie să uităm că după aceea ea a pus în mişcare propriul ei aparat, şi acesta a reuşit să colecteze mai mult decît înainte. Ştiţi că şi în prezent am fost nevoiţi să facem o concesie şi o pauză de acest fel : le-am permis muncitorilor ca în timpul concediilor să se aprovizioneze individual cu produse alimentare [42]. Prin aceasta ne asigurăm şi mai mult posibilitatea de a relua activitatea, de a continua munca noastră socialistă. Noi dăm o adevărată bătălie împotriva capitalismului şi spunem că, oricare ar fi concesiile pe care ne-ar sili el să le facem, sîntem totuşi pentru lupta împotriva capitalismului şi împotriva exploatării. În această luptă vom fi tot atît de necruţători ca în lupta împotriva lui Kolceak şi a lui Denikin, pentru că forţa în care-şi găsesc ei sprijinul este forţa capitalismului, iar aceasta nu vine, fireşte, din aer, ci se bazează pe comerţul liber cu cereale şi mărfuri. Ştim că atunci cînd într-o ţară cerealele se vînd liber, acest fapt constituie izvorul principal al capitalismului, izvor care a fost pînă acum cauza pieirii tuturor republicilor. Acum se dă lupta finală şi decisivă împotriva capitalismului şi a comerţului liber, iar pentru noi ea este acum principala bătălie dintre capitalism şi socialism. Dacă vom învinge în această luptă, nu va mai avea loc nici o întoarcere la capitalism şi la vechea putere, la tot ce a fost în trecut. Această întoarcere nu va mai fi cu putinţă ; trebuie doar să ducem război împotriva burgheziei, împotriva speculei, împotriva micii gospodării, astfel încît să dispară principiul care a existat pe vremuri : „Fiecare pentru sine, iar dumnezeu pentru toţi". Trebuie să fie dat uitării principiul care proclamă : fiecare ţăran pentru sine, iar Kolceak pentru toţi. La noi există acum o nouă formă de relaţii şi de construcţie. Trebuie să ştim că socialismul merge înainte şi, oricît

www.dacoromanica.ro

ne-am mai lăsa stăpîniţi de rămăşiţele vechii noastre mentalităţi, trebuie să ţinem minte că ele nu vor fi decît vechi frînturi de idei vechi, pentru că ţăranul trebuie să privească cu totul altfel obiectul de consum produs de el ; în caz contrar, dacă vinde muncitorului cereale la preţ „liber", el devine, fără doar şi poate, un burghez şi un proprietar, în timp ce noi spunem că cerealele trebuie să se vîndă la preţul fixat de stat, ceea ce ne va da posibilitatea să ne îndepărtăm de capitalism. Şi acum, cînd sîntem nevoiţi să îndurăm toată suferinţa înfometării noastre, trebuie să spunem totuşi că, în comparaţie cu anul trecut, situaţia noastră este azi incomparabil mai bună. E drept că sîntem nevoiţi să facem unele concesii, dar avem întotdeauna posibilitatea de a le motiva şi explica. Cu toate acestea, deşi în cele 20 de luni de existenţă a Puterii sovietice am realizat multe, încă nu am rezolvat toate dificultăţile situaţiei grele de astăzi.

Cînd vom reuşi să rupem lanţul care-l leagă pe ţăran de proprietatea sa şi să-l orientăm pe făgaşul muncii noastre de stat, vom putea spune că am străbătut partea grea a drumului nostru. Dar de la acest drum nu ne vom abate, aşa cum nu ne vom abate de la drumul luptei împotriva lui Denikin şi Kolceak. Din tabăra acelora care îşi zic eseri şi menşevici auzim adesea afirmaţia că războiul acesta este lipsit de orice perspectivă, că nu există ieşire din acest război şi că trebuie luate toate măsurile ca să i se pună capăt — asemenea vorbe puteţi auzi la tot pasul. Asta o spun nişte oameni care nu înţeleg adevărata stare de lucruri. Ei consideră că războiul civil este lipsit de orice perspectivă, pentru că e prea greu ; dar nu înţeleg ei oare că el ne este impus de imperialiştii europeni tocmai pentru că se tem de Rusia Sovietică ? În acelaşi timp ei adăpostesc în palatele lor ba pe Savinkov, ba pe Maklakov sau pe Breşkovskaia, cu care nu conversează pe teme idilice, ci discută cum să trimită mai raţional aici, la noi, soldaţi, tunuri şi alte arme aducătoare de moarte, cum să dea ajutor Frontului de la Arhanghelsk, cum să-i facă posibilă joncţiunea cu Frontul de sud şi cu Frontul de est, precum şi cu cel de la Petrograd. Împotriva Rusiei Sovietice s-a coalizat în-

www.dacoromanica.ro

treaga Europă şi întreaga burghezie europeană, care în impertinenţa ei a mers pînă acolo încît să-i facă guvernului ungar următoarea propunere: „Renunţaţi la Puterea sovietică şi vă vom da grîne". Mă gîndesc ce admirabil mijloc de agitaţie va fi în Ungaria această propunere, cînd va fi citită în ziarele din Budapesta! Dar e mai bine totuşi să procedeze aşa, e o cale mai cinstită şi mai deschisă decît toată vorbăria pe tema luptei pentru libertatea comerţului etc. Aici se spune limpede: aveţi nevoie de grîne, renunţaţi la cutare şi cutare lucru care nu ne convine nouă, şi vă vom da aceste grîne.

De aceea, dacă domnii capitalişti ar face o astfel de propunere ţăranilor ruşi, le-am fi foarte recunoscători. Le-am spune: noi duceam lipsă de agitatori, — acum ne-au venit în ajutor Clemenceau, Lloyd George şi Wilson şi s-au dovedit a fi cei mai buni agitatori. Acum nu se va mai vorbi de Adunare constituantă, de libertatea întrunirilor etc., ci se va spune lucrurilor pe nume. Noi însă îi întrebăm pe domnii capitalişti: aveţi de încasat atîtea datorii de război, geamantanele vă sînt tixite cu creanţe de război în sumă de atîtea şi atîtea miliarde, — dar credeţi că poporul le va plăti? Aveţi atîtea cartuşe, obuze şi guri de foc încît nu mai ştiţi ce să faceţi cu ele, şi n-aţi găsit ceva mai bun de făcut decît să le folosiţi pentru a trage în muncitorii ruşi? Iar din moment ce l-aţi cumpărat pe Kolceak, de ce nu l-aţi salvat? Aţi adoptat recent o rezoluţie prin care Liga Naţiunilor, liga internaţională a puterilor Antantei, îl recunoaşte pe Kolceak ca unicul cîrmuitor al întregii Rusii [43]. Iar curînd după aceasta n-au mai rămas din el decît călcîie care scapără. Nu vă întrebaţi de ce s-a întîmplat aşa? (Aplauze.) Din exemplul guvernării lui Kolceak vedem cîte parale fac promisiunile liderilor menşevici şi eseri. Ei sînt aceia care au început aventura lui Kolceak, al lor a fost guvernul de la Samara. Cîte parale fac deci aceste promisiuni? Şi ce-i de făcut dacă împotriva noastră se adună forţe care din punct de vedere militar sînt, desigur, infinit superioare forţelor noastre şi cu care ele, forţele noastre, nu se pot compara nici pe departe? Desigur că burghezia, atît marea cît şi mica burghezie trag de aici

www.dacoromanica.ro

concluzia corespunzătoare și spun maselor înfometate și obosite : „Ați fost tîrîți într-un război civil lipsit de orice ieșire. Cum o să luptați voi, țară obosită, înapoiată, împotriva Angliei, Franței și Americii ?“ Acest refren îl auzim mereu în jurul nostru și de la intelectualii burghezi — zi de zi, ceas de ceas. Ei caută să demonstreze că războiul civil este un război pierdut. Răspunsul adevărat ni-l dă însă istoria. Este istoria guvernului din Siberia. Știm că acolo trăiesc țărani înstăriți, care n-au cunoscut iobăgia și care de aceea nu pot fi recunoscători bolșevicilor pentru izbăvirea de sub jugul moșieresc. Știm că acolo a fost creat un guvern și că pentru început s-au trimis acolo steaguri admirabile, confecționate de eserul Cernov sau de menșevicul Maiski și pe care erau înscrise lozincile : Adunare constituantă, libertatea comerțului — tot ce vrei îți vom înscrie pe ele, măi țărane, dar ajută-ne să-i doborîm pe bolșevici ! Și ce a însemnat această guvernare ? — În loc de Adunare constituantă, ea a adus dictatura lui Kolceak, cea mai crîncenă dintre dictaturi, mai rea decît orice dictatură țaristă. Este aceasta ceva întîmplător ? Ni se răspunde că a fost o greșeală. Ei bine, domnilor, de greșit poate greși un individ într-un caz sau altul din viața lui ; aici însă v-au venit în ajutor cei mai buni dintre oamenii voștri, tot ce era mai bun în partidele voastre. Parcă nu v-a venit în ajutor intelectualitatea ? Și dacă n-ați avut ajutorul ei — deși noi știm că nu este așa —, l-ați avut pe acela al intelectualității tuturor țărilor avansate — Franța, Anglia, America și Japonia. Ați avut teritoriu, ați avut flotă, ați avut armată, ați avut bani — atunci de ce s-a năruit totul ? Dintr-o greșeală comisă de un Cernov sau de un Maiski ? Nu ! S-a năruit pentru că în acest război crîncen nu poate fi nici o cale de mijloc, iar pentru a se menține, burghezia trebuie să nimicească cu zecile și cu sutele tot ce este forță creatoare în rîndurile clasei muncitoare. Acest lucru s-a văzut clar din exemplul Finlandei, iar acum ni-l arată și exemplul Siberiei. Pentru a demonstra că bolșevicii au dat faliment, eserii și menșevicii s-au apucat să clădească o nouă putere de stat, dar au eșuat lamentabil în brațele lui Kolceak. Nu, asta nu e ceva întîmplător, ci un fenomen care se

www.dacoromanica.ro

petrece în lumea întreagă, şi dacă ar dispărea toate cuvîntările bolşevicilor, toate lucrările lor tipărite, care constituie acum obiectul unei aprige prigoane în fiecare ţară, unde broşurile bolşevice sînt vînate parc-ar fi purtătoare ale unui bacil extrem de periculos pentru bieţii de Wilson, Clemenceau şi Lloyd George, — dacă toate acestea ar dispărea, noi ne-am referi la exemplul Siberiei, unde pînă de curînd au acţionat acoliţii lor, şi am spune : ceea ce se întîmplă acolo e mai grăitor decît orice agitaţie ! Ceea ce se întîmplă acolo ne arată că nu poate fi cale de mijloc între dictatura burgheziei şi dictatura clasei muncitoare. Acest argument pătrunde nu numai în minţile muncitorilor, ci chiar şi în mintea celui mai inconştient ţăran. Ştiţi că ţăranii spuneau : „Nu vrem guvern bolşevic, vrem libertatea comerţului de cereale". Ştiţi că în Samara ţărănimea, ţărănimea mijlocaşă, era de partea burgheziei. Şi cine a îndepărtat-o acum de Kolceak ? S-a văzut că ţăranul singur nu-şi poate crea... * Acest lucru este confirmat de întreaga istorie a revoluţiei, şi oricine cunoaşte istoria ei şi istoria mişcării socialiste ştie că la aceasta duce întreaga dezvoltare a partidelor politice din secolul al XIX-lea.

Ţăranul, desigur, nu ştia acest lucru. El n-a studiat nici istoria socialismului, nici istoria revoluţiei ; în schimb însă crede în concluziile trase din propria sa experienţă amară, el recunoaşte aceste concluzii. Cînd a văzut că poverile impuse de bolşevism erau necesare în vederea asigurării victoriei asupra exploatatorilor, în timp ce guvernarea lui Kolceak a adus restaurarea capitalismului zbirilor, el a spus în mod conştient : „Prefer dictatura maselor muncitoreşti şi sînt gata să lupt pentru zdrobirea definitivă a dictaturii burgheziei birocratice — cum numeşte el dictatura lui Kolceak —, ca să avem dictatura proletariatului, dictatura poporului". Păţania lui Kolceak arată că, oricît de nesfîrşit de lung ar fi războiul civil, oricît de greu ar fi şi oricît ar părea el lipsit de perspectivă, el nu duce totuşi la impas. El face ca masele populare cele mai îndepărtate de bolşevici să ajungă prin

* In textul stenografiat urmează un cuvînt care n-a putut fi descifrat. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

propria lor experiență la convingerea că trebuie să treacă de partea acestei puteri.

Iată, tovarăși, cum se prezintă situația noastră militară. Acum vă rog să-mi îngăduiți ca, în încheierea cuvîntării mele, să spun cîteva cuvinte despre munca pe care o avem de îndeplinit în domeniul cooperației. În legătură cu aceasta v-au vorbit înaintea mea mulți tovarăși, mult mai competenți decît mine în ceea ce privește aprecierea sarcinilor practice care vă stau în față. Eu îmi voi îngădui să exprim speranța că sarcina care vă revine — crearea unei asociații cooperatiste de consum care să cuprindă masele muncitoare, operă de uriașă importanță — va fi îndeplinită cu succes. În condițiile societății capitaliste, cooperativele au constituit în mod necesar un teren favorabil pentru formarea de vîrfuri conducătoare, și aceste vîrfuri erau în întregime albgardiste. Acest lucru s-a constatat nu numai la noi ; l-au dovedit acele elemente conducătoare care se aliază cu Kolceak. La fel s-a întîmplat în Anglia și în Germania — în țările capitaliste. Cînd a început războiul, vîrfurile conducătoare ale cooperativelor, obișnuite să trăiască din capitaluri, au trecut în întregime de partea imperialiștilor.

Nu este întîmplător faptul că, în timpul războiului imperialist, în lumea întreagă vîrfurile parlamentare socialiste, vîrfurile mișcării socialiste au trecut în întregime de partea imperialiștilor. Ei au aținut războiul și acum au ajuns pînă acolo încît prietenii lor stau în fruntea unui guvern care a asasinat pe Liebknecht și pe Luxemburg ; iar ei ajută la asasinarea conducătorilor clasei muncitoare. Aceasta nu este vina unor anumite persoane. Nu este crima cutărui sau cutărui individ pornit pe calea răului. Este un rezultat al capitalismului, care i-a corupt. Așa a fost în lumea întreagă, iar Rusia nu e o țară sfîntă ; noi n-am putut ieși altfel din societatea capitalistă, a trebuit să trecem și noi printr-un război greu cu aceste vîrfuri. El nu este încheiat nici acum, cînd cuprinde masele populare, cînd masele se ridică la luptă împotriva oricărei specule. Cei ce au simțit pe propria lor piele biciul exploatării nu-l vor uita atunci cînd vor lua în propriile lor mîini repartiția bunurilor. E posibil ca în

www.dacoromanica.ro

acest domeniu să ne mai aştepte destule înfrîngeri. Ştim că ne vom lovi aici de multă ignoranţă şi inerţie, că vom avea eşecuri ba ici, ba colo, — ştim că nimic nu se poate obţine dintr-o dată. Dar noi, cei care desfăşurăm în mod conştient munca sovietică, noi, ţăranii şi muncitorii conştienţi care construim Rusia socialistă, vom duce acest război. Acest război îl veţi duce împreună cu noi, tovarăşi, şi, oricît de greu şi de anevoios ar fi el, îl vom încheia printr-o victorie deplină. (A p l a u z e.)

Scurte relatări au fost publicate la 31 iulie 1919 în ziarele „Pravda" nr. 167 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 167

Publicat în întregime pentru prima oară în 1932, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după stenogramă

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI AL CULTURII SOCIALISTE [44]
31 IULIE 1919

Tovarăşi, cu deosebită plăcere aduc congresului dv. salutul Consiliului Comisarilor Poporului.

În domeniul învăţămîntului public a trebuit să înfruntăm timp îndelungat aceleaşi greutăţi pe care Puterea sovietică le-a avut de înfruntat tot timpul în toate domeniile de activitate şi de organizare. Am văzut că în fruntea unor organizaţii care erau considerate a fi singurele organizaţii de masă au ajuns de la bun început oameni care au mai rămas multă vreme prizonieri ai prejudecăţilor burgheze. Chiar în primele zile de existenţă a Puterii sovietice, în octombrie 1917, am văzut că armata ne bombarda la Petrograd cu declaraţii de nerecunoaştere a Puterii sovietice, ameninţîndu-ne că va înainta asupra Petrogradului şi solidarizîndu-se cu guvernele burgheze. Încă pe atunci ne-am convins că aceste declaraţii emanau de la vîrfurile acestor organizaţii, de la comitetele de armată de atunci, care nu reprezentau decît o etapă depăşită în evoluţia stării de spirit, a convingerilor şi vederilor armatei noastre. De atunci, acest fenomen s-a repetat în toate organizaţiile de masă, inclusiv cele ale proletariatului de la căile ferate şi ale salariaţilor de la poştă şi telegraf. Am văzut întotdeauna că la început trecutul continuă să-şi păstreze puterea şi influenţa asupra organizaţiilor de masă. De aceea nu ne-a mirat cîtuşi de puţin nici acea înverşunată şi îndelungată luptă care s-a desfăşurat în rîndurile dăscălimii, în rîndurile acestei organizaţii care în imensa ei majoritate, dacă nu în întregime, s-a situat chiar de la început pe o platformă ostilă

www.dacoromanica.ro

Puterii sovietice. Am văzut că vechile prejudecăţi burgheze au trebuit să fie învinse treptat şi că această dăscălime, care era strîns legată de muncitori şi de ţărănimea muncitoare, a trebuit să lupte împotriva vechii orînduiri burgheze pentru a-şi cuceri drepturile şi a-şi croi drum spre o adevărată apropiere de masele muncitoare, spre o adevărată înţelegere a caracterului revoluţiei socialiste în curs de desfăşurare. Mai mult ca oricine, dv. aţi avut de-a face pînă acum cu vechile prejudecăţi ale intelectualităţii burgheze, cu obişnuitele ei metode şi argumentări, cu a ei apărare a societăţii burgheze sau capitaliste, cu lupta ei, pe care de obicei nu o duce făţiş, ci sub paravanul a tot felul de lozinci cu rezonanţă atrăgătoare, dar care în realitate sînt menite să servească, într-un fel sau altul, la apărarea capitalismului.

Tovarăşi, vă amintiţi, poate, cum descrie Marx intrarea muncitorului în fabrica capitalistă modernă ; analizînd robia muncitorului în societatea capitalistă disciplinată, civilizată şi „liberă", el cercetează cauzele asupririi oamenilor muncii de către capital, dezvăluie bazele procesului de producţie, descrie intrarea muncitorului în fabrica capitalistă, unde are loc stoarcerea de plusvaloare, unde se pun bazele întregii exploatări capitaliste, unde se pun temeliile societăţii capitaliste, care dă avuţia în mîinile cîtorva şi în care masele sînt ţinute în asuprire. Cînd Marx ajunge la acest pasaj, cel mai esenţial şi mai fundamental din această lucrare a sa, cînd ajunge la analiza exploatării capitaliste, el însoţeşte această introducere cu o remarcă ironică : „Aici, unde vă conduc eu, în acest loc unde capitaliştii îşi storc profiturile, aici domnesc libertatea, egalitatea şi Bentham" [45]. Prin aceste cuvinte, Marx sublinia ideologia pe care burghezia o promovează în societatea capitalistă şi pe care ea caută s-o prezinte drept adevărată, căci din punctul de vedere al burgheziei care a învins în lupta împotriva feudalului, în societatea capitalistă, bazată pe dominaţia capitalului, pe dominaţia banului, pe exploatarea oamenilor muncii, domnesc tocmai „libertatea, egalitatea şi Bentham". Libertatea, prin care ei înţeleg libertatea de a stoarce profit, libertatea de îmbogăţire pentru cei puţini, libertatea circulaţiei mărfuri-

www.dacoromanica.ro

lor ; egalitatea, prin care ei înţeleg egalitatea între capitalişti şi muncitori ; dominaţia lui Bentham, adică a prejudecăţilor mic-burgheze despre libertate şi egalitate.

Dacă aruncăm o privire în jurul nostru, dacă examinăm argumentele pe care le-au folosit ieri şi le folosesc şi astăzi împotriva noastră reprezentanţii vechii Asociaţii a corpului didactic, pe care le auzim şi astăzi din partea adversarilor noştri ideologici care îşi zic socialişti, din partea eserilor şi a menşevicilor, argumente pe care, într-o formă puţin conştientă, le auzim în discuţiile zilnice cu masa ţărănească care n-a înţeles încă ce este socialismul, — dacă examinăm cu luare-aminte toate aceste argumente şi ne gîndim bine la semnificaţia lor ideologică, găsim în ele acelaşi refren burghez pe care Marx l-a subliniat în „Capitalul". Toţi aceşti oameni confirmă maxima că în societatea capitalistă domnesc libertatea, egalitatea şi Bentham. Şi cînd din acest punct de vedere ni se fac obiecţii şi ni se reproşează că noi, bolşevicii şi Puterea sovietică, încălcăm libertatea şi egalitatea, — pe cei care ne vorbesc astfel îi trimitem la noţiunile elementare ale economiei politice, la principiile de bază ale învăţăturii lui Marx. Noi spunem : libertatea de a cărei încălcare îi învinuiţi voi pe bolşevici este libertatea capitalului, libertatea posesorului de grîne de a le vinde pe piaţa liberă, adică libertatea de îmbogăţire pentru cei puţini, care au prisosuri de grîne. Acea libertate a presei de a cărei încălcare au fost mereu învinuiţi bolşevicii, — ce este ea în societatea capitalistă ? Toată lumea a văzut ce a fost presa la noi, în „libera" Rusie. Şi mai bine i-au văzut adevărata faţă cei care au cunoscut-o în ţările capitaliste avansate, fie observînd-o nemijlocit, fie colaborînd la ea. În societatea capitalistă, libertatea presei înseamnă libertatea de a mercantiliza presa şi înrîurirea asupra maselor populare. Libertatea presei înseamnă libertatea pentru capital de a o întreţine, de a o folosi ca puternic instrument de înrîurire asupra maselor populare. Aceasta este libertatea presei pe care au suprimat-o bolşevicii ; şi ei se mîndresc cu faptul că au creat pentru prima oară posibilitatea ca presa să fie liberă de capitalişti, că au creat pentru prima oară, într-o ţară imensă, o presă care nu depinde de un mă-

www.dacoromanica.ro

nunchi de bogătaşi şi de milionari, o presă care e în întregime consacrată sarcinilor luptei împotriva capitalului, luptă căreia trebuie să-i subordonăm totul. Detaşamentul înaintat al oamenilor muncii, avangarda lor în această luptă poate fi numai proletariatul muncitoresc, care e capabil să conducă masele ţărăneşti înapoiate.

Cînd ni se reproşează că am instaurat dictatura unui singur partid şi ni se propune — cum aţi auzit — un front unic socialist, noi spunem: „Da, dictatura unui singur partid! Aceasta este poziţia pe care stăm noi şi nu o putem părăsi, pentru că e vorba de partidul care într-o luptă de decenii şi-a cucerit rolul de avangardă a întregului proletariat industrial. Este partidul care a cucerit acest rol încă înainte de revoluţia din 1905. Este partidul care în 1905 a fost în fruntea maselor muncitoreşti şi care de atunci — inclusiv în perioada reacţiunii de după 1905, cînd, în timpul Dumei lui Stolîpin, mişcarea muncitorească s-a refăcut chinuitor de greu — s-a contopit cu clasa muncitoare şi a fost singurul în stare s-o ducă la luptă pentru transformarea adîncă şi radicală a vechii societăţi". Cînd ni se propune un front unic socialist, noi răspundem: această ofertă vine din partea partidelor menşevic şi socialist-revoluţionar, care în cursul revoluţiei au dat dovadă de oscilări în favoarea burgheziei. Noi am tras învăţăminte din următoarele două experienţe: experienţa Kerenski, cînd eserii au format un guvern de coaliţie sprijinit de Antantă, adică de burghezia mondială, de imperialiştii din Franţa, America şi Anglia. Şi care a fost rezultatul? Au înfăptuit ei acea trecere treptată la socialism pe care au promis-o? Nu, rezultatul a fost un crah, dominaţia deplină a imperialiştilor, dominaţia burgheziei şi falimentul total al tuturor iluziilor conciliatoriste.

Dacă această experienţă nu vi se pare destul de edificatoare, luaţi cazul Siberiei. Acolo am putut vedea o reeditare a acestei experienţe. În Siberia se crease un guvern ostil bolşevicilor. La început, rebeliunea cehoslovacă şi rebeliunea menşevicilor şi a eserilor împotriva Puterii sovietice s-au bucurat de ajutorul întregii burghezii, care fugise de Puterea sovietică. S-au bucurat de sprijinul întregii burghezii şi al capitaliştilor din cele mai puternice

www.dacoromanica.ro

ţări ale Europei şi Americii, sprijin nu numai ideologic, ci şi financiar şi militar. Şi care a fost rezultatul ? Cu ce s-a soldat această dominaţie a aşa-zisei Adunări constituante, existenţa acestui guvern aşa-zis democratic, format din eseri şi menşevici ? Cu aventura lui Kolceak. Şi de ce au suferit ei eşecul la care asistăm ? Pentru că aici şi-a găsit expresia acel adevăr fundamental pe care pretinşii socialişti din lagărul adversarilor noştri nu vor să-l înţeleagă, şi anume că în societatea capitalistă, indiferent dacă se află în stadiu de dezvoltare, de consolidare sau de dispariţie, nu poate fi decît una din două : ori puterea capitaliştilor, ori puterea proletariatului. Orice putere intermediară este un vis, orice încercare de a crea o a treia putere face ca oamenii, chiar dacă sînt foarte sinceri, să ajungă ori într-o tabără, ori în cealaltă. Numai puterea proletariatului, numai dominaţia muncitorilor poate să-şi alăture întreaga majoritate care stă pe terenul muncii, căci în masa lor ţăranii, deşi oameni ai muncii, sînt totuşi în parte şi proprietari ai micii lor gospodării, ai recoltei lor. Aceasta este lupta care s-a desfăşurat în faţa ochilor noştri, luptă care arată că proletariatul înlătură treptat — în cursul unor îndelungate încercări politice, în cursul schimbărilor de guvern pe care le observăm în diferite regiuni periferice ale Rusiei — tot ce serveşte exploatării, că el îşi croieşte drum şi devine tot mai mult adevăratul şi unicul conducător al maselor muncitoare în acţiunea de reprimare şi de lichidare a împotrivirii capitalului.

Oamenilor care afirmă că bolşevicii încalcă libertatea şi care propun un front unic socialist, adică unirea cu cei care au şovăit şi care de două ori în istoria revoluţiei ruse au trecut de partea burgheziei, — acestor oameni le place foarte mult să ne acuze că recurgem la teroare. Ei afirmă că bolşevicii au ridicat teroarea la rangul de sistem de guvernare şi declară că pentru salvarea Rusiei este necesar ca bolşevicii să renunţe la teroare. Asta îmi aminteşte de cuvintele unui spiritual burghez francez care, raţionînd din punctul de vedere al burgheziei, spunea referitor la desfiinţarea pedepsei cu moartea : „S-o desfiinţeze mai întîi domnii asasini". Acest răspuns îmi vine în minte cînd aud că se spune : „Bolşevicii să renunţe la

www.dacoromanica.ro

teroare". Să renunţe la ea domnii capitalişti ruşi şi aliaţii lor — America, Franţa şi Anglia, adică cei care au obligat Rusia Sovietică să recurgă la teroare! Aceştia sînt imperialiştii care au năvălit asupra noastră şi care continuă să ne atace cu toată forţa lor militară, de o mie de ori mai puternică decît a noastră. Oare nu la teroare recurg ei împotriva noastră atunci cînd toate ţările Antantei, toţi imperialiştii din Anglia, Franţa şi America ţin în capitalele lor slugi ale capitalului internaţional — indiferent dacă se numesc Sazonov sau Maklakov — care au organizat mii şi zeci de mii de burghezi şi capitalişti nemulţumiţi, ruinaţi, întărîtaţi şi revoltaţi? Dacă aţi auzit de comploturile din cercurile militare, dacă aţi citit despre ultimul complot de la Krasnaia Gorka, care era cît pe-aci să ducă la predarea Petrogradului, vă întreb: ce altceva sînt toate astea dacă nu acte de teroare din partea burgheziei lumii întregi, care nu se dă înlături de la nici un fel de atrocităţi, crime şi acte de violenţă în încercările ei de a restaura puterea exploatatorilor în Rusia şi de a înăbuşi vîlvătaia revoluţiei socialiste, care ameninţă acum şi propriile lor ţări? Iată unde e izvorul terorii, iată cine poartă răspunderea! Şi de aceea sîntem convinşi că oamenii care propagă în Rusia renunţarea la teroare nu sînt decît unelte conştiente sau inconştiente, agenţi în mîinile imperialiştilor terorişti, care vor să sugrume Rusia cu blocadele lor, cu ajutorul pe care-l dau lui Kolceak şi lui Denikin. Dar cauza lor este pierdută.

Rusia este prima ţară căreia istoria i-a hărăzit rolul de deschizător de drum al revoluţiei socialiste, şi tocmai de aceea avem de dus o luptă atît de grea şi de îndurat atîtea suferinţe. Imperialiştii şi capitaliştii din celelalte ţări îşi dau seama că Rusia este hotărîtă să lupte pînă la capăt, că în Rusia se hotărăşte nu numai soarta capitalului rus, ci şi a celui internaţional. Tocmai de aceea ei răspîndesc în toată presa lor, în presa burgheză de pe întregul glob, cumpărată cu sume de milioane şi miliarde, nenumărate minciuni împotriva bolşevicilor.

Ei se ridică împotriva Rusiei în numele aceloraşi principii: „libertate, egalitate şi Bentham". Cînd întîlniţi la noi oameni care îşi închipuie că, vorbind despre libertate,

www.dacoromanica.ro

egalitate şi despre încălcarea lor de către bolşevici, apără ceva independent, principiile democraţiei în general, rugaţi-i să-şi dea osteneala să citească ce scrie presa capitalismului european. Sub ce paravan acţionează Kolceak şi Denikin, sub ce paravan încearcă capitalul european şi burghezia europeană să sugrume Rusia? Ei cu toţii vorbesc numai despre libertate şi egalitate. Cînd ocupă Arhanghelskul, cînd îşi trimit trupele în sudul ţării, — americanii, englezii şi francezii pretind că nu fac decît să apere libertatea şi egalitatea. Iată sub ce lozincă se camuflează ei şi iată de ce în această luptă crîncenă proletariatul din Rusia se ridică împotriva capitalului din lumea întreagă. Iată la ce servesc aceste lozinci de libertate şi egalitate cu care toţi reprezentanţii burgheziei înşală poporul şi pe care trebuie să le spulbere definitiv intelectualii care sînt într-adevăr de partea muncitorilor şi a ţărănimii.

Noi vedem că, pe măsură ce devin mai înverşunate şi mai aprige tentativele imperialiştilor Antantei, devin mai dîrze riposta şi împotrivirea pe care ele le stîrnesc în rîndurile proletariatului din propriile lor ţări. La 21 iulie a fost întreprinsă prima încercare de a se declara o grevă internaţională a muncitorilor din Anglia, Franţa şi Italia împotriva guvernelor acestor ţări, cu lozinca: încetarea oricărui amestec în treburile Rusiei şi încheierea unei păci drepte cu această republică. Încercarea n-a reuşit. Într-o serie întreagă de ţări — în Anglia, în Franţa şi în Italia — au izbucnit greve răzleţe. În America şi în Canada se duce o campanie furibundă împotriva a tot ce aminteşte de bolşevism. Noi am trecut în ultimii ani prin două mari revoluţii. Ştim cît de greu s-a pus în mişcare avangarda maselor muncitoare ruse în 1905, cînd a pornit la luptă împotriva ţarismului. Ştim cît de greu, cît de lent şi de anevoios a decurs după 9 ianuarie 1905, după prima lecţie sîngeroasă, dezvoltarea mişcării greviste pînă în octombrie 1905, cînd, pentru prima oară în Rusia, greva de masă a fost încununată de succes. Ştim cît de greu a fost acest lucru. Asta ne-a dovedit-o experienţa celor două revoluţii, cu toate că în Rusia situaţia era mai revoluţionară decît în alte ţări. Ştim cît de anevoios se organizează într-o serie de greve forţele în vederea luptei împotriva capita-

www.dacoromanica.ro

lismului. De aceea nu ne miră nereuşita acestei prime greve internaţionale din 21 iulie. Ştim că în ţările europene revoluţia întîmpină o rezistenţă, o împotrivire incomparabil mai mare decît la noi. Ştim că muncitorii din Anglia, din Franţa şi din Italia au trebuit să învingă greutăţi nemaipomenite înainte de a reuşi să fixeze pentru 21 iulie o grevă internaţională. Acesta a fost un experiment fără precedent în istorie. Nu e de mirare că nu a reuşit. În schimb însă ştim că, în pofida campaniei furibunde pe care burghezia europeană o desfăşoară împotriva noastră, masele muncitoare din ţările cele mai înaintate şi mai civilizate sînt de partea noastră şi înţeleg cauza pentru care luptăm ; şi oricît de mari ar fi greutăţile revoluţiei, oricîte încercări ne-ar mai aştepta, oricît de otrăvită ar fi atmosfera de minciuni şi înşelătorii în numele „libertăţii şi egalităţii" capitalului, al egalităţii dintre flămînd şi sătul, oricît de otrăvită ar fi această atmosferă, ştim că cauza noastră este cauza muncitorilor din toate ţările şi că de aceea victoria ei asupra capitalului internaţional este inevitabilă.

„Pravda" nr. 170 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 170 din 3 august 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda", confruntat cu cel apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia"

www.dacoromanica.ro

ÎN ODAIA LACHEILOR [46]

Nişte tovarăşi au adus din sud cîteva publicaţii editate de menşevici, eseri etc., publicaţii al căror conţinut ne permite să aruncăm o privire asupra „vieţii ideologice" de *dincolo* de baricadă, din *cealaltă* tabără. Revista harkoviană „Mîsl" [47] a lui Bazarov şi Martov, „Greaduşcii Den" [48] a lui Meakotin şi Peşehonov, Bunakov şi Vişneak, Potresov şi Grossman, „Iujnoe Delo" [49], „Obedinenie" [50] ale lui Balabanov şi St. Ivanovici, Meakotin şi Peşehonov — iată numele acestor publicaţii şi ale unora dintre colaboratorii lor mai de seamă.

Chiar şi din puţinele numere disparate ale publicaţiilor amintite se degajă un miros atît de caracteristic şi de pătrunzător, încît te simţi îndată ca în odaia lacheilor. Toată această adunătură de scribi este, în marea ei majoritate, formată din intelectuali culţi care se cred şi îşi zic socialişti, dar care sînt pe de-a-ntregul îmbibaţi de prejudecăţi burgheze şi-şi îndeplinesc conştiincios rolul de lachei ai burgheziei. Şi deşi această adunătură prezintă o mare diversitate de nuanţe, în realitate însă aceste nuanţe nu prezintă cine ştie ce importanţă din punct de vedere politic, căci toate se reduc la deosebiri în ceea ce priveşte gradul de făţărnicie sau sinceritate, de grosolănie sau subtilitate, de stîngăcie sau abilitate cu care îşi îndeplinesc aceşti oameni îndatoririle lor de lachei ai burgheziei.

I

Prin funcţia pe care o îndeplineşte, lacheul este obligat să poarte frac şi mănuşi albe, să aibă o înfăţişare şi ma-

www.dacoromanica.ro

niere corespunzătoare. Lacheului i se îngăduie să aibă o anumită doză de demofilie : pe de o parte, acest lucru e inevitabil, căci mediul din care se recrutează lacheii trebuie să fie extrem de sărac, iar pe de altă parte, el îi convine chiar stăpînului, deoarece îi oferă posibilitatea de „a-şi exercita" filantropia — în primul rînd, firește, asupra elementelor „docile" ale păturilor din care se recrutează personalul de serviciu, băieţii de prăvălie, muncitorii. Cu cît mai inteligente şi mai culte sînt clasele care ţin lachei, cu atît mai sistematic şi mai chibzuit îşi duc ele politica, folosind pe lachei pentru a-i spiona pe oamenii muncii, pentru a-i dezbina prin concesii făcute unei anumite părţi dintre ei, pentru a-şi întări poziţiile, pentru a face ca „omul tocmit cu plată" să fie cointeresat în sporirea avuţiei stăpînului, în speranţa că va căpăta şi el un os etc. etc.

Demofilia îi este îngăduită lacheului, bineînţeles, numai într-o doză foarte mică şi neapărat cu condiţia de a-şi exprima sentimentele de supunere şi docilitate paralel cu dorinţa de a-i „mîngîia" pe cei ce muncesc şi sînt exploataţi. În paranteză fie zis, apărătorilor religiei ca izvor de „mîngîiere" pentru oameni, Feuerbach le-a dat un răspuns foarte reuşit, arătînd că a aduce mîngîiere sclavului este o îndeletnicire avantajoasă pentru stăpînul de sclavi, pe cîtă vreme un adevărat prieten al sclavilor îi învaţă să se revolte, să se răscoale, să scuture jugul, şi nici nu se gîndeşte să le aducă „mîngîiere". Lacheul caută să prezinte într-o lumină mai frumoasă, mai atrăgătoare florile artificiale care servesc pentru „a mîngîia" pe robii salariaţi de faptul că sînt încătuşaţi de lanţurile robiei salariate. Partizanii eliberării oamenilor din lanţurile robiei salariate smulg de pe ele florile artificiale care le împodobesc, pentru ca robii să înveţe să-şi urască mai conştient şi mai aprig lanţurile, să le scuture cît mai repede şi să întindă mîinile după flori adevărate.

Necesitatea, proprie situaţiei de lacheu, de a îmbina o foarte mică doză de demofilie cu o foarte mare doză de docilitate şi de devotament pentru interesele stăpînului naşte în mod inevitabil ipocrizia caracteristică lacheului ca tip social. Aici este vorba tocmai de tipul social, şi nu

www.dacoromanica.ro

de însuşirile unor indivizi. Lacheul poate fi un om foarte cinstit, un excelent membru de familie, un foarte bun cetăţean, dar el este necesarmente condamnat să fie un om cu două feţe, căci trăsătura principală a ocupaţiei lui constă în îmbinarea intereselor stăpînului, pe care „s-a angajat" să-l slujească „cu credinţă şi devotament", cu interesele mediului social din care se recrutează servitorii. De aceea, dacă privim problema din punctul de vedere al omului politic, adică din punctul de vedere al relaţiilor dintre milioane de oameni şi al intereselor lor, trebuie să ajungem la concluzia că însuşirile principale ale lacheului ca tip social sînt făţărnicia şi laşitatea. Acestea sînt însuşirile pe care le formează ocupaţia de lacheu, şi tocmai ele sînt cele mai esenţiale din punctul de vedere al robilor salariaţi şi al întregii mase de oameni ai muncii în orice societate capitalistă.

II

Intelectualii culţi care îşi zic menşevici, social-democraţi, eseri etc. vor să înveţe poporul politica. De aceea ei n-au putut evita nici problema fundamentală a întregii epoci actuale, problema transformării războiului imperialist în război civil. Priviţi cum raţionează ei în această problemă.

În „Obedinenie", domnul P. Iuşkevici publică un articol intitulat „Revoluţie şi război civil". Cărui gen de publicistică — cu iertăciune fie zis — îi aparţine acest articol se poate vedea chiar şi din următoarele două raţionamente ale autorului :

„...Avînd drept ţel revoluţia, care urmăreşte promovarea intereselor majorităţii şi care este înfăptuită de această majoritate, socialismul nu are nici un motiv (! !) să recurgă la metodele (! ! !) războiului civil, la care sînt fatalmente condamnate să recurgă minorităţile care acaparează puterea... Iar clasa cea mai înaintată a societăţii contemporane, cînd devine îndeajuns de matură ca să-şi înţeleagă pe deplin misiunea universal-eliberatoare şi sarcinile legate de ea, trebuie să-l respingă (adică trebuie să respingă războiul civil) împreună cu întreaga moştenire a barbariei istorice..."

O adevărată perlă, nu-i aşa ?

Îndată după revoluţia bolşevică, burghezia rusă a adoptat şi a înfăptuit o politică de acorduri cu burghezia

www.dacoromanica.ro

străină împotriva muncitorilor şi a tuturor oamenilor muncii din propria ei ţară. Menşevicii şi eserii au sprijinit burghezia. Aşa a fost în Finlanda la începutul anului 1918. Aşa a fost şi în nordul Rusiei, şi în sudul ei la începutul anului 1918, cînd cadeţii, menşevicii şi eserii, în alianţă cu germanii, au căutat să sugrume pe bolşevici. Acelaşi lucru s-a întîmplat şi în Gruzia. La rîndul său, Krasnov a primit şi el bani şi arme de la germani. Apoi burghezia Antantei i-a năimit pe cehoslovaci şi pe Denikin, a debarcat trupe la Murmansk, la Arhanghelsk, în Siberia, la Baku şi la Aşhabad.

Burghezia internaţională, mai întîi burghezia germană, apoi cea anglo-franceză (iar de multe ori amîndouă împreună), a venit cu război asupra proletariatului care învinsese în Rusia. Şi iată că se găseşte un om care îşi zice socialist şi care, trecînd de partea burgheziei, îi sfătuieşte pe muncitori „să respingă" „metodele războiului civil" ! Oare nu este acesta un Iuduşka Golovlev de cea mai nouă factură capitalistă ?

Mi se va spune, poate, că Iuşkevici nu este decît un scrib de duzină al burgheziei, că scrisul lui nu exprimă poziţia nici unuia dintre partide şi că acestea nu răspund pentru ce scrie el. Dar o astfel de afirmaţie n-ar corespunde realităţii. În primul rînd, lista colaboratorilor revistei „Obedinenie" şi întreaga ei orientare ne arată că toată tagma esero-menşevică se caracterizează tocmai printr-o astfel de slugărnicie. Iar în al doilea rînd, priviţi ce scrie L. Martov. Individul acesta este cel mai marcant (dacă nu chiar cel mai „de stînga") menşevic şi totodată un foarte onorabil membru al Internaţionalei de la Berna, cu al cărei conducător ideologic — K. Kautsky — el este întru totul solidar.

Priviţi cum judecă Martov. În numărul din aprilie 1919 al revistei „Mîsl", el scrie despre „bolşevismul mondial". El cunoaşte din fir în păr literatura bolşevică şi bolşevismul. Şi iată ce scrie acest publicist despre războiul civil :

„...Chiar în primele săptămîni de război am scris că criza mişcării muncitoreşti, provocată de acest război, este în primul rînd «o criză morală», care-şi găseşte expresia în dispariţia încrederii reciproce dintre diferitele părţi ale proletariatului şi a credinţei maselor

www.dacoromanica.ro

proletare în vechile valori morale şi politice. Pe atunci încă nu-mi închipuiam că ar fi posibil ca această pierdere a încrederii reciproce, această distrugere a punţilor ideologice care în cursul ultimelor decenii au legat între ei nu numai pe reformişti şi pe revoluţionari, ci în anumite momente au unit şi pe socialişti cu anarhiştii, şi atît pe unii cît şi pe ceilalţi cu muncitorii liberali şi creştini, — că ar fi posibil ca această distrugere să ducă la *război civil* între proletari".

Sublinierea îi aparţine domnului Martov. El însuşi subliniază că face aici o apreciere asupra războiului civil. Poate chiar că vrea să sublinieze că e întru totul de acord cu Kautsky, care în orice caz aşa apreciază caracterul războiului civil.

În acest raţionament e atîta mîrşăvie rafinată, atîta minciună sfruntată şi încercare de a mistifica pe muncitori, atîta josnică trădare a intereselor lor, atîta făţărnicie şi renegare a socialismului, că stai şi te minunezi cît servilism au acumulat în alde Kautsky şi Martov deceniile de „cochetare" cu oportunismul!

În primul rînd, cînd Kautsky şi Martov varsă lacrimi de fariseu pe tema „războiului civil *dintre proletari*", prin aceasta ei nu urmăresc decît să camufleze trecerea lor de partea burgheziei. Căci în realitate războiul civil se dă între proletariat şi burghezie. Niciodată n-a existat în istorie şi nici nu poate exista în societatea împărţită în clase un război civil între masa exploatată şi minoritatea exploatatoare în care o parte din exploataţi să nu urmeze pe exploatatori, să nu meargă alături de ei, împotriva fraţilor lor. Orice om cu judecată va fi de acord că un francez care, pe vremea răscoalei ţăranilor din Vandeea [51] în apărarea monarhiei şi a moşierimii, ar fi deplîns „războiul civil *dintre ţărani*" ar fi fost un lacheu al monarhiei, respingător prin ipocrizia lui. Astfel de lachei ai capitaliştilor sînt domnii Kautsky şi Martov şi cei de teapa lor.

Atotputernica burghezie internaţională încearcă să sugrume pe muncitorii victorioşi dintr-o ţară pentru faptul că au doborît puterea capitalului, şi în acest scop duce după sine o parte din muncitorii înşelaţi, neinformaţi, abrutizaţi, iar nemernicii de Kautsky şi Martov varsă lacrimi pe tema „războiului civil dintre proletari". Aceşti

www.dacoromanica.ro

indivizi sînt *nevoiţi* să recurgă la această mîrşavă făţărnicie pentru bunul motiv că nu pot recunoaşte pe faţă că în războiul civil dintre proletariat şi burghezie s-au situat de partea burgheziei !

În al doilea rînd, atît Martov cît şi Kautsky şi întreaga Internaţională de la Berna ştiu foarte bine că s-au bucurat de simpatie în rîndurile muncitorilor pentru că erau consideraţi socialişti, întrucît propovăduiau necesitatea revoluţiei proletariatului. În 1902, Kautsky a scris despre o eventuală legătură între revoluţie şi război, despre probabilitatea ca viitoarea revoluţie a proletariatului să coincidă cu un război civil într-o măsură mai mare decît cele precedente. În 1912, în Manifestul de la Basel, întreaga Internaţională a II-a a declarat solemn că viitorul război este legat de viitoarea revoluţie proletară. Iar cînd acest război a izbucnit, „revoluţionarii" Internaţionalei a II-a s-au dovedit a fi lachei ai burgheziei !

Bolşevicii au declarat în noiembrie 1914 că războiul imperialist aduce cu sine transformarea lui în război civil. Acest lucru s-a adeverit. El este acum o realitate pe scară mondială. Vorbind despre „bolşevismul mondial", Martov este nevoit să recunoască acest fapt. Dar, în loc să-şi recunoască cinstit falimentul ideologic total, falimentul concepţiilor tuturor acelora care cu o dispreţuitoare grimasă de filistini respingeau ideea transformării războiului imperialist în război civil, în loc de aceasta, ipocritul Martov „dă vina" pe „masele proletare", care, pretinde el, „şi-au pierdut credinţa în vechile valori morale şi politice" !!

Renegaţii atribuie maselor propria lor renegare. Masele simpatizează cu bolşevicii, pornind pretutindeni pe calea revoluţiei. În aceasta constă vina maselor, după „teoria" celor care toată viaţa s-au bătut cu pumnul în piept că sînt credincioşi revoluţiei, pentru ca în momentul izbucnirii ei să se dovedească a fi în tabăra burgheziei, împotriva proletariatului.

În al treilea rînd, înainte de război au existat două teorii diferite cu privire la lupta dinăuntrul taberei socialismului. Kautsky şi Martov, ca şi majoritatea oportuniştilor, considerau că reformiştii şi revoluţionarii sînt două nuanţe legitime, două aripi necesare ale uneia şi aceleiaşi

www.dacoromanica.ro

mişcări a uneia şi aceleiaşi clase. Ruptura dintre aceste nuanţe era condamnată. Apropierea şi contopirea lor în orice moment serios al luptei de clasă a proletariatului erau considerate inevitabile. Partizanii sciziunii erau învinuiţi de miopie.

Cealaltă concepţie, cea bolşevică, considera că reformiştii sînt promotorii influenţei burgheze în rîndurile proletariatului, admitea alianţa cu ei ca un rău vremelnic în situaţii vădit nerevoluţionare, considera că sciziunea, ruptura cu ei este inevitabilă la orice ascuţire serioasă a luptei şi cu atît mai mult la izbucnirea revoluţiei.

Cine a avut dreptate ?

Bolşevicii.

În lumea întreagă, războiul a dus la scindarea mişcării muncitoreşti, la trecerea social-patrioţilor de partea burgheziei. După Rusia, o dovadă deosebit de grăitoare în această privinţă ne-a fost oferită de exemplul unei ţări capitaliste înaintate — exemplul Germaniei. Şi a apăra acum „punţile ideologice" dintre reformişti şi revoluţionari înseamnă a sprijini pe călăii proveniţi din rîndurile muncitorilor, pe alde Noske şi Scheidemann, care au ajutat burghezia să asasineze pe Rosa Luxemburg şi pe Karl Liebknecht, să ucidă mii de muncitori pentru faptul că duc o luptă revoluţionară împotriva burgheziei.

Scris în iulie 1919

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Bolşevik" nr. 23—24

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII FĂRĂ PARTID [52] 6 AUGUST 1919

CRONICĂ DE ZIAR

VARIANTA ÎNTÎI

(Ovaţii entuziaste.) Tovarăşi, permiteţi-mi să încep cu evenimentele despre care aţi citit ieri şi astăzi în ziare. Mă refer la evenimentele din Ungaria.

Ştiţi că pînă la sfîrşitul lunii martie a domnit în Ungaria un „regim Kerenski" şi că abia la sfîrşitul acelei luni exponenţii kerenskiadei s-au retras, dîndu-şi seama că nu se mai pot menţine, iar social-conciliatorii şi-au trimis reprezentanţii la închisoare, unde se afla pe atunci tov. Béla Kun, care a activat cîndva şi în rîndurile Armatei noastre Roşii. După tratative avute cu ei, tov. Béla Kun a nimerit din închisoare direct în guvern.

În ultimul timp însă s-au primit ştiri care arată că ceva nu e în regulă în Partidul socialist din Ungaria.

În continuare, tov. Lenin a vorbit despre faptul că trupele româneşti au intrat în Budapesta. Dar aceasta nu prezintă cine ştie ce importanţă.

Aşa a fost şi la noi — spune el — pe diferite fronturi, cu deosebirea însă că noi am avut suficiente forţe în spatele frontului pentru a ne întări în aşa măsură, încît să-i putem da apoi lui Kolceak riposta cuvenită, sau să ripostăm aşa cum am ripostat pe frontul Petrogradului. Ştiţi că trupele noastre au cucerit Iamburgul.

Tov. Lenin vorbeşte apoi de experienţa politică pe care am dobîndit-o în acest timp. Ungurii, fireşte, nu au o asemenea experienţă.

Dar noi nu ne vom lăsa descurajaţi, pentru că ştim la ce duce triumful vremelnic al regimurilor kolceakoviste şi

www.dacoromanica.ro

denikiniste. Chiar dacă acum Kolceakii români joacă pe cadavrele muncitorilor unguri, noi însă ştim că acest triumf nu este de lungă durată. E adevărat că ieşirea din acest greu război o poate asigura numai forţa de granit a muncitorimii, care ocroteşte pe orice om al muncii şi pedepseşte pe orice speculant.

Apoi tov. Lenin vorbeşte despre activitatea pe care au desfăşurat-o în Siberia conciliatorii, menşevicii şi eserii, care acuză acum guvernul sovietic că are o tactică greşită, în timp ce ei înşişi n-au fost în stare să ofere un model de tactică. În fond, tot ce s-a petrecut în Siberia, toate promisiunile date de menşevici şi de eseri n-au adus decît suferinţe atît ţăranilor cît şi muncitorilor. Dar, din momentul semnării tratatului de pace de la Versailles, muncitorii din Franţa, din Anglia şi din celelalte ţări încep să înţeleagă tot mai bine situaţia.

Iată de ce ultimele evenimente din Ungaria, oricît de grave ar fi ele, se aseamănă cu cele care au avut loc în tabăra lui Denikin şi Kolceak. Aceste evenimente vor deschide ochii la alte sute de mii de muncitori, arătîndu-le că capitalul întinde mîna pentru a-şi încasa poliţele, pentru a recîştiga ceea ce a pierdut.

În continuare, tov. Lenin vorbeşte despre comploturile pe care le urzesc menşevicii, eserii şi capitaliştii pentru a-şi restaura puterea. Şi, în timp ce pun la cale comploturi, ei vor să determine guvernul sovietic să renunţe la teroare.

Dar ei îşi greşesc socotelile; noi nu vom renunţa la teroare, pentru că ştim că această renunţare duce la victoria vremelnică a Kolceakilor şi Denikinilor! În acest război, capitalul şi-a dat singur la cap. Şi această fiară, azi în agonie, se aruncă asupra muncitorilor. Dar soarta ei e pecetluită; orice ar face, tot va crăpa! (Aplauze furtunoase.)

„Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 173 şi „Izvestiia Petrogradskogo Soveta" nr. 177 din 7 august 1919

Se tipăreşte după textul apărut în „Izvestiia C.E.C. din Rusia", confruntat cu textul apărut în „Izvestiia Petrogradskogo Soveta"

www.dacoromanica.ro

VARIANTA A DOUA

Tovarăşi, permiteţi-mi să vă vorbesc acum despre evenimentele care s-au petrecut sub ochii noştri în Ungaria. După cum ştiţi, pînă la sfîrşitul lunii martie a acestui an a domnit acolo un „regim Kerenski" cu toate splendorile lui. Pe vremea aceea, cînd la 21 martie s-a format acolo pe neaşteptate un guvern sovietic, iar menşevicii maghiari au consimţit să sprijine acest guvern, se putea crede că a început o eră nouă în socialism... Dar ultimele evenimente ne arată că social-conciliatorii nu şi-au schimbat năravul. Ceea ce s-a petrecut acum în Ungaria este, pe cît se pare, o reeditare pe scară mare a ceea ce s-a petrecut de curînd sub ochii noştri la Baku [53].

Şi tov. Lenin evocă în imagini vii tragedia proletariatului din Baku, arătînd cum social-trădătorii de acolo au cerut ajutorul comandamentului englez şi, fără ştirea muncitorilor, au încheiat un acord secret cu imperialiştii occidentali. Vorbitorul face o analogie între tragedia de la Baku şi actuala contrarevoluţie din Ungaria ; el redă conţinutul unei radiograme din care aflăm că românii au intrat în Budapesta roşie.

În continuare, tov. Lenin face o comparaţie între situaţia Ungariei şi cea a Rusiei Sovietice şi, enumerînd succint toate insuccesele noastre vremelnice, arată că pe noi ne-a salvat şi ne salvează imensitatea teritoriului nostru, pe cînd Ungaria este prea mică pentru a putea riposta tuturor duşmanilor ei. Trecînd apoi la problema conciliatorilor în general, vorbitorul se referă şi la partidele socialiste conciliatoare de la noi, din Rusia, spunînd :

— Dacă conciliatorii din Rusia au greşit sub regimul lui Kerenski în decurs de şase luni de activitate practică, de ce nu şi-au îndreptat ei greşeala sub regimul lui Kolceak în Siberia ?

Adevărul este însă că şi denikiniştii se camuflează sub lozinca convocării Adunării constituante ; nicăieri contrarevoluţia nu se manifestă făţiş. De aceea noi spunem : nici un fel de eşecuri vremelnice, cum ar fi, de pildă, ultimele evenimente din Ungaria, nu ne vor face să ne pierdem cumpătul. Pentru a scăpa de toate calamităţile

www.dacoromanica.ro

nu există decît o singură ieşire — revoluţia, şi nu ne rămîne decît un singur mijloc sigur — dictatura proletariatului. Noi spunem: din fiecare nouă înfrîngere Armata Roşie iese şi mai călită, şi mai dîrză, şi mai conştientă, căci muncitorii şi ţăranii au înţeles acum, din propria lor experienţă sîngeroasă, ce ne aduce puterea burgheziei şi a conciliatorilor. Capitalul mondial, această fiară muribundă, face ultimele eforturi, dar orice ar face, tot va crăpa! (Aplauze furtunoase.)

Publicat la 8 august 1919 în ziarul „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta" nr. 312

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞILOR SERRATI ŞI LAZZARI

Dragi tovarăşi şi prieteni ! Vă mulţumesc pentru mesajul de salut pe care ni l-aţi transmis în numele partidului vostru. Noi ştim prea puţin despre mişcarea voastră ; documentele ne lipsesc cu desăvîrşire. Dar puţinul pe care-l ştim ne dovedeşte că sînteţi, ca şi noi, împotriva Internaţionalei galbene de la Berna, care înşală masele muncitoreşti, şi pentru Internaţionala Comunistă. Tratativele pe care conducătorii Internaţionalei galbene le-au dus cu partidul vostru dovedesc că ei nu sînt decît un stat-major fără armată. Moralmente, dictatura proletariatului şi sistemul Sovietelor au şi învins în lumea întreagă. În ciuda tuturor greutăţilor, în pofida rîurilor de sînge pe care le-a vărsat burghezia, în pofida terorii albe pe care ea a instaurat-o etc., victoria efectivă şi definitivă va veni inevitabil în toate ţările lumii.

Jos capitalismul ! Jos cu falsa democraţie burgheză ! Trăiască republica mondială a Sovietelor !

Întotdeauna al dv.,

Moscova, 19 august 1919 *V. Lenin*

Publicat în limba italiană la 2 septembrie 1919, în ziarul „Avanti !" (Milano) nr. 243
Publicat în limba rusă pentru prima oară în 1932, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după textul apărut în ziar
Traducere din limba italiană

www.dacoromanica.ro

Российская Социалистическая Федеративная Советская Республика.

„Пролетарии всех стран, соединяйтесь!“

№ 6. Речи и беседы агитатора. № 6.

В. И. Ленин.

ПИСЬМО К РАБОЧИМ И КРЕСТЬЯНАМ

по поводу победы над Колчаком.

Цена 1 руб.

Государственное Издательство.
Москва.—1919.

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitori şi ţărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak“. — 1919

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORI ŞI ŢĂRANI CU PRILEJUL VICTORIEI ASUPRA LUI KOLCEAK

Tovarăşi ! Trupele roşii au eliberat de sub jugul lui Kolceak întregul Ural şi au început să elibereze Siberia. Muncitorii şi ţăranii din Ural şi din Siberia întîmpină cu entuziasm Puterea sovietică, căci ea mătură cu un măturoi de fier toată haita moşierească şi capitalistă, care a exasperat poporul cu dările, cu batjocura, cu biciuirea, cu restaurarea jugului ţarist.

Entuziasmul nostru general, bucuria pe care ne-o prilejuieşte eliberarea Uralului şi intrarea trupelor roşii în Siberia nu trebuie să constituie pentru noi o sursă de autoliniştire. Duşmanul este departe de a fi nimicit. Puterea lui nu e nici măcar definitiv subminată.

Trebuie să ne încordăm toate forţele pentru a alunga din Siberia pe Kolceak, pe japonezi şi pe ceilalţi tîlhari străini, şi e nevoie de o şi mai mare încordare de forţe pentru a-l nimici pe duşman, pentru a-l împiedica să reia de la capăt atacul său tîlhăresc.

Ce trebuie să facem în acest scop ?

Experienţa grea prin care au trecut Uralul şi Siberia, ca şi experienţa tuturor ţărilor istovite de cei patru ani de război imperialist, nu trebuie să rămînă fără învăţăminte pentru noi.

În cele ce urmează voi arăta principalele cinci învăţăminte pe care toţi muncitorii şi ţăranii, toţi oamenii muncii trebuie să le tragă din această experienţă, pentru a se asigura împotriva oricărei repetări a calamităţilor aduse de aventura lui Kolceak.

www.dacoromanica.ro

Primul învăţământ. Pentru a apăra de tîlhari, adică de moşieri şi capitalişti, puterea muncitorilor şi a ţăranilor avem nevoie de o puternică Armată Roşie. Nu cu vorba, ci cu fapta am dovedit noi că sîntem în stare să creăm o astfel de armată, că am învăţat s-o conducem şi să-i învingem pe capitalişti, cu toate că aceştia sînt din belşug aprovizionaţi cu arme şi echipament de către cele mai bogate ţări din lume. Bolşevicii au dovedit-o cu fapta. Toţi muncitorii şi ţăranii — dacă ştiu să judece lucid — trebuie să-i creadă nu pe cuvînt (e o prostie să crezi pe cuvînt), ci pe baza experienţei a milioane şi milioane de oameni din Ural şi din Siberia. Sarcina de a îmbina înarmarea muncitorilor şi ţăranilor cu menţinerea la comandă a foştilor ofiţeri, care în cea mai mare parte simpatizează cu moşierii şi capitaliştii, este una dintre cele mai dificile sarcini. Rezolvarea ei cere neapărat eminente capacităţi organizatorice, o disciplină strictă şi conştientă, încrederea maselor largi în pătura conducătoare a comisarilor proveniţi din rîndurile muncitorilor. Bolşevicii au rezolvat această sarcină grea : deşi sînt foarte multe cazuri de trădare din partea foştilor ofiţeri, totuşi Armata Roşie nu numai că se află în mîinile noastre, dar a şi învăţat să-i învingă pe generalii ţarului şi pe generalii Angliei, Franţei şi Americii.

De aceea, oricine vrea într-adevăr să scape de bandele lui Kolceak trebuie să-şi consacre toate forţele, toate mijloacele, întreaga sa pricepere operei de creare şi de consolidare a Armatei Roşii. Datoria primordială, de căpetenie a oricărui muncitor şi ţăran conştient, care nu vrea jugul lui Kolceak, este să îndeplinească cu sfinţenie, în modul cel mai conştiincios, toate legile privitoare la Armata Roşie, să execute toate ordinele, să sprijine prin toate mijloacele disciplina în Armata Roşie, s-o ajute cu tot ce poate.

Ca de foc trebuie să ne temem de asemenea fenomene ca : partizanatul, tendinţa unor detaşamente de a acţiona de capul lor, de a nu asculta de puterea centrală, căci toate acestea duc la catastrofă : au dovedit-o şi Uralul, şi Siberia, şi Ucraina,

www.dacoromanica.ro

Cine nu ajută prin toate mijloacele şi fără preget Armata Roşie, cine nu sprijină din toate puterile ordinea şi disciplina în Armata Roşie, acela este un trădător, o unealtă a lui Kolceak, acela trebuie nimicit fără cruţare.

Cu o Armată Roşie puternică sîntem invincibili. Fără o armată puternică vom cădea inevitabil victimă bandelor lui Kolceak, Denikin şi Iudenici.

Al doilea învăţămînt. Armata Roşie nu poate fi puternică dacă statul nu are mari rezerve de grîne, căci fără asemenea rezerve armata nu poate fi nici liberă în mişcările ei, nici pregătită cum se cuvine. Fără rezerve de grîne nu putem hrăni pe muncitorii care lucrează pentru armată.

Fiecare muncitor şi ţăran conştient trebuie să ştie şi să ţină minte că principala cauză a insuficientei rapidităţi şi trăinicii a succeselor Armatei noastre Roşii constă, în momentul de faţă, tocmai în faptul că statul nu are suficiente rezerve de grîne. Cine nu predă statului surplusurile de grîne, acela îl ajută pe Kolceak, trădează pe muncitori şi pe ţărani, se face vinovat de moartea şi de suferinţele a noi zeci de mii de muncitori şi ţărani din Armata Roşie.

Escrocii, speculanţii şi ţăranii foarte înapoiaţi judecă aşa : e mai bine să vînd grînele la liber, voi căpăta mult mai mult decît la preţul oficial pe care-l dă statul.

Dar de pe urma vînzării la liber creşte specula, se îmbogăţesc cîţiva, mănîncă pe săturate numai bogătaşii, în timp ce masele muncitoreşti flămînzesc. Acest lucru l-am văzut în fapt în regiunile cele mai bogate în grîne din Siberia şi Ucraina.

În condiţiile vînzării libere a grînelor, capitalul triumfă, în timp ce munca flămînzeşte şi se zbate în mizerie.

În condiţiile vînzării libere a grînelor, preţul se urcă pînă la o mie de ruble pudul, banii se depreciază, prosperă o mînă de speculanţi, în timp ce poporul sărăceşte.

În condiţiile vînzării libere a grînelor, silozurile statului sînt goale, armata e slăbită, industria rămîne paralizată, iar victoria lui Kolceak sau a lui Denikin devine inevitabilă.

Numai bogătaşii, numai duşmanii de moarte ai puterii muncitoreşti-ţărăneşti ştiu ce vor atunci cînd cer liberta-

www.dacoromanica.ro

tea comerţului de grîne. Aceia însă care o cer fără a-şi da seama de urmările ei trebuie să tragă învăţăminte şi să înţeleagă din exemplul Siberiei şi al Ucrainei de ce vînzarea liberă a grînelor înseamnă victoria lui Kolceak şi a lui Denikin.

Mai sînt încă ţărani înapoiaţi care judecă aşa: mai întîi să-mi dea statul în schimbul grînelor mărfuri bune la preţul dinainte de război, şi abia după aceea îi voi da surplusurile de grîne; de nu, nu-i dau. Cu un asemenea mod de a judeca îi „momesc" adesea şarlatanii şi partizanii moşierilor pe ţăranii înapoiaţi.

Nu este greu de înţeles că statul muncitoresc, pe care capitaliştii l-au ruinat complet în cei patru ani de război tîlhăresc pentru Constantinopol şi pe care, din răzbunare, continuă să-l ruineze Kolceakii şi Denikinii, ajutaţi de capitaliştii din lumea întreagă, — nu este greu de înţeles că statul muncitoresc nu poate să dea în prezent mărfuri ţăranilor, pentru că industria e paralizată. Nu avem grîne, nu avem combustibil, nu avem industrie.

Orice ţăran cu scaun la cap va fi de acord că trebuie să dea cu împrumut surplusul de grîne muncitorului flămînd, cu condiţia de a primi în schimb produse industriale.

La fel şi aici. Toţi ţăranii conştienţi, cu judecată sănătoasă, toţi, în afară de şarlatani şi de speculanţi, vor fi de acord că trebuie să dea cu împrumut statului muncitoresc *toate surplusurile de grîne, în întregime,* pentru că atunci statul va reface industria şi va da ţăranilor produse industriale.

S-ar putea să fim întrebaţi: vor avea oare ţăranii destulă încredere în statul muncitoresc pentru a-i da cu împrumut surplusurile de grîne?

Noi vom răspunde: În primul rînd, statul dă adeverinţă de luare cu împrumut, dă semne monetare. În al doilea rînd, toţi ţăranii ştiu din experienţă că statul muncitoresc, adică Puterea sovietică, ajută pe oamenii muncii, luptă împotriva moşierilor şi a capitaliştilor. Tocmai de aceea se şi numeşte ea putere muncitorească-ţărănească. În al doilea rînd, ţăranii nu au altă alegere: ei trebuie să-l creadă ori pe muncitor, ori pe capitalist;

www.dacoromanica.ro

ei trebuie să acorde încredere şi să dea cu împrumut ori statului muncitoresc, ori statului capitaliştilor. Altă alegere nu există nici în Rusia, nici în vreo altă ţară din lume. Cu cît mai conştienţi devin ţăranii, cu atît mai ferm se situează ei de partea muncitorilor, cu atît mai neclintită este hotărîrea lor de a ajuta prin toate mijloacele statul muncitoresc, spre a face cu neputinţă restaurarea puterii moşierilor şi capitaliştilor.

Al treilea învăţămînt. Pentru a-i putea nimici definitiv pe Kolceak şi pe Denikin, este necesar să se asigure respectarea unei cît mai stricte ordini revoluţionare, respectarea riguroasă a decretelor şi hotărîrilor Puterii sovietice şi să se vegheze la îndeplinirea lor de către toată lumea.

Din exemplul victoriilor lui Kolceak în Siberia şi în Ural am văzut clar cu toţii că cea mai mică neorînduială, cea mai mică încălcare a legilor Puterii sovietice, cea mai mică neatenţie sau neglijenţă duc imediat la întărirea moşierilor şi a capitaliştilor, îi ajută să obţină victorii. Căci moşierii şi capitaliştii nu sînt definitiv nimiciţi şi nu se consideră învinşi : orice muncitor sau ţăran cu scaun la cap vede, ştie şi înţelege că ei sînt numai bătuţi, că s-au ascuns, s-au pitit, s-au deghizat adesea în veşminte de culoare „kaki", „sovietică". Mulţi moşieri s-au strecurat în sovhozuri, mulţi capitalişti s-au strecurat în diferite „direcţii generale" şi „centrale", au devenit funcţionari sovietici ; ei pîndesc la fiecare pas greşelile şi slăbiciunile Puterii sovietice, spre a le folosi în lupta pentru doborîrea ei, spre a ajuta azi pe cehoslovaci, mîine pe Denikin.

Trebuie să depunem toate eforturile pentru a descoperi şi prinde pe aceşti tîlhari, pe moşierii şi capitaliştii care se camuflează, în *toate ascunzătorile* lor, pentru a-i demasca şi pedepsi fără milă, căci ei sînt duşmanii de moarte ai oamenilor muncii, duşmani abili, instruiţi, experimentaţi, care aşteaptă cu răbdare momentul prielnic pentru a complota ; sînt sabotori care nu se dau în lături de la nici o crimă pentru a pune beţe-n roate Puterii sovietice. Cu aceşti duşmani ai oamenilor muncii, cu moşierii, capitaliştii, sabotorii şi albii, trebuie să fim necruţători.

www.dacoromanica.ro

Dar pentru a-i putea prinde trebuie să dăm dovadă de iscusinţă, de prudenţă, de conştiinţă politică, trebuie să urmărim cît se poate de atent cea mai mică neorînduială, cea mai mică abatere de la aplicarea conştiincioasă a legilor Puterii sovietice. Moşierii şi capitaliştii sînt puternici nu numai prin cunoştinţele şi prin experienţa lor, nu numai prin ajutorul pe care-l primesc din partea celor mai bogate ţări din lume, ci şi datorită puterii obişnuinţei şi stării de înapoiere a maselor largi, care vor să trăiască „aşa cum au apucat din moşi-strămoşi", neînţelegînd necesitatea de a respecta cu stricteţe şi conştiinciozitate legile Puterii sovietice.

Cea mai neînsemnată abatere de la lege, cea mai mică încălcare a ordinii sovietice este o *breşă* pe care o vor folosi de îndată duşmanii celor ce muncesc, este *un punct de plecare* pentru victorii ale bandelor lui Kolceak şi Denikin. Ar fi o crimă să se uite că aventura lui Kolceak a pornit de la o mică imprudenţă în ceea ce-i priveşte pe cehoslovaci, de la un neînsemnat act de nesupunere din partea unor regimente.

Al patrulea învăţămînt. Ar fi o crimă să se uite nu numai faptul că aventura lui Kolceak a pornit de la nişte fleacuri, ci şi faptul că menşevicii („social-democraţii") şi eserii („socialiştii-revoluţionari") au ajutat-o să se nască şi au sprijinit-o nemijlocit. E timpul să învăţăm a aprecia partidele politice după faptele lor, şi nu după vorbele lor.

Deşi îşi spun socialişti, menşevicii şi eserii sînt în fapt nişte *complici ai albilor,* complici ai moşierilor şi capitaliştilor. Acest lucru a fost dovedit în practică nu numai de unele fapte, ci şi de două mari perioade din istoria revoluţiei ruse: 1) guvernarea lui Kerenski şi 2) aventura lui Kolceak. În ambele cazuri, menşevicii şi eserii, deşi se pretind a fi „socialişti" şi „democraţi", au jucat în fapt rolul de *complici ai albgardiştilor.* Vom fi noi oare atît de naivi încît să le dăm crezare acum, cînd ei ne propun să le permitem încă o dată „să facă o încercare", numind această permisiune „front unic socialist (sau democratic)"? Şi, abstracţie făcînd de cazuri izolate, se vor mai găsi oare, după aventura lui Kolceak, ţărani care să nu în-

www.dacoromanica.ro

ţeleagă că „frontul unic" cu menşevicii şi cu eserii înseamnă unire cu complicii lui Kolceak ?

Ni se va obiecta : menşevicii şi eserii şi-au dat seama de greşeala lor şi au renunţat la orice alianţă cu burghezia. Dar aceasta nu este adevărat. În primul rînd, eserii şi menşevicii de dreapta nici nu au renunţat la această alianţă, iar un hotar despărţitor între ei şi eserii şi menşevicii „de stînga" *nu există*, şi nu există chiar din vina eserilor şi menşevicilor „de stînga" ; „condamnînd" în vorbe pe cei „de dreapta", chiar şi cei mai buni dintre menşevici şi eseri rămîn în fapt *neputincioşi* alături de ei, în pofida propriilor lor declaraţii. În al doilea rînd, chiar şi cei mai buni dintre menşevici şi eseri susţin tocmai ideile *kolceakoviste*, care ajută burghezia, ajută pe Kolceak şi Denikin, mascîndu-le neagra şi sîngeroasa operă întreprinsă în interesul capitaliştilor. Aceste idei sînt : democraţie, vot universal, egal şi direct, Adunare constituantă, libertatea presei etc. Noi vedem în lumea întreagă republici capitaliste care se folosesc tocmai de această falsă „democraţie" pentru a legitima dominaţia capitaliştilor şi războaiele pentru subjugarea coloniilor. La noi vedem că Denikin, Kolceak, Iudenici şi toţi ceilalţi generali împart cu dărnicie astfel de promisiuni „democratice". Se poate avea încredere într-un om care, bazîndu-se pe promisiuni verbale, ajută pe un bandit notoriu ? Toţi menşevicii şi eserii, fără nici o excepţie, dau ajutor unor bandiţi notorii, imperialiştilor din lumea întreagă, căutînd să înfrumuseţeze cu lozinci pseudodemocratice puterea *lor*, cruciada *lor* împotriva Rusiei, dominaţia *lor*, politica *lor*. Toţi menşevicii şi eserii ne propun o „alianţă", cu condiţia să facem concesii capitaliştilor şi căpeteniilor lor Kolceak şi Denikin — de pildă, „să renunţăm la teroare" (atunci cînd noi avem de înfruntat teroarea miliardarilor întregii Antante, a întregii coaliţii de ţări dintre cele mai bogate, care pun la cale comploturi în Rusia), sau să deschidem o portiţă pentru libertatea comerţului de grîne etc. Aceste „condiţii" ale menşevicilor şi eserilor înseamnă în fond : noi, menşevicii şi eserii, înclinăm spre capitalişti, dar în acelaşi timp vrem „front unic" cu bolşevicii, împotriva cărora luptă capitaliştii, folosind

www.dacoromanica.ro

orice concesie! Nu, domnilor menşevici şi eseri, degeaba căutaţi în Rusia oameni care să vă dea crezare. În Rusia, muncitorii şi ţăranii conştienţi şi-au dat seama că menşevicii şi eserii sînt complici ai albgardiştilor, unii cu bună-ştiinţă şi cu rea-credinţă, alţii din prostie şi din încăpăţînarea de a persevera în vechi greşeli, dar toţi sînt complici ai albgardiştilor.

Al cincilea învăţămînt. Pentru a-l nimici pe Kolceak împreună cu banda lui, pentru a-i împiedica să se ridice din nou, este necesar ca toţi ţăranii să se decidă fără ezitare pentru sprijinirea statului muncitoresc. Adversarii noştri (mai cu seamă menşevicii şi eserii, toţi, fără excepţie, chiar şi „cei de stînga" din rîndurile lor) vor să-i sperie pe ţărani cu gogoriţa „dictaturii unui singur partid", a partidului comunist al bolşevicilor.

Din exemplul aventurii lui Kolceak, ţăranii au învăţat să nu se teamă de gogoriţe.

Ori dictatura (adică puterea de fier) a moşierilor şi capitaliştilor, ori dictatura clasei muncitoare.

Cale de mijloc nu există. O astfel de cale visează zadarnic coconaşii, intelectualii şi domnişorii care au învăţat prost din cărţi proaste. Nicăieri în lume nu există şi nu poate exista cale de mijloc. Ori dictatura burgheziei (camuflată sub paravanul pompoaselor fraze esero-menşevice despre democraţie, Adunare constituantă, libertăţi etc.), ori dictatura proletariatului. Cine n-a înţeles acest lucru din toată istoria veacului al XIX-lea este un cretin sută-n sută. În Rusia am văzut cu toţii cum în timpul lui Kerenski şi sub Kolceak la o astfel de cale visau menşevicii şi eserii.

Cui i-au folosit aceste visuri? Cui i-au ajutat ele? — Lui Kolceak şi lui Denikin. Cei care visează o cale de mijloc sînt complicii lui Kolceak.

În Ural şi în Siberia muncitorii şi ţăranii au putut compara în practică dictatura burgheziei cu dictatura clasei muncitoare. Dictatura clasei muncitoare este înfăptuită de partidul bolşevic, care încă în 1905 şi chiar mai înainte s-a contopit cu întregul proletariat revoluţionar.

Dictatura clasei muncitoare înseamnă: statul muncitoresc va reprima fără ezitare pe moşieri şi pe capitalişti,

www.dacoromanica.ro

va reprima pe trădătorii care îi ajută pe aceşti exploatatori, şi în cele din urmă îi va învinge.

Statul muncitoresc e duşmanul necruţător al moşierilor şi capitaliştilor, al speculanţilor şi pungaşilor, e duşmanul proprietăţii private asupra pământului şi capitalului, e duşmanul puterii banului.

Statul muncitoresc este singurul prieten şi singurul reazem de nădejde al oamenilor muncii şi al ţărănimii. Nici un fel de oscilări în direcţia capitalului, alianţă între oamenii muncii în lupta împotriva acestuia, *putere muncitorească-ţărănească, Putere sovietică* — iată ce înseamnă *în fapt* „dictatura clasei muncitoare".

Menşevicii şi eserii vor să-i sperie pe ţărani cu aceste cuvinte, dar nu vor reuşi. După ce au îndurat jugul lui Kolceak, muncitorii şi ţăranii, chiar şi din cele mai îndepărtate colţuri de ţară, au înţeles că aceste cuvinte înseamnă *tocmai acel ceva fără de care nu se poate scăpa de Kolceak.*

Jos cu şovăielnicii şi cu cei lipsiţi de caracter, care alunecă pe panta ajutorării capitalului şi care se lasă captaţi de lozincile şi promisiunile capitalului ! Luptă necruţătoare împotriva capitalului şi alianţă între oamenii muncii, alianţă între ţărani şi clasa muncitoare — iată ultimul şi cel mai important învăţământ care decurge din aventura lui Kolceak.

24 august 1919

„Pravda" nr. 190
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 190 din 28 august 1919
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul
broşurii : V. I. Lenin.
„Scrisoare către muncitori şi ţărani
cu prilejul victoriei asupra
lui Kolceak", Moscova, 1919

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE CĂTRE SYLVIA PANKHURST [54]

Tovarăşei Sylvia Pankhurst, Londra

28 august 1919.

Dragă tovarăşă ! Abia ieri am primit scrisoarea dv. din 16 iulie 1919. Vă sînt extrem de recunoscător pentru informaţiile referitoare la Anglia şi mă voi strădui să vă îndeplinesc rugămintea, adică să răspund la întrebarea pe care mi-aţi pus-o.

Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că mulţi muncitori care se numără printre cei mai buni, mai cinstiţi şi mai sinceri revoluţionari reprezentanţi ai proletariatului sînt ostili parlamentarismului şi oricărei participări la parlament. Cu cît mai vechi sînt într-o ţară sau alta rînduielile capitaliste şi democraţia burgheză, cu atît mai explicabilă este această atitudine de ostilitate, căci în vechile ţări parlamentare burghezia şi-a însuşit la perfecţie meşteşugul făţărniciei, arta de a amăgi poporul prin mii de procedee, prezentînd parlamentarismul burghez drept „democraţie în general" sau „democraţie pură" etc., asounzînd cu dibăcie milioanele de fire care leagă parlamentul de bursă şi de capitalişti, folosind presa coruptă şi venală şi uzînd la maximum de puterea banului, a capitalului.

Fără îndoială că Internaţionala Comunistă şi partidele comuniste din diferite ţări ar comite o greşeală ireparabilă dacă ar respinge pe muncitorii care sînt pentru Puterea sovietică, dar nu sînt de acord să participe la lupta parlamentară. Dacă privim problema sub aspectul ei general, din punct de vedere teoretic, vedem că tocmai acest program, adică lupta pentru Puterea sovietică, pentru Republica sovietică, poate şi trebuie să unească acum

www.dacoromanica.ro

absolut pe toţi revoluţionarii sinceri şi cinstiţi din rîndurile muncitorimii. Foarte mulţi muncitori anarhişti devin acum partizani extrem de sinceri ai Puterii sovietice, ceea ce dovedeşte că ne sînt tovarăşi şi prieteni foarte buni, că sînt foarte buni revoluţionari, care au fost adversari ai marxismului numai din cauza unei neînţelegeri, sau, mai bine zis, nu din cauza unei neînţelegeri, ci din cauză că socialismul oficial dominant din epoca Internaţionalei a II-a (1889—1914) a trădat marxismul, a alunecat pe panta oportunismului, a denaturat învăţătura revoluţionară a lui Marx în general şi îndeosebi partea ei care conţine concluziile trase din experienţa Comunei din Paris din 1871. De această chestiune m-am ocupat amănunţit în cartea mea „Statul şi revoluţia" * şi de aceea nu mai insist asupra ei.

Ce-i de făcut dacă în cutare ţară comuniştii convinşi şi hotărîţi să desfăşoare o muncă revoluţionară, partizanii sinceri ai puterii Sovietelor (ai „sistemului sovietic", cum spun uneori neruşii) nu se pot uni din cauza divergenţelor în problema participării la parlament?

Eu aş zice că aceste divergenţe sînt neesenţiale în momentul de faţă, căci lupta pentru puterea Sovietelor este lupta politică a proletariatului în forma ei cea mai înaltă, cea mai conştientă, cea mai revoluţionară. E mai bine să fii cu muncitorii revoluţionari cînd greşesc într-o problemă de ordin particular sau secundar decît cu socialiştii sau social-democraţii „oficiali" dacă nu sînt revoluţionari sinceri, fermi, dacă nu vor sau nu ştiu să ducă muncă revoluţionară în rîndurile maselor muncitoreşti, dar sînt pentru o tactică justă în această problemă de ordin particular. Or, problema parlamentarismului este acum o problemă de ordin particular, secundar. Eu socot că bine au procedat Rosa Luxemburg şi Karl Liebknecht atunci cînd, la Conferinţa spartachistă din ianuarie 1919 de la Berlin, au susţinut participarea la alegerile pentru parlamentul burghez german, pentru „Adunarea naţională" constituantă, *împotriva* părerii majorităţii delegaţilor la această conferinţă [55]. Fireşte însă că şi mai bine au procedat ei pre-

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 33, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ferînd să rămînă alături de partidul comunist, care comitea o greşeală într-o problemă particulară, decît să meargă cu trădătorii făţişi ai socialismului, cu alde Scheidemann şi partidul lui, sau cu astfel de lachei, demagogi, laşi, complici lipsiţi de voinţă ai burgheziei şi reformişti în fapt cum sînt Kautsky, Haase, Däumig şi tot acest „partid" al „independenţilor" germani [56].

În ce mă priveşte, sînt convins că refuzul de a participa la alegerile parlamentare este o greşeală din partea muncitorilor revoluţionari din Anglia, dar mai bine să se facă această greşeală decît să se întîrzie constituirea unui mare partid muncitoresc comunist în Anglia, format din toate curentele şi elementele enumerate de dv., care simpatizează cu bolşevismul şi sînt în mod sincer pentru Republica Sovietelor. Dacă s-ar întîmpla ca în rîndurile B.S.P. [57], de pildă, să fie bolşevici sinceri care, din cauza divergenţelor în problema participării la parlament, ar refuza să fuzioneze imediat cu curentele nr. 4, nr. 6 şi nr. 7 spre a forma un partid comunist, aceşti bolşevici ar comite, după părerea mea, o greşeală de o mie de ori mai mare decît aceea a refuzului de a participa la alegerile pentru parlamentul burghez englez. Bineînţeles că, spunînd acestea, presupun că curentele 4, 6 şi 7, luate la un loc, sînt realmente legate de *masa* muncitorilor, şi nu reprezintă *doar* mici grupuleţe de intelectuali, cum se întîmplă adesea în Anglia. În această privinţă sînt, probabil, deosebit de importante Workers Committees şi Shop Stewards [58], care, trebuie să presupunem, sînt strîns legate de *masă*.

Legătura indisolubilă cu masa muncitorilor, capacitatea de a desfăşura în rîndurile ei o agitaţie permanentă, de a participa la fiecare grevă, de a se face ecoul oricărei cerinţe a masei, — iată esenţialul pentru un partid comunist, mai ales într-o ţară ca Anglia, unde pînă acum (ca şi, de altfel, în toate ţările imperialiste) au participat la mişcarea socialistă, şi la mişcarea muncitorească în general, mai cu seamă înguste pături de sus ale muncitorimii, reprezentanţii aristocraţiei muncitoreşti, care sînt în cea mai mare parte iremediabil şi pe de-a-ntregul pervertiţi de reformism, prizonieri ai prejudecăţilor burgheze şi im-

www.dacoromanica.ro

perialiste. Fără combaterea acestei pături, fără distrugerea definitivă a prestigiului ei în rîndurile muncitorilor, fără lămurirea maselor asupra totalei ei pervertiri burgheze, nici vorbă nu poate fi de o mişcare muncitorească comunistă serioasă. Acest adevăr este valabil atît pentru Anglia şi Franţa, cît şi pentru America şi Germania.

Muncitorii revoluţionari care fac din parlamentarism obiectivul principal al atacurilor lor au toată dreptatea în măsura în care aceste atacuri exprimă negarea principială a parlamentarismului burghez şi a democraţiei burgheze. Puterea Sovietelor, Republica Sovietelor — iată acel ceva pe care revoluţia muncitorească l-a pus în locul democraţiei burgheze, iată forma de trecere de la capitalism la socialism, forma dictaturii proletariatului. Şi critica parlamentarismului este nu numai legitimă şi necesară ca motivare a trecerii la Puterea Sovietelor, ci e şi pe deplin justă ca expresie a conştiinţei faptului că parlamentarismul are un caracter istoriceşte condiţionat şi limitat, că el este legat de capitalism, şi numai de capitalism, că el (parlamentarismul) e progresist în comparaţie cu rînduielile medievale şi *reacţionar în comparaţie cu Puterea Sovietelor.*

Dar criticii anarhişti sau anarho-sindicalişti ai parlamentarismului din Europa şi din America greşesc de foarte multe ori atunci cînd resping *orice participare* la alegeri şi la activitatea parlamentară. Asta se datoreşte pur şi simplu lipsei de experienţă revoluţionară. Noi, ruşii, am trecut prin două mari revoluţii în secolul al XX-lea şi ştim bine ce însemnătate poate avea şi are efectiv parlamentarismul într-o perioadă revoluţionară, în general, şi *nemijlocit în timp de revoluţie*, în special. Parlamentele burgheze trebuie să fie înlăturate şi înlocuite cu instituţii sovietice. Acest lucru este neîndoielnic. Acum, după experienţa Rusiei, Ungariei, Germaniei şi a altor ţări, este neîndoielnic că în timpul revoluţiei proletare această înlăturare şi înlocuire se *va produce neapărat.* De aceea, pregătirea sistematică a masei muncitoreşti în vederea acestui lucru, lămurirea ei din timp asupra a ceea ce este Puterea Sovietelor, propaganda şi agitaţia în favoarea acesteia, — toate acestea constituie datoria *indiscutabilă*

www.dacoromanica.ro

a muncitorului care vrea să fie revoluţionar în fapt. Noi însă, ruşii, am îndeplinit *această* sarcină acţionînd şi în arena parlamentară. Într-o Dumă ţaristă, moşierească, falsificată, reprezentanţii noştri au ştiut să desfăşoare o propagandă revoluţionară şi republicană. Tot aşa e posibil şi necesar ca în parlamentele burgheze, dinăuntrul lor, *să se desfăşoare o propagandă în favoarea Sovietelor.*

S-ar putea ca în cutare sau cutare ţară parlamentară acest lucru să nu fie uşor de realizat dintr-o dată. Însă aceasta este altă chestiune. Ceea ce importă e ca muncitorii revoluţionari din toate ţările să-şi însuşească această tactică justă. Şi dacă un partid muncitoresc e într-adevăr *revoluţionar*, dacă e într-adevăr *muncitoresc* (adică legat de masă, de majoritatea celor ce muncesc, de *păturile de jos* ale proletariatului, şi nu numai de pătura lui de sus), dacă e într-adevăr un *partid*, adică o *organizaţie* strîns unită a *avangărzii revoluţionare*, capabilă să desfăşoare munca revoluţionară în mase prin toate mijloacele posibile, este cert că un asemenea partid va şti să ţină în mîini pe parlamentarii *săi*, să facă din ei adevăraţi propagandişti revoluţionari, de felul lui Karl Liebknecht, şi nu oportunişti, nu oameni care să corupă proletariatul prin metode burgheze, deprinderi burgheze, idei burgheze şi neprincipialitate burgheză.

Dacă acest lucru nu s-ar putea realiza în Anglia dintr-o dată şi dacă, în afară de aceasta, în Anglia orice unire a partizanilor puterii Sovietelor ar fi imposibilă tocmai din cauza divergenţelor în problema parlamentarismului, şi numai din această cauză, — socot că formarea imediată *a două* partide comuniste, adică a două partide situate pe poziţia trecerii de la parlamentarismul burghez la Puterea Sovietelor, ar constitui un folositor pas înainte spre unitate deplină. Nu e nimic dacă unul din aceste partide va admite participarea la parlamentul burghez, iar celălalt o va respinge ; această divergenţă este în momentul de faţă atît de neesenţială, încît lucrul cel mai cuminte ar fi să nu se ajungă la o sciziune din cauza ei. Dar şi existenţa concomitentă a două asemenea partide ar însemna un mare progres în comparaţie cu situaţia de astăzi şi ar constitui, după toate probabilităţile, o treaptă de tranziţie

www.dacoromanica.ro

spre unitate deplină şi spre o victorie rapidă a comunismului.

Printr-o experienţă aproape bienală, Puterea Sovietelor nu numai că a arătat în Rusia că dictatura proletariatului este posibilă *chiar* şi într-o ţară cu populaţie precumpănitor ţărănească şi că, creînd o armată puternică (ceea ce constituie cea mai bună dovadă de organizare şi de ordine), ea este în stare să se menţină în condiţii nemaipomenit de grele.

Puterea Sovietelor a făcut mai mult : moralmente ea a şi învins *în întreaga* lume, căci masa muncitorească, deşi nu cunoaşte decît fărîme de adevăr despre Puterea Sovietelor, deşi aude mii şi milioane de ştiri mincinoase despre această putere, *e deja pretutindeni pentru Puterea Sovietelor*. Proletariatul din lumea întreagă a înţeles că ea este puterea celor ce muncesc, că numai ea îl poate scăpa de capitalism, de jugul capitalului, de războaiele dintre imperialişti, şi duce la instaurarea unei păci trainice.

Tocmai de aceea nu este exclus ca imperialiştii să înfrîngă una sau alta dintre republicile sovietice, dar este cu desăvîrşire exclus ca ei să poată învinge mişcarea mondială a proletariatului în favoarea Sovietelor.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

P. S. Următoarea tăietură din ziarele ruseşti vă va permite să vă faceţi o idee despre felul cum sîntem informaţi noi despre Anglia :

„Londra, 25 august. (Prin Beloostrov.) Corespondentul din Londra al ziarului «Berlingske Tidende» din Copenhaga telegrafiază la 3 august a.c. următoarele în legătură cu mişcarea bolşevică din Anglia : «Grevele din ultimele zile şi recentele dezvăluiri au zdruncinat convingerea englezilor în ceea ce priveşte imunitatea ţării lor faţă de bolşevism. În prezent, ziarele discută cu însufleţire această chestiune, iar administraţia depune toate eforturile pentru a stabili că „complotul" a dăinuit un timp destul de îndelungat şi urmărea nici mai mult nici mai puţin decît răsturnarea regimului existent. Poliţia engleză a arestat Biroul revoluţionar, care, după cum afirmă ziarele, dispunea de bani şi de arme. „Times" publică conţinutul unora dintre documentele găsite la cei arestaţi. Ele cuprind un în-

www.dacoromanica.ro

treg program revoluţionar, potrivit căruia întreaga burghezie urma să fie dezarmată ; pentru Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii urmau să fie procurate arme şi muniţii şi să fie formată o Armată Roşie ; în toate posturile de stat urmau să fie numiţi muncitori. Se plănuia, de asemenea, instituirea unui tribunal revoluţionar pentru judecarea delincvenţilor politici şi a celor culpabili de maltratarea deţinuţilor. Toate stocurile de produse alimentare urmau să fie confiscate. Parlamentul şi celelalte organe de autoadministrare publică urmau să fie dizolvate, iar în locul lor să fie instituite Soviete revoluţionare. Ziua de lucru urma să fie limitată la 6 ore, iar minimul de salariu săptămînal urma să fie fixat la 7 lire sterline. Datoriile de stat, precum şi toate celelalte datorii urmau să fie anulate. Toate băncile, întreprinderile industriale şi comerciale şi mijloacele de transport urmau să fie naţionalizate»".

Dacă cele de mai sus sînt adevărate, trebuie să exprim imperialiştilor şi capitaliştilor englezi, respectiv organului lor de presă „Times" [59], cel mai bogat ziar din lume, cele mai vii mulţumiri pentru excelenta lor propagandă în favoarea bolşevismului. Continuaţi în acelaşi spirit, domnilor de la „Times", voi duceţi foarte bine Anglia spre victoria bolşevismului !

Publicat în septembrie 1919, în revista „Kommunisticeskii internaţional" nr. 5

Se tipăreşte după manuscris, confruntat cu textul apărut în revistă

www.dacoromanica.ro

DESPRE LIBERTATEA COMERŢULUI DE CEREALE

PRINCIPALA CONDIŢIE A VICTORIEI

Cum să consolidăm victoria asupra lui Kolceak ? cum s-o ducem pînă la capăt, nimicindu-l pe Denikin ? cum să facem cu neputinţă orice noi încercări din partea moşierilor, capitaliştilor şi chiaburilor de a redobîndi puterea, moşiile, capitalul şi dominaţia asupra muncitorilor şi ţăranilor ?

Această problemă este în fond identică cu aceea a soartei întregii revoluţii socialiste din Rusia. Este o problemă care preocupă pe orice muncitor şi ţăran conştient. Şi nu e greu de înţeles că la baza întregii construcţii socialiste stă acum problema aprovizionării.

A strînge toate surplusurile de cereale în mîinile Puterii sovietice centrale şi a le repartiza în mod just înseamnă a face invincibilă Armata noastră Roşie, a zdrobi definitiv pe Kolceak şi pe Denikin, a reface industria şi a asigura o producţie şi o repartiţie socialistă justă, a asigura o ordine socialistă deplină.

Avem deja suficientă experienţă în munca de aprovizionare şi pe tărîmul construcţiei socialiste pentru a ne putea face o idee clară atît despre proporţiile acestei sarcini cît şi despre mijloacele pentru îndeplinirea ei. Noi ştim cît de dificilă este ea, dar totodată ştim din experienţă că am găsit calea justă pentru îndeplinirea ei şi că, concentrîndu-ne mai mult asupra acestei sarcini, sporindu-ne energia, încordîndu-ne puterile, perfecţionînd aparatul, o *vom putea* îndeplini pînă la capăt.

www.dacoromanica.ro

De la 1 august 1917 pînă la 1 august 1918, statul a colectat 30 000 000 de puduri de cereale. De la 1 august 1918 pînă la 1 august 1919 a colectat circa 105 000 000, adică de 3 ori şi jumătate mai mult, deşi în această perioadă nu dispuneam de loc de regiunea Donului, de Caucazul de nord şi de Siberia apuseană, aproape că nu dispuneam de Ucraina, adică de regiunile cele mai bogate în cereale.

Dacă în 1919 vom avea o recoltă bună, vom putea colecta o cantitate foarte mare de cereale, poate 400 000 000 de puduri şi chiar mai mult. Atunci vom spori enorm producţia de combustibili, de material lemnos, de cărbune etc. Atunci vom reface industria şi vom păşi definitiv pe calea largă a construcţiei socialiste planificate. Atunci vom învinge pe deplin specula, vom stîrpi această odioasă moştenire a capitalismului, care acum vatămă atît de mult, pretutindeni, mlădiţele socialismului.

CALEA SIGURĂ SPRE VICTORIE

Cifrele citate mai sus învederează importantele succese pe care Puterea sovietică le-a obţinut în domeniul aprovizionării, în condiţii nespus de grele. Dar cifrele cele mai precise, faptele cele mai indiscutabile sînt contestate sau trecute sub tăcere atunci cînd e vorba de interesele egoiste ale burgheziei, ale capitaliştilor, ale speculanţilor şi chiaburilor.

Cercetări precise cu privire la alimentaţia muncitorului de la oraş au arătat că numai (aproximativ) jumătate din produse el le primeşte de la stat, de la Comisariatul aprovizionării, iar cealaltă jumătate şi-o procură pe piaţa „liberă", adică de la speculanţi, cu deosebirea că prima jumătate îl costă *o zecime* din totalul cheltuielilor sale pentru alimente, în timp ce a doua jumătate îl costă *nouă zecimi*.

Speculanţii iau şapte piei de pe muncitorul înfometat. Ei îl pradă fără pic de ruşine. Şi ştim cu toţii ce dezmăţ al speculei, hoţiei şi crimei, ce nesfîrşită sursă de chinuri ale foamei pentru masa muncitorilor şi de îm-

www.dacoromanica.ro

bogăție pentru un mănunchi de șnapani înseamnă faimoasa „*libertate a comerțului*" de cereale.

Și, cu toate acestea, se găsesc oameni care apără libertatea acestui comerț!

Guvernul nostru muncitoresc-țărănesc, întreaga Republică sovietică, întreaga noastră societate socialistă în curs de făurire duc o luptă nespus de grea, extrem de crîncenă și de înverșunată, o luptă pe viață și pe moarte împotriva capitalismului, împotriva speculei, împotriva libertății comerțului de cereale. Aceasta este lupta cu efectele cele mai adînci și mai radicale, lupta cea mai cotidiană și mai de masă dintre capitalism și socialism. De această luptă depinde soarta revoluției noastre. Și se mai găsesc oameni care-și zic „socialiști", social-democrați, menșevici, „socialiști-revoluționari" și care în această luptă ajută capitalismul împotriva socialismului! În problema politicii Puterii sovietice în domeniul aprovizionării, cei mai buni dintre ei, care au o atitudine cît se poate de ostilă față de Kolceak și Denikin, față de *capitaliști*, se situează constant de partea *capitalismului*, cerînd mici concesii în favoarea „aparatului comercial particular", în favoarea „inițiativei particulare" etc. etc.

În fond, dacă privim lucrurile cu atenție, dacă ne gîndim bine la mobilurile luptei împotriva Puterii sovietice, ajungem la următoarea concluzie: adversarii Puterii sovietice se împart în două grupuri mari. Amîndouă aceste grupuri apără capitalismul împotriva socialismului. Unul dintre ele o face în mod bestial și cras interesat; grupul acesta îl alcătuiesc moșierii, capitaliștii, chiaburii, Denikinii, Kolceakii, sutele negre, cadeții. Celălalt grup apără capitalismul „ideologicește", adică în mod dezinteresat, fără să fie mînat de interese directe, personale, îl apără dintr-o prejudecată, de teama noului; grupul acesta îl alcătuiesc menșevicii și eserii. Ei sînt ultimii apărători „ideologici" ai capitalismului. Și de aceea nu e de loc întîmplător faptul că Kolceakii și Denikinii, capitaliștii ruși și toți capitaliștii de peste hotare acționează sub paravanul menșevicilor și al eserilor, sub steagul *lor*, repetînd lozincile și frazele *l o r* despre „libertate" în general, despre

www.dacoromanica.ro

„democraţie“ în general, despre iniţiativa „particulară“ (capitalistă, comercială) etc. etc.

Capitaliştii deştepţi îşi dau seama că poziţia „ideologică“ a menşevicilor şi eserilor le serveşte lor, clasei lor, capitalismului *„lor“*, pe cîtă vreme menşevicii şi eserii, asemenea tuturor socialiştilor mic-burghezi de pretutindeni şi dintotdeauna, nu înţeleg acest lucru. Ei se tem de un război pe viaţă şi pe moarte împotriva comerţului liber cu cereale, ei vor să i se facă acestuia concesii, să fie admis măcar în parte, vor „pace“ şi bună înţelegere cu el.

CE ÎNSEAMNĂ LIBERTATEA COMERŢULUI DE CEREALE?

Libertatea comerţului de cereale înseamnă reîntoarcerea la capitalism, la atotputernicia moşierilor şi a capitaliştilor, la lupta acerbă dintre indivizi pentru înavuţire, la „libera“ îmbogăţire a cîtorva, la mizeria maselor, la veşnica lor aservire, aşa cum o vedem în toate statele burgheze, inclusiv republicile cele mai libere şi mai democratice.

Întrebaţi pe orice om al muncii, pe orice muncitor sau ţăran şi chiar pe orice intelectual dacă vrea astfel de „rînduieli“ şi vi se va răspunde că nu. Din nenorocire însă, foarte mulţi oameni ai muncii şi îndeosebi mulţi ţărani *nu înţeleg* legătura dintre libertatea comerţului de cereale şi atotputernicia moşierilor şi capitaliştilor, şi tocmai în aceasta constă primejdia.

Scris în august 1919

Publicat pentru prima oară în 1930, în revista „Proletarskaia Revoliuţiia“ nr. 5

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC AL C.C. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA LUI MAMONTOV

1

Proiect de rezoluţie a Biroului Politic al C.C.

Considerînd că operaţiile întreprinse de Mamontov [60] prezintă o gravitate deosebită şi că trebuie luate *măsuri urgente* pentru nimicirea *cît mai rapidă* a detaşamentului său, Biroul Politic hotărăşte :

1) se atrage din nou atenţia comisarului poporului pentru poştă şi telegraf şi a comisarului poporului pentru căile de comunicaţie asupra necesităţii de a se încorda toate forţele pentru *îmbunătăţirea comunicaţiilor poştale şi telegrafice în raionul operaţiilor desfăşurate de Mamontov* şi *accelerarea transporturilor de trupe* în acelaşi raion.

2) Se trasează ca sarcină tov. Troţki

(a) să întocmească un proiect de chemare telegrafică către organizaţiile de partid din acest raion, *cerîndu-li-se pentru a doua oară* să dea dovadă de mai multă energie ;

(b) să participe împreună cu tov. Laşevici (care va păstra dreptul de comandă unică) la toate operaţiile pentru lichidarea definitivă a detaşamentului lui Mamontov, pentru ca în toate aceste operaţii autoritatea Comitetului Central şi a Consiliului militar-revoluţionar să se facă simţită mai repede şi mai categoric [61] ;

(c) să cheme din guberniile Tver, Kostroma, Iaroslavl şi Ivanovo-Voznesensk voluntari care să lupte împotriva lui Mamontov,

www.dacoromanica.ro

2

Trebuie întocmit imediat *un proiect* de directive din partea Biroului Politic al Comitetului Central.

Se va declara că din punct de vedere politic este necesar :

1) Să se accelereze prin toate mijloacele deplasarea la Petrograd a Diviziei bașkire Belebei Skaia și să se ia măsuri cît mai energice pentru efectuarea ei ;

2) Divizia 21, după ce se vor fi luat suficiente măsuri pentru asigurarea Tulei și, în general, pentru apărarea nordului împotriva lui Mamontov, va fi transferată, în cea mai mare parte, pe Frontul de sud, cu dublul scop de a cădea în spatele lui Mamontov, dinspre sud, și de a participa la luptele de pe Frontul de sud.

3

Propun de asemenea ca hotărîrea Biroului Politic (cu privire la măsurile împotriva lui Mamontov) să fie completată după cum urmează :

1) în caz de încercuire, se vor numi în *fiecare sector*, (de 10—30 de verste etc.) *comandanți de sector*, dintre care 1—2 să fie comuniști ;

2) cei care refuză să iasă din vagoane vor fi împușcați pe loc ;

3) se vor lua și alte măsuri draconice pentru întărirea disciplinei.

Să se prevadă că aceste măsuri vor putea fi luate printr-o *hotărîre* adoptată de *Laşevici + Troţki.*

((Trenurile cu trupe să fie dirijate spre sud
încă **înainte** de a ajunge la Moscova.))

+ 3) *Să se accelereze* trimiterea *fiecărui eşalon* al Diviziei 21 pentru acțiuni imediate împotriva lui Mamontov, adăugîndu-se *(dacă trebuie)* un număr de comuniști.

Scris la sfîrșitul lunii august 1919

Publicat pentru prima oară în 1942 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII FĂRĂ PARTID DIN RAIOANELE BASMANNÎI, LEFORTOVO, ALEKSEEVSKI ŞI SOKOLNIKI [62] 3 SEPTEMBRIE 1919

Tovarăşi ! Permiteţi-mi să aduc salutul meu conferinţei dv., conferinţă a muncitorilor şi ostaşilor roşii fără partid, la care participă şi promoţia de comandanţi roşii a şcolii de artilerie. Adunarea de faţă a fost convocată pentru a discuta problemele legate de consolidarea orînduirii noastre de stat şi a aparatului nostru de stat.

În toate ţările, masele muncitoreşti trăiesc în asuprire. Ele nu beneficiază de cuceririle culturii capitaliste, deşi tocmai masele muncitoare trebuie să constituie baza întregii vieţi de stat. Tovarăşi, la noi masele muncitoare constituie baza, temelia Republicii sovietice. Imediat după victoria oamenilor muncii în februarie 1917, în întreaga Rusie au început să fie create Soviete. Ideea de Soviete nu a apărut pentru prima oară în 1917 ; ea s-a născut încă în 1905. Încă pe atunci au existat Soviete de deputaţi ai muncitorilor. După Revoluţia din Octombrie, Puterea sovietică a fost întîmpinată cu simpatie de muncitorii din toate ţările. Acest lucru se explică prin profunde cauze interne.

Permiteţi-mi, tovarăşi, să mă opresc asupra principalelor elemente de bază ale vieţii politice a Rusiei Sovietice. Nu dispun de materiale precise pentru a vă putea înfăţişa situaţia economică a republicii noastre ; de această situaţie se vor ocupa, după toate probabilităţile, alţi tovarăşi, care vor vorbi în special despre politica guvernului muncitoresc-ţărănesc în domeniul aprovizionării ; în-

www.dacoromanica.ro

trucît mă priveşte, mă voi limita exclusiv la latura ei politică.

Pentru a putea înţelege mai bine esenţa situaţiei Puterii sovietice, trebuie să aruncăm o privire retrospectivă şi să examinăm cu atenţie mersul revoluţiei noastre, începînd din 1917. În revoluţia noastră deosebim două faze: prima — faza kerenskiadei şi a aventurii korniloviste, care a precedat Puterea sovietică, şi a doua — faza Kaledinilor, Kolceakilor şi Denikinilor, în care se urmăreşte distrugerea Puterii sovietice. Orice muncitor, chiar dacă nu e membru de partid, orice om al muncii trebuie să-şi pună întrebarea: de ce au avut loc la noi aceste două faze şi de ce sînt ele reciproc legate?

Tovarăşi! Fiecare muncitor, fiecare ostaş al Armatei Roşii, fiecare om al muncii trebuie să se întrebe de ce Puterea noastră sovietică este acuzată că recurge la teroare, de ce se spune că bolşevicii sînt nişte dictatori, nişte başbuzuci. Pe de altă parte, orice om al muncii trebuie să se întrebe de ce s-au prăbuşit atît de uşor guvernele lui Kerenski, Kaledin şi Kolceak. Ştiţi cu toţii că în timpul guvernării lui Kerenski întreaga Rusie era acoperită de o reţea de Soviete de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor, dar, alături de ele, burghezia deţinea în mîinile ei întreaga putere. Burghezia se bucura de sprijinul aliaţilor, care voiau ca Rusia să continue războiul; însăşi burghezia rusă dorea să continue războiul, pentru a căpăta Dardanelele. Tocmai de aceea guvernul burghez al lui Kerenski, susţinut de menşevici şi de eseri, nu voia şi nu putea să publice tratatele secrete pe care guvernul lui Nicolaie Sîngerosul le încheiase cu aliaţii. În felul acesta, cu ajutorul menşevicilor şi al eserilor şi recurgînd la minciuni, burghezia a ţinut sub puterea ei masele muncitoare.

Vă amintiţi cu toţii că, la începutul revoluţiei din 1917, Sovietele numărau puţini deputaţi bolşevici. În iunie, de pildă, la primul Congres al Sovietelor [63], ei nu reprezentau nici măcar a şaptea parte. Bolşevicii pot avea asupra oamenilor muncii o influenţă dizolvantă — spuneau despre noi burghezia şi aşa-zisele partide socialiste ale menşevicilor şi eserilor. Dar ce făcea pe vremea

www.dacoromanica.ro

aceea guvernul burghez al lui Kerenski ? El hrănea masele muncitoare numai cu promisiuni, pe care însă nu şi le îndeplinea. Legea agrară n-a fost promulgată. Iar atunci cînd comitetele agrare încercau să ia pămîntul moşieresc pentru a-l împărţi ţăranilor săraci, membrii lor erau arestaţi. Oamenilor muncii le devenea tot mai clar că această cîrmuire nu le va da nimic. Ei au început să-şi dea seama că numai puterea lor, puterea muncitorilor şi a ţăranilor săraci, le poate da ceva.

Tot pe vremea aceea s-a produs marşul lui Kornilov asupra Petrogradului. Marşul lui Kornilov n-a fost ceva întîmplător : el a fost o urmare a politicii de amăgeli a guvernului Kerenski, care a căutat tot timpul să realizeze o împăcare între moşieri şi ţărani, între oamenii muncii şi exploatatori, între muncă şi capital. Şi atunci moşierii, ofiţerii, capitaliştii au hotărît să ia definitiv întreaga putere în mîinile lor. De aceea s-a şi produs marşul lui Kornilov. Sovietele au înţeles primejdia şi s-au unit împotriva lui Kornilov. Cînd însă şi după aceasta guvernul burghez al lui Kerenski şi-a continuat politica de amăgeli, conştiinţa maselor muncitoreşti a început să crească rapid şi, în acelaşi timp, a început să crească rapid, încă înainte de Revoluţia din Octombrie, numărul deputaţilor bolşevici în Soviete. Iar în Octombrie, cînd am luat în mîinile noastre puterea, menşevicii şi eserii care se plimbau prin Smolnîi ne-au ameninţat că vine frontul şi ne mătură de pe faţa pămîntului. Drept răspuns, noi le rîdeam în faţă, căci ştiam că masele muncitoare vor înţelege explicaţiile noastre, că aceste mase sînt pentru puterea oamenilor muncii, deci pentru puterea Sovietelor. Într-adevăr, cînd au început să vină la Petrograd numeroase delegaţii de pe front, noi ne-am străduit să le explicăm cum stau lucrurile şi toate au trecut de partea noastră. Pentru dv., oameni ai muncii fără partid, acesta este un exemplu concret. Orice om al muncii, orice muncitor, orice ostaş al Armatei Roşii trebuie să tragă învăţăminte din istoria guvernului Kerenski, care — repet — voia să împace interesele moşierilor cu cele ale ţăranilor, interesele muncitorilor cu cele ale patronilor, interesele muncii cu cele ale capitalului.

www.dacoromanica.ro

S-ar părea că guvernul Kerenski trebuia să fi fost puternic din moment ce se bucura de sprijinul guvernelor burgheze aliate, şi totuşi vedem că s-a prăbuşit. S-a prăbuşit pentru că se menţinea prin amăgirea poporului şi era lipsit de teren sub picioare. El a promis oamenilor muncii alegeri generale, dar numai pentru a arunca astfel praf în ochii maselor muncitoare, pentru a le abate atenţia de la adevărata stare de lucruri. De aceea, după Revoluţia din Octombrie, cînd proletariatul a luat puterea în propriile sale mîini, el şi-a organizat în primul rînd organe de conducere proprii — Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor.

Guvernul muncitorilor şi ţăranilor a curmat imediat politica de duplicitate a guvernului burghez al lui Kerenski. Primul pas al Consiliului Comisarilor Poporului a fost publicarea tratatelor secrete pe care guvernul lui Nicolaie Sîngerosul le încheiase cu foştii noştri aliaţi. Guvernul muncitorilor şi ţăranilor a declarat răspicat că nu vrea să continue războiul pentru interesele burgheziei şi, fără să ţină seama de calomniile la care se dădeau năimiţii ei — menşevicii şi eserii —, a propus tuturor ţărilor beligerante să înceapă tratative de pace. Muncitorii din toate ţările au văzut atunci că Puterea sovietică nu doreşte să continue războiul. A fost încheiată pacea tîlhărească de la Brest, pe care tîlharii germani o impuseseră Rusiei neînarmate. În rîndurile maselor muncitoreşti conştiente din toate ţările se întărea şi creştea simpatia pentru Puterea sovietică. Cînd însă guvernele burgheze ale Antantei au silit pe tîlharii germani să semneze o pace şi mai grea, şi mai tîlhărească, muncitorii din toate ţările şi-au dat seama că au fost minţiţi tot timpul. Au început atunci să răsune, tot mai puternice şi mai numeroase, glasurile lor de protest împotriva acelora care-i minţiseră. Muncitorii au început să revendice instaurarea puterii maselor muncitoare — a muncitorilor şi ţăranilor, instaurarea puterii Sovietelor.

Iată de ce s-au prăbuşit atît de repede guvernele burgheze conduse de Kerenski şi de Kolceak, care erau sprijiniţi de menşevici şi de eseri. (Ştiţi cu toţii că menşevicul Maiski a făcut parte din guvernul Siberiei [64].) Menşevicii,

www.dacoromanica.ro

eserii şi cehoslovacii, sprijiniţi de burghezia străină, s-au unit cu toţii mai întîi în lupta împotriva bolşevicilor, iar apoi pe platforma creării unui guvern democratic al întregului popor. În realitate însă ce vedem ? În Siberia, ofiţeri de teapa lui Kolceak au alungat Adunarea constituantă şi au instaurat puterea ofiţerilor, a capitaliştilor şi a moşierilor. Masele muncitoare din Siberia s-au convins astfel din propria lor experienţă că sînt înşelate, şi de aceea Armata Roşie a reuşit să cucerească atît de lesne şi într-un timp atît de scurt întreaga Siberie, căci acum i-au venit în ajutor înşişi muncitorii şi ţăranii siberieni.

Să vedem acum, tovarăşi, de ce se spune că bolşevicii uzează de violenţă, că bolşevicii sînt dictatori ? Şi cum se explică faptul că toţi aceia care au fost alături de menşevici, de eseri, de cehoslovaci şi de Kolceak s-au îndepărtat curînd de ei ? De ce moşierii, capitaliştii şi ofiţerii din guvernul Siberiei, de îndată ce au pus mîna pe putere, i-au alungat pe menşevici şi pe eseri şi l-au pus în locul lor pe Kolceak ? De ce s-a destrămat atît de repede această cîrmuire, care era sprijinită din toate părţile ? Pentru că prin toate vorbele şi faptele lor ei nu urmăreau decît să înşele şi să mintă poporul. Pentru că ei nu şi-au ţinut cuvîntul şi nu au dat poporului nici Adunare constituantă, nici putere populară şi nici vreo altă putere democratică ; ei au instaurat acolo dictatura moşierilor şi a ofiţerilor.

Tovarăşi, în virtutea intereselor ei de clasă, burghezia a fost nevoită să mintă şi să înşele pe oamenii muncii. Toate astea le-au înţeles muncitorii şi ţăranii. Ei au înţeles că numai atunci cînd puterea va aparţine oamenilor muncii nu va mai fi minciună, nu va mai fi înşelătorie şi nu vor mai fi grozăviile prin care au trebuit şi mai trebuie să treacă şi astăzi proletariatul şi ţărănimea săracă după patru ani de război, cînd la putere se afla burghezia. Proletariatul a înţeles că nu există decît o singură ieşire — răsturnarea puterii capitaliştilor, că o împăcare între muncă şi capital, de care vorbesc tot timpul menşevicii şi eserii, este cu desăvîrşire exclusă. Într-adevăr, scump de tot, cu preţul a zeci de mii de oameni împuşcaţi şi omorîţi în bătăi, şi-au plătit credulitatea mun-

www.dacoromanica.ro

citorii şi ţăranii siberieni. Noi am trecut prin experienţa amară a sîngerării muncitorilor şi ţăranilor siberieni, dar ştim că această experienţă le va fi învăţătură de minte. Această experienţă este cel mai bun dascăl de bolşevism pentru muncitori şi ţărani. După ce vor trece prin ea, masele muncitoare vor înţelege că nu există cale de mijloc. Ori puterea muncitorilor şi ţăranilor, adică puterea Sovietelor, ori puterea capitaliştilor şi moşierilor ; altă alegere nu există. Burghezia încearcă prin violenţă şi prin amăgeli să întunece conştiinţa oamenilor muncii, dar, ca un castel de cărţi de joc, toate încercările ei eşuează lamentabil în faţa conştiinţei crescînde a proletariatului şi a ţărănimii sărace.

Aventura lui Denikin, care repetă în Ucraina experienţa lui Kolceak, va face ca muncitorii şi ţăranii ucraineni să înţeleagă ce greşeală fac ei acum că nu luptă destul de energic împotriva lui. Noi ştim că dominaţia samavolnică a lui Denikin în Ucraina îi va oţeli pe muncitorii şi ţăranii ucraineni şi-i va face să apere puterea muncitorească-ţărănească nu în vorbe, ci în fapte, aşa cum o apără acum fraţii noştri siberieni. Puterea muncitorească-ţărănească spune ţăranilor şi tuturor oamenilor muncii : „Veniţi cu noi, construiţi-vă statul vostru proletar. Priviţi ce se întîmplă sub Kolceak şi Denikin şi veţi vedea cum e viaţa sub altă putere de stat decît cea sovietică". Pentru noi această experienţă este cea mai bună agitaţie.

O putere muncitorească-ţărănească trainică zdrobeşte orice comploturi albgardiste organizate împotriva ei. Cu o mătură de fier alungă ea pe trădătorii din rîndurile sale. Puterea muncitorească-ţărănească a creat Armata Roşie, a încadrat-o cu specialişti, care sînt înconjuraţi de o serie întreagă de comisari comunişti. Cei cîţiva zeci de specialişti care s-au dovedit a fi trădători au fost azvîrliţi afară din rîndurile Armatei Roşii, în timp ce miile, zecile de mii de specialişti militari care îşi îndeplinesc cinstit îndatoririle rămîn în rîndurile Armatei Roşii a muncitorilor şi ţăranilor. Aceasta este experienţa principală şi esenţială dobîndită în domeniul emancipării şi eliberării politice a maselor muncitoare.

www.dacoromanica.ro

Toate lucrurile despre care v-am vorbit astăzi, tovarăşi, încep să le devină clare oamenilor muncii din alte ţări. Pretutindeni creşte şi se lărgeşte mişcarea maselor muncitoreşti, care cer instaurarea Puterii Sovietelor. În Germania, precum ştiţi, în fruntea guvernului se află acum menşevicii, care sînt sprijiniţi de forţa armată a Antantei, dar, cu toate acestea, muncitorii germani cer instaurarea Puterii Sovietelor. Şi guvernul german s-a văzut de curînd nevoit să introducă în constituţie un punct prin care în întreaga Germanie se înfiinţează Soviete de deputaţi ai muncitorilor. Dar aceste Soviete n-au dreptul să discute problemele politice care interesează ţara. După constituţia social-trădătorilor, Sovietele germane au dreptul să discute numai situaţia economică a ţării. Noi primim foarte puţine ştiri din celelalte state ale Europei occidentale, deoarece sîntem din toate părţile înconjuraţi de duşmani, dar ştirile care ne parvin arată că mişcarea probolşevică creşte şi se întăreşte. Vă voi relata un mic episod care a avut loc în Franţa şi care demonstrează, mai grăitor ca orice, justeţea argumentelor mele, fiind cît se poate de instructiv. În Franţa apar două ziare bolşevice. Unul dintre ele urma să apară sub denumirea „Bolşevicul", dar cenzura (în Franţa democratică există cenzură !) a interzis acest titlu ; atunci ziarul a apărut sub denumirea „Titlul cenzurat" [65]. Muncitorul care cumpără acest ziar şi citeşte acest titlu adaugă singur : „Bolşevicul". (Aplauze furtunoase.)

În încheiere, tovarăşi, îngăduiţi-mi să vă împărtăşesc o veste pe care am primit-o astăzi de la tov. Zinoviev, preşedintele Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Petrograd. Tov. Zinoviev îmi comunică că la Petrograd au fost debarcaţi o sută de prizonieri estoni, care i-au relatat că în Estonia albgardistă a avut loc o conferinţă a muncitorilor fără partid organizaţi în sindicate. La această conferinţă au participat 417 delegaţi, dintre care numai 33 menşevici, iar toţi ceilalţi bolşevici ! (Aplauze furtunoase.) Conferinţa a cerut încheierea păcii cu Rusia. Cînd englezii au aflat despre aceasta, un reprezentant al lor a venit la conferinţă şi a propus să se adopte o hotărîre pentru răsturnarea guvernului

www.dacoromanica.ro

albgardist din țară ; drept răspuns însă, muncitorii l-au alungat și au cerut încheierea păcii cu Rusia și revenirea la o viață pașnică. Atunci conferința a fost dizolvată. O sută de delegați au fost trimiși în Rusia „să caute bolșevismul", dar 26 au fost arestați și se află în primejdie de a fi împușcați. La acest act al Estoniei albgardiste, noi am răspuns printr-o chemare adresată muncitorilor și populației estone, iar guvernului de acolo i-am declarat că vom împușca pe toți ostaticii aflați la noi [66]. (Aplauze.) Și se știe doar că guvernul de acolo e sprijinit de menșevici și de eseri !

La conferința fără partid a sindicatelor ei, mica Estonie a dat răspunsul cuvenit puternicei Anglii, care ne-a amenințat pe noi cu alianța celor paisprezece state [67].

În încheierea cuvîntării mele, îngăduiți-mi să exprim convingerea că Rusia Sovietică, care timp de doi ani a ieșit mereu biruitoare în interiorul țării, va birui curînd puterea burgheziei în lumea întreagă. (Aplauze furtunoase.)

„Pravda" nr. 201
din 11 septembrie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

INTRODUCEREA PRINCIPIULUI CONDUCERII UNICE LA CENTRALA TEXTILELOR, ÎN LOCUL CONDUCERII PRIN COLEGII PROIECT DE HOTĂRÎRE

A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [68]

1) Consiliul economic superior va reduce treptat numărul membrilor în colegii, studiind totodată experienţa conducerii unice exercitate fie de comunişti, fie de specialişti asistaţi de comisari comunişti.

2) Paralel cu principiul dezbaterii şi luării de hotărîri în colectiv se va urmări fără abatere introducerea răspunderii personale atît pentru îndeplinirea unor anumite munci, cît şi pentru executarea unor operaţii izolate.

3) Peste două luni, Consiliul economic superior şi celelalte comisariate care au întreprinderi vor prezenta rapoarte asupra îndeplinirii *efective* a acestor sarcini (indicînd, printre altele, numărul muncitorilor care învaţă în practică munca de conducere şi stagiul lor în această privinţă).

Scris la 4 septembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1945, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUM ÎI FOLOSEŞTE BURGHEZIA PE RENEGAŢI

Posturile noastre de radio interceptează radiograme din Carnarvon (Anglia), Paris şi din alte centre europene. Parisul este acum centrul alianţei mondiale a imperialiştilor, şi de aceea emisiunile postului său de radio prezintă adesea un interes deosebit. De curînd, la 13 septembrie, postul de radio guvernamental din acest centru al imperialismului mondial a anunţat tuturor ţărilor apariţia unei noi cărţi îndreptate împotriva bolşevismului, scrisă de cunoscutul renegat Karl Kautsky, unul dintre conducătorii Internaţionalei a II-a.

Milionarii şi miliardarii nu irosesc pentru fleacuri timpul consacrat emisiunilor oficiale de radio. Lor li s-a părut necesar să vestească lumii întregi noua campanie a lui Kautsky. În lupta lor împotriva bolşevismului în creştere, ei sînt nevoiţi să se agaţe de orice — chiar şi de un pai, chiar şi de cartea lui Kautsky. Mulţumim din inimă domnilor milionari francezi că ne ajută atît de bine să propagăm bolşevismul ! Ei ne ajută foarte mult expunînd batjocurii banalele şi filistinele filipice ale lui Kautsky împotriva bolşevicilor !

Astăzi, 18 septembrie, mi-a fost adus numărul din 7 septembrie al ziarului „Vorwärts“ [69], organul de presă al social-şoviniştilor germani, al asasinilor lui K. Liebknecht şi R. Luxemburg, număr care conţine o recenzie a lui Friedrich Stampfer la această nouă carte a lui Kautsky („Terorism şi comunism“), cu o serie de citate din textul cărţii recenzate [70]. Comparînd recenzia lui

www.dacoromanica.ro

Stampfer cu ştirea transmisă de postul de radio Paris, vedem că, după toate probabilităţile, ştirea a fost alcătuită pe baza acestei recenzii. Domnii Scheidemann şi Noske, scutierii burgheziei germane şi călăii comuniştilor germani, aduc elogii cărţii lui Kautsky şi se unesc cu imperialiştii Antantei în lupta împotriva comunismului internaţional. E un spectacol extrem de instructiv! Iar menşevicii noştri, aceşti tipici reprezentanţi ai Internaţionalei galbene, de la Berna, n-au găsit cuvinte pentru a-şi exprima indignarea în legătură cu faptul că eu l-am numit pe Kautsky (în cartea mea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky") lacheu al burgheziei *.

Acestea sînt faptele, domnilor, oricît v-aţi supăra! Doar nu veţi pretinde că scheidemanniştii de la „Vorwärts" şi milionarii Antantei s-au înţeles cu mine să-l laude pe Kautsky şi să-l folosească drept unealtă în lupta lor împotriva bolşevismului mondial. Kautsky s-a dovedit a fi în realitate faţă de burghezie — chiar dacă el nu-şi dă seama de acest lucru şi nu-l doreşte — exact ceea ce am spus eu.

Pentru a vă arăta pînă unde a ajuns această renegare a socialismului şi a revoluţiei, camuflată sub denumirea de marxism, vom reproduce cîteva dintre cele mai „teribile" învinuiri aduse de Kautsky bolşevicilor.

„...Kautsky arată în mod amănunţit — scrie Stampfer — cum în cele din urmă bolşevicii ajung întotdeauna la rezultate contrare ţelului urmărit de ei: deşi au fost împotriva pedepsei cu moartea, acum recurg la execuţii în masă..."

În primul rînd, este o minciună sfruntată că bolşevicii ar fi fost împotriva pedepsei cu moartea într-o perioadă de revoluţie. La Congresul al II-lea, din 1903, al partidului nostru, cînd a luat naştere bolşevismul, a fost elaborat programul partidului, iar în procesele-verbale ale congresului putem citi că ideea de a include în program revendicarea desfiinţării pedepsei cu moartea a provocat doar exclamaţii ironice: „şi pentru Nikolai al II-lea?" [71] Nici chiar menşevicii nu s-au încumetat în

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p 243—349. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1903 să pună la vot propunerea de a se desființa pedeapsa cu moartea pentru țar. Iar în 1917, în timpul guvernării lui Kerenski, am scris în „Pravda" că nici un guvern revoluționar nu se poate dispensa de pedeapsa cu moartea și că întrebarea este numai *împotriva cărei clase* folosește respectivul guvern arma pedepsei capitale. Kautsky s-a dezvățat să gîndească în chip revoluționar și s-a împotmolit în oportunismul filistin în așa măsură, încît nici nu-și poate imagina că un partid proletar revoluționar a putut admite deschis, cu mult înainte de victoria sa, necesitatea pedepsei cu moartea pentru contrarevoluționari ! De aceea „onestul" Kautsky, fiind un om onest și un oportunist onest, debitează fără pic de jenă minciuni despre adversarii săi.

În al doilea rînd, dacă acest om ar fi avut măcar un pic de înțelegere a ceea ce este o revoluție, el nu ar fi putut uita că e vorba acum nu de revoluție în general, ci de o revoluție care se naște din marele măcel imperialist al popoarelor. Este oare de conceput o revoluție proletară — izvorîtă dintr-un asemenea război — fără comploturi și atentate contrarevoluționare din partea zecilor și sutelor de mii de ofițeri proveniți din clasa moșierilor și a capitaliștilor ? Este oare de conceput un partid muncitoresc revoluționar care să nu pedepsească cu moartea asemenea acțiuni într-o perioadă de crîncen război civil și de comploturi din partea burgheziei în scopul de a organiza o invazie de trupe străine pentru răsturnarea guvernului muncitoresc ? Nimeni, afară doar de niște pedanți ridicoli și iremediabili, nu ar putea răspunde la aceste întrebări altfel decît negativ. Dar Kautsky, care altădată știa să pună problemele în cadrul lor istoric concret, s-a dezvățat să le pună cum trebuie.

În al treilea rînd, dacă d-l Kautsky nu e în stare să se documenteze temeinic asupra subiectului tratat și debitează minciuni despre bolșevici, dacă nu știe să raționeze și nu e în stare nici măcar să pună problema particularităților unei revoluții izvorîte dintr-un război care a durat patru ani, el ar putea cel puțin să observe ce se petrece în jurul lui. Ce dovedește asasinarea Rosei Luxemburg și a lui Karl Liebknecht, săvîrșită de niște

www.dacoromanica.ro

ofiţeri în republica democrată germană ? Ce dovedeşte evadarea ofiţerilor care, judecaţi pentru comiterea acestui asasinat, au fost condamnaţi la pedepse revoltător de blînde ? Pus în faţa unor asemenea întrebări, d-l Kautsky şi întregul său partid „independent" (de proletariat, însă foarte dependent de prejudecăţile mic-burgheze) încearcă să scape prin văicăreli, reprobări şi lamentări filistine. Dar tocmai de aceea toţi muncitorii revoluţionari din lumea întreagă se îndepărtează tot mai mult de alde Kautsky, Longuet, MacDonald, Turati şi trec de partea comuniştilor, căci proletariatul revoluţionar are nevoie de *victorie* asupra contrarevoluţiei, şi nu de neputincioase declaraţii „reprobatoare" la adresa ei.

În al patrulea rînd, problema „terorismului" pare a fi problema centrală a cărţii lui Kautsky. Aceasta se vede atît din titlul ei, cît şi din următoarele cuvinte ale lui Stampfer : „...Kautsky are, fără îndoială, dreptate atunci cînd afirmă că principiul fundamental al Comunei nu a fost terorismul, ci sufragiul universal". În cartea mea „Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky" am citat suficiente dovezi care arată că o asemenea afirmaţie despre „principiul fundamental" e o adevărată batjocură la adresa marxismului. În momentul de faţă însă, sarcina mea este alta. Pentru a arăta cît valorează consideraţiile lui Kautsky despre „terorism", cui anume, *cărei clase* îi *servesc* ele, voi reproduce în întregime un mic articol scris în spirit *liberal*. Acest articol este în fond o scrisoare adresată redacţiei revistei liberale americane „Republica Nouă" („The New Republic", June 25-th 1919) [72]. Această revistă, care în linii generale reprezintă un punct de vedere mic-burghez, se deosebeşte în mod favorabil de mîzgălelile domnilor Kautsky, prin faptul că nu numeşte acest punct de vedere nici socialism revoluţionar, nici marxism.

Iată in extenso această scrisoare către redacţie :

„MANNERHEIM ŞI KOLCEAK

Domnule redactor ! Guvernele aliate au refuzat să recunoască guvernul sovietic al Rusiei din următoarele, cum spun ele, motive :

www.dacoromanica.ro

1. Guvernul sovietic este — sau a fost — un guvern germanofil (pro-german, adică situat de partea Germaniei).

2. Guvernul sovietic se menţine prin teroare.

3. Guvernul sovietic e nedemocratic şi nu reprezintă poporul rus.

În acelaşi timp însă, guvernele aliate au recunoscut de mult actualul guvern albgardist al Finlandei, aflat sub dictatura generalului Mannerheim, deşi este evident că :

1. Trupele germane i-au ajutat pe albgardişti să strivească republica socialistă Finlanda, iar generalul Mannerheim a trimis în repetate rînduri kaiserului telegrame în care îl asigura de toată simpatia şi de tot respectul său. Guvernul sovietic însă a depus o activitate energică pentru subminarea guvernului german, prin propaganda desfăşurată în rîndurile trupelor de pe frontul rus. Guvernul finlandez a fost infinit mai germanofil decît cel rus.

2. Venind la putere, actualul guvern al Finlandei a executat cu sînge rece, în decurs de cîteva zile, 16 700 de partizani ai fostei republici socialiste şi a aruncat în lagăre de concentrare, condamnîndu-i la moarte prin înfometare, alţi 70 000 de oameni. În Rusia însă, în perioada 1 noiembrie 1917—1 noiembrie 1918, au fost executaţi, după date oficiale, 3 800 de oameni, printre care şi numeroşi funcţionari sovietici corupţi, precum şi contrarevoluţionari. Guvernul finlandez a fost infinit mai terorist decît guvernul rus.

3. După ce a asasinat şi a închis în lagăre vreo 90 000 de socialişti şi după ce a izgonit peste graniţă, în Rusia, alţi 50 000 de socialişti — Finlanda este o ţară mică, în care numărul alegătorilor nu trece de 400 000 —, guvernul albgardist a socotit că îşi poate permite să ţină alegeri. Cu toate măsurile de precauţie, a fost aleasă o majoritate socialistă ; dar generalul Mannerheim, asemenea aliaţilor după alegerile de la Vladivostok, n-a confirmat nici unul dintre mandatele socialiste. Guvernul sovietic însă a privat de drepturi electorale pe toţi cei care îşi cîştigă existenţa altfel decît printr-o muncă folositoare. Guvernul finlandez a fost mult mai puţin democratic decît cel rus.

Exact la fel stau lucrurile şi în ceea ce-l priveşte pe marele campion al democraţiei şi al ordinii noi, amiralul Kolceak de la Omsk, pe care guvernele aliate l-au sprijinit, l-au aprovizionat, l-au echipat şi acum se pregătesc să-l recunoască oficial.

Prin urmare, fiecare argument pe care aliaţii l-au formulat împotriva recunoaşterii Sovietelor poate fi invocat cu mai mult temei — şi cu conştiinţa mai împăcată — împotriva lui Mannerheim şi a lui Kolceak. Totuşi, aceştia din urmă au fost recunoscuţi, în timp ce blocada în jurul Rusiei înfometate devine tot mai riguroasă.

Washington.

Stuart Chase".

Acest articol al unui liberal burghez dezvăluie cît se poate de bine toată ticăloşia domnilor Kautsky, Martov, Cernov, Branting şi a celorlalţi eroi ai Internaţionalei

www.dacoromanica.ro

galbene, de la Berna, şi trădarea comisă de ei faţă de socialism.

În primul rînd, e minciună sfruntată tot ce Kautsky şi toţi aceşti eroi spun despre Rusia Sovietică în problema terorismului şi a democraţiei. În al doilea rînd, ei apreciază evenimentele nu din punctul de vedere al luptei de clasă care se desfăşoară efectiv pe scară mondială şi într-o formă extrem de ascuţită, ci din punctul de vedere al unor mic-burghezi şi filistini care se jeluie gîndindu-se la ceea ce ar fi putut să fie dacă n-ar fi fost legătura dintre democraţia burgheză şi capitalism, dacă n-ar fi fost pe lume albgardiştii, dacă aceştia nu ar fi sprijiniţi de burghezia mondială etc. etc. În al treilea rînd, comparînd articolaşul american cu raţionamentele lui Kautsky & Co., vedem clar că rolul *obiectiv* al acestuia din urmă este acela de lacheu al burgheziei.

Burghezia mondială sprijină pe alde Mannerheim şi Kolceak, căutînd să sugrume Statul sovietic, pe care îl prezintă în mod fals drept stat terorist şi nedemocratic. Acestea sînt faptele. Iar Kautsky, Martov, Cernov & Co. nu fac decît să ţină isonul burgheziei atunci cînd repetă într-una cîntecul lor despre terorism şi democratism. Cu ajutorul acestui cîntec, amăgindu-i pe muncitori cu acest cîntec, burghezia mondială sugrumă revoluţia muncitorească. Onestitatea personală a „socialiştilor" care îl cîntă în mod „sincer", adică din extremă tîmpenie, nu schimbă cu nimic rolul lui obiectiv. „Oportuniştii oneşti", alde Kautsky, Martov, Longuet & Co., au devenit (prin nemaiauzita lor lipsă de caracter) *contrarevoluţionari* „oneşti".

Aceasta este realitatea.

Liberalul american a înţeles — nu datorită pregătirii sale teoretice, ci pur şi simplu observînd atent evenimentele pe o scară destul de largă, şi anume pe scară mondială —, a înţeles că *burghezia lumii întregi organizează şi poartă un război civil împotriva proletariatului revoluţionar*, sprijinind în acest scop pe Kolceak şi pe Denikin în Rusia, pe Mannerheim în Finlanda, pe lacheii burgheziei — menşevicii gruzini — în Caucaz, pe imperialiştii polonezi şi pe Kerenskii polonezi în Polonia, pe

www.dacoromanica.ro

Scheidemanniştii germani în Germania, pe contrarevoluţionarii (menşevici şi capitalişti) în Ungaria etc. etc.

Iar Kautsky, ca un adevărat filistin reacţionar, continuă să se lamenteze pe tema grozăviilor şi calamităţilor războiului civil! Aici nu numai că dispare orice urmă de conştiinţă revoluţionară, orice urmă de realism istoric (căci ar fi, în sfîrşit, cazul să se înţeleagă inevitabilitatea transformării războiului imperialist în război civil), ci se ajunge pur şi simplu la o repetare a lozincilor burgheziei, dîndu-i-se astfel un *ajutor direct;* aici Kautsky se dovedeşte a fi *în fapt de partea burgheziei* în războiul civil care, în lumea întreagă, ori se desfăşoară efectiv, ori se află în curs de vădită pregătire.

Cu zarva şi cu ţipetele sale, cu lamentările şi jeluirile sale pe tema războiului civil, Kautsky încearcă să ascundă faptul că, în calitate de teoretician, el a înregistrat un eşec total. Dreptatea s-a dovedit a fi de partea bolşevicilor, care în toamna anului 1914 au proclamat în faţa întregii lumi necesitatea *transformării războiului imperialist în război civil.* Reacţionarii de toate nuanţele se declarau indignaţi, zîmbeau ironic, dar *dreptatea* s-a dovedit a fi de partea bolşevicilor. Ca să-ţi ascunzi eşecul total, ca să-ţi ascunzi obtuzitatea, miopia, trebuie să cauţi să-i intimidezi pe micii burghezi cu grozăviile războiului civil. Este tocmai ceea ce face Kautsky ca om politic.

Ce absurdităţi ridicole debita el în acest scop se vede din următoarele. Speranţele într-o revoluţie mondială sînt lipsite de orice temei, afirmă Kautsky, şi ce credeţi dv., în ce constă argumentul lui? O revoluţie europeană după tipul celei ruse ar însemna, zice el, *„dezlănţuirea* (Entfessellung) *unor războaie civile în toată lumea pentru o întreagă generaţie"*, şi nu va fi dezlănţuirea unei adevărate lupte de clasă, ci *„a unei lupte fratricide între proletari"*. Pasajele culese cu litere cursive sînt citate din cartea lui Kautsky, pe care Stampfer le reproduce, bineînţeles, cu multă plăcere.

Şi cum să nu fie încîntaţi de aceste cuvinte nemernicii şi căliaii din tagma lui Scheidemann! „Conducătorul socialiştilor" caută să sperie poporul cu revoluţia şi să-l înde-

www.dacoromanica.ro

părteze de ea! Amuzant este însă faptul că d-l Kautsky n-a observat un singur lucru : sînt aproape doi ani de cînd atotputernica Antantă poartă război împotriva Rusiei și prin aceasta nu face decît să atîțe revoluția acasă la ea. Dacă revoluția ar începe cel puțin în prezent, fie chiar și în stadiul ei conciliator, fie și numai într-unul sau în două dintre marile state ale Antantei, aceasta ar curma *dintr-o dată* războiul civil din Rusia, ar elibera *dintr-o dată sute de milioane* de oameni din colonii, căci acolo indignarea și revolta clocotesc, și numai pumnul de fier al Europei le împiedică să izbucnească.

La Kautsky, pe lîngă faptul că în tot cursul războiului imperialist el și-a dat în vileag toată urîțenia josnicului său suflet de lacheu, mai intervine vădit acum și următorul motiv : el *s-a speriat* de caracterul îndelungat al războiului civil din Rusia. De frică, el a uitat că împotriva Rusiei luptă *burghezia lumii întregi*. O revoluție într-unul sau în două dintre marile state europene ar submina *definitiv* forțele burgheziei în general, dominația ei ar fi zdruncinată *din temelii* și ea nu ar mai găsi refugiu *nicăieri pe pămînt*.

În realitate, cei doi ani de război ai burgheziei mondiale împotriva proletariatului revoluționar din Rusia *sădesc speranțe* în inimile revoluționarilor din lumea întreagă, *dovedesc* că victoria *pe scară mondială* este extrem de apropiată și lesne de obținut.

Cît despre războiul civil „între proletari", am mai avut prilejul să auzim asemenea argumente de la alde Cernov și Martov. Pentru a releva toată mîrșăvia acestui argument, vom lua un exemplu concret. În timpul marii revoluții franceze, o parte din țărani, și anume țăranii din Vandeea, au luptat de partea regelui și împotriva republicii. În iunie 1848 și în mai 1871, o parte din muncitori s-au aflat în rîndurile trupelor lui Cavaignac și Gallifet, care căutau să sugrume revoluția. Ei bine, ce-ați spune dv. despre un om care ar declara : deplîng „războiul civil *dintre țărani* în Franța anului 1792", „pe cel dintre muncitori în anii 1848 și 1871" ? Ați spune că este un arhiipocrit apărător al reacțiunii, al monarhiei, al Cavaignacilor.

www.dacoromanica.ro

Şi aţi avea dreptate.

Numai un cretin sută-n sută ar putea să nu înţeleagă nici măcar acum că în Rusia se desfăşoară (iar în lumea întreagă începe sau se pregăteşte) un război civil între proletariat *şi burghezie*. Istoria nu cunoaşte şi nu va cunoaşte niciodată o luptă de clasă în care *o parte* a clasei înaintate să nu rămînă de partea reacţiunii. Acelaşi lucru se poate spune şi despre războiul civil. O parte dintre muncitorii înapoiaţi sprijină în mod inevitabil — un timp mai mult sau mai puţin scurt — burghezia. Dar numai nişte ticăloşi îşi pot justifica *prin aceasta* trecerea *lor* de partea burgheziei.

Pe plan teoretic vedem aici o lipsă de dorinţă de a înţelege un lucru pe care, începînd din 1914, îl atestă în chip vădit toate faptele întregii istorii a întregii mişcări muncitoreşti din toată lumea. Sciziunea din *rîndurile* clasei muncitoare — ale cărei vîrfuri sînt pînă-n măduva oaselor îmbibate de filistinism, de oportunism şi *corupte* prin „posturi grase" şi prin alte pomeni din partea burgheziei — s-a conturat pe scară mondială în toamna anului 1914 şi s-a precizat definitiv în anii 1915—1918. Refuzînd să vadă acest fapt istoric, învinuind pe comunişti de sciziune, Kautsky nu face decît să demonstreze pentru a mia oară rolul său de lacheu al burgheziei.

Timp de 40 de ani, din 1852 pînă în 1892, au vorbit Marx şi Engels despre *îmburghezirea* unei părţi a muncitorimii engleze (şi anume a vîrfurilor, a liderilor, a „aristocraţiei" ei) *datorită* privilegiilor coloniale ale Angliei, monopolurilor ei [73]. Este limpede ca lumina zilei că în secolul al XX-lea monopolurile imperialiste nu puteau să nu genereze, într-o serie întreagă de ţări, un fenomen similar cu cel din Anglia. În toate ţările avansate asistăm la pervertirea, la coruperea *liderilor clasei muncitoare* şi a *vîrfurilor* ei şi la trecerea lor de partea burgheziei, pentru că aceasta din urmă le împarte pomeni, oferă acestor lideri „posturi grase", aruncă acestor vîrfuri firimituri din profiturile ei, mută pe umerii muncitorilor înapoiaţi aduşi din alte ţări povara muncii celei mai brute şi mai prost retribuite, lărgeşte privilegiile „aristocraţiei clasei muncitoare" în comparaţie cu masa.

www.dacoromanica.ro

Războiul din anii 1914—1918 a dovedit definitiv că *liderii și vîrfurile* proletariatului, toți social-șoviniștii de teapa lui Gompers, Branting, Renaudel, MacDonald, Scheidemann etc., au trădat socialismul și au trecut de partea burgheziei, iar o parte din masa muncitorească, în virtutea inerției, firește, mai urmează un timp pe aceste canalii burgheze.

Internaționala de la Berna a domnilor Huysmans, Vandervelde și Scheidemann s-a constituit acum pe deplin ca Internațională galbenă a acestor trădători ai socialismului. Fără luptă împotriva lor, fără ruptură cu ei, nu poate fi vorba de nici un socialism *autentic*, de nici o activitate *sinceră* în favoarea revoluției sociale.

Independenții germani n-au decît să încerce să stea în două luntre, asta li-i soarta. Scheidemannii îl sărută și îl îmbrățișează pe Kautsky ca pe unul „de-al lor", Stampfer o spune în auzul lumii întregi, iar Kautsky este într-adevăr demn de a fi tovarăș cu Scheidemannii. Pe de altă parte, Hilferding, independent și el și amic al lui Kautsky, a propus la Lucerna ca Scheidemann și adepții săi să fie excluși din Internațională. Bineînțeles că adevărații conducători ai Internaționalei galbene au rîs de Hilferding. Propunerea lui nu denotă decît ori prostie fenomenală, ori ipocrizie nerușinată : el vrea să apară în ochii masei muncitorești drept „om de stînga" și să-și păstreze totodată locșorul în Internaționala lacheilor burgheziei ! Oricare ar fi însă explicația comportării unuia dintre conducători, a lui Hilferding, un lucru este neîndoielnic : în rîndurile masei proletariatului, atît lipsa de caracter a „independenților", cît și mîrșăvia celor de teapa lui Scheidemann, Branting, Vandervelde vor duce inevitabil la o tot mai accentuată *îndepărtare de liderii trădători*. Imperialismul poate dezbina pe muncitori în unele țări un timp destul de îndelungat, și exemplul Angliei e grăitor în această privință, dar *unirea* revoluționarilor, gruparea maselor în jurul lor, izgonirea trădătorilor galbeni progresează neîncetat pe scară mondială. Mărturie în acest sens stau marile succese ale Internaționalei Comuniste : în America a și fost întemeiat un partid comunist [74], la Paris Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaționale și Comi-

www.dacoromanica.ro

tetul apărării sindicale [75] s-au situat de partea Internaţionalei a III-a. Două ziare pariziene au trecut de partea Internaţionalei a III-a : „L'Internationale" [76] al lui Raymond Péricat şi „Le Titre Censuré" („Bolchevique" ?) al lui Georges Anquetil. În Anglia ne aflăm în ajunul înfiinţării unui partid comunist, cu care se solidarizează şi cei mai buni oameni din Partidul socialist britanic, din „comitetele delegaţilor de întreprindere" (Shop Stewards Committees), dintre industrialiştii revoluţionari etc. Elementele de stînga din Suedia, social-democraţii norvegieni, comuniştii olandezi, Partidul socialist elveţian [77] şi Partidul socialist italian [78] păşesc în rînd cu spartachiştii germani [79] şi cu bolşevicii ruşi.

În decurs de numai cîteva luni ale anului 1919, Internaţionala Comunistă a devenit o Internaţională mondială, care conduce masele şi este ireconciliabil ostilă trădătorilor socialismului din Internaţionala „galbenă" a adunăturii de la Berna şi de la Lucerna.

În încheiere, aş vrea să mă opresc asupra unei ştiri deosebit de instructive, care aruncă o lumină vie asupra rolului liderilor oportunişti. La Lucerna, în timpul lucrărilor conferinţei socialiştilor galbeni care a avut loc acolo în august anul acesta, a apărut o ediţie locală a ziarului genevez „La Feuille" [80], cuprinzînd dări de seamă şi comunicări în diferite limbi. În ediţia engleză (nr. 4, Wednesday, August 6-th *) a fost publicat un interviu acordat de Troelstra, cunoscutul lider al partidului oportunist din Olanda.

Iată ce a spus Troelstra :

„Revoluţia germană de la 9 noiembrie a pricinuit vii emoţii liderilor noştri politici şi sindicali. Timp de cîteva zile, cercurile guvernante din Olanda au fost stăpînite de panică, cu atît mai mult cu cît în acelaşi timp izbucnise în armată o revoltă aproape generală. Primarii oraşelor Rotterdam şi Haga s-au străduit să-şi mobilizeze propriile lor organizaţii ca forţe auxiliare ale contrarevoluţiei. Un comitet format din foşti generali, printre care şi un ofiţer bătrîn care se mîndrea cu înăbuşirea răscoalei boxerilor din China, a încercat să deruteze pe cîţiva tovarăşi şi să-i înarmeze împotriva revoluţiei. Străduinţele lor au avut, firește, un rezultat diametral opus, şi la Rotterdam se părea la un moment dat că va fi creat un Soviet

* — miercuri, 6 august. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

al muncitorilor. Dar conducătorii organizaţiei politice şi ai organizaţiilor sindicale au fost de părere că n-a sosit încă timpul pentru asemenea metode şi s-au mărginit să formuleze un program minimal de revendicări muncitoreşti şi să publice o înflăcărată chemare către mase".

Aşa a spus Troelstra. El a mai făcut multe alte declaraţii lăudăroase: că a rostit cuvîntări revoluţionare, că s-a pronunţat chiar pentru cucerirea puterii, că îşi dă seama de insuficienţa parlamentarismului şi a democraţiei pur politice, că pentru perioada de trecere el recunoaşte şi „metodele ilegale" de luptă şi „dictatura proletariatului" etc. etc.

Troelstra este un model de lider venal, oportunist, care slujeşte burghezia şi amăgeşte pe muncitori. În vorbe, după cum vedeţi, el recunoaşte *totul:* şi Sovietele, şi dictatura proletariatului, şi tot ce vreţi. În fapt însă, Troelstra este unul dintre cei mai mîrşavi trădători ai muncitorilor, un agent al burgheziei. În fapt el este *conducătorul* acelor „lideri de organizaţii politice şi sindicale muncitoreşti" din Olanda care *au salvat burghezia olandeză,* trecînd de partea ei în momentul hotărîtor.

Căci faptele relatate de Troelstra sînt cît se poate de clare şi de precise. În Olanda fusese mobilizată armata. Proletariatul era înarmat şi unit, în cadrul armatei, cu păturile sărace ale întregului popor. Revoluţia germană provocase un mare elan în rîndurile muncitorilor şi „o revoltă aproape generală în armată". Este limpede că datoria unor conducători revoluţionari era aceea de a duce masele la revoluţie, de *a nu scăpa* momentul cînd influenţa revoluţiei germane şi faptul că muncitorii erau înarmaţi ar fi putut decide lucrurile dintr-o dată.

Liderii trădători, în frunte cu Troelstra, au trecut de partea burgheziei. Muncitorilor le-au astupat gura cu reforme şi mai ales cu promisiuni de reforme; cu „chemări înflăcărate" şi cu fraze revoluţionare i-au liniştit pe muncitori — şi i-au tras pe sfoară. D-nii Troelstra şi „liderii" de teapa lui, care alcătuiesc Internaţionala a II-a de la Berna şi Lucerna, au ajutat burghezia să demobilizeze armata şi i-au salvat pe capitalişti.

www.dacoromanica.ro

Mişcarea muncitorească va merge înainte, izgonind din rîndurile ei pe trădători, pe cei de teapa lui Troelstra şi Kautsky, debarasîndu-se de vîrfurile îmburghezite care înşală masele, promovînd în realitate politica capitaliştilor.

20 septembrie 1919

P.S. Judecînd după expunerea făcută de Stampfer, Kautsky n-a spus nimic despre sistemul de stat sovietic. Nu cumva a renunţat el la poziţia sa în această problemă esenţială ? Nu cumva a încetat să mai susţină platitudinile debitate în această privinţă în broşura lui *împotriva* „Dictaturii proletariatului“ ? Nu cumva a preferat să treacă de la problema *principală* la chestiuni de ordin secundar ? Răspunsul la aceste întrebări îl vom găsi atunci cînd vom putea citi chiar broşura lui Kautsky.

Publicat în septembrie 1919, în revista „Kommunisticeskii Internaţional“ nr. 5
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

---

www.dacoromanica.ro

PREFAŢA LA ARTICOLUL LUI G. ZINOVIEV „CU PRIVIRE LA COMPONENŢA NUMERICĂ A PARTIDULUI NOSTRU“

Tovarăşul Zinoviev mi-a trimis acest articol cu rugămintea de a-l transmite spre publicare în presa din Moscova. Cu multă plăcere îi îndeplinesc rugămintea. Socot că articolul merită să fie reprodus în toate ziarele. Este necesar ca toţi tovarăşii din partid să-i acorde atenţia cuvenită şi totodată, urmînd exemplul Petersburgului, să procedeze pretutindeni la o cît mai temeinică curăţire a rîndurilor partidului nostru de elementele care s-au strecurat în organizaţiile lui şi la atragerea perseverentă în partid a celor mai bune elemente din rîndurile masei de muncitori şi ţărani.

N. Lenin

„Pravda“ nr. 210
din 21 septembrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CĂTRE MUNCITORII AMERICANI

Tovarăşi ! Acum aproape un an, în „Scrisoare către muncitorii americani" (din 20 august 1918), v-am arătat cum stau lucrurile în Rusia Sovietică şi care sînt sarcinile ce-i stau în faţă *. Asta a fost încă înainte de izbucnirea revoluţiei germane. De atunci evenimentele internaţionale au confirmat justeţea aprecierii făcute de bolşevici războiului imperialist din 1914—1918 în general şi imperialismului Antantei în special, iar Puterea sovietică a devenit mai apropiată minţii şi inimii maselor muncitoreşti din lumea întreagă. Pretutindeni masele muncitoreşti, în pofida influenţei liderilor vechi, îmbibaţi de şovinism şi de oportunism, se conving de putreziciunea parlamentelor burgheze şi de necesitatea de a instaura puterea Sovietelor, puterea oamenilor muncii, dictatura proletariatului, pentru a face posibilă eliberarea omenirii de sub jugul capitalului. Şi oricît ar spumega de furie, oricît ar turba burghezia din toate ţările, puterea Sovietelor va învinge în lumea întreagă. Burghezia mondială îneacă în sînge Rusia, purtînd război împotriva noastră, aţîţînd împotriva noastră pe contrarevoluţionari, pe adepţii restaurării jugului capitalului. Instituind blocada şi sprijinind contrarevoluţia, burghezia pricinuieşte suferinţe nemaiauzite maselor muncitoare din Rusia, dar noi l-am înfrînt pe

* Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 49—66. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Kolceak şi, plini de încredere în victorie, ducem război împotriva lui Denikin.

N. Lenin

23.IX.1919

* * *

Adesea mi se pune întrebarea dacă au dreptate acei americani, nu numai muncitori, ci şi — mai ales — burghezi, care, avînd o atitudine negativă faţă de războiul cu Rusia, aşteaptă de la noi, în cazul cînd se va încheia pace, nu numai reluarea relaţiilor comerciale, ci şi posibilitatea de a obţine anumite concesiuni în Rusia. Repet: da, au dreptate. O pace trainică ar uşura în aşa măsură situaţia maselor muncitoare din Rusia, încît ele ar consimţi, fără îndoială, şi la acordarea anumitor concesiuni. Concesiuni acordate în condiţii rezonabile sînt de dorit şi din punctul nostru de vedere, căci în decursul perioadei în care vor coexista state socialiste şi state capitaliste, aceste concesiuni constituie unul dintre mijloacele de a asigura Rusiei ajutorul tehnic al ţărilor mai înaintate în această privinţă.

N. Lenin

23.IX.1919

Publicat în limba engleză la 17 decembrie 1919 în ziarul „The Christian Science Monitor" nr. 20

Publicat în limba rusă pentru prima oară la 7 noiembrie 1930 în ziarul „Pravda" nr. 308

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DESPRE SARCINILE MIŞCĂRII FEMEILOR MUNCITOARE DIN REPUBLICA SOVIETICĂ

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A IV-A CONFERINŢĂ ORĂŞENEASCĂ A MUNCITOARELOR FĂRĂ PARTID DIN MOSCOVA 23 SEPTEMBRIE 1919

Tovarăşe, cu multă bucurie aduc salutul meu conferinţei femeilor muncitoare. Îmi voi îngădui să nu ating temele şi problemele care, mai presus de orice, preocupă azi, desigur, pe fiecare femeie muncitoare şi pe fiecare om conştient din rîndurile masei muncitoare. Aceste probleme — cele mai arzătoare — sînt : problema pîinii şi situaţia noastră militară. Dar, după cîte ştiu din dările de seamă apărute în presă, la conferinţa dv. aceste probleme au fost pe larg expuse de tov. Troţki în ceea ce priveşte situaţia militară şi de tovarăşii Sviderski şi Iakovleva în ceea ce priveşte problema pîinii ; de aceea, cu îngăduinţa dv., nu voi mai atinge aceste probleme.

Aş vrea să spun cîteva cuvinte despre sarcinile generale ale mişcării femeilor muncitoare din Republica sovietică, atît despre sarcinile legate de trecerea la socialism în general, cît şi despre cele care se pun acum pe primul plan într-un mod deosebit de imperios. Tovarăşe, problema situaţiei femeii a format din capul locului obiectul preocupărilor Puterii sovietice. După părerea mea, orice stat muncitoresc care trece la socialism are în faţa sa o dublă sarcină. Prima parte a acestei sarcini este relativ simplă şi uşoară. Ea se referă la legile vechi, care puneau femeia într-o situaţie de inegalitate în drepturi în comparaţie cu bărbatul.

De foarte multă vreme, reprezentanţii tuturor mişcărilor de eliberare din Europa occidentală au revendicat, decenii şi secole de-a rîndul, abolirea acestor legi învechite şi

www.dacoromanica.ro

legiferarea egalităţii în drepturi a femeii cu bărbatul, dar nici unul dintre statele democratice europene, nici una dintre cele mai înaintate republici n-au reuşit să realizeze acest lucru, pentru că acolo unde există capitalism, unde se menţine proprietatea privată asupra pământului, proprietatea privată asupra fabricilor şi uzinelor, unde se menţine puterea capitalului, acolo se menţin şi privilegiile bărbatului. În Rusia, această revendicare a putut fi înfăptuită numai datorită faptului că la 25 octombrie 1917 a fost instaurată aici puterea muncitorilor. Puterea sovietică şi-a propus din capul locului să fiinţeze ca putere a oamenilor muncii, ostilă oricărei exploatări. Ea şi-a propus să desfiinţeze însăşi posibilitatea exploatării oamenilor muncii de către moşieri şi capitalişti, să desfiinţeze dominaţia capitalului. Puterea sovietică îşi propune drept ţel ca oamenii muncii să-şi orînduiască viaţa fără proprietate privată asupra pămîntului, fără proprietate privată asupra fabricilor şi uzinelor, fără acea proprietate privată care, pretutindeni, în lumea întreagă, chiar şi în condiţii de libertate politică deplină, chiar şi în cele mai democratice republici, osîndeşte în fapt pe oamenii muncii la mizerie şi robie salariată, iar pe femeie o pune într-o situaţie de dublă robie.

Chiar în primele luni ale existenţei sale, Puterea sovietică, ca putere a oamenilor muncii, a înfăptuit o transformare dintre cele mai radicale în legislaţia referitoare la femei. Din legile care puneau femeia într-o situaţie subordonată n-a mai rămas în Republica sovietică piatră pe piatră. Am în vedere tocmai legile care profitau de poziţia dezavantajată a femeii, pentru a o pune într-o situaţie de inegalitate în drepturi şi adesea chiar într-o situaţie umilitoare, adică legile privitoare la divorţ şi la copilul nelegitim, la dreptul femeii de a cere de la tatăl copilului pensie alimentară pentru întreţinerea acestuia.

Trebuie spus că tocmai în acest domeniu legislaţia burgheză, chiar şi în ţările cele mai înaintate, profită de poziţia dezavantajată a femeii, pentru a o pune într-o situaţie umilitoare, de inegalitate în drepturi. Şi tocmai în acest domeniu Puterea sovietică n-a lăsat piatră pe piatră din legile vechi, nedrepte, insuportabile pentru reprezentanţii

www.dacoromanica.ro

masei muncitoare. Şi noi putem spune acum cu toată mîndria, fără teamă de exagerare, că în afară de Rusia Sovietică nu există ţară în lume în care femeia să se bucure de egalitate deplină în drepturi şi să nu fie pusă într-o situaţie umilitoare, ale cărei efecte se fac simţite în special în viaţa de fiecare zi, în viaţa de familie. Aceasta a fost una dintre primele şi cele mai importante sarcini ale noastre.

Dacă vi se întîmplă să veniţi în contact cu partide ostile bolşevicilor, sau dacă vă cad în mînă ziare care apar în ruseşte în regiunile ocupate de Kolceak sau de Denikin, sau dacă aveţi prilejul să vorbiţi cu oameni care împărtăşesc punctul de vedere al acestor ziare, îi puteţi auzi adesea aducînd Puterii sovietice învinuirea de a fi violat democraţia.

Noi, reprezentanţii Puterii sovietice, comuniştii bolşevici şi partizanii Puterii sovietice, sîntem mereu învinuiţi de violarea democraţiei, iar în sprijinul acestei învinuiri se invocă faptul că Puterea sovietică a dizolvat Adunarea constituantă. La asemenea învinuiri noi răspundem de obicei că nu dăm doi bani pe democraţia şi pe Adunarea constituantă care au apărut sub regimul proprietăţii private asupra pămîntului, cînd oamenii nu erau egali între ei, cînd posesorul de capital era stăpîn, iar ceilalţi, care lucrau la el, erau robii lui salariaţi. Chiar şi în statele cele mai înaintate această democraţie nu servea decît la camuflarea robiei. Noi, socialiştii, sîntem adepţii democraţiei numai în măsura în care ea uşurează situaţia maselor muncitoare şi asuprite. În lumea întreagă socialismul îşi pune ca sarcină lupta împotriva oricărei exploatări a omului de către om. Pentru noi are o valoare reală numai democraţia care serveşte celor exploataţi, celor puşi într-o situaţie de inegalitate în drepturi. Cînd elementele nemuncitoare sînt private de drepturi electorale, asta e adevărata egalitate între oameni. Cine nu munceşte nu trebuie să mănînce.

Drept răspuns la aceste învinuiri, noi spunem că este necesar să se pună întrebarea : cum se înfăptuieşte democraţia într-un stat sau altul ? În toate republicile democratice se proclamă egalitatea, dar în legile civile şi în legile referitoare la drepturile femeii în ceea ce priveşte

www.dacoromanica.ro

situaţia ei în familie sau desfacerea căsătoriei vedem la fiecare pas inegalitatea şi umilirea femeii, şi noi spunem că aceasta înseamnă încălcarea democraţiei, şi anume o încălcare în ceea ce-i priveşte pe asupriţi. Puterea sovietică a înfăptuit democraţia într-o măsură mai mare decît toate celelalte ţări, chiar şi cele mai înaintate, nelăsînd în legile ei nici cea mai mică aluzie la vreo inegalitate în drepturi a femeii. Repet : nici un stat şi nici o legislaţie democratică n-a făcut pentru femeie nici jumătate din ceea ce a făcut Puterea sovietică chiar în primele luni ale existenţei sale.

Fireşte, numai legile nu sînt de ajuns, şi noi în nici un caz nu ne mulţumim numai cu decrete. Dar în domeniul legislaţiei am făcut tot ce se cerea din partea noastră pentru a pune femeia într-o situaţie de egalitate cu bărbatul, şi avem tot dreptul să ne mîndrim cu aceasta. În Rusia Sovietică femeia are acum o situaţie ideală chiar în comparaţie cu aceea a femeilor din statele cele mai avansate. Dar noi ne spunem, fireşte, că asta nu e decît începutul.

Atîta timp cît se ocupă de gospodărie, femeia continuă să rămînă într-o situaţie de inferioritate. Pentru deplina eliberare a femeii şi pentru o adevărată egalitate între ea şi bărbat este necesar să existe o gospodărie obştească, iar femeia să participe la munca productivă a întregii societăţi. Atunci ea va avea aceeaşi situaţie ca şi bărbatul.

Bineînţeles că aici nu e vorba de a se crea o egalitate între femeie şi bărbat în ceea ce priveşte productivitatea muncii, cuantumul muncii, durata ei, condiţiile de muncă etc. ; ceea ce ne interesează aici este ca femeia să nu fie apăsată de situaţia ei economică deosebită de aceea a bărbatului. Ştiţi cu toţii că, chiar în condiţii de egalitate deplină, mai rămîne totuşi această oprimare în fapt a femeii, căci asupra ei cade întreaga povară a treburilor casnice. În majoritatea cazurilor, aceste treburi casnice reprezintă munca cea mai neproductivă, cea mai stupidă şi cea mai grea pe care o îndeplineşte femeia ; o muncă extrem de măruntă care nu conţine nimic care să contribuie cît de cît la dezvoltarea femeii.

www.dacoromanica.ro

Năzuind spre idealul socialist, vrem să luptăm pentru înfăptuirea deplină a socialismului, şi aici i se deschide femeii un vast cîmp de activitate. Noi ne pregătim acum temeinic să curăţim terenul pentru construcţia socialistă, iar construirea propriu-zisă a societăţii socialiste va începe numai atunci cînd noi, după ce vom fi realizat deplina egalitate în drepturi a femeii, ne vom apuca de această muncă nouă împreună cu femeia eliberată de actualele ei îndeletniciri mărunte, abrutizante, neproductive. Această muncă va dura mulţi, foarte mulţi ani.

Este o muncă care nu poate da rezultate rapide şi nu produce efecte strălucite.

Noi creăm instituţii model, cantine, creşe, menite să elibereze femeia de povara treburilor casnice. Şi tocmai aici le revine femeilor, mai mult ca oricui, sarcina de a lucra la organizarea tuturor acestor instituţii. Trebuie să spunem că în momentul de faţă asemenea instituţii, care să ajute femeii să iasă din starea de roabă casnică, sînt foarte puţine în Rusia. Sînt extrem de puţine, iar condiţiile în care se află acum Republica sovietică — atît condiţiile militare cît şi cele alimentare, despre care tovarăşii v-au vorbit aici în mod amănunţit — ne pun piedici în această muncă. Şi totuşi asemenea instituţii care eliberează femeia din situaţia ei de roabă casnică apar pretutindeni unde există o cît de mică posibilitate în acest sens.

Noi spunem că eliberarea muncitorilor trebuie să fie opera muncitorilor înşişi ; la fel şi eliberarea femeilor muncitoare trebuie să fie opera femeilor muncitoare înseşi. Înseşi femeile muncitoare trebuie să se îngrijească de dezvoltarea acestor instituţii, şi această activitate a femeii va duce la o schimbare totală a vechii situaţii pe care a avut-o în societatea capitalistă.

Cine voia să se ocupe de politică în societatea veche, capitalistă, avea nevoie de o pregătire specială ; de aceea participarea femeilor la viaţa politică, chiar şi în cele mai avansate şi mai libere ţări capitaliste, era cu totul neînsemnată. Sarcina noastră este de a face ca politica să devină accesibilă fiecărei femei muncitoare. Din momentul în care proprietatea privată asupra pămîntului şi asupra fabricilor este desfiinţată, iar puterea moşierilor şi a

www.dacoromanica.ro

capitaliştilor doborîtă, pentru masa muncitoare şi pentru femeile muncitoare sarcinile politice devin simple, clare şi pe deplin accesibile tuturor. În societatea capitalistă, femeia e în aşa măsură lipsită de drepturi, încît participarea ei la viaţa politică se manifestă într-o proporţie infimă în comparaţie cu cea a bărbatului. Pentru ca această situaţie să se schimbe, e necesar ca puterea să se afle în mîinile oamenilor muncii, şi atunci principalele sarcini ale politicii vor avea drept conţinut tot ce priveşte nemijlocit soarta oamenilor muncii.

Şi aici participarea femeii muncitoare — nu numai a femeii conştiente, membră de partid, ci şi a celei mai puţin conştiente, care nu face parte din partid — este absolut necesară. Aici Puterea sovietică deschide femeii muncitoare un larg cîmp de activitate.

Noi am trecut prin momente foarte grele în lupta noastră împotriva forţelor duşmane Rusiei Sovietice, care duc război împotriva ei. Am întîmpinat mari dificultăţi atît în lupta noastră pe plan militar, împotriva forţelor care fac război statului oamenilor muncii, cît şi în domeniul aprovizionării, în lupta împotriva speculanţilor, din cauză că nu e îndeajuns de mare numărul oamenilor, numărul oamenilor muncii care ne vin în ajutor cu munca lor. Din acest punct de vedere nu poate fi nimic mai preţios pentru Puterea sovietică decît ajutorul masei largi a femeilor muncitoare fără partid. Noi le spunem : în vechea societate, în societatea burgheză, activitatea politică reclama, poate, o pregătire complexă, care era inaccesibilă femeii. În Republica sovietică însă, principala sarcină a activităţii politice este lupta împotriva moşierilor şi a capitaliştilor, lupta pentru desfiinţarea oricărei exploatări ; de aceea în Republica sovietică femeilor muncitoare li se oferă posibilitatea unei activităţi politice în care femeia să-şi folosească priceperea organizatorică pentru a-l ajuta pe bărbat.

Avem nevoie de muncă organizatorică nu numai pe scară de milioane. Avem nevoie de muncă organizatorică şi pe scara cea mai redusă, care dă şi femeilor posibilitatea de a activa. Femeia poate munci şi în condiţii de război, cînd e vorba de ajutor pentru armată, de agitaţie în rîndurile ei. Femeia trebuie să participe activ la toate

www.dacoromanica.ro

acestea, pentru ca Armata Roşie să vadă că i se dă atenţie, că i se poartă de grijă. Femeia poate lucra şi în domeniul aprovizionării — la distribuirea produselor şi îmbunătăţirea alimentaţiei publice, la dezvoltarea cantinelor, care sînt acum atît de larg răspîndite la Petrograd.

Iată în ce domenii activitatea femeilor muncitoare capătă o însemnătate organizatorică reală. Participarea femeii este indispensabilă şi la organizarea de mari gospodării experimentale, precum şi la supravegherea activităţii lor, pentru ca aceasta să nu rămînă la noi opera unor izolaţi. Fără participarea unui mare număr de femei muncitoare, acest lucru este irealizabil. Şi femeia muncitoare este pe deplin capabilă să desfăşoare o astfel de activitate atît pe linia supravegherii distribuirii produselor, cît şi pe linia supravegherii înfăptuirii măsurilor menite să înlesnească procurarea lor. Această sarcină este întru totul pe măsura puterilor unei femei muncitoare nemembră de partid, iar îndeplinirea ei va contribui în cel mai înalt grad la consolidarea societăţii socialiste.

Desfiinţînd proprietatea privată asupra pămîntului şi desfiinţînd aproape în întregime proprietatea privată asupra fabricilor şi uzinelor, Puterea sovietică tinde ca toţi oamenii muncii — nu numai membrii de partid, ci şi cei fără partid, nu numai bărbaţii, ci şi femeile — să participe la această construcţie economică. Această operă începută de Puterea sovietică va putea fi dusă mai departe numai atunci cînd, în loc de sute de femei, vor participa la ea milioane şi milioane de femei în întreaga Rusie. Sîntem convinşi că atunci opera de construcţie socialistă va fi consolidată. Atunci oamenii muncii vor dovedi că pot trăi şi-şi pot gospodări ţara şi fără moşieri şi capitalişti. Atunci construcţia socialistă din Rusia va deveni atît de trainică, încît Republica sovietică nu va avea să se teamă de nici un fel de duşmani externi dinăuntrul sau din afara ţării.

„Pravda" nr. 213
din 25 septembrie 1919

Se tipăreşte după textul broşurii:
V. I. Lenin, „Cuvîntare rostită la conferinţa muncitorilor", Moscova, 1919, confruntat cu textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD [81]

Ziarele au relatat deja că muncitorii din Petrograd au început o intensă acţiune de mobilizare şi trimitere a celor mai buni dintre ei pe Frontul de sud.

Ocuparea Kurskului de către Denikin şi înaintarea acestuia spre Orel explică pe deplin acest avînt al energiei proletariatului din Petrograd. Exemplul lui trebuie să fie urmat şi de muncitorii din celelalte centre industriale.

Denikiniştii urmăresc să provoace panică în rîndurile noastre şi să ne silească să ne gîndim numai la apărare, numai la acest front. Posturile de radio străine arată cît de zelos se străduiesc imperialiştii din Franţa şi din Anglia să-l ajute pe Denikin şi în această privinţă, aşa cum îl ajută cu armament şi cu sute de milioane de ruble. Posturile de radio străine răspîndesc în lumea întreagă ştiri în sensul că drumul spre Moscova ar fi deschis. Prin aceasta capitaliştii urmăresc să ne sperie.

Dar ei nu vor reuşi să ne sperie. Trupele noastre sînt repartizate potrivit unui plan bine chibzuit, care este respectat cu stricteţe. Ofensiva noastră împotriva principalului izvor de forţe al inamicului continuă neîntrerupt. Victoriile repurtate zilele acestea — capturarea a 20 de tunuri în raionul Bogucear, luarea staniţei Veşenskaia — arată că trupele noastre înaintează cu succes spre centrul căzăcimii, singura care i-a dat şi-i dă lui Denikin posibilitatea de a-şi crea o forţă serioasă. Denikin va fi înfrînt, aşa cum a fost înfrînt şi Kolceak. Noi nu ne vom lăsa speriaţi şi vom duce lupta pînă la victoria finală.

www.dacoromanica.ro

Ocuparea Kurskului şi înaintarea duşmanului spre Orel pun în faţa noastră sarcina de a trimite pe front forţe suplimentare, pentru a-l putea respinge acolo pe inamic. Prin exemplul lor, muncitorii din Petrograd au arătat că au înţeles bine această sarcină. Fără a închide ochii asupra primejdiei, fără a o minimaliza cîtuşi de puţin, noi spunem : exemplul Petrogradului a arătat că la noi există forţe suplimentare. Pentru a putea respinge ofensiva îndreptată împotriva Orelului, pentru a putea trece la ofensivă asupra Kurskului şi a Harkovului, este necesar ca, pe lîngă forţele de care dispunem, să mobilizăm cele mai bune elemente din rîndurile proletariatului. Pericolul creat prin căderea Kurskului este grav. Niciodată n-a mai fost duşmanul atît de aproape de Moscova. Dar pentru a putea înlătura acest pericol, în completarea trupelor existente mobilizăm noi detaşamente de muncitori înaintaţi, capabili să producă un reviriment în moralul unităţilor care se retrag.

O parte importantă a trupelor din sud era formată din dezertori reîntorşi în rîndurile armatei. Cei mai mulţi dintre ei se întorseseră de bunăvoie, sub influenţa agitaţiei care le arătase în ce constă datoria lor şi le explicase cît de gravă este primejdia restaurării puterii moşierilor şi a capitaliştilor. Dar, lipsiţi de fermitate, dezertorii n-au rezistat, şi în majoritatea cazurilor au început să se retragă fără a primi lupta.

Iată de ce sprijinirea armatei printr-un nou aflux de forţe proletare capătă azi o însemnătate primordială. Elementele nestatornice vor fi întărite, moralul se va îmbunătăţi şi se va produce un reviriment. Aşa cum s-a întîmplat mereu în revoluţia noastră, proletariatul va sprijini şi va îndruma păturile şovăielnice ale populaţiei muncitoare.

Muncitorii din Petrograd sînt de multă vreme nevoiţi să ducă pe umerii lor o povară şi mai grea decît aceea a muncitorilor din celelalte centre industriale. Şi foametea, şi primejdiile războiului, şi scoaterea celor mai buni dintre ei pentru posturi de stat în tot cuprinsul Rusiei, — pe toate acestea proletariatul din Petrograd le-a îndurat

www.dacoromanica.ro

într-o măsură mai mare decît proletariatul din alte localităţi.

Şi totuşi vedem că în rîndurile muncitorilor din Petrograd nu e nici urmă de deprimare, nici urmă de slăbiciune. Dimpotrivă, ei s-au călit. Ei au găsit forţe noi. Ei trimit pe front forţe proaspete. Ei îşi îndeplinesc admirabil rolul de detaşament de avangardă, trimiţînd ajutor şi dînd sprijin acolo unde se simte mai mare nevoie de ele.

Cînd asemenea forţe proaspete vin să întărească unităţile noastre militare care au cedat în faţa inamicului, masele muncitoare, soldaţii proveniţi din rîndurile ţărănimii capătă noi conducători din mijlocul unor oameni care sînt de-ai lor, adică tot oameni ai muncii, dar mai ridicaţi, mai conştienţi, mai hotărîţi. Iată de ce în armata noastră de ţărani un asemenea ajutor ne dă o superioritate decisivă asupra inamicului, căci la el, pentru „sprijinirea" armatei lui de ţărani, sînt folosite numai odrasle moşiereşti, şi noi ştim că acest „sprijin" i-a fost funest lui Kolceak şi-i va fi la fel şi lui Denikin.

Tovarăşi muncitori! Să participăm cu toţii la această acţiune nouă, după exemplul tovarăşilor din Petrograd! Mai multe forţe pentru activitatea în armată, mai multă iniţiativă şi îndrăzneală, mai multă emulaţie pentru a fi în rînd cu cei din Petrograd, şi victoria va fi a oamenilor muncii; contrarevoluţia moşierească şi capitalistă va fi definitiv răpusă.

P.S. Chiar acum am aflat că şi din Moscova au plecat pe front cîteva zeci de tovarăşi extrem de devotaţi. Exemplul Petrogradului a fost urmat de Moscova. Exemplul Moscovei trebuie să fie urmat de celelalte oraşe.

N. L.

3 octombrie 1919

„Pravda" nr. 221 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 221 din 4 octombrie 1919
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CORESPONDENTULUI ZIARULUI AMERICAN „THE CHICAGO DAILY NEWS“ [82]

5.X.1919

Cer scuze pentru engleza mea defectuoasă. Răspund cu plăcere la întrebările dumneavoastră :

1. Care este actuala politică a guvernului sovietic în problema păcii ?
2. Care sînt în linii generale condiţiile de pace formulate de Rusia Sovietică ?

Politica noastră de pace este cea de pînă acum, adică am acceptat propunerea de pace a d-lui Bullitt. Noi nu ne-am modificat niciodată condiţiile de pace (întrebarea a 2-a), care au fost formulate împreună cu d-l Bullitt. Încă înainte de sosirea d-lui Bullitt, noi am propus Antantei în mod oficial de nenumărate ori să încheiem pace.

3. Este oare guvernul sovietic gata să garanteze neamestecul absolut în treburile interne ale statelor străine ?

Sîntem gata să-l garantăm.

4. Este oare guvernul sovietic dispus să facă dovadă că reprezintă majoritatea poporului rus ?

Da, guvernul sovietic este cel mai democratic dintre toate guvernele din lume. Sîntem gata s-o dovedim.

5. Care este poziţia guvernului sovietic în privinţa unei înţelegeri economice cu America ?

www.dacoromanica.ro

Sîntem, fără doar şi poate, pentru o înţelegere economică cu America, — cu toate ţările, dar *mai ales* cu America.

Dacă e nevoie, vă putem prezenta textul complet al condiţiilor noastre de pace, formulate de guvernul nostru împreună cu d-l Bullitt.

Vl. Ulianov (N. Lenin)

Publicat în limba engleză la 27 octombrie 1919 în ziarul „The Chicago Daily News" nr. 257

Publicat în limba rusă pentru prima oară în 1942, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV

Se tipăreşte după manuscris şi după textul apărut în ziar

Traducere din limba engleză

www.dacoromanica.ro

DEZIDERATE ÎN PROBLEMA COOPERAŢIEI [83]

Deziderate

1) Solţ să se dedice în întregime unei activităţi necomerciale (publicistice, de instructor etc.) în domeniul cooperaţiei ;

2) dacă nu se poate edita separat, să se tipărească, adică să se publice în „*Izvestiia*“, „*Pravda*“ şi „**Bednota**“ [84] ;

3) să se strîngă într-un timp cît mai scurt, fie şi în raioane mici, date *faptice* din care să reiasă în ce măsură se înfăptuiesc în practică prevederile decretului [85] atît în liniile sale generale (în toate capitolele lui) cît şi, în special, în ceea ce priveşte metodele de colectare şi de distribuire (organe, forme, condiţii, excepţii de la regulă etc.), în ce măsură cooperaţia burgheză se transformă sau începe să se transforme într-una comunistă.

Scris la 9 octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959 în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SALUT COMUNIŞTILOR ITALIENI, FRANCEZI ŞI GERMANI

Extrem de sărăcăcioase sînt ştirile pe care le primim din străinătate. Blocada fiarelor imperialiste funcţionează din plin ; cele mai puternice state din lume ne atacă spre a restaura cu forţa puterea exploatatorilor. Şi toată această furie bestială a capitaliştilor din Rusia şi din lumea întreagă este camuflată, bineînţeles, cu fraze pompoase despre înalta menire a „democraţiei" ! Tabăra exploatatorilor este consecventă : ea prezintă democraţia burgheză drept „democraţie" în general, şi toţi filistinii, toţi mic-burghezii ţin isonul acestei tabere, toţi, inclusiv domnii Friedrich Adler, Karl Kautsky şi majoritatea liderilor partidului social-democrat „independent" (adică independent de proletariatul revoluţionar, dar dependent de prejudecăţile mic-burgheze) din Germania.

Dar cu cît mai rar primim noi, în Rusia, ştiri din străinătate, cu atît mai mare e bucuria pe care o stîrnesc în inimile noastre succesele uriaşe, generale ale comunismului în rîndurile muncitorilor din toate ţările lumii, succesele obţinute pe linia rupturii dintre aceste mase şi liderii putrezi şi trădători, care, de la Scheidemann şi pînă la Kautsky, au trecut de partea burgheziei.

Despre partidul italian am aflat doar că congresul său a adoptat, cu mare majoritate, hotărîrea de a adera la Internaţionala a III-a, precum şi programul dictaturii proletariatului. Aceasta înseamnă că în fapt Partidul socialist italian a aderat la comunism, deşi, din păcate, şi-a

www.dacoromanica.ro

păstrat vechea denumire. Trimitem salutul nostru fierbinte muncitorilor italieni şi partidului lor !

Despre Franţa ştim doar că numai la Paris apar în momentul de faţă două ziare comuniste : „L'Internationale", sub redacţia lui Raymond Péricat, şi „Le Titre Censuré", sub redacţia lui Georges Anquetil. Internaţionalei a III-a i s-au alăturat pînă acum o serie de organizaţii proletare. Simpatia maselor muncitoare este indiscutabil de partea comunismului şi a Puterii sovietice.

Despre comuniştii germani n-am aflat decît că într-o serie de oraşe există ziare comuniste. Multe din aceste ziare poartă denumirea „Die Rote Fahne". Ziarul „Die Rote Fahne" [86] de la Berlin apare ilegal, ducînd o luptă eroică împotriva călăilor de teapa lui Scheidemann şi Noske, care servesc slugarnic burghezia cu acţiunile lor, aşa cum „independenţii" o servesc slugarnic cu vorbele şi cu propaganda lor „ideologică" (mic-burgheză).

Lupta eroică a ziarului „Die Rote Fahne", ziarul comuniştilor din Berlin, este demnă de toată admiraţia. În sfîrşit există în Germania socialişti cinstiţi şi sinceri, care au rămas fermi şi neclintiţi în pofida crîncenei prigoane, în pofida mîrşavelor asasinate cărora le-au căzut victimă cei mai buni conducători ! În sfîrşit, există în Germania muncitori comunişti care duc o luptă eroică demnă de a fi numită „revoluţionară" în fapt ! În sfîrşit, din rîndurile masei proletare s-a ridicat în Germania o forţă pentru care cuvintele „revoluţie proletară" au devenit un *adevăr !*

Trimitem salutul nostru comuniştilor germani !

D-nii Scheidemann şi Kautsky, Renner şi Friedrich Adler, oricît de mare ar fi, poate, deosebirea dintre ei în ceea ce priveşte cinstea lor personală, s-au dovedit a fi cu toţii nişte mic-burghezi, nişte infami trădători ai socialismului, nişte adepţi ai burgheziei, căci în 1912 au scris şi au semnat cu toţii Manifestul de la Basel cu privire la războiul imperialist care avea să vină, cu toţii au vorbit atunci despre „revoluţia *proletară*" şi toţi s-au dovedit a fi în realitate nişte democraţi mic-burghezi, nişte cavaleri ai iluziilor burghezo-republicane, burghezo-democratice, complici ai burgheziei contrarevoluţionare.

www.dacoromanica.ro

Prigoana crîncenă dezlănţuită împotriva comuniştilor germani n-a făcut decît să-i călească. Dacă ei sînt azi într-o anumită măsură fărîmiţaţi, aceasta denotă amploarea şi caracterul de masă al mişcării lor, impetuozitatea creşterii comunismului din adîncul maselor muncitoreşti. Fărîmiţarea este inevitabilă pentru o mişcare pe care o prigonesc atît de crîncen burghezii contrarevoluţionari şi slugile lor de teapa lui Scheidemann şi Noske şi care este nevoită să se organizeze în ilegalitate.

Este firesc, de asemenea, ca o mişcare care se dezvoltă atît de rapid şi care este supusă unor persecuţii atît de crîncene să dea naştere la divergenţe destul de ascuţite. Nu-i nimic grav în toate acestea. Este o boală a creşterii.

Alde Scheidemann şi Kautsky n-au decît să jubileze, în ziarele lor „Vorwärts" şi „Freiheit" [87], pe tema divergenţelor dintre comunişti. Acestor eroi ai putredului filistinism nu le-a mai rămas nimic altceva decît să-şi ascundă propria lor putreziciune cu aluzii la adresa comuniştilor. Dar dacă e să vorbim în fond, numai orbii ar mai putea să nu vadă acum adevărul. Şi adevărul este că scheidemanniştii şi kautskiştii *au trădat* revoluţia proletară din Germania în modul cel mai infam, *au trecut* în tabăra duşmanilor ei, s-au dovedit a fi *în fapt* de partea burgheziei contrarevoluţionare. În excelenta sa broşură intitulată „Între prima şi a doua revoluţie", Heinrich Laufenberg a arătat şi a dovedit această trădare în chip cît se poate de grăitor, cu o remarcabilă vigoare, claritate şi putere de convingere. Divergenţele din rîndurile scheidemanniştilor şi ale kautskiştilor sînt divergenţe ale unor partide în descompunere, muribunde, care nu mai au decît conducători fără mase, generali fără armată. Masa îi părăseşte pe scheidemannişti şi trece la kautskişti pentru că simpatizează cu aripa de stînga a acestora din urmă (asta se vede din orice dare de seamă asupra unei adunări de masă), aripă care uneşte — în mod neprincipial, laş — vechile prejudecăţi mic-burgheze despre democraţia parlamentară cu recunoaşterea comunistă a revoluţiei proletare, a dictaturii proletare, a Puterii Sovietelor.

www.dacoromanica.ro

Sub presiunea maselor, conducătorii putrezi ai „independenţilor" recunosc *în vorbe* toate aceste lucruri, dar în fapt rămîn democraţi mic-burghezi, „socialişti" de factura lui Louis Blanc şi a altor prostănaci de la 1848, pe care Marx i-a ridiculizat şi i-a înfierat atît de necruţător.

Aceste divergenţe sînt într-adevăr de neîmpăcat. Între micii burghezi, care, ca şi cei din 1848, se închină în faţa „democraţiei" burgheze, fără a-i înţelege caracterul burghez, şi revoluţionarii proletari nu poate fi pace. Între ei nu poate fi colaborare. Oricît s-ar suci şi învîrti alde Haase şi Kautsky, Friedrich Adler şi Otto Bauer, oricîte mormane de hîrtie ar umple cu scrisul lor, oricîte interminabile discursuri ar rosti, ei nu vor reuşi să şteargă faptul că *în realitate* dau dovadă de o totală neînţelegere a ceea ce este dictatura proletariatului şi Puterea Sovietelor, că *în realitate* sînt nişte democraţi mic-burghezi, „socialişti" de factura lui Louis Blanc şi Ledru-Rollin, că *în realitate* sînt, în cazul cel mai bun, o jucărie în mîinile burgheziei, iar în cazul cel mai rău — lacheii ei direcţi.

„Independenţii", kautskiştii, social-democraţii austrieci *par* a fi un partid unitar ; dar în realitate masa membrilor lor de partid *nu* este solidară cu conducătorii în problema fundamentală, principală, esenţială. Masa *va porni* pe calea luptei proletare revoluţionare pentru Puterea Sovietelor de îndată ce va sosi momentul unei noi crize, iar „conducătorii" vor continua să fie, ca şi acum, contrarevoluţionari. Cu vorba nu e greu să stai în două luntre, iar Hilferding în Germania şi Friedrich Adler în Austria ne oferă strălucite mostre ale acestei nobile arte.

Dar în focul luptei revoluţionare, oamenii care vor să concilieze ireconciliabilul se vor dovedi a fi simple baloane de săpun. Aşa s-a întîmplat cu toţi eroii „socialişti" ai anului 1848, aşa s-a întîmplat cu fraţii lor buni, menşevicii şi eserii din Rusia anilor 1917—1919, aşa se întîmplă cu toţi cavalerii Internaţionalei a II-a, sau galbene, de la Berna.

Divergenţele dintre comunişti sînt de altă natură. Deosebirea radicală poate să nu o vadă aici numai cine nu vrea s-o vadă. Acestea sînt divergenţe între reprezen-

www.dacoromanica.ro

tanţi ai unei mişcări de masă care a crescut extrem de rapid. Ele apar pe o bază fundamentală comună, trainică ca granitul : recunoaşterea revoluţiei proletare, lupta împotriva iluziilor burghezo-democratice şi a parlamentarismului burghezo-democratic, recunoaşterea dictaturii proletariatului şi a Puterii Sovietelor.

Pe o *astfel* de bază divergenţele nu sînt de temut : ele sînt o boală a creşterii, şi nu un simptom de decrepitudine senilă. Prin asemenea divergenţe a trecut nu o dată şi bolşevismul ; el a trecut şi prin mici sciziuni din pricina unor asemenea divergenţe, dar în momentul hotărîtor, în momentul cuceririi puterii şi al creării Republicii sovietice, bolşevismul s-a dovedit a fi unit şi a atras spre el tot ce era mai bun în curentele socialiste înrudite cu el, a unit în jurul său *întreaga* avangardă a proletariatului şi *uriaşa majoritate* a oamenilor muncii.

Aşa va fi şi cu comuniştii germani.

Scheidemanniştii şi kautskiştii continuă să vorbească despre „democraţie" în general ; ei continuă să trăiască în sfera ideilor anului 1848, ei sînt marxişti în vorbe şi urmaşi ai lui Louis Blanc în fapte. Ei vorbesc de „majoritate", crezînd că egalitatea buletinelor de vot înseamnă egalitate între exploatat şi exploatator, între muncitor şi capitalist, între sărac şi bogat, între flămînd şi sătul.

Scheidemanniştii şi kautskiştii prezintă în aşa fel lucrurile, încît să reiasă că bunii, cinstiţii, generoşii şi paşnicii capitalişti n-ar fi folosit niciodată puterea bogăţiei, puterea banului, puterea capitalului, opresiunea birocraţiei şi a dictaturii militare, ci au admis întotdeauna ca hotărîrile să se ia în strictă concordanţă cu „voinţa majorităţii" !

Scheidemanniştii şi kautskiştii (în parte din făţărnicie, iar în parte datorită extremei lor mărginiri, dobîndită în decenii de activitate reformistă) prezintă *în culori trandafirii* democraţia burgheză, parlamentarismul burghez, republica burgheză, înfăţişînd lucrurile în aşa fel încît să reiasă că în capitalism treburile de stat se rezolvă prin voinţa majorităţii, şi nu prin voinţa capita-

www.dacoromanica.ro

lului, prin înşelăciune şi opresiune, prin silnicia celor bogaţi asupra celor săraci.

Scheidemanniştii şi kautskiştii sînt gata „să recunoască" revoluţia proletară, dar numai dacă mai întîi — *în condiţiile menţinerii* forţei, puterii, opresiunii şi privilegiilor capitalului şi ale bogăţiei — majoritatea va vota (în cadrul unor alegeri organizate de aparatul burghez al puterii de stat) *„pentru revoluţie"* ! ! E greu de imaginat cîtă obtuzitate filistină denotă acest mod de a vedea lucrurile, cîtă credulitate (Vertrauensduselei) filistină faţă de capitalişti, faţă de burghezie, faţă de generali, faţă de aparatul burghez al puterii de stat.

Adevărul e, dimpotrivă, că burghezia e întotdeauna făţarnică cînd numeşte „democraţie" ceva ce nu e decît o egalitate formală, dar în fapt foloseşte violenţa împotriva sărăcimii, împotriva oamenilor muncii, împotriva micilor ţărani şi a muncitorilor, recurgînd în acest scop la cele mai variate metode de înşelare, asuprire etc. Războiul imperialist (pe care, spre ruşinea lor, d-nii Scheidemann şi Kautsky au căutat să-l prezinte într-o lumină favorabilă) a făcut ca acest lucru să devină evident pentru milioane de oameni. Dictatura proletariatului este *unicul* mijloc de apărare a oamenilor muncii împotriva jugului capitalului, împotriva silniciei dictaturii militare a burgheziei, împotriva războaielor imperialiste. Dictatura proletariatului este singura cale spre egalitate şi democraţie *efectivă*, nu pe hîrtie, ci în fapt, nu în frazeologie politică, ci în realitatea economică.

Neînţelegînd acest lucru, d-nii Scheidemann şi Kautsky s-au dovedit a fi nişte odioşi trădători ai socialismului şi apărători ai ideilor burgheziei.

*
* *

Partidul kautskist (sau „independent") agonizează şi în curînd va pieri şi se va destrăma inevitabil din cauza divergenţelor dintre membrii lui, în marea lor majoritate revoluţionari, şi „conducătorii" contrarevoluţionari.

www.dacoromanica.ro

Partidul comunist se va întări şi se va căli, trecînd prin divergenţe identice (în esenţă) cu acelea prin care a trecut şi bolşevismul.

Divergenţele dintre comuniştii germani se reduc, după cît îmi pot da seama, la problema „folosirii posibilităţilor legale" (cum spuneau bolşevicii în 1910—1913), a folosirii parlamentului burghez, a sindicatelor reacţionare, a „legii cu privire la Soviete" (Betriebsratgesetz), pe care le-au mutilat partizanii lui Scheidemann şi Kautsky, la problema participării la asemenea instituţii sau a boicotării lor.

Noi, bolşevicii ruşi, am trecut prin aceleaşi divergenţe în anii 1906 şi 1910—1912. Şi vedem clar că la mulţi tineri comunişti germani se face simţită pur şi simplu lipsa de experienţă revoluţionară. Dacă ar fi avut prilejul să treacă prin vreo două revoluţii burgheze (1905 şi 1917), ei n-ar propovădui atît de categoric boicotul, n-ar cădea din cînd în cînd în greşelile sindicalismului.

Aceasta este o boală a creşterii. Ea va trece o dată cu maturizarea mişcării, care se dezvoltă admirabil. Cît priveşte aceste greşeli evidente, ele trebuie combătute făţiş, evitîndu-se orice exagerare a divergenţelor, căci tuturor trebuie să le fie clar că într-un viitor apropiat lupta pentru dictatura proletariatului, pentru Puterea Sovietelor va înlătura o mare parte din aceste divergenţe.

Atît din punctul de vedere al teoriei marxiste, cît şi din punctul de vedere al experienţei celor trei revoluţii (1905, februarie 1917 şi octombrie 1917), consider absolut greşit refuzul de a participa la un parlament burghez, la un sindicat reacţionar (dintre cele conduse de alde Legien, Gompers etc.), la un arhireacţionar „soviet" muncitoresc mutilat de scheidemannişti etc.

Uneori, în cazuri izolate, într-o ţară sau alta, boicotul este o tactică justă, aşa cum justă a fost, de pildă, tactica bolşevică a boicotării Dumei ţariste în 1905. Dar tot bolşevicii au participat la Duma, mult mai reacţionară şi de-a dreptul contrarevoluţionară, din 1907. Bolşevicii au participat la alegerile pentru Adunarea constituantă burgheză în 1917, iar în 1918 am dizolvat-o, spre groaza democraţilor mic-burghezi, a kautskiştilor şi a celorlalţi

www.dacoromanica.ro

renegaţi ai socialismului. Noi am activat în sindicate arhireacţionare, pur menşevice, care (în ceea ce priveşte caracterul lor contrarevoluţionar) nu sînt cu nimic mai prejos decît sindicatele legieniste, cele mai josnice şi mai reacţionare sindicate din Germania. Nici pînă astăzi, după doi ani de la cucerirea puterii de stat, n-am terminat încă lupta împotriva rămăşiţelor de sindicate menşevice (adică scheidemanniste, kautskiste, gompersiste etc.), — atît de îndelungat este acest proces ! Atît de mare este, în unele locuri sau în unele profesiuni, influenţa ideilor mic-burgheze !

La început noi am fost în minoritate în Soviete, în sindicate, în cooperative. Printr-o muncă îndelungată, printr-o luptă îndelungată — atît *înainte* de cucerirea puterii politice cît *şi după* cucerirea ei — am cucerit majoritatea în *toate* organizaţiile muncitoreşti, apoi şi în organizaţiile nemuncitoreşti, iar apoi şi în organizaţiile ţăranilor cu gospodărie mică.

Numai nişte nemernici sau nişte imbecili pot crede că proletariatul trebuie mai întîi să cucerească majoritatea în alegeri efectuate *sub jugul burgheziei,* sub *jugul robiei salariate,* şi abia după aceea să ia puterea. Aceasta este culmea stupidităţii sau a făţărniciei şi înseamnă înlocuirea luptei de clasă şi a revoluţiei prin alegeri efectuate sub vechiul regim, sub vechea putere de stat.

Proletariatul îşi desfăşoară lupta de clasă fără a aştepta ca începerea unei greve sau alteia să fie decisă prin vot, deşi, pentru a fi pe deplin reuşită, o grevă are nevoie de simpatia majorităţii oamenilor muncii (şi deci a majorităţii populaţiei). Proletariatul îşi desfăşoară lupta de clasă şi răstoarnă burghezia fără a aştepta alegeri prealabile (efectuate de burghezie, ţinute sub stăpînirea ei), deşi el ştie foarte bine că pentru a-şi putea înfăptui cu succes revoluţia, pentru a putea răsturna efectiv burghezia, el are *neapărată nevoie* de simpatia majorităţii oamenilor muncii (şi deci a majorităţii populaţiei).

Cretinii parlamentari şi adepţii de azi ai lui Louis Blanc „cer" neapărat alegeri şi neapărat alegeri efectuate de burghezie, pentru a se stabili existenţa acestei simpatii a majorităţii oamenilor muncii. Dar aceasta este concepţia

www.dacoromanica.ro

unor pedanţi, a unor cadavre politice sau a unor şarlatani abili.

Viaţa reală, istoria revoluţiilor reale ne arată că de foarte multe ori „simpatia majorităţii oamenilor muncii" nu poate fi dovedită prin nici un fel de scrutine (fără să mai vorbim de scrutinele organizate de exploatatori, în condiţii de „egalitate" între exploatator şi exploatat !). De foarte multe ori „simpatia majorităţii oamenilor muncii" se dovedeşte *nu* prin scrutine, ci prin creşterea rîndurilor unuia dintre partide, sau prin creşterea numărului membrilor lui în Soviete, sau prin succesul unei greve izolate, dar care dintr-un motiv sau altul a dobîndit o mare semnificaţie, sau prin victorie într-un război civil etc. etc.

Istoria revoluţiei noastre, de pildă, a arătat că simpatia majorităţii oamenilor muncii de pe vastele întinderi ale Uralului şi Siberiei faţă de dictatura proletariatului s-a manifestat nu prin alegeri, ci prin învăţămintele trase din experienţa unui an de guvernare a generalului ţarist Kolceak în Ural şi în Siberia. Şi trebuie spus că stăpînirea lui Kolceak a început şi ea printr-un guvern „de coaliţie" între scheidemannişti şi kautskişti (pe ruseşte : „menşevici" şi „eseri", adepţi ai Adunării constituante), la fel cum astăzi în Germania, prin „coaliţia" lor, d-nii Haase şi Scheidemann deschid drum unui guvern von der Goltz sau Ludendorf şi caută să camufleze, să prezinte în culori frumoase guvernarea lor. În paranteză fie zis : coaliţia guvernamentală Haase-Scheidemann a luat sfîrşit, dar coaliţia politică a acestor trădători ai socialismului continuă. Dovadă : cărţile lui Kautsky, articolele lui Stampfer din „Vorwärts", articolele kautskiştilor şi ale scheidemanniştilor cu privire la „fuzionarea" lor etc.

Revoluţia proletară nu este posibilă fără sprijinul şi simpatia marii majorităţi a oamenilor muncii faţă de avangarda lor : proletariatul. Dar această simpatie şi acest sprijin nu se obţin deodată, nu se decid prin vot, ci *se cuceresc* printr-o îndelungată, grea şi anevoioasă luptă de clasă. Lupta de clasă a proletariatului *pentru* cucerirea simpatiei, *pentru* obţinerea sprijinului majorităţii oamenilor muncii nu se încheie o dată cu cucerirea

www.dacoromanica.ro

puterii politice de către proletariat. *După* cucerirea puterii, această luptă *continuă*, dar în *alte* forme. În revoluţia rusă împrejurările au fost excepţional de favorabile proletariatului (în lupta pentru dictatura sa), căci revoluţia proletară s-a produs într-un moment cînd întregul popor era înarmat şi cînd întreaga ţărănime dorea răsturnarea puterii moşierilor, cînd întreaga ţărănime era revoltată de politica „kautskistă" a social-trădătorilor — menşevicii şi eserii.

Dar chiar şi în Rusia, unde în momentul începerii revoluţiei proletare împrejurările au fost excepţional de favorabile, unde s-a creat dintr-o dată o remarcabilă unitate a întregului proletariat, a întregii armate, a întregii ţărănimi, chiar şi în Rusia lupta proletariatului care-şi exercită dictatura, lupta proletariatului pentru cucerirea simpatiei şi a sprijinului majorităţii oamenilor muncii a durat luni şi ani de zile. După doi ani această luptă este aproape terminată, dar încă nu e cu totul terminată în favoarea proletariatului. Ne-au trebuit nu mai puţin de doi ani pentru a cuceri definitiv simpatia şi sprijinul majorităţii covîrşitoare a muncitorilor şi a ţăranilor muncitori din Velicorusia, inclusiv Uralul şi Siberia, dar n-am reuşit încă să cucerim în întregime simpatia şi sprijinul majorităţii ţăranilor muncitori (spre deosebire de ţăranii exploatatori) din Ucraina. Pe noi ne *poate* strivi (şi cu toate acestea nu va reuşi să ne strivească) puterea militară a Antantei, dar *înăuntrul* ţării avem *acum* de partea noastră simpatia atît de trainică a unei majorităţi atît de imense a oamenilor muncii, încît se poate spune că lumea nu a văzut încă un stat mai democratic decît al nostru.

Dacă ne gîndim bine la această istorie a luptei proletariatului pentru putere, istorie complexă, anevoioasă, îndelungată şi bogată prin extraordinara ei diversitate de forme, prin neobişnuita ei abundenţă de schimbări, cotituri şi treceri subite de la o formă de luptă la alta, devine limpede eroarea acelora care vor „să interzică" participarea la parlamentele burgheze, la sindicatele reacţionare, la comitetele ţariste sau scheidemanniste ale delegaţilor de întreprindere sau la Sovietele de întreprin-

www.dacoromanica.ro

dere etc. etc. Această eroare se datorește lipsei de experiență revoluționară a unor foarte sinceri, foarte convinși și foarte eroici revoluționari din rîndurile clasei muncitoare. De aceea au avut de o mie de ori dreptate Karl Liebknecht și Rosa Luxemburg atunci cînd, în ianuarie 1919, au văzut această eroare, au atras atenția asupra ei, dar au preferat să rămînă alături de revoluționarii proletari care greșeau într-o chestiune nu prea importantă, decît să meargă împreună cu trădătorii socialismului, cu scheidemanniștii și kautskiștii, care nu greșeau în problema participării la parlamentul burghez, dar care încetaseră de a mai fi socialiști și deveniseră democrați mic-burghezi, complici ai burgheziei.

Totuși greșeala rămîne greșeală, și ea trebuie criticată, trebuie dusă o luptă susținută pentru îndreptarea ei.

Lupta împotriva trădătorilor socialismului, împotriva scheidemanniștilor și a kautskiștilor, trebuie să fie necruțătoare, dar ea nu trebuie să se desfășoare în jurul problemei participării sau neparticipării la parlamentele burgheze, la sindicatele reacționare etc. Aceasta ar fi o greșeală incontestabilă, și o greșeală și mai mare ar fi devierea de la ideile marxismului și de la linia lui practică (un partid politic puternic centralizat) spre ideile și practica sindicalismului. Trebuie să ne străduim ca partidul să participe și la parlamentele burgheze, și la sindicatele reacționare, și la „Sovietele de întreprindere", ciuntite și castrate în maniera scheidemannistă, să activeze în toate organizațiile unde sînt muncitori, unde li se poate vorbi muncitorilor, unde poate fi înrîurită masa muncitorească. Trebuie cu orice preț îmbinată munca ilegală cu cea legală, promovîndu-se sistematic și neabătut controlul riguros al partidului ilegal, al organizațiilor lui *muncitorești* asupra activității legale. Asta nu e ușor de realizat, dar revoluția proletară nu are și nici nu poate avea sarcini „ușoare", mijloace de luptă „ușoare".

Această sarcină grea trebuie îndeplinită cu orice preț. Ceea ce ne deosebește pe noi de scheidemanniști și de kautskiști nu este numai (și nici mai ales) faptul că ei nu recunosc insurecția armată, iar noi o recunoaștem. Deosebirea principală și fundamentală constă în aceea că

www.dacoromanica.ro

în *toate* domeniile de muncă (atît în parlamentele burgheze, cît şi în sindicate, în cooperative, în publicistică etc.) ei duc o politică inconsecventă, oportunistă sau chiar de-a dreptul trădătoare.

Împotriva social-trădătorilor, împotriva reformismului şi a oportunismului — această linie politică poate şi trebuie să fie promovată în *toate* domeniile de luptă, fără nici o excepţie. Şi atunci vom reuşi să cucerim masa muncitorească. Avînd asigurat sprijinul masei muncitoreşti, avangarda proletariatului, partidul politic marxist centralizat va conduce pe o cale sigură poporul la dictatura victorioasă a proletariatului, la democraţie proletară în locul celei burgheze, la republică sovietică, la orînduirea socialistă.

Internaţionala a III-a a repurtat în cîteva luni o serie de victorii strălucite, fără precedent. Ea creşte cu o rapiditate uimitoare. Greşelile parţiale şi bolile creşterii nu sînt de temut. Criticîndu-le făţiş şi fără ocol, vom face ca în toate ţările civilizate masa muncitorească educată în spirit marxist să alunge în scurt timp pe trădătorii socialismului — scheidemanniştii şi kautskiştii de *toate* naţionalităţile (şi asemenea specimene există în rîndurile tuturor naţiunilor).

Victoria comunismului este inevitabilă. Victoria va fi a lui.

10 octombrie 1919

Publicat în octombrie 1919 în revista „Kommunisticeskii Internaţional" nr. 6
Semnat: N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

STATUL MUNCITORILOR ŞI SĂPTĂMÎNA PARTIDULUI

Săptămîna partidului [88] la Moscova a coincis cu o perioadă grea pentru Puterea sovietică. Succesele lui Denikin au provocat o febrilă înteţire a comploturilor urzite de moşieri, capitalişti şi de amicii lor, o intensificare a sforţărilor burgheziei de a semăna panică, de a zdruncina prin toate mijloacele tăria Puterii sovietice. Şovăielnicii, nestatornicii şi mărginiţii filistini şi, împreună cu ei, intelectualii, eserii şi menşevicii au devenit, ca de obicei, şi mai nestatornici şi au fost primii care s-au lăsat intimidaţi de capitalişti.

Eu cred însă că această coincidenţă — adică faptul că la Moscova săptămîna partidului a coincis cu un moment greu — este mai curînd în avantajul nostru, căci e mai de folos pentru cauză. Nouă săptămîna partidului nu ne trebuie de paradă. N-avem nevoie de oameni care să fie membri de partid numai de ochii lumii. Singurul partid de guvernămînt din lume care se îngrijeşte nu de sporirea numărului membrilor săi, ci de creşterea lor calitativă, de curăţirea rîndurilor sale de elementele ce s-au „strecurat" în el, este partidul nostru — partidul clasei muncitoare revoluţionare. Nu o dată am procedat la reînregistrarea membrilor partidului, pentru a izgoni aceste elemente „strecurate", pentru a lăsa în partid numai pe membrii conştienţi şi sincer devotaţi comunismului [89]. Noi am folosit şi mobilizările pe front, şi subotnicele pentru a curăţi partidul de cei care vor numai „să profite" de pe urma calităţii lor de membri ai partidului de guvernă-

www.dacoromanica.ro

mînt, dar care nu vor să ducă greul unei munci pline de abnegaţie în folosul comunismului.

Şi acum, cînd se desfăşoară o intensă acţiune de mobilizare pe front, săptămîna partidului prezintă avantajul că nu oferă nimic tentant pentru cei care ar vrea să se strecoare în partid. Noi chemăm în partid în număr mare numai pe muncitorii de rînd şi pe ţăranii săraci, pe ţăranii muncitori, *şi nu* pe ţăranii speculanţi. Acestor membri de rînd noi nu le promitem şi nu le oferim nici un fel de avantaje de pe urma primirii lor în partid. Dimpotrivă, membrilor de partid le revine astăzi o muncă mai grea ca de obicei şi mai primejdioasă.

Cu atît mai bine. În felul acesta vor intra în partid numai adepţi sinceri ai comunismului, numai oameni sincer devotaţi statului muncitoresc, numai oameni ai muncii cinstiţi, numai adevăraţii reprezentanţi ai maselor care erau asuprite sub capitalism.

Numai de astfel de membri de partid avem nevoie.

Nu pentru reclamă, ci pentru muncă serioasă avem noi nevoie de membri de partid. Pe ei îi chemăm în partid. Oamenilor muncii le deschidem noi larg porţile partidului.

Puterea sovietică este puterea oamenilor muncii ; ea luptă pentru doborîrea definitivă a jugului capitalist. Prima s-a ridicat la această luptă clasa muncitoare de la oraşe şi din centrele industriale. Ea a repurtat prima victorie şi a cucerit puterea de stat.

Clasa muncitoare atrage de partea sa majoritatea ţăranilor, căci de partea capitalului, de partea burgheziei se simte atras numai ţăranul-negustor, ţăranul-speculant, şi nu ţăranul-muncitor.

Muncitorii cei mai ridicaţi, cei mai conştienţi, muncitorii din Petrograd, au dat cele mai multe forţe pentru conducerea Rusiei. Noi ştim însă că printre muncitorii şi ţăranii de rînd sînt foarte mulţi oameni devotaţi intereselor masei muncitoare şi capabili de muncă de conducere. Printre ei se găsesc foarte multe elemente înzestrate cu talent organizatoric şi administrativ, cărora capitalismul le bara drumul şi pe care noi le ajutăm şi trebuie să le ajutăm prin toate mijloacele să se ridice şi

www.dacoromanica.ro

să participe la munca de construire a socialismului. A descoperi aceste talente noi, modeste, necunoscute nu e o treabă uşoară. Nu este uşor să atragi la munca de conducere a statului pe muncitorii şi ţăranii de rînd, pe care veacuri de-a rîndul i-au asuprit şi i-au terorizat moşierii şi capitaliştii.

Este o sarcină grea, pe care noi însă trebuie s-o îndeplinim neapărat, pentru a putea sorbi mai din adînc forţe noi din rîndurile clasei muncitoare, ale ţărănimii muncitoare.

Intraţi în partid, tovarăşi muncitori şi ţărani muncitori nemembri de partid ! Nu vă promitem avantaje de pe urma acestei intrări ; noi vă chemăm la muncă anevoioasă, la munca de construire a statului. Dacă sînteţi sincer de partea comunismului, porniţi cu curaj la îndeplinirea acestei munci, nu vă temeţi de noutatea şi de greutatea ei, nu vă lăsaţi influenţaţi de vechea prejudecată că numai oamenii cu diplome oficiale ar fi capabili de această muncă. Nu e adevărat. Munca de construire a socialismului pot şi trebuie s-o conducă în număr tot mai mare muncitorii şi ţăranii muncitori de rînd.

Masa oamenilor muncii este de partea noastră. În aceasta stă forţa noastră. În aceasta stă izvorul invincibilităţii comunismului mondial. Mai mulţi activişti nou veniţi din masă în rîndurile partidului pentru a participa în chip de sine stătător la construirea vieţii noi — iată metoda noastră de luptă împotriva greutăţilor, iată calea noastră spre victorie.

11.X.1919

„Pravda" nr. 228
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 228 din 12 octombrie 1919
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CONVORBIRE CU AMBASADORUL EXTRAORDINAR AL AFGANISTANULUI — MUHAMED VALI-HAN 14 OCTOMBRIE 1919 [90]

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tov. Lenin l-a întîmpinat pe ambasador în cabinetul său de lucru, spunînd: „Sînt foarte bucuros să văd în capitala roşie a guvernului muncitoresc-ţărănesc pe reprezentantul poporului afgan, prieten nouă, care suferă şi luptă împotriva jugului imperialist". La aceasta, ambasadorul a răspuns: „Vă întind o mînă prietenească şi îmi exprim speranţa că veţi ajuta întregul Orient să se elibereze de sub jugul imperialismului european". În cursul convorbirii care a urmat, tov. Lenin a spus că Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc şi sînt asupriţi, tinde tocmai spre ceea ce a spus ambasadorul extraordinar al Afganistanului, dar că este necesar ca Orientul musulman să înţeleagă acest lucru şi să ajute Rusia Sovietică în marele război de eliberare. La aceasta, ambasadorul a răspuns că este în măsură să declare că Orientul musulman a înţeles acest lucru şi că nu este departe momentul cînd întreaga lume va vedea că imperialismul european nu are ce căuta în Orient.

După aceea ambasadorul s-a sculat în picioare şi, spunînd: „Am cinstea să înmînez şefului guvernului proletar liber al Rusiei o scrisoare din partea suveranului meu şi sper că Puterea sovietică va acorda atenţie celor spuse de guvernul afgan", a remis tov. Lenin o scrisoare din partea emirului. Tov. Lenin a răspuns că primeşte cu nespusă plăcere această scrisoare şi promite să dea în curînd răspuns la toate problemele care interesează Afganistanul [91].

„Pravda" nr. 232 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 232 din 17 octombrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ DIN BALCONUL SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA ÎN FAŢA MUNCITORILOR COMUNIŞTI MOBILIZAŢI 16 OCTOMBRIE 1919

CRONICĂ DE ZIAR

(Apariţia lui Lenin este întîmpinată cu un ropot de aplauze.) Tovarăşi! Permiteţi-mi să aduc salutul meu muncitorilor din guberniile Iaroslavl şi Vladimir, care şi de data aceasta au răspuns la chemarea noastră şi au dat pe cei mai buni dintre ei pentru apărarea republicii muncitorilor şi ţăranilor. Ştiţi din ziare, în care noi scriem tot adevărul, fără a ascunde nimic, cît de gravă este noua primejdie ce s-a creat prin luarea Orelului de către generalul ţarist Denikin şi prin presiunea pe care generalul ţarist Iudenici o exercită asupra Petrogradului roşu. Dar noi înfruntăm această primejdie şi luptăm împotriva ei, ca întotdeauna, adresînd proletariatului conştient şi ţărănimii muncitoare chemarea de a se ridica la luptă pentru apărarea cuceririlor lor.

Situaţia este extrem de grea. Dar noi nu desperăm, căci ştim că, ori de cîte ori se creează o situaţie grea pentru Republica sovietică, muncitorii fac minuni de vitejie şi cu exemplul lor îmbărbătează şi însufleţesc trupele şi le duc la noi victorii.

Ştim că în lumea întreagă, în toate ţările fără excepţie, mişcarea revoluţionară creşte neîncetat, deşi într-un ritm mai lent decît am dori noi. Ştim de asemenea că victoria clasei muncitoare în lumea întreagă este asigurată.

Oricît de grele ar fi jertfele pe care le aduce Rusia, oricît ar fi de sleită şi de sfîşiată în bucăţi, ea luptă cu dîrzenie pentru cauza tuturor muncitorilor. Imperialiştii pot strivi încă o republică sau două, dar nu vor reuşi să

www.dacoromanica.ro

salveze imperialismul mondial, căci el este sortit pieirii şi va fi măturat de socialismul care vine.

Iată de ce, muncitori din guberniile Vladimir şi Iaroslavl, vă aduc salutul meu, cu convingerea fermă că voi, prin exemplul vostru personal, veţi susţine moralul Armatei Roşii şi o veţi duce la victorie.

Trăiască muncitorii şi ţăranii !

Trăiască republica muncitorească mondială !

„Pravda" nr. 232
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 232 din 17 octombrie 1919

Se tipăreşte după textul
apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CĂTRE MUNCITORII ŞI OSTAŞII ROŞII DIN PETROGRAD

Tovarăşi ! A sosit momentul hotărîtor. Generalii ţarişti au căpătat din nou muniţii şi echipament militar de la capitaliştii din Anglia, Franţa, America şi încearcă din nou, împreună cu bandele de odrasle moşiereşti, să ia Petrogradul roşu. Duşmanul a trecut la ofensivă în timpul tratativelor de pace cu Estonia, atacînd pe ostaşii noştri roşii, care se încrezuseră în aceste tratative. Acest caracter mişelesc al atacului explică în parte succesele rapide ale duşmanului. Au fost luate Krasnoe Selo, Gatcina, Vîriţa. Au fost interceptate două linii de cale ferată care duc spre Petrograd. Duşmanul caută să intercepteze şi cea de-a treia linie ferată, Nikolaevskaia, şi a patra, linia ferată Vologodskaia, pentru a lua Petrogradul prin înfometare.

Tovarăşi ! Ştiţi cu toţii şi vedeţi ce pericol imens ameninţă Petrogradul. În cîteva zile, soarta lui va fi hotărîtă, iar aceasta înseamnă pe jumătate soarta Puterii sovietice în Rusia.

E de prisos să arăt muncitorilor şi ostaşilor roşii din Petrograd care le este datoria. Întreaga istorie a celor doi ani de luptă a Sovietelor împotriva burgheziei din lumea întreagă, luptă fără precedent prin greutăţile ei, dar şi prin victoriile ei, ne-a oferit din partea muncitorilor din Petrograd nu numai un model de îndeplinire a datoriei, ci şi un model de eroism fără seamăn, de spirit de abnegaţie şi de entuziasm revoluţionar nemaivăzut în lume.

Tovarăşi ! Se hotărăşte soarta Petrogradului ! Duşmanul încearcă să ne ia prin surprindere. El dispune de forţe

www.dacoromanica.ro

slabe, ba chiar infim de puţine ; tăria lui o constituie rapiditatea, impertinenţa ofiţerilor, armamentul şi înzestrarea tehnică. Forţele care vin în ajutorul Petrogradului sînt aproape, noi le-am şi pus în mişcare. Sîntem mult mai puternici decît duşmanul. Luptaţi pînă la ultima picătură de sînge, tovarăşi, apăraţi fiecare palmă de pămînt, fiţi dîrji pînă la capăt, victoria nu este departe ! victoria va fi a noastră !

V. Ulianov (Lenin)

17/X.

„Petrogradskaia Pravda" nr. 237 din 19 octombrie 1919

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII OSTAŞI ROŞII

Tovarăşi ostaşi roşii ! Generalii ţarişti — Iudenici la nord şi Denikin la sud — îşi încordează din nou forţele pentru a învinge Puterea sovietică, pentru a restaura puterea ţarului, a moşierilor şi a capitaliştilor.

Noi ştim cum s-a terminat o încercare similară din partea lui Kolceak. Nu pentru multă vreme a reuşit el să înşele pe muncitorii din Ural şi pe ţăranii din Siberia. După ce şi-au dat seama că au fost înşelaţi, după ce au simţit pe propria lor piele nemaiauzitele acte de silnicie, bătăi şi jafuri la care se dedau ofiţerii feciori de moşieri şi de capitalişti, muncitorii din Ural şi ţăranii din Siberia au ajutat Armata noastră Roşie să-l învingă pe Kolceak. Cazacii din Orenburg au trecut făţiş de partea Puterii sovietice.

Iată de ce sîntem ferm convinşi că-i vom învinge pe Iudenici şi pe Denikin. Ei nu vor reuşi să restaureze puterea ţarului şi a moşierilor. Aceasta nu se va întîmpla niciodată ! Ţăranii au şi început să se răscoale în spatele frontului lui Denikin. În Caucaz se înteţeşte flacăra răscoalei împotriva lui Denikin. Cazacii din Kuban murmură şi se agită, nemulţumiţi de silniciile şi de jafurile practicate de Denikin în folosul moşierilor şi al englezilor.

Să fim deci fermi, tovarăşi ostaşi roşii ! Tot mai uniţi, tot mai conştienţi şi mai hotărîţi trec muncitorii şi ţăranii de partea Puterii sovietice.

www.dacoromanica.ro

Înainte, tovarăşi ostaşi roşii ! La luptă pentru puterea muncitorilor şi ţăranilor, împotriva moşierilor, împotriva generalilor ţarişti ! Victoria va fi a noastră !

N. Lenin

19.X.1919

„Krasnoarmeeţ" nr. 10—15 din 1919 (număr jubiliar)

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

BILANŢUL SĂPTĂMÎNII PARTIDULUI LA MOSCOVA ŞI SARCINILE NOASTRE

În timpul săptămînii partidului, la Moscova s-au înscris în partid 13 600 de persoane.

Este un succes enorm, cu totul neaşteptat. Întreaga burghezie, şi îndeosebi mica burghezie orăşenească, inclusiv specialiştii, funcţionarii de stat şi particulari, care deplîng amarnic pierderea situaţiei lor privilegiate de „domni", — toţi aceştia s-au străduit din răsputeri tocmai în ultimul timp, tocmai în cursul săptămînii partidului la Moscova, să semene panică, să prezică pieirea apropiată a Puterii sovietice şi victoria apropiată a lui Denikin.

Şi cu cîtă iscusinţă desăvîrşită ştie acest public „cult" să mînuiască această armă a semănării panicii! Căci ea a devenit o adevărată armă în lupta de clasă a burgheziei împotriva proletariatului. În momente ca acela prin care trecem noi, mica burghezie formează „o singură masă reacţionară" cu burghezia şi se agaţă „cu frenezie" de această armă.

Tocmai la Moscova, unde elementul negustoresc era deosebit de puternic, unde exploatatorii, moşierii, capitaliştii şi rentierii erau concentraţi în număr mai mare ca oriunde, iar dezvoltarea capitalistă strînsese laolaltă o mare masă de intelectuali burghezi, unde prezenţa conducerii centrale a statului a creat o deosebit de accentuată aglomerare de funcţionari de stat, tocmai aici, la Moscova, terenul era deosebit de favorabil pentru clevetiri burgheze, pentru bîrfeli burgheze, pentru semănare de

www.dacoromanica.ro

panică de către burghezie. „Momentul" ofensivei reuşite a lui Denikin şi a lui Iudenici a favorizat într-o măsură extraordinară „succesele" acestei arme burgheze.

Şi cu toate acestea, din rîndurile masei proletare, care vedea „succesele" lui Denikin şi ştia cîte greutăţi, poveri şi primejdii se leagă îndeosebi acum de titlul şi de rolul de comunist, s-au ridicat mii şi mii de oameni pentru a întări partidul comuniştilor, pentru a-şi asuma povara nespus de grea a conducerii statului.

Succesul Puterii sovietice, succesul partidului nostru este cu adevărat remarcabil!

Acest succes a dovedit şi a arătat în chip grăitor populaţiei capitalei, precum şi întregii republici şi lumii întregi, că în adîncurile masei proletare, în mijlocul adevăraţilor reprezentanţi ai masei muncitoare se găseşte izvorul cel mai de nădejde al forţei şi tăriei Puterii sovietice. În acest succes al înscrierii voluntare în partid într-un moment de mare cumpănă şi primejdie, dictatura proletariatului s-a afirmat în fapt *sub un aspect* pe care cu rea-credinţă nu vor să-l vadă duşmanii, dar pe care adevăraţii prieteni ai eliberării muncii de sub jugul capitalului îl preţuiesc mai mult ca orice, şi anume sub aspectul forţei deosebite a înrîuririi *morale* (în sensul cel mai bun al cuvîntului) pe care proletariatul (deţinător al puterii de stat) o exercită asupra maselor, sub aspectul *mijloacelor* prin care se exercită această înrîurire.

Păturile înaintate ale proletariatului, care exercită efectiv puterea de stat, au arătat prin exemplul lor masei muncitoare, timp de doi ani încheiaţi (interval de timp foarte mare pentru ritmul excepţional de rapid al dezvoltării noastre politice), un asemenea *model* de devotament faţă de interesele oamenilor muncii, de energie în lupta împotriva duşmanilor lor (împotriva exploatatorilor în general şi împotriva „proprietarilor" şi speculanţilor în special), de tărie în clipe de grea cumpănă, de abnegaţie în lupta armată împotriva tîlharilor imperialismului mondial, încît *simpla simpatie* a muncitorilor şi ţăranilor faţă de avangarda lor s-a dovedit a fi în stare *să facă minuni.*

www.dacoromanica.ro

Căci e o adevărată minune : muncitorii, care au îndurat chinurile de nedescris ale foametei, frigului, ruinei economice și distrugerii, nu numai că-și păstrează tot optimismul, tot devotamentul față de Puterea sovietică, tot eroismul și spiritul de jertfă, dar își și asumă, cu toată lipsa lor de pregătire și de experiență, greaua sarcină de a conduce corabia statului ! Și aceasta într-un moment cînd furtuna a atins punctul culminant...

Istoria revoluției noastre proletare abundă în asemenea minuni. Și este cert și neîndoielnic că, oricît de grele încercări ne mai așteaptă, aceste minuni vor duce la victoria deplină a Republicii sovietice în lumea întreagă.

Trebuie să ne îngrijim acum ca noii membri ai partidului să fie folosiți *în mod just*. Acestei sarcini trebuie să i se acorde o atenție deosebit de mare, căci e departe de a fi ușoară ; este o sarcină nouă, și cu vechile șabloane nu va putea fi rezolvată.

Capitalismul înăbușea, sugruma, strivea o mulțime de talente din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor muncitori. Aceste talente se ofileau sub apăsarea lipsurilor, a mizeriei, a batjocoririi demnității omenești. Este acum de datoria noastră să știm să descoperim aceste talente și să le punem la treabă. Noii membri de partid, care au intrat în rîndurile lui în timpul săptămînii partidului, sînt fără îndoială, în majoritatea lor, lipsiți de experiență, iar în ceea ce privește conducerea statului — lipsiți de pricepere. Dar este tot atît de neîndoielnic că ei sînt dintre cei mai devotați, dintre cei mai sinceri și mai capabili oameni din păturile sociale pe care capitalismul le ținea în mod artificial *jos*, făcea din ele paturi „de jos", nu le lăsa să se ridice. În schimb însă, ei posedă *mai multă* vigoare și prospețime, o doză *mai mare* de francheță, de fermitate, de sinceritate decît alții.

De aici rezultă că toate organizațiile de partid trebuie să se gîndească bine cum să folosească pe acești noi membri ai partidului. Trebuie să le încredințăm cu *mai multă îndrăzneală* munci de stat cît mai variate, trebuie să-i încercăm mai repede în munca practică.

Firește, îndrăzneala nu trebuie înțeleasă în sensul că începătorilor le putem încredința *imediat* posturi de răs-

www.dacoromanica.ro

pundere, care necesită cunoştinţe pe care ei nu le posedă. E nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie combătut birocratismul: nu degeaba programul partidului nostru a pus cît se poate de categoric problema cauzelor care generează o anumită reînviere a birocratismului, precum şi a măsurilor pentru combaterea acestui fenomen. E nevoie de îndrăzneală, în primul rînd, în sensul că funcţionarii din aparatul de stat şi din domeniul economiei, precum şi specialiştii trebuie să fie puşi sub *controlul* noilor membri de partid, care cunosc bine situaţia maselor populare, nevoile şi cerinţele lor. E nevoie de îndrăzneală în sensul de a se da *imediat* acestor începători posibilitatea de a-şi manifesta capacităţile şi de a se afirma în cadrul unei activităţi *largi*. E nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie sfărîmate şabloanele obişnuite (şi la noi se observă — din păcate, adeseori — o teamă excesivă de a atenta la şabloanele sovietice stabilite, deşi cîteodată le „stabilesc" nu comunişti conştienţi, ci elemente provenite din rîndurile vechii funcţionărimi); e nevoie de îndrăzneală în sensul că trebuie să fii oricînd gata să schimbi cu rapiditate revoluţionară felul de muncă încredinţată noilor membri de partid, spre a-i încerca mai repede şi a le găsi mai repede locul potrivit.

În numeroase cazuri, noii membri de partid pot fi puşi în posturi în care, controlînd în ce măsură vechii funcţionari îşi îndeplinesc în mod conştiincios îndatoririle, ei vor putea dobîndi repede experienţa necesară pentru a putea lucra singuri. În alte cazuri, ei pot fi plasaţi în aşa fel, încît să reînnoiască, să împrospăteze legătura intermediară dintre masa muncitorească şi ţărănească, de o parte, şi aparatul de stat, de altă parte. În „direcţiile şi centralele" noastre industriale, în „gospodăriile sovietice" agricole au mai rămas mulţi, prea mulţi sabotori, moşieri şi capitalişti ascunşi, care pun beţe-n roate Puterii sovietice. Iscusinţa activiştilor de partid cu experienţă de la centru şi din provincie trebuie să se manifeste printr-o intensă folosire a noilor forţe proaspete ale partidului în vederea unei lupte hotărîte împotriva acestui rău.

Republica sovietică trebuie să devină o tabără militară strîns unită, în care fiecare să depună maximum de efor-

www.dacoromanica.ro

turi, forțele existente să fie folosite cît mai chibzuit, tărăgăneala birocratică și formalismul inutil să fie reduse la minimum posibil, aparatul să fie simplificat la maximum și construit în așa fel, încît să fie apropiat nu numai de nevoile masei, ci și de înțelegerea ei, și să facă posibilă participarea ei de sine stătătoare la activitatea lui.

În ritm intens se desfășoară mobilizarea vechilor membri de partid pentru munca în armată. Această muncă nu trebuie slăbită în nici un caz ; dimpotrivă, ea trebuie să fie intensificată din ce în ce mai mult. Dar în același timp și în scopul de a învinge în război trebuie să îmbunătățim, să simplificăm, să împrospătăm aparatul nostru administrativ civil.

În război învinge acela care are mai multe rezerve, mai multe izvoare de forță, mai multă putere de rezistență în adîncurile maselor populare.

Toate acestea noi le avem într-o măsură mai mare decît albii, decît „atotputernicul" imperialism anglo-francez, acest colos cu picioare de lut. Și le avem într-o măsură mai mare, căci le putem sorbi și mult timp încă le vom sorbi tot mai adînc din mediul muncitoresc și al țărănimii muncitoare, din mijlocul claselor care au fost asuprite de capitalism și care constituie pretutindeni majoritatea covîrșitoare a populației. Noi le putem sorbi din acest rezervor uriaș, căci el ne furnizează pe cei mai sinceri conducători ai muncitorilor și țăranilor în opera de construire a socialismului, conducători dintre cei mai călîți de vicisitudinile vieții și mai apropiați de clasa muncitoare și de țărănime.

Nici unul dintre dușmanii noștri, nici burghezia rusă și nici burghezia mondială, nu are nimic care să semene măcar pe departe cu acest rezervor ; se clatină tot mai mult terenul sub picioarele lor, iar muncitorii și țăranii care pînă acum au fost de partea lor îi părăsesc în număr din ce în ce mai mare.

www.dacoromanica.ro

Iată de ce, în ultimă analiză, victoria Puterii sovietice în lumea întreagă este asigurată şi inevitabilă.

21 octombrie 1919

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia"
nr. 7 din 22 octombrie 1919
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA MUNCITORILOR COMUNIŞTI DIN IVANOVO-VOZNESENSK CARE PLEACĂ PE FRONT 24 OCTOMBRIE 1919 [92]

CRONICĂ DE ZIAR

În cuvîntarea sa, tov. Lenin a vorbit despre situaţia generală de pe fronturile noastre şi a arătat că fiecare muncitor conştient trebuie să ajute pe toate căile la aprovizionarea regulată a fronturilor noastre cu material de luptă, produse alimentare, echipament etc.

El şi-a exprimat convingerea că muncitorii comunişti din Ivanovo-Voznesensk vor şti să exercite o înrîurire binefăcătoare asupra ţăranilor din zona frontului şi vor aduce un mare folos în munca politică ce se desfăşoară în rîndurile căzăcimii.

„Pravda" nr. 239
din 25 octombrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA ABSOLVENŢILOR UNIVERSITĂŢII „SVERDLOV" ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT 24 OCTOMBRIE 1919

Tovarăşi ! Ştiţi, desigur, că astăzi ne-a adunat laolaltă nu numai dorinţa de a sărbători absolvirea cursurilor acestei şcoli sovietice de către cei mai mulţi dintre voi, ci şi faptul că aproape jumătate din promoţia voastră a hotărît să plece pe front, spre a da trupelor care luptă pe front un ajutor nou, extraordinar şi substanţial.

Tovarăşi ! Ştim foarte bine ce imense dificultăţi prici-nuieşte întregii noastre opere de conducere, atît la oraşe cît şi, mai ales, la sate, lipsa unor tovarăşi competenţi şi experimentaţi. Ştim foarte bine că muncitorii înaintaţi din Petrograd, Moscova, Ivanovo-Voznesensk şi din alte oraşe, tovarăşii înaintaţi care au purtat pînă acum pe umerii lor, putem spune, principala povară a operei de conducere a ţării în condiţii nemaipomenit de grele, principala povară a muncii desfăşurate pentru unirea şi conducerea muncitorilor şi a ţăranilor, ştim foarte bine că ei sînt extrem de istoviţi de pe urma eforturilor, uneori supraomeneşti, pe care au trebuit să le depună pentru apărarea Republicii sovietice. De aceea, posibilitatea de a aduna aici cîteva sute de muncitori şi de ţărani, de a le crea condiţiile necesare pentru a putea studia sistematic timp de cîteva luni, pentru a-şi putea însuşi cunoştinţele necesare în munca sovietică, astfel încît la terminarea studiilor să plece de aici împreună, în mod organizat, strîns uniţi şi bine pregătiţi pentru a participa la munca de conducere, la îndreptarea lipsurilor enorme care mai dăinuie, — această posibilitate este pentru noi extrem de

www.dacoromanica.ro

prețioasă, și numai cu mare greutate, după îndelungate ezitări și călcîndu-ne pe inimă, ne-am decis să dăm pentru nevoile frontului aproximativ jumătate din actuala promoție. Dar condițiile ce s-au creat pe front sînt de așa natură, încît n-am avut nici o alegere. Am considerat că hotărîrea absolvenților, care a fost adoptată de bunăvoie și care prevede plecarea pe front a unei noi serii de tovarăși dintre cei mai buni, care ar fi fost foarte utili pretutindeni în munca administrativă și în opera de construcție, că această hotărîre este dictată de cea mai stringentă necesitate.

Tovarăși, cu îngăduința dv. voi face o scurtă expunere asupra situației care s-a creat acum pe diferite fronturi, ca să vă puteți da seama cît de stringentă este această necesitate.

Pe foarte multe fronturi, care înainte erau extrem de importante și în care inamicul își pusese mari speranțe, în ultimul timp lucrurile se îndreaptă spre victorie deplină și — după toate indiciile — definitivă în favoarea noastră. Pe Frontul de nord, unde ofensiva pe direcția Murmansk promitea inamicului avantaje deosebit de mari, unde englezii concentraseră de multă vreme forțe mari și excelent înarmate, unde noi, lipsiți fiind de provizii și de echipament, ne aflam în condiții de luptă nespus de grele, pe acest front se părea că imperialiștii englezi și francezi ar fi trebuit să aibă perspective strălucite. Și tocmai aici a eșuat definitiv întreaga ofensivă întreprinsă de inamic. Englezii au fost nevoiți să-și evacueze trupele, și aceasta confirmă incontestabil că muncitorii englezi nu vor război cu Rusia și că, încă de pe acum, cînd Anglia e încă departe de a fi teatrul unor lupte revoluționare, ei sînt în stare să exercite asupra guvernului lor de tîlhari și jefuitori o presiune atît de mare, încît îl silesc să-și retragă trupele din Rusia. Imperialiștii englezi au fost nevoiți să părăsească acest front, care era pentru noi deosebit de primejdios, căci inamicul, dispunînd de o cale maritimă, se afla acolo în condiții mult mai avantajoase. Au mai rămas acolo neînsemnate forțe albgardiste ruse, care sînt aproape complet lipsite de importanță.

www.dacoromanica.ro

Să luăm un alt front — frontul de luptă împotriva lui Kolceak. Ştiţi cu toţii că, pe vremea cînd trupele lui Kolceak înaintau spre Volga, presa capitalistă europeană s-a grăbit să vestească lumii întregi căderea Puterii sovietice şi recunoaşterea lui Kolceak drept cîrmuitor suprem al Rusiei. Dar încă înainte ca documentul cu recunoaşterea oficială să fi ajuns în mîinile lui Kolceak, trupele noastre au reuşit să-l alunge pe acesta în Siberia, şi dv. ştiţi că noi am început să ne apropiem de Petropavlovsk şi de Irtîş, iar Kolceak a fost nevoit să-şi repartizeze forţele altfel decît plănuise. A fost un timp cînd a trebuit să ne retragem, pentru că muncitorii şi ţăranii din părţile acelea întîrziaseră cu mobilizarea. Dar informaţiile pe care le primim din spatele frontului lui Kolceak arată, fără doar şi poate, că regimul lui se destramă şi că întreaga populaţie, ba chiar şi ţăranii înstăriţi, se răscoală împotriva lui. Ne apropiem de momentul cînd ultimul reazem al forţelor lui Kolceak se va prăbuşi, şi cu aceasta vom încheia un an de revoluţie în cursul căruia întreaga Siberie a stat sub puterea lui Kolceak, cînd acesta a fost ajutat atît de eseri cît şi de menşevici, care ne-au oferit încă o mostră de înţelegere şi colaborare cu un guvern burghez. Dv. ştiţi că pe Kolceak l-a ajutat întreaga burghezie europeană. Ştiţi, de asemenea, că linia ferată siberiană a fost păzită şi de polonezi, şi de cehi, că au fost acolo şi italieni, şi ofiţeri voluntari americani. Tot ce era în stare să lupte împotriva revoluţiei venise în ajutorul lui Kolceak. Şi toate acestea s-au prăbuşit pentru că ţăranii, ţăranii siberieni, care sînt prea puţin accesibili influenţei comunismului, deoarece au mai puţin ca oricine prilejul să vină în contact cu el, au primit de la Kolceak o asemenea lecţie, au putut să facă *în practică* o asemenea comparaţie (şi ţăranilor le plac comparaţiile practice), încît putem spune : Kolceak ne-a dat milioane de aderenţi ai Puterii sovietice în regiunile cele mai îndepărtate de orice centre industriale, unde ne-ar fi fost greu să-i cîştigăm. Iată cum s-a încheiat dominaţia lui Kolceak şi iată de ce pe acest front ne simţim foarte siguri.

www.dacoromanica.ro

Pe Frontul de vest vedem că ofensiva polonezilor se apropie de sfîrşit. Ei au primit ajutor din partea Angliei, Franţei şi Americii, care au căutat să aţîţe vechea ură a Poloniei faţă de asupritorii velicoruşi, încercînd să îndrepte împotriva muncitorilor şi ţăranilor ruşi ura — cu vîrf şi îndesat meritată — a muncitorilor polonezi faţă de moşieri şi de ţari, făcîndu-i pe muncitorii polonezi să creadă că, asemenea şoviniştilor ruşi, bolşevicii se gîndesc şi ei la cucerirea Poloniei. Pentru un timp, această minciună a prins. Avem însă indicii precise că timpul în care această minciună a fost crezută se apropie de sfîrşit, că în rîndurile trupelor poloneze începe un proces de descompunere. Şi ştiri din surse americane, care nu pot fi cîtuşi de puţin bănuite de simpatie faţă de comunism, confirmă că ţăranii polonezi cer tot mai insistent să se pună cu orice preţ capăt războiului pînă la întîi octombrie şi că pînă şi cei mai patriotarzi dintre social-şoviniştii polonezi (P.P.S.) [93], care se aseamănă cu menşevicii şi cu eserii de la noi, sprijină aceste tendinţe şi opun guvernului lor o împotrivire tot mai energică. În acest timp starea de spirit a polonezilor s-a schimbat simţitor.

Rămîn două fronturi : Frontul Petrogradului şi Frontul de sud, pe care se desfăşoară evenimente deosebit de serioase. Dar şi aici avem toate indiciile că duşmanul face ultimele sforţări. Avem ştiri precise că în Anglia ministrul de război, Churchill, şi partidul capitaliştilor au întreprins această aventură militară împotriva Petrogradului pentru a arăta că există posibilitatea de a termina repede cu Rusia Sovietică, şi că presa engleză vede în această aventură o ultimă încercare din partea şoviniştilor şi a ministrului Churchill, în pofida voinţei certe a majorităţii populaţiei.

Ofensiva asupra Petrogradului poate fi considerată ca un ajutor dat lui Denikin. O concluzie în acest sens se desprinde din examinarea situaţiei de pe Frontul Petrogradului.

Ştiţi că atît guvernul leton, cît şi guvernul lituanian şi cel eston ne-au răspuns că acceptă propunerea noastră de a începe tratative de pace. Această ştire a provocat, firesc, anumite şovăieli în rîndurile trupelor noastre, a

www.dacoromanica.ro

făcut ca în inimile ostaşilor noştri să se nască speranţa că războiul se apropie de sfîrşit. Tratativele au şi început. Între timp Anglia a strîns ceea ce i-a mai rămas din nave şi a debarcat cîteva mii de albgardişti, înzestraţi cu excelente mijloace tehnice. Dar aceştia nu puteau fi aduşi la noi fără a adormi mai întîi, prin înşelăciune, vigilenţa poporului, căci în Anglia şi în Franţa au fost cazuri cînd încercările de a încărca pe vapoare material de război au eşuat lamentabil, deoarece muncitorii portuari făceau grevă şi declarau că nu vor încărca vapoare destinate să transporte mijloace de exterminare în Rusia Sovietică. În această situaţie, imperialiştii englezi au fost nevoiţi să ia din alte ţări acest armament, înşelîndu-şi astfel poporul. De aceea nu este surprinzător faptul că ei au reuşit să trimită împotriva Rusiei Sovietice cîteva sute sau chiar cîteva mii de ofiţeri albgardişti ruşi. În Anglia există lagăre în care aceşti ofiţeri albgardişti sînt cazaţi, hrăniţi şi instruiţi pentru invadarea Rusiei, spre a se putea spune apoi că acesta este un război intern, provocat de teroarea bolşevică. Lagărele în care înainte au stat prizonieri ruşi sînt acum pline de ofiţeri albgardişti ruşi. Aşa se explică faptul că, atunci cînd noi aşteptam un armistiţiu din partea Lituaniei şi a Letoniei, inamicul a obţinut în primele zile succese atît de mari, aruncînd aceste forţe pe Frontul Petrogradului. Ştiţi însă că pe Frontul Petrogradului s-a produs acum o cotitură. Din comunicările făcute de Zinoviev şi de Troţki, aţi aflat că pierderile au şi fost înlocuite, că ezitările de pînă acum au luat sfîrşit, iar trupele noastre atacă, şi atacă cu succes, înfrîngînd o rezistenţă extrem de înverşunată. Aceste lupte se deosebesc prin caracterul lor neobişnuit de înverşunat. Tov. Troţki mi-a comunicat prin telefon de la Petrograd că în localitatea Detskoe Selo, recent cucerită de noi, albgardiştii şi burghezii care nu se evacuaseră trăgeau pe ferestrele caselor, opunînd o rezistenţă extrem de îndîrjită, mai mare decît în toate luptele precedente. Duşmanul simte că se produce o cotitură în întregul mers al războiului, că Denikin se află într-o situaţie în care trebuie să i se dea ajutor şi să se întreprindă o acţiune care să ne silească să trimitem pe alte fronturi o parte din

www.dacoromanica.ro

forţele folosite împotriva lui. Se poate afirma cu certitudine că acest lucru nu le-a reuşit. Toate forţele trimise de noi în ajutorul Petrogradului au fost luate fără a slăbi cîtuşi de puţin Frontul de sud. Nici o unitate dintre cele trimise pe Frontul Petrogradului n-a fost retrasă din sud, iar înaintarea victorioasă pe care am început-o şi pe care o vom continua pînă la capăt va fi realizată fără a fi slăbit cîtuşi de puţin Frontul de sud, pe care se va decide deznodămîntul războiului împotriva moşierilor şi a imperialiştilor. Deznodămîntul se va decide acolo, pe Frontul de sud, într-un viitor apropiat.

Tovarăşi, ştiţi că pe Frontul de sud inamicul se sprijină cel mai mult, de o parte, pe cazacii care luptă pentru privilegiile lor, iar de altă parte, pe regimentele armatei de voluntari, care s-au format acolo în număr mai mare ca oriunde şi care, clocotind de indignare şi de furie, luptă pentru interesele clasei lor, pentru restaurarea puterii moşierilor şi a capitaliştilor. Aici, prin urmare, ne aşteaptă bătălia decisivă şi aici vedem că i se întîmplă lui Denikin ceea ce i s-a întîmplat şi lui Kolceak, care la început a repurtat victorii mari, dar pe măsura continuării luptelor a văzut că se răreau tot mai mult rîndurile ofiţerilor şi ale chiaburimii conştiente, care constituiau principala sa forţă, şi a fost nevoit să ia tot mai mulţi muncitori şi ţărani. Ei ştiu să lupte cu mîinile altora; nefiind dispuşi să se jertfească singuri, ei preferă ca muncitorii să-şi rişte viaţa pentru interesele lor. Şi cînd Kolceak a trebuit să-şi mărească armata, această mărire a avut ca rezultat trecerea de partea noastră a sute de mii de oameni. Zeci de ofiţeri albgardişti şi de cazaci de-ai lui care au trecut la noi spuneau că s-au convins că Kolceak trădează interesele Rusiei, şi chiar fără să împărtăşească concepţiile bolşevice treceau de partea Armatei Roşii. Aşa a sfîrşit Kolceak, aşa va sfîrşi şi Denikin. În ziarele de astă-seară puteţi citi ştiri cu privire la răscoalele izbucnite în spatele frontului lui Denikin: în Ucraina se aprinde flacăra răscoalei. Într-o ştire referitoare la evenimentele din Caucaz ni se relatează că muntenii, aduşi la desperare, au atacat şi au despuiat regimentele lui Şkuro, luîndu-le armele şi muniţiile. Ieri am primit textul emi-

www.dacoromanica.ro

siunii unui post de radio străin, care a fost nevoit să recunoască că situaţia lui Denikin este grea, deoarece el trebuie să arunce în luptă elita trupelor sale, căci Ucraina este în flăcări şi în Caucaz e răscoală. Se apropie momentul cînd Denikin va trebui să mizeze totul pe o singură carte. Niciodată pînă acum n-au fost bătălii atît de sîngeroase şi de crîncene ca acelea de lîngă Orel, unde inamicul aruncă în luptă cele mai bune regimente ale sale, aşa-numitele regimente „korniloviste", în care o treime din efectiv este formată din ofiţerii cei mai contrarevoluţionari, cei mai bine instruiţi, cei mai pătrunşi de ură turbată împotriva muncitorilor şi a ţăranilor, ofiţeri care luptă pur şi simplu pentru restaurarea propriei lor puteri moşiereşti. Iată de ce avem toate motivele să credem că acum se apropie momentul hotărîtor pe Frontul de sud. Victoria de lîngă Orel şi Voronej, unde urmărirea inamicului continuă, a arătat că şi aici, ca şi lîngă Petrograd, s-a produs un reviriment. Dar nouă ne trebuie ca ofensiva noastră, din mică şi parţială cum este acum, să se transforme într-o vastă ofensivă de masă, care să ne aducă victoria finală.

Iată de ce, oricît de greu ar fi pentru noi acest sacrificiu — trimiterea pe front a sutelor de absolvenţi care s-au adunat aici şi de care e vădită nevoie în munca din spatele frontului —, am consimţit totuşi să vă satisfacem dorinţa. Acolo, pe Frontul de sud şi pe Frontul Petrogradului, se va decide soarta războiului, dacă nu în decurs de cîteva săptămîni, apoi în orice caz în decurs de cîteva luni. Într-un asemenea moment, orice comunist conştient trebuie să-şi spună : locul meu este acolo, înaintea celorlalţi, pe front, unde e preţios fiecare comunist conştient care a făcut o şcoală.

Dacă în rîndurile trupelor s-au produs şovăieli, aceasta se explică prin faptul că poporul e obosit de război. Ştiţi foarte bine cîte chinuri au avut de îndurat în aceşti doi ani, de pe urma foametei şi a ruinei economice, muncitorii şi ţăranii în lupta împotriva imperialiştilor din lumea întreagă. Ştiţi că cei mai obosiţi dintre ei nu rezistă mult timp încordării, şi că de acest moment profită inamicul, care, avînd transmisiuni mai bine organizate,

www.dacoromanica.ro

cadre de comandă mai bune şi neavînd trădători în rîndurile lui, loveşte cu toată puterea. Aşa se şi explică eşecurile de pe Frontul de sud. Tocmai de aceea reprezentanţii cei mai conştienţi ai muncitorilor şi ţăranilor, instruiţi la cursuri militare şi la cursuri de felul celor pe care le-aţi absolvit dv., trebuie să plece acum pe front în mod organizat, disciplinat, împărţiţi în grupuri mari sau mici cu încuviinţarea autorităţilor militare, repartizîndu-şi între ei îndatoririle, spre a da ajutor trupelor în rîndurile cărora s-au manifestat oarecare ezitări, acolo unde presiunea duşmanilor este mai puternică. Ori de cîte ori în cei doi ani de existenţă a Puterii sovietice s-au observat anumite ezitări în rîndurile masei ţărăneşti care n-a văzut şi nu cunoaşte activitatea sovietică, noi am cerut ajutorul părţii celei mai organizate a proletariatului orăşenesc şi am primit de la el un sprijin cu adevărat eroic.

Am avut azi prilejul să vorbesc cu tovarăşi muncitori din Ivanovo-Voznesensk, care mi-au relatat că au mobilizat aproape jumătate din numărul total al activiştilor de partid cu munci de răspundere, pentru a-i trimite pe front. Unul dintre ei mi-a povestit astăzi cu ce entuziasm i-au condus la plecare zeci de mii de muncitori fără partid şi cum s-a apropiat de ei un bătrîn, nemembru de partid, care le-a spus: „Puteţi pleca fără grijă, locul vostru este acolo, iar noi, aici, vom munci şi pentru voi". Ei bine, cînd printre muncitorii fără partid se creează o asemenea stare de spirit, cînd masele fără partid, care nu se orientează încă bine în problemele politice, văd că pe cei mai buni reprezentanţi ai proletariatului şi ai ţărănimii îi trimitem pe front, unde ei îşi asumă îndatoririle cele mai dificile, mai anevoioase şi de cea mai mare răspundere şi unde, fiind în primele rînduri, vor trebui să-şi dea, într-o măsură mai mare decît alţii, obolul de sînge şi chiar viaţa în lupte extrem de crîncene, numărul partizanilor noştri printre muncitorii şi ţăranii fără partid şi cu nivel scăzut creşte înzecit, iar cu trupele şovăitoare, slăbite, obosite se întîmplă adevărate minuni.

Iată, tovarăşi, ce sarcină măreaţă, grea şi anevoioasă apasă pe umerii voştri. Pentru cei care pleacă pe front ca

www.dacoromanica.ro

reprezentanţi ai muncitorilor şi ţăranilor nu poate fi altă alegere. Lozinca lor trebuie să fie : victorie sau moarte. Fiecare dintre dv. trebuie să ştie să se apropie de ostaşii roşii cei mai înapoiaţi, cei mai puţin evoluaţi, pentru ca, în cuvinte cît mai simple şi mai uşor de înţeles din punctul de vedere al omului muncitor, să le explice situaţia, să-i ajute într-o clipă de grea cumpănă, să înlăture orice şovăieli, să-i înveţe să lupte împotriva numeroaselor manifestări de sabotaj, moliciune, înşelăciune şi trădare. Dv. ştiţi că în rîndurile noastre şi printre cadrele de comandă mai sînt încă multe manifestări de acest fel. Aici e nevoie de oameni care au făcut o anumită şcoală, care înţeleg situaţia politică şi pot să dea ajutor maselor largi de muncitori şi ţărani în lupta lor împotriva trădării şi a sabotajului. În afară de curaj personal, Puterea sovietică aşteaptă de la dv. să daţi un ajutor multilateral acestor mase, să curmaţi orice şovăieli în rîndurile lor şi să arătaţi că Puterea sovietică dispune de forţe la care poate să facă apel în orice clipă grea. Asemenea forţe există la noi în număr suficient.

În momentul de faţă, repet, trebuie să consimţim la acest mare sacrificiu numai din cauză că acesta este principalul şi ultimul front, unde, după toate indiciile, în cîteva săptămîni sau în cîteva luni se va decide soarta întregului război civil. Aici putem da inamicului, o dată pentru totdeauna, o lovitură de pe urma căreia el să nu-şi mai revină. Şi după lupta sîngeroasă cu albgardiştii, pe care ei ne-au impus-o, vom trece, în sfîrşit, mai liberi şi cu o energie înzecită la opera noastră, la opera de adevărată construcţie. De aceea, tovarăşi, salut pe aceia dintre voi care îşi asumă astăzi această sarcină măreaţă şi extrem de grea de a lupta pînă la capăt în primele rînduri pe front şi îmi iau rămas bun de la ei pe deplin încredinţat că ne vor aduce o victorie deplină şi definitivă.

„Pravda" nr. 240 şi 241 din 26 şi 28 octombrie 1919 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 240, 241 şi 242 din 26, 28 şi 29 octombrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

DISPOZIŢIE CĂTRE LOCŢIITORUL COMISARULUI POPORULUI PENTRU TREBURILE MILITARE

24.X.1919

Din partea lui *Stalin*
(*se va rezolva* **urgent**)

1) Letonii mobilizaţi vor fi trimişi în batalioanele de rezervă ale diviziei letone
(zoriţi-l pe Peterson ; repetaţi ordinul care i s-a dat).
2) Comandantul-şef a promis că brigada de cavalerie din Turkestan va fi trimisă la Kozlov.
Grăbiţi executarea şi controlaţi-o.
3) Comandantul-şef a promis 8 batalioane pentru Armata a 8-a.
Grăbiţi executarea.
Numiţi pe cineva care să răspundă de executare.
4) Comandantul-şef a promis că din Kaluga se vor trimite completări pentru divizia 45.
Grăbiţi executarea şi controlaţi-o.
Numiţi pe cineva care să răspundă de executare.

Lenin

Publicat pentru prima oară la 23 februarie 1938 în ziarul „Pravda" nr. 53

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA AUDIENŢILOR CURSURILOR PENTRU LUCRĂTORII ÎNVĂŢĂMÎNTULUI EXTRAŞCOLAR ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT 28 OCTOMBRIE 1919

Conferinţa se deschide printr-o cuvîntare rostită de V. I. Lenin. Aducînd salutul său cursanţilor care au hotărît să plece pe front spre a veni în ajutorul Armatei Roşii, V. I. Lenin descrie în culori vii situaţia actuală pe toate fronturile şi în spatele duşmanului.

Burghezia, atît cea din Rusia cît şi cea din Occident, prea s-a grăbit să-şi sărbătorească victoria. Trupele roşii îi alungă din urmă pe Kolceak. Denikiniştii se retrag de lîngă Orel. Trupele albgardiste se află în plin proces de descompunere. În spatele frontului lui Denikin izbucnesc neîncetat răscoale. Acum se ridică împotriva lui pînă şi cazacii înstăriţi.

Iudenici dispune de forţe puţine, în cea mai mare parte alcătuite din englezi. Anglia i-a dat o flotă mare. Prin ofensiva sa, Iudenici a vrut să-l salveze pe Denikin, să ne silească să retragem forţe de pe frontul lui, dar aceasta nu i-a reuşit : muncitorii din Petrograd au dat dovadă de un eroism fără seamăn. Europa urmăreşte cu atenţie încordată deznodămîntul luptei. Muncitorii din Franţa şi Anglia au şi început să protesteze împotriva ofensivei pornite asupra Rusiei. În aceste ţări se întăreşte puternic bolşevismul. Alegerile din Franţa sînt foarte semnificative în această privinţă [94]... Principala noastră atenţie este aţintită acum asupra Frontului de sud, unde se dau lupte nemaiauzit de sîngeroase, unde se hotărăşte nu numai soarta revoluţiei din Rusia, ci şi a celei din Occident...

www.dacoromanica.ro

Unităţile de ofiţeri ale lui Denikin sînt excelent înarmate. Ţinînd seama de faptul că în spatele lor populaţia se răscoală, ele luptă cu desperare. Dar conştiinţa maselor de muncitori şi ţărani se luminează ; se observă un puternic avînt. Partea noastră slabă e că avem prea puţini lucrători competenţi din rîndurile ţăranilor şi ale muncitorilor. De aceea instituţiile noastre sînt pline de vechi cinovnici, sabotori etc. Trebuie să luăm cele mai bune forţe din rîndurile poporului, să le instruim...

Este important ca tovarăşii conştienţi care ştiu să vorbească cu ţăranii să ridice moralul armatei, şi de aceea fiecare om care pleacă pe front trebuie să dea pildă de vitejie şi de abnegaţie. Atunci victoria va fi de partea noastră. Vom curăţi căile de comunicaţie şi vom aduce cereale...

Publicat pentru prima oară în 1960, în revista „Kommunist" nr. 6

Se tipăreşte după exemplarul manuscris al procesului-verbal

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞULUI LORIOT
ŞI TUTUROR PRIETENILOR FRANCEZI
CARE AU ADERAT LA INTERNAŢIONALA A III-A

28.X.1919

Dragă prietene! Vă mulţumesc din suflet pentru scrisoarea dv., care e pentru noi cu atît mai preţioasă cu cît primim foarte rar veşti de la dv.

În Franţa, ca şi în Anglia, imperialismul victorios nu numai că a dat unui număr de mic-burghezi posibilitatea de a se îmbogăţi, dar va putea să dea „pomeni" şi păturii muncitoreşti de sus, acestei aristocraţii a clasei muncitoare, o va putea corupe şi cîştiga de partea sa, lăsînd-o să participe — prin firimiturile pe care i le aruncă — la profiturile imperialiste, la jefuirea coloniilor etc.

Dar criza provocată de război este atît de grea, încît chiar şi în ţările învingătoare masele muncitoare sînt inevitabil condamnate la incalculabile calamităţi. Prin aceasta se explică răspîndirea rapidă a comunismului, creşterea simpatiilor faţă de Puterea sovietică, faţă de Internaţionala a III-a.

Împotriva oportunismului francez, deosebit de rafinat în spiritul ideilor lui Longuet, va trebui, desigur, să mai duceţi o luptă îndelungată. Parlamentarii şi politicienii „versaţi" vor mai face nenumărate încercări de a se limita la o recunoaştere pur verbală a tacticii revoluţionare şi a dictaturii proletariatului, continuînd în realitate să amăgească proletariatul cu noi stratageme şi tertipuri, — aşa cum l-au înşelat la 21 iulie Longuet şi Merrheim & Co., — să ducă mai departe vechea politică oportunistă, să pună beţe în roate revoluţiei şi să-i aducă prejudicii, în loc s-o sprijine. Atît în Franţa cît şi în Anglia, liderii vechi,

www.dacoromanica.ro

putrezi, ai muncitorilor vor întreprinde mii de încercări de acest soi.

Dar noi toţi sîntem convinşi că, activînd în cea mai strînsă legătură cu masa proletariatului, comuniştii vor reuşi să paralizeze şi să zădărnicească aceste încercări. Cu cît vor acţiona mai ferm şi mai hotărît, cu atît mai curînd vor repurta o victorie deplină.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

Publicat în limba engleză la 3 ianuarie 1920 în ziarul „The Workers' Dreadnought" nr. 41

Publicat în limba rusă pentru prima oară în 1932 în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU SCIZIUNEA, ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST DIN GERMANIA [95]

Tovarăşilor Paul Lewi, Clara Zetkin, Eberlein şi tuturor membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania

28.X.1919

Dragi prieteni ! V-am trimis spre publicare o scrisoare datată 10.X.1919 şi intitulată : „Salut comuniştilor francezi, italieni şi germani" ; în această scrisoare am atins, printre altele, problema divergenţelor dv. cu adepţii boicotului, cu semisindicaliştii etc. * Dintr-o emisiune a postului de radio guvernamental german (de la Nauen) aflu astăzi că în partidul dv. s-a produs o sciziune ; deşi sursa e murdară, în cazul de faţă însă probabil că spune adevărul, căci scrisorile prietenilor noştri din Germania vorbesc despre posibilitatea unei sciziuni.

Nu-mi vine să cred însă ştirea — transmisă de acelaşi post de radio — că, dispunînd de 25 de voturi contra 18, *aţi exclus* din partid minoritatea, care şi-ar fi creat apoi un partid propriu. Ştiu foarte puţine despre această opoziţie care s-a desprins, am văzut doar cîteva numere ale ziarului berlinez „Die Rote Fahne". Nişte agitatori foarte talentaţi, lipsiţi de experienţă, tineri, în genul „comuniştilor de stînga" de la noi în 1918 (în ceea ce priveşte lipsa de experienţă şi tinereţea) — iată care este impresia mea. Dacă există un acord în ceea ce priveşte *esenţialul* (pentru Puterea Sovietelor, împotriva parlamentarismului burghez), reunificarea este, după părerea mea, posibilă şi necesară,

* Vezi volumul de faţă, p. 213—224. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

la fel cum necesară e sciziunea cu kautskiştii. Dacă sciziunea s-a dovedit a fi inevitabilă, trebuie să vă străduiţi să nu turnaţi gaz peste foc, să solicitaţi mediaţia Comitetului Executiv al Internaţionalei a III-a, să-i obligaţi pe cei „de stînga" să-şi formuleze — în teze şi într-o broşură — divergenţele. Din punct de vedere internaţional, restabilirea unităţii Partidului Comunist din Germania este şi posibilă şi necesară. Aş fi extrem de bucuros să primesc de la dv. o scrisoare pe această temă. Anexez totodată o scrisoare către cei care s-au retras din partid ; sper că o veţi transmite concomitent cu publicarea articolului meu, care recunoaşte întru totul că dreptatea e de partea dv. ; acest articol a fost scris *înainte* de primirea ştirii referitoare la sciziune.

Vă trimit o caldă strîngere de mînă şi vă urez din inimă succese în greaua voastră muncă. În lumea întreagă mişcarea comunistă creşte admirabil, mai încet decît am dori noi, dar largă, puternică, profundă şi de nebiruit. Ca şi în Rusia, pretutindeni s-a conturat un stadiu al dominaţiei „menşevicilor şi eserilor" (al „Internaţionalei a II-a"), după care va veni dominaţia comuniştilor şi victoria dictaturii proletariatului şi a Puterii Sovietelor.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

Publicat pentru prima oară în 1932, în ediţiile a 2-a şi a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞILOR COMUNIŞTI CARE AU FĂCUT PARTE DIN „PARTIDUL COMUNIST DIN GERMANIA“ ŞI CARE AU FORMAT ACUM UN PARTID NOU

28. X. 1919

Dragi tovarăşi ! Abia astăzi am aflat, dintr-o scurtă radiogramă a guvernului german (transmisă din Nauen), că sciziunea s-a produs. Articolul meu : „Salut comuniştilor francezi, italieni şi germani“ a fost scris înainte de primirea ştirii cu privire la sciziune.

În acest articol m-am străduit să apreciez din punctul de vedere al comunismului internaţional poziţia dv., atît cît am putut s-o cunosc din unele numere răzleţe ale ziarului berlinez „Die Rote Fahne“. Eu sînt convins că comuniştii care sînt de acord asupra esenţialului — uniţi în lupta pentru dictatura proletariatului şi pentru Puterea Sovietelor, ireconciliabil ostili scheidemanniştilor şi kautskiştilor din toate ţările — ar putea şi ar trebui să acţioneze în strînsă unitate. După părerea mea, divergenţele în probleme mai puţin importante pot dispărea şi vor dispărea neapărat : la aceasta va duce logica luptei comune împotriva unui duşman într-adevăr de temut, împotriva burgheziei, împotriva slugilor ei făţişe (scheidemanniştii) şi camuflate (kautskiştii).

Eu nu fac parte din Comitetul Executiv al Internaţionalei a III-a, dar cred că el va oferi comuniştilor germani bunele sale oficii pentru restabilirea unităţii comunismului german. Nu e de mirare că prigoana turbată, aruncînd în ilegalitate partidul, i-a îngreuiat munca, a îngreuiat schimbul regulat de idei şi elaborarea unei tactici comune. O discutare atentă a divergenţelor, un schimb de păreri pe

www.dacoromanica.ro

scară internaţională ar putea să constituie un ajutor pentru cauza comunismului german şi unirea forţelor lui.

Aş fi foarte bucuros dacă am reuşi să avem un schimb de păreri în aceste probleme.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

Publicat pentru prima oară în 1950. în ediţia a 4-a a Operelor lui V. I. Lenin, vol. 30

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞULUI SERRATI ŞI COMUNIŞTILOR ITALIENI ÎN GENERAL

28. X. 1919

Dragă prietene ! Ştirile pe care le primim din Italia sînt extrem de sărăcăcioase. Numai din ziarele (necomuniste) străine am aflat despre Congresul de la Bologna al partidului dv. şi despre victoria strălucită a comunismului. Vă felicit din toată inima pe dv. şi pe toţi comuniştii italieni şi vă transmit cele mai bune urări de succes. Exemplul partidului italian va avea o însemnătate imensă pentru lumea întreagă. În special hotărîrea congresului dv. de a participa la alegerile pentru parlamentul burghez este, după mine, cu totul justă şi va ajuta, sper, la reunificarea Partidului Comunist din Germania, în care această problemă a provocat nu de mult o sciziune.

Nu încape îndoială că oportuniştii făţişi şi ascunşi, care sînt atît de numeroşi printre parlamentarii din partidul italian, vor căuta să eludeze hotărîrile Congresului de la Bologna, să le reducă la zero. Lupta împotriva acestor curente este departe de a fi fost terminată. Dar victoria de la Bologna va înlesni noi victorii.

Dată fiind situaţia internaţională a Italiei, proletariatul italian va trebui să facă faţă unor sarcini grele. E posibil ca Anglia şi Franţa, cu complicitatea burgheziei italiene, să caute să provoace proletariatul italian la o insurecţie prematură, ca să le fie mai uşor s-o înăbuşe. Dar provocarea nu le va reuşi. Munca strălucită a comuniştilor italieni constituie o chezăşie că ei vor reuşi la fel de bine să cîştige de partea lor întregul proletariat industrial şi *întregul* proletariat *agricol* plus mica ţărănime, şi atunci,

www.dacoromanica.ro

dacă vor şti să aleagă just momentul internaţional, victoria dictaturii proletariatului în Italia va fi trainică. Chezăşie în această privinţă sînt, de asemenea, succesele comuniştilor din Franţa, din Anglia şi din lumea întreagă.

Cu salutări comuniste,

N. Lenin

Publicat în limba italiană la 5 decembrie 1919 în ziarul „Avanti!" (Roma) nr. 332

Publicat în limba rusă pentru prima oară la 12 februarie 1920, în ziarul „Trudovoe Znamea" nr. 57

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI[66]

Scris în septembrie-octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1925, în „Culegeri din Lenin", vol. III

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

Spre a putea fi tratată în cadrul unei broşuri, problema trebuie împărţită în 4 secţiuni mari:

A)) Dictatura proletariatului ca forme noi ale luptei de clasă a proletariatului (cu alte cuvinte: ca stadiu nou al luptei de clasă, cu sarcini noi).

B)) Dictatura proletariatului ca distrugere a democraţiei burgheze şi crearea democraţiei proletare.

C)) Dictatura proletariatului şi particularităţile imperialismului (sau ale stadiului imperialist al capitalismului).

D)) Dictatura proletariatului şi Puterea Sovietelor. Plan pentru elaborarea temei pe aceste 4 secţiuni:

I (A) DICTATURA PROLETARIATULUI CA FORME NOI ALE LUPTEI DE CLASĂ A PROLETARIATULUI

1. Principala sursă a neînţelegerii dictaturii proletariatului de către „socialişti" este faptul că ei nu duc pînă la capăt ideea luptei de clasă (cf. Marx 1852)[97].

Dictatura proletariatului este *continuarea* în forme *noi* a luptei de clasă a proletariatului. Acesta este miezul chestiunii, pe care ei însă nu-l înţeleg.

Numai proletariatul, ca clasă *aparte, continuă* să-şi ducă lupta de clasă.

www.dacoromanica.ro

2. Statul nu este decît un *instrument* al proletariatului în lupta sa de clasă. O *bîtă* de un fel deosebit, rien de plus!*

Vechile prejudecăţi cu privire la stat (cf. „Statul şi revoluţia"**). Noi forme de stat = tema secţiunii *B*; aici numai *introducere.*

3. Formele luptei de clasă a proletariatului, în timpul dictaturii lui, nu pot fi cele dinainte. *Cinci* sarcini (principale) noi şi, respectiv, forme noi:

4. ((1)). *Reprimarea împotrivirii exploatatorilor.* Acest lucru, ca sarcină a *epocii* (şi conţinut al ei), îl uită cu desăvîrşire oportuniştii şi „socialiştii".

De aici:

(αα) caracterul deosebit (extrem) de înverşunat al luptei de clasă

(ββ) noi forme de împotrivire, corespunzătoare capitalismului şi celui mai înalt stadiu al său (comploturi + sabotaj + atragerea micii burghezii etc. etc.)

şi în special

Împotrivirea exploatatorilor începe *înainte* de răsturnarea lor şi *se ascute* apoi pe *două* linii. Luptă pînă la *capăt* sau „trăncăneală pe această temă" (K. Kautsky, mica burghezie, „socialiştii").

5. ((2)) (γγ) *Război civil.*

Revoluţie în general şi război civil (1649. 1793.)

cf. *K. Kautsky* 1902 în „Revoluţia socială".

Războiul civil în epoca legăturilor internaţionale ale capitalismului.

Război civil şi „nimicirea" partidului (K. Kautsky)[98].

Teroare şi război civil.

---

* — nimic altceva! — *Nota trad.*

** Vezi *V. I. Lenin.* Opere complete, vol. 33, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Transformarea războiului imperialist în război civil. (Ignoranța și mîrșava lașitate a „socialiștilor".)

cf. Marx 1870[99]: va face ca proletariatul să învețe mînuirea armelor. *E p o c a* 1871—1914 și *e p o c a* războaielor civile.

α) **Rusia**, *Ungaria*, *F i n l a n d a*, ***Germania***.
β) Elveția și America.

+ Inevitabilitatea îmbinării războiului civil cu războaie revoluționare (cf. Programul P.C. din Rusia)[100].

6. ((3)) „*N e u t r a l i z a r e a*" *m i c i i b u r g h e z i i, î n s p e c i a l a ț ă r ă n i m i i.*

Manifestul comunist (e reacționară și revoluționară „în măsura în care")[101].

„Clasă dominantă". Dominația exclude „libertatea și egalitatea".

K. K a u t s k y în „Agrarfrage" neutralizarea — aceeași idee verballhornt*.

„A duce", „a conduce", „a antrena după sine", conținutul de clasă al acestor noțiuni.

„Neutralizarea" în practică
- curmarea prin violență (Engels 1895) NB exemplu
- metode de convingere
- etc. etc.

Țăran și muncitor. Țăranul ca om al muncii și țăranul ca exploatator (speculant, proprietar). „În măsura în care". Oscilări în cursul luptei. *E x p e r i e n ț a* luptei.

atragere + curmare, „în măsura în care".

„O singură masă reacționară": Engels în 1875 se referă la *C o m u n ă*[102].

* — înrăutățită sub pretextul unei îmbunătățiri (vezi *V.I. Lenin.* Opere complete, vol. 6, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 65). — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

7. ((4)). „*F o l o s i r e a*“ *b u r g h e z i e i.*
„Specialiştii“. Nu numai reprimarea împotrivirii, nu numai „neutralizare“, ci să-i şi punem la treabă, să-i silim să slujească proletariatul.
Cf. Programul P.C. din Rusia. „Specialiştii militari“[103].

8. ((5)). *F ă u r i r e a u n e i d i s c i p l i n e n o i.*
(α) Dictatura proletariatului şi sindicatele.
(β) Premii şi retribuirea în acord.
(γ) Curăţirea rîndurilor partidului şi importanţa ei.
(δ) „Subotnicele comuniste“.

II (B) DICTATURA PROLETARIATULUI CA DISTRUGERE A DEMOCRAŢIEI BURGHEZE ŞI CREARE A DEMOCRAŢIEI PROLETARE

9. Dictatură şi democraţie ca noţiuni „generale“ („pure“, după K. Kautsky).

Statul şi „libertatea“ (cf. Engels 1875)[104].

Dictatura ca negare a democraţiei. Pentru cine?
Punctul de vedere democratic abstract (micburghez) şi marxismul (lupta de clasă).
Definiţie. Violenţă. (Engels)

10. „Libertate“. = Libertatea posesorului de mărfuri.
Libertate reală pentru muncitorii salariaţi; — pentru ţărani.
Libertate pentru exploatatori.

Libertate pentru cine?
„ faţă de cine? faţă de ce?
„ în ce privinţă?

11. „Egalitate“. Engels în Anti-Dühring (prejudecată, dacă prin egalitate se înţelege ceva mai mult decît desfiinţarea claselor)[105].

Egalitatea *posesorilor de mărfuri.*

www.dacoromanica.ro

Egalitate între exploatat și exploatator.
„ între flămînd și sătul.
„ între muncitor și țăran.
Egalitate între cine și cine? în ce privință?

12. Hotărîrile să exprime voința majorității.
Condiții necesare în acest scop: egalitate efectivă (cultură)
libertate efectivă
cf. presă, adunări etc.

Toți sînt egali, *fără a se ține seama* de bani, de capital, de pămînt...

13. Hotărîrile să exprime voința majorității.
O altă condiție = „Loialitatea" subordonării.
Utopia reformismului.
Tendința de a prezenta în culori trandafirii capitalismul.

Mai întîi doborîrea puterii banului, a capitalului, desființarea proprietății private, apoi *o îndelungată creștere* a „loialității" pe *acest* teren nou.

14. Realitatea republicii *burghezo*-democratice.
Engels despre legătura guvernului cu bursa și cu *capitalul*[106].

Corupție
presă
adunări
parlament
deprindere
presiunea capitalului (opinia publică etc.).
amăgire

Egalitate formală dacă se menține asuprirea burgheză, jugul capitalului, robia salariată.

15. Războiul imperialist din 1914—1918 — „ultimul cuvînt" al democrației burgheze.
„Pacea" din 1918—1919.
Politica externă.
Armata și flota.

www.dacoromanica.ro

16. Birocraţia. Instanţele judecătoreşti. Militarismul. Dictatura burgheziei, camuflată sub paravanul formelor parlamentare.

17. Adoptarea de hotărîri cu majoritate de voturi şi *f o r ţ a* majorităţii.

Hotărîre a „*tuturor*“? *în pofida* celor care ezită şi cu *excluderea* exploatatorilor.

{ influenţa imperialismului, situaţia micii burghezii etc. „semiproletariatul“ } 51% „proletariat“. versus* 20 pr.+40 semipr.

Determinantele exprimărilor de voinţă (ambianţă burgheză).

18. Votare paşnică şi ascuţită luptă de clasă.

Condiţiile economice şi politice ale ascuţirii luptei de clasă.

[Mai întîi „să se decidă“, iar apoi să se voteze paşnic?

Mai întîi dezvoltarea luptei de clasă.

Distrugerea ambianţei burgheze, a condiţiilor ei reale de determinare a voinţei.

19. Caracterul real al democratismului în condiţiile democraţiei *proletare*.

Succesele democratismului: congrese, adunări, presă, religie, femei, naţiuni asuprite.

20. Cotitura istorică de la democraţie burgheză la democraţie proletară.

„Transformarea“, „integrarea“ celei dintîi în cea de-a doua sau sfărîmarea celei dintîi şi naşterea celei de-a doua? = Revoluţie sau fără revoluţie? Cucerirea puterii politice de către noua clasă, răsturnarea burgheziei, sau un tîrg, o înţelegere între clase?

* — faţă de. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

III (C) DICTATURA PROLETARIATULUI ŞI PARTICULARITĂŢILE IMPERIALISMULUI

21. Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului.
Rezumarea cărţii mele.
Definiţie.

22. Coloniile şi ţările dependente.
Insurecţia *proletariatului* împotriva burgheziei din propria sa ţară + insurecţia *popoarelor* din colonii şi din ţările dependente.
Războaie revoluţionare proletare şi războaie naţionale (cf. Programul P.C. din Rusia).

23. Acapararea globului pământesc de către „Liga naţiunilor".
Asupritor „unic". Concentrarea luptei.
Diversitate de etape.

24. Vîrfurile burgheze ale proletariatului.
În 1852—1892 Engels şi Marx[107].
Marx în 1872 despre liderii trade-unionurilor engleze[108].
Labour lieutenants of the capitalist class*.
Social-şovinism.
2 „şuvoaie" principale: venalii şi filistinii.
Sciziunea din 1915—1917 „centru". 1917—1919 (cf. Programul P. C. din Rusia).
„*Vorwärts*" („Radikalisierung der englischen Arbeiter")... „eine gewisse Grösse"** a bolşevicilor.
Wiener „*Arbeiter Zeitung*"[109] nr. 180 (2. VII. 1919) Friedrich Adler în raport. ΣΣΣ sofisme de trădător.

* — Vătafii clasei capitaliste în rîndurile muncitorimii. — *Nota trad.*
** („Radicalizarea muncitorilor englezi")... „o anumită forţă". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

25. 2 *Internaționale*. Dictatura elementelor **revoluționare** ale clasei.
O singură țară și lumea întreagă.

IV (D) DICTATURA PROLETARIATULUI ȘI PUTEREA SOVIETELOR

26. Originea Sovietelor.
1905 și 1917.

27. Particularitățile Rusiei.
Kautsky: „Slavii și revoluția".

28. Sovietele și „conciliatorismul". III.—X. 1917. Menșevicii și eserii. { 1894 (Struve) și 1899 (Bernstein) menșevicii și eserii (1917) — 1918 — 1919 — 1920 --- (în Europa) }

29. Ignoranța și obtuzitatea *l i d e r i l o r* Internaționalei a II-a. *Nil** despre Soviete.
Kautsky în broșura *August 1918*.
Soviete ca organizații de luptă, *d a r n u* pentru exercitarea puterii de stat!!

30. Altfel gîndește *m a s a proletară:* instinctul de clasă!

31. Marșul triumfal al ideii Sovietelor în lumea întreagă.

Forma dictaturii proletariatului a fost descoperită (de mișcarea de masă a proletariatului)!!
Internaționala a III-a.

Victoria directă și **indirectă** (includerea în constituția germană) a ideii Sovietelor.
Ideea a cuprins masele.

32. Constituția sovietică a R.S.F.S.R.
§ **2 3** din această constituție[110] 1793—1794 versus 1917—1919
N.B.

---

* — Nimic. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

(1)

Экономика и политика
в эпоху диктатуры пролетариата

X

В Наукограду любимой советской власти я задумал написать небольшую брошюру на тему, указанную в заглавии. Но в суматохе повседневной работы мне не (Этих пор) удавалось (было) данные предварительной подготовки отдельных частей. Поэтому я решил сделать опыт краткого, конспективного изложения самых существенных, на мой взгляд, мыслей по данному вопросу. Разумеется, конспективный характер изложения несет с собой много недостатков и минусов. Но этого зла для небольшой брошюрки будет искупаться тем, что она даст читателю сжатую схему основных вопросов и даст ему возможность составить себе более точное суждение.

1.

Теоретически не может быть сомнения в том, что между капиталистическим и коммунистическим строем существует переходный период. Он не может не соединять в себе черты или признаки обоих этих укладов общественного хозяйства. Факт существования переходного периода не нуждается в доказательствах. Но между тем, что теоретически не нуждается в доказательствах, и тем, что на практике не всегда правильно понимается, — дистанция огромного размера. Поэтому необходимо, чтобы переходный период был ясно осознан во всем объеме.

Теоретически не может быть сомнения в том, что между капитализмом и коммунизмом лежит переходный период. Он не может не соединять в себе черты или признаки обоих этих укладов общественного хозяйства. Факт существования переходного периода не нуждается в доказательствах. Но между тем, что теоретически не нуждается в доказательствах, и тем, что на практике не всегда правильно понимается, — дистанция огромного размера. Поэтому необходимо, чтобы переходный период был ясно осознан во всем объеме.

Не только для марксиста, но для всякого образованного человека, знакомого сколько-нибудь с теорией развития, вполне очевидна какая-нибудь экономическая основа, которая обусловливает собой переход от капитализма к коммунизму. Ибо ясно сама собой. Подобно все рассуждения о переходе к социализму, которые мы слышим от современных представителей мелкобуржуазной демократии (с меньшевиками во главе, которые вообще

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Economicul și politicul în epoca dictaturii proletariatului". — 30 octombrie 1919

www.dacoromanica.ro

ECONOMICUL ŞI POLITICUL ÎN EPOCA DICTATURII PROLETARIATULUI

Cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice îmi propusesem să scriu o mică broşură pe tema indicată în titlul de mai sus. Dar, prins de iureşul muncii zilnice, nu am reuşit pînă acum decît să pregătesc într-o formă preliminară unele părţi răzleţe *. De aceea m-am hotărît să încerc a expune pe scurt, într-o formă rezumată, ideile cele mai esenţiale, după părerea mea, în legătură cu această chestiune. Fireşte, caracterul rezumativ al expunerii prezintă multe inconveniente şi neajunsuri. Dar poate că un mic articol de revistă îmi va permite totuşi să ating un ţel modest : să formulez datele problemei şi să ofer o bază pentru discutarea ei de către comunişti din diferite ţări.

1

Teoreticeşte este neîndoielnic că între capitalism şi comunism se află o anumită perioadă de tranziţie. Această perioadă nu poate să nu întrunească trăsături sau caracteristici ale amînduror acestor formaţiuni social-economice. Această perioadă de tranziţie nu poate să nu fie o perioadă de luptă între capitalismul muribund şi comunismul care se naşte, sau, cu alte cuvinte, între capitalismul învins, dar încă nedesfiinţat, şi comunismul deja născut, dar încă foarte slab.

Nu numai pentru un marxist, ci pentru orice om cult care cunoaşte cît de cît teoria dezvoltării, necesitatea unei

* Vezi volumul de faţă, p. 263—272, 463—471. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

întregi epoci istorice avînd aceste trăsături de perioadă de tranziţie trebuie să fie de la sine înţeleasă. Şi totuşi toate consideraţiile pe tema trecerii la socialism pe care le auzim din partea reprezentanţilor contemporani ai democraţiei mic-burgheze (şi printre aceştia, în pofida etichetei lor pretins socialiste, se numără toţi reprezentanţii Internaţionalei a II-a, inclusiv oameni ca MacDonald şi Jean Longuet, Kautsky şi Friedrich Adler) se caracterizează printr-o totală uitare a acestui adevăr atît de evident. E în firea democraţilor mic-burghezi să deteste lupta de clasă, să viseze la posibilitatea de a o evita, să fie animaţi de tendinţa de a atenua şi concilia, de a toci colţurile ascuţite. De aceea, asemenea democraţi ori nici nu vor să audă de recunoaşterea necesităţii unei întregi perioade istorice de tranziţie de la capitalism la comunism, ori se consideră chemaţi să născocească planuri de conciliere a celor două forţe aflate în luptă, în loc să conducă lupta uneia dintre ele.

2

În comparaţie cu ţările avansate, în Rusia dictatura proletariatului trebuie în mod necesar să se distingă prin unele particularităţi, datorită stării foarte înapoiate şi caracterului mic-burghez al ţării noastre. Dar principalele forţe — şi principalele forme de economie socială — sînt în Rusia aceleaşi ca în orice ţară capitalistă, aşa încît aceste particularităţi în nici un caz nu pot afecta esenţialul.

Aceste principale forme de economie socială sînt capitalismul, mica producţie de mărfuri şi comunismul, iar forţele principale sînt burghezia, mica burghezie (în special ţărănimea) şi proletariatul.

În epoca dictaturii proletariatului, economia Rusiei înfăţişează tabloul luptei dintre munca unită pe baze comuniste — în cadrul unic al unui stat imens —, aflată la primii săi paşi, de o parte, iar de altă parte, mica producţie de mărfuri şi rămăşiţele de capitalism, ca şi capitalismul ce reînvie pe baza acestei mici producţii.

În Rusia munca este unită pe baze comuniste, în primul rînd în măsura în care proprietatea privată asupra mijloa-

www.dacoromanica.ro

celor de producţie a fost desfiinţată, în al doilea rînd în măsura în care puterea de stat proletară organizează — pe scara întregii ţări — marea producţie pe pămîntul statului şi în întreprinderile de stat, repartizează forţa de muncă între diferitele ramuri şi întreprinderi economice şi distribuie oamenilor muncii cantităţi masive de bunuri de consum aparţinînd statului.

Noi vorbim despre „primii paşi" ai comunismului în Rusia (cum se spune şi în programul partidului nostru, adoptat în martie 1919), deoarece toate aceste condiţii sînt realizate la noi numai în parte, sau, cu alte cuvinte, realizarea acestor condiţii se află abia în stadiul iniţial. Dintr-o dată, dintr-o singură lovitură revoluţionară s-a făcut ceea ce în genere se poate face dintr-o dată ; astfel, de pildă, chiar în prima zi a dictaturii proletariatului, la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, a fost desfiinţată proprietatea privată asupra pămîntului, fără despăgubiri pentru marii proprietari, — au fost expropriaţi marii proprietari de pămînt. În decurs de cîteva luni au fost expropriaţi, tot fără despăgubiri, aproape toţi marii capitalişti, proprietarii de fabrici, uzine, societăţi pe acţiuni, bănci, căi ferate etc. Organizarea de către stat a marii producţii în industrie, trecerea de la „controlul muncitoresc" la „conducerea de către muncitori" a fabricilor, uzinelor, căilor ferate, — toate acestea au şi fost înfăptuite în linii mari, esenţiale ; în agricultură însă ne aflăm în această privinţă abia la primele începuturi („gospodăriile sovietice" — mari gospodării organizate de statul muncitoresc pe pămîntul statului). Tot la primele începuturi se află şi organizarea diferitelor forme de întovărăşire a micilor agricultori, ca trecere de la agricultura bazată pe mica gospodărie producătoare de mărfuri la agricultura comunistă *. Acelaşi lucru trebuie spus şi despre organizarea de către stat a distribuirii produselor în locul comerţului particular, adică colectarea şi aducerea de către stat a cerealelor la oraşe şi a produselor industriale la sate. Vom

* Numărul „gospodăriilor sovietice" şi al „comunelor agricole" din Rusia Sovietică este de aproximativ 3 536 şi 1 961 ; numărul artelurilor agricole se ridică la 3 696. Direcţia centrală de statistică efectuează în momentul de faţă un recensămînt al tuturor gospodăriilor sovietice şi comunelor agricole. Primele rezultate vor fi cunoscute în noiembrie 1919.

www.dacoromanica.ro

da mai jos datele statistice de care dispunem în această privinţă.

Economia ţărănească continuă să rămînă mică producţie de mărfuri. Aici avem de-a face cu o bază extraordinar de largă — şi cu rădăcini foarte adînci şi trainice — a capitalismului. Pe această bază capitalismul se menţine şi reînvie — în luptă crîncenă împotriva comunismului. Formele acestei lupte sînt: comerţul cu desaga şi specula, îndreptate împotriva colectării de către stat a cerealelor (ca şi a altor produse) şi în genere împotriva distribuirii de către stat a produselor.

3

Pentru a ilustra aceste teze teoretice abstracte, vom cita unele date concrete.

Potrivit datelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare, în perioada 1 august 1917—1 august 1918 statul nostru a colectat circa 30 000 000 de puduri. În anul următor, circa 110 000 000 de puduri. În primele trei luni ale campaniei următoare (1919—1920), colectările de cereale vor atinge, pe cît se pare, cifra de aproape 45 000 000 de puduri, faţă de 37 000 000 de puduri în lunile corespunzătoare (august-octombrie) ale anului 1918.

Cifrele acestea denotă limpede o îmbunătăţire lentă, dar sigură a situaţiei, în sensul victoriei comunismului asupra capitalismului. Această îmbunătăţire se obţine în pofida nemaiauzitelor greutăţi provocate de războiul civil, pe care capitaliştii ruşi şi străini îl organizează cu încordarea tuturor forţelor celor mai puternice state din lume.

De aceea, oricîte minciuni şi calomnii ar debita burghezii tuturor ţărilor şi complicii lor direcţi sau camuflaţi („socialiştii" din Internaţionala a II-a), un lucru rămîne neîndoielnic: din punctul de vedere al problemei economice fundamentale a dictaturii proletariatului, victoria comunismului asupra capitalismului este asigurată la noi. Tocmai de aceea tună şi fulgeră burghezia întregii lumi împotriva bolşevismului, tocmai de aceea organizează ea invazii militare, comploturi etc. împotriva bolşevicilor,

www.dacoromanica.ro

pentru că îşi dă foarte bine seama de inevitabilitatea victoriei noastre în opera de reconstruire a economiei sociale, dacă nu vom fi striviţi cu forţa armelor. Şi ea nu izbuteşte să ne strivească pe această cale.

Din următoarele cifre totalizatoare se poate vedea în ce măsură am reuşit să învingem capitalismul în scurtul răgaz care ne-a fost dat şi în condiţiile nemaiauzit de grele în care am fost nevoiţi să acţionăm. Direcţia centrală de statistică a pregătit recent pentru tipar datele referitoare la producţia şi consumul de cereale nu în întreaga Rusie Sovietică, ci numai în 26 de gubernii ale ei.

Iată cifrele respective :

26 gubernii ale Rusiei Sovietice	Populaţia (în milioane)	Producţia de cereale (fără sămînţă şi nutreţ) (în mil. de pud.)	Au furnizat cereale		Cantitatea totală a cerealelor puse la dispoziţia populaţiei (în mil. de puduri)	Consumul de cereale pe cap de locuitor (în puduri)
			Comisariatul aprovizionării	desăgarii		
			(în mil. de puduri)			
Gubernii producătoare	Oraşe 4,4	—	20,9	20,6	41,5	9,5
	Sate 28,6	625,4	—	—	481,8	16,9
Gubernii consumatoare	Oraşe 5,9	—	20,0	20,0	40,0	6,8
	Sate 13,8	114,0	12,1	27,8	151,4	11,0
Total (26 gub.)	52,7	739,4	53,0	68,4	714,7	13,6

Prin urmare, aproximativ jumătate din întreaga cantitate de cereale o furnizează oraşelor Comisariatul aprovizionării, iar cealaltă jumătate — desăgarii. Această proporţie a fost stabilită printr-o anchetă riguroasă făcută în 1918 cu privire la alimentaţia muncitorilor de la oraşe, anchetă care a arătat totodată că, pentru cerealele furnizate de stat, muncitorul plăteşte de *nouă ori mai puţin* decît pentru cele furnizate de desăgari. Preţul de speculă al cerealelor este de *zece ori* mai ridicat decît preţul de

www.dacoromanica.ro

stat. Aşa reiese din studierea minuţioasă a bugetelor de familie ale muncitorilor.

4

Examinate mai îndeaproape, datele de mai sus ne oferă un material precis, care ilustrează toate trăsăturile esenţiale ale economiei actuale a Rusiei.

Oamenii muncii au fost eliberaţi de sub jugul asupritorilor şi exploatatorilor lor seculari — moşierii şi capitaliştii. Acest pas înainte pe calea spre libertate reală şi egalitate reală, pas fără precedent în lume prin măreţia, amploarea şi rapiditatea lui, este ignorat de partizanii burgheziei (inclusiv democraţii mic-burghezi), care vorbesc despre libertate şi egalitate în sensul democraţiei parlamentare burgheze, denumind-o pe aceasta, într-un mod vădit fals, „democraţie" în general sau „democraţie pură" (Kautsky).

Pe oamenii muncii îi interesează însă tocmai egalitatea reală, libertatea reală (libertatea de a nu fi sub jugul moşierilor şi capitaliştilor), şi de aceea sprijină cu atîta fermitate Puterea Sovietelor.

În ţara noastră, în care majoritatea covîrşitoare o formează populaţia ţărănească, cei care au cîştigat primii, care au cîştigat cel mai mult şi dintr-o dată de pe urma dictaturii proletariatului au fost ţăranii în general. Sub moşieri şi capitalişti, ţăranul flămînzea în Rusia. Niciodată încă, în tot cursul îndelungatelor secole ale istoriei noastre, ţăranul n-a avut posibilitatea să muncească pentru sine ; el flămînzea în timp ce furniza capitaliştilor sute de milioane de puduri de cereale, spre a fi trimise la oraşe şi în străinătate. În anii dictaturii proletariatului ţăranul a căpătat *pentru prima oară* posibilitatea de a munci pentru sine şi de *a se hrăni mai bine ca orăşeanul.* Pentru prima oară vede ţăranul o libertate reală : libertatea de a-şi mînca pîinea muncită de el, libertatea de a nu flămînzi. Iar la repartizarea pămînturilor a fost adoptat, precum se ştie, criteriul egalităţii maxime : în marea majoritate a cazurilor, ţăranii îşi împart pămîntul „după numărul gurilor".

www.dacoromanica.ro

Socialismul înseamnă desfiinţarea claselor.

Pentru a desfiinţa clasele trebuie, în primul rînd, doborîtă puterea moşierilor şi a capitaliştilor. Această parte a sarcinii noi am îndeplinit-o, dar e numai o parte a ei, şi *nu* cea mai anevoioasă. Pentru a desfiinţa clasele trebuie, în al doilea rînd, să desfiinţezi deosebirea dintre muncitori şi ţărani, să-i faci pe *toţi lucrători*. Asta nu se poate face dintr-o dată. Asta este o sarcină incomparabil mai grea şi, prin forţa lucrurilor, de lungă durată. Ea nu poate fi îndeplinită prin doborîrea unei clase sau alteia. Ea poate fi îndeplinită numai printr-o reconstruire a întregii economii sociale, prin trecerea de la mica gospodărie producătoare de mărfuri, individuală, izolată, la marea gospodărie obştească. Această trecere este prin forţa lucrurilor extrem de îndelungată. Această trecere nu poate fi decît încetinită şi îngreuiată de măsuri legislative şi administrative pripite şi imprudente. Ea poate fi grăbită numai acordîndu-se ţăranilor un ajutor care să le dea posibilitatea de a îmbunătăţi pe scară uriaşă întreaga tehnică agricolă, de a o transforma din temelii.

Pentru a îndeplini partea a doua, şi cea mai grea, a sarcinii, proletariatul, după ce a învins burghezia, trebuie să promoveze neabătut următoarea linie fundamentală în politica sa faţă de ţărănime, şi anume : el trebuie să facă deosebire, să facă o delimitare între ţăranul muncitor şi ţăranul proprietar, între ţăranul muncitor şi ţăranul negustor, între ţăranul muncitor şi ţăranul speculant.

În această delimitare rezidă *toată esenţa* socialismului.

Şi nu e de mirare că cei care sînt socialişti în vorbe şi democraţi mic-burghezi în fapte (Martovii şi Cernovii, Kautsky & Co.) nu pricep această esenţă a socialismului.

Această delimitare este foarte anevoioasă, căci în viaţa reală toate însuşirile „ţăranului", oricît de diferite şi oricît de contradictorii ar fi ele, sînt contopite într-un tot unic. Şi totuşi această delimitare este posibilă, şi nu numai că e posibilă, ci decurge inevitabil din condiţiile gospodăriei ţărăneşti şi ale vieţii ţărăneşti. Secole de-a rîndul ţăranul muncitor a fost asuprit de moşieri, de capitalişti, de negustori, de speculanţi şi de statul *lor*, chiar şi în

www.dacoromanica.ro

cele mai democratice republici burgheze. De-a lungul secolelor de asuprire ţăranul muncitor a cultivat în el ură şi duşmănie faţă de aceşti asupritori şi exploatatori, şi această „educaţie" în spiritul urii pe care i-a dat-o viaţa îl *determină* pe acest ţăran să caute alianţa cu muncitorul împotriva capitalistului, împotriva speculantului, împotriva negustorului. În acelaşi timp însă, condiţiile economice, condiţiile gospodăriei producătoare de mărfuri, fac în mod inevitabil din ţăran (nu întotdeauna, dar în marea majoritate a cazurilor) un negustor şi un speculant.

Datele statistice pe care le-am reprodus mai sus ne arată în chip grăitor deosebirea dintre ţăranul muncitor şi ţăranul speculant. Ţăranul care în 1918—1919 a dat muncitorilor flămînzi de la oraşe 40 000 000 de puduri de cereale la preţurile fixate de stat, prin mijlocirea organelor statului, cu toate lipsurile acestor organe, lipsuri de care guvernul muncitoresc este perfect conştient, dar care nu pot fi înlăturate în prima perioadă a trecerii la socialism, — acest ţăran este un ţăran muncitor, tovarăş egal în drepturi al muncitorului socialist, cel mai de nădejde aliat al său, frate cu el în lupta împotriva jugului capitalului. Dar ţăranul care, profitînd de nevoia şi de foamea muncitorului de la oraş, a vîndut pe sub mînă 40 000 000 de puduri de cereale la un preţ de zece ori mai mare decît cel oficial, înşelînd statul, stimulînd şi generînd pretutindeni înşelăciunea, jaful şi frauda, — acest ţăran este un speculant, un aliat al capitalistului, este duşmanul de clasă al muncitorului, este un exploatator. Căci a avea surplusuri de cereale strînse de pe pămîntul statului cu unelte la a căror creare a fost depusă într-un fel sau altul nu numai munca ţăranului, ci şi aceea a muncitorului etc., a avea surplusuri de cereale şi a face speculă cu ele înseamnă a fi un exploatator al muncitorului flămînd.

Voi călcaţi în picioare libertatea, egalitatea, democraţia — ni se strigă din toate părţile, reproşîndu-ni-se inegalitatea dintre muncitor şi ţăran în Constituţia noastră, dizolvarea Adunării constituante, ridicarea silită a surplusurilor de cereale etc. Noi răspundem : n-a fost stat pe lume care să fi făcut atît de mult pentru înlăturarea inegalităţii în fapt, a nelibertăţii în fapt de care ţăranul

www.dacoromanica.ro

muncitor a suferit de-a lungul veacurilor. Dar egalitatea cu ţăranul speculant nu o vom admite niciodată, după cum nu vom recunoaşte „egalitatea" între exploatator şi exploatat, între sătul şi flămînd, nici „libertatea" celui dintîi de a-l jefui pe cel de-al doilea. Iar pe acei oameni culţi care nu vor să înţeleagă această deosebire îi vom trata la fel ca pe albgardişti, indiferent de faptul că-şi zic democraţi, socialişti, internaţionalişti, sau că se numesc Kautsky, Cernov sau Martov.

5

Socialismul înseamnă desfiinţarea claselor. Pentru această desfiinţare dictatura proletariatului a făcut tot ce i-a stat în putinţă. Dar clasele nu pot fi desfiinţate dintr-o dată.

Clasele *au rămas* şi *vor rămîne* în cursul epocii dictaturii proletariatului. Dictatura nu va mai fi necesară atunci cînd vor dispărea clasele. Ele nu vor dispărea fără dictatura proletariatului.

Clasele au rămas, dar *fiecare* dintre ele a suferit schimbări în epoca dictaturii proletariatului ; s-au schimbat, de asemenea, relaţiile dintre ele. Lupta de clasă nu dispare în epoca dictaturii proletariatului ; ea îmbracă doar alte forme.

În condiţiile capitalismului, proletariatul a fost o clasă asuprită, lipsită de orice proprietate asupra mijloacelor de producţie, singura clasă direct şi în întregime opusă burgheziei şi, de aceea, singura capabilă de a fi revoluţionară pînă la capăt. Doborînd burghezia şi cucerind puterea politică, proletariatul a devenit clasă *dominantă ;* el deţine puterea de stat, dispune de mijloacele de producţie deja socializate, conduce elementele şi clasele intermediare, şovăielnice, reprimă împotrivirea sporită a exploatatorilor. Toate acestea sînt sarcini *speciale* ale luptei de clasă, sarcini pe care înainte proletariatul nu şi le punea şi nici nu şi le putea pune.

Clasa exploatatorilor, a moşierilor şi capitaliştilor, n-a dispărut şi nu poate să dispară dintr-o dată în epoca dictaturii proletariatului. Exploatatorii sînt înfrînţi, dar nu şi nimiciţi. Le-a rămas baza internaţională, capitalul

www.dacoromanica.ro

internaţional, a cărui sucursală o constituie ei. Le-au rămas, în parte, unele mijloace de producţie, le-au rămas bani, le-au rămas vaste legături sociale. Energia împotrivirii lor a sporit de sute şi de mii de ori tocmai datorită înfrîngerii suferite. „Arta" conducerii de stat, militare şi economice le asigură o foarte mare superioritate, aşa încît însemnătatea lor este incomparabil mai mare decît ponderea pe care o au în numărul total al populaţiei. Lupta de clasă pe care exploatatorii doborîţi o duc împotriva avangărzii victorioase a maselor exploatate, adică împotriva proletariatului, a devenit incomparabil mai înverşunată. Şi nici nu se poate altfel, dacă vorbim de revoluţie şi dacă (spre deosebire de toţi eroii Internaţionalei a II-a) nu substituim acestei noţiuni iluzii reformiste.

În sfîrşit, ţărănimea, ca şi întreaga mică burghezie în general, ocupă *şi* în perioada dictaturii proletariatului o poziţie de mijloc, intermediară : pe de o parte, ea constituie o masă destul de însemnată (iar în înapoiata Rusie, o masă enormă) de oameni ai muncii, unită prin interesul comun al celor ce muncesc de a se elibera de sub jugul moşierului şi al capitalistului, iar pe de altă parte această masă e formată din mici producători izolaţi, din mici proprietari şi negustori. Această poziţie economică generează în mod inevitabil oscilări între proletariat şi burghezie. Iar în condiţiile ascuţirii luptei dintre aceste două clase, în condiţiile transformării extrem de radicale a tuturor relaţiilor sociale şi dat fiind că tocmai ţăranii şi micii burghezi în general se despart cel mai greu de rînduielile vechi, rutinare, rămase din bătrîni, e firesc şi inevitabil să observăm la ei treceri dintr-o tabără într-alta, oscilări, cotituri, şovăieli etc.

Sarcina proletariatului faţă de această clasă sau faţă de aceste elemente sociale este aceea de a le conduce, de a lupta pentru influenţă asupra lor. Să ducă după sine elementele şovăielnice, nestatornice — iată ce trebuie să facă proletariatul.

Punînd faţă în faţă principalele forţe sau clase şi relaţiile dintre ele, modificate de dictatura proletariatului, vom vedea ce crasă inepţie teoretică, ce mostră de obtuzitate este ideea curentă, mic-burgheză despre posibilitatea

www.dacoromanica.ro

trecerii la socialism „prin democraţie" în general, idee pe care o întîlnim la toţi reprezentanţii Internaţionalei a II-a. La baza acestei erori stă prejudecata, moştenită de la burghezie, că „democraţia" ar avea un conţinut absolut, în afara claselor. În realitate însă, democraţia trece şi ea într-o fază cu totul nouă în epoca dictaturii proletariatului, iar lupta de clasă se ridică pe o treaptă mai înaltă, subordonîndu-şi toate formele de orice fel.

Frazele generale despre libertate, egalitate, democraţie echivalează în fapt cu repetarea mecanică a unor noţiuni care constituie o reflectare a relaţiilor proprii producţiei de mărfuri. A încerca să rezolvi prin aceste fraze generale sarcinile concrete ale dictaturii proletariatului înseamnă a trece, pe toată linia, pe poziţiile teoretice, principiale ale burgheziei. Din punctul de vedere al proletariatului, problema se pune numai aşa : eliberare de sub asuprirea cărei clase ? egalitate între care clase ? democraţie pe terenul proprietăţii private sau pe terenul luptei pentru desfiinţarea proprietăţii private ? etc.

Engels a explicat de mult, în „Anti-Dühring", că noţiunea de egalitate, fiind dedusă din relaţiile producţiei de mărfuri, se transformă într-o prejudecată dacă prin egalitate înţelegem altceva decît *desfiinţarea claselor* [111]. Acest adevăr elementar cu privire la deosebirea dintre noţiunea burghezo-democratică de egalitate şi cea socialistă este mereu dat uitării. Dar dacă nu ignorăm acest adevăr, devine evident că, doborînd burghezia, proletariatul face pasul cel mai hotărît pe calea desfiinţării claselor şi că, pentru a duce la capăt această desfiinţare, proletariatul trebuie să-şi continue lupta de clasă, folosind aparatul puterii de stat şi întrebuinţînd diferite metode de luptă, de înrîurire, de acţiune faţă de burghezia doborîtă şi faţă de mica burghezie şovăielnică.

(Va urma [112].)

30. X. 1919

„Pravda" nr. 250
şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia"
nr. 250 din 7 noiembrie 1919
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

SALUT MUNCITORILOR DIN PETROGRAD

În ziua cînd se împlinesc doi ani de existenţă a Republicii sovietice, primul cuvînt de salut se cuvine a fi adresat muncitorilor din Petrograd. Avangardă a muncitorilor şi soldaţilor revoluţionari, avangardă a maselor muncitoare din Rusia şi din lumea întreagă, muncitorii Petrogradului au fost primii care au răsturnat puterea burgheziei şi au ridicat steagul revoluţiei proletare împotriva capitalismului şi a imperialismului.

De doi ani muncitorii şi ţăranii muncitori din Republica sovietică deţin victorios acest steag, în pofida tuturor greutăţilor şi suferinţelor provocate de foamete şi de frig, de ruină şi distrugeri. Cu toată furia şi împotrivirea turbată a burgheziei, cu toate că a trebuit să înfruntăm invazia militară a imperialismului mondial, cei doi ani de construcţie socialistă ne-au dat o experienţă bogată şi s-au soldat cu întărirea Puterii sovietice.

Simpatia muncitorilor din lumea întreagă e de partea noastră. În toate ţările creşte, încet şi anevoios, dar neîncetat, valul revoluţiei proletare, iar atrocităţile burgheziei nu fac decît să înăsprească lupta şi să grăbească victoria proletariatului.

În ultimele zile reacţionarii imperialişti englezi au hotărît să mizeze pe singura carte ce le-a mai rămas şi să încerce a cuceri Petrogradul. Burghezia lumii întregi, şi îndeosebi cea rusă, se şi pregătea să sărbătorească victoria. Dar în loc de victorie s-a ales cu o înfrîngere lîngă Petrograd.

Trupele lui Iudenici au fost înfrînte şi se retrag.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi muncitori, tovarăşi ostaşi roşii ! Încordaţi-vă toate forţele ! Urmăriţi cu orice preţ trupele în retragere, hărţuiţi-le, nu le lăsaţi nici un ceas, nici o clipă de răgaz !

Acum, mai mult ca oricînd, putem şi trebuie să lovim cît mai puternic în duşman, pentru a-l răpune definitiv.

Trăiască Armata Roşie, care învinge pe generalii ţarişti, pe albgardişti, pe capitalişti ! Trăiască Republica sovietică internaţională !

N. Lenin

5. XI. 1919

„Petrogradskaia Pravda"
nr. 255 din 7 noiembrie 1919

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PUTEREA SOVIETICĂ ŞI SITUAŢIA FEMEII

A doua aniversare a Puterii sovietice constituie pentru noi un prilej de a arunca o privire generală asupra celor înfăptuite în acest timp şi de a medita asupra importanţei şi ţelurilor revoluţiei săvîrşite.

Burghezia şi acoliţii ei ne învinuiesc de încălcarea democraţiei. Noi afirmăm că revoluţia sovietică a dat un impuls nemaivăzut dezvoltării democraţiei în adîncime şi în lărgime, a democraţiei pentru masele muncitoare şi asuprite de capitalism, adică a democraţiei pentru imensa majoritate a poporului, a democraţiei socialiste (pentru cei ce muncesc), spre deosebire de democraţia burgheză (pentru exploatatori, pentru capitalişti, pentru cei bogaţi).

Cine are dreptate ?

A medita asupra acestei probleme, a o înţelege mai temeinic înseamnă a studia experienţa celor doi ani şi a ne pregăti şi mai bine s-o dezvoltăm mai departe.

Situaţia femeii ilustrează cît se poate de grăitor deosebirea dintre democraţia burgheză şi cea socialistă şi dă un răspuns deosebit de clar la întrebarea pusă.

În republica burgheză (adică acolo unde există proprietatea privată asupra pămîntului, asupra fabricilor, uzinelor, acţiunilor etc.), oricît de democratică ar fi ea, femeia nu se bucură *nicăieri în lume, în nici una dintre ţările cele mai înaintate*, de egalitate deplină, cu toate că de la marea revoluţie (burghezo-democratică) franceză a trecut mai mult de un secol şi un sfert.

www.dacoromanica.ro

În vorbe, democraţia burgheză promite egalitate şi libertate. În realitate însă, nici o republică burgheză, nici chiar cea mai înaintată dintre ele *n-a acordat* prin lege femeilor, care reprezintă jumătate din omenire, deplină egalitate cu bărbaţii, nu a eliberat femeia de sub tutela şi asuprirea bărbatului.

Democraţia burgheză este o democraţie a frazelor pompoase, a declaraţiilor solemne, a promisiunilor deşarte, a lozincilor bombastice pe tema *libertăţii şi a egalităţii*, dar în fapt toate acestea camuflează lipsa de libertate şi de egalitate a femeii, lipsa de libertate şi de egalitate pentru cei ce muncesc şi sînt exploataţi.

Democraţia sovietică, sau socialistă, respinge vorbele pompoase, dar false, declară război necruţător ipocriziei „democraţilor", a moşierilor, capitaliştilor sau ţăranilor sătui, care se îmbogăţesc vînzînd muncitorilor înfometaţi, la preţuri de speculă, surplusurile de cereale.

Jos cu această mîrşavă minciună ! Nu poate fi, nu este şi nu va fi „egalitate" între asupriţi şi asupritori, între exploataţi şi exploatatori. Nu poate fi, nu este şi nu va fi „libertate" reală atîta timp cît femeia nu va fi eliberată de nedreptatea privilegiilor instituite prin lege în favoarea bărbatului, atîta timp cît muncitorii nu vor fi eliberaţi de sub jugul capitalului, atîta timp cît ţăranul muncitor nu va fi eliberat de sub jugul capitalistului, al moşierului şi al negustorului.

E treaba mincinoşilor şi a ipocriţilor, a nătîngilor şi a orbilor, a burghezilor şi a acoliţilor lor să înşele poporul vorbindu-i de libertate în general, de egalitate în general, de democraţie în general.

Noi însă spunem muncitorilor şi ţăranilor : smulgeţi masca de pe faţa acestor mincinoşi, deschideţi ochii acestor orbi, întrebaţi-i :

— Egalitate între care sexe ?

— Între care naţiuni ?

— *Între care clase ?*

— Eliberare de sub care jug sau de sub jugul cărei clase ? Libertate pentru care clasă ?

www.dacoromanica.ro

Cine vorbeşte de politică, de democraţie, de libertate, de egalitate, de socialism *fără a pune* aceste întrebări, fără a le scoate pe primul plan, fără a combate pe cei care caută să le cocoloşească, să le disimuleze, să le estompeze este un duşman înrăit al oamenilor muncii, e un lup în piele de oaie, e un înveterat inamic al muncitorilor şi ţăranilor, o slugă a moşierilor, a ţarilor şi a capitaliştilor.

Într-un răstimp de doi ani, într-una din cele mai înapoiate ţări din Europa, Puterea sovietică a făcut pentru eliberarea femeii, pentru egalitatea ei cu sexul „tare" cît n-au făcut în 130 de ani toate republicile „democratice" înaintate şi civilizate din lumea întreagă.

Instrucţie, cultură, civilizaţie, libertate, — în toate republicile capitaliste, burgheze din lume toate aceste cuvinte bombastice se îmbină cu cele mai barbare, mai odioase, mai murdare şi mai josnice legi care statornicesc inegalitatea regimului juridic al femeii în materie de căsătorie şi divorţ, inegalitatea dintre copilul născut în afara căsătoriei şi cel „legitim", privilegii pentru bărbaţi, dispoziţii umilitoare şi jignitoare pentru femei.

Apăsarea capitalului, apăsarea „sacrei proprietăţi private", despotismul obtuzei mentalităţi mic-burgheze, al intereselor micului proprietar — iată ce a împiedicat burghezia din cele mai democratice republici să se atingă de aceste murdare şi josnice legi.

Republica sovietică, republica muncitorilor şi a ţăranilor, a şters dintr-o dată toate aceste legi, n-a lăsat piatră pe piatră din tot ce-a fost clădit pe ipocrizia burgheză şi pe minciuna burgheză.

Jos cu această minciună ! Jos cu mincinoşii care vorbesc despre libertate şi egalitate *pentru toţi,* cît timp mai există un sex asuprit, cît timp mai există clase asupritoare, proprietate privată asupra capitalului, asupra acţiunilor, cît timp mai există oameni sătui care îşi folosesc surplusurile de cereale pentru a-i aservi pe cei flămînzi. Nu libertate pentru toţi, nu egalitate pentru toţi, ci *luptă* împotriva asupritorilor şi exploatatorilor, *înlăturarea posibilităţii* de a asupri şi de a exploata. Iată lozinca noastră !

www.dacoromanica.ro

Libertate şi egalitate pentru sexul asuprit !

Libertate şi egalitate pentru muncitor şi pentru ţăranul muncitor !

La luptă împotriva asupritorilor, împotriva capitaliştilor, împotriva chiaburului speculant !

Iată lozinca noastră de luptă, iată adevărul nostru proletar, adevărul luptei împotriva capitalului, adevăr pe care l-am aruncat în obraz lumii capitaliste cu dulcegele, făţarnicele şi pompoasele ei fraze despre libertate şi egalitate *în general,* despre libertate şi egalitate *pentru toţi.*

Şi tocmai pentru că noi am demascat această făţărnicie, pentru că înfăptuim cu energie revoluţionară libertatea şi egalitatea pentru cei asupriţi şi pentru cei ce muncesc, împotriva asupritorilor, împotriva capitaliştilor, împotriva chiaburilor, tocmai de aceea Puterea sovietică a devenit atît de dragă muncitorilor din întreaga lume.

Şi tocmai de aceea, în ziua celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, simpatia maselor muncitoare, simpatia celor asupriţi şi exploataţi din toate ţările lumii este de partea noastră.

Tocmai de aceea, în ziua celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, în ciuda foametei şi a frigului, în ciuda tuturor calamităţilor pricinuite de invazia imperialiştilor în Republica Sovietică Rusă, noi sîntem plini de nestrămutată încredere în dreptatea cauzei noastre, în victoria inevitabilă a Puterii Sovietelor în lumea întreagă.

„Pravda" nr. 249
din 6 noiembrie 1919
Semnat : N. Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

LA CEA DE-A DOUA ANIVERSARE A PUTERII SOVIETICE

Cititorii ziarului „Bednota" sînt, în marea lor majoritate, țărani. Adresînd zecilor de milioane de țărani muncitori eliberați de sub jugul moșierilor și al capitaliștilor un mesaj de salut cu prilejul celei de-a doua aniversări a Puterii sovietice, aș vrea să spun cîteva cuvinte despre această eliberare.

Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, care a răsturnat jugul capitalului, are de înfruntat în Rusia dificultăți nemaiauzite, de necrezut.

Moșierii și capitaliștii din Rusia, precum și cei din lumea întreagă luptă cu înverșunată ură împotriva Puterii sovietice, temîndu-se de exemplul ei, temîndu-se că ea își va cîștiga simpatia și sprijinul muncitorilor din toate țările lumii.

Comploturi înăuntrul țării, cumpărarea cehoslovacilor, debarcări de trupe străine în Siberia, la Arhanghelsk, în Caucaz, în sud, lîngă Petrograd, sute de milioane de ruble aruncate în ajutorul lui Kolceak, Denikin, Iudenici și al altor generali țariști, — de la nimic nu se dau în lături capitaliștii tuturor țărilor, beneficiarii milioanelor și miliardelor strînse de pe urma furniturilor de război, cînd e vorba de răsturnarea Puterii sovietice.

Dar totul e zadarnic. Puterea sovietică rămîne de neclintit, învingînd aceste nemaivăzute și nemaiauzite greutăți, înfruntînd cumplitele suferințe pe care le pricinuiesc războiul, blocada, foametea, lipsa de mărfuri, dezorganizarea transporturilor, ruinarea întregii țări.

www.dacoromanica.ro

Puterea sovietică din Rusia a şi cîştigat de partea ei pe muncitorii din lumea întreagă. Nu există ţară în care să nu se vorbească de bolşevism şi de Puterea sovietică. Capitaliştii vorbesc de ea cu ură, cu furie turbată, clevetind şi minţind fără pic de ruşine. Dar tocmai furia îi trădează pe ei, şi de aceea, în marea lor majoritate, muncitorii tuturor ţărilor părăsesc pe vechii lor conducători şi trec de partea Puterii sovietice.

În lupta împotriva duşmanilor care au atacat Rusia, Puterea sovietică a trebuit să depună eforturi şi să îndure calamităţi care au epuizat-o. Şi totuşi ea a învins în lumea întreagă, a învins în sensul că ne-am cîştigat pretutindeni simpatia celor ce muncesc.

Victoria Puterii Sovietelor în lumea întreagă este asigurată. Totul e numai o chestiune de timp.

De unde vine tăria Puterii sovietice, în pofida încercărilor nemaipomenit de grele, a chinurilor foamei, a greutăţilor provocate de război şi de ruină ?

Din faptul că ea este puterea de stat a oamenilor muncii, a milioanelor de muncitori şi de ţărani.

Muncitorii deţin puterea de stat. Muncitorii ajută milioanele de ţărani muncitori.

Puterea sovietică a răsturnat pe moşieri şi pe capitalişti şi apără cu dîrzenie poporul împotriva încercărilor de restaurare a puterii acestora.

Puterea sovietică ajută din toate puterile pe ţăranii muncitori, pe ţăranii săraci şi mijlocaşi, care formează imensa majoritate.

Puterea sovietică nu dă frîu liber chiaburului, bogătaşului, proprietarului, speculantului, celui care vrea să se înavuţească fără muncă, celui care vrea să se îmbogăţească profitînd de sărăcia şi de foamea poporului.

Puterea sovietică *apără* pe cei ce muncesc şi *luptă împotriva* speculanţilor, împotriva proprietarilor, capitaliştilor şi moşierilor.

Iată care e izvorul forţei şi tăriei, izvorul invincibilităţii Puterii Sovietelor în lumea întreagă.

Zeci şi sute de milioane de muncitori şi de ţărani din lumea întreagă au îndurat asuprirea, batjocura şi jaful moşierilor şi al capitaliştilor. Iar vechiul stat, atît mo-

www.dacoromanica.ro

narhia cît şi republica „democratică" (pretins democratică), a sprijinit pe exploatatori şi a asuprit pe cei ce muncesc.

Toate acestea sînt lucruri pe care le ştiu, le-au văzut, le-au îndurat, le-au trăit şi le trăiesc zecile şi sutele de milioane de muncitori şi ţărani din toate ţările.

Peste patru ani de zile a durat războiul imperialist. Zeci de milioane de oameni au fost ucişi sau mutilaţi. Şi pentru ce? Pentru împărţirea prăzii între capitalişti, pentru pieţe, pentru profituri, pentru colonii, pentru puterea băncilor.

Rechinii imperialismului german au fost învinşi de rechinii imperialismului anglo-francez, care pe zi ce trece se demască acum ca tîlhari şi jefuitori, ca asupritori ai oamenilor muncii, ca profitori care se îmbogăţesc de pe urma mizeriei poporului şi care oprimă popoarele slabe.

Iată de ce creşte în lumea întreagă simpatia muncitorilor şi ţăranilor pentru Puterea sovietică.

Lupta grea, anevoioasă, împotriva capitalului, luptă care a început victorios în Rusia, ia amploare în toate ţările.

Această luptă se va încheia cu victoria Republicii sovietice în lumea întreagă.

„Bednota" nr. 478
din 7 noiembrie 1919
Semnat: Lenin

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA, A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ŞI A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE, CONSACRATĂ CELEI DE-A DOUA ANIVERSĂRI A REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE

7 NOIEMBRIE 1919

Tovarăşi ! Acum doi ani, cînd războiul imperialist era încă în toi, în ochii tuturor partizanilor burgheziei din Rusia, în ochii maselor populare şi poate chiar ai majorităţii muncitorilor din celelalte ţări, insurecţia proletariatului rus şi cucerirea de către el a puterii de stat păreau a fi o încercare îndrăzneaţă, dar fără sorţi de izbîndă. Pe vremea aceea imperialismul mondial părea să reprezinte o forţă atît de uriaşă, invincibilă, încît faptul că muncitorii dintr-o ţară înapoiată încercau să se ridice împotriva lui nu putea fi considerat decît ca o nebunie. Acum însă, privind în urmă, la calea străbătută în ultimii doi ani, vedem că pînă şi adversarii noştri încep să recunoască din ce în ce mai mult că noi am avut dreptate. Vedem că imperialismul, care părea un colos invincibil, s-a dovedit a fi în văzul tuturor un colos cu picioare de lut, iar aceşti doi ani de luptă prin care am trecut marchează tot mai limpede nu numai victoria proletariatului rus, ci şi pe aceea a proletariatului internaţional.

Tovarăşi, în primul an de existenţă a puterii noastre de stat ne-a fost dat să simţim pe propria noastră piele forţa imperialismului german, să suferim de pe urma păcii silnice, de jaf, care ne-a fost impusă, şi a trebuit să lansăm singuri chemarea la revoluţie, fără ca apelul nostru să găsească sprijin şi răsunet. Şi dacă primul an de existenţă a puterii noastre a fost primul an al luptei noastre împotriva imperialismului, ne-am putut convinge în scurt timp că lupta diferitelor părţi ale acestui gigantic imperialism internaţional nu reprezintă altceva decît con-

www.dacoromanica.ro

vulsiile agoniei şi că în această luptă este interesat atît imperialismul german cît şi cel al burgheziei anglo-franceze. În cursul acelui an ne-am dat seama că această luptă nu face decît să ne întărească forţele, să le sporească şi să le refacă, îndreptîndu-le împotriva întregului imperialism. Şi dacă în primul an ne-am aflat într-o astfel de situaţie, apoi în tot cursul celui de-al doilea am stat faţă în faţă cu duşmanul nostru. Au fost pesimişti care încă anul trecut ne atacau cu vehemenţă, declarînd că Anglia, Franţa şi America reprezintă o forţă uriaşă, gigantică, care va strivi ţara noastră. A trecut încă un an, şi acum puteţi vedea că, dacă primul poate fi numit anul tăriei imperialismului internaţional, cel de-al doilea va fi numit anul invaziei imperialismului anglo-american şi al victoriei asupra acestei invazii, anul victoriei asupra lui Kolceak şi Iudenici şi al începutului victoriei asupra lui Denikin.

Noi ştim foarte bine că toate forţele militare pe care a trebuit să le înfruntăm au fost dirijate dintr-o anumită sursă. Ştim că întregul material de război, întregul armament le-a fost furnizat de imperialişti ; ştim de asemenea că o parte din flota lor internaţională de război imperialiştii au pus-o la dispoziţia duşmanilor noştri, iar acum îi ajută pe toate căile şi pregătesc forţe atît în sudul Rusiei cît şi la Arhanghelsk. Dar ştim tot atît de bine că toate aceste forţe, în aparenţă grandioase şi invincibile, ale imperialismului internaţional nu sînt forţe pe care el să poată conta şi nu sînt de temut pentru noi, că sînt putrede pe dinăuntru şi contribuie tot mai mult la întărirea noastră şi că această întărire ne va da posibilitatea să repurtăm victoria pe frontul extern şi să consolidăm această victorie. Nu mă voi opri asupra acestei chestiuni, deoarece despre ea va vorbi tov. Troţki.

Socot că acum trebuie să încercăm să tragem învăţăminte generale din cei doi ani de eroică construcţie.

Ceea ce este, după părerea mea, cea mai importantă concluzie ce se poate trage din cei doi ani de construire a Republicii sovietice şi ceea ce e pentru noi mai important ca orice este învăţămîntul care decurge din opera de construire a puterii muncitoreşti. Cred că în această privinţă nu trebuie să ne mărginim la fapte izolate, con-

www.dacoromanica.ro

crete, care oglindesc activitatea cutărui sau cutărui comisariat şi pe care mai mulţi dintre dv. le cunoaşteţi din experienţa proprie. Eu socot că acum trebuie să aruncăm o privire retrospectivă şi să tragem o concluzie generală din această operă de construcţie, concluzie pe care să ne-o însuşim şi s-o răspîndim mai larg în rîndurile maselor muncitoare. Această concluzie e că numai participarea muncitorilor la conducerea generală a statului ne-a dat posibilitatea să rezistăm, în pofida unor nemaipomenite greutăţi, şi că numai mergînd pe această cale vom repurta o victorie deplină. O altă concluzie pe care trebuie s-o tragem e cea cu privire la necesitatea unei atitudini juste faţă de ţărănime, faţă de imensa masă a milioanelor de ţărani, căci numai o asemenea atitudine ne-a permis să facem faţă tuturor greutăţilor şi numai ea ne indică calea pe care vom merge din succes în succes.

Dacă vă veţi aminti de trecut, dacă vă veţi aminti de primii paşi ai Puterii sovietice, dacă vă veţi aminti de întreaga operă de construire a republicii în toate domeniile de conducere, inclusiv cel militar, veţi vedea că acum doi ani, în octombrie, puterea clasei muncitoare nu era decît la primele sale începuturi, iar în realitate aparatul puterii de stat nu se afla încă în mîinile noastre. Aruncînd o privire retrospectivă asupra evenimentelor din aceşti doi ani, veţi fi de acord cu mine că în fiecare domeniu — militar, politic şi economic — a trebuit să cucerim pas cu pas fiecare poziţie pentru a putea crea actualul nostru aparat al puterii de stat, măturînd din cale pe toţi cei care au stat pînă atunci în fruntea muncitorilor şi a maselor muncitoare.

Deosebit de important pentru noi este să înţelegem procesul de dezvoltare care a avut loc în acest timp, dat fiind că acest proces de dezvoltare urmează aceeaşi linie în toate ţările lumii. Primii lor paşi muncitorii şi masele muncitoare nu-i fac cu adevăraţii lor conducători ; acum, însuşi proletariatul ia în mîinile lui conducerea statului, puterea politică, şi în fruntea lui vedem pretutindeni conducători care sfarmă vechile prejudecăţi ale democraţiei mic-burgheze, ai căror purtători sînt la noi menşevicii şi eserii, iar în întreaga Europă reprezentanţii guvernelor

www.dacoromanica.ro

burgheze. Înainte aceasta era o excepţie, acum însă a devenit o regulă generală. Şi dacă în octombrie acum doi ani a fost doborît guvernul burghez al Rusiei — a fost sfărîmată alianţa, coaliţia lui cu reprezentanţii menşevicilor şi ai eserilor —, noi ştim că, procedînd apoi la organizarea muncii noastre, a trebuit să restructurăm fiecare ramură administrativă în aşa fel, încît adevăraţii reprezentanţi, adevărata avangardă a proletariatului, muncitorii revoluţionari, să ia în mîinile lor opera de construire a puterii de stat. Asta a fost în octombrie acum doi ani, cînd munca cerea o extraordinară încordare de forţe ; dar ştim totuşi şi trebuie să spunem că această muncă nu e terminată nici acum. Ştim că vechiul aparat al puterii de stat ne-a opus împotrivire, că la început funcţionărimea a încercat să refuze a-şi exercita atribuţiile administrative — acest sabotaj extrem de grosolan a fost înfrînt în decurs de cîteva săptămîni de către puterea proletară, care a dovedit că acest refuz n-o impresionează cîtuşi de puţin — şi că, după ce am înfrînt acest sabotaj, acelaşi duşman a pornit pe alt drum.

Au fost adesea cazuri cînd chiar în fruntea unor organizaţii muncitoreşti se aflau partizani ai burgheziei ; a trebuit să intervenim aici în aşa fel, încît să promovăm pe toată linia forţele muncitoreşti. Să luăm, de pildă, perioada cînd în fruntea administraţiei căilor ferate, în fruntea proletariatului de la căile ferate se aflau oameni care-l duceau pe acesta nu pe calea proletară, ci pe cea burgheză [113]. Noi ştim că în toate domeniile în care am putut termina cu burghezia, am făcut-o ; dar cît ne-a costat acest lucru ! În fiecare domeniu am cucerit poziţiile pas cu pas şi am promovat forţe muncitoreşti, plasînd oameni de-ai noştri ridicaţi, care au trecut prin greaua şcoală a organizării aparatului de stat. Privite superficial, toate acestea ar putea să nu pară greu de realizat ; în realitate însă, dacă le veţi examina mai îndeaproape, veţi vedea cu cîtă trudă au reuşit să-şi cucerească drepturile muncitorii care au trecut prin toate etapele luptei, veţi vedea cum au asigurat ei trecerea de la controlul muncitoresc la conducerea industriei de către muncitori, sau — la căile ferate — de la faimosul Vikjel

www.dacoromanica.ro

la organizarea unui aparat apt de muncă ; veţi vedea cum reprezentanţii clasei muncitoare pătrund treptat în toate organizaţiile noastre, întărindu-le prin activitatea lor. Să luăm, de pildă, cooperaţia, unde muncitorii sînt azi reprezentaţi în număr foarte mare, în timp ce mai înainte cooperativele erau aproape în întregime alcătuite din oameni care nu făceau parte din clasa muncitoare. Aici, în vechea cooperaţie, am găsit oameni pătrunşi de concepţiile şi de interesele vechii societăţi burgheze. Aici muncitorii au trebuit să ducă o luptă susţinută pentru a prelua frînele conducerii şi a pune cooperaţia în slujba intereselor lor, spre a putea desfăşura o activitate mai rodnică.

Cea mai importantă muncă însă este aceea pe care am depus-o în domeniul reconstruirii vechiului aparat de stat ; a fost o muncă dificilă, dar eforturile clasei muncitoare au dat în cursul acestor doi ani rezultate vizibile şi putem spune că în acest domeniu avem mii de reprezentanţi ai clasei muncitoare care s-au călit în focul luptei, înlăturînd pas cu pas pe reprezentanţii puterii de stat burgheze. Vedem muncitori nu numai în aparatul de stat, ci şi în organele de aprovizionare, adică într-o sferă de activitate care era aproape în întregime rezervată reprezentanţilor vechii cîrmuiri burgheze, ai vechiului stat burghez. Muncitorii au creat un aparat de aprovizionare şi, dacă acum un an încă nu puteam stăpîni pe deplin acest aparat, dacă acum un an muncitorii nu reprezentau în el decît 30%, acum în structura interioară a aparatului de aprovizionare muncitorii reprezintă circa 80%. Aceste cifre simple şi grăitoare vădesc pasul înainte pe care l-a făcut ţara, şi pentru noi este important faptul că am obţinut rezultate însemnate în construirea puterii proletare după revoluţia politică.

În afară de aceasta, muncitorii au îndeplinit şi îndeplinesc o altă sarcină importantă : formarea de conducători ai proletariatului. Din rîndurile noastre se ridică zeci şi sute de mii de muncitori viteji, care pornesc la luptă împotriva generalilor albgardişti. Pas cu pas smulgem noi puterea din mîinile duşmanului nostru, şi dacă înainte muncitorii nu stăpîneau pe deplin acest gen de

www.dacoromanica.ro

activitate, acum cucerim treptat din mîinile duşmanului nostru un domeniu după altul şi nu există obstacole care să poată opri proletariatul. În pofida tuturor greutăţilor, proletariatul cucereşte treptat, unul după altul, toate domeniile şi antrenează reprezentanţi ai maselor proletare, pentru ca în fiecare domeniu de conducere, în fiecare celulă, oricît de mică, de jos pînă sus, pretutindeni, reprezentanţii proletariatului să treacă ei înşişi prin şcoala construcţiei, să formeze ei înşişi zeci şi sute de mii de oameni capabili să participe în mod de sine stătător la toate treburile conducerii de stat, la opera de construire a statului.

Tovarăşi ! În ultimul timp am putut vedea o strălucită ilustrare a succesului muncii noastre. Noi ştim ce largă răspîndire au căpătat subotnicele în rîndurile muncitorilor conştienţi. Cunoaştem reprezentanţi ai comunismului, care, extenuaţi de foame şi de frig, aduc în spatele frontului tot atîta folos cît Armata Roşie pe front ; ştim că în momentul critic cînd duşmanul înainta spre Petrograd, iar Denikin ocupa Orelul, cînd burghezia prindea curaj şi recurgea la ultima ei armă preferată — semănarea panicii —, noi am proclamat săptămîna partidului. În acel moment muncitorii comunişti au venit în mijlocul muncitorilor şi al oamenilor muncii, în mijlocul acelora care au avut cel mai mult de suferit de pe urma calamităţilor războiului imperialist şi care au îndurat greul foametei şi al frigului, în mijlocul acelora pe care contau cel mai mult burghezii semănători de panică şi care au suportat cele mai mari greutăţi ; lor ne-am adresat noi în timpul săptămînii partidului, spunîndu-le : „Pe voi vă înspăimîntă greutăţile care stau în faţa puterii muncitoreşti, ameninţările imperialiştilor şi ale capitaliştilor ; voi vedeţi ce facem noi şi care sînt greutăţile noastre ; pe voi vă chemăm noi, şi vouă, numai vouă, reprezentanţilor oamenilor muncii, vă deschidem larg porţile partidului nostru. În acest moment greu contăm pe voi şi vă chemăm în rîndurile noastre ca să vă asumaţi toată povara construcţiei de stat". Ştiţi că a fost un moment de grea cumpănă atît sub raport material cît şi sub aspectul succesului militar şi de politică externă al duşmanului. Şi

www.dacoromanica.ro

ştiţi ce succes uimitor şi neaşteptat a avut această săptămînă a partidului ; numai la Moscova au intrat în partid 14 000 de membri noi. Acesta e rezultatul săptămînii partidului, al acestei acţiuni care transfigurează şi preface cu desăvîrşire clasa muncitoare, astfel încît, dintr-un instrument pasiv şi docil al puterii burgheze, al exploatatorilor, al statului burghez, ea să devină, datorită experienţei în muncă, adevăratul făuritor al viitoarei societăţi comuniste. Ştim că avem o rezervă de zeci şi sute de mii de tineri muncitori şi ţărani care au avut prilejul să simtă şi să cunoască vechiul jug al societăţii moşiereşti şi burgheze, care au văzut greutăţile fără seamăn ale construcţiei, care au văzut eroismul primului contingent de lucrători din anii 1917 şi 1918 şi care vin la noi în număr cu atît mai mare şi cu atît mai multă abnegaţie cu cît greutăţile noastre sînt mai mari. Aceste rezerve ne dau certitudinea deplină că în cei doi ani care au trecut am reuşit să cucerim poziţii trainice, de nezdruncinat, şi că dispunem de o sursă din care multă vreme vom putea sorbi forţe într-o măsură şi mai mare, astfel încît înşişi reprezentanţii oamenilor muncii să-şi asume munca de construire a statului. În această privinţă, cei doi ani de putere sovietică ne oferă o astfel de experienţă în ceea ce priveşte promovarea conducerii muncitoreşti în toate domeniile, încît putem afirma aici fără ezitare şi fără teamă de exagerare că nu ne mai rămîne acum decît să continuăm opera începută, pentru ca lucrurile să meargă aşa cum au mers în cursul acestor doi ani şi într-un ritm din ce în ce mai viu.

Într-o altă problemă, în problema atitudinii clasei muncitoare faţă de ţărănime, am avut greutăţi mult mai mari. În 1917, acum doi ani, cînd puterea a trecut în mîinile Sovietelor, această atitudine era încă departe de a fi fost precizată. Ţărănimea se ridicase deja în întregime împotriva moşierilor şi sprijinea clasa muncitoare, pentru că în rîndurile acesteia vedea ea pe aceia care vor îndeplini dorinţele masei ţărăneşti, pe adevăraţii luptători proletari, şi nu pe cei care, în alianţă cu moşierii, trădau ţărănimea. Noi ştim însă foarte bine că pe atunci nu începuse încă lupta în sînul ţărănimii. În primul an de revoluţie pro-

www.dacoromanica.ro

letariatul orăşenesc nu avusese încă poziţii trainice la sate. Acest lucru l-am văzut deosebit de clar în regiunile periferice în care a fost vremelnic instaurată puterea albgardiştilor. L-am văzut de asemenea în vara trecută, vara anului 1918, cînd aceştia au repurtat victorii uşoare în Ural. Am văzut că la sate încă nu se instalase puterea proletară, că nu e de ajuns să aduci din afară puterea proletară şi s-o dai satului. E nevoie ca prin propria ei experienţă, prin propria ei participare la opera de construcţie, ţărănimea să ajungă la aceleaşi concluzii, şi cu toate că această muncă este incomparabil mai grea, mai lentă şi mai anevoioasă, ea este însă incomparabil mai rodnică din punctul de vedere al rezultatelor. Aceasta este principala noastră realizare în cursul celui de-al doilea an de existenţă a Puterii sovietice.

Nu voi vorbi despre însemnătatea militară a victoriei asupra lui Kolceak ; voi spune doar că dacă n-ar fi fost experienţa ţărănimii, care a avut prilejul să facă o comparaţie între puterea dictatorilor burgheziei şi puterea bolşevicilor, această victorie n-ar fi fost cu putinţă. Şi se ştie doar că aceşti dictatori au început cu o coaliţie, cu Adunarea constituantă, se ştie că la dominaţia lor au participat aceiaşi eseri şi aceiaşi menşevici pe care îi întîlnim la fiecare pas în munca noastră, pe care îi întîlnim ca pe nişte oameni ai zilei de ieri, ca organizatori de cooperative, de sindicate, de asociaţii didactice şi de multe alte organizaţii, pe care noi trebuie să le reorganizăm în mod radical. Kolceak şi-a început aventura în alianţă cu ei, cu aceşti oameni cărora experienţa cu Kerenski nu le fusese de ajuns şi care au mai făcut o a doua experienţă. Ei au avut nevoie de Kolceak pentru a putea ridica împotriva bolşevicilor regiunile periferice, cele mai slab legate de centru. În Siberia noi n-am putut da ţăranilor ceea ce le-a dat revoluţia în Rusia. În Siberia ţărănimea n-a căpătat pămînt moşieresc, pentru că acolo nu existau moşieri ; tocmai de aceea ea a şi fost mai înclinată să dea crezare albgardiştilor. În această luptă au fost atrase toate forţele Antantei şi forţele acelei armate a imperialiştilor care a avut cel mai puţin de suferit în război : armata japoneză. Sute de milioane de ruble au fost cheltuite pen-

www.dacoromanica.ro

tru a se veni în ajutorul lui Kolceak, toate mijloacele au fost folosite pentru sprijinirea lui. Ce i-a lipsit lui Kolceak ? Nimic. El a avut de partea sa tot ce stă la dispoziţia celor mai puternice state din lume, a avut de partea sa ţărănimea şi a dispus de un imens teritoriu, unde aproape că nu există proletariat industrial. Atunci de ce s-au prăbuşit toate acestea ? Pentru că experienţa muncitorilor, a soldaţilor şi ţăranilor a arătat o dată în plus că, în previziunile lor, în modul lor de a aprecia raportul forţelor sociale, bolşevicii au avut dreptate cînd au spus că alianţa dintre muncitori şi ţărani se realizează anevoie, dar că ea este în orice caz singura alianţă invincibilă în lupta împotriva capitaliştilor.

Aceasta este o învăţătură, tovarăşi, dacă se poate vorbi aici de învăţătură. Este cea mai anevoioasă experienţă a comunismului, experienţă care reflectă şi rezumă totul ; noi vom putea construi comunismul numai în cazul cînd ţărănimea va ajunge în mod conştient la anumite concluzii. Îl vom putea construi numai dacă ne vom alia cu ţăranii. De acest lucru ne-am putut convinge din experienţa luptei împotriva lui Kolceak. Dominaţia lui a fost o experienţă sîngeroasă, dar nu noi sîntem vinovaţi de asta.

Cunoaşteţi foarte bine cea de-a doua calamitate care s-a abătut asupra noastră ; ştiţi că ţara noastră suferă cel mai mult de pe urma foametei şi a frigului. Ştiţi de asemenea că ele se pun pe seama comunismului, dar ştiţi tot atît de bine că comunismul n-are aici nici o vină. Noi vedem că în fiecare ţară cresc suferinţele pricinuite de foamete şi de frig, şi în curînd se va convinge toată lumea că această stare de lucruri din Rusia nu este o consecinţă a comunismului, ci consecinţa celor patru ani de război mondial. Acest război este cauza grozăviilor pe care le trăim, el a adus foametea şi lipsa de combustibil. Dar sîntem convinşi că în curînd vom ieşi din acest impas. Cheia problemei este că muncitorii trebuie să muncească, dar să muncească pentru ei, nu pentru cei care timp de patru ani au măcelărit oameni. Lupta împotriva foametei şi a lipsei de combustibil se desfăşoară pretutindeni. Chiar

www.dacoromanica.ro

şi cele mai puternice state suferă acum de pe urma acestor calamităţi.

Prin intermediul colectărilor de stat a trebuit să strîngem cereale de la milioanele de ţărani din ţara noastră, şi am făcut-o pe altă cale decît capitaliştii, care acţionau cot la cot cu speculanţii. În rezolvarea acestei probleme noi am mers alături de muncitori, împotriva speculanţilor. Folosind metoda convingerii, veneam la ţăran şi-i spuneam că tot ce facem noi e numai pentru sprijinirea lui şi a muncitorului. Ţăranul care are un surplus de cereale şi-l predă statului la preţul oficial ne e tovarăş de luptă. Acela însă care nu-l predă este duşmanul nostru, este un infractor, un exploatator şi un speculant, şi nu putem avea nimic comun cu el. Noi am mers la ţăran cu propaganda, şi cu această propagandă am reuşit să atragem de partea noastră tot mai mulţi ţărani. Pe această linie am obţinut rezultate cît se poate de grăitoare. Dacă în lunile august-octombrie ale anului trecut am colectat 37 000 000 de puduri de cereale, anul acesta am colectat 45 000 000 de puduri, fără verificări deosebit de minuţioase. O îmbunătăţire, după cum vedeţi, se produce, o îmbunătăţire lentă, dar neîndoielnică. Şi chiar dacă luăm în considerare golul produs prin ocuparea de către Denikin a regiunii noastre fertile, mersul lucrurilor ne îndreptăţeşte totuşi să contăm pe îndeplinirea planului nostru de colectări şi a planului de distribuire la preţuri de stat. Şi în acest domeniu ne-am creat, într-un anumit sens, un aparat al nostru, şi acum păşim pe calea socialistă.

În prezent se pune în faţa noastră problema crizei de combustibil. Problema cerealelor nu mai este la noi aşa de acută ; ne aflăm în situaţia că avem cereale, dar nu avem combustibil. Denikin a ocupat regiunea noastră carboniferă. Ocuparea acestei regiuni ne-a creat mari dificultăţi, şi în cazul de faţă procedăm la fel cum am procedat în problema cerealelor. Ne adresăm muncitorilor, la fel cum ne-am adresat şi înainte. Aşa cum ne-am restructurat aparatul de aprovizionare, care, odată întărit şi bine organizat, a desfăşurat o activitate precis

www.dacoromanica.ro

orientată, care a dat rezultate strălucite, tot astfel îmbunătăţim acum, zi de zi, aparatul nostru de aprovizionare cu combustibil. Noi arătăm muncitorilor de unde ne ameninţă o primejdie sau alta, încotro şi de unde anume trebuie trimise noi forţe, şi sîntem convinşi că, aşa cum anul trecut am învins greutăţile aprovizionării cu cereale, vom învinge şi acum greutăţile pe care le avem în problema combustibilului.

Permiteţi-mi să mă limitez deocamdată la acest bilanţ al muncii noastre. În încheiere îmi voi îngădui să arăt în cîteva cuvinte cum se îmbunătăţeşte situaţia noastră pe plan internaţional. Analizînd minuţios drumul pe care l-am urmat pînă acum, am constatat că el a fost un drum rectiliniu şi just. În 1917, cînd am luat puterea, eram singuri. În 1917 se spunea în toate ţările că bolşevismul nu poate să prindă. Acum există în aceste ţări o puternică mişcare comunistă. În al doilea an după cucerirea puterii şi la o jumătate de an după înfiinţarea Internaţionalei a III-a, Internaţionala Comunistă, aceasta din urmă a devenit efectiv principala forţă a mişcării muncitoreşti în toate ţările. În această privinţă, experienţa realizată de noi a dat rezultate strălucite, extraordinare, extrem de rapide. E adevărat că în Europa mişcarea de eliberare evoluează altfel decît la noi. Dar dacă vă veţi aminti de cei doi ani de luptă care au trecut, veţi vedea că şi în Ucraina, şi chiar în unele dintre regiunile velicoruse ale Rusiei, şi anume în acelea care au o populaţie de un fel deosebit, de pildă în regiunile căzăceşti, în cele siberiene sau în Ural, înaintarea spre victorie nu a fost atît de rapidă şi n-a urmat aceeaşi cale ca la Petersburg şi la Moscova, în centrul Rusiei. Pe noi, firește, nu ne poate mira faptul că în Europa, unde are de învins o presiune mai mare din partea şovinismului, a imperialismului, mişcarea se desfăşoară mai lent ; cu toate acestea însă, ea înaintează acolo neabătut pe calea pe care o arată bolşevicii. Vedem că această mişcare progresează pretutindeni. Liderii menşevicilor şi ai eserilor cedează locul reprezentanţilor Internaţionalei a III-a. Aceşti lideri

www.dacoromanica.ro

îşi pierd poziţiile, şi pretutindeni se ridică mişcarea comunistă ; de aceea acum, după doi ani de existenţă a Puterii sovietice, avem tot dreptul — dovedit cu fapte — să afirmăm că nu numai în cadrul statului rus, ci şi pe scară internaţională se află acum de partea noastră tot ce este conştient, tot ce este revoluţionar în mase, în lumea revoluţionară. Şi putem spune că, după toate prin cîte am trecut, nu ne mai sperie nici un fel de greutăţi ; pe toate le vom înfrunta şi le vom birui. (Aplauze furtunoase.)

O scurtă relatare a apărut la 9 noiembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 251

Publicat în întregime la 9 noiembrie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 251

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI DIN TURKESTAN [114]

Tovarăşi ! Permiteţi-mi să vă scriu nu în calitate de preşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului şi al Consiliului Apărării, ci în calitate de membru de partid.

Statornicirea unor relaţii juste cu popoarele Turkestanului prezintă acum pentru Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă — putem spune fără teamă de exagerare — o importanţă uriaşă, de însemnătate istorică universală.

Atitudinea Republicii muncitoreşti-ţărăneşti sovietice faţă de popoarele slabe, pînă acum asuprite, va avea o însemnătate practică pentru toată Asia şi pentru toate coloniile din lume, pentru multe milioane de oameni.

Vă rog stăruitor să acordaţi acestei probleme o atenţie deosebită, să depuneţi toate eforturile pentru a stabili în practică, prin exemple concrete, relaţii tovărăşeşti cu popoarele Turkestanului, să le dovediţi cu fapta sinceritatea dorinţei noastre de a stîrpi orice urmă de imperialism velicorus în interesul luptei pline de abnegaţie împotriva imperialismului mondial în frunte cu cel britanic, — să acordaţi cea mai mare încredere comisiei noastre din Turkestan şi să-i respectaţi cu stricteţe directivele, pe care, la rîndul ei, le-a primit, trasate tocmai în acest spirit, din partea C.E.C. al Sovietelor din Rusia.

www.dacoromanica.ro

V-aş fi foarte recunoscător dacă mi-aţi răspunde la această scrisoare şi mi-aţi comunica cum vedeţi dv. lucrurile.

Cu salutări comuniste
V. Ulianov (Lenin)

„Doi ani ai primului veac al erei proletare". Număr festiv al ziarelor „Turkestanskii Kommunist", „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor din Republica Turkestan" şi „Krasnii Front" din 7—10 noiembrie 1919

Se tipăreşte după textul numărului festiv

www.dacoromanica.ro

LA LUPTĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI DE COMBUSTIBIL

SCRISOARE CIRCULARĂ CĂTRE ORGANIZAŢIILE DE PARTID [115]

Tovarăşi ! Partidului nostru, ca avangardă organizată a proletariatului, îi revine sarcina de a unifica lupta clasei muncitoare şi a conduce lupta ei pentru victoria Puterii sovietice, puterea muncitorilor şi a ţăranilor. Ducînd victorios această luptă timp de doi ani, noi ştim bine acum prin ce mijloace am izbutit să învingem greutăţile fără seamăn pe care le-au pus în calea noastră ruinarea ţării după patru ani de război imperialist şi împotrivirea tuturor exploatatorilor, atît a celor din Rusia cît şi a celor din lumea întreagă.

Tovarăşi ! Izvorul principal al forţei noastre îl constituie conştiinţa şi eroismul muncitorilor, cărora nu puteau şi nu pot să nu le acorde sprijin şi simpatie ţăranii muncitori. Victoriile noastre se explică prin aceea că partidul nostru şi Puterea sovietică se adresează direct maselor muncitoare, arătîndu-le fiecare greutate şi fiecare sarcină la ordinea zilei ; că ştiu să explice maselor de ce în cutare sau cutare moment este necesar să depunem toate eforturile într-un domeniu sau altul al activităţii de stat ; că ştiu să stimuleze energia, eroismul şi entuziasmul maselor, concentrînd eforturile revoluţionare asupra celei mai importante sarcini la ordinea zilei.

Tovarăşi ! În momentul de faţă, această principală sarcină la ordinea zilei este lupta împotriva crizei de combustibil. Sîntem pe punctul de a-l învinge definitiv pe Kolceak, l-am învins pe Iudenici, am început cu succes ofensiva împotriva lui Denikin. Am îmbunătăţit considerabil activitatea de colectare şi depozitare a grî-

www.dacoromanica.ro

nelor. Dar criza de combustibil ameninţă să paralizeze toată activitatea Sovietelor : muncitorii şi funcţionarii se împrăştie, fug din cauza frigului şi a foamei, trenurile încărcate cu grîu se opresc din mers ; din cauza lipsei de combustibil ne ameninţă o adevărată catastrofă.

Problema combustibilului se află acum în centrul tuturor celorlalte probleme. Criza de combustibil trebuie învinsă cu orice preţ, altfel nu va putea fi rezolvată nici problema aprovizionării, nici problema militară, nici problema economică în general.

Or, criza de combustibil poate fi învinsă. Căci dacă am rămas fără cărbunele Donbasului, dacă nu avem posibilitatea de a spori rapid extracţia de cărbune în Ural şi în Siberia, mai avem în schimb multe păduri, avem de unde tăia şi aduce lemne în cantităţi suficiente.

Criza de combustibil poate fi învinsă. Trebuie să ştim să concentrăm acum forţele principale împotriva duşmanului principal (în momentul de faţă), adică împotriva crizei de combustibil ; trebuie să ştim să trezim entuziasmul maselor muncitoare, trebuie să obţinem o încordare revoluţionară a energiei maselor spre a asigura extragerea şi aducerea cît mai grabnică a unei cantităţi cît mai mari de combustibil de orice fel : cărbune, şisturi, turbă etc., în primul rînd însă trebuie să procurăm şi să aducem lemne, lemne şi iar lemne.

C.C. al P.C. din Rusia este convins că toate organizaţiile de partid şi toţi membrii de partid, care în decurs de doi ani au dovedit că ştiu şi pot să rezolve pe cale revoluţionară probleme mult mai grele, vor şti s-o rezolve şi pe aceasta.

C.C. al P.C. din Rusia recomandă tuturor organizaţiilor de partid, în special, următoarele măsuri :

1. De azi înainte toate organizaţiile de partid vor înscrie ca punct permanent pe ordinea de zi a adunărilor de partid, şi în special a şedinţelor comitetelor de partid, problema combustibilului şi a luptei împotriva crizei de combustibil. Ce se mai poate întreprinde, ce trebuie să întreprindem în combaterea crizei de combustibil ? cum să imprimăm acestei munci un ritm mai intens ? cum s-o facem mai productivă ? — aceste întrebări trebuie să

www.dacoromanica.ro

preocupe acum toate organizaţiile de partid.

2. Aceeaşi recomandare se face tuturor comitetelor executive guberniale, orăşeneşti, judeţene, de plasă, într-un cuvînt, tuturor organelor sovietice conducătoare. Membrii de partid trebuie să-şi asume iniţiativa de a întări, coordona şi intensifica munca respectivă pe scara întregului stat.

3. Trebuie desfăşurată pretutindeni, şi mai ales la sate, o agitaţie cît mai amplă pentru a explica importanţa problemei combustibilului pentru Puterea sovietică. Trebuie combătută în special tendinţa de a se da întîietate intereselor locale şi departamentale, strîmt egoiste, în problema combustibilului. Trebuie să se explice că fără o muncă încordată pentru nevoile întregului stat nu poate fi salvată Republica Sovietelor, nu poate fi salvgardată puterea ţăranilor şi muncitorilor.

4. Trebuie controlată cu cea mai mare atenţie îndeplinirea efectivă a sarcinilor de partid şi a însărcinărilor şi dispoziţiilor date de Puterea sovietică. Noii membri de partid, care au intrat în rîndurile lui în cursul ultimei săptămîni a partidului, trebuie să fie cu toţii atraşi la controlul îndeplinirii îndatoririlor de către toată lumea.

5. Obligativitatea generală a muncii sau mobilizarea unor anumite contingente la lucrările de extracţie şi transportare a cărbunelui şi şisturilor, de tăiere şi transportare a lemnelor de foc la staţiile de cale ferată trebuie să fie înfăptuită cît mai repede cu putinţă şi cu maximum de stricteţe. Se vor stabili norme de muncă, urmărindu-se îndeplinirea lor cu orice preţ. Cei care, cu toate insistenţele, somaţiile şi ordinele repetate, se vor eschiva de la muncă vor fi pedepsiţi cu cea mai mare asprime. Orice îngăduinţă, orice slăbiciune ar fi o crimă faţă de revoluţie. Am întărit disciplina în armată. Trebuie să întărim şi disciplina în muncă.

6. Subotnicele trebuie organizate mai frecvent, mai energic, mai sistematic şi mai judicios, şi în primul rînd la lucrările pentru procurarea combustibilului. Membrii de partid trebuie să dea tuturor o pildă de activitate energică şi de disciplină în muncă. Hotărîrile Consiliului Comisarilor Poporului, ale Consiliului Apărării şi ale ce-

www.dacoromanica.ro

lorlalte instituţii sovietice centrale şi locale în problema combustibilului trebuie să fie executate în modul cel mai conştiincios.

7. Instituţiile locale care au în atribuţia lor problema combustibilului trebuie să fie întărite cu cei mai buni activişti de partid. Repartizarea forţelor trebuie revizuită şi modificată în mod corespunzător.

8. Tovarăşilor trimişi de la centru trebuie să li se dea tot ajutorul, urmărindu-se ca un număr cît mai mare de elemente tinere să fie instruite în domeniul organizării şi conducerii lucrărilor pentru procurarea combustibilului. Presa locală trebuie să acorde mai multă atenţie acestor lucrări, popularizînd cu grijă, spre a fi cunoscute de toată lumea, exemplele de muncă într-adevăr bine organizată şi combătînd fără cruţare rămînerea în urmă, indolenţa sau nepriceperea de care ar da dovadă vreun raion, vreo secţie sau instituţie. Presa noastră trebuie să devină un instrument de antrenare a celor care rămîn în urmă, de educare în spiritul muncii, al disciplinei în muncă şi al organizării.

9. Asigurarea cu alimente şi nutreţ a întreprinderilor care se ocupă cu procurarea combustibilului trebuie să devină una dintre principalele sarcini ale organelor de aprovizionare. Acestor întreprinderi trebuie să li se dea tot ajutorul, luîndu-se măsuri pentru intensificarea muncii lor şi pentru exercitarea unui control asupra îndeplinirii ei.

10. În toate organele care au în atribuţia lor problema combustibilului (ca şi în toate instituţiile sovietice) trebuie să se urmărească neîncetat asigurarea efectivă a răspunderii *personale a fiecăruia* pentru un anumit sector de muncă sau pentru o anumită muncă strict şi precis delimitată. Discutarea în colegiu trebuie să fie redusă la minimul necesar şi să nu afecteze niciodată rapiditatea şi fermitatea hotărîrilor, să nu degreveze de răspundere pe nici unul dintre lucrători.

11. Toate lucrările de birou privind procurarea şi transportarea combustibilului trebuie ţinute la zi şi în cea mai bună regulă. Cea mai mică manifestare de birocratism trebuie pedepsită fără cruţare. Informarea centrului trebuie să fie organizată în mod exemplar.

www.dacoromanica.ro

12. În general, toată activitatea de procurare şi transportare a combustibilului trebuie să fie organizată în chip militar : cu energia, rapiditatea şi disciplina riguroasă care se cer în război. Altfel nu vom reuşi să învingem criza de combustibil. Altfel nu vom ieşi din ea.

C.C. al P.C. din Rusia este convins că toţi tovarăşii vor depune toate eforturile pentru a îndeplini întocmai şi cu maximum de energie aceste directive.

La luptă pentru lichidarea definitivă a crizei de combustibil !

C.C. AL P.C. DIN RUSIA

„Pravda" nr. 254 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 254 din 13 noiembrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în „Pravda", confruntat cu manuscrisul

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONSFĂTUIRE PE ŢARĂ ÎN PROBLEMELE MUNCII DE PARTID LA SATE [116] 18 NOIEMBRIE 1919

Tovarăşi ! Din păcate, n-am avut posibilitatea să iau parte la consfătuirea pe care aţi organizat-o, adică la consfătuirea în problemele muncii la sate. De aceea va trebui să mă limitez exclusiv la consideraţii generale, fundamentale, şi sînt convins că veţi reuşi să aplicaţi treptat aceste idei generale şi principii fundamentale ale politicii noastre la diferitele sarcini şi probleme practice care se vor pune în faţa voastră.

Problema muncii la sate este acum la noi, în orice caz, problema fundamentală a întregii construcţii socialiste, căci în ceea ce priveşte munca în rîndurile proletariatului şi problema unirii lui putem spune cu certitudine că, în aceşti doi ani de existenţă a Puterii sovietice, politica comuniştilor nu numai că s-a precizat pe deplin, dar a şi obţinut, incontestabil, rezultate trainice. La început a trebuit să combatem în mediul muncitoresc lipsa unei conştiinţe a comunităţii de interese, anumite manifestări de sindicalism, care îşi găseau expresia în faptul că, în unele fabrici sau în unele ramuri industriale, muncitorii înclinau să pună interesele lor, interesele fabricii lor, ale ramurii lor, mai presus de interesele societăţii. Am fost şi mai sîntem şi acuma nevoiţi să luptăm împotriva slabei discipline în domeniul noii organizări a muncii. Vă amintiţi, cred, cu toţii marile etape pe care le-a parcurs politica noastră atunci cînd, promovînd mereu alţi muncitori în posturi noi, le ofeream posibilitatea să cunoască sarcinile puse în faţa noastră şi mecanismul general al conducerii statului. Acum organizarea activităţii comu-

www.dacoromanica.ro

niste a proletariatului şi întreaga politică a comuniştilor au căpătat o formă întru totul definitivă şi stabilă, şi sînt convins că ne aflăm pe drumul cel bun şi că ne este pe deplin asigurată înaintarea pe acest drum.

În ceea ce priveşte însă munca la sate, trebuie să spun că aici sînt, fără îndoială, mari greutăţi, iar la Congresul al VIII-lea al partidului [117] noi am pus această problemă în toată amploarea ei, ca una dintre cele mai importante. Reazemul nostru la sate, ca şi la oraşe, îl pot constitui numai reprezentanţii maselor muncitoare şi exploatate, numai aceia care în capitalism au îndurat toată apăsarea jugului burghezo-moşieresc. Desigur, din momentul în care muncitorii au cucerit puterea şi, desfiinţînd proprietatea privată, au dat ţăranilor posibilitatea de a doborî dintr-o dată jugul moşieresc, aceştia, procedînd la împărţirea pămîntului, au înfăptuit maximum de egalitate şi, în felul acesta, au îmbunătăţit considerabil exploatarea pămîntului şi au ridicat-o deasupra nivelului mijlociu. Se înţelege însă că aceasta nu ne-a putut reuşi pe deplin, deoarece, în condiţiile gospodăriei individuale, asigurarea fiecărui ţăran cu o cantitate îndestulătoare de seminţe, vite şi unelte necesita enorme cantităţi de mijloace materiale. Mai mult, chiar dacă industria noastră ar obţine succese extraordinare în dezvoltarea producţiei de maşini agricole, chiar dacă ne-am închipui că toate dorinţele noastre se vor împlini, chiar şi în acest caz este lesne de înţeles că a înzestra cu suficiente mijloace de producţie fiecare gospodărie ţărănească individuală este ceva imposibil şi extrem de neraţional, întrucît ar însemna o extraordinară dispersare ; numai cu ajutorul muncii în comun, în artel, în tovărăşie, vom putea ieşi din impasul în care ne-a adus războiul imperialist.

Masa ţărănească, care în virtutea situaţiei ei economice a fost cea mai asuprită în timpul capitalismului, este prea puţin dispusă să creadă în posibilitatea unor revirimente şi schimbări radicale. Experienţele la care l-au supus Kolceak, Iudenici şi Denikin îl fac pe ţăran să fie foarte circumspect în privinţa cuceririlor sale. Fiecare ţăran ştie că aceste cuceriri nu sînt încă definitiv consolidate, că

www.dacoromanica.ro

dușmanul lui — moșierul — nu este încă nimicit, ci, ascuns în umbră, așteaptă ajutorul prietenilor săi, tîlharii capitalului internațional. Și deși capitalul internațional slăbește pe zi ce trece, în timp ce situația noastră internațională s-a îmbunătățit considerabil în ultima vreme, totuși, apreciind lucid lucrurile sub toate aspectele, trebuie să spunem că capitalul internațional este încă, fără îndoială, mai puternic decît noi. El nu mai poate purta război fățiș împotriva noastră, pentru că nu mai dispune de forțele necesare în acest scop. Chiar în ultimele zile au apărut în presa burgheză europeană declarații făcute de acești domni în sensul că „în Rusia nu e greu să te împotmolești și că ar fi poate mai bine să facem pace cu ea". Așa se întîmplă întotdeauna: după ce a mîncat bătaie, adversarul începe să fie mai conciliant. Nu o dată le-am declarat noi domnilor imperialiști europeni că sîntem dispuși să facem pace, dar ei voiau să subjuge Rusia. Acum însă și-au dat seama că dorințelor lor nu le e dat să se împlinească.

În momentul de față milionarii și miliardarii internaționali continuă să fie mai puternici decît noi. Și țăranii văd foarte bine că încercările de rebeliune ale lui Iudenici, Kolceak și Denikin au fost organizate cu banii imperialiștilor din Europa și din America. Masa țărănească știe foarte bine ce urmări ar avea pentru ea cea mai mică slăbiciune. Țăranii n-au uitat ce înseamnă puterea moșierilor și capitaliștilor, și aceasta îi determină să fie partizani credincioși ai Puterii sovietice. Cu fiecare lună Puterea sovietică se consolidează, iar țăranii care în trecut au muncit din greu și au fost exploatați, care au simțit pe pielea lor ce înseamnă asuprirea moșierească și capitalistă, devin din ce în ce mai conștienți.

Firește însă că altfel stau lucrurile cu chiaburii, cu aceia care țineau muncitori și dădeau bani cu camătă, îmbogățindu-se din munca altora. În marea lor majoritate, ei sînt de partea capitaliștilor și sînt nemulțumiți de răsturnarea ce s-a produs. Și noi trebuie să înțelegem clar că împotriva acestui grup de țărani va trebui să mai ducem o luptă îndelungată și îndîrjită. Între țăranii care au purtat pe umerii lor tot jugul asupririi burghezo-mo-

www.dacoromanica.ro

şiereşti şi ţăranii exploatatori se află masa ţărănimii mijlocaşe. Aici se află cea mai grea dintre sarcinile noastre. Socialiştii au spus întotdeauna că trecerea la socialism ridică o problemă grea : problema atitudinii clasei muncitoare faţă de ţărănimea mijlocaşă. Mai mult ca în orice alt domeniu, aici trebuie să cerem tovarăşilor comunişti să dea dovadă de atenţie, de pricepere şi de atitudine chibzuită în abordarea acestei sarcini complexe şi dificile, fără a încerca s-o rezolve în pripă.

Ţăranul mijlocaş e, fără îndoială, deprins cu gospodăria individuală. E ţăran-proprietar, şi deşi deocamdată n-are pămînt, deşi proprietatea privată asupra pămîntului a fost desfiinţată, ţăranul rămîne totuşi proprietar, în primul rînd, pentru că acestei categorii de ţărani îi rămîn produse alimentare. Ţăranul mijlocaş produce mai multe produse alimentare decît îi trebuie, aşa încît, avînd surplusuri de cereale, el devine un exploatator al muncitorului înfometat. De aici rezultă principala sarcină şi principala contradicţie. Ca om al muncii, ca om care trăieşte din munca lui şi care a cunoscut asuprirea capitalistă, — acest ţăran e de partea muncitorului. Dar ca proprietar, căruia îi rămîn surplusuri de cereale, el e deprins să le considere ca bun al său, pe care-l poate vinde liber. Dar a vinde surplusuri de cereale într-o ţară înfometată înseamnă a deveni speculant, exploatator, căci pentru pîine omul flămînd va da şi cămaşa de pe el. Aici se desfăşoară o luptă grea, înverşunată, care cere din partea noastră — din partea tuturor reprezentanţilor Puterii sovietice, şi în special din partea comuniştilor care activează la sate — maximum de atenţie şi o atitudine cît mai chibzuită în această problemă şi în alegerea căilor pentru rezolvarea ei.

Noi am spus întotdeauna că nu vrem să impunem cu forţa ţăranului mijlocaş socialismul, iar Congresul al VIII-lea al partidului a confirmat pe de-a-ntregul această poziţie. Alegînd pe tovarăşul Kalinin ca preşedinte al C.E.C. din Rusia, noi am pornit de la considerentul că trebuie să creăm o legătură strînsă şi nemijlocită între Puterea sovietică şi ţărănime. Datorită tovarăşului Kalinin, munca la sate a căpătat un puternic

www.dacoromanica.ro

imbold. Ţăranul a dobîndit, fără îndoială, posibilitatea unor legături mai directe cu Puterea sovietică, adresîndu-se tovarăşului Kalinin, care reprezintă puterea supremă în Republica sovietică. Prin urmare, ţăranului mijlocaş i-am spus : „Nici nu ne gîndim să-ţi impunem cu forţa trecerea la socialism". Dar trebuie să-l facem să înţeleagă acest lucru, trebuie să ştim să i-l spunem într-un limbaj cît mai pe înţelesul lui. Aici poate fi vorba numai de înrîurire prin puterea exemplului, prin buna organizare a gospodăriei obşteşti. Iar pentru a da exemplu de muncă în artel, în tovărăşie, trebuie mai întîi ca noi înşine să organizăm în mod reuşit asemenea gospodării. In aceşti doi ani, mişcarea pentru crearea de comune şi arteluri agricole a avut o amploare deosebit de mare. Dar, privind lucrurile lucid, trebuie să spunem că majoritatea tovarăşilor care s-au repezit să organizeze comune agricole veneau în agricultură, în economia rurală, fără a cunoaşte suficient condiţiile economice ale vieţii ţăranului. De aceea a trebuit să înlăturăm aici o sumedenie de greşeli, de consecinţe ale unor măsuri pripite, ale abordării greşite a problemei. În foarte multe gospodării sovietice s-au strecurat vechi exploatatori, foşti moşieri. Acolo puterea lor a fost doborîtă, dar ei înşişi n-au fost desfiinţaţi. Ei trebuie să fie înlăturaţi de acolo sau puşi sub controlul proletariatului.

Această sarcină stă în faţa noastră în toate domeniile de activitate. Vă este cunoscut că Armata Roşie a repurtat o serie de victorii strălucite. În rîndurile ei se găsesc zeci de mii de ofiţeri şi colonei din vechea armată. Dacă nu-i luam în serviciul nostru şi nu-i puneam să ne slujească interesele, n-am fi putut crea o armată. Şi cu toate trădările săvîrşite de unii specialişti militari, noi am reuşit să-i înfrîngem pe Kolceak şi pe Iudenici, iar acum repurtăm victorii pe toate fronturile. Aceasta se explică prin faptul că, datorită celulelor comuniste din armată, care au un uriaş rol propagandistic şi agitatoric, ofiţerii, puţini la număr, sînt înconjuraţi de o asemenea ambianţă şi se află sub o înrîurire comunistă atît de puternică, încît cei mai mulţi dintre ei nu sînt în stare să

www.dacoromanica.ro

se sustragă efectelor organizării şi ale propagandei comuniste cu care îi înconjurăm.

Comunismul nu poate fi construit fără un bagaj de cunoştinţe ştiinţifice, tehnice şi de cultură generală, pe care însă le posedă specialiştii burghezi. Cei mai mulţi dintre ei nu simpatizează cu Puterea sovietică, dar fără ei nu putem construi comunismul. Trebuie să creăm în jurul lor o atmosferă tovărăşească, de muncă în spirit comunist, şi să facem astfel ca ei să meargă în rînd cu puterea muncitorească-ţărănească.

În rîndurile ţărănimii întîlnim adesea o atitudine de extremă neîncredere şi indignare, care merg pînă la negarea completă a utilităţii sovhozurilor : n-avem nevoie de sovhozuri, acolo s-au cuibărit vechii exploatatori. Noi le spunem : nu, dacă nu ştiţi să organizaţi singuri gospodăria într-un chip nou, trebuie să luăm în serviciul nostru pe specialiştii vechi, altfel nu vom scăpa de sărăcie. Pe aceia dintre ei care vor încălca dispoziţiile Puterii sovietice îi vom sancţiona fără cruţare, la fel ca în Armata Roşie ; lupta continuă, şi este o luptă necruţătoare. Dar pe cei mai mulţi dintre ei îi vom determina să lucreze aşa cum cerem noi.

Aceasta este o problemă grea şi complexă, care nu poate fi rezolvată dintr-o dată. Aici e nevoie de disciplină muncitorească conştientă, de legături mai strînse cu ţărănimea ; trebuie să le explicăm că vedem toate abuzurile ce se fac în gospodăriile sovietice, dar noi spunem că oamenii de ştiinţă şi tehnicienii trebuie să fie puşi în slujba gospodăriei obşteşti, căci cu mica gospodărie nu putem scăpa de sărăcie. Şi vom proceda ca în Armata Roşie : de o sută de ori vom fi bătuţi, dar a suta una oară îi vom învinge pe toţi. Pentru aceasta însă este necesar ca munca la sate să fie dusă în mod organizat şi disciplinat, tot atît de riguros ca în Armata Roşie şi ca în alte domenii ale economiei. Încetul cu încetul, dar fără abatere dovedim noi ţăranilor avantajele gospodăriei obşteşti.

Iată ce luptă trebuie să ducem noi în gospodăriile sovietice ; iată în ce constă greutatea trecerii la socialism şi consolidarea reală, definitivă a Puterii sovietice.

www.dacoromanica.ro

Atunci cînd majoritatea ţăranilor mijlocaşi se vor convinge că, dacă nu se aliază cu muncitorii, înseamnă că îi ajută în fapt pe Kolceak şi pe Iudenici, cînd se vor convinge că în lumea întreagă aceştia din urmă nu mai au de partea lor decît pe capitalişti, care urăsc Rusia Sovietică şi care ani de-a rîndul îşi vor mai repeta încercările de a recuceri puterea, — atunci chiar şi cel mai înapoiat dintre ei va înţelege că nu are altă alternativă decît : ori să meargă în alianţă cu muncitorii revoluţionari spre eliberare deplină, ori, dacă vor da dovadă de cea mai mică şovăială, va învinge duşmanul, vechiul exploatator capitalist. Victoria asupra lui Denikin nu va însemna încă desfiinţarea definitivă a capitaliştilor. Este un lucru pe care trebuie să-l înţelegem cu toţii. Ştim foarte bine că nu o dată vor mai încerca ei să sugrume Rusia Sovietică. De aceea ţăranul nu are de ales ; el trebuie să dea ajutor muncitorilor, căci cea mai mică şovăială atrage după sine victoria moşierilor şi a capitaliştilor. A dezvolta în rîndurile ţărănimii conştiinţa acestui fapt — iată prima şi cea mai importantă dintre sarcinile noastre. Ţăranul care trăieşte din munca sa este un aliat credincios al Puterii sovietice ; în acest ţăran muncitorul vede un egal al său, iar puterea muncitorească face pentru el tot ce-i stă în putinţă ; nu există sacrificiu de la care puterea muncitorească-ţărănească să se dea în lături atunci cînd e vorba de satisfacerea nevoilor acestui ţăran.

Dar ţăranul care-şi foloseşte surplusurile de cereale pentru a exploata pe cel flămînd e duşmanul nostru. Obligaţia de a satisface nevoile fundamentale ale ţării înfometate este o obligaţie faţă de stat. Dar nu toţi ţăranii înţeleg că vînzarea la liber a cerealelor este o crimă împotriva statului. „Eu am produs aceste grîne, ele îmi aparţin şi am dreptul să le vînd cui vreau", aşa judecă ţăranul, din obişnuinţă, ca în vremurile de altădată. Iar noi spunem *că aceasta este o crimă împotriva statului.* Libertatea comerţului de cereale înseamnă îmbogăţire de pe urma surplusurilor de cereale, înseamnă reîntoarcere la vechiul capitalism ; acest lucru noi nu-l vom admite şi împotriva lui vom lupta prin toate mijloacele.

www.dacoromanica.ro

În perioada de trecere aplicăm sistemul colectărilor de stat şi al predării obligatorii a surplusurilor de cereale. Ştim că numai aceasta ne va da posibilitatea să scăpăm de sărăcie şi de foamete. Imensa majoritate a muncitorilor au de suferit de pe urma faptului că cerealele nu se distribuie în mod just ; or, pentru ca ele să poată fi just distribuite este necesar ca ţăranii să-şi îndeplinească fără abatere, în mod conştiincios şi necondiţionat, obligaţiile de predare obligatorie a surplusurilor de cereale către stat. Aici nu poate fi vorba de nici un fel de concesii din partea Puterii sovietice. Aici nu e vorba de vreo luptă a puterii muncitoreşti împotriva ţărănimii, e vorba de însăşi existenţa socialismului, de existenţa Puterii sovietice. Noi nu putem da acum ţăranilor mărfuri, deoarece nu avem combustibil, iar transportul pe căile ferate este aproape paralizat. Trebuie ca mai întîi ţăranul să dea muncitorului cereale pe credit, dar nu la un preţ de speculă, ci la preţ oficial, pentru ca muncitorii să poată reface producţia. Nici un ţăran nu va proceda altfel atunci cînd va vedea un muncitor care moare de foame alături de el. Dar cînd e vorba de milioane de muncitori, ţăranii nu mai înţeleg acest lucru, şi vechile deprinderi de speculă îşi spun cuvîntul.

O îndelungată şi perseverentă acţiune de combatere a acestor deprinderi, muncă de agitaţie şi propagandă, muncă de lămurire, verificarea a ceea ce s-a făcut, — iată în ce constă politica noastră faţă de ţărănime.

Să dăm tot sprijinul ţăranului muncitor, să-l tratăm ca pe un egal, să ne ferim de orice încercare de a-i impune ceva prin forţă — iată prima noastră sarcină. Cea de-a doua : lupta consecventă împotriva speculei, împotriva negustoriei, împotriva ruinei economice.

La începuturile organizării sale, Armata Roşie era formată din răzleţe grupuri de partizani. Din cauza lipsei de disciplină şi de coeziune au fost multe jertfe inutile, dar noi am biruit aceste greutăţi şi, în locul detaşamentelor de partizani, am creat o Armată Roşie care numără milioane de ostaşi. Dacă în domeniul militar, care pre-

www.dacoromanica.ro

zintă atîtea greutăţi şi primejdii, am putut realiza acest lucru într-un timp atît de scurt, în numai doi ani, sîntem cu atît mai siguri că vom obţine succese similare în toate domeniile vieţii economice.

Sînt convins că vom reuşi să rezolvăm şi această problemă — stabilirea unor relaţii juste între clasa muncitoare şi ţărănime, adoptarea unei juste politici de aprovizionare —, care este una dintre cele mai grele, şi că vom repurta aici o victorie similară cu cea de pe front.

„Pravda" nr. 259 şi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 259 din 19 noiembrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziarul „Pravda"

www.dacoromanica.ro

RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL DOILEA CONGRES GENERAL DIN RUSIA AL ORGANIZAŢIILOR COMUNISTE ALE POPOARELOR DIN ORIENT [118] 22 NOIEMBRIE 1919

Tovarăşi ! Sînt fericit că am azi prilejul să aduc salutul meu congresului tovarăşilor comunişti care reprezintă organizaţiile musulmane din Orient şi să spun cîteva cuvinte despre situaţia care s-a creat acum în Rusia şi în lumea întreagă. Tema raportului meu este momentul actual, şi mi se pare că în această privinţă esenţialul îl constituie acum atitudinea popoarelor din Orient faţă de imperialism şi mişcarea revoluţionară din rîndurile acestor popoare. E de la sine înţeles că această mişcare revoluţionară a popoarelor din Orient se poate dezvolta acum cu succes şi poate duce la victorie numai dacă se află în legătură directă cu lupta revoluţionară a Republicii noastre sovietice împotriva imperialismului internaţional. Datorită mai multor împrejurări — printre altele, datorită stării înapoiate a Rusiei şi întinderii ei nemărginite, precum şi datorită faptului că ea serveşte drept hotar între Europa şi Asia, între Occident şi Orient — a trebuit să luăm asupra noastră întreaga povară — ceea ce noi considerăm drept o mare cinste — de a fi promotorii luptei mondiale împotriva imperialismului. De aceea întreaga desfăşurare a evenimentelor care se vor produce în viitorul cel mai apropiat prevesteşte o luptă şi mai înverşunată, pe scară şi mai largă împotriva imperialismului internaţional, şi va fi inevitabil legată de lupta Republicii sovietice împotriva forţelor imperialismului unit — împotriva Germaniei, Franţei, Angliei şi Americii.

www.dacoromanica.ro

Cît priveşte situaţia militară, ştiţi cît de favorabil se prezintă ea acum pentru noi pe toate fronturile. Nu mă voi opri amănunţit asupra acestei probleme ; vă voi spune doar că războiul civil, pe care ni l-a impus cu forţa imperialismul internaţional, a adus timp de doi ani Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse calamităţi de nedescris, a aruncat pe umerii ţăranilor şi muncitorilor o povară ce le depăşea în aşa măsură puterile, încît adeseori se părea că nu vor putea rezista. În acelaşi timp însă, războiul acesta, cu brutala sa silnicie, cu necruţătorul său asalt din partea aşa-zişilor noştri „aliaţi" transformaţi în fiare, care ne-au jefuit şi înainte de începerea revoluţiei socialiste, — acest război a săvîrşit o minune, făcînd ca nişte oameni obosiţi de război şi care se părea că nu mai puteau suporta încă unul să se transforme în luptători care nu numai că au rezistat timp de doi ani tuturor încercărilor războiului, dar acum îl şi încheie victorios. Victoriile pe care le repurtăm acum asupra lui Kolceak, Iudenici şi Denikin înseamnă începutul unei faze noi în istoria luptei imperialismului mondial împotriva ţărilor şi naţiunilor care s-au ridicat la luptă pentru eliberarea lor. În această privinţă, cei doi ani de război civil din ţara noastră au confirmat în întregime adevărul de mult cunoscut în istorie că, mai mult ca de orice, caracterul unui război şi deznodămîntul lui depind de orînduirea internă a ţării care se angajează în război, că războiul este o reflectare a politicii interne pe care ţara respectivă a dus-o înainte de război. Toate acestea se răsfrîng inevitabil asupra desfăşurării războiului.

Întrebarea care clasă a dus războiul şi continuă să-l ducă este deosebit de importantă. Numai datorită faptului că războiul nostru civil este dus de muncitori şi ţărani care şi-au cucerit libertatea şi că el este o continuare a luptei politice pentru eliberarea oamenilor muncii de sub jugul capitaliştilor din propria lor ţară şi din lumea întreagă, numai datorită acestui fapt într-o ţară atît de înapoiată cum e Rusia, istovită de patru ani de război imperialist, s-au găsit oameni dîrji pentru a putea purta acest război timp de doi ani în condiţii neasemuit de grele,

www.dacoromanica.ro

O dovadă deosebit de grăitoare în acest sens ne oferă istoria războiului civil în cazul lui Kolceak. Un duşman de felul lui Kolceak, care avea asigurat ajutorul celor mai puternice state din lume şi care dispunea de o linie de cale ferată păzită de trupe străine cu un efectiv de o sută de mii de oameni, inclusiv trupe de elită ale imperialiştilor internaţionali — de pildă trupe japoneze care fuseseră pregătite pentru războiul imperialist, dar care aproape că n-au participat la el şi de aceea au avut puţin de suferit —, Kolceak, care se sprijinea pe ţăranii din Siberia, pe aceşti ţărani foarte înstăriţi, care n-au cunoscut iobăgia şi care de aceea erau, firește, cît se poate de departe de comunism, părea că reprezintă o forţă de neînvins, deoarece trupele lui erau detaşamentul înaintat al imperialismului internaţional. Pînă în ziua de azi operează în Siberia trupe japoneze, cehoslovace şi o serie de alte trupe ale unor naţiuni imperialiste. Cu toate acestea, experienţa unui an şi mai bine de dominaţie a lui Kolceak în Siberia cu uriaşele ei bogăţii naturale, dominaţie care la început a fost sprijinită de partidele socialiste ale Internaţionalei a II-a, de menşevici şi de eseri — creatorii frontului Comitetului Adunării constituante — şi care în asemenea condiţii, din punctul de vedere al omului de pe stradă şi al mersului obişnuit al istoriei, părea trainică şi de nezdruncinat, a arătat în realitate următoarele : pe măsură ce Kolceak a înaintat în interiorul Rusiei, forţele i s-au sleit, iar în cele din urmă vedem victoria deplină a Rusiei Sovietice asupra lui Kolceak. Avem aici, fără îndoială, o dovadă practică a faptului că forţele unite ale muncitorilor şi ţăranilor care s-au eliberat de sub jugul capitaliştilor pot face adevărate minuni. Avem aici dovada practică a faptului că un război revoluţionar, atunci cînd antrenează efectiv masele muncitoare asuprite şi le trezeşte interesul, cînd le face să-şi dea seama că luptă împotriva exploatatorilor, — un asemenea război revoluţionar declanşează în ele energia şi generează capacitatea de a săvîrşi minuni.

Cred că ceea ce a făcut Armata Roşie, lupta ei, istoria victoriei ei vor avea pentru toate popoarele din Orient o însemnătate uriaşă, universală. Această luptă şi această

www.dacoromanica.ro

victorie vor arăta popoarelor Orientului că, oricît de slabe ar fi ele şi oricît de invincibilă li s-ar părea forţa asupritorilor europeni, care folosesc în luptă toate minunile tehnicii şi ale artei militare, un război revoluţionar dus de popoare asuprite — dacă va reuşi să trezească efectiv milioane de oameni care muncesc şi sînt exploataţi — ascunde în sine asemenea posibilităţi, asemenea minuni, încît eliberarea popoarelor din Orient este acum pe deplin realizabilă în practică nu numai din punctul de vedere al perspectivelor revoluţiei internaţionale, ci şi din punctul de vedere al experienţei militare nemijlocite pe care Republica sovietică a dobîndit-o în Asia, în Siberia, în condiţii cînd a fost invadată de trupele tuturor marilor puteri imperialiste.

În plus, această experienţă a războiului civil din Rusia ne-a arătat nouă şi comuniştilor din toate ţările că în focul războiului civil, paralel cu creşterea entuziasmului revoluţionar, se produce o considerabilă consolidare a situaţiei interne. Războiul este un examen al tuturor forţelor economice şi organizatorice ale fiecărei naţiuni. Astăzi, după doi ani de experienţă, oricît de greu ar fi războiul pentru muncitori şi ţărani care suferă de foame şi de frig, pe baza experienţei acestor doi ani se poate spune că noi repurtăm şi vom continua să repurtăm victorii, pentru că spatele frontului nostru e puternic, pentru că ţăranii şi muncitorii, deşi suferă de foame şi de frig, se prezintă strîns uniţi şi, cu forţe sporite, la fiecare lovitură grea răspund prin întărirea coeziunii lor, prin întărirea puterii economice, şi numai astfel au devenit posibile victoriile asupra lui Kolceak, asupra lui Iudenici şi a aliaţilor lor — cele mai puternice state din lume. Aceşti doi ani ne arată, pe de o parte, posibilitatea desfăşurării unui război revoluţionar, iar pe de altă parte procesul de consolidare a Puterii sovietice sub loviturile grele ale unei invazii străine care are drept scop să distrugă repede focarul revoluţiei, să desfiinţeze republica muncitorilor şi ţăranilor care au îndrăznit să declare război imperialismului internaţional. Dar în loc să înfrîngă pe muncitorii şi ţăranii din Rusia, aceste lovituri n-au făcut decît să-i oţelească.

www.dacoromanica.ro

Acestea sînt principalele rezultate, principalul conţinut al momentului prin care trecem. Ne aflăm în preajma unor victorii decisive asupra lui Denikin, ultimul duşman care a mai rămas pe teritoriul nostru. Ne simţim puternici şi, fără teamă de a greşi, putem afirma sus şi tare că opera de construcţie internă a republicii s-a consolidat şi că din războiul împotriva lui Denikin vom ieşi mult mai întăriţi şi mai bine pregătiţi pentru a putea îndeplini sarcina construirii edificiului nostru socialist, sarcină căreia în timpul războiului civil nu i-am putut acorda decît prea puţin timp şi prea puţine forţe şi căreia abia acum, ieşind pe calea dezvoltării libere, ne vom putea consacra în întregime.

Noi asistăm la un proces de descompunere a imperialismului în Europa occidentală. Dv. ştiţi că acum un an chiar şi socialiştilor germani, ca şi marii majorităţi a socialiştilor care nu-şi dădeau seama cum stau lucrurile în realitate, li se părea că se desfăşoară o luptă între două grupuri ale imperialismului mondial şi că această luptă constituie unicul conţinut al istoriei, că nu există forţe care să poată întreprinde altceva ; li se părea că nici socialiştilor nu le rămîne nimic altceva decît să adere la unul din grupurile puternicilor tîlhari mondiali. Aşa se părea că stăteau lucrurile la sfîrşitul lui octombrie 1918. De atunci însă în istoria mondială s-au produs, în decurs de un an, fenomene fără precedent, de mare amploare şi profunzime, care au deschis ochii multora dintre socialiştii care în timpul războiului imperialist au fost patrioţi şi au încercat să-şi justifice atitudinea prin faptul că se aflau în faţa inamicului, au încercat să-şi justifice alianţa cu imperialiştii englezi şi francezi, pretinzînd că aceştia ar aduce eliberarea de sub jugul imperialismului german. Priviţi cîte iluzii a spulberat acest război ! Asistăm la descompunerea imperialismului german, şi această descompunere a dus nu numai la revoluţie republicană, ci şi la revoluţie socialistă. Dv. ştiţi, desigur, că în Germania lupta dintre clase a devenit în prezent şi mai ascuţită şi nu e departe ziua cînd va izbucni războiul civil, lupta proletariatului german împotriva imperialiştilor germani,

www.dacoromanica.ro

care şi-au pus firmă republicană, dar au rămas tot reprezentanţi ai imperialismului.

Toată lumea ştie că în Europa occidentală revoluţia socială se apropie cu paşi repezi, că acelaşi lucru se întîmplă şi în America, şi în Anglia, la aceşti pretinşi reprezentanţi ai culturii şi civilizaţiei, învingători ai hunilor, adică ai imperialiştilor germani, dar cînd s-a ajuns la pacea de la Versailles, toată lumea a văzut că pacea de la Versailles este de o sută de ori mai silnică decît cea de la Brest, pe care ne-o impuseseră tîlharii germani, şi că această pace de la Versailles este cea mai mare lovitură pe care şi-au putut-o da capitaliştii şi imperialiştii din aceste nenorocoase ţări învingătoare. Pacea de la Versailles a deschis ochii naţiunilor învingătoare şi a demonstrat că nu avem în faţă reprezentanţi ai culturii şi ai civilizaţiei, ci că Anglia şi Franţa, deşi ţări democratice, sînt guvernate de rechinii imperialişti. Lupta dinăuntrul ţărilor conduse de aceşti tîlhari se dezvoltă atît de repede, încît avem tot dreptul să jubilăm, ştiind că pacea de la Versailles e numai în aparenţă o victorie a imperialiştilor care au ieşit biruitori, dar că în realitate ea va atrage după sine falimentul întregii lumi imperialiste şi va face ca masele muncitoare să se îndepărteze de socialiştii care în timpul războiului au fost în alianţă cu reprezentanţii putredului imperialism şi au susţinut unul sau altul dintre grupurile de tîlhari încăieraţi. Oamenilor muncii li s-au deschis ochii, deoarece pacea de la Versailles este o pace tîlhărească şi arată că, în realitate, Franţa şi Anglia s-au războit cu Germania pentru consolidarea stăpînirii lor asupra coloniilor şi pentru sporirea puterii lor imperialiste. Această luptă internă capătă o amploare tot mai mare. Astăzi am avut prilejul să văd o radiogramă transmisă de la Londra la data de 21 noiembrie, în care nişte ziarişti americani — oameni care nu pot fi bănuiţi de simpatie faţă de revoluţionari — spun că, din cauza refuzului S.U.A. de a ratifica tratatul de pace de la Versailles, în Franţa se observă o nemaipomenită izbucnire de sentimente antiamericane.

Anglia şi Franţa au învins, dar ele sînt înglodate în datorii faţă de America, care, oricît s-ar socoti învingă-

www.dacoromanica.ro

tori francezii şi englezii, este ferm hotărîtă să ia caimacul şi să stoarcă grele dobînzi pentru ajutorul pe care l-a dat în timpul războiului ; achitarea acestor datorii urmează a fi asigurată de flota americană, care se construieşte în prezent şi care prin tonajul ei o va depăşi pe cea engleză. Că prădalnicul imperialism american procedează atît de brutal se vede din faptul că agenţi americani fac trafic de carne vie, femei şi fete, pe care le duc în America şi în felul acesta contribuie la extinderea prostituţiei. Libera, civilizata Americă aprovizionează cu carne vie casele de toleranţă ! În Polonia şi în Belgia au loc conflicte cu agenţii americani. Acestea sînt fapte care ilustrează în mic ceea ce se petrece pe scară mare în fiecare dintre micile ţări care au primit ajutor din partea Antantei. Să luăm, de pildă, cazul Poloniei. În această ţară, care se laudă că e acum un stat independent, vin agenţi şi speculanţi americani care îi acaparează toate bogăţiile. Polonia este acaparată de agenţi americani. Nu există fabrică, uzină sau ramură industrială pe care să nu fi pus mîna americanii. America a devenit atît de insolentă, încît începe s-o aservească pe „marea şi libera învingătoare" Franţă, care a fost pe vremuri o ţară de cămătari, iar acum a devenit o ţară înglodată în datorii faţă de America, căci nu mai are destulă putere economică, nu-i ajung nici grînele proprii, nici cărbunii proprii, şi nu-şi poate dezvolta pe scară largă forţele materiale, pe cînd America cere achitarea regulată a tuturor datoriilor. Pe zi ce trece, devine, aşadar, tot mai evident falimentul economic al Franţei, al Angliei şi al altor mari puteri. Alegerile din Franţa au dat clericalilor majoritatea. Poporul francez, care a fost înşelat prin aceea că, în numele libertăţii şi democraţiei, a fost silit să-şi dea toate forţele în lupta împotriva Germaniei, s-a ales acum, drept răsplată, cu povara unei uriaşe datorii publice, cu batjocura prădalnicilor imperialişti americani, iar pe deasupra cu o majoritate clericală formată din exponenţi ai celei mai negre reacţiuni.

În lumea întreagă, situaţia este azi extrem de încurcată. Victoria noastră asupra lui Kolceak şi Iudenici, aceste slugi ale capitalului internaţional, este mare, dar mult

www.dacoromanica.ro

mai mare, deşi nu tot atît de evidentă, este victoria pe care o repurtăm pe scară internaţională. Această victorie rezidă în descompunerea lăuntrică a imperialismului, care nu-şi poate trimite trupele împotriva noastră. Antanta a încercat să trimită trupe împotriva noastră, dar încercările ei au eşuat, căci trupele ei se descompun cînd vin în contact cu trupele noastre şi iau cunoştinţă de Constituţia noastră, Constituţia Rusiei Sovietice, tradusă în limbile lor. În pofida influenţei liderilor socialismului putred, Constituţia noastră atrage întotdeauna simpatiile maselor muncitoare. Cuvîntul „Soviet" este azi pe înţelesul tuturor, iar Constituţia sovietică, tradusă în toate limbile, e cunoscută de toţi muncitorii. Fiecare muncitor ştie că ea este Constituţia oamenilor muncii, că oglindeşte orînduirea politică a oamenilor muncii care cheamă la victorie asupra capitalului internaţional ; el ştie că ea este o cucerire pe care noi am obţinut-o în lupta împotriva imperialiştilor internaţionali. Această victorie a noastră a avut repercusiuni în fiecare ţară imperialistă prin faptul că i-am luat, i-am cucerit propriile ei trupe, lipsind-o de posibilitatea de a le arunca împotriva Rusiei Sovietice.

Ei au încercat să lupte cu ajutorul unor trupe străine, al trupelor Finlandei, Poloniei, Letoniei, dar şi această încercare a eşuat în chip lamentabil. Într-o cuvîntare rostită în Cameră, ministrul englez Churchill s-a lăudat acum cîteva săptămîni — iar telegramele au răspîndit această ştire în lumea întreagă — că împotriva Rusiei Sovietice a fost organizată o campanie militară la care vor participa 14 ţări şi că pînă la Anul nou victoria asupra Rusiei va fi un fapt împlinit. Într-adevăr, la această campanie au participat multe ţări : Finlanda, Ucraina, Polonia, Gruzia, precum şi cehoslovaci, japonezi, francezi, englezi, germani. Noi ştim însă ce-a ieşit din toate astea. Ştim că estonienii l-au părăsit la nevoie pe Iudenici, şi acum se desfăşoară o vehementă polemică de presă pe tema că estonienii nu vor să-l ajute, iar Finlanda, în ciuda tuturor strădaniilor burgheziei sale, n-a dat nici ea vreun ajutor lui Iudenici. În felul acesta a eşuat şi cea de-a doua încercare de a ne ataca din toate părţile. Prima încercare a fost atunci cînd Antanta şi-a trimis propriile

www.dacoromanica.ro

ei trupe, înzestrate după toate regulile tehnicii militare, astfel încît se părea că vor reuşi să învingă Republica sovietică. De atunci însă ele au părăsit Caucazul, Arhanghelskul, Crimeea şi au mai rămas doar în Murmansk, asemenea cehoslovacilor în Siberia, dar nu mai formează acolo decît mici insule. Prima lor încercare de a ne bate cu propriile lor trupe s-a soldat cu victoria noastră. A doua încercare a constat în a instiga împotriva noastră naţiunile vecine cu noi, care din punct de vedere financiar depind în întregime de Antantă, şi a le sili să facă toate eforturile pentru a ne sugruma pe noi, ca focar de socialism. Dar şi această încercare s-a soldat printr-un eşec: faptele au arătat că nici unul din aceste state mici nu este în stare să ducă un asemenea război. Mai mult chiar, în fiecare ţară mică s-a înrădăcinat un sentiment de ură împotriva Antantei. Dacă Finlanda n-a pornit să cucerească Petrogradul atunci cînd Iudenici luase Krasnoe Selo, aceasta se explică prin faptul că ea ezita, văzînd că alături de Rusia Sovietică poate să existe independent, pe cînd cu Antanta nu poate să trăiască în pace. Aşa s-a întîmplat cu toate popoarele mici. Aşa se întîmplă acum cu Finlanda, Lituania, Estonia, Polonia, unde domneşte un şovinism adînc înrădăcinat, dar alături de el mocneşte un sentiment de ură faţă de Antantă, care îşi intensifică acolo exploatarea. Iar în momentul de faţă, pe baza unei aprecieri riguroase a mersului evenimentelor, putem spune, fără teamă de exagerare, că nu numai prima, ci şi cea de-a doua etapă a războiului internaţional împotriva Republicii Sovietice s-a soldat printr-un eşec. Acum ne rămîne doar să învingem trupele lui Denikin, care sînt deja pe jumătate înfrînte.

Aşa se prezintă în momentul de faţă situaţia noastră pe plan intern şi extern, pe care v-am expus-o pe scurt în raportul meu. În încheiere, vă rog să-mi îngăduiţi să mă opresc asupra situaţiei ce se creează în privinţa naţionalităţilor din Orient. Dv. reprezentaţi organizaţiile comuniste şi partidele comuniste ale diferitelor popoare din Orient. Trebuie să vă spun că, dacă bolşevicii ruşi au reuşit să facă o spărtură în vechiul imperialism, dacă au reuşit să-şi asume sarcina extrem de anevoioasă, dar şi

www.dacoromanica.ro

nespus de nobilă, de a deschide noi căi în faţa revoluţiei, atunci vouă, reprezentanţilor maselor muncitoare din Orient, vă revine o sarcină şi mai măreaţă, şi mai nouă. Acum devine din ce în ce mai clar că revoluţia socialistă, care este iminentă în lumea întreagă, nu va însemna nicidecum numai victoria proletariatului, în fiecare ţară, asupra propriei sale burghezii. Acest lucru ar fi posibil dacă revoluţiile s-ar produce uşor şi repede. Noi însă ştim că imperialiştii nu vor îngădui aşa ceva, că toate ţările sînt înarmate împotriva bolşevismului dinăuntrul lor şi se gîndesc numai cum să învingă bolşevismul la ele acasă. De aceea în fiecare ţară se maturizează condiţiile pentru izbucnirea unui război civil, la care vechii socialişti conciliatori urmează să participe alături de burghezie. Astfel revoluţia socialistă nu va fi numai şi mai ales o luptă a proletarilor revoluţionari din fiecare ţară împotriva propriei lor burghezii ; nu, ea va fi o luptă a tuturor coloniilor şi ţărilor asuprite de imperialism, a tuturor ţărilor dependente împotriva imperialismului internaţional. În programul partidului nostru, adoptat în martie anul acesta, noi, vorbind despre apropierea revoluţiei sociale mondiale, am declarat că războiul civil al oamenilor muncii împotriva imperialiştilor şi a exploatatorilor în toate ţările înaintate începe să se unească cu războiul naţional împotriva imperialismului internaţional. Acest lucru este confirmat de mersul revoluţiei, iar desfăşurarea ulterioară a evenimentelor îl va confirma din ce în ce mai mult. La fel va fi şi în Orient.

Noi ştim că masele populare din Orient se vor ridica aici ca participanţi de sine stătători, ca făuritori ai unei vieţi noi, căci sutele de milioane de oameni care alcătuiesc această populaţie aparţin naţiunilor dependente, lipsite de egalitate în drepturi, care pînă acum au fost un obiect al politicii internaţionale a imperialismului, iar pentru cultura şi civilizaţia capitalistă au existat doar ca material de îngrăşămînt. Şi cînd se vorbeşte de împărţirea mandatelor asupra coloniilor, ştim foarte bine că aceasta este o împărţire de mandate pentru jaf, pentru jecmăneală, că aceasta înseamnă a acorda unei infime părţi din populaţia globului dreptul de a exploata majoritatea

www.dacoromanica.ro

populației lui. Această majoritate — care pînă acum a stat cu totul în afara progresului istoric, deoarece nu putea să reprezinte o forță revoluționară de sine stătătoare — la începutul secolului al XX-lea a încetat să joace un asemenea rol pasiv. Știm că după 1905 au urmat revoluții în Turcia, în Persia, în China, că în India s-a dezvoltat o mișcare revoluționară. Războiul imperialist a stimulat și el creșterea mișcării revoluționare, căci în lupta dintre imperialiștii Europei au trebuit să fie atrase întregi regimente din rîndurile popoarelor coloniale. Războiul imperialist a trezit și Orientul, atrăgînd popoarele lui pe făgașul politicii internaționale. Anglia și Franța au înarmat popoarele coloniale și le-au ajutat să-și însușească mînuirea tehnicii militare și a mașinilor perfecționate. De aceste cunoștințe ele se vor folosi acum împotriva domnilor imperialiști. După perioada de deșteptare a Orientului urmează în revoluția contemporană perioada participării tuturor popoarelor Orientului la făurirea destinelor întregii lumi, spre a nu mai fi doar obiect de îmbogățire. Popoarele din Orient se trezesc pentru a acționa efectiv, astfel încît fiecare popor să participe la făurirea destinelor întregii omeniri.

Iată de ce cred că în istoria dezvoltării revoluției mondiale, care, judecînd după felul cum a început, va continua timp de mulți ani și va necesita multe eforturi, vouă vă revine un rol important în dezvoltarea mișcării revoluționare, în desfășurarea luptei revoluționare, și această luptă a voastră va trebui să se contopească cu lupta noastră împotriva imperialismului internațional. Participarea voastră la revoluția internațională vă va pune în fața unei sarcini complexe și grele, a cărei îndeplinire va servi drept temelie pentru succesul general, căci aici pentru prima oară majoritatea populației globului începe să desfășoare acțiuni de sine stătătoare și devine un factor activ în lupta pentru doborîrea imperialismului internațional.

Majoritatea popoarelor Orientului se află într-o situație mai proastă decît Rusia, cea mai înapoiată țară din Europa, dar noi am reușit să unim pe țăranii și mun-

www.dacoromanica.ro

citorii ruşi în lupta împotriva rămăşiţelor feudalismului şi a capitalismului, şi dacă lupta noastră a fost atît de uşoară, aceasta se explică prin faptul că împotriva capitalului şi a feudalismului se uniseră ţăranii şi muncitorii. Din acest punct de vedere, legătura cu popoarele Orientului este deosebit de importantă, deoarece majoritatea popoarelor Orientului este alcătuită din reprezentanţi tipici ai masei muncitoare, — nu din muncitori care au trecut prin şcoala fabricilor şi uzinelor capitaliste, ci din reprezentanţi tipici ai masei muncitoare şi exploatate a ţărănimii, care geme sub apăsarea rînduielilor medievale. Revoluţia rusă a arătat cum proletarii, după ce au învins capitalismul, unindu-se cu masa fărîmiţată a milioanelor de ţărani muncitori, s-au ridicat victorios împotriva asupririi medievale. Acum Republica noastră sovietică trebuie să grupeze în jurul ei toate popoarele orientale ce se trezesc, pentru a duce împreună cu ele lupta împotriva imperialismului internaţional.

Aici se pune în faţa dv. o sarcină care nu s-a mai pus pînă acum în faţa comuniştilor din nici o ţară, şi anume : sprijinindu-vă pe teoria şi practica generală a comunismului şi adaptîndu-vă la condiţii specifice care nu există în ţările europene, va trebui să ştiţi să aplicaţi această teorie şi practică în condiţii în care principala masă o constituie ţărănimea, iar lupta urmează a fi îndreptată nu împotriva capitalului, ci împotriva rămăşiţelor medievale. Aceasta este o sarcină grea, de un gen aparte, dar deosebit de fructuoasă, căci în felul acesta ar fi atrase în luptă mase care n-au mai participat la ea, iar pe de altă parte, datorită organizării de celule comuniste în Orient, căpătaţi posibilitatea de a stabili cea mai strînsă legătură cu Internaţionala a III-a. Trebuie să găsiţi formele specifice ale acestei alianţe între proletarii înaintaţi din lumea întreagă şi masele muncitoare şi exploatate din Orient, care trăiesc adesea în condiţii medievale. Pe scară redusă, noi am înfăptuit în ţara noastră ceea ce dv. veţi înfăptui pe scară mare, în ţări mari. Sper că şi această a doua sarcină o veţi îndeplini cu succes. Prin intermediul organizaţiilor

www.dacoromanica.ro

comuniste din Orient, pe care dv. le reprezentaţi aici, aveţi legături cu proletariatul revoluţionar înaintat. Este sarcina dv. să vă îngrijiţi şi de aici înainte ca în fiecare ţară să se desfăşoare o propagandă comunistă pe înţelesul poporului.

Se înţelege de la sine că victoria definitivă o poate repurta numai proletariatul tuturor ţărilor înaintate ale lumii, iar noi, ruşii, începem o operă pe care o va desăvîrşi proletariatul englez, francez sau german ; dar noi ne dăm seama că fără ajutorul maselor muncitoare ale tuturor popoarelor coloniale asuprite, şi în primul rînd ale popoarelor din Orient, ei nu vor repurta victoria. Trebuie să fim conştienţi de faptul că avangarda singură nu poate înfăptui trecerea la comunism. Sarcina ei este de a trezi în rîndurile maselor muncitoare, independent de nivelul la care se află ele, năzuinţa revoluţionară spre organizare şi activitate de sine stătătoare, de a traduce pe limba fiecărui popor adevărata învăţătură comunistă, destinată comuniştilor din ţările mai avansate, de a îndeplini sarcinile practice care trebuie înfăptuite imediat şi de a se uni în lupta comună cu proletarii din celelalte ţări.

Iată probleme a căror rezolvare nu o veţi găsi în nici o carte comunistă, ci numai în lupta generală pe care a început-o Rusia. Va trebui să puneţi această problemă şi s-o rezolvaţi pe baza propriei dv. experienţe. În această privinţă vă va ajuta, pe de o parte, alianţa strînsă cu avangarda tuturor oamenilor muncii din celelalte ţări, iar pe de altă parte priceperea de a cîştiga încrederea popoarelor pe care le reprezentaţi aici. Va trebui să vă bazaţi pe naţionalismul burghez care se trezeşte — şi nu poate să nu se trezească — în rîndurile acestor popoare şi care este îndreptăţit din punct de vedere istoric. Totodată trebuie să vă croiţi drum spre masele muncitoare şi exploatate din fiecare ţară şi să le spuneţi, într-o limbă pe înţelesul lor, că unica speranţă de eliberare este victoria revoluţiei internaţionale şi că proletariatul internaţional este singurul aliat al tuturor sutelor de milioane de oa-

www.dacoromanica.ro

meni ai muncii şi de exploataţi ai popoarelor din Orient.

Aceasta este sarcina gigantică care stă în faţa dv. şi pe care, cu eforturi unite, organizaţiile comuniste din Orient, dată fiind actuala epocă de revoluţie şi datorită avîntului mişcării revoluţionare — în această privinţă nu încape nici o îndoială —, o vor îndeplini cu succes şi vor contribui la victoria deplină asupra imperialismului internaţional.

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia"
nr. 9 din 20 decembrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

Hotărîrea C.C. (29.XI.1919)

Foarte urgent.

Cicerin va întocmi teze amănunţite pentru un scurt raport în problema păcii spre a fi prezentat la congresul Sovietelor, precum şi textul unei declaraţii din partea acestui congres [119]. Textul trebuie să conţină propuneri de pace şi de tratative de pace, fără a specifica condiţiile (se va recurge la o astfel de formulare încît să rezulte o confirmare a tuturor propunerilor anterioare de pace, dar fără să ne lege mîinile).

Publicat pentru prima oară în 1959 în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COMPONENŢA C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA [120]

1) Nu vor face parte din Comitetul Executiv Central comisarii poporului (inclusiv preşedintele C.C.P.) şi nici locţiitorii lor.
2) Va fi redus numărul „intelectualilor" şi al funcţionarilor de stat din aparatul central.
3) Va fi mărit considerabil numărul muncitorilor şi al ţăranilor muncitori, care sînt, fără doar şi poate, strîns legaţi de masa muncitorilor şi ţăranilor fără partid.
6) Se va pune de acord cu hotărîrea congresului partidului [121].

Scris la 29 noiembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PROIECT DE REZOLUŢIE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA [122]

În problema relaţiilor cu poporul muncitor din Ucraina, care se eliberează de sub ocupaţia vremelnică a bandelor lui Denikin, C.C. al P.C. din Rusia hotărăşte :

1) Promovînd fără abatere principiul autodeterminării naţiunilor, C.C. consideră necesar să confirme încă o dată că P.C. din Rusia stă ferm pe poziţia recunoaşterii independenţei R.S.S.U.

2) Considerînd incontestabilă pentru orice comunist şi pentru orice muncitor conştient necesitatea unei cît mai strînse alianţe între toate republicile sovietice în lupta lor împotriva forţelor agresive ale imperialismului mondial, P.C. din Rusia e de părere că stabilirea definitivă a formelor acestei alianţe e de competenţa exclusivă a muncitorilor şi ţăranilor muncitori ucraineni.

3) Pînă la adoptarea unei hotărîri definitive în această privinţă, relaţiile dintre R.S.S.U. şi R.S.F.S.R. se stabilesc ca legătură federativă pe baza hotărîrii din 1 iunie 1919 a C.E.C. din Rusia şi a hotărîrii din 18 mai 1919 a C.E.C. din Ucraina [123] (rezoluţia se anexează).

4) Avînd în vedere că veacuri de-a rîndul cultura ucraineană (limba, şcoala etc.) a fost înăbuşită de ţarism şi de clasele exploatatoare din Rusia, C.C. al P.C. din Rusia obligă pe toţi membrii de partid să contribuie prin toate mijloacele la înlăturarea tuturor piedicilor din calea dezvoltării libere a limbii şi culturii ucrainene. Întrucît, datorită asupririi seculare, în rîndurile părţii înapoiate a maselor ucrainene se observă tendinţe naţionaliste, membrii P.C. din Rusia sînt datori să adopte faţă de

www.dacoromanica.ro

acestea din urmă o atitudine de maximă toleranţă şi extremă precauţie, opunîndu-le explicarea tovărăşească a identităţii intereselor maselor muncitoare din Ucraina şi din Rusia. Membrii P.C. din Rusia care activează pe teritoriul Ucrainei trebuie să realizeze în fapt dreptul maselor muncitoare de a învăţa în limba maternă şi de a o folosi în toate instituţiile de stat, combătînd prin toate mijloacele orice încercare de a împinge — prin măsuri artificiale — limba ucraineană pe planul al doilea şi tinzînd, dimpotrivă, s-o transforme pe aceasta într-un instrument de luminare comunistă a maselor muncitoare. Trebuie luate măsuri imediate ca în toate instituţiile de stat să existe un număr suficient de funcţionari care să cunoască limba ucraineană şi ca pe viitor toţi funcţionarii să cunoască limba ucraineană.

5) Trebuie asigurată o legătură cît mai strînsă între instituţiile sovietice şi populaţia ţărănească băştinaşă a ţării, în care scop este necesar ca de la bun început, chiar la introducerea comitetelor revoluţionare [124] şi a Sovietelor, majoritatea membrilor lor să fie alcătuită din reprezentanţi ai ţărănimii muncitoare, asigurîndu-se totodată reprezentanţilor ţărănimii sărace cuvîntul decisiv.

6) Deoarece în Ucraina ţărănimea formează, într-o măsură şi mai mare decît în Rusia, masa precumpănitoare a populaţiei, sarcina Puterii sovietice în Ucraina este să-şi cîştige nu numai încrederea ţărănimii sărace, ci şi pe aceea a păturilor largi ale ţărănimii mijlocaşe, care prin adevăratele ei interese este strîns legată de Puterea sovietică. Printre altele, menţinînd principiile fundamentale ale politicii de aprovizionare (colectarea cerealelor de către stat la preţuri fixe, predarea obligatorie a surplusului de cereale), este necesar ca metodele de aplicare a acestei politici să fie judicios adaptate la condiţiile existente în satul ucrainean.

Sarcina imediată a politicii de aprovizionare în Ucraina trebuie să fie colectarea surplusurilor de cereale *numai în cantitatea strict limitată*, necesară pentru aprovizionarea sărăcimii satelor ucrainene, a muncitorilor şi a Armatei Roşii. La colectarea surplusurilor trebuie acordată o atenţie deosebită intereselor ţărănimii mijlocaşe, făcîn-

www.dacoromanica.ro

du-se totodată o distincție netă între ea și elementele chiaburești. E necesar ca în fața țărănimii ucrainene să fie demascată, pe bază de fapte, demagogia contrarevoluționară ce se face în scopul de a o convinge că Rusia Sovietică și-ar propune să pompeze din Ucraina cereale și alte produse alimentare spre a le trimite în Rusia.

Reprezentanților instituțiilor centrale, tuturor activiștilor de partid, instructorilor comitetelor de partid etc. trebuie să li se traseze sarcina obligatorie de a atrage pe scară cît mai largă țărănimea săracă și mijlocașă la munca de conducere.

În același scop, adică în scopul statornicirii unei adevărate puteri de stat a oamenilor muncii, trebuie luate măsuri imediate pentru a se împiedica inundarea instituțiilor sovietice cu elemente din rîndurile micii burghezii orășenești ucrainene, care nu cunosc condițiile de trai ale maselor largi ale țărănimii și care adesea se camuflează sub steagul comunismului.

Pentru a putea fi admise în rîndurile partidului sau în instituțiile sovietice, asemenea elemente trebuie supuse unei prealabile verificări a aptitudinilor lor și a devotamentului lor *efectiv* față de interesele oamenilor muncii, și în primul rînd pe front, în rîndurile armatei. Pretutindeni și în orice condiții aceste elemente trebuie să fie puse sub un strict control de clasă al proletariatului.

Avînd în vedere că, după cum a arătat experiența, din cauza lipsei de organizare a sărăcimii, numeroasele arme aflate în mîinile populației sătești din Ucraina se concentrează inevitabil în mîinile elementelor chiaburești și contrarevoluționare, ceea ce face ca, în locul dictaturii oamenilor muncii, să se instaureze în fapt dominația chiaburimii banditești, sarcina primordială a construcției sovietice în Ucraina este strîngerea tuturor armelor și concentrarea lor în mîinile Armatei Roșii muncitorești-țărănești.

7) În aplicarea politicii agrare trebuie să se dea o atenție deosebită intereselor gospodăriei agricole a țăranului sărac și a celui mijlocaș.

Sarcina politicii agrare în Ucraina trebuie să fie :

www.dacoromanica.ro

1) Lichidarea totală a proprietăţii funciare moşiereşti, restaurată de Denikin, şi trecerea pămînturilor moşiereşti în mîinile ţăranilor fără pămînt sau cu pămînt puţin.

2) Sovhozuri se vor crea numai în proporţii strict limitate, ţinîndu-se seama de interesele vitale ale ţăranilor din împrejurimi.

3) În ceea ce priveşte unirea ţăranilor în comune agricole, arteluri etc. va fi aplicată cu stricteţe politica partidului, care nu admite în această privinţă nici o constrîngere, lăsînd aceasta exclusiv la libera hotărîre a ţăranilor înşişi şi pedepsind cu asprime orice încercări de a introduce în acest domeniu elementul constrîngerii.

„Izvestiia C.C. al P.C. din Rusia"
nr. 8 din 2 decembrie 1919

Se tipăreşte după textul apărut în ziar

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA CONDUCERII CĂILOR FERATE

PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI [125]

Consiliul Comisarilor Poporului însărcinează Comisariatul poporului pentru căile de comunicaţie ca în termen de o săptămînă să elaboreze textul amănunţit al unui decret (sau al unor instrucţiuni) cu privire la participarea muncitorilor şi a organizaţiilor muncitoreşti, îndeosebi a sindicatelor, la conducerea căilor ferate, cu privire la pregătirea muncitorilor pentru munca de conducere etc.

Scris la 2 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

A VIII-A CONFERINȚĂ GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA [126]

2—4 DECEMBRIE 1919

Cuvîntarea rostită la deschiderea conferinței a fost publicată la 3 decembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 271 ; raportul politic al C.C. și cuvîntul de încheiere la raport — la 20 decembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 9 ; proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională și cuvîntul de încheiere cu privire la Puterea sovietică în Ucraina au fost publicate pentru prima oară în 1932, în edițiile a 2-a și a 3-a ale Operelor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Cuvîntarea rostită la deschiderea conferinței se tipărește după stenogramă, confruntată cu textul apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" ; raportul politic al C.C. și cuvîntul de încheiere la raport — după textul apărut în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", confruntat cu stenograma ; proiectul de rezoluție cu privire la politica internațională — după manuscris ; cuvîntul de încheiere cu privire la Puterea sovietică în Ucraina — după stenogramă

www.dacoromanica.ro

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI 2 DECEMBRIE

Tovarăşi ! Permiteţi-mi ca în numele Comitetului Central al P.C. (bolşevic) din Rusia să declar deschisă Conferinţa generală a partidului nostru.

Tovarăşi ! În conformitate cu statutul partidului, conferinţa generală se convoacă la fiecare 3 luni, dar situaţia grea prin care am trecut acum cîteva luni în legătură cu mersul războiului ne-a obligat să ne încordăm în aşa măsură forţele şi să comprimăm atît de mult toate aparatele nu numai pe linia activităţii de stat, ci şi pe linia muncii de partid, încît, din păcate, n-am reuşit să îndeplinim întocmai această prevedere statutară, şi conferinţa a fost amînată.

Acum, tovarăşi, am convocat conferinţa de faţă în legătură cu apropiatul congres al Sovietelor [127], într-un moment cînd am reuşit să ne îmbunătăţim enorm situaţia pe fronturi şi cînd sîntem siguri că ne aflăm în ajunul unei cotituri radicale spre mai bine atît în situaţia noastră internaţională, cît şi sub raport militar, precum şi în tot ce priveşte construcţia noastră internă. Despre sarcinile care se pun în faţa noastră s-a mai vorbit nu o dată în adunările de partid, în presă, iar la conferinţa actuală ne vom ocupa de ele cu prilejul discutării diferitelor puncte de pe ordinea de zi. De aceea îmi îngădui să trec direct la partea practică şi să vă propun să alegeţi un prezidiu al conferinţei.

Vă rog să arătaţi ce propuneri aveţi de făcut în această privinţă.

---

www.dacoromanica.ro

2

RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL 2 DECEMBRIE

(A p l a u z e.) Tovarăşi ! Din punct de vedere formal, raportul Comitetului Central ar trebui să vă înfăţişeze în momentul de faţă, în special, un bilanţ al experienţei prin care am trecut în acest timp. Consider însă că un asemenea raport — care s-ar mărgini la istorie sau chiar n-ar face decît să-i acorde principala atenţie — prea n-ar corespunde spiritului vremii prin care trecem şi sarcinilor care ne stau în faţă. De aceea îmi voi îngădui ca în raportul de faţă, pe care aş dori să-l prezint şi la congresul Sovietelor, să pun accentul nu atît pe descrierea evenimentelor prin care am trecut, cît pe indicaţiile pe care le desprindem — şi pe care trebuie să le desprindem — din datele experienţei, spre a ne servi de îndreptar în activitatea noastră practică imediată.

Deşi în această perioadă am obţinut — putem spune fără teamă de exagerare — succese deosebit de mari şi cu toate că ce a fost mai greu a rămas în urma noastră, ne mai aşteaptă totuşi, fără îndoială, greutăţi foarte, foarte mari. Firește, partidul trebuie să-şi concentreze întreaga sa atenţie asupra rezolvării acestor probleme, iar în istorie ne putem permite să ne adîncim numai în măsura în care acest lucru este neapărat necesar pentru rezolvarea problemelor care ne stau în faţă.

Dintre problemele care s-au pus în faţa noastră în perioada de existenţă a Puterii sovietice, principala problemă, care ne-a preocupat cel mai mult, a fost şi este, fără doar şi poate, cea a războiului. Războiul civil a

www.dacoromanica.ro

absorbit, firește, toată atenția și e de la sine înțeles că în această luptă pentru existență a trebuit să scoatem cele mai bune forțe ale partidului din toate celelalte domenii de muncă și de activitate și să le transferăm în armată. Nici nu puteam proceda altfel în condițiile războiului. Dar chiar dacă de pe urma acestei sustrageri de forțe a avut mult de suferit munca creatoare în numeroase domenii ale activității noastre de stat și de partid, în schimb însă am reușit efectiv să asigurăm în domeniul militar o concentrare de forțe și obținerea unor rezultate favorabile pe care înainte nu numai adversarii noștri, nu numai șovăielnicii, dar nici chiar majoritatea tovarășilor noștri probabil că nu le-ar fi considerat posibile. Căci a rezista timp de doi ani în condiții cînd toți dușmanii noștri au fost sprijiniți direct și indirect, la început de către imperialismul german, iar apoi de către cel al Antantei, care este și mai puternic și care a acaparat întreaga lume, — a rezista timp de doi ani într-o țară atît de ruinată și atît de înapoiată este o sarcină a cărei rezolvare a fost o adevărată „minune". De aceea mi se pare necesar să lămurim în ce mod s-a realizat această „minune" și să vedem ce concluzii practice decurg de aici, concluzii pe baza cărora să putem spune cu toată tăria — și mi se pare că într-adevăr putem spune cu toată tăria — că, oricît de mari ar fi greutățile construcției interne, noi le vom birui în viitorul apropiat cu același succes cu care am rezolvat problemele apărării militare.

Imperialismul mondial, care, la drept vorbind, a provocat la noi războiul civil și este vinovat de prelungirea lui, a suferit în aceşti doi ani o serie de înfrîngeri, și noi trebuie să ne punem mai întîi de toate întrebarea : cum se explică faptul că, în lupta împotriva imperialismului mondial, care pînă în ziua de azi este, fără îndoială, de cîteva ori mai puternic decît noi, am obținut un succes atît de mare ? Pentru a putea răspunde la această întrebare, trebuie să aruncăm o privire generală asupra istoriei războiului civil din Rusia, asupra istoriei intervenției Antantei. În primul rînd, trebuie să constatăm că în acest război se conturează două perioade, sau două metode fundamentale de acțiune militară a Antantei îm-

www.dacoromanica.ro

potriva Rusiei, radical deosebite prin modul de a proceda al Antantei.

La început, după ce a învins Germania, Antanta, în planul ei de a sugruma Republica sovietică din Rusia, s-a sprijinit, firește, pe propriile ei trupe. Și este evident că dacă Antanta ar fi putut trimite fie și numai o mică parte din uriașele ei armate, devenite disponibile după înfrîngerea Germaniei, dacă ar fi putut trimite efectiv împotriva Republicii sovietice ruse chiar și numai a zecea parte din aceste trupe, se înțelege de la sine că noi nu am fi putut rezista. Și această primă perioadă a războiului civil din Rusia se caracterizează prin eșuarea încercării Antantei de a înfrînge cu propriile ei trupe Republica sovietică. Antanta a fost nevoită să retragă trupele engleze care operau pe frontul Arhanghelskului. Debarcarea trupelor franceze în sudul Rusiei s-a soldat printr-o serie de revolte ale marinarilor francezi, iar în prezent, oricît de severă ar fi cenzura militară — deși nu mai e război, fosta cenzură militară, azi nemilitară, continuă să se exercite în Anglia și în Franța, în aceste țări așa-zise libere — și oricît de rare sînt exemplarele de ziar care ne parvin, sîntem totuși în posesia unui material documentar cît se poate de precis din Anglia și din Franța, care ne arată, de pildă, că știrile privind revolta marinarilor de pe navele de război franceze din Marea Neagră au apărut în presa franceză, că condamnarea cîtorva marinari francezi la muncă silnică a devenit cunoscută în Franța, că întreaga presă comunistă, întreaga presă muncitorească revoluționară din Franța și din Anglia comentează aceste fapte, că numele tov. Jeanne Labourbe, de pildă, pe care francezii au împușcat-o la Odesa pentru agitație bolșevică, a devenit o lozincă de luptă nu numai pentru aripa comunistă a presei muncitorești socialiste franceze ; pînă și un ziar ca „L'Humanité", care, prin poziția sa în problemele fundamentale, este, la drept vorbind, foarte aproape de punctul de vedere al menșevicilor și eserilor noștri, pînă și acest ziar a făcut din numele Jeannei Labourbe o lozincă de luptă împotriva imperialismului francez, pentru neintervenție în treburile Rusiei. Tot astfel scrisorile soldaților englezi de pe frontul de la Ar-

www.dacoromanica.ro

hanghelsk au fost comentate în presa muncitorească engleză. În această privință dispunem de un material documentar cît se poate de precis. De aceea ne dăm clar seama că aici s-a produs într-adevăr o cotitură radicală, pe care noi am prezis-o întotdeauna, în care ne-am pus mari speranțe și care, deși cu extremă încetineală, a devenit totuși în ultimul timp un fapt neîndoielnic.

Această cotitură a fost în mod necesar provocată de însăși evoluția lucrurilor. Tocmai țările care erau și sînt considerate a fi dintre cele mai democratice, mai civilizate și mai avansate, tocmai ele au purtat război împotriva Rusiei cu mijloacele cele mai bestiale, fără respectarea celor mai elementare cerințe ale legalității. Bolșevicii s-au făcut vinovați de încălcarea democratismului, — acesta este argumentul pe care-l folosesc în mod curent împotriva noastră menșevicii, eserii și întreaga presă burgheză europeană. Dar nici unul din aceste state democrate nu s-a încumetat și nu se va încumeta să declare Rusiei Sovietice război, cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare în propria sa țară. Paralel cu aceasta se desfășoară o acțiune de protest mai puțin vizibil, dar extrem de profund, din partea presei muncitorești, care întreabă : unde scrie în constituția noastră — în constituția Franței, a Angliei și a Americii — că se poate purta război fără declarație de război și fără asentimentul parlamentului ? Și în presa engleză, franceză și americană s-a cerut ca șefii respectivelor state să fie deferiți justiției pentru crimă de stat, pentru declarare de război fără asentimentul parlamentului. Asemenea cereri au fost formulate. Ce-i drept, ele au fost formulate în foi care apar nu mai des decît o dată pe săptămînă și sînt confiscate, probabil, nu mai rar decît o dată pe lună, fiind difuzate în cîteva sute sau în cîteva mii de exemplare. Liderii partidelor de guvernămînt puteau chiar să nu ia în seamă asemenea foi. Dar aici trebuie să distingem două linii fundamentale : clasele stăpînitoare din lumea întreagă scot zilnic, în milioane de exemplare, ziare burgheze larg răspîndite, care sînt pline de minciuni sfruntate și de calomnii ordinare la adresa bolșevicilor. Jos însă, în masele muncitorești, se știe de la sol-

www.dacoromanica.ro

dații întorși din Rusia că această campanie de presă este pe de-a-ntregul mincinoasă. Astfel se creează pentru Antantă necesitatea de a-și retrage trupele din Rusia.

Cînd noi am spus din capul locului că contăm pe revoluția mondială, unii au rîs de noi și de atunci au declarat de sute de ori și declară și acum că ea este un vis irealizabil. Dar cei doi ani de existență a Puterii sovietice ne oferă un material cert care face posibilă o verificare. Știm foarte bine că, dacă faptul de a conta pe revoluția internațională ar trebui înțeles ca o atitudine de așteptare a unei insurecții nemijlocite și rapide în Europa, este evident că așa ceva nu s-a produs. Dar acum, după doi ani, și în special după înfrîngerea lui Kolceak, după retragerea trupelor engleze din Arhanghelsk și de pe întreg Frontul de nord, este istoricește incontestabil că această tactică a noastră s-a dovedit a fi în esența ei întru totul întemeiată, că chiar de la început a răpit orice șansă de succes intervenției armate a Antantei. Ar fi fost de ajuns o foarte mică parte din trupele de care dispunea Antanta pentru a ne strivi. Și dacă totuși l-am putut învinge pe dușman, e pentru că în momentul cel mai greu simpatia muncitorilor din lumea întreagă și-a spus cuvîntul. Și în felul acesta am reușit să ieșim cu cinste din această primă perioadă a invaziei Antantei în țara noastră. Îmi amintesc că într-un articol — scris, pare-mi-se, de Radek — se spunea că, de îndată ce vor călca pe pămîntul fierbinte al Rusiei, care a aprins vîlvătaia revoluției socialiste, trupele Antantei vor fi și ele cuprinse de această flacără. Realitatea a arătat că într-adevăr așa s-a și întîmplat. E de prisos să mai spunem că procesele care au loc în rîndurile soldaților și marinarilor englezi și francezi, care cunosc numele celor împușcați pentru agitație bolșevică, e de prisos să mai spunem că, oricît de slabe ar fi aceste procese, oricît de slabe ar fi acolo organizațiile comuniste, efectele acțiunii lor sînt gigantice. Rezultatele se văd: Antanta a fost silită să-și retragă trupele. Numai aceasta ne-a dat prima noastră victorie de mari proporții.

Cea de-a doua metodă a Antantei, cel de-al doilea sistem de luptă al ei a constat în a folosi împotriva noastră statele mici. La sfîrșitul lunii august a acestui an,

www.dacoromanica.ro

un ziar suedez [128] a relatat că ministrul de război al Angliei, Churchill, a declarat că împotriva Rusiei vor porni la luptă 14 state şi că, prin urmare, în termenul cel mai scurt, în orice caz pînă la sfîrşitul anului, căderea Petrogradului şi a Moscovei este asigurată. Se pare că Churchill a dezmințit apoi această ştire, spunînd că ea a fost inventată de bolşevici. Dar noi ştim foarte bine în ce ziar suedez a fost publicată această ştire. De aceea afirmăm că ea provine din surse europene. În afară de aceasta, e confirmată de fapte. Din exemplul Finlandei şi al Estoniei, noi am stabilit cu precizie absolută că Antanta a depus toate eforturile pentru a le sili să pornească împotriva Rusiei Sovietice. Eu personal am avut prilejul să citesc în ziarul englez „Times" un articol de fond consacrat problemei Finlandei [129], în momentul în care trupele lui Iudenici se aflau la cîteva verste de Petrograd şi primejdia care amenința oraşul era deosebit de mare. Articolul era scris în termeni plini de indignare şi de revoltă şi pe un ton neobişnuit de pătimaş pentru acest ziar (asemenea ziare se scriu de obicei într-un stil diplomatic, aşa cum se scria la noi ziarul „Reci" [130] al lui Miliukov). Era o somație categorică adresată Finlandei şi care punea tăios problema : soarta lumii atîrnă de Finlanda, asupra căreia sînt ațintite privirile tuturor țărilor capitaliste civilizate. Noi ştim că momentul în care trupele lui Iudenici s-au aflat la cîteva verste de Petrograd a fost un moment hotărîtor. Indiferent dacă Churchill a spus sau nu cuvintele de mai sus, adevărul e că el a dus o asemenea politică. Se ştie ce presiuni a exercitat imperialismul Antantei asupra acestor țări mici, neputincioase, create în pripă, care depind în întregime de Antantă pînă şi în problemele cele mai vitale, cum e aceea a aprovizionării, precum şi în toate celelalte privințe. Ele nu se pot smulge din cătuşele acestei dependențe. Toate mijloacele de presiune — financiară, militară, în domeniul aprovizionării — au fost folosite pentru a sili Estonia, Finlanda şi, fără îndoială, Letonia, Lituania şi Polonia să pornească împotriva noastră. Istoria ultimei ofensive a lui Iudenici asupra Petrogradului a arătat definitiv că această a doua metodă de ducere a războiului,

www.dacoromanica.ro

folosită de Antantă, a eşuat. Este neîndoielnic că un ajutor nu prea mare din partea Finlandei sau un ajutor ceva mai mare din partea Estoniei ar fi fost suficient pentru a hotărî soarta Petrogradului. Este cert, de asemenea, că Antanta, dîndu-şi seama de însemnătatea momentului, a depus toate eforturile pentru a obţine acest ajutor, şi totuşi a eşuat în încercările ei.

Aceasta este a doua victorie internaţională de mari proporţii repurtată de noi, dar în condiţii mai complexe decît prima. Prima victorie a fost obţinută datorită faptului că trupele franceze şi engleze într-adevăr nu pot fi ţinute pe teritoriul Rusiei ; ele nu luptă, ci furnizează Angliei şi Franţei rebeli, care ridică pe muncitorii englezi şi francezi împotriva guvernelor lor. Acum s-a văzut însă că, deşi imperialiştii au încercuit şi încercuiesc în mod deliberat Rusia cu un lanţ de state mici, create şi sprijinite, evident, în scopul luptei împotriva bolşevismului, această armă se întoarce şi ea împotriva Antantei. În toate aceste state se află la putere guverne burgheze, care au aproape întotdeauna în rîndurile lor conciliatori burghezi, oameni care merg împotriva bolşevicilor în virtutea situaţiei lor de clasă. Şi cu toate că fiecare din aceste naţiuni are, fără doar şi poate, o atitudine vădit duşmănoasă faţă de bolşevici, noi am reuşit să-i facem pe aceşti burghezi şi conciliatori să se orienteze spre noi. Pare de necrezut, dar tocmai aşa stau lucrurile, căci, după recentul război imperialist, nici unul din aceste state nu poate să nu aibă ezitări în problema dacă în momentul de faţă e în interesul său să lupte împotriva bolşevicilor, cînd celălalt pretendent la putere în Rusia, care să poată fi considerat prieten, e numai Kolceak sau Denikin, adică un reprezentant al vechii Rusii, al Rusiei imperialiste ; or, nu încape nici cea mai mică îndoială că Denikin şi Kolceak sînt aici reprezentanţi ai vechii Rusii. În felul acesta am căpătat posibilitatea de a folosi o altă spărtură în tabăra imperialismului. Dacă în primele luni de după revoluţia noastră am reuşit să ne menţinem datorită faptului că Germania imperialistă şi Anglia imperialistă erau încăierate într-o luptă pe viaţă şi pe moarte, dacă după această primă jumătate de an ne-am menţinut încă o

www.dacoromanica.ro

jumătate de an și mai bine datorită faptului că trupele Antantei s-au dovedit a fi incapabile de a lupta împotriva noastră, în schimb anul următor, la care se referă în special prezentul raport de activitate, am reușit să ne menținem datorită faptului că încercarea marilor puteri, sub a căror influență se află, fără doar și poate, toate țările mici, de a le mobiliza pe acestea împotriva noastră a eșuat din cauza contradicției dintre interesele imperialismului internațional și interesele acestor țări. Fiecare din aceste țări mici a și simțit pe propria-i piele labele Antantei. Ele știu că, atunci cînd capitaliștii francezi, americani și englezi spun: „Vă garantăm independența", aceasta înseamnă în practică: „Noi acaparăm toate izvoarele bogățiilor voastre și vă ținem în robie. În plus, vă tratăm cu impertinența unui ofițer care a venit într-o țară străină ca să dicteze și să speculeze și care nu vrea să țină seama de nimeni". Ele știu că în asemenea țări cuvîntul ambasadorului englez are adesea mai multă greutate decît voința regelui sau a parlamentului respectiv. Și dacă democrații mic-burghezi n-au putut înțelege pînă acum aceste adevăruri, astăzi realitatea îi silește să le înțeleagă. Faptele arată că pentru elementele burgheze și mic-burgheze din țările mici, jefuite de imperialiști, noi reprezentăm, dacă nu niște aliați, apoi, în orice caz, niște vecini mai prețioși și mai demni de încredere decît imperialiștii.

Aceasta este a doua victorie pe care am repurtat-o asupra imperialismului internațional.

Iată de ce avem azi tot dreptul să spunem că ce a fost mai greu a rămas în urmă. Este neîndoielnic că Antanta va mai face foarte multe încercări de intervenție militară în treburile noastre. Dacă ultimele înfrîngeri suferite de Kolceak și de Iudenici i-au silit pe reprezentanții tuturor acestor puteri să declare acum că campania militară împotriva Rusiei este lipsită de perspectivă și să ceară pace, nu e mai puțin adevărat însă că trebuie să ne dăm limpede seama care e semnificația unor asemenea declarații. Aș ruga să nu se consemneze ceea ce voi spune acum...

Dacă noi am smuls intelectualilor burghezi, dușmanilor noștri înverșunați asemenea mărturisiri, avem și aici tot

www.dacoromanica.ro

dreptul să spunem că Puterea sovietică are de partea sa nu numai simpatia clasei muncitoare, ci şi pe aceea a cercurilor largi ale intelectualităţii burgheze. Reprezentanţii păturii de mijloc, ai micii burghezii, ai acelora care în lupta crîncenă dintre muncă şi capital au avut o poziţie şovăielnică, au trecut cu hotărîre de partea noastră, şi acum putem conta în parte pe sprijinul lor.

Din această victorie trebuie să tragem concluziile necesare, şi dacă în legătură cu ea am căuta să stabilim în ce mod am dobîndit în cele din urmă victoria asupra lui Kolceak, ajungem la o concluzie şi mai convingătoare... acum poate fi reluată înregistrarea, pentru că aici a luat sfîrşit partea diplomatică.

Dacă ne întrebăm ce forţe au asigurat victoria noastră asupra lui Kolceak, trebuie să constatăm că victoria asupra lui Kolceak, deşi acesta a operat pe un teritoriu unde proletariatul e numericeşte mai slab ca oriunde şi unde noi nu i-am putut da ţăranului un ajutor real şi direct pentru răsturnarea puterii moşiereşti, aşa cum i-am dat în Rusia ; deşi el a început lupta pe un front care era sprijinit de menşevici şi de eseri, care creaseră frontul Adunării constituante, şi deşi acolo au existat cele mai bune condiţii pentru crearea unui guvern care să se sprijine pe ajutorul imperialismului mondial, — totuşi acest experiment s-a soldat cu înfrîngerea totală a lui Kolceak. De aici sîntem în drept să tragem o concluzie care este esenţială pentru noi şi care trebuie să ne călăuzească în întreaga noastră activitate : *istoriceşte învinge clasa care poate să ducă după sine masa populaţiei.* Dacă menşevicii şi eserii continuă să vorbească şi astăzi despre Adunare constituantă, despre voinţa naţiunii etc., noi, în schimb, ne-am convins între timp din experienţă, că într-o perioadă de revoluţie lupta de clasă se desfăşoară în forme dintre cele mai crîncene, dar poate să ducă la victorie numai atunci cînd clasa care o desfăşoară este capabilă să ducă după sine majoritatea populaţiei. În această privinţă comparaţia care a fost făcută nu printr-o votare cu bileţele, ci prin experienţa unui an şi mai bine de luptă nemaivăzut de grea şi de sîngeroasă, care a cerut de o sută de ori mai multe jertfe decît orice luptă po-

www.dacoromanica.ro

litică, — această experiență în ceea ce-l privește pe Kolceak a arătat că noi exercităm dominația acelei clase a cărei majoritate știm — mai bine decît oricare alt partid — s-o ducem după noi, atrăgînd de partea noastră, ca prietenă și aliată, țărănimea. Iată ce a dovedit exemplul lui Kolceak. Sub raport social, acest exemplu reprezintă pentru noi cea mai recentă lecție. El ne arată pe cine putem conta și cine e împotriva noastră.

Clasa muncitoare, oricît de slăbită ar fi ea de pe urma războiului imperialist și a ruinei economice, își exercită dominația politică, dar nu ar fi putut s-o exercite dacă n-ar fi atras de partea ei, ca aliată și prietenă, majoritatea populației muncitoare, adică — în condițiile din Rusia — țărănimea. Acest lucru a fost realizat în Armata Roșie, unde am putut folosi specialiști care în majoritatea lor ne sînt ostili și am putut crea o armată care, după cum mărturisesc dușmanii noștri, eserii, în rezoluția ultimului consiliu al partidului lor, nu este o armată de mercenari, ci o armată populară [131]. Și dacă clasa muncitoare a reușit să creeze această armată, a cărei majoritate nu face parte din rîndurile ei, și a putut folosi specialiști care sînt împotriva ei, e numai pentru că a fost în stare să ducă după sine, să transforme în pricteni și aliați acea masă de oameni ai muncii care sînt legați de mica gospodărie, de proprietate, și de aceea tind neîncetat spre libertatea comerțului, adică spre capitalism, spre restabilirea puterii banului. Aceasta constituie temelia tuturor realizărilor pe care le-am obținut în acești doi ani. În întreaga noastră muncă viitoare, în întreaga noastră activitate de viitor — inclusiv aceea pe care va trebui s-o desfășurăm în Ucraina eliberată —, în opera de construcție ale cărei sarcini se vor preciza în toată amploarea și importanța lor abia după victoria asupra lui Denikin, noi nu trebuie să uităm nici o clipă această lecție fundamentală. La aceasta, cred eu, se rezumă și se reduc în primul rînd rezultatele politice ale activității noastre.

Tovarăși ! S-a mai spus că războiul este o continuare a politicii. E un adevăr pe care noi l-am verificat în propriul nostru război. Față de războiul imperialist — care a fost o continuare a politicii imperialiștilor, a politicii

www.dacoromanica.ro

claselor dominante, adică a moşierimii şi burgheziei —, masele populare au avut o atitudine ostilă şi el a fost cel mai bun mijloc de revoluţionare a acestor mase. La noi, în Rusia, el a înlesnit atît doborîrea monarhiei cît şi desfiinţarea proprietăţii funciare moşiereşti şi răsturnarea burgheziei, care au fost obţinute extrem de uşor numai din cauză că războiul imperialist a fost o continuare în forme violente şi neruşinate a politicii imperialiste. Războiul nostru însă a fost o continuare a politicii noastre comuniste, a politicii proletariatului. Pînă în ziua de azi mai citim în presa menşevicilor şi a eserilor şi auzim de la nemembri de partid şi de la şovăielnici : „Aţi promis pacea, dar aţi adus războiul ; aţi înşelat masele muncitoare". Noi însă spunem că masele muncitoare, deşi n-au învăţat marxismul, totuşi, prin instinctul lor de clasă de oameni asupriţi, de oameni care decenii de-a rîndul au simţit pe propria lor piele apăsarea moşierului şi a capitalistului, au înţeles cît se poate de bine deosebirea dintre războiul imperialist şi războiul civil. Pentru toţi cei care au simţit pe propria lor piele deceniile de asuprire, deosebirea dintre aceste două războaie este clară. Războiul imperialist a fost o continuare a politicii imperialiste, şi de aceea el a dus la ridicarea maselor împotriva stăpînitorilor lor, — pe cînd războiul civil împotriva moşierilor şi capitaliştilor a fost o continuare a politicii de răsturnare a acestor moşieri şi capitalişti, şi de aceea cu fiecare lună desfăşurarea lui a întărit legătura dintre masele muncitoare şi proletariat, care conduce acest război. Oricît de numeroase au fost încercările prin care am trecut, oricît de frecvente au fost cazurile de grea înfrîngere, oricît de cumplite au fost aceste înfrîngeri, oricît de frecvente au fost momentele cînd duşmanul repurta mari victorii, iar existenţa Puterii sovietice atîrna de un fir de păr — asemenea momente au fost, şi nu încape îndoială că Antanta va mai încerca să ne atace —, trebuie să spunem totuşi că experienţa pe care am dobîndit-o este extrem de valoroasă. Ea a arătat că războiul întăreşte conştiinţa maselor muncitoare şi le demonstrează superioritatea Puterii sovietice. Oamenii naivi sau cei care mai sînt pe de-a-ntregul stăpîniţi de prejudecăţile vechii mentalităţi mic-

www.dacoromanica.ro

burgheze şi ale vechiului parlamentarism burghezo-democratic vor ca ţăranul să hotărască, prin buletinul său de vot, dacă merge cu comuniştii-bolşevici sau cu eserii ; altă hotărîre ei nu vor să recunoască, deoarece sînt adepţi ai suveranităţii poporului, ai libertăţii, ai Adunării constituante etc. Viaţa însă a hotărît altfel ; ea l-a silit pe ţăran să verifice în practică datele acestei probleme. După ce a dat eserilor majoritatea în Adunarea constituantă, după ce politica acestora a dat faliment şi ţăranul a trebuit să aibă de-a face în practică cu puterea bolşevică, el s-a convins că ea este o putere de stat fermă, care cere destul de mult şi care ştie să obţină cu orice preţ îndeplinirea acestor cerinţe, o putere care consideră că ţăranul e, fără doar şi poate, dator să dea pîine pe credit omului înfometat, chiar şi fără contraechivalent, o putere care ia măsuri pentru a asigura cu orice preţ predarea acestor cereale către cei înfometaţi. Ţăranul a văzut toate aceste lucruri, a comparat această putere cu stăpînirea lui Kolceak şi Denikin şi şi-a făcut alegerea nu printr-o votare, ci rezolvînd problema în practică, atunci cînd a fost nevoit să încerce şi o putere, şi pe cealaltă. Ţăranul rezolvă şi va continua să rezolve această problemă în favoarea noastră.

Iată ce ne-a dovedit nouă istoria înfrîngerii lui Kolceak şi ce ne dovedesc victoriile pe care le repurtăm în sudul ţării. Iată de ce spunem că, într-adevăr, masele, milioanele de oameni care trăiesc la sate, milioanele de ţărani trec definitiv de partea noastră. Aceasta este, pare-se, principala concluzie politică la care am ajuns noi în acest timp şi pe care trebuie s-o aplicăm la rezolvarea acelor sarcini ale construcţiei interne care acum, după desăvîrşirea victoriei noastre asupra lui Denikin, se vor pune la ordinea zilei, întrucît am căpătat posibilitatea să ne concentrăm asupra construcţiei interne.

Cele mai frecvente acuzaţii de terorism, de reprimare brutală a intelectualităţii şi a micului burghez le-am auzit pînă acum din partea micii burghezii europene. La aceste învinuiri răspundem : „Toate acestea ni le-aţi impus voi, ni le-au impus guvernele voastre". Cînd ei fac zarvă pe tema terorii, noi le răspundem : „Dar atunci cînd marile puteri, dispunînd de flota lumii întregi, precum şi

www.dacoromanica.ro

de forţe militare incomparabil mai mari ca ale noastre, ne atacă pe noi şi silesc toate statele mici să pornească la război împotriva noastră, — ce altceva e aceasta dacă nu teroare ?" — A fost o adevărată folosire a terorii cînd împotriva unei ţări, una dintre cele mai înapoiate şi mai slăbite de război, s-au unit toate marile puteri. Pînă şi Germania a dat mereu ajutor Antantei, începînd de pe vremea cînd ea, nefiind încă învinsă, îl aproviziona pe Krasnov, şi pînă în ultimul timp, cînd aceeaşi Germanie ne blochează şi dă un sprijin direct inamicilor noştri. Această campanie a imperialismului mondial, această campanie militară împotriva noastră, această recrutare de complotişti în interiorul ţării, — ce altceva e aceasta dacă nu teroare ? Teroarea noastră a fost provocată de faptul că am fost atacaţi de forţe militare pe care nu le puteam învinge altfel decît încordîndu-ne la maximum toate forţele. Am fost nevoiţi să acţionăm în interior cu toată energia, să ne încordăm toate forţele. Noi n-am vrut să ajungem — şi eram ferm hotărîţi să nu ajungem — în situaţia în care s-au trezit adepţii politicii de înţelegere cu Kolceak în Siberia şi în care se vor afla mîine adepţii germani ai politicii de înţelegere, care-şi închipuie că ei ar reprezenta cîrmuirea şi că se sprijină pe Adunarea constituantă, pe cînd în realitate o sută sau o mie de ofiţeri pot oricînd trimite la plimbare un asemenea guvern. Şi acest lucru este explicabil, căci ofiţerimea aceasta constituie o masă instruită, organizată, care cunoaşte la perfecţie meseria armelor, deţine toate firele, este perfect informată asupra burgheziei şi moşierimii şi are asigurată simpatia lor.

Iată ce ne-a dovedit nouă istoria tuturor ţărilor în perioada de după războiul imperialist, şi în faţa unei asemenea folosiri a terorii din partea Antantei am avut tot dreptul să recurgem la teroare.

De aici reiese că, în măsura în care e întemeiată, acuzaţia de terorism nu cade asupra noastră, ci asupra burgheziei. Ea ne-a impus teroarea. Şi noi vom fi primii care vom lua măsuri pentru a o limita la minimul strict necesar de îndată ce vom fi lichidat principala sursă de terorism, adică invazia imperialismului mondial, com-

www.dacoromanica.ro

ploturile militare și presiunea militară pe care imperialismul mondial o exercită asupra țării noastre.

Și cînd vorbim aici de terorism, este cazul să ne ocupăm și de atitudinea față de acea pătură de mijloc, față de acea intelectualitate care se plînge cel mai mult de lipsa de menajamente din partea Puterii sovietice, se plînge că Puterea sovietică o pune într-o situație mai rea decît cea dinainte.

Ceea ce, cu mijloacele noastre reduse, se poate face pentru intelectualitate, noi facem în folosul ei. Știm, firește, cît de puțin valorează rubla de hîrtie, dar știm de asemenea ce înseamnă specula din comerțul particular, care dă un anumit ajutor celor care nu se pot întreține cu ajutorul organelor noastre de aprovizionare. În această privință acordăm intelectualității burgheze unele avantaje. Știm că în momentul cînd am fost atacați de imperialismul mondial a trebuit să introducem cea mai severă disciplină militară și să rezistăm mobilizînd toate forțele de care dispunem. Și deoarece ducem un război revoluționar, nu putem proceda așa cum au procedat toate statele burgheze, care au aruncat întreaga povară a războiului pe umerii maselor muncitoare. Nu, povara războiului civil trebuie să fie și va fi suportată nu numai de masele muncitoare, ci și de întreaga intelectualitate, de întreaga mică burghezie, și de toate elementele de mijloc, — toți aceștia vor suporta și ei povara lui. Lor, desigur, le va fi mult mai greu s-o suporte, căci au avut decenii de-a rîndul o situație privilegiată, dar în interesul revoluției sociale noi trebuie să punem și pe umerii lor o parte din această povară. Așa judecăm și acționăm noi ; altfel nu putem.

Sfîrșitul războiului civil va fi un pas spre îmbunătățirea situației acestor grupuri. Noi, de altfel, de pe acum dovedim prin politica noastră de salarizare și am declarat și în programul nostru că socotim necesar să punem aceste grupuri într-o situație mai bună, deoarece trecerea de la capitalism la comunism nu este posibilă fără folosirea specialiștilor burghezi. Toate victoriile noastre, toate victoriile Armatei noastre Roșii, condusă de proletariatul care a atras de partea lui pe țăranii ce sînt pe

www.dacoromanica.ro

jumătate oameni ai muncii, pe jumătate proprietari —, noi le-am dobîndit, în parte, datorită priceperii de a-i folosi pe specialiştii burghezi. Această politică a noastră, practicată în domeniul militar, trebuie să devină politica construcţiei noastre interne.

Experienţa prin care am trecut în acest timp ne arată că de foarte multe ori, paralel cu construirea temeliei edificiului, ne-am apucat de construirea cupolei, a tot felul de ornamente etc. Poate că într-o anumită măsură acest lucru e necesar într-o republică socialistă. Poate că nu putem să nu construim în toate domeniile vieţii poporului. Această pasiune de a construi în toate domeniile este cît se poate de firească. Dacă am arunca o privire asupra experienţei construcţiei noastre de stat, am vedea adesea numeroase edificii începute şi părăsite, despre care te simţi tentat să spui : poate că ar fi trebuit să se mai aştepte cu construirea acestui edificiu şi să se facă mai întîi lucruri de bază. E pe deplin explicabil faptul că toţi militanţii se simt atraşi de sarcini care pot fi îndeplinite numai după punerea temeliei. Dar, ţinînd seama de această experienţă, noi putem spune acum că pe viitor ne vom concentra într-o măsură mai mare eforturile asupra sarcinilor de bază, asupra temeliei, asupra problemelor elementare, a căror rezolvare este deosebit de anevoioasă, dar pe care noi le vom rezolva totuşi. Acestea sînt : problema cerealelor, problema combustibilului, problema stîrpirii păduchilor. Iată trei probleme foarte simple a căror rezolvare ne va da posibilitatea să construim republica socialistă, şi atunci vom birui pe scara lumii întregi de o sută de ori mai victorios şi mai triumfal decît am respins atacurile Antantei.

În problema cerealelor : am făcut un mare pas înainte pe calea introducerii predării obligatorii a surplusurilor de cereale. Politica noastră în domeniul aprovizionării ne-a dat posibilitatea să colectăm, în cel de-al doilea an de existenţă a Puterii sovietice, de trei ori mai multe cereale decît în primul an. În primele trei luni ale actualei campanii de colectări am strîns mai multe cereale decît în perioada corespunzătoare a anului trecut, deşi,

www.dacoromanica.ro

după cum veți afla din raportul Comisariatului poporului pentru aprovizionare, colectările au fost efectuate în condiții, fără îndoială, mult mai grele. Numai incursiunea lui Mamontov, care cotropise partea de sud a zonei agricole centrale, ne-a costat enorm de mult. Dar noi am învățat să aplicăm sistemul predării obligatorii a surplusurilor, adică am învățat să-i constrîngem pe deținători să predea statului grînele la prețuri oficiale, fără echivalent. Noi știm, firește, foarte bine că biletul de credit nu este un echivalent al cerealelor. Noi știm că țăranul dă cereale pe credit, dar îi spunem: este oare admisibil ca tu să ții cerealele în așteptarea unui echivalent, în timp ce muncitorul moare de foame? Vrei tu să le vinzi pe piața liberă și să ne readuci astfel la capitalism? Mulți dintre intelectualii care l-au citit pe Marx nu înțeleg că libertatea comerțului înseamnă reîntoarcere la capitalism, dar țăranul înțelege asta mult mai ușor. El își dă seama că a vinde cereale la liber atunci cînd omul înfometat este gata să plătească oricît, să dea și cămașa de pe el, numai să nu moară de foame, înseamnă reînvierea exploatării, înseamnă libertate de îmbogățire pentru cei bogați și ruinare definitivă pentru cei săraci. Și noi spunem că aceasta constituie o crimă de stat și că în lupta împotriva acestor tendințe nu vom ceda cîtuși de puțin.

În această luptă pentru predarea obligatorie a surplusurilor de cereale, țăranul trebuie să acorde un credit muncitorului înfometat; acesta este unicul mijloc care ne va permite să începem judicios opera de construcție, să refacem industria etc. Dacă țăranul nu va acorda acest credit, rezultatul va fi restaurarea capitalismului. Cînd țăranul se simte legat de muncitor, el este gata să dea surplusurile de cereale la prețuri oficiale, adică în schimbul unei simple hîrtii colorate. Predarea surplusurilor la prețuri oficiale este ceva necesar, fără care nu poate fi salvat de la moarte muncitorul înfometat, nu poate fi refăcută industria. Această problemă este neînchipuit de grea. Ea nu poate fi rezolvată exclusiv prin violență. Oricît ar țipa unii că partidul bolșevic este un partid al violenței față de țărani, noi le spunem: asta-i minciună, domnilor! Dacă am fi fost un partid al vio-

www.dacoromanica.ro

lenței față de țărani, atunci cum ne-am fi putut menține în lupta împotriva lui Kolceak, cum am fi putut crea o armată bazată pe serviciul militar obligatoriu și general, o armată al cărei efectiv e în proporție de 8/10 formată din țărani și în care toți sînt înarmați, toți știu, din exemplul războiului imperialist, că aceeași armă poate fi ușor întoarsă în direcția contrară? Cum putem noi să fim un partid al violenței față de țărani, noi, partidul care înfăptuiește alianța dintre muncitori și țărani, partidul care spune țăranilor că trecerea la vînzare liberă înseamnă întoarcere la capitalism și că ridicarea forțată a surplusurilor se aplică numai față de speculant, dar nu și față de țăranul muncitor?

Obligativitatea predării surplusurilor de cereale trebuie să stea la baza activității noastre. Problema aprovizionării stă la baza tuturor problemelor. Trebuie să consacrăm multe forțe luptei împotriva lui Denikin. Cît timp n-am repurtat o victorie deplină, sînt totdeauna posibile cotituri și nu poate fi tolerată nici cea mai mică ezitare sau ușurință. Dar de îndată ce situația militară se va îmbunătăți cît de cît, va trebui să dăm cît mai multe forțe pentru munca de aprovizionare, deoarece ea este temelia temeliilor. Obligativitatea predării surplusurilor trebuie înfăptuită pînă la capăt. Și numai atunci cînd vom fi rezolvat această problemă și vom fi creat un fundament socialist, numai atunci vom putea înălța pe acest fundament întregul edificiu măreț al socialismului, pe care nu o dată am început să-l construim de sus și care nu o dată s-a năruit.

O altă problemă fundamentală este aceea a combustibilului, această extrem de importantă temelie a construcției noastre. Este problema de care ne-am lovit acum, cînd nu putem valorifica succesele obținute în domeniul aprovizionării, deoarece nu avem posibilitatea să transportăm cerealele; nu ne putem bucura de toate roadele victoriilor noastre, pentru că n-avem combustibil. Noi nu dispunem încă de aparatul necesar pentru a putea rezolva problema combustibilului, dar avem posibilitatea să-i facem față.

www.dacoromanica.ro

Întreaga Europă suferă acum de o acută lipsă de cărbuni. Dacă în cele mai bogate dintre țările învingătoare, dacă pînă și într-o țară ca America, care n-a cunoscut pe teritoriul ei nici campanii militare, nici invazii, se pune atît de acut problema combustibilului, este firesc ca aceasta să se răsfrîngă și asupra noastră. Chiar și în cele mai bune condiții, industria cărbunelui nu va putea fi refăcută decît în decurs de cîțiva ani.

Trebuie să ne salvăm cu ajutorul lemnelor. În acest scop trimitem mereu noi forțe de partid la această muncă. În ultima săptămînă, Consiliul Comisarilor Poporului și Consiliul Apărării au pus această problemă în centrul atenției lor și au adoptat o serie de măsuri menite să ducă, în acest domeniu, la o cotitură similară cu aceea pe care am obținut-o în comportarea armatelor noastre de pe Frontul de sud. Trebuie spus că este inadmisibilă orice slăbire a activității noastre în acest domeniu, că fiecare pas al nostru trebuie să fie un pas spre victorie în lupta împotriva lipsei de combustibil. Mijloace materiale avem. Cît timp nu vom fi pus pe picioare industria cărbunelui, vom putea folosi lemnele de foc pentru a asigura cu combustibil industria. Asupra acestei sarcini fundamentale, tovarăși, trebuie să concentrăm toate forțele partidului.

Cea de-a treia sarcină a noastră este stîrpirea păduchilor, a păduchilor care răspîndesc tifosul exantematic. Într-o țară cu o populație sleită de foame, bîntuită de boli, lipsită de pîine, de săpun, de combustibil, tifosul exantematic poate deveni o calamitate care să facă în genere imposibilă orice construcție socialistă.

Acesta este primul nostru pas pe calea luptei pentru cultură și el înseamnă totodată o luptă pentru existență.

Acestea sînt sarcinile fundamentale. Asupra lor aș dori să atrag îndeosebi atenția tovarășilor membri de partid. Acestor sarcini fundamentale le-am acordat pînă acum mult prea puțină atenție. Nouă zecimi din forțele ce ne rămîn de la munca în armată, care nu poate fi slăbită nici o clipă, trebuie folosite pentru îndeplinirea acestei sarcini primordiale. Noi ne dăm clar seama acum cît de acută este această problemă. Fiecare, pe măsura puterilor

www.dacoromanica.ro

sale, trebuie să contribuie la rezolvarea ei. E un obiectiv asupra căruia trebuie să ne concentrăm toate eforturile.

Cu aceasta închei partea politică a raportului. Cît privește partea internațională, tov. Cicerin vă va face asupra ei o expunere amănunțită și vă va citi propunerea pe care vrem s-o adresăm puterilor beligerante în numele congresului Sovietelor.

Voi vorbi foarte pe scurt despre sarcinile partidului. În cursul revoluției, partidul nostru s-a văzut pus în fața unei sarcini dintre cele mai serioase. Pe de o parte, este firesc ca unui partid de guvernămînt să i se alăture elemente dintre cele mai rele, chiar și numai pentru motivul că el este un partid de guvernămînt. Pe de altă parte, clasa muncitoare este istovită și, într-o țară ruinată, e, firește, slăbită. Or, numai partea înaintată a clasei muncitoare, numai avangarda ei este în stare să-și conducă țara. Pentru a putea îndeplini această sarcină în sensul construcției generale de stat, am folosit, ca unul din mijloace, subotnicele. Am lansat lozinca: în partidul nostru intră în primul rînd aceia care pleacă voluntar pe front; aceia însă care nu pot lupta trebuie să dovedească la locul lor de muncă, prin fapte, că înțeleg ce înseamnă un partid muncitoresc, că știu să aplice principiile comunismului. Or, comunismul, în sensul strict al cuvîntului, înseamnă muncă gratuită în folosul societății, muncă la care nu se ține seama de deosebirile individuale și care face să dispară orice urmă de prejudecăți sociale, face să dispară rutina, deprinderile, deosebirea între diferitele domenii de muncă, deosebirea în ceea ce privește cuantumul retribuirii muncii etc. Aceasta este una dintre cele mai sigure chezășii că noi atragem clasa muncitoare — și pe oamenii muncii în general — nu numai în domeniul militar, ci și în domeniul construcției pașnice. Dezvoltarea continuă a subotnicelor comuniste trebuie să devină o școală. Fiecare pas în această direcție trebuie să fie însoțit de atragerea în partid a elementelor muncitorești și a celor mai sigure elemente din alte clase. La aceasta vom ajunge prin reînregistrare. Nu ne temem să scoatem din partid pe aceia în care nu putem avea toată încrederea. Același țel va fi atins de noi și prin

www.dacoromanica.ro

faptul că acordăm încredere membrului de partid care vine la noi într-un moment greu. Membrii de partid care, așa cum se arată în raportul de față al Comitetului Central, au venit la noi cu miile și cu sutele de mii în momentul cînd Iudenici se afla la cîteva verste de Petrograd, iar Denikin la nord de Orel, cînd întreaga burghezie jubila, aceşti membri de partid merită încrederea noastră. Noi prețuim o asemenea creştere a rîndurilor partidului.

După ce am obținut o asemenea creştere a rîndurilor partidului, trebuie să închidem porțile, trebuie să fim deosebit de prudenți. Trebuie să spunem: acum, cînd partidul învinge, nu avem nevoie de noi membri de partid. Știm foarte bine că într-o societate capitalistă aflată în descompunere vor căuta să se strecoare în partid numeroase elemente dăunătoare. Trebuie să creăm un partid care să fie un partid al muncitorilor și în care să nu fie loc pentru elemente dubioase, dar trebuie să atragem la muncă și masele aflate în afara partidului. Cum să procedăm deci? Mijlocul, în această privință, îl constituie conferințele muncitorilor și țăranilor fără partid. Recent a apărut în „Pravda" un articol despre acest gen de conferințe. Acest articol, semnat de tov. Rostopcin, merită o atenție [132] deosebită. În ce mă privește, nu cunosc alt mijloc care să rezolve această sarcină de mare însemnătate istorică. Partidul nu-și poate deschide larg porțile, căci în epoca descompunerii capitalismului aceasta ar însemna în mod inevitabil absorbirea unor elemente dăunătoare. Partidul trebuie să rămînă restrîns în așa măsură încît să absoarbă din afara clasei muncitoare numai acele elemente, provenite din alte clase, pe care are posibilitatea să le încerce cu maximum de precauție.

Dar noi avem cîteva sute de mii de membri de partid într-o țară cu sute de milioane de locuitori. Cum poate guverna un asemenea partid? În primul rînd, el are și trebuie să aibă drept ajutor sindicatele, care cuprind milioane de oameni; al doilea ajutor sînt conferințele muncitorilor și țăranilor fără partid. La aceste conferințe trebuie să dăm dovadă de priceperea de a ne apropia de

www.dacoromanica.ro

mediul neproletar, trebuie să biruim prejudecăţile şi şovăielile mic-burgheze, — aceasta este una dintre sarcinile noastre de bază, fundamentale.

Eficienţa activităţii organizaţiilor noastre de partid trebuie apreciată nu numai după numărul membrilor de partid care activează într-un domeniu sau altul, nu numai după succesul cu care se efectuează reînregistrarea, ci şi după frecvenţa acestor conferinţe ale muncitorilor şi ţăranilor fără partid şi după felul cum sînt ele organizate, adică după priceperea organizaţiilor noastre de a se apropia de acea masă care nu poate intra acum în partid, dar pe care trebuie s-o atragem la muncă.

Dacă am reuşit să învingem Antanta, aceasta se datoreşte, poate, faptului că am cîştigat simpatii în rîndurile clasei muncitoare, în rîndurile acestei mase fără partid. Dacă pînă la urmă am reuşit să-l batem pe Kolceak, aceasta se datoreşte, poate, tocmai împrejurării că el a pierdut posibilitatea de a sorbi forţe noi din rezervorul maselor muncitoare. Noi însă avem un rezervor cum nu are nici un guvern din lume şi cum nu poate avea nici un alt guvern din lume în afară de guvernul clasei muncitoare, căci numai acesta din urmă poate sorbi fără teamă, pe deplin sigur de succes, noi forţe din rîndurile celor mai asuprite şi mai înapoiate mase muncitoare. Noi putem şi trebuie să luăm forţe din rîndurile muncitorilor şi ţăranilor fără partid, căci aceştia sînt prietenii noştri cei mai credincioşi. Pentru rezolvarea acestor sarcini — asigurarea cu cereale şi cu combustibil, precum şi combaterea tifosului exantematic — putem lua forţe tocmai din rîndurile acestor mase, care au avut cel mai mult de suferit de pe urma asupririi capitaliste şi moşiereşti. Sprijinul acestor mase ne este asigurat. Din mediul lor vom continua să recrutăm forţele de care avem nevoie, şi putem afirma cu toată certitudinea că pînă la urmă îi vom învinge pe toţi duşmanii noştri. Iar în domeniul construcţiei paşnice, pe care o vom desfăşura în toată amploarea ei după ce-l vom fi învins pe Denikin, vom săvîrşi şi mai multe minuni decît am făcut în aceşti doi ani în domeniul militar.

www.dacoromanica.ro

8

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL 2 DECEMBRIE

Aș fi renunțat la cuvîntul de încheiere dacă nu m-ar fi provocat tov. Sapronov, cu care mă văd silit acum să polemizez puțin. Este în afară de orice îndoială că trebuie să ne plecăm urechea la glasul activiștilor locali cu experiență organizatorică. Toate sfaturile lor sînt prețioase pentru noi. Dar vă întreb : e ceva rău în ceea ce scrie aici ? Nu cunoșteam acest punct. Sapronov mi l-a dat. Aici scrie : „Proiect de instrucțiuni pentru uzul comitetelor guberniale, județene și de plasă privind munca la sate“ [133]. Înseamnă că aceste instrucțiuni sînt destinate activiștilor locali, prin intermediul cărora se desfășoară întreaga muncă în verigile de jos. Cînd se trimit agitatori, comisari, agenți sau împuterniciți ai Comitetului Central, li se dau întotdeauna instrucțiuni. Aici, la punctul 9, se spune : „Se va urmări ca sovhozurile și comunele agricole să dea țăranilor din împrejurimi un ajutor real și nemijlocit“. Eu cred, totuși, că chiar și un agent al Comitetului Central știe să judece logic. Dacă aceste instrucțiuni au fost într-adevăr aprobate, atunci cum poate el să ceară să se dea căruță, cai etc. ? Avem destule instrucțiuni în această privință, unii spun chiar că avem prea multe. Iar un agent al C.C. poate să ceară ceva numai în limitele instrucțiunilor, și nici un președinte de comună agricolă nu poate îngădui să se dea o căruță, un cal sau o vacă. Dar aceasta este o problemă serioasă, deoarece din aceste motive se strică adeseori relațiile noastre cu țăranii, iar în Ucraina ele se pot strica a doua

www.dacoromanica.ro

oară dacă nu vom şti să asigurăm înfăptuirea efectivă a liniei noastre politice. Această înfăptuire nu prezintă mari dificultăţi, iar ţăranii vor fi bucuroşi chiar şi de un ajutor mai mic. Nu e de ajuns să primeşti instrucţiuni, trebuie să ştii să le şi aplici. Dacă tov. Sapronov se teme că unui sovhoz i se va lua o vacă, un cal sau o căruţă, atunci să ne împărtăşească el din bogata lui experienţă în acest domeniu şi să spună : mai bine să dăm ţăranilor unelte gratuite sau la preţ redus ; asta da, înţeleg. În orice caz însă, prin aceasta punctul 9 nu va fi desfiinţat, ci confirmat. Relaţiile comunelor agricole şi ale sovhozurilor cu ţărănimea din împrejurimi constituie una dintre cele mai spinoase probleme ale întregii noastre politici. Ea va fi şi mai spinoasă în Ucraina, iar mîine va deveni la fel de spinoasă în Siberia. Acum l-am cucerit pe teren ideologic pe ţăranul siberian, eliberîndu-l de Kolceak. Dar această cucerire nu va fi trainică dacă nu vom şti să organizăm lucrurile în aşa fel, încît acest ţăran să capete un ajutor real ; de aceea orice agent care activează la sate trebuie să primească instrucţiuni întocmite în acest spirit. Iar atunci cînd îşi prezintă raportul de activitate, orice agent trebuie întrebat : unde şi cu ce l-au ajutat pe ţăran sovhozurile ? În această privinţă, indicaţiile tov. Sapronov sînt greşite. Folosirea experienţei activiştilor locali este una dintre îndatoririle noastre elementare, fundamentale. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

(1

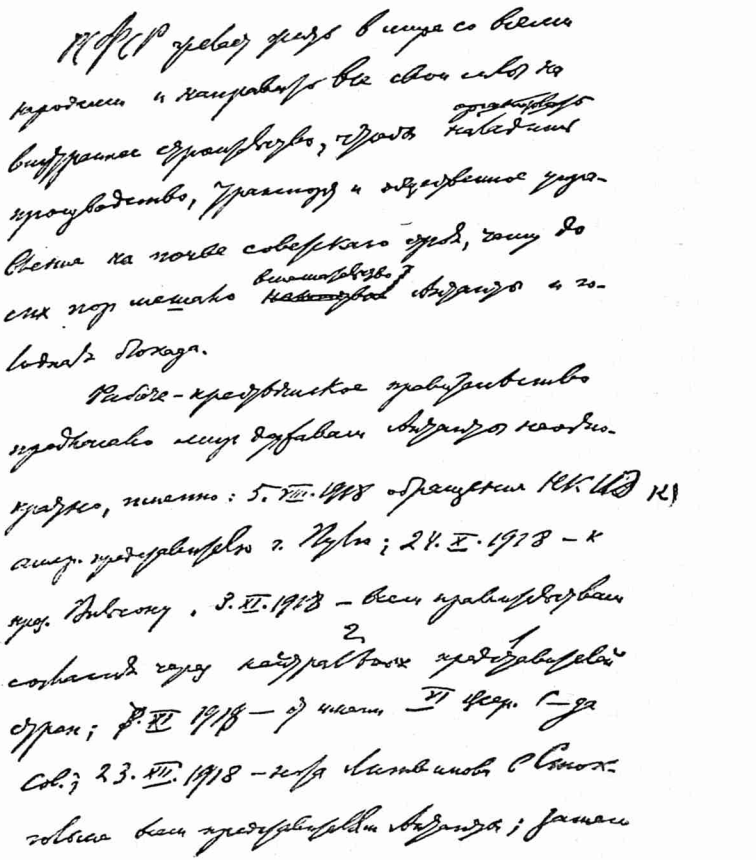

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de rezoluție cu privire la politica internațională". 2 decembrie 1919

Micșorat

www.dacoromanica.ro

4

PROIECT DE REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA POLITICA INTERNAȚIONALĂ [134]

Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă dorește să trăiască în pace cu toate popoarele și să-și concentreze toate eforturile asupra construcției interne, asupra organizării producției, transporturilor și a conducerii obștești pe baze sovietice, ceea ce nu a putut face pînă acum din cauza intervenției Antantei și a blocadei de înfometare.

Guvernul muncitoresc-țărănesc a oferit pace puterilor Antantei în repetate rînduri, și anume : la 5 august 1918 — în scrisoarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe către reprezentantul american, d-l Pool ; la 24 octombrie 1918 — într-o scrisoare adresată președintelui Wilson ; la 3 noiembrie 1918 — într-o propunere adresată tuturor guvernelor Antantei prin intermediul reprezentanților țărilor neutre ; la 7 noiembrie 1918 — în numele celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia [135] ; la 23 decembrie 1918 — în nota lui Litvinov, la Stockholm, către toți reprezentanții Antantei ; apoi scrisorile din 12 și din 17 ianuarie, nota de la 4 februarie 1919 către guvernele Antantei ; proiectul de tratat elaborat împreună cu Bullit la 12 martie 1919 ; declarația din 7 mai 1919, transmisă prin Nansen.

Aprobînd în întregime toate aceste repetate demersuri ale Consiliului Comisarilor Poporului și ale Comisariatului poporului pentru afacerile externe, Congresul al VII-lea al Sovietelor confirmă încă o dată năzuința sa constantă spre pace și propune din nou tuturor puterilor Antantei — Angliei, Franței, Statelor Unite ale Americii,

www.dacoromanica.ro

Italiei, Japoniei, tuturor împreună şi fiecăreia în parte — să înceapă imediat negocieri de pace şi însărcinează Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului şi Comisariatul poporului pentru afacerile externe să continue sistematic această politică de pace (sau : să continue sistematic această politică de pace, luînd toate măsurile necesare pentru a-i asigura succesul).

www.dacoromanica.ro

5

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA 3 DECEMBRIE

Tovarăși ! N-am multe de spus în cuvîntul meu de încheiere, deși, din păcate, obiecțiile vor fi îndreptate nu atît împotriva tov. Iakovlev, care a vorbit înaintea mea, cît împotriva tovarășilor Bubnov și Drobnis, care au vorbit după mine. O *singură* observație, totuși, va trebui să fac.

În legătură cu spusele tov. Rakovski trebuie să arăt că, atunci cînd dînsul afirmă că sovhozurile trebuie să constituie temelia construcției noastre comuniste, el face o afirmație greșită. În nici un caz nu putem pune astfel chestiunea. Trebuie să pornim de la principiul că numai o parte relativ mică din gospodăriile bine organizate merită a fi transformate în sovhozuri, — altfel nu vom realiza alianța cu mica țărănime, alianță de care avem absolută nevoie. Cînd unii tovarăși afirmă că eu recomand o alianță cu borotbiștii [136], trebuie să declar că la mijloc e o neînțelegere. Eu am comparat aici politica pe care trebuie s-o ducem față de borotbiști cu politica pe care am dus-o față de eserii de dreapta. Atunci, în prima săptămînă de după Octombrie, am fost acuzați, în special la congresele țărănești, că noi, după ce am luat puterea, nu vrem să folosim forțele țărănimii. La care eu răspundeam : noi am luat în întregime programul vostru tocmai pentru a folosi forțele țărănimii ; noi vrem să le folosim, dar nu vrem alianță cu eserii. De aceea tov. Manuilski este, ca și tovarășii Drobnis și Bubnov, victima unei stranii erori atunci cînd afirmă că eu aș recomanda un bloc cu borotbiștii. Părerea mea este, dimpotrivă, că rezoluția

www.dacoromanica.ro

trebuie să specifice că tindem spre un bloc cu ţărănimea din Ucraina şi că, pentru realizarea acestui bloc, polemica cu borotbiştii trebuie dusă altfel decît o ducem în momentul de faţă. În critica pe care au făcut-o rezoluţiei Comitetului nostru Central, toţi cei care au vorbit despre problema naţională — despre ea au vorbit şi tovarăşii Drobnis şi Bubnov, precum şi mulţi alţii — au dat dovadă de aceeaşi tendinţă de „neatîrnare" pe care o reproşam celor de la Kiev. Tov. Manuilski greşeşte profund dacă îşi închipuie că am făcut obiecţii împotriva „neatîrnării" în sens naţional, în sensul independenţei Ucrainei. Am făcut obiecţii împotriva „neatîrnării" în sensul unui refuz de a se ţine seama de părerile Moscovei, de părerile Comitetului Central care se află la Moscova. Acest cuvînt, care a fost folosit în glumă, a avut aici cu totul altă semnificaţie.

Acum problema se pune în felul următor : avem noi oare nevoie de un bloc cu ţărănimea ucraineană, avem noi nevoie de aceeaşi politică de care am avut nevoie la sfîrşitul anului 1917 şi în decursul multor luni din 1918 ? Eu afirm că avem nevoie, şi de aceea o mare parte din sovhozuri trebuie cedate spre împărţire efectivă. Trebuie să luptăm împotriva tendinţei de a crea gospodării mari, trebuie să luptăm împotriva prejudecăţilor mic-burgheze, trebuie să luptăm împotriva partizanatului. Borotbiştii vorbesc mult despre problema naţională, dar nu pomenesc de partizanat. Noi trebuie să cerem ca borotbiştii să dizolve Asociaţia corpului didactic, s-o facă fie şi în limba ucraineană şi cu sigiliul de stat ucrainean, dar în numele aceloraşi principii de politică comunistă proletară în numele cărora noi am dizolvat Asociaţia generală a corpului didactic din Rusia, pentru că nu promova principiile dictaturii proletariatului, ci apăra interesele şi promova politica micii burghezii.

www.dacoromanica.ro

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES AL COMUNELOR ŞI ARTELURILOR AGRICOLE [137] 4 DECEMBRIE 1919

Tovarăşi ! Cu deosebită plăcere aduc primului vostru congres al comunelor şi artelurilor agricole salutul guvernului. Din toată activitatea Puterii sovietice vă este cunoscut, desigur, cît de mare este însemnătatea pe care o acordăm noi comunelor şi artelurilor agricole şi, în genere, tuturor organizaţiilor menite să unească micile gospodării ţărăneşti individuale în gospodării obşteşti, cooperatiste, sau arteluri. Ştiţi de asemenea că Puterea sovietică a alocat de mult un fond de un miliard de ruble pentru sprijinirea iniţiativelor de acest fel [138]. În „Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului" [139] se subliniază în mod deosebit însemnătatea comunelor şi artelurilor agricole, ca şi a tuturor întreprinderilor pentru cultivarea în comun a pămîntului, iar Puterea sovietică depune toate eforturile pentru ca această hotărîre să nu rămînă numai pe hîrtie, ci să aducă într-adevăr foloasele în vederea cărora a fost adoptată.

Însemnătatea tuturor întreprinderilor de acest fel este deosebit de mare, deoarece, dacă gospodăria ţărănească veche, săracă şi neputincioasă, ar rămîne aşa cum a fost în trecut, nici vorbă n-ar putea fi de vreo construire temeinică a societăţii socialiste. Numai dacă vom reuşi să arătăm în fapt ţăranilor avantajele cultivării pămîntului în comun, în colectiv, în tovărăşie, în artel, numai dacă vom reuşi să-l ajutăm pe ţăran prin intermediul gospodăriei cooperatiste, în artel, numai atunci clasa muncitoare care deţine în mîinile ei puterea de stat va dovedi real-

www.dacoromanica.ro

mente țăranului dreptatea ei, va atrage realmente de partea ei, definitiv și irevocabil, masa de multe milioane ale țărănimii. De aceea n-ar putea fi apreciată îndeajuns importanța feluritelor întreprinderi pentru sprijinirea cultivării în tovărășie, în artel a pămîntului. Avem milioane de gospodării individuale împrăștiate, risipite pe întreg cuprinsul țării. Ar fi pur și simplu o inepție să se creadă că aceste gospodării ar putea fi transformate printr-o metodă rapidă, printr-un ordin, printr-o acțiune exercitată din afară. Ne dăm foarte bine seama că milioanele de mici gospodării țărănești pot fi înrîurite numai în mod treptat, cu multă precauție și numai prin exemple practice reușite, căci țăranii sînt oameni prea practici, prea strîns legați de vechea gospodărie agricolă pentru a consimți la vreo schimbare serioasă numai pe bază de sfaturi și indicații scoase din cărți. Așa ceva nu este posibil și, de altfel, ar fi și absurd. Numai atunci cînd vom fi dovedit în practică, prin exemple concrete, care să poată fi înțelese de țărani, că trecerea la cultivarea în tovărășie, în artel a pămîntului este necesară și posibilă, numai atunci vom fi în drept să spunem că într-o țară agrară atît de imensă cum este Rusia s-a făcut un pas serios pe calea agriculturii socialiste. Iată de ce această deosebit de mare însemnătate a comunelor, artelurilor și întovărășirilor, care vă impune tuturor mari îndatoriri de stat și socialiste, obligă în chip firesc Puterea sovietică și pe reprezentanții ei să trateze această problemă cu maximum de atenție și precauție.

În legea noastră cu privire la organizarea socialistă a teritoriului se spune că toate întreprinderile pentru cultivarea în tovărășie, în artel a pămîntului, sînt, fără doar și poate, datoare să nu se izoleze, să nu se îndepărteze de populația țărănească din împrejurimi, ci, dimpotrivă, să-i acorde ajutor. Această îndatorire este înscrisă în lege, este repetată în statutele model ale tuturor comunelor, artelurilor și întovărășirilor, și mereu reprodusă în instrucțiunile și deciziile Comisariatului poporului pentru agricultură și ale tuturor organelor Puterii sovietice. Dar totul este să se găsească o metodă într-adevăr practică pentru îndeplinirea efectivă a acestei îndatoriri. Nu am

www.dacoromanica.ro

încă certitudinea că am biruit această principală dificultate. Şi aş dori ca acest congres, la care dv., ca lucrători-practicieni ai gospodăriilor obşteşti veniţi din toate colţurile Rusiei, aveţi posibilitatea să vă împărtăşiţi reciproc experienţa dobîndită, să pună capăt tuturor îndoielilor şi să demonstreze că noi facem faţă, că am început să facem faţă sarcinii practice a consolidării artelurilor, întovărăşirilor, comunelor agricole şi a oricăror altor întreprinderi agricole colective, obşteşti. Dar pentru a demonstra acest lucru se cer, într-adevăr, rezultate *practice*.

Cînd citim statutele comunelor agricole sau cărţile consacrate acestei probleme, avem impresia că în ele se acordă prea mult loc propagandei, fundamentării teoretice a necesităţii creării acestor comune. Propaganda e, desigur, ceva necesar, căci fără a desfăşura o propagandă amplă, fără a explica avantajele cultivării în comun a pămîntului, fără a repeta de mii şi mii de ori această idee nu putem fi siguri că ea va trezi interesul maselor largi ale ţărănimii şi că acestea vor începe să încerce în practică metodele pentru realizarea ei. Propaganda e, desigur, necesară şi n-avem de ce să ne temem de repetări, căci ceea ce nouă ni se pare a fi o repetare, pentru multe sute şi mii de ţărani va fi, fără îndoială, nu o repetare, ci un adevăr pe care ei îl descoperă pentru prima oară. Şi dacă se creează impresia că acordăm prea multă atenţie propagandei, este cazul să spunem că ar trebui, dimpotrivă, să ne însutim eforturile în acest domeniu. Dar cînd spun că acordăm prea mult loc propagandei, o spun în sensul că, dacă venim la ţăran cu explicaţii generale asupra utilităţii organizării comunelor agricole, fără să ştim să-i arătăm totodată în fapt folosul practic pe care-l aduc gospodăriile cooperatiste, artelurile, el nu va da crezare propagandei noastre.

Legea spune că comunele, artelurile, întovărăşirile trebuie să dea ajutor populaţiei ţărăneşti din împrejurimi. Pe de altă parte, statul, puterea muncitorească acordă un fond de un miliard de ruble pentru ajutorarea comunelor şi artelurilor agricole. Şi mă tem că, dacă una sau alta dintre comunele agricole va acorda ţăranilor ajutor din acest fond, asta va stîrni doar ironii din partea ţăranilor.

www.dacoromanica.ro

Şi pe drept cuvînt. Orice ţăran va spune : „Se înţelege că dacă vi se dă un fond de un miliard nu vă e greu să ne aruncaţi şi nouă cîte ceva". Mă tem că ţăranul va rîde de un asemenea ajutor, pentru că în această problemă el este foarte atent şi foarte neîncrezător. Secole de-a rîndul ţăranul s-a obişnuit să vadă din partea puterii de stat numai asuprire şi de aceea s-a deprins să fie neîncrezător faţă de tot ce vine de la stat. Şi dacă comunele agricole vor acorda ajutor ţăranilor numai pentru a îndeplini litera legii, un asemenea ajutor nu numai că va fi inutil, dar ar putea chiar să aducă numai rău. Căci denumirea de comună agricolă este ceva mare, care se leagă de noţiunea de comunism. Este bine cînd comunele dovedesc în practică că depun într-adevăr o muncă serioasă pentru îmbunătăţirea gospodăriei ţărăneşti ; aceasta contribuie, fără îndoială, la creşterea prestigiului comuniştilor şi a partidului comunist. Dar în majoritatea cazurilor comunele şi-au atras din partea ţărănimii doar aprecieri negative, iar cuvîntul „comună" a devenit uneori chiar o lozincă de luptă împotriva comunismului. Aceasta nu s-a întîmplat numai în cazul cînd s-au făcut încercări absurde de a-i sili pe ţărani să intre în comune împotriva voinţei lor. Absurditatea acestui procedeu a fost atît de evidentă pentru toţi, încît Puterea sovietică a luat de multă vreme măsuri împotriva lui. Şi sper că, chiar dacă astăzi se mai întîlnesc cazuri izolate de folosire a unei asemenea constrîngeri, ele nu sînt prea numeroase, iar dv. veţi folosi prilejul pe care vi-l oferă congresul de faţă pentru a stîrpi în Republica sovietică ultimele rămăşiţe ale acestei scandaloase practici, astfel încît populaţia ţărănească din împrejurimile comunelor agricole să nu mai poată invoca nici un caz concret în sprijinul vechii păreri cum că intrarea în comună s-ar datora constrîngerii.

Dar chiar dacă ne vom dezbăra de această veche deficienţă şi vom stîrpi din rădăcini această practică scandaloasă, asta nu va fi totuşi decît o foarte mică parte din ceea ce avem de făcut. Căci necesitatea de a se acorda comunelor ajutor din partea statului rămîne în picioare, şi noi n-am fi comunişti şi partizani ai introducerii gospodăririi socialiste dacă n-am acorda ajutor de stat în-

www.dacoromanica.ro

treprinderilor agricole colective de orice fel. Noi trebuie să procedăm astfel atît din motivul că aceasta corespunde tuturor celorlalte sarcini ale noastre, cît şi din cauză că, după cum ştim foarte bine, aceste întovărăşiri, arteluri şi organizaţii colective sînt inovaţii care nu vor prinde rădăcini dacă nu vor fi sprijinite de clasa muncitoare aflată la putere. Şi pentru ca ele să prindă rădăcini, este necesar ca — tocmai din motivul că statul le sprijină băneşte şi prin tot felul de alte mijloace — să se facă în aşa fel încît ţărănimea să nu le poată întîmpina cu ironii. Trebuie să ne ferim întotdeauna de a oferi ţăranului prilejul de a spune despre membrii comunelor, artelurilor şi întovărăşirilor că sînt întreţinuţi de stat şi că se deosebesc de ţărani numai prin faptul că li se acordă avantaje. Orice nătărău va trăi ceva mai bine decît un ţăran de rînd dacă i se dă pămînt şi un ajutor pentru construcţii din fondul de un miliard de ruble. Ce e comunist în aceasta şi în ce constă aici îmbunătăţirea — va spune ţăranul —, pentru ce trebuie să-i stimăm ? Fireşte, dacă alegi cîteva zeci sau sute de oameni şi le pui la dispoziţie miliarde, poţi fi sigur că vor munci.

Tocmai o astfel de atitudine din partea ţăranilor inspiră cele mai mari temeri şi asupra acestei chestiuni aş dori să atrag atenţia tovarăşilor veniţi la congresul de faţă. Ea trebuie rezolvată în practică în aşa fel, încît să putem spune nu numai că am evitat această primejdie, ci şi că am găsit mijloacele pentru a-l convinge pe ţăran să nu gîndească astfel, ci, dimpotrivă, să vadă în fiecare comună agricolă, în fiecare artel o întreprindere care se bucură de solicitudinea puterii de stat şi să găsească în ea noi metode de cultivare a pămîntului, care să-şi dovedească — nu în cărţi sau în discursuri (asta e ceva foarte ieftin), ci în viaţa practică — superioritatea faţă de cele vechi. Iată în ce constă greutatea rezolvării acestei probleme şi iată de ce, avînd în faţă numai cifre seci, ne e şi nouă foarte greu să spunem dacă am reuşit să dovedim în fapt că fiecare comună agricolă şi fiecare artel agricol sînt într-adevăr superioare tuturor întreprinderilor de tip vechi, că aici puterea muncitorească îl ajută pe ţăran.

www.dacoromanica.ro

Cred că pentru a rezolva efectiv această chestiune ar fi foarte de dorit ca dv., care cunoaşteţi din practică o serie întreagă de comune, arteluri şi întovărăşiri agricole din împrejurimi, să elaboraţi metode eficiente de control asupra felului cum se aplică legea care prevede că populaţia din împrejurimi trebuie să primească ajutor din partea comunelor agricole ; cum se realizează în practică trecerea la agricultura socialistă şi prin ce se exprimă ea în mod concret în fiecare comună şi întovărăşire agricolă, în fiecare artel agricol ; cum anume se face această trecere, cîte întovărăşiri şi comune agricole o realizează efectiv şi cîte abia se pregătesc s-o facă ; cîte cazuri de acordare de ajutor din partea comunelor agricole s-au înregistrat şi ce caracter a avut acest ajutor — filantropic sau socialist.

Dacă din ajutorul primit de la stat comunele şi arte-lurile agricole cedează o parte ţăranilor, asta va face pe fiecare dintre ei să creadă doar că aici s-au găsit nişte oameni de treabă care îi dau o mînă de ajutor, dar nu-l va convinge cîtuşi de puţin că s-a trecut la rînduieli socialiste. Ţăranii însă s-au deprins dintotdeauna să nu aibă încredere în asemenea „oameni de treabă". Noi trebuie să dăm dovadă de priceperea de a verifica în ce anume şi-au găsit expresia concretă aceste rînduieli noi, cum anume li se demonstrează ţăranilor că lucrarea pămîntului în întovărăşire, în artel, este mai avantajoasă decît lucrarea lui în gospodăria ţărănească individuală, şi că e mai avantajoasă *nu* datorită ajutorului primit de la stat ; trebuie să ştim să le demonstrăm ţăranilor că înfăptuirea practică a acestor noi rînduieli este posibilă şi *fără* ajutor acordat de stat.

Din păcate, nu voi putea să asist pînă la sfîrşitul lucrărilor congresului dv. şi de aceea nu voi avea posibilitatea să particip la elaborarea acestor metode de verificare. Dar sînt convins că împreună cu tovarăşii din fruntea Comisariatului poporului pentru agricultură veţi găsi metodele cele mai potrivite. Am citit cu plăcere articolul tov. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, în care se subliniază că comunele şi întovărăşirile agricole nu trebuie să se rupă de populaţia ţărănească

www.dacoromanica.ro

înconjurătoare, ci să tindă să-i îmbunătăţească gospodăriile [140]. Comuna agricolă trebuie să fie în aşa fel organizată, încît să devină model de gospodărire, iar ţăranii din vecinătate să se simtă ei înşişi atraşi spre ea ; trebuie să ştim să le arătăm, pe bază de exemple practice, cum trebuie să fie ajutaţi oamenii care îşi duc gospodăria în condiţiile atît de grele ale lipsei de mărfuri şi ale ruinei generale. Pentru a stabili ce metode practice trebuie folosite în acest scop, este necesar să fie elaborate instrucţiuni foarte amănunţite, care să enumere toate formele de ajutorare a populaţiei ţărăneşti înconjurătoare, să întrebe fiecare comună agricolă ce a făcut pentru a veni în sprijinul ţăranilor, să indice prin ce mijloace se poate obţine ca fiecare din cele 2 000 de comune agricole şi aproximativ 4 000 de arteluri existente să constituie o celulă capabilă să întărească efectiv în rîndurile ţărănimii convingerea că lucrarea în comun a pămîntului, ca trecere la socialism, este ceva util, şi nu o idee fantezistă, o simplă scornire.

Am mai spus că legea cere comunelor să dea ajutor populaţiei ţărăneşti din împrejurimi. Noi nu am putut da acestui text de lege o altă formulare, nu am putut da în cuprinsul lui vreo indicaţie practică. A trebuit să ne limităm la stabilirea principiilor generale, urmînd ca tovarăşii conştienţi care activează pe teren să aplice conştiincios această lege şi să ştie să găsească mii de mijloace pentru a o aplica practic în condiţiile economice concrete ale fiecărei regiuni. Se înţelege însă că orice lege poate fi eludată, chiar şi sub pretextul de a o aplica. Iar legea cu privire la ajutorarea ţăranilor, dacă nu este aplicată conştiincios, se poate transforma într-o simplă jucărie şi să ducă la rezultate diametral opuse. În dezvoltarea lor, comunele agricole trebuie să tindă ca, în contact cu ele şi datorită ajutorului lor economic, condiţiile gospodăriei ţărăneşti să înceapă să se schimbe, iar fiecare comună, artel sau întovărăşire agricolă să ştie să creeze o bază pentru îmbunătăţirea acestor condiţii şi să realizeze efectiv această îmbunătăţire, dovedind în fapt ţăranilor că această schimbare le aduce numai foloase.

www.dacoromanica.ro

S-ar putea să vă gîndiţi, firește, că ni se va obiecta: pentru a îmbunătăţi gospodăria e nevoie de alte condiţii decît cele ale actualei ruini economice, pricinuită de cei patru ani de război imperialist şi de cei doi ani de război civil care ne-a fost impus de imperialişti. În condiţiile noastre însă nici nu ne putem gîndi la o largă răspîndire a îmbunătăţirilor în agricultură; să zicem bogdaproste dacă reuşim să ne menţinem de bine, de rău şi să nu murim de foame.

Firește că se pot exprima asemenea îndoieli. Dar dacă ar trebui să răspund la astfel de obiecţii, iată ce aş spune eu. Să admitem că, într-adevăr, din cauza dezorganizării economiei, din cauza ruinei şi a lipsei de mărfuri, din cauza slăbiciunii transporturilor şi a distrugerilor de vite şi de unelte, nu poate fi realizată pe scară largă o îmbunătăţire a gospodăriei ţărăneşti. E totuşi în afară de orice îndoială că într-o serie de cazuri se poate obţine o îmbunătăţire restrînsă a acestei gospodării. Dar să admitem că nici acest lucru nu este posibil. Înseamnă oare aceasta că comunele nu pot aduce schimbări în viaţa ţăranilor din împrejurimi şi nu pot demonstra ţăranilor că întreprinderile agricole colective nu sînt o plantă de seră, artificial crescută, ci un nou ajutor acordat de puterea muncitorească ţărănimii muncitoare, un sprijin în lupta acesteia împotriva chiaburimii? Sînt convins că, chiar dacă am pune în acest mod chestiunea, chiar dacă am admite imposibilitatea realizării unor îmbunătăţiri în condiţiile ruinei actuale, chiar şi în acest caz, avînd în comune şi în arteluri comuniști conştiincioşi, se pot realiza multe, foarte multe lucruri.

Pentru a nu mă limita la simple afirmaţii, vă voi vorbi despre subotnice, — aşa a fost denumită la noi, la oraşe, munca pe care muncitorii de acolo o prestează, fără plată, peste ceea ce se cere de la fiecare muncitor, muncă de cîteva ore consacrată unei nevoi obşteşti oarecare. Subotnicele au fost introduse pentru prima oară la Moscova, de către muncitorii de la calea ferată Moscova—Kazan. La o chemare în care Puterea sovietică arăta că ostaşii de pe front dau dovadă de un eroism fără seamăn şi, cu toate suferinţele pe care le îndură, repurtează vic-

www.dacoromanica.ro

torii fără precedent, că aceste victorii vor putea fi duse pînă la capăt numai dacă acest eroism, acest spirit de sacrificiu se va afirma nu numai pe front, ci şi în spatele frontului, — muncitorii din Moscova au răspuns prin organizarea subotnicelor. Este neîndoielnic că muncitorii din Moscova au de îndurat mult mai multe calamităţi şi lipsuri decît ţăranii ; şi dacă veţi cunoaşte mai îndeaproape condiţiile lor de trai şi vă veţi gîndi la faptul că în aceste condiţii neînchipuit de grele ei au putut porni la organizarea de subotnice, veţi fi de acord că nici un fel de greutăţi nu pot fi invocate ca scuză pentru a nu face ceea ce se poate face în orice condiţii, întrebuinţînd metoda pe care au folosit-o muncitorii din Moscova. Nimic n-a contribuit atît de mult la creşterea prestigiului partidului comunist la oraşe, la creşterea stimei muncitorilor fără partid faţă de comunişti, cum au contribuit aceste subotnice atunci cînd au încetat să fie un fenomen izolat şi cînd muncitorii fără partid au văzut în fapt că membrii partidului comunist, aflat la putere, au îndatoriri de îndeplinit, că partidul comunist primeşte în rîndurile sale noi membri nu pentru a le oferi posibilitatea de a se bucura de avantajele inerente situaţiei de partid de guvernămînt, ci pentru a le cere să dea exemplu de muncă cu adevărat comunistă, adică de muncă prestată fără plată. Comunismul este treapta superioară a dezvoltării socialismului, cînd oamenii muncesc din conştiinţa necesităţii de a munci pentru folosul obştesc. Ştim că nu putem introduce imediat rînduielile socialiste ; bine ar fi ca copiii noştri sau, poate, chiar nepoţii noştri să le vadă statornicite la noi. Dar noi afirmăm că membrii partidului comunist, ai partidului care se află la putere, iau asupra lor cele mai mari greutăţi în lupta împotriva capitalismului, trimiţînd pe front pe cei mai buni dintre ei şi cerînd celor ce nu pot fi folosiţi în acest scop să participe la muncă în cadrul subotnicelor.

Subotnicele s-au încetăţenit în fiecare oraş industrial mai mare ; partidul cere acum fiecărui membru al său să participe la ele, sancţionînd chiar cu excluderea din

www.dacoromanica.ro

partid pe cei care se sustrag de la această îndatorire. Introducînd subotnicele în comune, arteluri şi întovărăşiri agricole, veţi putea şi va trebui să obţineţi, chiar şi în condiţiile cele mai grele, ca ţăranul să vadă în fiecare comună, artel şi întovărăşire o asociaţie care se deosebeşte nu prin aceea că primeşte ajutor de la stat, ci prin faptul că grupează pe cei mai buni reprezentanţi ai clasei muncitoare, care nu se mărginesc să propage socialismul pentru alţii, ci ştiu să-l înfăptuiască ei înşişi, ştiu să arate că, chiar în condiţiile cele mai grele, se pricep să-şi ducă gospodăria în chip comunist şi să ajute cu ce pot populaţia ţărănească din împrejurimi. Aici nu încap nici un fel de tertipuri, nu pot fi invocate lipsa de mărfuri, lipsa de sămînţă sau epizootiile. Aici căpătăm o posibilitate de verificare care în orice caz ne va permite să stabilim cu precizie în ce măsură ştim să îndeplinim în practică greaua sarcină pe care ne-am asumat-o.

Sînt convins că această adunare generală a reprezentanţilor comunelor, întovărăşirilor şi artelurilor agricole va examina această chestiune şi va ajunge la concluzia că folosirea acestei metode va constitui într-adevăr un serios instrument de consolidare a comunelor şi întovărăşirilor agricole şi va duce în practică la astfel de rezultate, încît nicăieri în Rusia să nu poată exista vreun caz de atitudine ostilă din partea ţăranilor faţă de comune, arteluri şi întovărăşiri. Şi nu numai atît ; e necesar ca ţărănimea să le privească cu simpatie. În ceea ce ne priveşte pe noi, reprezentanţii Puterii sovietice, vom face totul pentru atingerea acestui scop şi pentru ca ajutorul statului nostru, din fondul de un miliard sau din alte surse, să fie acordat numai în cazurile cînd într-adevăr se va realiza în practică o apropiere între artelurile şi comunele de muncă şi viaţa ţărănimii din împrejurimi. Considerăm că, fără aceste condiţii, orice ajutor acordat artelurilor sau întovărăşirilor este nu numai inutil, dar, fără doar şi poate, dăunător. Ajutorul acordat de comune ţăranilor din împrejurimi nu poate fi considerat drept ajutor dat numai pentru că există un prisos, ci trebuie să aibă un caracter socialist, adică să dea ţăranilor posibilitatea de a trece de la gospodăria individuală,

www.dacoromanica.ro

izolată, la gospodăria cooperatistă. Aceasta însă se poate obţine numai prin metoda organizării subotnicelor, despre care am vorbit aici.

Dacă vă veţi însuşi această experienţă a muncitorilor de la oraşe, care au început mişcarea în favoarea subotnicelor în condiţii de trai incomparabil mai grele decît ale ţăranilor, sînt convins că, cu sprijinul vostru general, unanim, vom face ca fiecare din cele cîteva mii de comune şi arteluri agricole existente în prezent să devină o adevărată pepinieră de idei şi vederi comuniste în rîndurile ţăranilor, un exemplu concret care le va dovedi că fiecare comună şi fiecare artel este o mlădiţă care, deşi încă mică şi slabă, nu este artificială, nu este o plantă de seră, ci o mlădiţă reală a noii orînduiri socialiste. Numai atunci vom repurta o victorie trainică asupra vechii ignoranţe, asupra ruinei şi sărăciei, numai atunci nu va trebui să ne temem de nici o greutate întîmpinată în calea pe care o urmăm.

O dare de seamă pentru presă a fost publicată la 5 decembrie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 273

Publicat în întregime la 5 şi 6 decembrie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 273 şi 274

Se tipăreşte după textul apărut în „Pravda"

www.dacoromanica.ro

CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA APARATULUI DE APROVIZIONARE

PROIECT DE REZOLUȚIE

Se va proceda la alegerea unei comisii pentru examinarea acestei probleme.

Se va considera că sarcina principală și urgentă o constituie, în primul rînd, împrospătarea și reorganizarea aparatului organelor de aprovizionare, iar în al doilea rînd, introducerea spiritului de inițiativă în însăși munca acestor organe.

Ca mijloace practice pentru îndeplinirea acestor sarcini se recomandă :

atragerea cooperației muncitorești la o participare cît mai largă ;

același lucru, deși pe scară mai puțin largă, în ceea ce privește cooperația burgheză ;

transformarea mai rapidă a inspecției muncitorești din domeniul aprovizionării într-o organizație pentru atragerea muncitorilor în toate domeniile muncii de aprovizionare ;

se va introduce un sistem de premiere pentru diferite grupuri de funcționari și muncitori, precum și pentru oricare alte persoane din rîndurile populației care s-au distins în mod deosebit, permițîndu-li-se să participe la muncă și stimulîndu-le în această activitate.

Comisia nu trebuie să se limiteze la aceste sarcini, ci să le considere ca o definire aproximativă a orientării generale a lucrărilor ei.

www.dacoromanica.ro

În această comisie trebuie să fie alese persoane care nu participă la munca de aprovizionare.

Propun să fie aleşi :

Kamenev
V. D. Bonci-Bruevici
Şmidt

Va fi invitat neapărat, fără a fi introdus în comisie	*Orlov*, autorul cărţii „Activitatea organelor de aprovizionare ale Puterii sovietice“.

Iakovlev
Sosnovski.

Scris la 6 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA [141]

5—9 DECEMBRIE 1919

O scurtă dare de seamă a apărut la 6 decembrie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 274

Publicat, cu unele prescurtări, la 7, 9 şi 10 decembrie 1919 în ziarul „Pravda" nr. 275, 276 şi 277 şi în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 275 şi 277

Publicat în întregime în 1920, în cartea : „Al VII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor. Dare de seamă stenografică"

Se tipăreşte după stenogramă, confruntată cu textele apărute în ziare şi cu textul apărut în carte

www.dacoromanica.ro

1

RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 5 DECEMBRIE

(Aplauze, delegaţii la congres se ridică în picioare şi îl aclamă pe Lenin.) Tovarăşi! În conformitate cu hotărîrea prezidiului, raportul politic pe care urmează să-l prezint în faţa dv. va conţine atît raportul C.E.C. din Rusia cît şi raportul Consiliului Comisarilor Poporului. Sper că nu vă aşteptaţi să înşir aici o listă a legilor şi a măsurilor administrative adoptate în anul la care se referă raportul. Nu mă îndoiesc că le cunoaşteţi din ziare. În afară de aceasta, aproape toate comisariatele noastre au scos mici broşuri, care se dau tuturor delegaţilor la congres şi în care se arată principalele realizări obţinute de fiecare comisariat în această perioadă. Aş vrea să reţin atenţia dv. asupra unora dintre concluziile generale, care, după părerea mea, pot fi trase din experienţa pe care am trăit-o în aceşti ani şi pot servi ca îndreptar şi ca material folositor pentru munca pe care toţi tovarăşii delegaţi o vor desfăşura de acum încolo pe teren.

Cînd vorbim despre rezultatele politice ale activităţii noastre şi despre învăţămintele politice care decurg din ea, e de la sine înţeles că pe primul loc figurează situaţia internaţională a Republicii sovietice. Noi am spus întotdeauna, atît înainte de Octombrie cît şi în timpul Revoluţiei din Octombrie, că ne considerăm şi ne putem considera doar ca unul dintre detaşamentele armatei internaţionale a proletariatului, şi anume un detaşament care a ieşit în frunte nu pentru că ar fi mai evoluat şi mai bine

www.dacoromanica.ro

pregătit, ci datorită condiţiilor excepţionale în care s-a aflat Rusia, şi că de aceea victoria revoluţiei socialiste va putea fi socotită definitivă numai atunci cînd proletariatul va învinge cel puţin în cîteva ţări avansate. Şi tocmai sub acest raport a trebuit să trecem prin greutăţi deosebit de mari.

Mizînd — dacă ne putem exprima astfel — pe revoluţia internaţională, noi am pornit de la considerente care s-au confirmat în toate privinţele, dacă privim lucrurile în ansamblu. Dar din punctul de vedere al ritmului de dezvoltare, noi am trecut printr-o perioadă deosebit de grea, simţind pe propria noastră piele că dezvoltarea revoluţiei în ţările mai avansate s-a dovedit a fi mult mai lentă, mult mai dificilă, mult mai complexă. Acest lucru nu trebuie să ne mire, deoarece, în comparaţie cu ţările avansate, unei ţări ca Rusia i-a fost, firește, mult mai uşor să înceapă revoluţia socialistă. În orice caz însă, această dezvoltare mai lentă, mai complexă, mai în zigzag a revoluţiei socialiste în Europa occidentală ne-a pricinuit greutăţi de nedescris. Şi în primul rînd te întrebi cum de a fost posibilă aşa o minune, ca într-o ţară înapoiată, ruinată şi istovită de pe urma războiului Puterea sovietică să se menţină timp de doi ani, în pofida luptei înverşunate duse mai întîi de imperialismul german, care pe atunci era considerat atotputernic, iar apoi de imperialismul Antantei, care acum un an, după ce a doborît la pămînt Germania, nu avea rival în lume şi domina toate ţările globului, fără nici o excepţie ? Dacă luăm pur şi simplu raportul de forţe militare, este într-adevăr o minune, căci Antanta a fost şi rămîne incomparabil mai puternică decît noi. Şi cu toate acestea, anul la care se referă raportul se deosebeşte mai ales prin faptul că noi am repurtat o victorie fără seamăn, o victorie atît de mare, încît se poate spune fără exagerare că *ce a fost mai greu a rămas în urmă.* Oricît de mari ar fi pericolele şi greutăţile care ne mai aşteaptă, se pare însă că principalele greutăţi au rămas în urmă. Trebuie să elucidăm cauzele acestui fenomen şi — esenţialul — să definim just politica noastră de viitor, căci e aproape sigur că viitorul ne va aduce — şi nu o singură dată —

www.dacoromanica.ro

noi încercări de intervenţie din partea Antantei şi nu este exclusă o reconstituire a alianţei banditeşti dintre capitaliştii internaţionali şi cei ruşi pentru restaurarea puterii moşierilor şi a capitaliştilor, pentru răsturnarea Puterii sovietice în Rusia, într-un cuvînt, pentru atingerea aceluiaşi ţel, adică stingerea acelui focar al revoluţiei socialiste mondiale pe care îl constituie Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă.

Privind din acest punct de vedere istoria intervenţiei Antantei şi învăţămintele politice pe care le-am tras din ea, voi spune că această istorie se împarte în trei etape principale şi că fiecare din ele ne-a adus, una după alta, mari şi trainice victorii.

Prima etapă, fireşte mai accesibilă şi mai uşoară pentru guvernele Antantei, a fost încercarea lor de a sugruma Rusia Sovietică cu ajutorul propriilor lor trupe. Desigur că, după victoria lor asupra Germaniei, ele dispuneau de armate de milioane, care nu cereau încă făţiş pace şi care se mai aflau încă sub efectul propagandei antigermane, care în toate ţările apusene agitase în faţa lor sperietoarea imperialismului german. Într-un asemenea moment, Antantei îi era foarte uşor din punct de vedere militar, din punctul de vedere al politicii externe, să ia a zecea parte din armatele sale şi să le trimită în Rusia. Şi vă rog să reţineţi că era stăpînă deplină pe mare şi dispunea nestingherit de flotă. Transportarea trupelor şi aprovizionarea au fost întotdeauna în întregime în mîinile ei. Dacă pe vremea aceea Antanta — urîndu-ne aşa cum numai burghezia poate urî revoluţia socialistă — ar fi putut arunca împotriva noastră, cu cît de mici şanse de reuşită, fie şi numai a zecea parte din armatele ei, nu încape nici cea mai mică îndoială că soarta Rusiei Sovietice ar fi fost pecetluită şi că ea ar fi avut destinul Ungariei.

De ce n-a reuşit Antanta să facă acest lucru? Ea a debarcat trupe la Murmansk. Ofensiva împotriva Siberiei a fost întreprinsă cu ajutorul trupelor Antantei, iar trupele japoneze ocupă şi astăzi o parte îndepărtată din Siberia răsăriteană, în toată Siberia apuseană au fost detaşamente militare — nu prea numeroase, ce-i drept —

www.dacoromanica.ro

ale tuturor statelor Antantei. Trupe franceze au fost debarcate în sudul Rusiei. Aceasta este prima etapă a intervenţiei internaţionale în treburile noastre, prima încercare, ca să spunem aşa, de a sugruma Puterea sovietică cu ajutorul unor trupe pe care Antanta le-a luat din ţările ei proprii, adică cu ajutorul muncitorilor şi ţăranilor din ţările mai avansate ; aceste trupe erau excelent înzestrate, şi în genere, sub raportul condiţiilor tehnice şi materiale ale campaniei, nu era nici una pe care Antanta să nu fi fost în stare s-o satisfacă. În calea ei nu stătea nici un obstacol. Cum se explică deci că această încercare a eşuat ? Ea s-a soldat cu aceea că Antanta a fost nevoită să-şi retragă trupele din Rusia, deoarece s-au dovedit a fi incapabile să lupte împotriva Rusiei Sovietice revoluţionare. Acesta, tovarăşi, a fost întotdeauna argumentul nostru principal şi fundamental. Chiar de la începutul revoluţiei am declarat că sîntem un partid al proletariatului internaţional şi că, oricît de mari ar fi greutăţile revoluţiei, va veni un timp cînd, în momentul decisiv, îşi va spune cuvîntul solidaritatea muncitorilor asupriţi de imperialismul internaţional. Pentru aceasta am fost acuzaţi de utopism. Dar experienţa ne-a arătat că, chiar dacă nu întotdeauna şi nu pe orice acţiune a proletariatului se poate conta cu certitudine, în schimb se poate afirma că în aceşti doi ani de istorie universală s-a dovedit că am avut de o mie de ori dreptate. Încercarea englezilor şi a francezilor de a sugruma cu trupele lor Rusia Sovietică, încercare care le promitea, fără îndoială, un succes foarte uşor într-un timp foarte scurt, s-a soldat cu un eşec ; trupele engleze au plecat din Arhanghelsk ; trupele franceze, debarcate în sud, au fost toate retrase şi readuse în Franţa. Cu toată blocada, cu toată încercuirea în care ne aflăm, ne parvin totuşi ştiri din Europa occidentală, primim numere, fie şi răzleţe, din ziarele engleze şi franceze, din care aflăm că scrisorile pe care soldaţii englezi le-au trimis din regiunea Arhanghelsk au ajuns totuşi în Anglia şi au fost publicate acolo. Ştim că numele tovarăşei franceze Jeanne Labourbe, care s-a dus la Odesa să activeze în spirit comunist printre muncitorii şi soldaţii francezi şi a fost

www.dacoromanica.ro

împuşcată acolo, ştim că acest nume a devenit cunoscut întregului proletariat francez şi a devenit un stindard de luptă, a devenit un nume în jurul căruia s-au unit toţi muncitorii francezi — indiferent de apartenenţa lor la diferitele curente fracţioniste din mişcarea sindicală, care păreau să-i despartă în tabere atît de greu de împăcat —, s-au unit cu toţii în lupta împotriva imperialismului internaţional. Ceea ce a scris cîndva tov. Radek — pe care, din fericire, după cum se comunică astăzi, autorităţile germane l-au pus în libertate, aşa încît s-ar putea să-l vedem în curînd în mijlocul nostru —, ceea ce a scris el, şi anume că pămîntul Rusiei, încins de vîlvătaia revoluţiei, va fi prea fierbinte pentru trupele Antantei, ceea ce părea a fi o simplă figură de stil sub pana unui publicist, s-a dovedit a fi un fapt care s-a realizat întocmai. Într-adevăr, cu toată înapoierea noastră, cu toată greutatea luptei noastre, pe pămîntul nostru trupele Angliei şi Franţei s-au dovedit a nu fi în stare să lupte împotriva noastră. Rezultatul a fost în favoarea noastră. Prima încercare de a arunca împotriva noastră mari forţe militare — căci fără ele nu se poate învinge — s-a soldat cu aceea că, datorită justului lor instinct de clasă, soldaţii francezi şi englezi au adus din Rusia acelaşi bacil al bolşevismului pe care au căutat să-l combată imperialiştii germani atunci cînd i-au expulzat din Berlin pe reprezentanţii noştri [142]. Ei au crezut că prin aceasta vor reuşi să se baricadeze împotriva plăgii bolşevismului, care a dus acum în întreaga Germanie la întărirea mişcării muncitoreşti. Această victorie, pe care am obţinut-o impunînd retragerea trupelor engleze şi franceze, a fost principala victorie pe care am repurtat-o asupra Antantei. Noi i-am luat soldaţii. La imensa ei superioritate militară şi tehnică, noi am răspuns anihilînd această superioritate prin solidaritatea oamenilor muncii împotriva guvernelor imperialiste.

Cu acest prilej s-a văzut cît de superficială, cît de confuză este ideea pe care şi-o fac unii despre aceste ţări pretins democratice, pornind de la criteriile care stau în mod obişnuit la baza aprecierii lor. În parlamentele lor există o trainică majoritate burgheză. Asta numesc ei

www.dacoromanica.ro

„democraţie". Faptul că totul se află sub stăpînirea şi apăsarea capitalului, care şi astăzi continuă să recurgă la cenzură militară, asta numesc ei „democraţie". Printre milioanele de numere de ziare şi reviste care apar acolo, abia dacă se va găsi o parte infimă în care să se spună ceva, fie şi în cuvinte bîiguite, în favoarea bolşevicilor. De aceea ei îşi zic : „Sîntem apăraţi împotriva bolşevicilor, la noi domneşte ordinea", şi această ordine ei o numesc „democraţie". Dar cum se explică faptul că o mică parte din soldaţii englezi şi din marinarii francezi a putut sili Antanta să-şi retragă trupele din Rusia ? Ceva nu e în regulă aici. Aceasta înseamnă că masele populare sînt de partea noastră pînă şi în ţări ca Anglia, Franţa şi America ; înseamnă că ceea ce se vede sus e curată înşelătorie, cum au afirmat întotdeauna socialiştii care n-au vrut să trădeze socialismul ; înseamnă că parlamentarismul burghez, democraţia burgheză, libertatea burgheză a presei este numai o libertate pentru capitalişti, libertatea de a corupe opinia publică, de a o supune presiunii sacului de bani. Iată ce au spus întotdeauna socialiştii atîta timp cît războiul imperialist nu-i împărţise încă în tabere naţionale şi nu transformase fiecare grup naţional de socialişti în lachei ai burgheziei proprii. Iată ce au spus socialiştii înainte de război, iată ce au spus întotdeauna internaţionaliştii şi bolşevicii în timpul războiului, şi toate acestea s-au dovedit a fi purul adevăr. Tot ce se vede sus, toată această latură de faţadă e curată înşelătorie, care devine din ce în ce mai evidentă pentru mase. Ei fac cu toţii o mare zarvă pe tema democraţiei, dar în nici un parlament din lume nu s-au încumetat să spună că declară război Rusiei Sovietice. De aceea, într-o serie întreagă de publicaţii franceze, engleze şi americane care ne-au parvenit, citim următoarea propunere : „Şefii de stat să fie deferiţi justiţiei pentru faptul că, ducînd împotriva Rusiei un război nedeclarat, au încălcat constituţia". Cînd, unde, care articol din constituţie şi ce parlament a aprobat acest război ? Unde au adunat ei pe deputaţi, fie şi după ce în prealabil ar fi băgat la închisoare pe toţi bolşevicii şi pe toţi bolşevizanţii, după cum se exprimă presa franceză ? Nici în aceste condiţii

www.dacoromanica.ro

ei nu puteau spune în parlamentele lor că duc război împotriva Rusiei. Iată deci cum se explică faptul că trupele Angliei şi ale Franţei, trupe excelent înarmate şi care nu au cunoscut niciodată înfrîngerea, nu ne-au putut birui şi s-au retras din nord — din Arhanghelsk — şi din sud.

Aceasta este prima şi cea mai importantă victorie a noastră, pentru că este nu numai o victorie militară, şi chiar mai puţin ca orice militară, ci în fapt o victorie a acelei solidarităţi internaţionale a oamenilor muncii în numele căreia am început noi întreaga revoluţie şi la care ne refeream atunci cînd spuneam că, oricît de multe ar trebui să îndurăm, toate aceste sacrificii se vor recupera însutit prin dezvoltarea revoluţiei internaţionale, care este inevitabilă. Această dezvoltare şi-a găsit expresia în faptul că, într-un domeniu în care contează în primul rînd factorii cei mai brutali şi materiali, în domeniul militar, noi am învins Antanta prin aceea că i-am luat muncitorii şi ţăranii îmbrăcaţi în vestoane de soldaţi.

După această primă victorie a început cea de-a doua etapă a intervenţiei Antantei în treburile noastre. În fruntea fiecărei naţiuni se află un grup de oameni politici foarte versaţi şi de aceea, pierzînd această miză, au hotărît să mizeze pe altă carte, folosind în acest scop dominaţia lor asupra întregii lumi. Nu există ţară, nu a mai rămas azi nici o părticică din glob care să nu se afle în fapt sub dominaţia deplină a capitalului financiar englez, francez sau american. Pe această bază a fost întreprinsă de ei o nouă încercare, încercarea de a sili micile state limitrofe cu Rusia — dintre care multe, ca Polonia, Estonia, Finlanda, Gruzia, Ucraina etc., s-au eliberat şi au căpătat posibilitatea de a se declara independente abia în timpul războiului — să lupte împotriva Rusiei cu bani englezi, francezi şi americani.

Vă amintiţi poate, tovarăşi, că în toate ziarele noastre a apărut relatarea unei cuvîntări a cunoscutului ministru englez Churchill, care a spus că împotriva Rusiei vor porni la luptă 14 state şi că pînă în septembrie va cădea Petrogradul, iar pînă în decembrie Moscova. Am auzit că Churchill a dezminţit această ştire ; presa noastră a

www.dacoromanica.ro

luat-o însă din ziarul suedez „Folkets Dagblad Politiken" din 25 august. Dar chiar dacă s-ar dovedi că acest ziar a fost greşit informat, noi ştim foarte bine că tocmai în acest sens au acţionat Churchill şi imperialiştii englezi. Ştim foarte bine că asupra Finlandei, Estoniei şi a altor ţări mici au fost exercitate mari presiuni pentru a le determina să participe la războiul împotriva Rusiei Sovietice. Am avut prilejul să citesc în ziarul englez „Times", cel mai influent ziar burghez din Anglia, un editorial scris în momentul cînd trupele lui Iudenici, despre care toată lumea ştia că au fost înzestrate şi echipate de Antantă şi transportate pe navele ei, se aflau la cîteva verste de Petrograd, iar Detskoe Selo fusese luat. Acest articol reprezenta un adevărat atac masiv, în care erau folosite toate mijloacele de presiune militară, diplomatică şi istorică. Capitalul englez se răstea la Finlanda şi îi dădea un ultimatum: „Privirile întregii lumi sînt aţintite asupra Finlandei — spuneau capitaliştii englezi —, însăşi soarta Finlandei depinde de împrejurarea dacă ea îşi va înţelege menirea, dacă va ajuta la înăbuşirea valului tulbure şi sîngeros al bolşevismului şi la eliberarea Rusiei". Ca răsplată pentru această „mare şi generoasă" contribuţie, pentru această „nobilă şi luminată" acţiune, i s-au promis Finlandei atîtea şi atîtea milioane de lire sterline, o anumită bucată de teritoriu, precum şi o serie de alte binefaceri. Şi care a fost rezultatul? A fost un timp cînd trupele lui Iudenici se aflau la cîteva verste de Petrograd, iar Denikin se afla la nord de Orel, cînd un ajutor oricît de mic primit de ei ar fi decis repede soarta Petrogradului în favoarea duşmanilor noştri, în termenul cel mai scurt şi cu jertfe minime.

Finlanda a fost supusă la maximum de presiuni din partea Antantei, faţă de care ea, Finlanda, este literalmente înglodată în datorii. Şi nu numai atît: fără ajutorul acestor ţări, ea nu se poate menţine nici măcar o lună. Cum s-a întîmplat deci „minunea" că am cîştigat partida împotriva unui asemenea adversar? Şi am cîştigat-o. Finlanda n-a intrat în război, iar Iudenici a fost înfrînt, a fost înfrînt şi Denikin într-un moment cînd lupta lor comună ar fi dus în modul cel mai sigur şi mai

www.dacoromanica.ro

rapid la terminarea întregii lupte în favoarea capitalismului internaţional. Am cîştigat partida împotriva imperialismului internaţional în această crîncenă şi grea încercare. Dar cum am cîştigat-o ? Cum a fost posibilă o „minune" ca aceasta ? Ea a fost posibilă pentru că Antanta a procedat aşa cum procedează toate statele capitaliste, care acţionează exclusiv prin înşelăciune şi presiune, şi de aceea cu fiecare act al ei stîrnea împotrivă-şi o rezistenţă atît de puternică, încît din aceasta rezulta un folos pentru noi. Noi stăteam slab înarmaţi, istoviţi, şi spuneam muncitorilor finlandezi, pe care îi reprimase burghezia finlandeză : „Nu trebuie să luptaţi împotriva noastră". Iar Antanta venea cu toată puterea armamentului său, în toată splendoarea tăriei sale aparente, cu belşugul ei de produse alimentare pe care le putea oferi acestor ţări, şi le cerea să lupte împotriva noastră. Şi noi am cîştigat această partidă. Am cîştigat-o pentru că, nemaiavînd trupe proprii pe care să le poată arunca împotriva noastră, Antanta a fost nevoită să recurgă la forţele acestor mici popoare, care pînă la urmă însă — şi nu numai muncitorii şi ţăranii lor, ci chiar şi o bună parte a burgheziei care sugrumase clasa muncitoare — n-au pornit împotriva noastră.

Cînd imperialiştii Antantei vorbeau despre democraţie şi independenţă, aceste popoare au avut, din punctul de vedere al Antantei, cutezanţa, iar din punctul nostru de vedere — naivitatea de a lua în serios aceste promisiuni şi de a crede că e vorba de o independenţă reală, şi nu de un mijloc pentru îmbogăţirea capitaliştilor englezi şi francezi. Ele îşi închipuiau că democraţie înseamnă a trăi liber, şi nicidecum că toţi miliardarii americani le pot despuia ţara şi că orice odraslă de nobil cu epoleţi de ofiţer îşi poate permite să se poarte ca un mitocan şi să devină un speculant neruşinat, care pentru un profit de cîteva sute la sută nu se dă în lături de la cele mai murdare tranzacţii. Iată cu ce am învins noi ! Exercitînd presiuni asupra acestor ţări mici, asupra fiecăreia dintre aceste 14 ţări, Antanta a întîmpinat împotrivire. Burghezia finlandeză, care cu ajutorul terorii albe reprimase zeci de mii de muncitori finlandezi

www.dacoromanica.ro

şi care ştie că aceasta nu i se va uita, că nu mai există baioneta germană care i-a dat posibilitatea să-şi facă mendrele, — această burghezie urăşte pe bolşevici din toate puterile, aşa cum poate urî un exploatator rapace pe muncitorii care l-au doborît. Şi totuşi această burghezie finlandeză şi-a spus: „Dacă urmăm indicaţiile Antantei, înseamnă că vom pierde, fără doar şi poate, orice speranţe de independenţă". Or, această independenţă le-au dat-o bolşevicii în noiembrie 1917, cînd Finlanda avea un guvern burghez. Aşa se explică faptul că cercuri largi ale burgheziei finlandeze au început să şovăie. Am cîştigat partida împotriva Antantei pentru că ea a contat pe naţiunile mici şi în acelaşi timp a făcut totul pentru a le îndepărta de ea.

Această experienţă confirmă pe scară gigantică, istorică universală, ceea ce noi am spus întotdeauna. Există două forţe pe pămînt care pot determina soarta omenirii. O forţă este capitalismul internaţional, care, dacă va ieşi biruitor, îşi va manifesta puterea prin atrocităţi nemaiauzite, ceea ce se vede din istoria dezvoltării fiecărei naţiuni mici. Cealaltă forţă este proletariatul internaţional, care luptă pentru revoluţie socialistă prin intermediul dictaturii proletariatului, pe care el o numeşte democraţia muncitorilor. Nu ne-au dat crezare nici elementele şovăielnice de la noi, din Rusia, nici burghezia ţărilor mici; dimpotrivă, am fost declaraţi utopişti sau tîlhari, sau poate chiar ceva şi mai rău, căci nu există învinuire absurdă şi monstruoasă care să nu ne fi fost pusă în cîrcă. Dar cînd în faţa acestor ţări s-a pus tăios problema: să meargă cu Antanta, s-o ajute să sugrume pe bolşevici, sau să păstreze neutralitatea şi să-i ajute astfel pe bolşevici, — s-a văzut că noi am cîştigat partida, iar ţările mici au rămas neutre. Deşi noi nu aveam cu ele nici un fel de tratate, iar Anglia, Franţa şi America aveau tot felul de poliţe, tot felul de tratate, totuşi ţările mici au procedat aşa cum am vrut noi nu pentru că burgheziei poloneze, lituaniene sau letone îi făcea plăcere să ducă această politică de dragul ochilor frumoşi ai bolşevicilor — asta ar fi, desigur, o inepţie —, ci pentru că noi am avut dreptate în definirea forţelor mondiale, şi anume:

www.dacoromanica.ro

ori va învinge bestialul capital, şi atunci, chiar şi în cea mai democratică republică, el va căuta să sugrume toate popoarele mici din lume ; ori va învinge dictatura proletariatului, şi aceasta e unica speranţă a tuturor oamenilor muncii şi a tuturor popoarelor mici, oprimate, slabe. Faptele au arătat că noi am avut dreptate nu numai în teorie, ci şi în practica politicii mondiale. Cînd a început la noi această competiţie pentru trupele Finlandei şi Estoniei, noi am cîştigat-o, deşi ei ne-ar fi putut strivi cu forţe neînsemnate. Cu toate că Antanta a aruncat în cumpănă întreaga forţă uriaşă a presiunii sale financiare, a puterii sale militare şi a livrărilor de produse alimentare, pentru a sili Finlanda să pornească la luptă, totuşi noi am fost aceia care am cîştigat partida.

Aceasta este, tovarăşi, a doua etapă a intervenţiei internaţionale, a doua victorie a noastră de însemnătate istorică mondială. În prima etapă am răpit Angliei, Franţei şi Americii posibilitatea de a folosi împotriva noastră pe muncitorii şi ţăranii lor. Aceste trupe nu au fost în stare să lupte împotriva noastră. În cea de-a doua le-am luat posibilitatea de a folosi împotriva noastră aceste ţări mici, care ne sînt toate ostile şi în care puterea aparţine exclusiv burgheziei, şi nu oamenilor muncii. Ele au păstrat faţă de noi o neutralitate binevoitoare şi au mers împotriva atotputernicei Antante, căci Antanta era tîlharul care voia să le sugrume.

Aici s-a întîmplat pe scară mondială ceea ce s-a întîmplat şi cu ţăranul siberian, care crezuse în Adunarea constituantă şi-i ajutase pe eseri şi pe menşevici să se unească cu Kolceak şi să ne bată pe noi. Cînd a simţit însă pe propria lui piele că Kolceak este reprezentantul celei mai negre dictaturi tîlhăreşti, exploatatoare, a moşierilor şi capitaliştilor, dictatură mai rea decît cea ţaristă, el a pornit acel nesfîrşit şir de răscoale din Siberia despre care am fost precis informaţi de către tovarăşii noştri şi care ne asigură acum revenirea totală a Siberiei, de data aceasta o revenire conştientă. Ceea ce s-a întîmplat cu mujicul siberian, cu tot orizontul său redus şi cu toată ignoranţa lui politică, s-a întîmplat acum pe scară mai largă,

www.dacoromanica.ro

pe scară istorică mondială, cu toate naţiunile mici. Ele urau pe bolşevici, iar unele dintre ele îi supuseseră unei crîncene represiuni sîngeroase, unei crunte terori albe, dar cînd i-au văzut la faţă pe „eliberatori", pe ofiţerii englezi, au înţeles ce înseamnă „democraţia" engleză şi americană. Cînd reprezentanţii burgheziei engleze şi americane şi-au făcut apariţia în Finlanda, în Estonia, ei au început să le sugrume cu şi mai multă neruşinare decît imperialiştii ruşi, căci imperialiştii ruşi erau oameni de modă veche şi nu ştiau să sugrume cum se cuvine, pe cînd oamenii aceştia se pricep s-o facă şi o fac pînă la capăt.

Iată de ce această victorie, în a doua etapă, este mult mai trainică decît pare acum. Sînt departe de orice exagerare şi consider că exagerările sînt extrem de periculoase. Nu mă îndoiesc cîtuşi de puţin că Antanta va mai încerca să asmută asupra noastră cînd unul, cînd altul dintre statele mici care se află în vecinătatea noastră. Asemenea încercări vor avea loc, pentru că statele mici depind în întregime de Antantă şi pentru că toate aceste vorbe despre libertate, independenţă şi democraţie sînt curată făţărnicie, iar Antanta poate sili aceste state să ridice încă o dată mîna împotriva noastră. Dar dacă această încercare a eşuat într-un moment atît de propice, cînd le era atît de uşor să ducă lupta împotriva noastră, mi se pare că se poate spune fără ezitare: este cert că în această privinţă principala greutate a rămas în urmă. Avem tot dreptul s-o spunem fără teamă de exagerare şi pe deplin conştienţi de faptul că Antanta are de partea ei o uriaşă superioritate de forţe. Am repurtat o victorie trainică. Încercări se vor mai face, dar ne va fi mai uşor să le respingem, căci, cu toată orînduirea lor burgheză, statele mici s-au convins din experienţă, nu din teorie — la teorie nu prea se pricep aceşti domni —, că Antanta este o fiară mai neruşinată şi mai prădalnică decît li se par lor bolşevicii, care în toată Europa servesc ca sperietoare pentru copii şi pentru filistinii civilizaţi.

Dar victoriile noastre nu s-au mărginit la cele arătate pînă acum. În prima etapă, i-am răpit Antantei

www.dacoromanica.ro

posibilitatea de a folosi împotriva noastră pe muncitorii şi pe ţăranii ei ; în etapa a doua, am dobîndit neutralitatea popoarelor mici care îi sînt înrobite ; iar în cea de-a treia, am început să smulgem de sub influenţa Antantei, în propriile ei ţări, mica burghezie şi intelectualitatea mic-burgheză, care ne fuseseră întru totul ostile. În sprijinul acestei afirmaţii îmi voi îngădui să invoc mărturia ziarului „L'Humanité" din 26 octombrie, pe care-l am aici în faţă. Acest ziar, care a fost întotdeauna o publicaţie a Internaţionalei a II-a, iar în timpul războiului a avut o atitudine ultraşovină şi a exprimat punctul de vedere al unor socialişti de teapa menşevicilor şi eserilor de dreapta de la noi, continuînd să aibă şi astăzi un rol de împăciuitor, — acest ziar declară că s-a convins de schimbarea stării de spirit a muncitorilor. El a constatat această schimbare nu la Odesa, ci la Paris, pe străzi şi în adunări, unde muncitorii nu-i lăsau să vorbească pe cei care se încumetau să spună ceva împotriva Rusiei bolşevice. Şi ca oameni politici care au învăţat cîte ceva în decursul cîtorva revoluţii, ca oameni care ştiu ce forţă reprezintă masele populare, ei nu se hazardează să spună o vorbă în favoarea intervenţiei şi se pronunţă cu toţii împotriva ei. Dar nu numai atît. Acest lucru îl declară nu numai socialiştii (ei se intitulează socialişti, deşi noi ştim de mult ce fel de socialişti sînt ei). În acelaşi număr, din 26 octombrie, al ziarului „L'Humanité" citim o declaraţie semnată de o serie întreagă de reprezentanţi ai intelectualităţii franceze, ai opiniei publice franceze. În această declaraţie, sub care şi-a pus primul iscălitura Anatole France şi pe care figurează şi semnătura lui Ferdinand Buisson, am numărat 71 de nume de reprezentanţi ai intelectualităţii burgheze, cunoscuţi în întreaga Franţă, care spun că sînt împotriva intervenţiei în treburile Rusiei, deoarece blocada, care condamnă la moarte copii şi bătrîni, nu poate fi admisă din punctul de vedere al culturii şi al civilizaţiei, şi ei declară că nu pot tolera aşa ceva. Iar cunoscutul istoric francez Aulard, care e pe de-a-ntregul pătruns de mentalitatea burgheză, într-o scrisoare adresată ziarului, declară : „Ca francez, sînt un duşman al bolşevi-

www.dacoromanica.ro

cilor ; ca francez, sînt un adept al democraţiei, şi ar fi ridicol să fiu bănuit de contrarul, dar cînd citesc că Franţa invită Germania să participe la blocada împotriva Rusiei, cînd citesc că Franţa adresează o astfel de invitaţie Germaniei, simt că îmi crapă obrazul de ruşine“ [143]. Poate că asta nu e decît o figură de stil în gura unui intelectual, dar avem tot dreptul să spunem că aceasta este a treia victorie pe care am repurtat-o asupra Franţei imperialiste, chiar înăuntrul ei. Iată ce dovedeşte această manifestare şovăielnică şi, în sine, jalnică a acelei intelectualităţi care, după cum am văzut din zeci şi sute de exemple, ştie să facă un tărăboi disproporţionat de mare în comparaţie cu forţa ei reală, dar care se caracterizează prin însuşirea de a fi un bun barometru, de a servi drept indiciu al oscilaţiilor micii burghezii, al oscilaţiilor opiniei publice, care e pe de-a-ntregul burgheză. Dacă înăuntrul Franţei, unde toate ziarele burgheze nu scriu despre noi altceva decît minciuni dintre cele mai gogonate, am obţinut un asemenea rezultat, ne putem spune : se pare că în Franţa începe o a doua afacere Dreyfus [144], dar de proporţii mult mai vaste. Pe vremea afacerii Dreyfus, intelectualitatea burgheză a luptat împotriva reacţiunii clericale şi militariste ; clasa muncitoare nu putea să vadă atunci în această luptă o cauză a ei, pentru că nu existau condiţii obiective, nu exista o stare de spirit revoluţionară atît de profundă ca acum. Dar acum ? Dacă, după recenta victorie electorală a celei mai negre reacţiuni şi în pofida regimului care li se aplică acum acolo bolşevicilor, intelectualitatea burgheză din Franţa declară că îi este ruşine de alianţa dintre Franţa ultrareacţionară şi Germania ultrareacţionară pentru înfometarea muncitorilor şi a ţăranilor din Rusia, atunci noi ne spunem : aceasta este, tovarăşi, a treia victorie, şi o victorie foarte mare. Aşa stînd lucrurile înăuntrul statelor lor, aş vrea să văd cum vor reuşi d-nii Clemenceau, Lloyd George şi Wilson să întreprindă împotriva Rusiei noi tentative, la care ei visează şi pe care le plănuiesc. Încercaţi, domnilor ! (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

Repet, tovarăşi, ar fi cît se poate de greşit să tragem de aici concluzii pripite. Nu încape îndoială că ei vor întreprinde noi încercări. Sîntem însă ferm convinşi că aceste încercări, oricît de mari ar fi forţele cu care vor fi întreprinse, vor eşua. Avem tot dreptul să spunem că războiul civil, care ne-a costat atîtea jertfe, a fost un război victorios. El a fost victorios nu numai pe scara Rusiei, ci şi pe scară istorică mondială. Fiecare dintre concluziile pe care vi le-am înfăţişat a fost trasă pe baza rezultatelor obţinute pe cîmpul de luptă. Iată de ce, repet, orice noi încercări vor fi sortite eşecului, căci ei au devenit mult mai slabi decît au fost, în timp ce noi am devenit mult mai tari după victoria noastră asupra lui Kolceak şi asupra lui Iudenici şi după victoria — care e în mers şi, după cît se pare, se transformă într-o victorie deplină — asupra lui Denikin. Parcă n-a beneficiat Kolceak de ajutorul acestei atotputernice Antante? Parcă ţăranii din Ural şi din Siberia, care în alegerile pentru Adunarea constituantă au dat cel mai mic procent de voturi în favoarea bolşevicilor, n-au sprijinit pretutindeni frontul Adunării constituante, care era pe atunci un front al menşevicilor şi al eserilor, parcă nu au fost ei cel mai bun material uman care putea fi folosit în lupta împotriva comuniştilor? Nu era oare Siberia o ţară care nu a cunoscut proprietatea funciară moşierească şi în care nu am putut da imediat maselor ţărăneşti ajutorul pe care l-am dat ţăranilor ruşi? Ce i-a lipsit deci lui Kolceak pentru a fi putut obţine victoria asupra noastră? I-a lipsit ceea ce le lipseşte tuturor imperialiştilor. El a fost şi a rămas un exploatator şi a trebuit să acţioneze în condiţiile moştenirii lăsate de războiul mondial, în condiţii care nu îngăduiau decît să se flecărească pe tema democraţiei şi a libertăţii şi lăsau numai posibilitatea de a alege între două dictaturi: ori dictatura exploatatorilor, care-şi apără cu înverşunare privilegiile şi cer achitarea integrală a poliţelor în baza cărora ei vor să stoarcă tuturor popoarelor sume de miliarde; ori dictatura muncitorilor, care luptă împotriva puterii capitaliştilor şi este ferm hotărîtă să aşeze pe baze trainice puterea oamenilor muncii. Numai

www.dacoromanica.ro

din această cauză şi-a frînt gîtul Kolceak. Iată în ce mod, nu prin depunerea unui buletin de vot — deşi, în anumite împrejurări, nici asta nu e o metodă rea —, ci prin fapte şi-a hotărît soarta ţăranul din Siberia şi din Ural. În vara anului 1918 el a fost nemulţumit de bolşevici. El a văzut că bolşevicii îl obligă să predea surplusurile de cereale, şi nu la preţuri de speculă ; de aceea a trecut de partea lui Kolceak. Acum însă el a văzut cum stau lucrurile în realitate, a făcut o comparaţie şi a ajuns la altă concluzie. El a ajuns la această concluzie în pofida tuturor teoriilor care i se propovăduiau, căci pe propria lui piele a învăţat el să înţeleagă ceea ce nu vor să înţeleagă din teorie mulţi eseri şi menşevici (a p l a u z e), şi anume că pot fi numai două dictaturi, că trebuie ales între dictatura muncitorilor — ceea ce înseamnă a sprijini lupta tuturor oamenilor muncii pentru doborîrea jugului exploatării — şi dictatura exploatatorilor. Noi l-am cîştigat pe ţăran de partea noastră, am demonstrat în practică, printr-o experienţă amară şi nespus de grea, că noi, ca reprezentanţi ai clasei muncitoare, ştim mai bine decît oricare alt partid să-l atragem pe ţăran alături de noi. Celelalte partide ne reproşează de obicei că ne aflăm în luptă cu ţărănimea şi că nu ştim să ne înţelegem cu ea, şi toate îşi oferă bunele şi generoasele lor oficii ca să ne împace cu ţărănimea. Foarte mulţumim, domnilor, dar nu credem că veţi reuşi s-o faceţi. Noi însă, în orice caz, am dovedit de mult că sîntem în stare s-o facem. Noi nu i-am înfăţişat ţăranului tablouri în culori trandafirii, nu i-am spus că din societatea capitalistă se poate ieşi fără disciplină de fier şi fără o fermă putere de stat a clasei muncitoare, că simpla adunare a unor buletine de vot va soluţiona problema istorică mondială a luptei împotriva capitalului. Noi îi spunem fără ocol : dictatura este un cuvînt aspru, greu şi chiar sîngeros, dar îi spunem totodată că dictatura muncitorilor îi va asigura doborîrea jugului exploatatorilor, şi s-a dovedit că am avut dreptate. Ţăranul, încercînd în practică şi o dictatură şi cealaltă, a ales dictatura clasei

www.dacoromanica.ro

muncitoare şi va merge cu ea mai departe pînă la victorie deplină. (A p l a u z e.)

Tovarăşi, din ceea ce am spus despre victoriile noastre pe plan internaţional rezultă — şi mi se pare că asupra acestui lucru nu-i nevoie să insist prea mult — că este cazul să procedăm, cu maximum de calm şi într-un spirit cît mai practic, la o repetare a propunerilor noastre de pace. Trebuie să le repetăm, zic, deoarece am mai făcut de multe ori asemenea propuneri. Şi de fiecare dată am cîştigat în ochii fiecărui om cult, chiar dacă ne era duşman, făcîndu-l astfel să roşească de ruşine. Aşa s-a întîmplat cînd a venit aici Bullitt. El a fost primit de tov. Cicerin şi, după discuţiile purtate cu el şi cu mine, în cîteva ore am încheiat un tratat de pace preliminar. Bullitt căuta să ne încredinţeze (acestor domni le place să se laude) că America este totul, că, dată fiind puterea Americii, părerea Franţei nu contează. Dar cînd noi am semnat tratatul, atît ministrul Franţei cît şi ministrul Angliei au făcut un gest de felul acesta. (L e n i n f a c e u n g e s t s e m n i f i c a t i v c u p i c i o r u l. R î s e t e.) Bullitt s-a trezit cu un petic de hîrtie în mînă, şi i s-a spus : „Cui să-i treacă prin minte că poţi fi atît de naiv, atît de prost, încît să crezi în democratismul Angliei şi al Franţei!" (A p l a u z e.) Şi acum citesc în acelaşi număr de ziar textul complet, în limba franceză, al tratatului cu Bullitt [145] ; acelaşi text a apărut în toate ziarele engleze şi americane. Prin aceasta ei înşişi s-au pus în faţa lumii întregi într-o postură de oameni necinstiţi sau neserioşi, — aleagă ce vor! (A p l a u z e.) Iar toată simpatia micii burghezii, şi chiar a burgheziei cît de cît culte, care şi-a amintit că şi ea a luptat cîndva împotriva propriilor ei împăraţi şi regi, e de partea noastră, căci noi am fost de bună credinţă cînd, semnînd condiţii de pace extrem de grele, am declarat : „Este prea preţios pentru noi sîngele muncitorilor şi al soldaţilor noştri ; drept preţ al păcii vă vom plăti, ca unor negustori, un tribut greu ; sîntem de acord să-l plătim, căci numai astfel putem cruţa vieţile muncitorilor şi ţăranilor noştri". De aceea cred că nu-i nevoie să ne lansăm în dezbateri prea lungi, iar la sfîrşit vă voi citi

www.dacoromanica.ro

un proiect de rezoluţie care, în numele congresului Sovietelor, proclamă dorinţa noastră fermă de a promova o politică de pace. (A p l a u z e.)

De la partea internaţională şi militară a raportului aş dori să trec acum la partea lui politică.

Noi am repurtat trei mari victorii asupra Antantei, şi ele sînt departe de a avea un caracter exclusiv militar. Sînt victorii pe care le-a repurtat dictatura clasei muncitoare, şi fiecare din ele a contribuit la consolidarea situaţiei noastre nu numai pentru că adversarul nostru slăbea şi rămînea fără trupe ; situaţia noastră internaţională se consolida deoarece cîştigam în ochii întregii omeniri muncitoare şi chiar în ochii multora dintre reprezentanţii burgheziei. În această privinţă, victoriile pe care le-am repurtat asupra lui Kolceak şi asupra lui Iudenici, ca şi aceea pe care o repurtăm acum asupra lui Denikin ne vor da posibilitatea ca şi de aici înainte să cîştigăm simpatii pe cale paşnică şi într-o măsură incomparabil mai mare decît pînă acum.

Am fost întotdeauna învinuiţi de terorism. Este o învinuire larg răspîndită, care nu dispare din coloanele presei. Sîntem învinuiţi că am ridicat terorismul la rangul de principiu. La aceasta răspundem : „E o calomnie pe care nici voi n-o credeţi". Acelaşi istoric Aulard care a trimis ziarului „L'Humanité" scrisoarea citată mai sus scrie : „Am studiat istoria şi am predat-o şi altora. Cînd citesc că printre bolşevici sînt numai monştri şi sperietori, eu spun : acelaşi lucru s-a scris şi despre Robespierre şi Danton. Aceasta — spune el — nu înseamnă nicidecum că îi pun pe ruşii de azi pe acelaşi plan cu aceşti oameni mari, nici gînd de aşa ceva ; nici o asemănare nu există între unii şi ceilalţi. Dar eu, ca istoric, spun : la urma urmelor, nu se poate da crezare fiecărui zvon". Cînd un istoric burghez începe să folosească un asemenea limbaj, înseamnă că şi minciunile care se răspîndesc pe socoteala noastră încep să se risipească. Noi spunem : teroarea ne-a fost impusă. Ei uită că terorismul a fost provocat de invazia atotputernicei Antante. Cînd flota tuturor ţărilor blochează o ţară înfometată, ce altceva este aceasta dacă nu teroare ?

www.dacoromanica.ro

Cînd, profitînd de imunitatea lor diplomatică, reprezentanţii unor ţări străine organizează răscoale albgardiste, ce altceva este aceasta dacă nu teroare ? Trebuie totuşi să privim lucrurile cît de cît lucid. Doar nu e greu de înţeles că imperialismul internaţional a pus totul în joc pentru a înăbuşi revoluţia, că el nu se dă în lături de la nimic şi spune : „Pentru fiecare ofiţer — un comunist, şi vom cîştiga". Şi ei au dreptate. Dacă, atacaţi de aceste trupe create de banditismul internaţional şi sălbăticite de război, am fi încercat să le înrîurim cu vorbe, prin metoda convingerii, dacă am fi încercat să le influenţăm altfel decît prin teroare, n-am fi rezistat nici două luni ; am fi fost nişte neghiobi. Teroarea ne-a fost impusă de terorismul Antantei, de teroarea atotputernicului capitalism mondial, care a căutat şi caută să-i sugrume pe muncitori şi pe ţărani şi îi condamnă la moarte prin înfometare pentru faptul că luptă pentru libertatea ţării lor. Şi fiecare pas al nostru pe calea spre victorie asupra acestei cauze prime şi reale a terorii va fi în mod inevitabil şi invariabil însoţit de crearea condiţiilor necesare pentru ca în opera noastră de guvernare să ne dispensăm de acest mijloc de convingere şi de înrîurire.

Ceea ce am spus despre terorism este aplicabil şi atitudinii noastre faţă de toate elementele şovăielnice. Ni se reproşează că am creat condiţii nespus de grele pentru păturile de mijloc, pentru intelectualitatea burgheză. La aceasta răspundem : războiul imperialist a fost o continuare a politicii imperialiste şi de aceea a dus la revoluţie. În timpul războiului imperialist, toată lumea şi-a dat seama că burghezia poartă acest război în numele intereselor ei de jaf, că în acest război poporul piere, în timp ce burghezia se îmbogăţeşte. Acesta este leitmotivul întregii ei politici în toate ţările, şi el este acela care o duce la pieire şi-i va aduce pieirea definitivă. Războiul nostru însă este o continuare a politicii revoluţiei, şi fiecare muncitor şi ţăran ştie — iar dacă nu ştie, atunci simte prin instinct şi vede — că acesta este un război de apărare împotriva exploatatorilor, un război care impune

www.dacoromanica.ro

cele mai mari sacrificii muncitorilor şi ţăranilor, dar care ne obligă să impunem aceste sacrificii şi celorlalte clase. Ştim că ei, care au făcut parte din clasa privilegiată, le suportă mai greu decît muncitorii şi ţăranii. Dar noi spunem că, atunci cînd este vorba de a elibera de exploatare milioane de oameni ai muncii, un guvern care ar pregeta să impună sacrificii şi celorlalte clase nu ar mai fi un guvern socialist, ci un guvern de trădători. Dacă am aruncat poveri pe umerii claselor de mijloc, e pentru că guvernele Antantei ne-au pus în condiţii nemaipomenit de grele. Şi fiecare dintre victoriile noastre — asta o vedem din experienţa revoluţiei, numai că nu am posibilitatea să insist aici asupra acestei chestiuni — face ca, în pofida tuturor oscilărilor şi a numeroaselor tentative de a reveni la vechile rînduieli, un număr tot mai mare de elemente şovăielnice să se convingă că într-adevăr nu există altă alegere decît între dictatura oamenilor muncii şi puterea exploatatorilor. Dacă au fost timpuri grele pentru aceste elemente, vina nu e a puterii bolşevice, ci a albgardiştilor, a Antantei, şi victoria asupra acestora va fi o condiţie reală şi trainică pentru îmbunătăţirea situaţiei tuturor acestor clase. În această privinţă, tovarăşi, aş vrea ca, trecînd la învăţămintele experienţei politice din ţară, să spun cîteva cuvinte despre însemnătatea pe care o are războiul.

Războiul nostru este o continuare a politicii revoluţiei, a politicii de răsturnare a exploatatorilor, capitaliştilor şi moşierilor. De aceea războiul nostru, oricît de cumplit de greu ar fi el, ne asigură simpatiile muncitorilor şi ale ţăranilor. Războiul nu este numai o continuare a politicii, el este o expresie concentrată a politicii ; acest război nespus de greu, pe care moşierii şi capitaliştii ni l-au impus cu ajutorul atotputernicei Antante, este totodată o şcoală politică. În focul acestui război, muncitorii şi ţăranii au învăţat multe. Muncitorii au învăţat cum să folosească puterea de stat şi cum să transforme fiecare pas într-un prilej de propagandă şi de luminare, cum să facă din această Armată Roşie, în care majoritatea o formează ţăranii, un instrument de luminare a ţărănimii, cum să facă din Armata Roşie un instrument de

www.dacoromanica.ro

folosire a specialiştilor burghezi. Ştim că, în marea lor majoritate, aceşti specialişti burghezi sînt — şi nu pot să nu fie — împotriva noastră, întrucît aici se manifestă natura lor de clasă ; în această privinţă nu putem avea nici cea mai mică îndoială. Ne-au trădat sute şi mii din aceşti specialişti, dar mii şi zeci de mii dintre ei ne-au slujit cu credinţă mereu crescîndă, pentru că chiar în procesul luptei au fost treptat atraşi de partea noastră şi pentru că entuziasmul revoluţionar care săvîrşea minuni în Armata Roşie izvora din faptul că noi apărăm şi slujim interesele muncitorilor şi ale ţăranilor. Această ambianţă pe care o constituie masa de muncitori şi ţărani care acţionează uniţi şi care ştiu pentru ce luptă şi-a produs efectul, astfel încît o parte din ce în ce mai mare dintre cei care au trecut la noi din cealaltă tabără, uneori în mod inconştient, s-au transformat şi continuă să se transforme în partizani conştienţi ai Puterii sovietice.

Tovarăşi, în faţa noastră stă acum sarcina de a transpune în domeniul construcţiei paşnice experienţa pe care am dobîndit-o în activitatea noastră din timpul războiului. Nimic nu ne umple inimile de atîta bucurie — şi nu ne îndreptăţeşte în aşa măsură să considerăm că cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor reprezintă o cotitură în istoria Rusiei Sovietice — ca faptul că am lăsat în urmă greul războaielor civile purtate de noi şi că de aci înainte ne aşteaptă, în principal, acea construcţie paşnică care ne atrage pe toţi, pe care o dorim, pe care trebuie s-o înfăptuim şi căreia îi vom consacra toate eforturile noastre şi întreaga noastră viaţă. Acum, după ce am rezistat grelelor încercări ale războiului, putem spune că în esenţă, sub raport militar şi internaţional, am ieşit învingători. În faţa noastră se deschide drumul construcţiei paşnice. Trebuie, firesc, să ţinem minte că duşmanul ne pîndeşte la fiecare pas şi că va mai face multe încercări să ne răstoarne prin toate mijloacele de care ar putea să dispună : violenţă, înşelăciune, corupţie, comploturi etc. Sarcina noastră este să folosim acum la rezolvarea problemelor fundamentale ale construcţiei paşnice întreaga experienţă dobîndită în domeniul mi-

www.dacoromanica.ro

litar. Voi numi aceste probleme principale. În primul rînd este *problema aprovizionării, problema cerealelor.*

Am dus o luptă înverşunată împotriva prejudecăţilor şi a vechilor obişnuinţe. Ţăranul e, pe de o parte, un om al muncii, care a îndurat decenii de-a rîndul jugul moşierului şi al capitalistului şi care, cu instinctul omului asuprit, ştie că aceştia sînt fiare care nu se vor da în lături să verse rîuri de sînge pentru a-şi redobîndi puterea. Pe de altă parte însă, el este proprietar. El vrea să-şi vîndă liber grînele, vrea „libertatea comerţului" şi nu înţelege că într-o ţară înfometată libertatea vînzării grînelor înseamnă libertatea speculei, libertatea de înavuţire pentru cei bogaţi. Şi noi declarăm : asta n-o vom admite niciodată, mai bine murim cu toţii în luptă decît să facem concesii în această privinţă.

Noi ştim că în acest domeniu promovăm o politică în cadrul căreia muncitorii caută să-i convingă pe ţărani să le dea cereale pe credit, căci banii de hîrtie nu constituie un echivalent al cerealelor. Ţăranul ne dă cereale la preţ oficial şi nu capătă mărfuri, deoarece nu avem aşa ceva, ci capătă hîrtii colorate. El ne dă cereale pe credit, iar noi îi spunem : „Dacă eşti un om al muncii, poţi tu să spui că asta nu e drept ? Cum poţi tăgădui că surplusurile de cereale trebuie date pe credit la preţ oficial, şi nu vîndute la preţ de speculă, cînd specula înseamnă reîntoarcere la capitalism, reîntoarcere la exploatare, la situaţia împotriva căreia am luptat ?" Aici ne-am lovit de o greutate enormă, care a provocat multe ezitări. Am făcut şi continuăm să facem mulţi paşi pe dibuite, dar am dobîndit o experienţă temeinică. Cînd veţi asculta raportul tov. Ţiurupa sau al celorlalţi lucrători din domeniul aprovizionării, veţi vedea că ţăranii încep să se obişnuiască cu predarea obligatorie a surplusurilor, care în fond înseamnă un împrumut de cereale, că dintr-o serie de plăşi avem ştiri cu privire la îndeplinirea în proporţie de 100% a planurilor de predare obligatorie a surplusurilor, că deşi succesele sînt infime, ele există totuşi, că politica noastră de aprovizionare îi dă ţăranului să înţeleagă tot mai clar : dacă vrei libertatea comerţului de cereale într-o ţară ruinată, atunci du-te înapoi,

www.dacoromanica.ro

încearcă să vezi cum e sub dominaţia lui Kolceak sau a lui Denikin! Împotriva liberei vînzări a cerealelor vom lupta pînă la ultima picătură de sînge. Aici nu poate fi vorba de nici un fel de concesii. În această problemă fundamentală, în problema cerealelor, vom lupta din răsputeri pentru a stîrpi specula, pentru a face cu neputinţă ca vînzarea cerealelor să-i îmbogăţească pe cei bogaţi şi pentru ca toate surplusurile de cereale, obţinute de pe pămîntul statului prin eforturile unor întregi generaţii de oameni ai muncii, toate aceste surplusuri de cereale să fie un bun al statului, iar acum, cînd statul este ruinat, ţăranii să dea aceste surplusuri de cereale pe credit statului muncitoresc. Dacă ţăranul va proceda astfel, vom ieşi din toate greutăţile, vom reface industria, şi muncitorul îi va restitui ţăranului datoria însutit. El îi va asigura şi lui şi copiilor lui posibilitatea de a trăi fără să muncească pentru moşier şi capitalist. Aceasta este ceea ce îi spunem noi ţăranului, şi el se convinge că nu există altă alegere. La această convingere ajunge el nu atît datorită propagandei noastre, cît datorită adversarilor noştri — domnii Kolceak şi Denikin. Ei sînt aceia care îi dau ţăranului cele mai instructive lecţii practice de viaţă, determinîndu-l să treacă de partea noastră.

Dar, tovarăşi, după problema cerealelor urmează a doua *problemă* — aceea a *combustibilului*. La centrele de colectare avem acum cantităţi de cereale pe deplin suficiente pentru a-i hrăni pe muncitorii flămînzi din Petrograd şi din Moscova. Dar dacă aţi trece prin cartierele muncitoreşti ale Moscovei, aţi vedea că oamenii suferă cumplit de frig, de mari lipsuri, care s-au agravat acum din cauza crizei de combustibil. În acest domeniu trecem printr-o criză gravă; aici am rămas în urma nevoilor. În ultimul timp, o serie întreagă de şedinţe ale Consiliului Apărării şi ale Consiliului Comisarilor Poporului au fost în întregime consacrate elaborării de măsuri pentru lichidarea acestei crize [146]. Din materialele pe care le-am primit de la tov. Ksandrov în vederea întocmirii raportului de faţă, reiese că am început să ieşim din această cumplită criză. La începutul lunii octombrie, cifra încărcărilor săptămînale a fost de 16 000 de

www.dacoromanica.ro

vagoane, iar la sfîrşitul aceleiaşi luni a scăzut la 10 000. Aceasta a fost o criză, o catastrofă, şi a însemnat pur şi simplu foamea cea mai crîncenă pentru muncitorii dintr-o serie întreagă de uzine şi fabrici din Moscova, din Petrograd şi dintr-o serie de alte localităţi. Urmările acestei catastrofe se mai resimt şi azi. Atunci ne-am concentrat toată atenţia asupra acestei probleme, ne-am încordat toate forţele, am procedat la fel ca în domeniul militar şi am spus : toate forţele conştiente trebuie să fie mobilizate pentru rezolvarea problemei combustibilului nu pe vechea cale a capitalismului, cînd speculanţilor li se acordau prime şi ei se îmbogăţeau de pe urma diverselor livrări de produse ; nu, noi am spus : rezolvaţi problema pe cale socialistă, pe calea jertfirii de sine, rezolvaţi-o aşa cum am salvat noi Petrogradul roşu, cum am eliberat Siberia, cum am învins în toate clipele grele — ori de cîte ori am avut în faţă grele sarcini ale revoluţiei — şi cum vom învinge întotdeauna. Şi de la 12 000 de vagoane în ultima săptămînă a lunii octombrie, numărul vagoanelor încărcate s-a ridicat la 20 000. Sîntem pe cale de a ieşi din această catastrofă, dar sîntem încă departe de a fi ieşit din ea. Este necesar ca toţi muncitorii să ştie şi să ţină minte că fără pîine pentru oameni, fără pîine pentru industrie, adică fără combustibil, ţara este osîndită să îndure mari calamităţi. Şi nu numai ţara noastră. Ziarele de astăzi relatează că în Franţa, ţară învingătoare, transportul feroviar e aproape paralizat. Ce să mai spunem despre Rusia ? Din această criză, Franţa va căuta să iasă pe cale capitalistă, care va aduce capitaliştilor profituri, iar maselor noi privaţiuni. Rusia Sovietică va ieşi din ea făcînd apel la disciplina muncitorilor şi la spiritul lor de sacrificiu, adresînd o chemare energică ţăranilor, acea chemare energică pe care, în cele din urmă, ţăranul o înţelege întotdeauna. Ţăranul află din experienţă că, oricît de grea ar fi trecerea, oricît de fermă ar fi mîna puterii de stat a muncitorilor, ea este însă o mînă de om al muncii, care luptă în numele alianţei maselor muncitoare, în numele lichidării definitive a oricărei exploatări.

www.dacoromanica.ro

Ne mai ameninţă şi un al treilea flagel — *păduchele, tifosul exantematic,* care seceră trupele noastre. Nici nu vă puteţi închipui, tovarăşi, în ce stare îngrozitoare se află localităţile contaminate de tifos exantematic, cînd populaţia e sleită de puteri, slăbită, cînd nu există mijloace materiale, iar orice viaţă, orice activitate obştească e complet paralizată. Aici noi spunem : „Tovarăşi, această problemă trebuie să stea în centrul atenţiei dv. *Ori păduchii vor învinge socialismul, ori socialismul va învinge păduchii!*" Şi în această problemă, tovarăşi, uzînd de aceleaşi metode, începem să obţinem rezultate pozitive. Fireşte că mai există medici care nutresc idei preconcepute şi manifestă neîncredere faţă de puterea muncitorească, preferînd să încaseze onorarii de la bogaţi decît să pornească la luptă grea împotriva tifosului exantematic. Dar aceştia sînt o minoritate, numărul lor devine tot mai mic, pe cînd majoritatea o formează medicii care văd că poporul luptă pentru existenţa lui, că prin lupta sa el vrea să rezolve problema fundamentală a salvgardării oricărei culturi, şi în această luptă grea şi anevoioasă ei dau dovadă de acelaşi spirit de sacrificiu ca şi oricare dintre specialiştii militari. Ei sînt gata să-şi pună forţele în slujba maselor muncitoare. Trebuie să spun că şi din această criză începem să ieşim. Tov. Semaşko mi-a comunicat unele cifre cu privire la această chestiune. Pînă la 1 octombrie, potrivit datelor primite de pe front, au sosit acolo 122 de medici şi 467 de felceri. O sută cincizeci de medici au fost trimişi din Moscova. Avem tot temeiul să ne aşteptăm ca pînă la 15 decembrie să sosească pe front încă 800 de medici, care vor ajuta la combaterea tifosului exantematic. Trebuie să acordăm maximum de atenţie acestui flagel.

Toată atenţia noastră trebuie să fie concentrată asupra întăririi acestei temelii a întregii noastre activităţi — cerealele, combustibilul, combaterea tifosului exantematic. Asupra acestui lucru aş vrea să insist, tovarăşi, cu atît mai mult, cu cît în construcţia noastră socialistă s-a observat o oarecare dispersare de eforturi. E ceva întru totul explicabil. Cînd oamenii se hotărăsc să transforme lumea întreagă, este cît se poate de firesc ca la

www.dacoromanica.ro

această muncă să fie atraşi muncitori şi ţărani lipsiţi de experienţă. Este cert că va mai trece mult timp pînă să învăţăm a stabili în mod just ce anume să punem în centrul atenţiei noastre. Nu este de mirare că sarcini istorice atît de măreţe au generat adesea fantezii măreţe, iar fanteziile măreţe răsar alături de numeroase fantezii mărunte şi nereuşite. Au fost numeroase cazurile cînd am început construcţia de la cupolă, de la o mică şi neînsemnată aripă sau cornişă, fără să fi dat temeliei atenţia cuvenită. Aş vrea să vă spun că, pe baza experienţei mele, pe baza constatărilor făcute de mine în procesul muncii, am ajuns la concluzia că sarcina actuală a politicii noastre este crearea acestei temelii. Este necesar ca fiecare muncitor, fiecare organizaţie, fiecare instituţie să-şi spună acest lucru la fiecare şedinţă. Dacă vom reuşi să asigurăm aprovizionarea cu pîine, dacă vom reuşi să sporim cantităţile de combustibil, dacă ne vom încorda toate forţele pentru a şterge de pe faţa pămîntului rusesc tifosul exantematic — acest produs al lipsei de civilizaţie, al mizeriei şi al inculturii —, dacă vom folosi în acest război nesîngeros toate forţele, întreaga experienţă pe care am dobîndit-o în războiul sîngeros, putem fi siguri că în această operă, care e totuşi mult mai uşoară şi mai umană decît războiul, vom repurta succese din ce în ce mai mari.

Mobilizarea pe front a fost în întregime efectuată. Partidele care, ca eserii de pildă, ne-au combătut cu cea mai mare înverşunare, care au apărat şi apără şi astăzi ideile capitalismului au trebuit să recunoască, în pofida tuturor învinuirilor pe care ni le aruncă burghezia imperialistă, că Armata Roşie a devenit o armată populară. Aceasta înseamnă că în acest domeniu, cel mai anevoios, am reuşit să înfăptuim unirea clasei muncitoare cu uriaşa masă de ţărani care trece de partea ei, şi prin aceasta am arătat ţărănimii ce înseamnă a fi condus de clasa muncitoare.

Cuvintele „dictatura proletariatului" îi sperie pe ţărani. În Rusia, ele constituie o sperietoare pentru ţărani. Acum ele se întorc împotriva acelora care le folosesc ca sperietoare, căci ţăranii ştiu acum că dictatura proletariatului,

www.dacoromanica.ro

chiar dacă e o expresie latinească greu de înţeles, nu este în practică altceva decît Puterea sovietică, care dă aparatul de stat în mîinile muncitorilor. Ea este, aşadar, cel mai credincios prieten şi aliat al oamenilor muncii şi cel mai înverşunat duşman al oricărei exploatări. De aceea îi vom învinge în cele din urmă pe toţi imperialiştii, căci dispunem de un izvor de forţe atît de adînc, de un atît de uriaş rezervor de material uman cum nu are şi nici nu va avea nicăieri nici un guvern burghez. Dispunem de un rezervor de material uman din care putem sorbi tot mai multe forţe, trecînd nu numai de la muncitorii înaintaţi la cei cu nivel mijlociu, ci şi mai jos, la ţăranii muncitori, săraci şi foarte săraci. În ultimul timp, tovarăşii din Petrograd spuneau că Petrogradul şi-a dat toţi lucrătorii şi că nu mai poate da nimic. Dar cînd situaţia a devenit critică, Petrogradul s-a comportat admirabil, după cum a spus pe drept cuvînt tov. Zinoviev, şi anume ca un oraş care parcă a născut noi forţe. Acei muncitori care erau consideraţi a fi sub nivelul mijlociu şi care nu aveau nici o experienţă în munca politică şi de stat s-au ridicat la înălţimea cerinţelor, au dat o mulţime de forţe pentru propagandă, agitaţie şi organizare, au săvîrşit noi şi noi minuni. Asemenea izvoare de forţe care să săvîrşească noi şi noi minuni avem încă multe, foarte multe. Fiecare pătură nouă de muncitori şi ţărani încă neatraşi în muncă este pentru noi o sursă de prieteni şi aliaţi dintre cei mai siguri. În opera de conducere a statului sîntem azi adesea nevoiţi să ne sprijinim pe o pătură foarte îngustă de muncitori înaintaţi. Atît în munca noastră de partid cît şi în munca noastră de stat trebuie să ne adresăm iarăşi şi iarăşi păturilor de oameni ai muncii fără partid, muncitorilor şi ţăranilor fără partid, dar nu pentru a-i atrage dintr-o dată de partea noastră, de a-i atrage în partidul nostru — nu aceasta ne interesează pe noi —, ci pentru a-i face să înţeleagă că salvarea ţării reclamă ajutorul lor. Şi atunci cînd oamenii pe care moşierii şi capitaliştii îi ţinuseră cît mai departe de conducerea statului se vor convinge că-i chemăm să construiască, împreună cu noi, temelia

www.dacoromanica.ro

trainică a republicii socialiste, cauza noastră va deveni într-adevăr invincibilă.

Iată de ce, pe baza celor doi ani de experienţă, vă putem afirma cu toată certitudinea că fiecare dintre victoriile noastre militare ne va apropia în ritm rapid de timpul — azi foarte aproape — cînd ne vom putea consacra în întregime operei de construcţie paşnică. Pe baza experienţei dobîndite, putem afirma cu certitudine că în această operă de construcţie paşnică vom săvîrşi, în anii care vin, minuni incomparabil mai mari decît cele săvîrşite în aceşti doi ani de război victorios împotriva atotputernicei Antante. (A p l a u z e.)

În încheiere, tovarăşi, îngăduiţi-mi să dau citire proiectului de rezoluţie pe care vi-l propun :

„Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă doreşte să trăiască în pace cu toate popoarele şi să-şi concentreze toate eforturile asupra construcţiei interne, asupra organizării producţiei, transporturilor şi a conducerii obşteşti pe baze sovietice, ceea ce nu a putut face pînă acum, mai întîi din cauza presiunii imperialismului german, iar apoi din cauza intervenţiei Antantei şi a blocadei de înfometare.

Guvernul muncitoresc-ţărănesc a oferit pace puterilor Antantei în repetate rînduri, şi anume : la 5 august 1918 — în scrisoarea Comisariatului poporului pentru afacerile externe către reprezentantul Americii, d-l Pool ; la 24 octombrie 1918 — într-o scrisoare adresată preşedintelui Wilson ; la 3 noiembrie 1918 — într-o propunere adresată tuturor guvernelor Antantei prin intermediul reprezentanţilor ţărilor neutre ; la 7 noiembrie 1918 — în numele celui de-al VI-lea Congres general al Sovietelor din Rusia ; la 23 decembrie 1918 — în nota lui Litvinov, la Stockholm, către toţi reprezentanţii Antantei ; apoi scrisorile din 12 şi din 17 ianuarie, nota de la 4 februarie 1919 către guvernele Antantei ; proiectul de tratat elaborat împreună cu Bullitt la 12 martie 1919 ; declaraţia din 7 mai 1919, transmisă prin Nansen.

Aprobînd în întregime toate aceste repetate demersuri ale Comitetului Executiv Central din Rusia, ale Consiliului Comisarilor Poporului şi ale Comisariatului poporului

www.dacoromanica.ro

pentru afacerile externe, Congresul al VII-lea al Sovietelor confirmă încă o dată năzuinţa sa constantă spre pace şi propune din nou tuturor puterilor Antantei — Angliei, Franţei, Statelor Unite ale Americii, Italiei, Japoniei, tuturor împreună şi fiecăreia în parte — să înceapă imediat negocieri de pace şi însărcinează Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia, Consiliul Comisarilor Poporului şi Comisariatul poporului pentru afacerile externe să continue sistematic această politică de pace, luînd toate măsurile necesare pentru a-i asigura succesul".

www.dacoromanica.ro

2

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI 6 DECEMBRIE

(V o c i : „Trăiască tovarăşul Lenin ! Ura !". A p l a u z e.) Tovarăşi ! Cred că, prin cuvîntarea şi prin declaraţia sa, Martov a reuşit să ne dea un exemplu care ilustrează cît se poate de grăitor atitudinea pe care o au faţă de Puterea sovietică grupurile şi partidele care au făcut şi continuă să facă parte din Internaţionala a II-a, împotriva căreia am întemeiat acum Internaţionala Comunistă. Pe fiecare dintre dv. v-a frapat deosebirea dintre cuvîntarea lui Martov şi declaraţia lui, deosebire pe care în remarca sa a subliniat-o şi tov. Sosnovski, adresîndu-i lui Martov întrebarea : „Nu cumva e declaraţia dv. de acum un an ?" Într-adevăr, cuvîntarea lui Martov se referă, evident, la evenimentele anului 1919, la cele de la sfîrşitul acestui an, pe cînd declaraţia e în aşa fel întocmită, încît reprezintă o repetare textuală a celor spuse de ei în 1918. (A p l a u z e.) Şi dacă, răspunzînd la remarca lui Sosnovski, Martov a afirmat că această declaraţie e „pentru vecii vecilor", eu mi-aş permite totuşi, în cazul de faţă, să iau apărarea menşevicilor împotriva lui Martov. (A p l a u z e, r î s e t e.) Căci eu, tovarăşi, am urmărit evoluţia şi desfăşurarea activităţii menşevicilor, pot spune, timp mai îndelungat şi cu mai multă atenţie decît oricare altul, ceea ce n-a fost nicidecum prea plăcut. Şi, pe baza acestor cincisprezece ani de observaţii, afirm că această declaraţie nu numai că nu e „pentru vecii vecilor", dar nici măcar un singur an nu va rămîne în picioare (a p l a u z e), deoarece întreaga evoluţie a

www.dacoromanica.ro

menşevicilor, mai ales într-un moment de mare însemnătate ca cel care a început în istoria revoluţiei ruse, ne arată în rîndurile lor mari oscilări, care în ansamblu se reduc la aceea că ei se îndepărtează de burghezie şi de prejudecăţile ei, dar numai cu mare greutate şi împotriva voinţei lor. Cu frecvente opriri şi reveniri, ei încep să se apropie — foarte încet, dar încep totuşi să se apropie — de dictatura proletariatului, iar peste un an vor mai face cîţiva paşi — de acest lucru sînt absolut sigur. Şi declaraţia lor de azi nu va putea fi repetată atunci, căci dacă o veţi dezbrăca de învelişul frazelor general-democratice şi al expresiilor parlamentare, care ar face cinste oricărui lider de opoziţie parlamentară, dacă veţi da la o parte aceste fraze, care multora le plac, dar nouă ni se par plicticoase, şi veţi privi lucrurile în fond, veţi vedea că întreaga declaraţie se rezumă la lozinca: înapoi la democraţia burgheză, şi nimic mai mult. (A p l a u z e.) Ei bine, cînd auzim asemenea declaraţii din partea unor oameni care afirmaseră că ne simpatizează, noi ne spunem: nu, atît teroarea cît şi Ceka [147] sînt absolut necesare. (A p l a u z e.)

Tovarăşi, ca să preîntîmpin o eventuală învinuire din partea dv. aici sau din partea altcuiva că mă leg de această declaraţie, ţin să afirm, pe bază de fapte politice, că la o astfel de declaraţie ar subscrie acum, cu amîndouă mîinile, atît un menşevic de dreapta, cît şi un eser de dreapta. Am dovezi în sprijinul afirmaţiei mele. Consiliul partidului eserilor de dreapta, de care a fost nevoit să se despartă Volski şi grupul său — Volski e preşedintele comitetului Adunării constituante, pe care l-aţi auzit vorbind la tribună —, consiliul eserilor de dreapta, care s-a întrunit anul acesta, a declarat că ei vor să fuzioneze cu partidul menşevic, pe care-l consideră situat pe poziţii apropiate de cele ale lor. De ce? Fiindcă pentru publicarea unor lucruri ca cele cuprinse în declaraţie şi în publicaţiile menşevice (care sînt, chipurile, pur teoretice şi pe care noi degeaba nu le lăsăm să apară, cum a spus reprezentanta Bundului [148], plîngîndu-se că la noi presa nu se bucură de libertate deplină), pentru publicarea unor asemenea lucruri se pronunţă eserii de dreapta, solidari-

www.dacoromanica.ro

zîndu-se cu menşevicii, a căror declaraţie este pe de-a-ntregul clădită pe principii similare cu cele ale eserilor de dreapta. În acelaşi timp, după o luptă îndelungată, grupul Volski a fost nevoit să se despartă de ei. Iată acea harababură care arată incontestabil că noi nu ne legăm de menşevici, ci că aşa stau lucrurile în realitate, după cum se vede din exemplul grupului eserilor din minoritate. Aici s-a amintit, pe bună dreptate, de menşevicul Rozanov, pe care Martov şi partidul său l-ar fi exclus cu siguranţă, pe cînd la această declaraţie vor subscrie şi eserii şi menşevicii.

Aceasta înseamnă că pînă în ziua de azi continuă să existe în rîndurile lor două curente diferite, dintre care unul regretă, deplînge, compătimeşte şi doreşte în teorie să se întoarcă la democratism, iar celălalt acţionează. Şi degeaba spune Martov că eu aş fi căutat să mă dezvinovăţesc în problema terorismului. Înseşi cuvintele lui arată cît de departe de noi sînt concepţiile democraţiei mic-burgheze şi cît de apropiate sînt ele de Internaţionala a II-a. În fapt, aceste concepţii nu au în ele nimic socialist, ba chiar dimpotrivă. Acum, cînd socialismul e aproape, ni se propovăduiesc iarăşi vechi concepţii burgheze. Eu nu am căutat să mă dezvinovăţesc, ci am vorbit despre un partid specific, creat de război — partidul ofiţerilor care au comandat în timpul războiului imperialist, care s-au ridicat în acest război şi care ştiu ce înseamnă politica practică. Cînd ni se spune : „Ceka voastră trebuie sau desfiinţată, sau mai bine organizată", la aceasta, tovarăşi, răspundem : noi nu pretindem că tot ce facem e perfect, şi sîntem gata, sîntem bucuroşi să învăţăm fără nici un fel de idei preconcepute. Dar cînd nişte oameni care au stat în Adunarea constituantă vor să ne înveţe pe noi cum să ne apărăm împotriva odraslelor de moşieri şi împotriva ofiţerilor albgardişti, noi le răspundem : voi aţi fost doar la putere şi împreună cu Kerenski aţi luptat împotriva lui Kornilov, aţi fost şi alături de Kolceak, şi aceiaşi albgardişti v-au azvîrlit de acolo fără luptă, ca pe nişte băieţandri. Şi după asta mai spuneţi că Ceka noastră e prost organizată ! (Aplauze.) Nu, Ceka noastră e foarte bine organizată. (Aplauze.)

www.dacoromanica.ro

Şi cînd în Germania domnii complotişti îşi bat joc acum de muncitori, cînd acolo ofiţerii, în frunte cu feldmareşalii, strigă: „Jos guvernul de la Berlin", cînd acolo sînt omorîţi fără teamă de pedeapsă conducători comunişti, iar banda albgardistă tratează pe conducătorii Internaţionalei a II-a ca pe nişte băieţandri, vedem clar că acest guvern conciliator nu este nimic altceva decît o jucărie în mîinile unui grup de complotişti. Şi acum, cînd avem în faţa noastră acest exemplu concret, cînd abia am apucat să ieşim la drum, oamenii ăştia ne spun: „Aţi instaurat un regim de teroare excesivă". Dar parcă multe săptămîni au trecut de cînd am descoperit complotul de la Petrograd? [149] Parcă multe săptămîni au trecut de cînd Iudenici se afla la cîteva verste de Petrograd, iar Denikin la cîteva verste de Orel? Reprezentanţii acestor şovăielnice partide şi ai acestei şovăielnice democraţii ne spun: „Ne pare bine că Iudenici şi Kolceak au fost învinşi". Cred şi eu că le pare bine, căci ei ştiu la ce se puteau aştepta din partea lui Iudenici şi a lui Kolceak. (Aplauze.) Eu nu le suspectez sinceritatea. Dar îi întreb: cînd Puterea sovietică trece prin momente grele, cînd elementele burgheze organizează comploturi şi cînd, în momentul critic, reuşim să descoperim aceste comploturi, înseamnă oare că ele se descoperă în mod cu totul întîmplător? Nu, ele nu se descoperă întîmplător. Ele se descoperă pentru că complotiştii sînt nevoiţi să trăiască în mijlocul maselor, pentru că în comploturile lor ei nu se pot dispensa de ajutorul unor muncitori şi ţărani, aşa încît, în cele din urmă, ei dau întotdeauna peste oameni care se duc la această — cum s-a spus aici — prost organizată Ceka şi declară: „În cutare şi cutare loc s-au adunat exploatatori". (Aplauze.) De aceea, cînd scurt timp după ce am trecut printr-o primejdie de moarte, în faţa unui complot vădit pentru toată lumea, se găsesc oameni care să vină şi să ni se plîngă că nu respectăm Constituţia, că Ceka e prost organizată, eu declar că aceşti oameni nu au tras învăţăminte politice din lupta împotriva albgardiştilor, nu au tras învăţăminte din experienţa pe care au făcut-o cu Kerenski, cu Iudenici, cu Kolceak şi nu ştiu să tragă din această experienţă nici un

www.dacoromanica.ro

fel de concluzii practice. Şi deoarece dv., domnilor, începeţi să vă daţi seama că alde Kolceak şi Denikin prezintă un pericol serios, că trebuie să vă decideţi pentru Puterea sovietică, e timpul să vă lepădaţi „pe vecii vecilor" de această declaraţie a lui Martov. (Râsete.) În textul constituţiei s-a ţinut seama de întreaga experienţă a celor doi ani de cînd sîntem la putere; altminteri, după cum am declarat în cuvîntarea mea — şi nimeni aici nici n-a încercat măcar să-mi infirme spusele —, nu ne-am fi putut menţine nici două luni, darămite doi ani. Desfid pe oricine se pretinde a fi cît de cît obiectiv faţă de Puterea sovietică să infirme această aserţiune, fie şi numai din punctul de vedere al istoricului, şi nu al omului politic care vrea să se adreseze maselor muncitoreşti şi să le influenţeze, să acţioneze împreună cu ele.

Ni se spune: Sovietele se întrunesc rar, alegerile nu au loc destul de des. Cred că la un asemenea reproş ar trebui să răspundem nu cu discursuri şi cu rezoluţii, ci cu fapte. După părerea mea, cel mai bun răspuns va fi să ducem la bun sfîrşit lucrările iniţiate de Puterea sovietică pentru a se stabili cîte noi alegeri de Soviete judeţene şi orăşeneşti au avut loc în ţară, cîte congrese ale Sovietelor s-au ţinut etc. Tov. Vladimirski, locţiitor al comisarului poporului pentru afacerile interne, a publicat o serie de materiale cu privire la istoria acestor congrese [150]. Cînd am răsfoit aceste materiale, am spus: iată un material istoric care dovedeşte, printre altele, că istoria popoarelor civilizate nu cunoaşte ţară în care democraţia proletară să-şi fi găsit o aplicare atît de largă ca la noi, în Rusia. Dacă se pretinde că la noi se ţin rar alegeri pentru Soviete, că arareori convocăm congrese, recomand fiecărui delegat să stăruie pe lîngă forul în drept ca la acest congres să se distribuie un chestionar suplimentar, pe care fiecare delegat să poată indica: la ce dată — luna, ziua, anul — şi unde anume — judeţul, oraşul, localitatea — s-au întrunit congrese ale Sovietelor. Dacă fiecare dintre dv. îşi va da osteneala să completeze un asemenea chestionar, ceea ce e cît se poate de simplu, veţi obţine un material care va întregi datele noastre incomplete şi care va dovedi că, în vremuri atît de grele

www.dacoromanica.ro

ca cele ale războiului, cînd constituţiile europene, statornicite de secole şi adînc înrădăcinate în deprinderile europeanului occidental, au fost aproape în întregime suspendate, în asemenea vremuri, sub raportul participării maselor populare la conducerea ţării şi la rezolvarea de sine stătătoare a problemelor conducerii la congrese, în Soviete, precum şi în alegeri, Constituţia sovietică a fost aplicată în ţară într-o măsură nemaivăzută în lume. Şi dacă se pretinde că asta e prea puţin, dacă ni se aduc critici şi se afirmă că „neconvocarea Comitetului vostru Executiv Central este o adevărată crimă", la aceasta tov. Troţki a răspuns foarte bine reprezentantei Bundului, declarînd că Comitetul Executiv Central a fost pe front. La aceste cuvinte, reprezentanta Bundului, a aceluiaşi Bund care s-a situat pe platforma sovietică şi care de aceea — e de presupus — a înţeles realmente, în fine, care este temelia Puterii sovietice —, reprezentanta Bundului — am notat răspunsul ei — a replicat : „E curios că C.E.C. a fost pe front, ar fi putut să trimită pe alţii".

Noi ducem o luptă crîncenă împotriva lui Kolceak, împotriva lui Denikin şi a altora — şi au fost destul de mulţi ! Lupta s-a soldat cu victoria trupelor ruse, care i-au alungat ca pe nişte băieţandri. Ducem un război greu şi victorios. Dv. ştiţi că fiecare ofensivă inamică ne-a obligat să trimitem pe front pe toţi membrii Comitetului Executiv Central, dar iată că azi ni se spune : „E ceva curios, trebuia să găsiţi alţi oameni". Nu cumva credeţi că am acţionat în afara timpului şi a spaţiului ? Sau poate vreţi să naştem comunişti (a p l a u z e), măcar cîţiva pe săptămînă ? Asta nu se poate. Muncitori căliţi în ani de luptă, muncitori cu experienţă şi care ştiu să conducă — asemenea muncitori, tovarăşi, există la noi mai puţini decît în oricare altă ţară. Trebuie să facem totul pentru a trimite la cursuri tineretul muncitoresc şi a-i da pregătirea necesară, dar aceasta necesită cîteva luni sau chiar ani întregi. Şi cînd toate acestea se întîmplă în condiţii extrem de grele, se găsesc aici oameni care să ne întîmpine cu zîmbete ironice care nu denotă decît o totală neînţelegere a acestor condiţii. Căci este într-adevăr o dovadă de ridicolă neînţelegere intelectualistă atunci

www.dacoromanica.ro

cînd ni se cere ca, în aceste condiţii de război, să procedăm altfel decît am procedat pînă acum. Trebuie să ne încordăm la maximum toate forţele şi de aceea trebuie să dăm frontului pe cei mai buni activişti şi membri ai Comitetului Executiv Central şi ai comitetelor executive. Şi sînt convins că orice om cu oricît de puţină experienţă practică în munca de conducere nu numai că nu ne va blama, ci, dimpotrivă, ne va aproba pentru că am făcut tot ce ne-a stat în putinţă ca să reducem la minimum instituţiile colegiale de pe lîngă comitetele executive, deoarece, sub presiunea războiului, ele se reduseseră la comitetul executiv, căci activiştii se grăbeau să plece pe front, aşa cum astăzi vin cu sutele şi cu miile să lucreze în domeniul aprovizionării cu combustibil. Aceasta este temelia fără de care Republica sovietică nu poate trăi. Şi dacă în schimb va trebui ca timp de cîteva luni Sovietele să se întrunească mai rar, nu se va găsi nici un muncitor sau ţăran cu judecată sănătoasă care să nu înţeleagă necesitatea acestui lucru şi care să nu-l aprobe.

Eu afirm că, în ceea ce priveşte democraţia şi democratismul, adversarii noştri continuă să ne ofere prejudecăţile democratismului burghez. Aici s-a declarat, în numele unui partid de opoziţie, că trebuie sistată reprimarea burgheziei. Nu strică totuşi să te gîndeşti înainte de a vorbi. Ce înseamnă reprimarea burgheziei? Moşierul poate fi reprimat şi desfiinţat prin abolirea proprietăţii funciare moşiereşti şi prin trecerea pămîntului în stăpînirea ţăranilor. Dar poate fi oare reprimată şi desfiinţată burghezia prin desfiinţarea marelui capital? Oricine cunoaşte principiile elementare ale marxismului ştie că burghezia nu poate fi reprimată în felul acesta, că ea se naşte din producţia de mărfuri; şi ce este, în aceste condiţii ale producţiei de mărfuri, ţăranul care are un surplus de cîteva sute de puduri de cereale peste cantitatea necesară pentru întreţinerea familiei sale şi care nu le dă pe credit statului muncitoresc spre a veni în ajutorul muncitorului înfometat, ci le vinde la preţuri de speculă? — Nu e asta burghezie? Oare nu aici se naşte ea? În această problemă, în problema cerealelor, a combaterii

www.dacoromanica.ro

foametei de care suferă întreaga Rusie industrială, primim noi vreun ajutor din partea acelora care ne reproşează nerespectarea Constituţiei, reprimarea burgheziei ? Nu ! Cu ce ne ajută ei în această privinţă ? Ei se ascund după cuvintele „înţelegere între muncitori şi ţărani". Fireşte, această înţelegere e necesară. Noi am arătat cum realizăm această înţelegere atunci cînd, la 26 octombrie 1917, am preluat programul eserilor în partea privitoare la sprijinirea ţăranilor şi l-am aplicat în întregime. Prin aceasta am arătat atunci că ţăranul care a fost exploatat de moşieri, care trăieşte din munca sa şi care nu-şi vinde grînele la preţuri de speculă va găsi un apărător de nădejde în muncitorul trimis de puterea centrală de stat. Iată unde am realizat noi înţelegerea cu ţăranul. Cînd noi promovăm o politică de aprovizionare care cere ca surplusurile de cereale depăşind nevoile familiei ţăranului să fie date ca împrumut de stat muncitorilor, orice obiecţii împotriva acestei politici echivalează cu sprijinirea speculei. Asemenea atitudine mai există în masele mic-burgheze, care sînt obişnuite să trăiască în chip burghez. Iată de ce trebuie să ne temem, iată de unde vine primejdia care ameninţă revoluţia socială ! În această privinţă ne-au ajutat oare vreodată reprezentanţii menşevicilor şi ai eserilor, fie şi cei mai de stînga dintre ei ? Nu, niciodată ! Presa lor, a cărei apariţie — pretind ei — ar trebui s-o îngăduim în numele „principiilor libertăţii" şi din care posedăm suficiente mostre, dovedeşte incontestabil că ei nu ne ajută nici măcar cu un singur cuvînt ; de fapte e de prisos să mai vorbim. Atîta timp cît n-am lichidat în întregime vechiul obicei, vechiul precept blestemat care proclamă : fiecare pentru sine şi dumnezeu pentru toţi, — unica ieşire pentru noi este să luăm pe credit surplusurile de cereale pentru muncitorul înfometat. Ştim că asta e o treabă înspăimîntător de grea. Aici nimic nu se poate face cu forţa. Dar este ridicol să se spună că noi reprezentăm minoritatea clasei muncitoare ; asemenea afirmaţii nu stîrnesc decît ilaritate. Aşa ceva se poate spune la Paris, şi nici acolo asemenea cuvinte nu mai sînt tolerate în adunările muncitoreşti. Într-o ţară în care guvernul a fost răsturnat cu o uşurinţă fără seamăn, în care

www.dacoromanica.ro

muncitorii şi ţăranii îşi apără interesele cu arma în mînă şi în care ei o folosesc pe aceasta ca instrument al voinţei lor, — a spune într-o asemenea ţară că noi reprezentăm minoritatea clasei muncitoare înseamnă să te faci pur şi simplu ridicol. Înţeleg să aud asemenea cuvinte din gura unora ca Clemenceau, Lloyd George, Wilson. Căci ale lor sînt cuvintele acestea, ale lor sînt aceste idei! Dar cînd aceste cuvinte ale lui Wilson, Clemenceau şi Lloyd George — cei mai înrăiţi dintre rechinii imperialismului — sînt repetate aici de Martov în numele Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia (r î s e t e), eu îmi zic că trebuie să fim cu ochii în patru şi să ştim că aici e nevoie de Ceka! (A p l a u z e.)

Toţi vorbitorii care au luat cuvîntul în numele opoziţiei, inclusiv reprezentanţii Bundului, ne reproşează că nu respectăm Constituţia. Eu ţin să declar că respectăm în modul cel mai strict prevederile Constituţiei. (O v o c e d i n l o j ă: „Nu zău?!") Şi deşi din loja care pe vremuri a fost a ţarului, iar acum e loja opoziţiei (r î s e t e), aud exclamaţia ironică „nu zău?!", voi aduce totuşi imediat o dovadă în sprijinul acestor afirmaţii. (A p l a u z e.) Vă voi citi un articol din Constituţie pe care îl aplicăm cu cea mai mare stricteţe şi care arată că în întreaga noastră activitate noi respectăm Constituţia. Cînd, la diferite adunări la care participau aderenţi ai menşevicilor şi ai eserilor, se întîmpla să vorbesc despre Constituţie, dificultatea de care mă loveam era că nu aveam la îndemînă textul Constituţiei, pentru a putea cita paragrafele de care aveam nevoie. Adunările se ţin de obicei în săli unde Constituţia e afişată pe perete. În adunarea de faţă nu există aşa ceva, dar m-a scos din încurcătură tov. Petrovski, care mi-a dat un exemplar de broşură intitulată „Constituţia R.S.F.S.R." Dau citire textului articolului 23: „Călăuzindu-se după interesele întregii clase muncitoare, R.S.F.S.R. privează de drepturi persoanele şi grupurile care uzează de aceste drepturi în detrimentul intereselor revoluţiei socialiste".

Repet, tovarăşi, noi nu am considerat niciodată că activitatea noastră, în general, şi Constituţia noastră, în special, ar fi un model de perfecţiune. La congresul de

www.dacoromanica.ro

faţă s-a pus problema modificării Constituţiei. Sîntem de acord s-o modificăm şi sîntem gata să examinăm propunerile de modificări, fără a le statornici însă „pe vecii vecilor". Dar dacă vreţi să vă războiţi, fiţi cel puţin consecvenţi în lupta voastră. Dacă ne cereţi să respectăm Constituţia, nu trebuie oare să cereţi şi respectarea articolului 23 ? (A p l a u z e.) În cazul cînd nu vreţi aşa ceva, sîntem gata să discutăm cu dv. dacă trebuie sau nu abrogat articolul care spune să nu venim în faţa poporului cu fraze despre libertatea generală şi despre egalitatea generală a oamenilor muncii. Dv. cunoaşteţi foarte bine dreptul constituţional, dar l-aţi învăţat după manuale vechi, burgheze. Vă aduceţi aminte de cuvintele „libertate şi democraţie", invocaţi prevederile Constituţiei şi repetaţi lozincile de mai înainte, făgăduind poporului totul, spre a nu îndeplini apoi nimic. Noi însă nu făgăduim nimic de felul acesta, nu proclamăm egalitatea muncitorilor şi a ţăranilor. Dv. o revendicaţi ; să vedem deci cine are dreptate. Ţăranilor care au cunoscut exploatarea moşierească şi capitalistă şi care muncesc pentru familiile lor pe pămîntul luat de la moşieri, acestor ţărani le oferim egalitate deplină, prietenie şi alianţă frăţească. Dar acelora dintre ei care, dintr-o veche deprindere, din neştiinţă sau din lăcomie trag înapoi spre burghezie, noi le refuzăm egalitatea. Dv. rostiţi fraze generale despre libertatea şi egalitatea oamenilor muncii, despre democraţie, despre egalitatea muncitorilor şi a ţăranilor. Noi nu promitem că Constituţia va asigura libertatea şi egalitatea în general. Libertate — dar pentru care clasă şi în ce scop ? Egalitate — dar între cine şi cine ? Între oamenii muncii, pe care burghezia i-a exploatat zeci şi sute de ani şi care acum luptă împotriva burgheziei ? Asta se şi spune în Constituţie : dictatura muncitorilor şi a ţărănimii sărace pentru reprimarea burgheziei. De ce oare dv., cînd vorbiţi despre Constituţie, nu citaţi aceste cuvinte : „pentru reprimarea burgheziei, pentru reprimarea speculanţilor" ? Arătaţi-ne un model de ţară, o ţară care să fie un model de aplicare a minunatei voastre constituţii menşevice. Poate veţi găsi un asemenea model în istoria Samarei, cel puţin, unde menşevicii au deţinut

www.dacoromanica.ro

puterea de stat ? Poate îl veţi găsi în Gruzia, unde menşevicii se află azi la putere şi unde reprimarea burgheziei, adică reprimarea speculanţilor, se desfăşoară în cadrul libertăţii şi egalităţii depline, al democraţiei consecvente, şi fără Ceka ? Arătaţi-ne un asemenea exemplu şi noi ne vom strădui să învăţăm de la el. Adevărul însă e că nici nu aveţi ce arăta, căci ştiţi foarte bine că pretutindeni unde la putere se află un guvern de conciliatori, menşevic sau semimenşevic, domneşte o specula deşănţată. Şi Viena, oraşul despre care pe bună dreptate a vorbit în cuvîntarea sa Troţki, oraşul în care oameni de teapa lui Friedrich Adler fac parte din guvern, oraşul care nu cunoaşte „grozăviile bolşevismului", ei bine, Viena flămînzeşte şi suferă la fel ca Petrogradul şi ca Moscova, dar fără a se putea consola cu ideea că, cu preţul foamei, muncitorii vienezi îşi croiesc drum spre victorie asupra burgheziei. Viena flămînzeşte şi suferă mai rău decît Petrogradul şi Moscova, şi în acelaşi timp burghezia austriacă şi vieneză se dedă la un jaf deşănţat şi la o specula monstruoasă pe străzile Vienei, pe arterele ei principale. Dv. sînteţi aceia care nu respectaţi Constituţia ; noi însă o respectăm atunci cînd acordăm libertate şi egalitate numai acelora care ajută proletariatul să învingă burghezia. Iar în articolul 23 noi spunem că pentru perioada de trecere nu promitem rîuri de lapte şi munţi de pilaf. Noi spunem că pentru a putea parcurge pînă la capăt această perioadă de trecere trebuie să rezistăm nu cîteva luni, ci ani în şir. După doi ani putem spune, şi cuvintele noastre vor fi, fără doar şi poate, crezute, că sîntem în stare să rezistăm cîţiva ani tocmai pentru că am înscris în Constituţie privarea de drepturi pentru anumite persoane şi grupuri. Şi noi nu ascundem pe cine anume privăm de drepturi, ci declarăm deschis că e vorba de grupul menşevicilor şi al eserilor de dreapta. Prin aceasta ne-am atras blamul liderilor Internaţionalei a II-a ; noi însă spunem pe faţă grupului menşevicilor şi eserilor că sîntem gata la orice, dar că ei trebuie să ne ajute să promovăm politica oamenilor muncii împotriva speculanţilor, împotriva acelora care sprijină specula cu alimente şi care ajută bur-

www.dacoromanica.ro

gheziа. Pe măsură ce veţi dovedi prin fapte că ne daţi un asemenea ajutor, vom ridica măsurile luate împotriva voastră în baza Constituţiei ; pînă atunci însă, cuvintele voastre lipsite de conţinut nu sînt decît simple tertipuri. Constituţia noastră nu excelează prin fraze grandiloc-vente ; ea spune ţăranilor : dacă eşti ţăran muncitor, ai toate drepturile, dar nu pot fi drepturi egale pentru toţi într-o societate în care muncitorii flămînzesc şi în care se desfăşoară lupta împotriva burgheziei. Iar muncitorului îi spune : egalitate cu ţăranul care te ajută în lupta împotriva burgheziei, dar nici un fel de generalizări ! În ţară se desfăşoară o luptă grea. Cine vrea să ne ajute e primit cu dragă inimă, indiferent de trecutul lui şi fără a se ţine seama de nici un fel de denumiri. Şi noi ştim că astfel de oameni din alte partide şi dintre cei fără partid vin la noi în număr din ce în ce mai mare, şi aceasta constituie o chezăşie a victoriei noastre. (Aplauze puternice, strigăte de „bravo".)

www.dacoromanica.ro

3

CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN COMISIA ORGANIZATORICĂ [151] 8 DECEMBRIE

Tovarăşi ! Am primit din partea unor delegaţi cîteva bileţele în care mi se cere să mă pronunţ în această problemă. Mie mi s-a părut că nu e nevoie să intervin în dezbateri şi, pînă la primirea acestor invitaţii, m-am abţinut să iau cuvîntul, deoarece, din păcate, n-am avut posibilitatea să cunosc din practică munca pe teren, iar ideea pe care ţi-o faci despre ea cînd lucrezi în Consiliul Comisarilor Poporului este, bineînţeles, prea neîndestulătoare. În afară de aceasta, sînt întru totul de acord cu cele spuse de tov. Troţki şi de aceea mă voi limita la cîteva scurte observaţii.

Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului s-a pus în faţa noastră problema sovhozurilor şi a trecerii lor la secţiile agrare guberniale [152], cînd s-a pus problema direcţiilor generale şi a centralelor, eu nu am avut nici cea mai mică îndoială că în ambele feluri de instituţii există multe elemente contrarevoluţionare. Dar ori de cîte ori s-au făcut şi se fac încercări de a se arunca sovhozurilor acuzaţia că sînt deosebit de contrarevoluţionare, am avut întotdeauna şi am şi acum impresia că aceasta înseamnă a trage alături de ţintă, căci nici sovhozurile, nici direcţiile generale şi nici centralele sau orice alte întreprinderi industriale mari, ca şi în genere nici un fel de organizaţii centrale sau locale care au în atribuţia lor vreo ramură cît de cît însemnată a economiei naţionale nu pot şi nu vor putea ocoli problema participării specialiştilor burghezi. Şi mi se pare că atacurile împotriva direcţiilor generale şi

www.dacoromanica.ro

a centralelor, atacuri pe deplin legitime din punctul de vedere al necesităţii de a se face aici o epurare radicală, sînt totuşi greşite, pentru că în cazul de faţă acest tip de instituţii e privit izolat de celelalte instituţii similare. Or, din activitatea Consiliului economic se vede cît se poate de limpede că din acest punct de vedere nu este cîtuşi de puţin admisibil să priveşti izolat direcţiile generale, centralele şi sovhozurile, deoarece întreaga noastră muncă de stat, atît în domeniul militar cît şi în domeniul ocrotirii sănătăţii, ca şi în cel al învăţămîntului, s-a lovit şi se loveşte pretutindeni şi întotdeauna de această problemă. Fără ajutorul vechilor specialişti nu putem reconstrui aparatul de stat şi nu putem pregăti un număr suficient de muncitori şi ţărani care să cunoască temeinic munca administrativă. Aceasta este o concluzie esenţială pe care noi am tras-o din întreaga noastră operă de construcţie, iar experienţa ne arată că în toate domeniile, inclusiv cel militar, vechii specialişti — care de aceea se şi numesc vechi — nu pot fi luaţi de nicăieri altundeva decît din societatea capitalistă, în care numai o pătură foarte restrînsă, feciorii de moşieri şi de capitalişti şi doar foarte puţine elemente de origine ţărănească, şi numai din familiile avute, au posibilitatea de a deveni specialişti. De aceea, dacă ţinem seama de mediul în care au crescut aceşti oameni şi de ambianţa în care lucrează ei acum, va deveni perfect explicabil faptul că aceşti specialişti, adică aceşti oameni cu experienţă în munca de conducere pe scară largă, de stat, sînt în proporţie de nouă zecimi pătrunşi de vechile concepţii şi prejudecăţi burgheze, şi că chiar în cazurile cînd nu sînt trădători în sensul propriu al cuvîntului (ceea ce nu e un fenomen accidental, ci unul permanent), chiar şi în aceste cazuri ei nu sînt în stare să înţeleagă noile condiţii, noile sarcini, noile cerinţe. Pe acest teren se observă pretutindeni, în toate comisariatele, fricţiuni, eşecuri şi încurcături.

De aceea mi s-a părut că-şi greşesc ţinta criticile care sînt îndreptate exclusiv împotriva reacţionarismului sovhozurilor, al direcţiilor generale, al centralelor şi care încearcă să desprindă această problemă din contextul problemei noastre generale: cum să pregătim pentru munca

www.dacoromanica.ro

de conducere pe scară largă, de stat, un mare număr de muncitori şi ţărani. Noi facem acest lucru într-un ritm care, dacă se ţine seama de starea înapoiată a ţării şi de condiţiile grele în care ne aflăm, este, incontestabil, fără precedent în istoria omenirii. Dar, oricît de rapid ar fi acest ritm, el nu ne poate satisface, căci nevoia noastră de muncitori şi de ţărani care să ştie să conducă şi să cunoască domeniile speciale ale muncii de conducere este imensă şi pînă în prezent n-a fost acoperită nici în proporţie de o zecime, ba chiar nici măcar de o sutime. De aceea, cînd ni se spunea sau cînd la vreo şedinţă a Consiliului Comisarilor Poporului se demonstra că sovhozurile sînt adesea locuri de refugiu pentru vechii moşieri care şi-au schimbat culoarea, iar uneori şi pentru cei care nu şi-au schimbat-o, că acolo se creează focare de birocratism, că fenomene similare se observă pretutindeni la centrale şi în direcţiile generale, eu nu mă îndoiam niciodată de justeţea acestor afirmaţii. Dar spuneam că dacă vă gîndiţi să înlăturaţi acest rău subordonînd sovhozurile secţiei agrare guberniale, atunci vă înşelaţi.

De ce au rămas în direcţiile generale, la centrale şi în sovhozuri mai multe elemente contrarevoluţionare, mai mult birocratism decît în domeniul militar? De ce în domeniul militar sînt mai puţine elemente de acest fel? Pentru că, privit în ansamblu, acestui domeniu i s-a acordat mai multă atenţie şi aici au fost trimişi mai mulţi comunişti, mai mulţi muncitori şi ţărani, aici secţiile politice au desfăşurat o activitate mai amplă; într-un cuvînt, înrîurirea muncitorilor şi ţăranilor înaintaţi asupra întregului aparat militar a fost mai cuprinzătoare, mai profundă şi mai sistematică. Aşa se explică de ce aici răul a fost, dacă încă nu stîrpit din rădăcină, cel puţin aproape stîrpit. Acestui lucru, spun eu, trebuie să-i acordăm maximum de atenţie.

Noi facem abia primii paşi spre statornicirea unor relaţii strînse între sovhozuri, de o parte, şi populaţia ţărănească şi grupurile comuniste din vecinătatea lor, de alta, astfel încît nu numai în domeniul militar, ci pretutindeni să existe comisari, şi să existe nu numai pe hîrtie. Indi-

www.dacoromanica.ro

ferent dacă ei vor fi membri ai respectivului colegiu, adjuncţi ai directorilor sau comisari, ceea ce se cere e să existe răspundere personală : după cum conducerea prin colegii e necesară pentru discutarea problemelor fundamentale, tot aşa răspunderea personală şi dreptul de a dispune personal sînt necesare pentru stîrpirea birocraţiei, pentru excluderea oricărei posibilităţi de a se eschiva de la răspundere. Avem nevoie de oameni care în orice împrejurare să înveţe să conducă în mod de sine stătător. Dacă vom face acest lucru, vom putea îndepărta răul în modul cel mai reuşit.

În încheiere, ţin să mă declar întru totul de acord cu tov. Troţki, care a spus că aici s-au făcut neîntemeiate încercări de a prezenta controversele noastre ca o controversă între muncitori şi ţărani şi de a amesteca problema direcţiilor generale şi a centralelor cu problema dictaturii proletariatului. După părerea mea, aceste încercări sînt esenţialmente greşite. Problema dictaturii proletariatului se poate pune atunci cînd e vorba de reprimarea burgheziei. Atunci e de conceput să se pună această problemă, atunci avem nevoie de această dictatură, căci numai cu ajutorul ei putem reprima burghezia şi menţine puterea în mîinile acelei părţi a populaţiei muncitoare care e în stare să acţioneze consecvent şi să atragă de partea ei tot mai multe elemente şovăielnice. În cazul de faţă n-avem de-a face cu nimic de acest fel. Ne aflăm în controversă pe tema dacă e nevoie de mai mult sau de mai puţin centralism într-un domeniu dat şi la un moment dat. Dacă tovarăşii care acţionează pe teren spun, iar tov. Troţki şi numeroşi comisari ai poporului confirmă că în ultima vreme nivelul activiştilor guberniali şi, într-o măsură considerabilă, cel al activiştilor judeţeni a crescut extrem de mult (asemenea confirmări aud mereu şi de la tov. Kalinin, care face dese vizite pe teren, şi de la tovarăşi care vin din diferite colţuri ale ţării), înseamnă că trebuie să ţinem seama de acest lucru şi că trebuie să ne întrebăm dacă în cazul de faţă problema centralismului e just înţeleasă. Sînt convins că asemenea măsuri pentru îndreptarea activităţii instituţiilor sovietice va mai trebui

www.dacoromanica.ro

să luăm de foarte multe ori. În această privinţă abia acum începem să cîştigăm experienţa necesară în acest domeniu al construcţiei. Şi cînd priveşti această experienţă prin prisma Consiliului Apărării şi a Consiliului Comisarilor Poporului, îţi dai clar seama că ea nu se poate exprima în cifre şi nu se poate reda într-o scurtă cuvîntare. Dar sîntem convinşi că pe teren se lucrează potrivit sarcinilor fundamentale trasate de puterea centrală. La această situaţie s-a ajuns abia în ultima vreme.

Aici nu se pune nicidecum problema unui conflict între dictatura proletariatului şi alte elemente sociale. Aici e vorba de experienţa construcţiei noastre de stat, experienţă care, după părerea mea, nu ţine nici măcar de domeniul problemelor constituţionale. Aici s-a vorbit mult despre modificarea Constituţiei. Mi se pare că nu aceasta e problema. Constituţia statorniceşte principiile fundamentale ale centralismului. Acest principiu fundamental este pentru noi toţi atît de indiscutabil (cu toţii l-am învăţat din lecţia practică, sugestivă şi chiar crîncenă pe care am primit-o de la Kolceak, Iudenici, Denikin, precum şi din experienţa partizanatului), încît nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Nici tov. Sapronov nu respinge acest principiu fundamental al centralismului, atunci cînd e vorba de a se acorda unui comisar al poporului sau Consiliului Comisarilor Poporului dreptul de revocare. Asta nu e o problemă constituţională, ci una de utilitate practică. Trebuie să punem accentul cînd pe o latură, cînd pe alta, spre a obţine rezultate pozitive. Cînd vorbim despre trusturile guberniale ale sovhozurilor şi despre secţiile agrare guberniale, esenţialul e ca ele să fie puse sub controlul muncitorilor şi al ţăranilor din împrejurimi, şi aceasta cu totul independent de subordonarea lor ierarhică unuia sau altuia dintre organele de stat. Eu cred că prin nici un fel de modificări constituţionale nu veţi reuşi vreodată să vă descotorosiţi de moşierii camuflaţi sau de capitaliştii şi de burghezii care şi-au schimbat culoarea. Trebuie să introducem în instituţii — ca membri ai unor colegii restrînse, ca directori adjuncţi sau în calitate de comisari — un număr suficient de muncitori şi ţărani

www.dacoromanica.ro

cu experienţă practică şi întru totul devotaţi cauzei. Aceasta este esenţialul ! Prin aceasta veţi asigura o creştere neîncetată a numărului muncitorilor şi ţăranilor care învaţă munca de conducere şi care, după ce-şi fac cuvenitul stagiu pe lîngă vechii specialişti, trec în locurile acestora, îndeplinesc însărcinări similare şi pregătesc în viaţa noastră civilă, în domeniul conducerii industriei şi al întregii activităţi economice, o înnoire de cadre conducătoare similară cu aceea care se produce la noi în domeniul militar. De aceea cred că în cazul de faţă n-avem nici un motiv să pornim de la considerentele principiale pe care le-au formulat aici unii dintre vorbitori ; dimpotrivă, problema în discuţie trebuie privită nu ca una constituţională, ci ca o problemă de experienţă practică. Dacă, după dezbateri amănunţite, majoritatea activiştilor Sovietelor locale vor găsi că trusturile guberniale ale sovhozurilor trebuie să fie subordonate secţiilor agrare guberniale, ei bine, vom face o încercare în acest sens şi vom soluţiona problema prin prisma experienţei practice. Dar înainte de toate va trebui să stabilim dacă în felul acesta vom reuşi să-i înlăturăm pe moşierii camuflaţi şi să organizăm mai bine folosirea specialiştilor, dacă vom reuşi astfel să pregătim pentru munca de conducere un număr mai mare de muncitori şi ţărani, dacă vom reuşi să-i atragem pe ţăranii din împrejurimi la exercitarea unui control efectiv asupra sovhozurilor şi să elaborăm formele practice ale acestui control. Iată care este întrebarea ! Dacă vom reuşi să rezolvăm aceste sarcini, nu va fi cazul să considerăm că ne-am irosit de pomană timpul şi munca. Să încercăm chiar să folosim în diferite comisariate sisteme diferite : *un* sistem în sovhozuri, direcţii generale şi centrale, *alt* sistem în armată sau la Comisariatul pentru ocrotirea sănătăţii. Sarcina noastră este să atragem un mare număr de specialişti, să-i verificăm în practică, să-i înlocuim, pregătind astfel noi cadre de conducere, noi cadre de specialişti, care trebuie să-şi însuşească munca de conducere, muncă extrem de grea, cu totul nouă şi foarte complexă. Acest proces nu trebuie să se desfăşoare în forme neapărat identice. Tov. Troţki a avut perfectă dreptate cînd a spus că asta nu se găseşte scris în nici un

www.dacoromanica.ro

fel de cărţi pe care să le putem folosi ca îndreptare şi nu decurge din nici o concepţie socialistă despre lume, nu se bazează pe experienţa nimănui, ci trebuie dedus din propria noastră experienţă. De aceea cred că în această privinţă trebuie să acumulăm experienţă şi, în cursul efectuării ei în practică, să verificăm rezultatele obţinute în construcţia comunistă, spre a stabili definitiv cum trebuie să procedăm în problemele care ne stau în faţă.

www.dacoromanica.ro

4

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI 9 DECEMBRIE

(Aplauze prelungite. Delegaţii şi invitaţii la congres se ridică în picioare şi aplaudă furtunos timp de cîteva minute.) Tovarăşi ! Aş vrea să spun cîteva cuvinte despre principalele probleme discutate la acest congres.

Am avut, tovarăşi, o mică discuţie în problema democraţiei şi a Puterii sovietice. Şi deşi la prima vedere s-ar părea că această discuţie n-a avut nici o contingenţă cu sarcinile practice stringente, actuale, ale Republicii sovietice, cred totuşi că ea este departe de a fi fost inutilă. Tovarăşi ! În lumea întreagă se desfăşoară acum în toate organizaţiile muncitoreşti, iar de foarte multe ori şi în parlamentele burgheze şi, în orice caz, în timpul alegerilor parlamentare din ţările burgheze, aceleaşi dezbateri principiale despre democraţie — despre *vechea* democraţie burgheză, nuanţă pe care mulţi n-o sesizează — şi despre noua putere de stat — Puterea Sovietelor. Democraţia veche, sau burgheză, proclamă libertatea şi egalitatea, egalitate indiferent de împrejurarea că omul are sau nu proprietate, indiferent de faptul că posedă sau nu capital ; ea proclamă libertatea proprietarilor privaţi de a dispune de pămînt, de capital, iar pentru cel ce nu posedă pămînt sau capital — libertatea de a-şi vinde forţa de muncă capitalistului.

Tovarăşi ! Puterea noastră sovietică a rupt în mod categoric cu această libertate şi cu această egalitate, deoarece sînt vădit false (aplauze), şi a declarat tu-

www.dacoromanica.ro

turor oamenilor muncii că socialiştii care concep astfel libertatea şi egalitatea au uitat principiile elementare ale socialismului şi tot conţinutul său. Căci noi şi socialiştii care n-au trădat încă socialismul am demascat întotdeauna minciuna, înşelătoria şi făţărnicia societăţii burgheze, care vorbeşte despre libertate şi egalitate, fie şi despre libertatea şi egalitatea în alegeri, cînd de fapt puterea capitaliştilor, proprietatea privată asupra pămîntului, a fabricilor şi a uzinelor determină nu libertatea, ci oprimarea şi înşelarea oamenilor muncii în toate ţările burgheze, oricît de „democratice" şi de „republicane" ar fi rînduielile lor.

Noi spunem : ţelul nostru, ţelul socialismului mondial este desfiinţarea claselor, iar clasele sînt grupuri dintre care unul are posibilitatea de a trăi din munca celuilalt, unul îşi însuşeşte munca celuilalt. Ei bine, dacă e să vorbim despre această libertate, despre această egalitate, trebuie să recunoaştem, aşa cum recunoaşte imensa majoritate a oamenilor muncii din Rusia, că nici o ţară n-a făcut încă atît de mult — şi într-un termen atît de scurt — pentru libertatea reală şi pentru egalitatea reală, nici o ţară n-a asigurat oamenilor muncii într-un termen atît de scurt libertatea faţă de principala clasă care îi exploata, clasa moşierilor şi a capitaliştilor, nici o ţară n-a asigurat într-o asemenea măsură egalitatea în ce priveşte principala sursă de mijloace de existenţă — pămîntul. Şi pe această cale, pe calea eliberării de sub jugul exploatării capitaliste pînă la completa desfiinţare a claselor, noi am pornit cu hotărîre la luptă pentru desfiinţarea completă a claselor şi o vom continua pînă la capăt. Ştim foarte bine că aceste clase sînt înfrînte, dar nu şi desfiinţate. Ştim foarte bine că moşierii şi capitaliştii sînt înfrînţi, dar nu şi desfiinţaţi. Lupta de clasă continuă şi, împreună cu ţărănimea săracă, proletariatul trebuie să continue lupta pentru desfiinţarea completă a claselor, atrăgînd de partea lui pe toţi cei care ocupau o poziţie de mijloc şi străduindu-se ca prin întreaga sa experienţă, prin exemplul luptei sale să atragă pe toţi cei care pînă acum au stat în rîndurile şovăielnicilor.

www.dacoromanica.ro

Tovarăşi, trecînd la lucrările congresului nostru, trebuie să spun că Congresul al VII-lea este primul care a reuşit să consacre atît de mult timp sarcinilor concrete ale construcţiei, că pentru prima oară la acest congres am izbutit să iniţiem discutarea practică, izvorîtă direct din experienţă, a sarcinilor referitoare la mai buna organizare a economiei sovietice, la mai buna organizare a activităţii Sovietelor.

Am avut, desigur, prea puţin timp ca să ne fi putut opri mai amănunţit asupra acestei probleme, dar cu toate acestea am făcut mult în această privinţă, şi întreaga activitate ulterioară a Comitetului Executiv Central şi a tovarăşilor care activează pe teren se va desfăşura sub semnul celor statornicite aici.

În sfîrşit, tovarăşi, aş vrea să relev în mod special contribuţia adusă de congres la consolidarea situaţiei noastre internaţionale.

Tovarăşi, noi am reînnoit aici propunerea de pace făcută tuturor puterilor şi ţărilor Antantei. Am exprimat aici convingerea — bazată pe extrem de bogata şi valoroasa noastră experienţă — că ce a fost mai greu a rămas în urmă şi că sîntem, fără îndoială, pe cale de a ieşi victorioşi din războiul pe care ni l-a impus Antanta şi pe care de doi ani îl ducem împotriva unui inamic mult mai puternic decît noi.

Cu toate acestea, tovarăşi, cred că apelul pe care l-am auzit acum din partea reprezentantului Armatei noastre Roşii este cît se poate de bine venit. Tovarăşi, dacă e cert că ce a fost mai greu a rămas în urmă, nu-i mai puţin adevărat însă că şi sarcinile construcţiei se desfăşoară în faţa noastră în toată amploarea lor. Nu încape nici o îndoială că mai există grupuri capitaliste foarte influente şi foarte puternice, incontestabil dominante în multe ţări, care au hotărît cu orice preţ să ducă pînă la capăt războiul împotriva Rusiei Sovietice. Este cert, de asemenea, că acum, cînd într-un anumit sens se poate spune că am repurtat o victorie decisivă, trebuie să depunem şi mai multe eforturi suplimentare, să ne încordăm

www.dacoromanica.ro

încă o dată forţele pentru a folosi din plin această victorie şi pentru a o duce pînă la capăt. (Aplauze.)

Tovarăşi! Nu uitaţi două lucruri: în primul rînd, slăbiciunea noastră generală e legată, poate, de caracterul slav — nu sîntem destul de statornici şi de consecvenţi în urmărirea ţelurilor pe care ni le fixăm —, iar în al doilea rînd, experienţa a arătat, o dată în răsărit şi a doua oară în sud, că în momentul hotărîtor n-am ştiut să exercităm o presiune îndeajuns de puternică asupra inamicului care o luase la fugă şi i-am dat posibilitatea să-şi refacă forţele. Nu încape nici umbră de îndoială că guvernele şi cercurile militariste din Europa occidentală urzesc acum noi planuri de salvare a lui Denikin şi că vor căuta să înzecească ajutorul pe care i-l acordă, deoarece îşi dau seama cît de mare este primejdia care-l ameninţă din partea Rusiei Sovietice. De aceea, acum, în perioada primelor victorii, trebuie să spunem exact ceea ce spuneam şi în vremurile grele: „Tovarăşi, ţineţi minte că de viitoarele cîteva săptămîni, cel mult două-trei luni, depinde acum dacă vom încheia războiul nu numai printr-o victorie decisivă, ci şi cu nimicirea totală a inamicului, sau dacă vom condamna din nou zeci şi sute de mii de oameni la un război îndelungat şi istovitor. Bazaţi pe experienţa pe care am dobîndit-o, putem spune acum cu toată certitudinea că, dacă vom reuşi să ne triplăm eforturile, de viitoarele cîteva săptămîni sau cel mult două-trei luni depinde nu numai posibilitatea de a învinge definitiv, ci şi aceea de a-l nimici pe inamic şi de a cuceri o pace trainică, o pace îndelungată".

De aceea, tovarăşi, mai mult ca orice aş vrea să vă rog ca fiecare dintre dv., cînd se va întoarce acasă, să pună în fiecare organizaţie de partid, în fiecare instituţie sovietică, la fiecare adunare de muncitori şi de ţărani, următoarea chestiune: tovarăşi, actuala campanie de iarnă ne poate aduce în mod cert nimicirea definitivă a inamicului dacă noi, încurajaţi de succes şi de perspectivele construcţiei sovietice, care ni se deschid clar acum, vom

www.dacoromanica.ro

transforma săptămînile şi lunile viitoare într-o perioadă de maximă încordare, cînd va trebui să ne triplăm eforturile în domeniul militar şi al activităţii legate de el, — este cert că într-un timp extrem de scurt vom reuşi să-l nimicim în aşa fel pe inamic şi să încheiem în aşa fel războiul civil, încît să ni se deschidă posibilitatea unei îndelungate opere de construcţie socialistă paşnică. (A p l a u z e.)

www.dacoromanica.ro

MATERIALE PREGĂTITOARE

www.dacoromanica.ro

PLANURILE ARTICOLULUI „CU PRIVIRE LA SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-a"*

1

Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a

1) In Extenso.
2) Poziție tipică de „centru"...
2 bis. Încredere în burghezie || Puterea sovietică din Rusia || Ungaria.
3) Manifestul de la Basel
   (α) revoluția proletară
   (β) ar fi o crimă ca ei să tragă unii în alții.
4) Social-șovinism și oportunism — „otrăviți de imperialism" (cf. „fabian imperialism"**) || Rusia — Asasinii lui *Liebknecht* și ai *Rosei Luxemburg* || Germania || Franța
4 bis: Coloniile; ajutorarea luptei lor revoluționare.
4 ter: Aristocrația clasei muncitoare. Mica burghezie. Engels 1852—1892***.
5) A sluji revoluția nu înseamnă s-o pomenești la fiecare pas, să-i juri mereu credință, ci s-o pregătești, s-o propagi, să combați reformismul.
5 bis: Greva de masă etc.

---

* Vezi volumul de față, p. 91—110. — *Nota red.*
** — „imperialismul fabian". — *Nota trad.*
*** În manuscris această frază este tăiată. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

6) Munca ilegală. (Îmbinarea ei cu cea legală.)
7) Liderii sindicatelor și ai cooperativelor: labour lieutenants of the capitalist class.
8) Transformarea războiului imperialist în război civil.
9) Dictatura proletariatului, a unei singure clase.
10) Statul nu este decît un instrument.
11) Democrația burgheză.
12) Puterea Sovietelor.

2

0. Despre articolul lui Ramsay MacDonald.
1. Sovietele și atitudinea față de ele. 1917.
2. Socialismul și războiul. Manifestul de la Basel.
3. Șovinismul și oportunismul.
4. Reformismul, oportunismul.

α A sluji revoluția nu înseamnă s-o pomenești la fiecare pas, să-i juri mereu credință, ci s-o pregătești, s-o propagi, să combați reformismul.
β Munca ilegală. (Îmbinarea ei cu cea legală.)
γ Liderii sindicatelor și ai cooperativelor: labour lieutenants of the capitalist class.
δ Coloniile; ajutorarea luptei lor revoluționare.
ε Greva de masă etc.

{{ să pregătim }}

5. Transformarea războiului imperialist în război civil — „Liebknecht" cf. Barbusse „*Le feu*", „*C l a r t é*".
6. Dictatura proletariatului, a unei singure clase
statul nu este decît un instrument
democrația burgheză
Puterea Sovietelor.
„Neutralitatea"
„mai presus de ambele extreme"

www.dacoromanica.ro

dar în realitate?

(α) atitudinea față de războiul civil
(β) „schimbul", „industria"
(γ) dezvoltare în direcția socialismului
(δ) reformismul
(ε) „libertatea".

Scris înainte de 14 iulie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI AL CULTURII SOCIALISTE*

Argumentele *ideologice* ale apărătorilor capitalismului, menșevicii și eserii:

„Dictatura *unui singur* partid"?
= avangarda proletariatului. = Dictatura proletariatului.

1900—1903
(1) 1903—1904
(2) 1905—1907
(3) 1908—1911
(4) 1912—1914
(5) 1914—1917
(6) 1917 II.—X.

Front unic socialist (sau democratic)?
= mici concesii în favoarea burgheziei.
(C.C. al menșevicilor. 26.VII.1919)[153].
„Sufletul socialismului = libertatea".
„Egalitatea democrației muncii".
§ 23 din Constituția sovietică.
Votul universal
obișnuința de a pune semnul egalității între bogați și săraci.

* Vezi volumul de față, p. 133—140. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

{Puterea bogăţiei, puterea obişnuinţei, puterea intereselor diferite ale micilor gospodării + libertate de agitaţie + vot egal!}

Scris nu mai devreme de 26 iulie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

www.dacoromanica.ro

PLANURILE ARTICOLULUI „ÎN ODAIA LACHEILOR"*

1

„*În odaia lacheilor*". 1) Literatură din sud. — 2) Lacheii în condițiile de extremă ascuțire a luptei. — 3) Livrea de lacheu. — 4) Ipocrizie de lacheu. — 5) Lașitate de lacheu. — 6) „Războiul civil". — 7) Formele lui. — 8) Războiul civil și caracterul său crîncen etc. — 9) „Războiul civil în rîndurile proletariatului". — 10) 1793 vs** 1919. — 11) Înfrîngerea *primei* revoluții. — 12) Bolșevismul mondial și Sovietele. — 13) Internaționala a II-a și Internaționala a III-a. — 14) α) Reforme și revoluție, β) reformiști și revoluționari. — 15) Complotul de la Petrograd din VI. 1919 (ad § 7). — 16) Labour lieutenants of the capitalist class (ad *2—5*) = Internaționala de la Berna. — 17) „Anarho-blanquism" = § 14 β. — 18) „O singură masă reacționară". — 19) Muncitorul și țăranul. — 20) Punctul de vedere al „consumatorului". — 21) „Dezmățul soldățimii" (ad § 7). — 22) Ideea pe care și-o face lacheul despre „libertatea presei" + „parlamentarismul"... — 23) Marx 1848 și *1914—1919*. — 24) Social-democrații gruzini și alianța cu Antanta. — 25) Nuanțe de la Martov pînă la Potresov. —

2

Introducere.

I. *1.* Lacheii. *2—5****

* Vezi volumul de față, p. 141–147. — *Nota red.*

** — versus — față de. — *Nota trad.*

*** Cifrele indică trimiteri la diferite puncte din prima schiță de plan. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

II. Războiul civil.
6—9

„Mai presus de extreme"
Martov.

III. *20—21—22*
Argumentele „lor"
+ *19.*

IV. Atitudinea față de Antantă.
(Basel)
+ *2 4.*

V. Învățăminte. 23.
16. 25.
17.
13. + 14. + 17. + 18.

VI. Complotul de la Petrograd. *1 5.*

VII. ΣΣ*
10. 11. 12.

3

Sfîrșitul articolului „În odaia lacheilor" ar trebui expus cam așa:

a) Pretenția lui Martov de a fi „mai presus" de ambele extreme — burghezia și proletariatul; împotriva ambelor dictaturi.

b) Esența acestei pretenții = micii burghezi
în 1848 ei au fost jalnici și ridicoli (în 1793 fuseseră măreți)
în 1918 au fost dezgustători, odioși.

c) Rezoluțiile celui de-al IX-lea consiliu al partidului eserilor din 18—21.VI.1919
idem
mai presus de ambele extreme, împotriva ambelor dictaturi etc. dar în realitate?

d) Atitudinea față de războiul civil? La fel cu a lui Martov: impas, fără ieșire, împăcare pe baza votului universal (= lachcii burgheziei).

* — Summa summarum — în concluzie. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

e) „Schimbul", „industria"
(pentru capitalism).
f) „Dezvoltare în direcția socialismului — prin democrație"
(= reformism).
ff) *Țărănii* și *muncitorii*.
g) Reformism *împotriva* revoluției deja începute = lacheii burgheziei.
h) Pentru Internaționala de la Berna
(iarăși lozinci reformiste).
i) „Libertatea" împotriva dictaturii.
k) Mici burghezi, reacționari, șovăielnici.
l) Unii acționează (Liber, Aleksinski, Avksentiev etc.) iar alții pălăvrăgesc (Martov, Cernov etc.).
m) ΣΣ = *mici burghezi reacționari*.

Scris în iulie 1919

Publicat pentru prima oară în 1925, în revista „Bolșevik" nr. 23—24

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

DIRECTIVE CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ CU PRIVIRE LA MODIFICAREA UNOR INSTRUCȚIUNI

Instrucțiunile Comisariatului poporului pentru agricultură* se vor modifica în spiritul celor de mai jos, instituindu-se totodată, prin intermediul tuturor organelor Puterii sovietice, un control eficient asupra îndeplinirii lor:

1) Foștilor moșieri sau administratori de moșie li se va interzice cu desăvîrșire să ocupe posturi în sovhozurile din județul unde și-au avut domiciliul înainte de revoluție sau din județele învecinate.

2) Se vor întocmi liste de directori și funcționari ai sovhozurilor, care, ca și specialiștii militari, vor fi supravegheați îndeaproape din punctul de vedere al atitudinii lor contrarevoluționare.

3) Se vor lua măsuri pentru sporirea numărului reprezentanților secțiilor agrare județene și guberniale în sovhozuri și pentru intensificarea controlului acestor secții asupra reprezentanților lor.

4) Se va cere consiliului sindicatelor să acorde mai multă atenție activității comitetelor sindicale ale sovhozurilor și să le acorde tot sprijinul necesar.

5) Se va interzice în sovhozuri sistemul arendării cu plata în produse etc.

6) Vor fi imediat deferite justiției conducerile sovhozurilor care nu vor dovedi efectiv că îndeplinesc prevederile § 59 din Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului, că dau adică *ajutor* țăranilor din partea locului.

* În manuscris, după cuvintele „Comisariatului poporului pentru agricultură", este inserat următorul text: „cu privire la organizarea și activitatea direcțiilor guberniale și raionale ale sovhozurilor", scris de L. A. Fotieva, secretară a Consiliului Comisarilor Poporului. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

7) Se vor elabora norme care să prevadă formele în care sovhozurile şi comitetele lor sindicale vor prezenta populaţiei ţărăneşti din împrejurimi dări de seamă şi informări asupra activităţii lor.

8) Rapoarte concrete cu privire la îndeplinirea prevederilor de mai sus vor fi prezentate lunar Consiliului Comisarilor Poporului de către Comisariatul poporului pentru agricultură, precum şi de către un comitet sindical de sovhoz şi 1—2 secţii agrare guberniale din principalele gubernii.

9) Să se prevadă că Direcţia Centrală de Statistică va introduce în chestionarul pentru descrierea monografică a sovhozurilor întrebările necesare pentru verificarea îndeplinirii punctelor arătate mai sus.

10) Să se prevadă că repartizarea pământului către sovhozuri va fi revizuită în special spre a se stabili dacă nu deţin prea mult pământ sau dacă acesta n-a fost acaparat de organizaţii neproletare.

11) Desemnarea de candidaturi pentru ocupare de funcţii în sovhozurile secţiilor agrare guberniale şi judeţene trebuie să devină o regulă generală.

12) Instrucţiunile şi propunerile de măsuri vor fi prezentate Consiliului Comisarilor Poporului, după ce vor fi fost examinate de o comisie* Sereda, Sapronov, Vladimirski, Ţiurupa, Miliutin şi Golubev**.

Scris nu mai târziu de 5 august 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

---

* În continuare figurează în manuscris cuvintele „formată din", scrise de L.A. Fotieva. — *Nota red.*

** În continuare figurează în manuscris următorul text scris de L. A. Fotieva: „Comisia îşi va încheia lucrările în termen de o săptămână. Sereda va fi însărcinat cu convocarea ei şi cu întocmirea raportului". — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANURILE ARTICOLULUI „DESPRE LIBERTATEA COMERȚULUI DE CEREALE"*

1

N.B.

Despre libertatea comerțului de cereale

Libertatea comerțului de cereale este o crimă împotriva statului

„ „ „ „ înseamnă înfometarea a milioane de oameni de dragul intereselor capitalului.

„ „ „ „ înseamnă kolceakism.

Muncitorul și țăranul.

Socialismul. Quid est?**

Desființarea claselor. *Ergo****, desființarea *țărănimii*, desființarea muncitorului *(a clasei muncitoare)*.

Nici țărani, nici muncitori, toți să fie lucrători.

Surplusurile să fie predate.

Specula.

Proprietate = *dezbinare*.

Muncă = *unire*.

Menșevicii și eserii = *reacționari înrăiți*.

Argumentele lor sînt folosite de *toate* ziarele, de toți „colaboratorii idcologici" ai lui Kolceak și ai lui Denikin.

* Vezi volumul de față, p. 169–172. — *Nota red.*
** — Ce înseamnă el? — *Nota trad.*
*** — Prin urmare. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Menșevicii și eserii = furnizori de „*i d e i*“ pentru *e i*.
De la 1 august 1917 pînă la 1 august 1918 = *3 0*, fără participarea Siberici, a regiunii Donului și a Ucrainei.
De la 1 august 1918 pînă la 1 august 1919 = *1 0 5*.
($105 \times 3._5 = 367._5$)

2

(L i b e r t a t e a c o m e r ț u l u i d e c e r e a l e)

Despre libertatea comerțului de cereale și despre atitudinea țăranului față de muncitor

1. Cum să facem să ieșim la liman?
2. Să se livreze statului 400 000 000 de puduri de cereale.
3. Care este obstacolul principal?
4. Puterea obișnuinței, a dezbinării, a nemulțumirii, a zîzaniei, a *capitalismului*.
5. Libertatea comerțului de cereale înseamnă *capitalism*, revenire la atotputernicia celor bogați, a moșierilor și capitaliștilor.
6. „ „ „ înseamnă a lovi în milioane de oameni de dragul profitului capitaliștilor.
7. „ „ „ „ înseamnă kolceakism.
8. „ „ „ „ este *o crimă împotriva statului*.
9. Sofismele (sau argumentele „ideologice“) ale menșevicilor și eserilor.

{ „cooperativele“
un aparat comercial particular
jos cu comitetele sărăcimii[154] }

www.dacoromanica.ro

10. „Schimb de mărfuri" (?)
11. Să se dea pe credit statului. } lenești și harnicul
12. Un război pe viață și pe moarte. } sarcină a posesorilor de mărfuri
13. Forța noastră în acest război.
14. Văicărelile intelectualilor.
15. Colectarea surplusurilor.

3

Etwa*:
Cum să consolidăm victoria, cum s-o asigurăm și s-o transformăm într-o victorie definitivă?
Să luăm toate surplusurile de cereale.
În ce mod? Este justă această cale?
E justă (30 vs. 105)
comitetele sărăcimii și țăranul mijlocaș.
Contra menșevicilor și eserilor.
Libertatea comerțului și capitalismul
(§§ 5—8).
„Schimb de mărfuri" și *dare pe credit*.
Război speculantului.
Forța noastră în acest război.

Scris în august 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

* — Aproximativ. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

PLANUL ARTICOLULUI „EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD"*

Pilda Petrogradului
Însemnătatea ei:
„victoriile de la Kursk"
vor să ne intimideze
panică
niciodată!

+

{Veşenskaia, spre centrul căzăcimii de la Don} ||||| Să nu modificăm planul, *să nu revocăm dispoziţiile*, să nu ne lăsăm cuprinşi de panică, să dăm forţe **suplimentare.**

Dar să le *dăm* şi cu maximum de rapiditate, căci primejdia e foarte mare, cum n-a fost niciodată.
Iniţiativa proletară.
Pilda Petrogradului.
Dictatura proletariatului.
Dezertorul „şovăie".
Prin Biroul Organizatoric".

Scris nu mai tirziu de 3 octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipăreşte după manuscris

* Vezi volumul de faţă, p. 207–209. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI PENTRU O BROȘURĂ DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI ȘI PLANUL BROȘURII*

1

(UNELE ASPECTE ALE PROBLEMEI DICTATURII PROLETARIATULUI)

PROBLEMA DICTATURII PROLETARIATULUI

Trecerea de la societatea cu clase la o societate fără clase.

Trei grupuri, clase principale: exploatații, exploatatorii, grupul de mijloc; muncitorii, capitaliștii, mica burghezie.

Cum se poate realiza această trecere? O „majoritate" în general, alcătuită din clase diferite?

Nu luptă de clasă, *ci* majoritate?

Continuarea luptei de clasă în altă formă: clasa dominantă (exploatații; *proletariatul*, și nu exploatații în general).

Cei din grupul de mijloc, șovăielnicii, sînt conduși. Capitaliștii (exploatatorii), *reprimații*, se reprimă împotrivirea lor.

Dictatura proletariatului ca formă nouă a luptei de clasă, a trecerii (a stadiului de tranziție a societății) de la capitalism la socialism.

Aici se pun două probleme esențiale:

α) Condiția ca proletariatul să constituie majoritatea populației, adică dictatura proletariatului este admisibilă *numai atunci* cînd proletariatul formează majoritatea populației.

β) Formele luptei de clasă în acest stadiu deosebit. Formele vechi sau forme noi? în ce constă noul?

---

* Vezi volumul de față, p. 263–272. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

Ad α 51% minimum? (etwa)

\+ 51 / 10 (sărăc. din 40) / 61 — 40% grupul de mijloc (mica burghezie)

9% capitaliști

100

dar dacă etwa: 20% proletariat

\+ 20 / \+ 30 / \+ 15½ 30 / 65 — 75% mică burghezie: 30 săraci; 30 mijlocași; 15 bogați

5% capitaliști

100

etwa

Proletariatul într-o țară *imperialistă* % imperialiștilor față de proletariat? à l'anglaise? * (cf. Engels 1852—1892). Ceea ce e nou și esențial, ceea ce e concret se dă la o parte și se repetă mereu aceleași vechi platitudini despre „proletariat" în general.

2

UNELE ASPECTE TEORETICE ALE PROBLEMEI DICTATURII PROLETARIATULUI

Dictatura proletariatului privită ca *conducere* a maselor muncitoare (și a întregii societăți) de către proletariat.

Două sarcini esențiale (și, respectiv, două forme noi) ale luptei de clasă în condițiile dictaturii proletariatului:

(1) reprimarea împotrivirii exploatatorilor (și a oricărei recidive de capitalism, a oricărei reveniri la capitalism și la tradițiile capitaliste).

(2) exercitarea sistematică a unei *influențe* conducătoare (tot = o luptă, dar de un fel deosebit, înfrîngerea unei anumite împotriviri, ce-i drept, cu totul alt fel de împotri-

* — ca în Anglia? — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

vire și cu totul alt gen de înfrîngere) asupra *tuturor* oamenilor muncii, cu excepția proletarilor.

Dictatura proletariatului înseamnă transformarea acestuia în clasă *dominantă*. Dominația unei singure clase exclude libertatea și egalitatea.

N.B.:

în legătură cu eliberarea de sub jugul exploatării „în general"

Libertatea și egalitatea sînt ori o kritiklose* repetare a lozincilor democrației *burgheze*, ori o nebuloasă și utopică năzuință (echt kleinbürgerliche**) spre nu știu ce orînduire cu totul nouă, spre un socialism in abstracto.

Proletariatul revoluționar însă are nevoie (atît în general cît și mai ales acum) de o definire concretă a sarcinilor lui în *perioada de trecere*, de o definire a *pașilor treptați de la* vechi *la* nou.

Pași *efectivi* spre „libertate și egalitate", adică (sonst Phrase, lauter Phrase!***) spre *desființarea claselor*. Printr-o singură metodă, pe o singură cale, putem și trebuie să desființăm clasa (și clasele) exploatatorilor.

Ele *pot* fi *„răsturnate"*.

Nu pot fi *„răsturnate"* clasele *ne*exploatatoare sau cele *indirect* exploatatoare (intelectualitatea burgheză; mica burghezie, care, *qua* Eigentümerin der Produktionsmittel****, este, în aceeași măsură, exploatatoare in potentia et partialiter in praxi*****).

3

TEME CU PRIVIRE LA DICTATURA PROLETARIATULUI

1. Dictatura proletariatului este *continuarea* luptei de clasă (într-o formă nouă).

2. Statul *nu este decît* un instrument în cadrul ei.

---

* — necritică. — *Nota trad.*
** — autentic mic-burgheză. — *Nota trad.*
*** — altminteri nu e decît o frază, o frază goală! — *Nota trad.*
**** — deoarece are în proprietate mijloace de producție. — *Nota trad.*
***** — în potență, iar în parte și în practică. — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

3. Forma acestui instrument nu poate fi aceeași ca înainte. Egalitatea formală, în special, nu poate fi o formă de luptă pentru egalitatea materială, împotriva inegalității reale.

4. Dictatura proletariatului presupune două linii (sau forme sau tipuri) principale ale luptei de clasă:

5. A) reprimarea exploatatorilor. = Un război mai necruțător decît oricare altul.

6. B) „neutralizarea" elementelor de mijloc, a micii burghezii, a țărănimii. Neutralizare înseamnă convingere, plus exemplu, plus instruire cu ajutorul experienței, plus curmarea prin violență a abaterilor etc.

7. C) subordonarea elementelor ostile în vederea folosirii lor în munca pozitivă („specialiștii").

8. [+ D) Făurirea unei discipline noi.]

9. Dictatura vs democrație. Dictatura este negarea democrației (în general). Dictatura clasei asuprite este negarea democrației pentru clasa asupritoare, lărgirea democrației pentru clasa asuprită.

10. În mod concret, democrația =

11. α) egalitatea tuturor cetățenilor în fața legilor. — Nu poate fi egalitate cu exploatatorii atunci cînd sînt răsturnați.

12. β) libertate politică pentru toți cetățenii. — Nu poate fi libertate politică pentru exploatatori.

13. γ) hotărîrile se iau cu majoritatea voturilor exprimate de toți cetățenii. — Nu: cu excepția exploatatorilor și *în pofida șovăitorilor.*

14. Hotărîrile se adoptă *prin votare,* — aceasta este esența democrației pașnice sau a democrației pure. În realitate însă *prin intermediul banilor* în condițiile democrației burgheze. Prin *luptă de clasă,* prin război civil în condițiile eliberării de sub jugul capitalului, ale doborîrii capitalului.

15. *O singură* clasă duce, în condițiile capitalismului, lupta de clasă împotriva capitalului. Idem cînd această luptă de clasă continuă sub forma dictaturii proletariatului. Mica burghezie — „în măsura în care" (cf. „Manifestul Comunist").

16. Hotărîrile se adoptă prin votare, adică printr-o formală exprimare de voință în condițiile menținerii facto-

www.dacoromanica.ro

rilor capitaliști care determină (și motivează) voința = democrație burgheză. Hotărîrile se obțin prin luptă de clasă și prin război civil împotriva exploatatorilor = democrație proletară. Prin lupta sa, prin lupta revoluționară proletariatul *distruge* relațiile de proprietate capitaliste, ergo, factorii capitaliști care determină (și motivează) voința și hotărîrea pentru elementele șovăielnice.

17. Hotărîrile se adoptă prin votare = toți sînt egali, *„fără a se ține seama"* de bani, de capital, de proprietate privată. Hotărîre prin luptă de clasă și război civil: mai întîi trebuie distrusă apăsarea banilor, a capitalului, a proprietății private, iar apoi să voteze neexploatatorii. Pe măsura realizării primei condiții va fi înfăptuită și cea de-a doua. Paralel cu succesele în realizarea primei condiții va fi înfăptuită și cea de-a doua.

18. Aplicarea consecventă a principiului că hotărîrile se adoptă prin votare ar fi posibilă dacă toți ar fi de bună credință (ergo, *numai* în societatea fără clase), cînd nu va mai fi împotrivire din partea exploatatorilor. = Utopie a reformismului.

19. Democrația în condițiile dictaturii proletariatului: congrese, adunări, autoadministrare locală, hotărîrile exprimă voința celor ce muncesc; religia, femeia, naționalele asuprite: „Cerul și pămîntul". A învăța pe oamenii muncii să se dispenseze de capitaliști = democrație în condițiile dictaturii proletariatului.

20. Înșelarea oamenilor muncii prin egalitate formală în condițiile menținerii asupririi, apăsării, robiei capitaliste = democrație burgheză.

21. Dictatura proletariatului este instruirea tuturor oamenilor muncii de către *o singură* clasă, de către proletariat; idem conducere. *A duce după sine. Clasa dominantă* = proletariatul, *numai el.* Dominația exclude libertatea și egalitatea.

22. Țăranii ca oameni ai muncii = aliați; ca proprietari și speculanți = dușmani. „În măsura în care". Astea nu sînt votări, ci desfășurarea revoluției, desfășurarea războiului civil, învățămintele lui, rezultatele lui.

23. Nu proletariatul în general, in abstracto, ci proletariatul în secolul al XX-lea, după războiul imperialist.

www.dacoromanica.ro

Este inevitabilă o *sciziune* cu vîrfurile. Ocolirea problemelor concrete, *înșelarea* prin abstracții. (Dialectica versus eclectică.)

24. Engels în 1852 despre Anglia. 1852—1892. Cf. 1914—1919. Dictatura proletariatului = răsturnarea vîrfurilor lui oportuniste, trecerea de la aristocrația clasei muncitoare la masă, „lupta pentru influență". Nu fără sciziune.

25. Sovietele = democrația proletară = dictatura proletariatului. Muncitorii și țăranii în Constituția sovietică. „Egalitatea democrației muncii". § 23 din Constituție. „Dictatura unui singur partid".

26. Împotrivirea exploatatorilor începe înaintea răsturnării lor și se accentuează după răsturnare. Ascuțirea luptei de *ambele* părți sau eschivare de la luptă (Kautsky).

27. A fost un timp (etwa 1871—1914) cînd luminarea celor înapoiați trebuia făcută prin vot universal, fără revoluție (+ greve etc.). — A sosit timpul revoluțiilor (1917—), cînd luminează însăși revoluția *proletariatului* desfășurarea războiului civil.

28. Proletariatul luminat și „moderne Barbaren"*. Experiența revoluției. *A antrena* și *a îndruma*. Autoritatea proletariatului revoluționar în rîndurile *oamenilor muncii*.

29. Șovăielnicii și obosiții versus proletariatul.

30. Imperialismul = abrutizarea capitalismului, putrefacția lui, putere militară asupra celor înapoiați. (Cf. Hobson și lucrarea mea „Imperialismul".)

31. Transformarea războiului imperialist în război civil. Marx 1870: îi va învăța mînuirea armelor. Cf. Kautsky 1914—1918.

32. **„Majoritatea"?** 51% ($\alpha\alpha$) proletariat *înseamnă mai puțin* decît 20% ($\beta\beta$) proletariat, *dacă* în $\alpha\alpha$ e mai multă contaminare imperialistă și rezistență din partea micii burghezii.

33. „O singură masă reacționară".

N.B. Engels în 1875. Referiri la Comună și la orice *dictatură a proletariatului*.

---

* — „barbarii moderni". — *Nota trad.*

www.dacoromanica.ro

Patru secțiuni principale *(A, B, C, D)*; *A B C* — general; *D* — „rusesc".

ca

Dictatura proletariatului este continuarea luptei de clasă a proletariatului (1.
Statul, în condițiile dictaturii proletariatului, nu e decît o nouă armă a luptei lui de clasă (2.
Dictatura proletariatului înseamnă noi sarcini și noi forme ale acestei lupte (3. 4.
Patru sarcini principale noi ale luptei de clasă în condițiile dictaturii proletariatului (5. 6. 7. 8.+26.

A.
Dictatura proletariatului ca formă nouă a luptei de clasă a proletariatului (și stadiu nou, cu sarcini noi).

Dictatura proletariatului ca negare a democrației burgheze(9. 10. 11. 12. 13. 14. 16. 17. 18. 20. + *32.*
Dictatura proletariatului ca făurire a democrației proletare.
Succesele democrației în condițiile dictaturii proletariatului (19.

B.
Dictatura proletariatului ca distrugere a democrației burgheze și făurire a democrației proletare.

ad *6* Dictatura proletariatului și mica burghezie șovăielnică, în special țărănimea (15. 21. 22.+ 25. 28. 29. 33.

Dictatura proletariatului este dictatura elementelor revoluționare ale clasei exploatate (înseamnă despărțirea de vîrfurile oportuniste ale proletariatului) (23. 24.
C. *Dictatura proletariatului și particularitățile imperialismului* (30.

× coloniile
× scindarea socialismului

www.dacoromanica.ro

ad A { Dictatura proletariatului și războiul civil (31. cf. *27*. / Dictatura proletariatului și „desființarea" partidului revoluționar al proletariatului (cf. Kautsky) }

D. Dictatura proletariatului și Constituția sovietică (25.

---

§ 9. Dictatura vs democrație („Democrație pură").

Allgemeines*

10. (α) Egalitate (11).
11. (β) Libertate politică (12)
12. (γ) și libertatea în general.
13. (δ) Se decide prin majoritate de voturi (13).
14. Condiții
    egalitate
15. bună-credință
16. înșelătoria
17. birocratismul.
18. Dictatura burgheziei**.
19. Se decide prin luptă în forme
    deosebit de ascuțite (16).
20. Majoritate și *f o r ț ă* (32).
21. Succesele democratismului (19).

---

* — Noțiuni generale. — *Nota trad.*
** În manuscris, paragrafele 9—18 au fost tăiate de Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

1. Ман. Дрого.
2. Конац + — = ого
Жка 3 судн. ж
4. Тут осн. трудно...
5. Мешко и свиња.
Осим Цвета 50 гл
6. Шал кара?
7. Ребра из јевика
8. Обућа из кож. раб.
9. Гл. вкн. "Брат = м. Дрва.
(Жка.)
10. Овеч. трудо из м. кајиш.

Муж. §§ 1 – 8.
9 – 20.
21 – 25.
26 – 32.

Мак Ди –
гимназ
о диктатуре
пролет.

www.dacoromanica.ro

Manuscrisul lui V. I. Lenin
„Planul unei broşuri
despre dictatura
proletariatului". — 1919

www.dacoromanica.ro

4

N.B. PLANUL UNEI BROȘURI DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI

1. Planul broșurii.
2. Conspect. Avantajele și dezavantajele lui

Economicul

3. Esența.
4. Trei grupuri principale...
5. Comerțul cu desaga și specula. Datele **Direcției centrale de statistică** pe ultimul an.
6. Un pas înapoi?
7. Reformism vs revoluție.
8. Lupta pentru revoluția **burgheză** *sau* pentru cea **socialistă.**
9. Principalul dușman „*intern*" = mica burghezie (economicul).
10. Munca unită vs mica gospodărie.

Politicul

§§ 1—8.
9—20.
21—25.
26—32.

Temele principale

(I) Esența.

(II) 3 grupuri principale.

(III) Munca unită (din întreprinderile marelui capital) *vs* mica burghezie

(IV) Ilustrări.

(α) *Direcția centrală de statistică*

+ (V) Sofismele reformiștilor.

Scris în septembrie-octombrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1925 în „Culegeri din Lenin", vol. III

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

ÎNSEMNĂRI FĂCUTE LA O CONSFĂTUIRE A DELEGAȚILOR LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE ALE POPOARELOR DIN ORIENT

Consfătuirea de la 21/XI. 1919

A) Sarcini esențiale: însemnătatea principială a organizațiilor și partidelor comuniste din Orient.

B) Probleme organizatorice pe linie de partid.

Principiul teritorial să fie îmbinat cu cel neteritorial

+ Principiul neteritorial?

C) Probleme administrative și de stat.

D) *Problemele concrete ale fiecărei naț iuni*, în funcție de gradul ei de dezvoltare, de particularitățile ei etc.

+ Alianță cît mai strînsă cu masele *muncitoare* ruse.

E) Mijloace și măsuri pentru stabilirea unei legături *cu sărăcimea, cu oamenii muncii, cu exploatații fiecărei* națiuni împotriva feudalilor, împotriva birocrației și burgheziei ei.

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA BIROUL FRACȚIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE PE LÎNGĂ CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA[155]

1) Atît tov. Tomski cît și întregul birou al fracțiunii Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia (birou a cărui componență se aprobă exclusiv de către Comitetul Central al P.C.(b) din Rusia) vor fi invitați la ședințele Biroului Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia în toate problemele privind mișcarea sindicală.
2) Biroul fracțiunii Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia va elabora un statut amănunțit care să reglementeze relațiile dintre el și Biroul Organizatoric al C.C. Acest statut se aprobă de către Biroul Organizatoric.
3) „Hotărîrea cu privire la fracțiunea P.C.(b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia" trebuie modificată după cum urmează:

   din § 1 să se scoată cuvintele: „conducătoare"[156] în §§ 3[157] și? să se insereze cuvintele: „Comitetele Centrale" (ale uniunilor).

   Întreaga Hotărîre va fi revăzută în ceea ce privește formularea diferitelor ei paragrafe*
   trebuie revăzută în sensul celor de mai sus, luîndu-se ca bază proiectul și îndreptîndu-l numai din punct de vedere redacțional.

Scris nu mai devreme de 4 decembrie 1919

Se tipărește pentru prima oară, după manuscris

* În manuscris, textul care începe cu cuvintele: „trebuie modificată" e tăiat de V. I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

PLANUL RAPORTULUI C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI LA CEL DE-AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR ŞI PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ÎNCHIDEREA LUI*

Planul raportului

1. (Introducere)
   Războiul civil, împotrivirea exploatatorilor, situaţia internaţională.
2. Prima etapă a intervenţiei Antantei: *trupe proprii* (în Arhanghelsk, la sud). [Cumpărarea cehilor]. Marinarii francezi (Labourbe).
   Arhanghelsk, soldaţii englezi. **Faliment.**
3. A doua etapă a intervenţiei Antantei: ‡16 state (Churchill a negat, **d a r** Estonia + Finlanda).
   Iudenici. *F a l i m e n t.*
4. Războiul = continuarea politicii, expresia ei concentrată, bilanţul ei verificare rezumat etc. } dictatura clasei muncitoare ţăranul „specialistul“
5. Kolccak şi ţăranul *s i b e r i a n.*
   Denikin şi ţăranul *u c r a i n e a n.*
   A - l d u c e d u p ă s i n e p e ţ ă r a n = esenţa dictaturii proletariatului.
6. Discuţiile despre pace. Încă o propunere de pace. Inamicul va mai face tentative.
7. Teroarea ne-a fost impusă — *v a s l ă b i.*
8. Păturile de mijloc, mica burghezie, intelectualii, „specialiştii“. Va fi mai blînd.

---

* Vezi volumul de faţă, p. 393–421, 422–433. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

9. Experienţa (socială, economică, politică, organizatorică, tehnică etc.) din timpul războiului la cereale (predarea obligatorie versus libertatea comerţului)
10. — combustibil (ultima serie de măsuri)
11. — combaterea păduchilor (a tifosului exantematic).
12. Subotnicele. Curăţirea rîndurilor partidului.
13. ———— Noii membri de partid.
14. Conferinţele muncitorilor şi ţăranilor fără partid*.
15. Mobilizarea resurselor umane, mobilizarea industriei.
16. În opera de construcţie internă, paşnică, oamenii muncii vor da dovadă de şi mai multă abnegaţie, vor obţine succese şi mai mari şi vor săvîrşi „minuni" şi mai mari decît în decursul acestor doi ani de război împotriva imperialismului.

---

(1) etapa întîi:
trupe proprii
(2) a doua:
popoarele mici
(3) a treia:
(Aulard)
(4) *Propunere de pace.*
(5) Cauza socială a victoriilor asupra lui Kolceak etc.
(6) Concluzia:
(proletariatul + specialiştii + ţăranul).
(7) Teroarea ne-a fost impusă.
(8) „Se va uşura" situaţia păturilor de mijloc.
(9) Construcţia paşnică.
(10) Cerealele.
(11) Combustibilul.
(12) „Păduchii"...
(13) „Fantezie" şi „temelie".
(14) Mobilizarea industriei.

* În manuscris, punctele 12, 13 14 au fost tăiate de V. I. Lenin. — *Nota red.*

www.dacoromanica.ro

(15) Izvorul forțelor este mai adînc și mai bogat:
(16) *Rezoluția.*

| 33 000 000—40 000 000 de puduri |

Predarea obligatorie a surplusurilor de produse agricole a fost îndeplinită în proporție de 75%.

Scris nu mai tîrziu de 5 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", vol. XXIV

Se tipărește după manuscris

PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI

Prima jumătate a cuvîntării lui Martov
(1) și a doua — *declarația:* **„democratizarea"** Constituției și *aplicarea* ei... în afară de dictatură.
(2) {Eserii de dreapta sînt alături de menșevici
Volski e împotriva eserilor de dreapta.}

§ 23 | Teroarea și Ceka | Ceka nu corespunde menirii sale

(3) libertăți
(αα) dar comploturile?
(ββ) dar chiaburul?

Către *masele fără partid*
„pentru reprimarea burgheziei"

din partea *Bundului:*
există serioase cazuri de revocare a unor hotărîri ale comitetelor executive de către Soviete...
noi alegeri pentru Soviete
„nu se întrunesc Sovietele"

| Întregul C.E.C. a fost trimis pe front
Curioasă pretenție: „Trebuiau trimiși alții". |

Scris la 6 decembrie 1919

Publicat pentru prima oară în 1933, în „Culegeri din Lenin", volumul XXIV

Se tipărește după manuscris

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI
V. I. LENIN
CARE N-AU FOST GĂSITE

ADNOTĂRI

INDICI

DATE DIN
VIAŢA ŞI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

www.dacoromanica.ro

LISTA LUCRĂRILOR LUI V. I. LENIN CARE N-AU FOST GĂSITE PÎNĂ ÎN PREZENT

(28 iunie—15 decembrie 1919)

A DOUA PRELEGERE DESPRE STAT, ŢINUTĂ LA UNIVERSITATEA COMUNISTĂ „I. M. SVERDLOV"

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o scrisoare din 9 martie 1929 a lui I. I. Berzs, fost cursant al Universităţii Comuniste „I. M. Sverdlov", în care se spune că a doua prelegere a lui Lenin „Despre stat, însemnătatea lui, apariţia lui şi apariţia claselor" a avut loc la 29 august 1919.

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA, ROSTITĂ LA CEA DE-A VIII-A CONFERINŢĂ GENERALĂ A P.C.(b) DIN RUSIA

3 DECEMBRIE 1919

O informaţie cu privire la această cuvîntare a fost publicată în ziarul „Pravda" nr. 272 din 4 decembrie 1919. Ea a fost de asemenea menţionată în diferite cuvîntări rostite de participanţii la această conferinţă (vezi „Conferinţa a opta a P.C.(b) din Rusia. Decembrie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1961, p. 95, 103, 104).

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează stenogramele cuvîntărilor rostite la Conferinţa a VIII-a a P.C.(b) din Rusia, inclusiv stenograma cuvîntării de încheiere la raportul „Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina". Aceasta ne îndreptăţeşte să presupunem că şi sus-menţionata cuvîntare a lui Lenin a fost stenografiată, dar stenograma ei n-a fost găsită pînă în prezent.

www.dacoromanica.ro

LISTA DOCUMENTELOR LA A CĂROR REDACTARE A PARTICIPAT V. I. LENIN

HOTĂRÎREA PLENAREI C.C. AL P.C.(b) DIN RUSIA ÎN PROBLEMA MUTĂRII SEDIULUI COMANDAMENTULUI ARMATEI A 7-A DE LA NOVGOROD LA PETROGRAD SAU ÎN ÎMPREJURIMILE ACESTUIA DIN URMĂ

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectul de hotărîre, cu o completare făcută de V. I. Lenin. Hotărîrea a fost adoptată la 4 iulie 1919 (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 78).

DECRETE, HOTĂRÎRI ŞI INSTRUCŢIUNI ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ŞI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE DE INSPECTARE A DIVERSELOR INSTITUŢII, ÎNTREPRINDERI ŞI UZINE CARE LUCREAZĂ PENTRU NEVOILE APĂRĂRII. *18 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DEMOBILIZAREA MUNCITORILOR PROVENIŢI DE LA UZINELE DE PE VÎKSA ŞI DIN KULEBAKI. *23 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA RECENSĂMÎNTUL SUPRAFEŢELOR ÎNSĂMÎNŢATE DE POPULAŢIA SĂTEASCĂ. *24 iulie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA CREAREA UNEI COMISII PERMANENTE PENTRU ORGANIZAREA FORŢEI DE MUNCĂ ÎN VEDEREA CAMPANIEI DE RECOLTARE. *25 iulie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA OBLIGATIVITATEA SCHIMBULUI DE MĂRFURI. *5 august 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE PENTRU DEPLASAREA MUNCITORILOR CARE PLEACĂ ÎN CONCEDIU ; COMPLETARE LA HOTĂRÎREA DIN 1 AUGUST 1919. *6 august 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR. *15 august 1919.*

INSTRUCŢIUNI CU PRIVIRE LA CONDUCEREA SOVHOZURILOR. *28 august 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA BIBLIOTECILE ŞTIINŢIFICE. *4 septembrie 1919.*

www.dacoromanica.ro

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA CUMULUL DE FUNCŢII. *8 septembrie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ABROGAREA DECRETULUI DIN 4 APRILIE 1919 PENTRU ACORDAREA DE AVANSURI FUNCŢIONARILOR ŞI MUNCITORILOR ÎN VEDEREA ACHIZIŢIILOR DE PRODUSE NERAŢIONALIZATE. *30 septembrie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA EVACUAREA PETROGRADULUI ŞI A KRONSTADTULUI. *1 octombrie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COMBATEREA SPECULEI, A SUSTRAGERILOR DIN DEPOZITELE STATULUI, A FALSURILOR ŞI A ALTOR MALVERSAŢIUNI ÎN SERVICIILE ECONOMICE ŞI DE DISTRIBUIRE. *21 octombrie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA DESCĂRCAREA VAGOANELOR. *5 noiembrie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA ÎNFIINŢAREA UNUI COLEGIU SUPERIOR PENTRU CONSTRUIREA DE LINII DE CALE FERATĂ ÎN REGIUNILE PRODUCĂTOARE DE COMBUSTIBIL. *21 noiembrie 1919.*

HOTĂRÎREA CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA COLECTAREA CARTOFILOR. *22 noiembrie 1919.*

INSTRUCŢIUNILE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI CU PRIVIRE LA TĂIERILE DE ARBORI PENTRU LEMNE DE FOC. *29 noiembrie 1919.*

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele sus-menţionatelor decrete, hotărîri şi instrucţiuni ale Consiliului Comisarilor Poporului şi Consiliului Apărării, cu modificările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 46—49, 163; „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV, p. 195).

TELEGRAME

TELEGRAMĂ ADRESATĂ DIRECŢIEI REGIONALE A NAVIGAŢIEI FLUVIALE NIJNINOVGOROD CU PRIVIRE LA EXPEDIEREA IMEDIATĂ A ŞLEPURILOR ÎNCĂRCATE CU CEREALE PE RÎURILE KAMA ŞI BELAIA. *12 iulie 1919.*

TELEGRAMĂ PRIN CARE SE ADUCE LA CUNOŞTINŢA COMISARULUI MILITAR AL DIVIZIEI A 25-a CĂ SE APROBĂ FOLOSIREA UNITĂŢILOR MILITARE LA STRÎNGEREA CEREALELOR ÎN REGIUNEA URAL. *16 iulie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI DRONIN, LA SARATOV, IAR ÎN COPIE LUI TRETEAKOV, LA POKROVSK, ÎN CARE SE CONFIRMĂ DISPOZIŢIA DATĂ DE A. D. ŢIURUPA LUI HIGHER, REPREZENTANTUL BIROULUI CENTRAL DE ACHIZIŢII, DE A EXPEDIA IMEDIAT ŞLEPUL CU CEREALE REŢINUT DE EL. *17 iulie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI I. V. STALIN, LA CONSILIUL MILITAR-REVOLUŢIONAR AL FRONTULUI DE VEST, ÎN CARE SE ÎNTREABĂ DE CE A FOST REŢINUTĂ MISIUNEA DANEZĂ A CRUCII ROŞII, CARE OBŢINUSE PERMISIUNEA DE A SE ÎNTOARCE ÎN DANEMARCA. *17 iulie 1919.*

www.dacoromanica.ro

TELEGRAMĂ ADRESATĂ LUI CIURSIN, PREŞEDINTELE DIRECŢIEI RAIONALE A NAVIGAŢIEI FLUVIALE ŢARIŢIN, ÎN CARE SE ADUC MULŢUMIRI PERSONALULUI DIRECŢIEI PENTRU CONTRIBUŢIA ADUSĂ LA EVACUAREA ŢARIŢINULUI, CARE A FOST EFECTUATĂ ÎN CONDIŢII DEOSEBIT DE GRELE. *1 august 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIILOR MILITARE-REVOLUŢIONARE ALE FRONTURILOR DE VEST, EST, SUD ŞI NORD, ÎN CARE LI SE ADUCE LA CUNOŞTINŢĂ CĂ S-A ACORDAT COMISARULUI APROVIZIONĂRII DREPTUL DE A PREZENTA RAPOARTE CONSILIULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL REPUBLICII, IAR COMISIILOR DE APROVIZIONARE ALE FRONTURILOR ŞI ALE ARMATELOR DREPTUL DE A PREZENTA RAPOARTE CONSILIILOR MILITARE-REVOLUŢIONARE ALE ARMATELOR ŞI FRONTURILOR. *15 august 1919.*

TELEGRAMA C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CĂTRE COMITETELE GUBERNIALE DE PARTID DIN PERM, EKATERINBURG ŞI UFA ÎN CEEA CE PRIVEŞTE SARCINILE COMITETELOR GUBERNIALE DE A ÎNTĂRI CU CADRE ORGANIZAŢIILE ŞI INSTITUŢIILE DIN REGIUNILE ELIBERATE DE SUB STĂPÎNIREA LUI KOLCEAK. *După 24 august 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE ŞI ORĂŞENEŞTI DIN DVINA DE NORD, ARHANGHELSK, TAMBOV, PETROGRAD, SMOLENSK, KAZAN, NIJNI NOVGOROD, VEATKA, UFA, PENZA, SAMARA, SARATOV ŞI ORENBURG, ÎN CARE LI SE CERE SĂ COMUNICE DE CE N-AU RĂSPUNS LA ÎNTREBAREA REPETATĂ A COMITETULUI CENTRAL PRIVIND EVIDENŢA MOBILIZAŢILOR. *8 octombrie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ PREŞEDINTELUI COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL NIJNI NOVGOROD, ÎN CARE SE DISPUNE SĂ SE IA MĂSURI URGENTE PENTRU GRĂBIREA ÎNCĂRCĂRII ŞI EXPEDIERII CEREALELOR LA MOSCOVA. *Nu mai devreme de 17 octombrie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE PERM ŞI ECATERINBURG CU PRIVIRE LA NECESITATEA DE A UTILA ŞI A PUNE DE URGENŢĂ ÎN FUNCŢIUNE FABRICA DE TIMBRE A STATULUI ŞI DE A DA TOT CONCURSUL DIRECTORULUI FABRICII, A. E. MINKIN. *20 octombrie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ COMITETELOR EXECUTIVE GUBERNIALE SARATOV, TAMBOV, PRECUM ŞI ALTOR INSTITUŢII DIN ACESTE GUBERNII CU PRIVIRE LA INTENSIFICAREA RITMULUI ÎNCĂRCĂRII LEMNELOR PENTRU LOCOMOTIVE, ÎN SCOPUL ACCELERĂRII TRANSPORTURILOR DE CEREALE PE CĂILE FERATE. *20 octombrie 1919.*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ C.E.C. DIN TURKESTAN, IAR ÎN COPIE CONSILIULUI MILITAR-REVOLUŢIONAR AL ARMATEI I, LUI S. Z. ELIAVE, PREŞEDINTELE COMISIEI PENTRU PROBLEMELE TURKESTANULUI, PRIVIND LUCRĂRILE DIRECŢIEI GENERALE A PETROLULUI PENTRU DESCOPERIREA DE ZĂCĂMINTE PETROLIFERE. *29 octombrie 1919.*

În Arhiva centrală a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează originalele telegramelor enumerate, cu modificările făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXIV, p. 17, 74—75, 94—95, 135; „Culegeri din Lenin", vol. XXXIV, p. 193, 194; „Proletarskaia Revoliuţiia", 1934, nr. 3, p. 231—232; V. V. Fomin. Lenin şi transporturile. Moscova, 1933, p. 16).

www.dacoromanica.ro

LEGITIMAȚIE ELIBERATĂ DE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AFACERILE EXTERNE LUI LIU ȚZE-IUN (LAU SIU-DJAU), MEMBRU AL PARTIDULUI SOCIALIST CHINEZ ȘI PREȘEDINTE AL COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL AL ASOCIAȚIEI MUNCITORILOR CHINEZI DIN RUSIA

În Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează o fotocopie a acestui document, pe care figurează un adaos făcut de V. I. Lenin la 19 noiembrie 1919. Adaosul a fost publicat în revista „Voprosî Istorii KPSS", 1960, nr. 2, p. 193.

www.dacoromanica.ro

ADNOTĂRI

1 Lenin se referă la complotul prin care se urmărea predarea Petrogradului, complot condus de organizaţia contrarevoluţionară „centrul naţional", care coordona activitatea unei serii de grupuri antisovietice şi a unei reţele de spionaj. În noaptea de 12 spre 13 iunie 1919 complotiştii au declanşat o rebeliune la fortul Krasnaia Gorka, situat pe una dintre principalele căi de acces spre Petrograd.

Conducătorul rebeliunii era Nekliudov, comandantul fortului, fost locotenent în armata ţaristă. Complicii lui au răsculat şi unităţile de la forturile Seraia Loşad şi Obrucev. Prin ocuparea fortului Krasnaia Gorka, răsculaţii urmăreau să slăbească zona fortificată Kronstadt şi, unind răscoala cu ofensiva generală de pe front, să ocupe Petrogradul.

Împotriva rebelilor au fost trimise trupe ale apărării de coastă, nave ale flotei din Baltica, forţe militare aeriene şi detaşamente de voluntari. În noaptea de 15 spre 16 iunie, unităţile apărării de coastă au ocupat fortul. Organizaţia contrarevoluţionară care a condus complotul a fost descoperită şi lichidată. — *14*.

2 *Bătălia de la Sadova* (sat, astăzi oraş, din regiunea Hradec-Králové, Cehoslovacia) a avut loc la 3 iulie 1866. Această bătălie, care s-a încheiat cu victoria deplină a Prusiei şi cu înfrîngerea Austriei, a hotărît soarta războiului austro-prusian. — *19*.

3 Este vorba de programul partidului adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia (vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 404—405 ; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 98, 120). — *22*.

4 Vezi K. Marx. „Capitalul", vol. I, Bucureşti, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 323—324. — *23*.

5 Printr-un decret adoptat la 16 martie 1919, Consiliul Comisarilor Poporului a unit toate cooperativele de consum şi le-a

www.dacoromanica.ro

reorganizat în cadrul unui organ unic de distribuţie, pe care l-a denumit „comună de consum". Pe alocuri însă, noua denumire a cooperativelor a dus la o greşită înţelegere şi interpretare a decretului. Ţinînd seama de aceasta, C.E.C. al Sovietelor din Rusia, prin hotărîrea sa „Cu privire la asociaţiile de consum muncitoreşti-ţărăneşti", adoptată la 30 iunie 1919, aprobînd decretul de mai sus, a hotărît ca denumirea de „comună de consum" să fie înlocuită prin aceea de „asociaţie de consum", cu care populaţia se obişnuise (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia", nr. 143 din 3 iulie 1919). — *27.*

6 Această şedinţă a avut loc în urma unei hotărîri a plenarei din 3 iulie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia. Ea s-a ţinut într-un moment cînd Republica sovietică era grav ameninţată de ofensiva dezlănţuită de trupele lui Denikin. Pe ordinea de zi a şedinţei a figurat o singură problemă : situaţia actuală şi sarcinile imediate ale Puterii sovietice. Din însărcinarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, raportul la această şedinţă a fost prezentat de V. I. Lenin. Participanţii la şedinţă au adoptat un apel intitulat „Către toţi muncitorii, ţăranii, ostaşii roşii şi matrozii", care conţinea un îndemn la încordarea tuturor forţelor pentru a-l respinge pe duşman, la maximum de vigilenţă (vezi „Pravda" nr. 145 din 5 iulie 1919). — *31.*

7 Lenin se referă la cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, care se întrunise la 4 iulie 1918. La congres au participat 1 164 de delegaţi cu vot deliberativ, dintre care bolşevici — 773, eseri de stînga — 353, maximalişti — 17, anarhişti — 4, menşevici internaţionalişti — 4, membri ai altor partide — 3, fără partid — 10.

Raportul de activitate al C.E.C. din Rusia a fost prezentat de I. M. Sverdlov, raportul de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului — de V. I. Lenin. După dezbateri furtunoase pe marginea acestor rapoarte, congresul a adoptat cu majoritate de voturi rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă, prin care a declarat că „aprobă întru totul politica externă şi internă a guvernului sovietic". Rezoluţia eserilor de stînga, care propuseseră congresului să-şi exprime neîncrederea în guvernul sovietic, să denunţe tratatul de pace de la Brest şi să schimbe politica externă şi internă a Puterii sovietice, a fost respinsă.

Înfrînţi la congres, eserii de stînga au recurs la acţiune armată făţişă, declanşînd la 6 iulie o rebeliune contrarevoluţionară la Moscova. Datorită acestui fapt, congresul şi-a întrerupt lucrările ; ele au fost reluate la 9 iulie, cînd, după ce a ascultat comunicatul guvernului cu privire la evenimentele din 6 şi 7 iulie, congresul a aprobat întru totul acţiunile energice întreprinse de guvern în vederea lichidării aventurii criminale a eserilor de stînga şi a arătat că aceia dintre ei care împărtăşesc vederile clicii lor conducătoare „n-au ce căuta în Sovietele de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor".

www.dacoromanica.ro

În rezoluţia adoptată la raportul prezentat de A. D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, congresul a confirmat imuabilitatea monopolului cerealelor, a subliniat necesitatea unei reprimări hotărîte a împotrivirii chiaburimii şi a aprobat organizarea comitetelor sărăcimii. La 10 iulie, în şedinţa sa finală, congresul a ascultat raportul cu privire la organizarea Armatei Roşii şi a adoptat în unanimitate rezoluţia propusă de fracţiunea comunistă, în care se trasau o serie de măsuri pentru organizarea şi întărirea Armatei Roşii pe baza serviciului militar obligatoriu pentru oamenii muncii.

Congresul a adoptat prima Constituţie a R.S.F.S.R., care a consfinţit cuceririle oamenilor muncii din Ţara Sovietelor. — *31.*

8 V. I. Lenin se referă la rebeliunea contrarevoluţionară a eserilor de stînga (6—7 iulie 1918).

Eserii de stînga — partidul socialiştilor-revoluţionari de stînga, constituit în mod oficial la primul său Congres general, care a avut loc în noiembrie 1917. Pînă la acest congres, eserii de stînga au militat în cadrul partidului eserilor, alcătuind aripa lui stîngă, care a început să se formeze în anii războiului imperialist mondial şi în fruntea căreia au stat M. A. Spiridonova, B. D. Kamkov şi M. A. Natanson (Bobrov). La cel de-al doilea Congres general al Sovietelor din Rusia, eserii de stînga au alcătuit majoritatea fracţiunii eserilor, care s-a scindat în problema participării la congres : eserii de dreapta, conformîndu-se directivei date de C.C. al partidului lor, au părăsit congresul, în timp ce eserii de stînga au participat la lucrările lui şi în principalele probleme de pe ordinea de zi au votat alături de bolşevici, respingînd însă propunerea acestora de a intra în guvernul sovietic.

După multe şovăieli, căutînd să-şi păstreze influenţa în rîndurile ţărănimii, eserii de stînga au ajuns la o înţelegere cu bolşevicii, iar reprezentanţii lor au fost incluşi în Consiliul Comisarilor Poporului. Deşi au acceptat să colaboreze cu bolşevicii, eserii de stînga erau în divergenţă cu ei în problemele fundamentale ale revoluţiei socialiste şi se pronunţau împotriva dictaturii proletariatului. În ianuarie-februarie 1918, C.C. al partidului eserilor de stînga a pornit o luptă activă împotriva încheierii tratatului de pace de la Brest, iar după semnarea şi ratificarea lui la cel de-al IV-lea Congres al Sovietelor, în martie 1918, eserii de stînga au ieşit din guvern, continuînd însă să activeze în colegiile comisariatelor poporului şi în organele locale ale puterii. O dată cu desfăşurarea revoluţiei socialiste la sate, în rîndurile eserilor de stînga au început să se accentueze tendinţele antisovietice.

La 24 iunie, C.C. al eserilor de stînga a hotărît să declanşeze o rebeliune împotriva Puterii sovietice. Înfrînţi la congres, eserii de stînga, urmărind să torpileze tratatul de pace de la Brest şi să tîrască Ţara Sovietelor într-un război cu Germania, l-au

www.dacoromanica.ro

asasinat la 6 iulie, la Moscova, pe contele Mirbach, ambasadorul Germaniei, şi imediat după aceasta au declanşat o rebeliune armată. Rebelii au bombardat cu artileria Kremlinul, au ocupat centrala telefonică şi telegraful. Datorită măsurilor energice ale guvernului sovietic şi acţiunilor unite ale muncitorilor şi ale garnizoanei din Moscova, rebeliunea a fost înăbuşită în termen de 24 de ore ; ultimele ei focare au fost lichidate în după-amiaza zilei de 7 iulie. Această rebeliune a fost o parte integrantă a ofensivei generale a contrarevoluţiei interne şi a imperialiştilor Antantei împotriva Republicii sovietice ; rebelii se bucurau de sprijinul ocult al unor misiuni diplomatice străine. Eserii de stînga au încercat de asemenea să declanşeze rebeliuni la Petrograd, Vologda şi în alte oraşe.

După lichidarea rebeliunii, cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a hotărît ca toţi eserii de stînga care împărtăşeau linia aventuristă a conducerii lor să fie excluşi din Soviete. — *31.*

9 Trădarea lui M. A. Muraviev, comandantul trupelor sovietice de pe Frontul de est, a fost săvîrşită în strînsă legătură cu rebeliunea eserilor de stînga din iulie 1918. Potrivit planului rebelilor, Muraviev urma să ridice împotriva Puterii sovietice trupele de pe Frontul de est şi, unindu-se cu cehii albi, să pornească asupra Moscovei. La 10 iulie, în ziua sosirii sale la Simbirsk, Muraviev a declarat că nu recunoaşte pacea de la Brest şi că declară război Germaniei. Unităţile înşelate de el au ocupat poşta, telegraful, postul de radio şi au încercuit sediul Comitetului executiv şi al Comandamentului grupului de trupe de la Simbirsk. Printr-o radiogramă emisă de postul de radio din localitate, Muraviev i-a chemat pe albgardişti şi pe intervenţionişti, de la Samara şi pînă la Vladivostok, să pornească ofensiva asupra Moscovei.

Guvernul sovietic a luat măsuri urgente pentru lichidarea aventurii lui Muraviev. Comuniştii din Simbirsk au desfăşurat o amplă muncă de lămurire în rîndurile soldaţilor şi ale populaţiei din oraş. Unităţile militare care îl sprijiniseră pe Muraviev şi-au afirmat hotărîrea de a lupta împotriva rebelilor. Invitat să participe la şedinţa din seara zilei de 11 iulie a Comitetului executiv din Simbirsk, Muraviev a interpretat invitaţia ca o dovadă de capitulare din partea Comitetului executiv. Cînd în şedinţă au fost înfăţişate telegramele prin care Muraviev ordonase încetarea operaţiilor militare împotriva intervenţioniştilor şi albgardiştilor, comuniştii au cerut arestarea lui. Muraviev a încercat să opună rezistenţă şi a fost ucis pe loc ; complicii lui au fost arestaţi. — *31.*

10 Este vorba de rebeliunea albgardiştilor din Iaroslavl, izbucnită la 6 iulie 1918. Ea a fost organizată de „Uniunea pentru apărarea patriei şi a libertăţii", organizaţie contrarevoluţionară al cărei conducător era eserul de dreapta B. V. Savinkov. Ca şi

www.dacoromanica.ro

celelalte rebeliuni contrarevoluționare care izbucniseră pe vremea aceea în Rusia Sovietică, cea de la Iaroslavl a fost și ea pregătită de imperialiștii Antantei cu participarea activă a menșevicilor și eserilor. Imperialiștii din țările Antantei au pus la dispoziția „Uniunii" lui Savinkov însemnate fonduri bănești. Organizarea acestei rebeliuni făcea parte din planul general al intervenției în Rusia, plan care prevedea ca acțiunea armată de la Iaroslavl să fie declanșată concomitent cu rebeliunea eserilor de stînga de la Moscova. Simultan urmau să înceapă rebeliuni la Murom, Kostroma, Rîbinsk și în alte orașe din regiunea Volgăi și din centrul Rusiei.

La 6 iulie, rebelii au ocupat centrul orașului, arsenalul, poșta, telegraful și alte instituții. Au început o sîngeroasă răfuială cu activiștii de partid și de stat.

Rebelii au încercat să ocupe și cartierele muncitorești de la periferia orașului, dar acolo au întîmpinat îndată o rezistență energică și dîrză. Guvernul sovietic a trimis în ajutorul muncitorilor din Iaroslavl o serie de unități militare și detașamente de muncitori înarmați din Moscova, Petrograd, Ivanovo-Voznesensk, Kostroma, Vologda și Rîbinsk. La 21 iulie rebeliunea a fost înăbușită. — *32*.

11 *Consiliul Apărării* (Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești) a fost creat printr-o hotărîre din 30 noiembrie 1918 a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia. În această hotărîre se arăta că Consiliul Apărării Muncitorești și Țărănești se creează pentru a traduce în viață prevederile decretului C.E.C. din Rusia din 2 septembrie 1918, prin care Republica sovietică a fost declarată tabără militară. Consiliul Apărării a fost un organ extraordinar al Statului sovietic, organ a cărui creare a fost dictată de situația excepțional de grea în care se afla țara. El dispunea de puteri depline în domeniul mobilizării forțelor și resurselor țării în interesul apărării. Președinte al Consiliului Apărării a fost numit V. I. Lenin.

Hotărîrile Consiliului Apărării erau obligatorii pentru toate departamentele și instituțiile centrale și locale, pentru toți cetățenii Republicii sovietice. El a fost principalul organ central de conducere militară și de planificare a economiei de război a republicii în perioada intervenției străine și a războiului civil Sub controlul permanent al Consiliului Apărării a fost pusă activitatea Consiliului militar-revoluționar și a altor organe militare.

La începutul lunii aprilie 1920, Consiliul Apărării a fost reorganizat și a căpătat denumirea de Consiliu al Muncii și Apărării (C.M.A.). Printr-o hotărîre a celui de-al VIII-lea Congres general al Sovietelor, în decembrie 1920, Consiliul Muncii și Apărării a fost transformat într-o comisie a Consiliului Comisarilor Poporului, a cărei sarcină principală era coordonarea activității tuturor departamentelor în domeniul construcției economice ; a funcționat pînă în 1937. — *39*.

www.dacoromanica.ro

12 Este vorba de nota „Menşevicii despre Kolceak", publicată în „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 144 din 4 iulie 1919. — *39.*

13 V. I. Lenin se referă la tratatul de pace dintre Rusia Sovietică şi puterile Cvadruplei alianţe (Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria şi Turcia), semnat la 3 martie 1918 la Brest-Litovsk şi ratificat la 15 martie de către cel de-al IV-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Condiţiile impuse Rusiei Sovietice au fost extrem de grele. Potrivit tratatului, Polonia, aproape întregul Ţinut baltic şi o parte din Bielorusia urmau să treacă sub controlul Germaniei şi al Austro-Ungariei. Ucraina se despărţea de Rusia Sovietică şi se transforma într-un stat dependent de Germania. Sub stăpînirea Turciei urmau să treacă oraşele Kars, Batum şi Ardagan. În august 1918, Germania a impus Rusiei Sovietice un acord suplimentar şi un acord financiar care formulau noi pretenţii de jaf.

Deşi conţinea condiţii atît de grele, tratatul de la Brest a dat Statului sovietic un răgaz de pace, i-a permis să demobilizeze armata veche, care se descompunea, şi să creeze o armată nouă — Armata Roşie, i-a permis să desfăşoare construcţia socialistă şi să acumuleze forţe pentru viitoarele bătălii împotriva contrarevoluţiei interne şi a intervenţioniştilor străini. Încheierea tratatului de la Brest a contribuit la intensificarea luptei pentru pace, la creşterea stării de spirit revoluţionare în rîndurile trupelor şi ale maselor largi populare din toate ţările beligerante. Tratatul de pace de la Brest a fost un compromis politic rezonabil, un exemplu care ilustra în chip viu înţelepciunea şi supleţea tacticii leniniste, priceperea de a elabora într-o situaţie extrem de complexă singura politică justă în problema războiului şi a păcii.

Încheierea păcii de la Brest a fost precedată de o luptă dîrză dusă împotriva lui Troţki şi a grupului antipartinic al „comuniştilor de stînga". Tratatul de pace cu Germania a fost semnat numai datorită marilor eforturi depuse de V. I. Lenin. După revoluţia din noiembrie 1918 din Germania, care a răsturnat regimul monarhic, C.E.C. al Sovietelor din Rusia a anulat la 13 noiembrie tratatul de la Brest. — *43.*

14 Lenin se referă la tratatul de pace de la Versailles, care a pus capăt războiului imperialist din 1914—1918. Tratatul a fost încheiat la 28 iunie 1919, semnat fiind de S.U.A., Imperiul britanic, Franţa, Italia, Japonia şi puterile asociate, de o parte, şi Germania, de altă parte.

La 15 octombrie 1920, caracterizînd tratatul de pace de la Versailles, Lenin a spus: „Este o pace fără precedent, o pace tîlhărească, care pune într-o situaţie de sclavi zeci de milioane de oameni dintre cei mai civilizaţi" (Opere, vol. 31, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 309). Prin acest tratat a fost consfinţită reîmpărţirea lumii capitaliste în favoarea puterilor învingătoare; totodată a fost creat un sistem de relaţii între ţări prin care se

www.dacoromanica.ro

urmărea sugrumarea Rusiei Sovietice şi înfrîngerea mişcării revoluţionare în lumea întreagă. — *43*.

15 Lucrarea „*Totul pentru lupta împotriva lui Denikin!*" a fost scrisă de V. I. Lenin în legătură cu hotărîrile plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia care a avut loc în zilele de 3 şi 4 iulie 1919 şi care a discutat principalele probleme ce se puneau în faţa ţării, în legătură cu începerea noii ofensive a imperialiştilor. Pe copia dactilografiată a acestui document, Lenin a făcut următoarea însemnare : „Rog Biroul Organizatoric şi Biroul Politic al C.C. să decidă dacă acest document să fie publicat ca un comentariu al autorului la hotărîrile plenarei, *ca scrisoare* a C.C. sau, eventual, ca foaie volantă semnată de autor etc." Dată fiind importanţa documentului, s-a hotărît ca lucrarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin !" să fie publicată ca scrisoare a C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizaţiile de partid. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textul observaţiilor făcute de Kamenev, Krestinski, Serebreakov şi Troţki pe marginea scrisorii lui Lenin. S-au păstrat, de asemenea, observaţiile făcute de Smilga şi de Stalin, care au fost consemnate de Lenin.

În scrisoarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin !" Lenin a arătat că „unele organe de partid adoptă un ton greşit faţă de specialiştii militari (cum s-a întîmplat nu de mult la Petrograd)". El a subliniat că „ar însemna să comitem o greşeală ireparabilă şi să dăm dovadă de o slăbiciune de neiertat" dacă din cauza înteţirii cazurilor de trădare din partea specialiştilor militari organele în drept ar pune pe tapet „problema modificării principiilor politicii noastre în domeniul militar" (vezi volumul de faţă, p. 59, 57).

Lucrarea „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin !" a fost publicată la 9 iulie 1919 sub semnătura C.C. al P.C. (b) din Rusia în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 4, iar apoi, în acelaşi an, a apărut şi în broşură. — *45*.

16 „*Uniunea pentru renaşterea Rusiei*" — organizaţie contrarevoluţionară care a luat fiinţă în 1918, alcătuită fiind din cadeţi, „socialişti-populişti", eseri de dreapta şi menşevici, a avut legături directe cu misiunile şi cu serviciile de spionaj străine. În fruntea „Uniunii" au stat liderii respectivelor partide — N. D. Avksentiev, A.A. Argunov, V. E. Pavlov, V. G. Boldîrev şi alţii. „Uniunea" avea drept scop răsturnarea cu ajutorul armelor a Puterii sovietice şi restaurarea rînduielilor capitaliste. — *57*.

17 Vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 404 ; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 98, 120. — *58*.

www.dacoromanica.ro

18 Este vorba de rebeliunea armată contrarevoluţionară a corpului de armată cehoslovac, organizată de imperialiştii Antantei cu participarea activă a menşevicilor şi eserilor. Corpul de armată cehoslovac, alcătuit din prizonieri de război cehi şi slovaci, a fost organizat în Rusia încă înaintea victoriei Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie. În vara anului 1918, el număra peste 60 000 de oameni (în Rusia se aflau aproape 200 000 de prizonieri cehi şi slovaci). După instaurarea Puterii sovietice, finanţarea corpului a fost preluată de puterile Antantei, care hotărîseră să-l folosească în lupta împotriva Republicii sovietice. Th. Masaryk, liderul partidului popular ceh şi preşedintele Consiliului naţional cehoslovac, a declarat corpul cehoslovac parte integrantă a armatei franceze, iar reprezentanţii Antantei au pus problema evacuării lui în Franţa. Guvernul sovietic a consimţit la evacuarea cehoslovacilor, punînd însă condiţia ca soldaţii ruşi aflaţi în Franţa să fie repatriaţi. Prin acordul intervenit la 26 martie 1918, corpului cehoslovac i-a fost acordată posibilitatea de a părăsi Rusia prin Vladivostok, cu condiţia de a preda armamentul. Dar comandamentul contrarevoluţionar al corpului cehoslovac a încălcat cu perfidie acordul încheiat cu guvernul sovietic în ceea ce priveşte predarea armamentului şi, la ordinul imperialiştilor Antantei, a declanşat la sfîrşitul lunii mai o rebeliune armată. Guvernele S.U.A., Angliei şi Franţei au pornit pe calea sprijinirii făţişe a rebeliunii ; la ea au participat nemijlocit şi ofiţeri francezi. Acţionînd în strînsă legătură cu albgardiştii şi cu chiaburimea, rebelii cehoslovaci au ocupat o bună parte din Ural, regiunea Volgăi şi Siberia, restaurînd pretutindeni puterea burgheziei. În regiunile ocupate de rebelii cehoslovaci au fost formate, cu participarea menşevicilor şi a eserilor, guverne albgardiste : la Omsk — „guvernul" Siberiei, la Samara — comitetul membrilor Adunării constituante ş.a.m.d.

Curînd după izbucnirea rebeliunii, la 11 iunie, Comitetul executiv central al grupurilor comuniste cehoslovace a adresat soldaţilor corpului cehoslovac un apel în care demasca caracterul ei contrarevoluţionar şi chema pe muncitorii şi ţăranii cehi şi slovaci să-i pună capăt şi să se înroleze în unităţile cehoslovace ale Armatei Roşii. Majoritatea prizonierilor cehi şi slovaci nutreau simpatii faţă de Puterea sovietică şi nu s-au lăsat influenţaţi de propaganda antisovietică a clicii reacţionare din fruntea corpului cehoslovac. Dîndu-şi seama că au fost înşelaţi, mulţi soldaţi l-au părăsit, refuzînd să lupte împotriva Rusiei Sovietice. Circa 12 000 de cehi şi slovaci au luptat în rîndurile Armatei Roşii.

Regiunea Volgăi a fost eliberată de Armata Roşie în toamna anului 1918. Cehii albi au fost definitiv înfrînţi o dată cu lichidarea aventurii lui Kolceak. — *62.*

19 *Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov"* a fost creată prin reorganizarea cursurilor pentru agitatori şi instructori de pe lîngă Comitetul Executiv Central din Rusia, înfiinţate în 1918

www.dacoromanica.ro

din inițiativa lui I. M. Sverdlov. În ianuarie 1919, aceste cursuri fuseseră transformate într-o școală pregătitoare de cadre pentru aparatul de stat, care, după hotărîrea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la organizarea pe lîngă C.C. a unei școli superioare de cadre de partid, a fost reorganizată și transformată în Școală centrală pentru cadre de stat și de partid. La 3 iulie, plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să schimbe denumirea acestei școli în aceea de Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov". V. I. Lenin a acordat multă atenție organizării acestei universități, elaborării programelor ei analitice. La 11 iulie și 29 august 1919, Lenin a ținut aici două prelegeri despre stat (înregistrarea celei de-a doua nu a fost găsită). La 24 octombrie, Lenin a rostit o cuvîntare în fața auditorilor Universității „Sverdlov" care plecau pe front (vezi volumul de față, p. 242—250).

În 1932, printr-o hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia, Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov" a fost reorganizată și transformată în Universitatea agricolă comunistă „I. M. Sverdlov", menită să pregătească cadre de organizatori de partid pentru transformarea agriculturii ; în 1935, universitatea a fost transformată în Școală superioară de propagandiști de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din U.R.S.S. În 1939 a fost creată Școala superioară de partid de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din U.R.S.S. — *66*.

20 *Conferința Organizației orășenești Moscova a P.C. (b) din Rusia* a avut loc la 12 iulie 1919. La această conferință au participat 200 de delegați cu vot deliberativ. Pe ordinea de zi a conferinței au figurat următoarele probleme : 1) ultimele măsuri adoptate de Consiliul Apărării ; 2) problema aprovizionării ; 3) situația externă și internă a republicii ; 4) situația de pe fronturi ; 5) detașamentele cu destinație specială ; 6) rapoarte informative asupra situației din Caucaz și din regiunea Donului.

Ultimele două probleme n-au fost discutate, fiind amînate pentru conferința următoare. Raportul cu privire la situația internă și externă a fost prezentat de V. I. Lenin. În rezoluția cu privire la momentul actual, conferința a subliniat că principalele forțe trebuie să fie concentrate în domeniul militar, pe frontul aprovizionării și în domeniul prevederilor sociale. Conferința a hotărît să se desfășoare o amplă muncă de lămurire politică în rîndurile populației Moscovei și ale unităților militare din garnizoană, să se convoace în mod regulat conferințe raionale ale muncitorilor fără partid și conferințe ale ostașilor roșii fără partid. — *86*.

21 În legătură cu situația alimentară deosebit de grea în care se afla țara, unele Soviete locale de deputați ai muncitorilor și țăranilor și alte organe sovietice au adoptat hotărîri cu privire la aprovizionarea muncitorilor și funcționarilor pe cont propriu și la libera transportare a produselor alimentare achiziționate în acest scop. Astfel, la 24 august 1918 Sovietul din Moscova,

www.dacoromanica.ro

iar la 5 septembrie Sovietul din Petrograd au hotărît să acorde muncitorilor şi funcţionarilor dreptul de a transporta liber, exclusiv pentru consumul propriu, o cantitate de cel mult un pud şi jumătate de produse alimentare. La 30 iunie 1919, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat un decret prin care „marilor organizaţii muncitoreşti şi ţărăneşti din regiunile bîntuite de foamete li se acorda în perioada 1 iulie—15 august dreptul de a se aproviziona cu cereale pe cont propriu în tot cuprinsul guberniei Simbirsk". A. I. Sviderski, care îşi prezentase raportul în problema aprovizionării înainte ca Lenin să fi luat cuvîntul, pare să se fi referit la aceste măsuri forţate ale Puterii sovietice. — *86.*

22 Este vorba de cel de-al IX-lea consiliu al partidului eserilor, care a avut loc la Moscova între 18 şi 20 iunie 1919. La şedinţele consiliului au participat 33 de delegaţi cu vot deliberativ şi 14 cu vot consultativ. În principala problemă de pe ordinea de zi — atitudinea partidului eserilor faţă de Puterea sovietică — discuţiile au arătat că delegaţii se situează pe puncte de vedere diferite. V. K. Volski s-a pronunţat pentru o înţelegere cu bolşevicii. Pe o poziţie apropiată de cea a lui Volski s-a situat N. I. Rakitnikov, care a propus ca partidul eserilor să pună capăt luptei armate împotriva bolşevicilor şi să intre cu o platformă proprie în Soviete. Consiliul al IX-lea a adoptat însă rezoluţia prezentată de C.C. al partidului eserilor, condus de V. M. Cernov. Această rezoluţie declara război pe două fronturi: împotriva reacţiunii şi împotriva comuniştilor. Spre deosebire de consiliul al VIII-lea al eserilor, care proclamase făţiş lupta armată împotriva Puterii sovietice, rezoluţia consiliului al IX-lea a hotărît să se renunţe vremelnic la lupta armată împotriva bolşevicilor, subliniind totodată că această renunţare nu trebuie privită ca o recunoaştere a Puterii sovietice, ci ca o hotărîre tactică, dictată de situaţia reală. Consiliul a hotărît ca partidul eserilor să fuzioneze cu menşevicii, pronunţîndu-se totodată, în rezoluţia sa, împotriva Internaţionalei a III-a. — *87.*

23 *„L'Humanité"* — cotidian; a fost fondat de J. Jaurès în 1904, ca organ de presă al Partidului socialist francez. În timpul primului război mondial, aflîndu-se în mîna aripii de extremă dreaptă a Partidului socialist francez, ziarul a avut o poziţie social-şovină. Din decembrie 1920, după scindarea Partidului socialist francez, ziarul a devenit organul central al Partidului Comunist Francez. — *91.*

24 *Partidul laburist independent* (Independent Labour Party) *din Anglia* — organizaţie reformistă creată de conducătorii „noilor trade-unionuri" în 1893, în condiţiile înviorării luptei greviste şi ale intensificării mişcării pentru independenţa clasei muncitoare engleze faţă de partidele burgheze. Din P.L.I. făceau parte membrii „noilor trade-unionuri" şi ai unor sindicate

www.dacoromanica.ro

mai vechi, precum şi reprezentanţi ai intelectualităţii şi ai micii burghezii, aflaţi sub influenţa fabienilor. În fruntea partidului se aflau Keir Hardie şi R. MacDonald.

Din momentul înfiinţării sale, P.L.I. s-a situat pe poziţii burghezo-reformiste, punînd în centrul atenţiei sale formele parlamentare de luptă şi acordurile parlamentare cu partidul liberal. — *91.*

25 *Internaţionala a III-a, Comunistă (Comintern)* — organizaţie revoluţionară proletară internaţională, care a fiinţat între anii 1919 şi 1943, unind sub steagul marxism-leninismului partidele comuniste din diferite ţări.

Internaţionala a III-a a fost creată, din iniţiativa lui V. I. Lenin, la Congresul I (de constituire), care a avut loc între 2 şi 6 martie 1919. Congresele următoare au avut loc în 1920, 1921, 1922, 1924, 1928 şi 1935.

Partidele comuniste din diferite ţări făceau parte din Internaţionala a III-a în calitate de secţii ale acesteia. Organul suprem al Internaţionalei a III-a a fost Congresul mondial; în perioada dintre congrese, Internaţionala a III-a era condusă de Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste (C.E.I.C.).

Partidul Comunist din România s-a afiliat la Internaţionala a III-a în 1921 şi a fost membru al acesteia pînă la autodizolvarea ei.

În anii ce au urmat creării Internaţionalei a III-a, partidele comuniste au desfăşurat o largă activitate pentru mobilizarea maselor muncitoare din ţările respective la lupta împotriva exploatării capitaliste, au dus o temeinică muncă de educare comunistă a acestor mase. Ele s-au situat în fruntea clasei muncitoare în marile bătălii de clasă, în lupta împotriva fascismului, pentru eliberarea socială şi naţională. În această luptă partidele comuniste s-au maturizat, s-au călit, s-au întărit din punct de vedere organizatoric şi ideologic, prestigiul şi influenţa lor au crescut considerabil.

În ultima perioadă de existenţă a Cominternului, situaţia internaţională, precum şi condiţiile concrete din fiecare ţară au făcut ca forma organizatorică a unirii muncitorilor, adoptată la crearea Internaţionalei a III-a, să fie tot mai mult depăşită, rezolvarea problemelor mişcării muncitoreşti dintr-o ţară sau alta de către un centru internaţional să nu mai corespundă stadiului de dezvoltare a mişcării comuniste şi muncitoreşti mondiale, să constituie o frînă în calea creşterii acesteia. În aceeaşi perioadă practicile şi metodele greşite, amestecul în treburile interne ale partidelor au adus grave prejudicii mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.

În mai 1943, Internaţionala a III-a s-a autodizolvat. — *91.*

26 Este vorba de hotărîrile celei de-a şaptea Conferinţe generale (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc la Petrograd între 24 şi 29 aprilie (7—12 mai) 1917 (vezi „Re-

www.dacoromanica.ro

zoluţiile şi hotărîrile congreselor, conferinţelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice şi ale plenarelor C.C.", partea I, Bucureşti, E.P.L.P. 1954, p. 344—364). — *95.*

27 *Manifestul de la Basel* — manifestul cu privire la război adoptat de Congresul socialist internaţional extraordinar care s-a ţinut la Basel în zilele de 24 şi 25 noiembrie 1912. Manifestul punea în gardă popoarele împotriva pericolului iminent al războiului imperialist mondial, dezvăluia scopurile de jaf ale acestui război şi chema pe muncitorii din toate ţările să ducă o luptă energică pentru pace, să opună „imperialismului capitalist forţa solidarităţii internaţionale a proletariatului". În Manifestul de la Basel a fost inclus punctul din rezoluţia Congresului de la Stuttgart (1907) formulat de V. I. Lenin, în care se spunea că, în cazul izbucnirii unui război imperialist, socialiştii trebuie să folosească criza economică şi politică provocată de război în vederea luptei pentru revoluţia socialistă. — *96.*

28 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 18, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 657—658 ; vol. 22, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 267—271, 318—321 ; scrisoarea lui Engels din 24 septembrie 1852 către Marx — K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 131—132 ; scrisorile lui Engels din 21.IX. şi 10.XI.1872 către F. A. Sorge şi scrisoarea lui Marx din 4 august 1874 către F. A. Sorge, scrisoarea lui Engels din 11 august 1881 către Marx — K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 420, 495. — *99.*

29 V. I. Lenin se referă la membrii *Societăţii fabienilor* — organizaţie reformistă engleză întemeiată în 1884, denumită astfel după numele generalului roman din secolul al III-lea î.e.n. Fabius Maximus, poreclit „Cunctator" („Temporizatorul") din cauza tacticii lui de espectativă, de evitare a bătăliilor decisive în războiul cu Hanibal. Membrii Societăţii fabienilor au fost în marea lor majoritate reprezentanţi ai intelectualităţii burgheze — oameni de ştiinţă, scriitori, oameni politici (S. şi B. Webb, R. MacDonald, B. Shaw şi alţii) ; ei negau necesitatea luptei de clasă a proletariatului şi a revoluţiei socialiste şi afirmau că trecerea de la capitalism la socialism e posibilă numai prin reforme mărunte, prin transformări treptate ale societăţii. În 1900, Societatea fabienilor a intrat în partidul laburist. „Socialismul fabian" este unul dintre izvoarele ideologiei laburiştilor.

Caracterizarea fabienilor a fost făcută de V. I. Lenin în articolul „Pacifismul englez şi aversiunea englezilor faţă de teorie" (Opere complete, vol. 26, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 266—272). — *99.*

www.dacoromanica.ro

30 Vezi F. Engels. Scrisoarea din 18 ianuarie 1893 către F. A. Sorge (K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 547). — *99.*

31 Vezi F. Engels. Scrisoarea din 7 decembrie 1889 către F. A. Sorge (K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 495). — *100.*

32 Este vorba de cuvîntarea rostită de Harry Quelch la Congresul de la Stuttgart, din 1907, al Internaţionalei a II-a. În această cuvîntare, el a calificat Conferinţa internaţională de la Haga, ale cărei lucrări se încheiaseră de curînd, drept „o adunătură de tîlhari", fapt pentru care guvernul german l-a expulzat din Stuttgart (vezi articolul lui V. I. Lenin „Harry Quelch", Opere complete, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 469—471). — *108.*

33 Este vorba de Conferinţa din 2—9 august 1919 de la Lucerna (Elveţia) a Internaţionalei a II-a. Iniţial se proiectase convocarea unui „congres internaţional", dar, deoarece nu s-au prezentat decît 40 de delegaţi, în loc de congres s-a ţinut o conferinţă. Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat două probleme: refacerea Internaţionalei şi situaţia politică internaţională. Caracterizarea cuvîntărilor rostite de diverşi delegaţi la această conferinţă a fost făcută de Lenin în articolul „Cum îi foloseşte burghezia pe renegaţi" (vezi volumul de faţă, p. 184—196). — *110.*

34 *Bastilia* — fortăreaţă şi închisoare din Paris în secolele XIV—XVIII. La 14 iulie 1789, masele populare răsculate au cucerit Bastilia, declanşînd astfel revoluţia burgheză franceză. Ziua de 14 iulie a devenit o sărbătoare naţională a francezilor. — *112.*

35 Este vorba de greva politică internaţională a muncitorilor care urma să fie declarată la 21 iulie 1919, sub lozinca sprijinirii revoluţiilor rusă şi ungară şi cu cererea ca guvernele imperialiste să nu se amestece în treburile Rusiei şi ale Ungariei. La data fixată au avut loc greve răzleţe în Anglia, Italia, Germania, Norvegia şi în alte ţări. Dar o acţiune unită a proletariatului tuturor ţărilor n-a avut loc.

Liderii de dreapta ai partidelor socialiste şi ai sindicatelor au făcut totul pentru a împiedica declararea unei greve internaţionale. De o comportare trădătoare au dat dovadă socialconciliatorii francezi. În scopul de a-i înşela pe muncitori, Jouhaux, Merrheim şi alţi conducători ai Confederaţiei Generale a Muncii s-au pronunţat iniţial în favoarea grevei, dar apoi, în ajunul declarării ei, au propus să fie amînată şi în felul acesta au zădărnicit-o. — *112.*

36 *Republica sovietică ungară* a luat fiinţă la 21 martie 1919. Revoluţia socialistă din Ungaria a avut un caracter paşnic;

www.dacoromanica.ro

nedispunînd de suficiente posibilităţi de luptă, burghezia ungară nu s-a putut decide în acel moment să opună împotrivire instaurării puterii Sovietelor.

Deoarece nu era în stare să facă faţă greutăţilor interne şi externe, burghezia ungară intenţiona să cedeze pentru un timp puterea social-democraţilor de dreapta, spre a împiedica adîncirea revoluţiei. Dar prestigiul de care se bucura Partidul Comunist din Ungaria în rîndurile maselor a fost atît de mare pe vremea aceea şi cererile membrilor de rînd ai partidului social-democrat de a se alia cu comuniştii erau atît de categorice, încît conducerea partidului social-democrat a trebuit să adreseze conducătorilor arestaţi ai partidului comunist propunerea de a forma împreună guvernul. Liderii social-democraţilor s-au văzut nevoiţi să accepte condiţiile puse de comunişti în timpul tratativelor; formarea unui guvern al Sovietelor, dezarmarea burgheziei, crearea unei Armate Roşii şi a unei miliţii populare, confiscarea pămînturilor moşiereşti, naţionalizarea industriei, încheierea unei alianţe cu Rusia Sovietică şi altele. Concomitent a fost semnat un acord cu privire la unificarea celor două partide şi formarea unui singur partid al clasei muncitoare — Partidul socialist din Ungaria. La realizarea unificării celor două partide au fost comise unele greşeli, care s-au făcut simţite mai tîrziu; unificarea a fost înfăptuită printr-o fuzionare mecanică, fără să fi fost înlăturate elementele reformiste.

Chiar la prima sa şedinţă, Consiliul revoluţionar de stat a adoptat o hotărîre cu privire la crearea Armatei Roşii. La 26 martie, guvernul a emis decrete cu privire la naţionalizarea întreprinderilor industriale, a transporturilor şi a băncilor; la 2 aprilie a fost adoptat un decret cu privire la instituirea monopolului comerţului exterior. Au fost majorate salariile muncitorilor în medie cu 25%, introdusă ziua de muncă de 8 ore; la 3 aprilie a fost adoptată legea pentru reforma agrară, prin care au fost confiscate toate moşiile în suprafaţă de peste 100 de holzi (57 ha). Dar pămînturile confiscate n-au fost împărţite ţăranilor cu pămînt puţin şi celor fără pămînt, ci au fost trecute în folosinţa cooperativelor agricole de producţie şi a gospodăriilor de stat organizate în localităţile respective. Ţărănimea săracă, care sperase să capete pămînt, a rămas deziluzionată. Aceasta a împiedicat stabilirea unei alianţe trainice între proletariat şi ţărănime şi a dus la slăbirea Puterii sovietice în Ungaria.

Imperialiştii Antantei au întîmpinat cu ostilitate instaurarea dictaturii proletariatului în Ungaria; Republica sovietică ungară a fost supusă unei blocade economice. Împotriva ei a fost organizată o intervenţie militară. Ofensiva trupelor intervenţioniste a activizat contrarevoluţia ungară. Trădarea săvîrşită de social-democraţii de dreapta, care se aliaseră cu imperialismul internaţional, a constituit de asemenea una din cauzele căderii Republicii sovietice ungare.

www.dacoromanica.ro

Un rol negativ a avut şi conjunctura internaţională nefavorabilă ce se crease în vara anului 1919, cînd Rusia Sovietică, asediată din toate părţile de duşmani, n-a putut să dea ajutor Republicii sovietice ungare. La 1 august 1919, ca urmare a acţiunilor unite ale intervenţiei imperialiste din afară şi ale contrarevoluţiei interne, Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — *112.*

37 La 24 mai 1919, Consiliul Apărării a adoptat o hotărîre prin care ostaşilor roşii din unităţile de pe front care operau în regiuni cerealiere bogate li se permitea să trimită colete cu alimente familiilor lor în regiunile înfometate. Consiliul Apărării a însărcinat Comisia centrală pentru aprovizionarea armatei să elaboreze şi să prezinte pînă la 1 iunie un proiect de instrucţiuni amănunţite pentru traducerea în viaţă a acestei hotărîri. Proiectul de instrucţiuni a fost aprobat de Consiliul Apărării la 23 iulie 1919. — *113.*

38 Articolul de faţă constituie răspunsul lui Lenin la următoarele cinci întrebări ce i-au fost puse de Agenţia „United Press“ :

„1) Dacă Republica Sovietică Rusă a adus schimbări, mici sau mari, programului guvernamental iniţial în domeniul politicii interne şi externe şi în domeniul economic, cînd au fost aduse şi care sînt ele ?

2) Care este tactica Republicii Sovietice Ruse faţă de Afganistan, faţă de India şi de celelalte ţări musulmane din afara hotarelor Rusiei ?

3) Ce scopuri politice şi economice urmăriţi faţă de Statele Unite şi de Japonia ?

4) În ce condiţii aţi fi dispuşi să încheiaţi pace cu Kolceak. Denikin şi Mannerheim ?

5) Ce aţi mai avea de adus la cunoştinţa opiniei publice din America ?“

Răspunsurile lui Lenin au fost trimise la Budapesta pentru presa americană.

În octombrie 1919 a apărut în revista socialistă de stînga „The Liberator“ articolul „A Statement and a Challenge“ („O declaraţie şi o chemare“). Într-o notă la acest articol, redacţia revistei menţiona că Agenţia „United Press“ a trimis ziarelor răspunsul lui Lenin, dar fără răspunsul la întrebarea a cincea, pe care l-a calificat drept „propagandă pur bolşevică“. — *115.*

39 Lenin se referă la tratativele cu Bullitt, care venise în martie 1919 în Rusia Sovietică pentru a afla de la guvernul sovietic în ce condiţii ar accepta să încheie pace cu aliaţii, precum şi cu guvernele albgardiste care se constituiseră pe teritoriul Rusiei. Prin intermediul lui Bullitt i-au fost transmise guvernului sovietic propunerile făcute de preşedintele Statelor Unite, Wilson, şi de primul ministru al Marii Britanii, Lloyd George.

www.dacoromanica.ro

În dorința de a grăbi pe cît posibil încheierea păcii, guvernul sovietic a acceptat să ducă tratative pe baza condițiilor propuse, cărora le-a adus însă o serie de modificări esențiale (vezi în culegerea „Documente de politică externă a U.R.S.S.", vol. II, 1958, p. 91—95, textul proiectului de propunere de pace a țărilor aliate și asociate, elaborat de reprezentantul guvernului S.U.A., Bullitt, și de guvernul R.S.F.S.R.).

Curînd după plecarea lui Bullitt din Rusia Sovietică, Kolceak a reușit să obțină unele succese pe Frontul de est, iar guvernele imperialiste, sperînd că Statul sovietic va fi zdrobit, au refuzat să continue negocierile de pace. Wilson a interzis publicarea proiectului de acord adus de Bullitt, iar Lloyd George, luînd cuvîntul în parlament, a declarat că nu a fost informat asupra tratativelor purtate cu guvernul sovietic. — *117.*

40 Este vorba de răspunsul guvernului sovietic la scrisoarea lui F. Nansen către V. I. Lenin din 17 aprilie 1919 (scrisoarea a fost recepționată prin radio la 4 mai). În scrisoarea sa, Nansen arăta că la 3 aprilie a adresat lui Wilson, Clemenceau, Lloyd George și Orlando propunerea de a se acorda Rusiei Sovietice un ajutor în alimente și medicamente. La 17 aprilie, „Consiliul celor patru" a răspuns că acceptă propunerea lui Nansen, specificînd însă totodată că acest plan trebuie să presupună încetarea ostilităților, încetarea oricăror deplasări de trupe și transporturi de material de război pe teritoriul Rusiei Sovietice. Întrucît acest plan nu oferea nici o garanție că încetarea ostilităților nu va fi folosită de contrarevoluție, guvernul sovietic, în scrisoarea sa din 7 mai către Nansen, a arătat că tratativele cu privire la încetarea ostilităților pot fi duse chiar cu guvernele țărilor Antantei. „Am fost întotdeauna și sîntem și astăzi dispuși — se spune în scrisoare — să ducem tratative de pace, și vom fi foarte bucuroși să începem cît mai curînd discutarea acestor probleme" („Documente de politică externă a U.R.S.S.", vol. II, 1958, p. 158). La baza răspunsului dat de guvernul sovietic au stat observațiile făcute de V. I. Lenin pe marginea celor două proiecte de scrisoare de răspuns către Nansen, întocmite de G. V. Cicerin. Lenin arăta că în scrisoarea de răspuns trebuie dezvoltată ideea de pace ; dacă „armistițiul nu se încheie în vederea păcii, ci pentru a înlesni un anumit joc politic, el *nu ne interesează*. Cu pacea nu e de glumit. Nu ne vom lăsa păcăliți *de nimeni*". Nansen a comunicat că propunerile guvernului sovietic vor fi transmise guvernelor Antantei. Din partea puterilor Antantei n-a urmat însă nici un răspuns la aceste propuneri. — *117.*

41 *Conferința de la Moscova a comitetelor de întreprindere cu reprezentanții sindicatelor și delegații Cooperativei muncitorești centrale și ai consiliului Asociației „Cooperația" din Moscova* a fost convocată de Sovietul de deputați ai muncitorilor și osta-

www.dacoromanica.ro

şilor roşii din Moscova şi de Consiliul Sindicatelor din Moscova, în vederea îndeplinirii prevederilor decretului C.C.P. din 16 martie 1919 cu privire la unificarea organelor de distribuţie şi la crearea unei asociaţii de consum unice. Conferinţa s-a ţinut în Casa sindicatelor în zilele de 29 şi 30 iulie 1915. Pe ordinea de zi a conferinţei au figurat două probleme : 1. Organizarea unei asociaţii de consum la Moscova ; 2. Alegerea conducerii provizorii a Asociaţiei de consum din Moscova (A.C.M.). La dezbaterile pe marginea rapoartelor cu privire la organizarea A.C.M. şi la statutul ei au luat cuvîntul o serie de menşevici şi de partizani ai unei cooperaţii „independente", care au combătut tendinţa Puterii sovietice de a crea o cooperaţie cu adevărat muncitorească. La 30 iulie a luat cuvîntul la conferinţă V. I. Lenin, care a vorbit despre situaţia aprovizionării şi situaţia militară. Conferinţa a adoptat statutul Asociaţiei de consum din Moscova şi a ales organele ei de conducere provizorii. — *120.*

42 La 16 iulie 1919, Consiliul Apărării a aprobat un decret prin care se permitea ca muncitorii ce se întorc din concediu să transporte cu ei două puduri de produse alimentare raţionalizate şi neraţionalizate. Decretul nu a fost dat publicităţii, dar sub semnătura lui A. D. Ţiurupa, comisarul poporului pentru aprovizionare, s-a trimis tuturor comitetelor guberniale de aprovizionare şi comandanţilor de detaşamente de control o telegramă prin care li se aducea la cunoştinţă că muncitorii ce se întorc din concediu au dreptul să transporte un bagaj de maximum două puduri. Această dispoziţie a fost în vigoare pînă în 1920. — *126.*

43 La 26 mai 1919, Consiliul aliat suprem i-a adresat lui Kolceak o notă semnată de Wilson, Lloyd George, Clemenceau, Orlando şi Saiondzi, în care se arăta că aliaţii sînt dispuşi să-l recunoască şi să-i acorde un ajutor în armament, alimente şi muniţii, spre a-i da posibilitatea să se consolideze în calitate de cîrmuitor al întregii Rusii. În acelaşi timp, aliaţii i-au cerut lui Kolceak să se oblige să convoace o adunare constituantă după luarea Moscovei, să recunoască independenţa Poloniei şi a Finlandei, iar în caz de imposibilitate de a reglementa relaţiile dintre Rusia, de o parte, şi Estonia, Letonia, Lituania, regiunile caucaziene şi transcaspice, de altă parte, să aducă această problemă în faţa Ligii Naţiunilor ; pînă atunci el urma să recunoască autonomia acestor teritorii. În scrisoarea sa de răspuns către Consiliul aliat suprem, Kolceak a comunicat că acceptă o serie de condiţii ale aliaţilor. La 12 iulie, Anglia, Franţa, S.U.A. şi Italia s-au declarat satisfăcute de răspunsul lui Kolceak şi au confirmat încă o dată hotărîrea lor de a-i acorda ajutor. — *128.*

44 *Primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învăţămîntului şi al culturii socialiste* a avut loc la Moscova între 28 iulie

www.dacoromanica.ro

şi 1 august 1919. La congres au participat 277 de delegaţi reprezentînd 32 de gubernii. Principala sarcină a congresului a fost aceea de a înfiinţa sindicatul general al lucrătorilor din învăţămînt şi de a elabora principiile fundamentale pe baza cărora urma să fie organizat sindicatul. La congres au fost prezentate rapoarte cu privire la mişcarea sindicală şi sarcinile sindicatului lucrătorilor din învăţămînt, programul în domeniul învăţămîntului şi sarcinile imediate ale construcţiei culturale, mişcarea tineretului din Rusia şi din Occident şi altele. La 31 iulie a luat cuvîntul la congres V. I. Lenin.

În rezoluţia adoptată, congresul a hotărît ca la baza organizării sindicatului să stea statutul model al Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, însărcinînd totodată Comitetul Central al Sindicatului să creeze o comisie care să aducă statutului modificările cerute de natura şi de specificul sindicatului ; la cel de-al III-lea Congres general al sindicatelor din Rusia urma să se pună problema confirmării acestor modificări. Congresul a chemat pe toţi lucrătorii din învăţămînt să participe la munca de lămurire politică în rîndurile armatei şi să menţină un strîns contact cu uniunea tineretului. — *133.*

45 Vezi Karl Marx. „Capitalul", vol. I, Bucureşti, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 204. — *134.*

46 Articolul a rămas neterminat. Din cele şapte capitole prevăzute în planul articolului (vezi volumul de faţă, p. 454—456) au fost scrise numai două : „Lacheii" şi „Războiul civil". — *141.*

47 „*Mîsl*" — revistă menşevică săptămînală, apoi bilunară ; a apărut la Harkov din ianuarie pînă în iulie 1919. La revistă au colaborat în mod regulat V. Bazarov, S. Devdariani (San), M. Kricevski ş.a. Au apărut în total 15 numere. Articolul „Bolşevismul mondial" de Martov, menţionat de Lenin, a fost publicat în aprilie-iulie, în nr. 10, 12, 13 şi 15 ale revistei. — *141.*

48 „*Greaduşcii Den*" — revistă de orientare menşevică ; a apărut la Odesa, cu colaborarea activă a lui S. O. Zagorski, D. O. Zaslavski, P. S. Iuşkevici, M. V. Vişneak, A. V. Peşehonov ş.a. Au apărut în total două numere : nr. 1 în martie şi nr. 2 în aprilie 1919. — *141.*

49 „*Iujnoe delo*" — culegeri menşevice periodice, editate în 1918 la Harkov şi la Kiev cu participarea regulată a lui M. Balabanov, G. Naumov şi S. Sumski. Au apărut în total două numere. — *141.*

50 „*Obedinenie*" — revistă lunară de orientare menşevico-eseristă ; a apărut la Odesa, din septembrie 1918 pînă în 1920, sub îngrijirea lui N. M. Osipovici şi P. S. Iuşkevici. Au apărut în total 5 numere.

www.dacoromanica.ro

Articolul „Revoluţia şi războiul civil" de Iuşkevici, pe care Lenin îl menţionează mai jos, a fost publicat în nr. 1—2 ale revistei pe ianuarie-februarie 1919. — *141.*

51 *Vandeea* (Vandée) — departament în partea de apus a Franţei, unde în martie 1793, în timpul revoluţiei burgheze din Franţa, a izbucnit o răscoală contrarevoluţionară. În marea lor majoritate, răsculaţii se recrutau din rîndurile populaţiei ţărăneşti înapoiate, instigată şi condusă de clerul contrarevoluţionar şi de nobili. Răscoala a fost înăbuşită în 1795, dar încercări de a o reaprinde au mai avut loc în 1799 şi în anii care au urmat.

Vandeea a devenit sinonimul rebeliunilor reacţionare şi al focarelor de contrarevoluţii. — *145.*

52 *Conferinţa muncitorilor şi ostaşilor roşii fără partid* a avut loc în zilele de 6 şi 7 august 1919. La această conferinţă au participat circa 1 000 de delegaţi din partea raioanelor Presnea, Suşcevsko-Mariinski, Hamovniki şi Butîrki din Moscova. La conferinţă au luat cuvîntul : V. I. Lenin, care a vorbit despre situaţia internă şi externă a Rusiei Sovietice, A. I. Sviderski, despre situaţia alimentară, N. I. Podvoiski, despre situaţia de pe fronturi, şi alţii. Pe marginea cuvîntării lui Lenin a fost adoptată o rezoluţie în care participanţii la conferinţă au declarat că aprobă şi salută politica internă şi externă a Puterii sovietice şi se angajează să-i acorde tot sprijinul. — *148.*

53 În şedinţa extraordinară din 25 iulie 1918 a Sovietului din Baku a fost dezbătută problema situaţiei politice şi militare din Baku în legătură cu ofensiva trupelor turceşti. Sub pretextul apărării oraşului Baku, menşevicii, daşnacii şi eserii au cerut să fie chemate „în ajutor" trupele engleze. Membrii bolşevici ai guvernului sovietic din Baku (S. G. Şaumean, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. D. Zevin şi alţii) s-au ridicat în mod categoric împotriva acestor propuneri trădătoare. Ei au declarat că „invitarea" la Baku a intervenţioniştilor englezi ar însemna o trădare a Republicii sovietice şi au prezentat un proiect de rezoluţie în care insistau să se ia măsuri urgente pentru apărarea oraşului Baku cu forţe proprii. În pofida eforturilor depuse de bolşevici, a fost adoptată, cu o neînsemnată majoritate de voturi, o rezoluţie prin care trupele engleze erau chemate să vină la Baku.

Rămaşi în minoritate, membrii bolşevici ai Consiliului Comisarilor Poporului din Baku au declarat că demisionează din guvern. Curînd însă bolşevicii din Baku şi-au dat seama că, în condiţiile create, ar fi o greşeală să demisioneze şi că, dimpotrivă, trebuie să rămînă la putere şi să folosească toate posibilităţile pentru a izola şi înfrînge pe conciliatori şi trădători. La o şedinţă extraordinară a Comitetului executiv al Sovietului din Baku s-a hotărît ca, pînă la rezolvarea definitivă a problemei puterii, toţi comisarii poporului să rămînă la posturile lor. Conferinţa orăşenească din 27 iulie a bolşevicilor din

www.dacoromanica.ro

Baku a hotărît ca puterea să nu fie cedată fără luptă ; totodată s-a hotărît să se organizeze de urgenţă apărarea oraşului Baku sub conducerea Consiliului Comisarilor Poporului, să se decreteze mobilizarea generală şi să se adreseze muncitorilor apelul de a se ridica în apărarea oraşului şi a Puterii sovietice. În îndeplinirea acestei hotărîri, Consiliul Comisarilor Poporului din Baku a luat o serie de măsuri : a decretat în oraş starea de război, a însărcinat Ceka să curme agitaţia contrarevoluţionară, a chemat pe muncitorii din Baku să formeze detaşamente înarmate şi să apere oraşul pînă la ultima posibilitate.

Dar eforturile eroice ale comuniştilor din Azerbaidjan şi ale părţii înaintate a proletariatului din Baku au fost zădărnicite de trădarea daşnacilor, a eserilor şi menşevicilor. Unităţile daşnace au părăsit frontul, iar în breşa formată au pătruns trupele turceşti. La 31 iulie, sub presiunea intervenţioniştilor străini şi a agenturii lor, Puterea sovietică din Baku a fost vremelnic înlăturată. Pe lîngă intervenţia străină au fost şi alte cauze care au contribuit la căderea Puterii sovietice din Baku, şi anume : organizaţiile de partid din Azerbaidjan şi Consiliul Comisarilor Poporului din Baku nu asiguraseră o alianţă trainică între proletariatul din Baku şi ţărănimea muncitoare din Azerbaidjan, iar în plus au comis o serie de greşeli în problema naţională, lucru de care musavatiştii, daşnacii şi ceilalţi contrarevoluţionari au profitat pentru a înşela masele.

Agentura Antantei — eserii, menşevicii şi daşnacii — au format un guvern contrarevoluţionar, aşa-numita „dictatură a Caspicii centrale". Conducătorii Puterii sovietice din Azerbaidjan au fost arestaţi. În noaptea de 19 spre 20 septembrie, 26 de comisari din Baku (S. G. Şaumean, M. A. Azizbekov, P. A. Djaparidze, I. T. Fioletov, I. D. Zevin, G. N. Korganov, M. G. Vezirov şi alţii) au fost în mod bestial asasinaţi de intervenţioniştii englezi, cu participarea directă a eserilor şi menşevicilor. — *150.*

54 La 16 iulie 1919, Sylvia Pankhurst i-a adresat lui Lenin o scrisoare în care-l ruga să-şi expună părerea în problema atitudinii faţă de parlamentarism. Caracterizînd partidele şi grupurile care au existat pe vremea aceea în Anglia, Pankhurst le-a dat o numerotare pe care a păstrat-o şi Lenin în răspunsul său : 1. Trade-unioniştii şi liderii politici muncitoreşti de tip vechi ; 2. Partidul laburist independent ; 3. Partidul socialist britanic ; 4. Industrialiştii revoluţionari (în acest grup, Pankhurst a inclus şi pe membrii comitetelor muncitoreşti şi pe delegaţii de întreprindere) ; 5. Partidul laburist socialist ; 6. „Federaţia socialistă a muncitorilor" ; 7. Asociaţia socialistă din Walles-ul de sud. Scrisoarea Sylviei Pankhurst a fost publicată pentru prima oară în 1919, în revista „Internaţionala Comunistă" nr. 5. — *162.*

55 Este vorba de Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, care a avut loc la Berlin între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919. La congres au participat 83 de

www.dacoromanica.ro

delegaţi reprezentînd 46 de organizaţii locale, 3 delegaţi ai Uniunii soldaţilor roşii, 1 reprezentant al tineretului şi 16 invitaţi. La acest congres a fost înfiinţat Partidul Comunist din Germania, a fost ales un Comitet Central şi adoptat programul partidului, program care formula ca sarcină fundamentală lupta directă pentru adîncirea revoluţiei, pentru instaurarea puterii muncitorilor şi ţăranilor. În acelaşi timp însă, congresul a comis şi greşeli serioase : el n-a înţeles rolul partidului ca avangardă a clasei muncitoare, a subapreciat rolul ţărănimii ca aliat al proletariatului, a renunţat la activitatea în sindicatele reformiste. Congresul a adoptat, de asemenea, o hotărîre greşită în problema alegerilor pentru Adunarea naţională (constituantă). Conducătorii spartachiştilor arătau maselor populare cît de naivă este încrederea lor în Adunarea naţională, dezvăluiau adevărata esenţă a acesteia din urmă. Dar cînd s-a văzut clar că alegerile se vor ţine totuşi, R. Luxemburg şi K. Liebknecht s-au pronunţat pentru participarea partidului la campania electorală, pentru folosirea tribunei Adunării naţionale în scopurile agitaţiei şi propagandei revoluţionare. În jurul acestei probleme s-au încins la congres dezbateri furtunoase. În favoarea participării la alegeri s-au pronunţat Liebknecht, Luxemburg, Dunker, Heckert şi alţii, dar, cu o majoritate de 62 de voturi contra 23, congresul a respins această propunere. Ulterior, Congresul al II-lea al Partidului Comunist din Germania a calificat drept greşită tactica boicotării alegerilor pentru Adunarea naţională. — *163.*

56 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, creat în aprilie 1917 la Congresul de constituire de la Gotha. „Independenţii" propagau unitatea cu social-şoviniştii şi se situau pe poziţii care în fond însemnau renunţarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizaţia kautskistă „Arbeiterverein". În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat ; o parte considerabilă dintre membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care, sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania, a fiinţat pînă în 1922. — *164.*

57 *B. S. P.* — British Socialist Party (Partidul socialist britanic) a fost creat în 1911, la Manchester, prin fuzionarea Partidului social-democrat cu alte grupuri socialiste. P.S.B. a desfăşurat agitaţie în spiritul ideilor marxismului ; Lenin l-a caracterizat ca partid „care nu e oportunist, ci e *într-adevăr* independent faţă de liberali" (Opere complete, vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 365). Dar faptul că numărul membrilor săi era prea mic şi că legăturile lui cu masele erau prea slabe i-a imprimat un caracter întrucîtva sectar. În timpul războiului imperialist mondial s-a desfăşurat în acest partid o luptă înverşunată între curentul internaţionalist (W. Galla-

www.dacoromanica.ro

cher, A. Inkpin, J. Maclean, F. Rotstein şi alţii) şi curentul social-şovin, în frunte cu Hyndman. În rîndurile curentului internaţionalist erau şi elemente inconsecvente, care într-o serie de probleme se situau pe poziţii centriste. În februarie 1916, un grup de militanţi ai P.S.B. au fondat ziarul „The Call" („Chemarea"), care a avut un rol important în strîngerea rîndurilor internaţionaliştilor. Conferinţa anuală din aprilie 1916 a P.S.B., care a avut loc la Salford, a condamnat poziţia social-şovină a lui Hyndman şi a adepţilor lui ; în consecinţă, aceştia s-au retras din partid.

Partidul socialist britanic a salutat Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie. Membrii lui au jucat un rol însemnat în mişcarea oamenilor muncii englezi pentru apărarea Rusiei Sovietice împotriva intervenţiei străine. În 1919, majoritatea organizaţiilor acestui partid (98 contra 4) s-au pronunţat pentru intrarea în Internaţionala Comunistă. Alături de Grupul unităţii comuniste, P.S.B. a avut un rol de frunte în crearea Partidului Comunist din Marea Britanie. La primul Congres (de unificare) din 1920, majoritatea covîrşitoare a organizaţiilor locale ale P.S.B. au intrat în partidul comunist. — *164.*

58 *Workers Committees* şi *Shop Stewards Committees* (Comitete muncitoreşti şi Comitete ale delegaţilor de întreprindere) — organizaţii muncitoreşti elective care au căpătat în Anglia o largă răspîndire în anii războiului imperialist mondial. În condiţiile avîntului mişcării muncitoreşti şi ale nemulţumirii crescînde faţă de politica reformistă promovată de liderii trade-unionurilor, delegaţii de întreprindere, grupaţi în comitete raionale, orăşeneşti şi avînd în fruntea lor un Comitet naţional, au condus o serie de importante acţiuni muncitoreşti împotriva războiului imperialist şi pentru îmbunătăţirea condiţiilor de trai. Centrul mişcării delegaţilor de întreprindere a fost raionul Clyde. Aici a fost organizat Comitetul muncitoresc din Clyde, a cărui influenţă se extindea asupra tuturor muncitorilor din acest raion. Teza programatică a statutului Comitetului din Clyde punea în faţa acestei organizaţii sarcina de a organiza pe muncitori pe baza principiului de clasă şi de a duce lupta pînă la desfiinţarea totală a sistemului muncii salariate. Comitete similare, sub denumirea de comitete muncitoreşti, comitete ale delegaţilor de uzină etc., au luat fiinţă şi în alte oraşe ale ţării.

După victoria Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, în perioada intervenţiei militare străine împotriva Republicii sovietice, comitetele delegaţilor de întreprindere au acordat un sprijin activ Rusiei Sovietice. O serie de militanţi ai acestor comitete (W. Gallacher, H. Pollit, A. Mac-Manus şi alţii) au intrat în Partidul Comunist din Anglia. Vorbind despre mişcarea delegaţilor de întreprindere, Lenin a caracterizat-o ca mişcare de masă, cu caracter profund proletar. — *164.*

www.dacoromanica.ro

59 „*The Times*" — cotidian fondat în 1785 la Londra ; unul dintre marile ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — *168.*

60 Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost trimis de Denikin cu misiunea de a da o lovitură în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. La 10 august 1919, cavaleria lui Mamontov a rupt linia frontului în apropiere de Novohopersk şi a întreprins un raid asupra unei serii de sate şi oraşe. Raidul cavaleriei lui Mamontov a creat o situaţie ameninţătoare în spatele trupelor sovietice, a îngreuiat pregătirile de ofensivă ale trupelor Armatei Roşii de pe Frontul de sud şi a dezorganizat în mai multe locuri conducerea trupelor şi aprovizionarea lor. Partidul şi guvernul au luat o serie de măsuri excepţionale de luptă împotriva cavaleriei lui Mamontov. La 23 august, Consiliul Apărării a declarat starea de război în guberniile Reazan, Tula, Orel, Voronej, Tambov şi Penza, pe al căror teritoriu întreaga putere a fost concentrată în mîna comitetelor revoluţionare. Acestora din urmă le-a revenit răspunderea pentru organizarea apărării împotriva atacurilor albgardiştilor şi reprimarea acţiunilor contrarevoluţionare. V. I. Lenin a acordat o mare importanţă organizării înfrîngerii corpului lui Mamontov. Corpul de cavalerie al lui Mamontov a fost zdrobit în octombrie-noiembrie 1919. — *173.*

61 V. I. Lenin a cerut în repetate rînduri Consiliului militar-revoluţionar al Republicii, condus de Troţki, să ia energice măsuri de luptă împotriva trupelor lui Mamontov. La 16 septembrie 1919, el scria : „Lupta împotriva lui Mamontov stagnează. Întîrzieri peste întîrzieri. Au întîrziat trupele care veneau din nord şi se îndreptau spre Voronej. S-a întîrziat cu dislocarea Diviziei 21 în sud. Au întîrziat automobilele blindate înzestrate cu mitraliere. S-a întîrziat cu transmisiunile... Se vede că C.M.R.R.-ul nostru «comandă» fără a se interesa de *executarea* ordinelor, sau poate că nu se pricepe să urmărească executarea lor. Dacă acesta e la noi un păcat general, în materie militară el înseamnă pur şi simplu dezastru" (Opere, vol. 35, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1958, p. 397—398). — *173.*

62 *Conferinţa muncitorilor şi ostaşilor roşii fără partid din raioanele Basmannîi, Lefortovo, Alekseevski şi Sokolniki* a avut loc la 3—4 septembrie 1919. La lucrările conferinţei au luat parte circa 3 000 de oameni. La conferinţă au luat cuvîntul : V. I. Lenin, care a vorbit despre momentul actual, A. I. Sviderski — despre situaţia aprovizionării, A. N. Vinokurov — despre activitatea în domeniul prevederilor sociale etc. Pe marginea cuvîntării lui Lenin a fost adoptată o rezoluţie în care se arăta că clasa muncitoare şi ţărănimea „sînt ameninţate de pericolul restaurării jugului moşieresc şi capitalist şi că numai lupta necruţătoare împotriva duşmanilor va înlătura acest pericol" („Pravda" nr. 195 din 4 septembrie 1919). Participanţii la conferinţă s-au angajat să contribuie din toate puterile la

www.dacoromanica.ro

întărirea Armatei Roşii, să depună maximum de eforturi în toate ramurile economiei naţionale, să respecte disciplina revoluţionară, să îndeplinească întocmai şi fără abatere dispoziţiile Puterii sovietice. — *175*.

63 *Primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Rusia* s-a ţinut la Petrograd între 3 şi 24 iunie (16 iunie—7 iulie) 1917. La congres au participat 1 090 de delegaţi. Bolşevicii, care pe vremea aceea erau în minoritate în Soviete, aveau 105 delegaţi. Majoritatea covîrşitoare a delegaţilor aparţineau blocului esero-menşevic şi micilor grupări care-l sprijineau.

V. I. Lenin a luat cuvîntul la congres în ziua de 4 (17) iunie, vorbind despre atitudinea faţă de guvernul provizoriu, şi în ziua de 9 (22) iunie, cînd s-a ocupat de problema războiului (vezi Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 279—309). Bolşevicii au folosit din plin tribuna congresului pentru a demasca politica imperialistă a guvernului provizoriu şi tactica conciliatoristă a menşevicilor şi eserilor, cerînd ca întreaga putere să treacă în mîinile Sovietelor. Ei au prezentat şi au susţinut rezoluţii proprii în toate problemele principale. În cuvîntările lor, bolşevicii se adresau nu numai delegaţilor la congres, ci şi maselor largi ale poporului — muncitorilor, ţăranilor, soldaţilor.

În rezoluţiile adoptate, majoritatea esero-menşevică a congresului s-a situat pe poziţia sprijinirii guvernului provizoriu, a încuviinţat hotărîrea lui de a începe o ofensivă pe front şi s-a pronunţat împotriva trecerii puterii în mîinile Sovietelor. Congresul a ales un Comitet Executiv Central (C.E.C.), care a fiinţat pînă la Congresul al II-lea al Sovietelor şi în care eserii şi menşevicii dispuneau de o mare majoritate.

Apreciind însemnătatea congresului, V. I. Lenin scria că acesta a arătat „deosebit de clar" că liderii eserilor şi ai menşevicilor s-au îndepărtat de revoluţie (vezi Opere complete, vol. 32, Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 329). — *176*.

64 *Guvernul Siberiei* a fost format cu sprijinul intervenţioniştilor, la Omsk, în ziua de 30 iunie 1918. Din el au făcut parte eseri, menşevici, precum şi cadeţi. În fruntea lui se afla P. V. Vologodski. Sub paravanul unor false lozinci democratice, guvernul Siberiei a promovat o politică contrarevoluţionară: a restituit foştilor proprietari întreprinderile industriale şi comerciale, precum şi pămînturile şi moşiile, a desfiinţat ziua de muncă de 8 ore, a introdus curţile marţiale, a dizolvat şi a interzis Sovietele, a anulat decretele Puterii sovietice, a repus în vigoare vechea legislaţie ţaristă şi legile adoptate de guvernul provizoriu burghez. Pentru a rupe de restul ţării Siberia, guvernul acesteia a proclamat-o „stat de sine stătător". — *178*.

www.dacoromanica.ro

65 „*Le Titre Censuré ! ! !*“ („Titlul cenzurat ! ! !“) — mică publicaţie săptămînală, editată la Paris de G. Anquetil între 19 aprilie şi 21 iunie 1919. Au apărut în total zece numere. Începînd cu numărul opt, această publicaţie a pus o parte din pagini la dispoziţia gazetei „Le Titre Enchaîné“ („Titlul încătuşat“). În coloanele săptămînalului „Titlul cenzurat“ se publicau în special articolele lui Anquetil, dar se reproduceau şi materiale din alte ziare. — *181.*

66 Este vorba de chemarea „Sovietul din Petrograd către muncitorii din Estonia“, publicată cu prilejul sosirii la Petrograd a unor tovarăşi estonieni expulzaţi, şi de radiograma din 3 septembrie 1919 către guvernul Estoniei. — *182.*

67 Lenin pare a se referi aici la o cuvîntare rostită de Churchill, al cărei conţinut a fost relatat de ziarul suedez „Folkets Dagblad Politiken“ nr. 195 din 25 august 1919. După cum scria ziarul, în cuvîntarea sa ministrul de război al Angliei, Winston Churchill, a declarat că împotriva Rusiei Sovietice se pregăteşte o ofensivă la care vor participa armatele a 14 state. Potrivit calculelor lui Churchill, ofensiva urma să înceapă la sfîrşitul lunii august sau la începutul lunii septembrie şi să se încheie în preajma Anului nou. Churchill punea mari speranţe în participarea Letoniei, Estoniei şi Finlandei (cărora America urma să le livreze mărfuri).

Pe telegrama Agenţiei telegrafice ruse (ROSTA) cu textul cuvîntării lui Churchill, care se deosebeşte întrucîtva de cele relatate în ziar, Lenin a înşirat următoarele 14 state : „Anglia, Statele Unite ale Americii, Franţa, Italia, Japonia, Finlanda, Estonia, Letonia, Lituania, Polonia, Ucraina, Gruzia, Azerbaidjan, Armenia“ şi, mai la o parte, în paranteză, „Kolceakia, Denikia“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 197). — *182.*

68 Proiectul de hotărîre a fost adoptat în şedinţa din 4 septembrie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului. — *183.*

69 „*Vorwärts*“ — cotidian, organ central al Partidului social-democrat din Germania ; a început să apară la Berlin în 1891 sub denumirea de „Vorwärts. Berliner Volksblatt“, în baza unei hotărîri a Congresului de la Halle al partidului ; era o continuare a ziarului „Berliner Volksblatt“, care apăruse din 1884. În coloanele acestui ziar, F. Engels a combătut diversele manifestări ale oportunismului. Începînd din a doua jumătate a ultimului deceniu al secolului trecut, după moartea lui Engels, redacţia ziarului „Vorwärts“ a ajuns pe mîinile aripii de dreapta a partidului şi a început să publice sistematic articole scrise de oportunişti. În perioada războiului imperialist mondial, „Vorwärts“ s-a situat pe poziţiile social-şovinismului ; după Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a desfăşurat propagandă antisovietică. A apărut la Berlin pînă în 1933. — *184.*

www.dacoromanica.ro

70 Lenin se referă la articolul „Kautsky gegen Spartakus“ („Kautsky contra lui Spartacus“) de F. Stampfer, apărut în ziarul „Vorwärts“ nr. 457 din 7 septembrie 1919. — *184.*

71 Vezi „Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. Iulie-august 1903. Procese-verbale“, Moscova, 1959, p. 193. — *185.*

72 „*The New Republic*“ — săptămînalul liberal, fondat la Washington în 1914 de familia milionarilor Streyt. Apare şi în prezent. — *187.*

73 Vezi adnotarea 28. — *192.*

74 În S.U.A. au fost create în 1919, pe baza aripii stîngi a Partidului socialist din America, două partide comuniste : la 31 august — Partidul muncitoresc comunist din S.U.A., în frunte cu J. Reed, şi la 1 septembrie — Partidul Comunist din S.U.A., în frunte cu Ch. Ruthenberg. Între aceste două partide n-au existat divergenţe programatice. La congresele lor de constituire, ambele partide au adoptat hotărîrea de a se afilia la Internaţionala a III-a. În mai 1921 a avut loc unificarea acestor partide, care au format un partid comunist unic. — *193.*

75 *Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaţionale* — a fost creat în ianuarie 1916 de un grup de internaţionalişti francezi. Formarea acestui comitet a fost prima încercare de a se crea în Franţa o organizaţie revoluţionară-internaţionalistă a socialiştilor, în opoziţie cu organizaţiile social-şovine. V. I. Lenin considera necesară folosirea „Comitetului pentru restabilirea legăturilor internaţionale“ în vederea unirii elementelor internaţionaliste ; din indicaţia lui Lenin, la activitatea acestui comitet a participat I. F. Armand.

Sub influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie şi a intensificării mişcării muncitoreşti din Franţa, comitetul a devenit un centru de grupare a elementelor revoluţionare-internaţionaliste. În 1920, el a intrat în Partidul Comunist din Franţa.

Comitetul apărării sindicale a fost creat în toamna anului 1916 de un grup de sindicalişti care se retrăseseră din Comitetul pentru restabilirea legăturilor internaţionale, deoarece contestau necesitatea participării la activitatea parlamentară. În mai 1919, Comitetul apărării sindicale a hotărît să adere la Internaţionala Comunistă. — *194.*

76 „*L'Internationale*“ — publicaţie săptămînală a sindicaliştilor francezi, organ al Comitetului apărării sindicale ; a apărut la Paris din februarie pînă în iulie 1919, sub îngrijirea lui R. Péricat. — *194.*

77 *Partidul socialist elveţian* (Partidul social-democrat din Elveţia) a fost creat în deceniul al 8-lea al secolului trecut ; a făcut parte din Internaţionala I. Pentru a doua oară a fost întemeiat

www.dacoromanica.ro

în 1888. În rîndurile lui au avut o influenţă puternică oportuniştii, care în perioada primului război imperialist mondial s-au situat pe poziţii social-şovine. În toamna anului 1916, elementele de dreapta s-au desprins din partid şi au format o organizaţie proprie. Majoritatea partidului, în frunte cu R. Grimm, a adoptat o poziţie centristă, social-pacifistă. Aripa stîngă a partidului s-a situat pe poziţii internaţionaliste. Sub influenţa Marii Revoluţii Socialiste din Octombrie, aripa stîngă a Partidului social-democrat din Elveţia s-a întărit. În decembrie 1920, elementele de stînga au părăsit partidul şi în 1921 au intrat în Partidul Comunist din Elveţia. — *194.*

78 *Partidul socialist italian* a fost înfiinţat în 1892. Chiar din momentul înfiinţării lui s-a desfăşurat în rîndurile sale o ascuţită luptă ideologică între curentul oportunist şi cel revoluţionar. În 1912, la Congresul de la Reggio-Emilia, sub presiunea elementelor de stînga, reformiştii cei mai inveteraţi — partizani ai războiului şi ai colaborării cu guvernul şi cu burghezia (Bonomi, Bisolati şi alţii) — au fost excluşi din partid. De la declararea războiului imperialist mondial şi pînă la intrarea Italiei în război, Partidul socialist italian a militat împotriva războiului şi a propagat lozinca „Împotriva războiului, pentru neutralitate!". În decembrie 1914 a fost exclus din partid un grup de renegaţi (Mussolini şi alţii), care susţineau politica imperialistă a burgheziei şi se pronunţau pentru intrare în război. În urma intrării Italiei în război de partea Antantei (mai 1915), în Partidul socialist italian s-au conturat net trei curente: 1) curentul de dreapta, care ajuta burghezia să ducă războiul; 2) curentul centrist, care grupa majoritatea membrilor partidului şi milita sub lozinca: „Nici să nu participăm la război, nici să nu-l sabotăm", şi 3) cel de stînga, care se pronunţa mai categoric împotriva războiului, dar nu ştia să desfăşoare o luptă consecventă împotriva lui; elementele de stînga nu înţelegeau necesitatea transformării războiului imperialist în război civil, necesitatea unei rupturi totale cu reformiştii. Socialiştii italieni au organizat la Lugano (1914) o conferinţă comună cu socialiştii elveţieni, au participat activ la conferinţele socialiste internaţionale de la Zimmerwald (1915) şi Kiental (1916), unde au aderat la majoritatea centristă.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie, în rîndurile Partidului socialist italian s-a întărit aripa lui stîngă. Congresul al XVI-lea al partidului, care a avut loc între 5 şi 8 octombrie 1919 la Bologna, a adoptat hotărîrea de a se afilia la Internaţionala a III-a. Reprezentanţi ai P.S.I. au participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste. G. Serrati, şeful delegaţiei, care se situa pe poziţii centriste, s-a pronunţat — după congres — împotriva unei rupturi cu reformiştii. În ianuarie 1921, la Congresul al XVII-lea, de la Livorno, al partidului, centriştii, dispunînd de majoritate la congres, au refuzat să rupă cu reformiştii şi să recu-

www.dacoromanica.ro

noască în întregime condiţiile de admitere în Internaţionala Comunistă. La 21 ianuarie, delegaţii de stînga au părăsit congresul şi au întemeiat Partidul Comunist din Italia. — *194.*

79 *Spartachiştii* — membri ai organizaţiei revoluţionare a social-democraţilor de stînga din Germania, creată la începutul războiului imperialist mondial de K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewski, L. Ioghihes (Tyszka) şi W. Pieck. Spartachiştii au desfăşurat o activitate de propagandă revoluţionară în mase, au organizat acţiuni de masă împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial şi trădarea comisă de liderii oportunişti ai social-democraţiei. În acelaşi timp însă, spartachiştii au avut greşeli serioase într-o serie de probleme teoretice şi politice. Lenin a criticat în repetate rînduri greşelile social-democraţilor de stînga din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziţie justă (vezi, de pildă, lucrările „Broşura lui Junius", „Programul militar al revoluţiei proletare". Opere complete, vol. 30, Bucureşti, Editura politică, 1964, ediţia a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917, spartachiştii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, păstrîndu-şi însă independenţa organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluţiei din Germania, spartachiştii au constituit „Uniunea Spartacus" şi, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenţii". La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 şi 1 ianuarie 1919, spartachiştii au creat Partidul Comunist din Germania. — *194.*

80 *„La Feuille"* — cotidian ; a apărut la Geneva din august 1917 pînă în 1920 sub redacţia lui J. Debry. Fără să fie în mod formal organul vreunui partid, ziarul se situa în fapt pe poziţiile Internaţionalei a II-a. — *194.*

81 Articolul de faţă a fost scris în legătură cu începutul mobilizării pe front a comuniştilor din Petrograd. În perioada intervenţiei militare străine şi a războiului civil s-a recurs în repetate rînduri la mobilizarea în masă şi prin ordine de chemare individuale a comuniştilor. V. I. Lenin atribuia o mare importanţă acestor mobilizări, văzînd în ele o condiţie hotărîtoare pentru întărirea rîndurilor Armatei Roşii. „Noi concentram — scria el — cele mai bune forţe ale partidului nostru în Armata Roşie ; recurgeam la mobilizarea celor mai buni dintre muncitorii noştri ; mergeam să căutăm forţe noi acolo unde se află cea mai adîncă rădăcină a dictaturii noastre" (Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 476).

În legătură cu situaţia grea de pe Frontul de sud, plenara din 21 şi 26 septembrie 1919 a C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să mobilizeze pe comunişti şi să trimită pe front pe cei mai buni reprezentanţi ai partidului şi ai clasei muncitoare.

www.dacoromanica.ro

Într-o scrisoare întocmită în dezvoltarea hotărîrilor plenarei şi publicată în „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 6 din 30 septembrie 1919, C.C. a arătat că comuniştii trebuie să fie rechemaţi din instituţiile în care pot fi înlocuiţi prin lucrători fără partid, femei sau invalizi din războiul civil şi trimişi pe front. Chemarea partidului comunist a avut un larg răsunet în rîndurile oamenilor muncii. Ca răspuns la chemarea C.C. al partidului, Comitetul din Petrograd al P.C.(b) din Rusia a hotărît să mobilizeze pentru Frontul de sud 1 200 de comunişti. La 30 septembrie Petrogradul a trimis pe front primul grup de comunişti mobilizaţi, la 1 octombrie — al doilea grup, iar la 2 octombrie — al treilea. Mobilizarea a continuat şi în zilele următoare. La 2 octombrie, V. I. Lenin a adresat muncitorilor din Petrograd o telegramă de mulţumire pentru munca lor energică în sprijinul Frontului de sud. Organizaţia de partid Petrograd a trimis pe front în cursul lunilor septembrie-noiembrie peste 4 000 de comunişti, dintre care 1 800 au fost mobilizaţi prin ordine de chemare individuale pentru munci de conducere în armată. — *207.*

82 Corespondentul ziarului american „The Chicago Daily News", I. Levin, care se afla în Rusia Sovietică, adresase lui V. I. Lenin rugămintea de a-i răspunde la cinci întrebări. Aceste întrebări împreună cu răspunsul lui Lenin au fost publicate în nr. 257 din 27 octombrie 1919 al ziarului „The Chicago Daily News". În Opere, răspunsul lui Lenin se tipăreşte după manuscris (în traducere din limba engleză), iar întrebările — după textul apărut în ziar. — *210.*

83 „*Dezideratele în problema cooperaţiei*" au fost scrise în legătură cu consfătuirea fracţiunilor de partid ale Uniunii centrale a cooperativelor şi Comisariatului poporului pentru aprovizionare, care a fost organizată de Consiliul Comisarilor Poporului şi s-a ţinut la 9 octombrie 1919 sub preşedinţia lui V. I. Lenin. — *212.*

84 „*Bednota*" — ziar pentru ţărani ; a apărut la Moscova, zilnic, de la 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. Ziarul a fost înfiinţat, în baza unei hotărîri a C.C. al P.C.(b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota", „Derevenskaia Pravda" şi „Soldatskaia Pravda". El a militat activ pentru întărirea alianţei dintre clasa muncitoare şi ţărănime, pentru organizarea şi unirea maselor de ţărani săraci şi mijlocaşi în jurul partidului comunist şi al Puterii sovietice. „Bednota" a jucat un rol important în educarea politică şi ridicarea culturală a păturilor muncitoare ale ţărănimii, în promovarea de activişti pe tărîm obştesc din rîndurile ţărănimii sărace şi mijlocaşe, în educarea unei numeroase armate de corespondenţi ţărani. La 1 februarie 1931, „Bednota" a fuzionat cu ziarul „Soţialisticeskoe Zemledelie". — *212.*

www.dacoromanica.ro

85 Este vorba de decretul „Cu privire la comunele de consum", adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie 1919. — *212.*

86 „*Die Rote Fahne*" — ziar fondat de K. Liebknecht şi de R. Luxemburg ca organ central al „Uniunii Spartacus"; ulterior a devenit organul central al Partidului Comunist din Germania. Ziarul a apărut la Berlin cu începere de la 9 noiembrie 1918; a fost deseori sancţionat şi suspendat de autorităţile germane.

„Die Rote Fahne" a jucat un rol important în lupta pentru transformarea Partidului Comunist din Germania într-un partid proletar revoluţionar de masă şi pentru curăţirea lui de elementele oportuniste. Ziarul a desfăşurat o luptă energică împotriva militarizării ţării, pentru unitatea de acţiune a clasei muncitoare în lupta împotriva fascismului. La acest ziar a colaborat activ E. Thälmann, preşedintele C.C. al Partidului Comunist din Germania. După instaurarea dictaturii fasciste în Germania, „Die Rote Fahne" a fost interzis, dar a continuat să apară ilegal, luptînd cu hotărîre împotriva regimului fascist. În 1935, editarea ziarului a fost mutată la Praga (Cehoslovacia); din octombrie 1936 pînă în toamna anului 1939, ziarul „Die Rote Fahne" a fost editat la Bruxelles (Belgia). — *214.*

87 „*Die Freiheit*" — cotidian, organ al Partidului social-democrat independent din Germania; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — *215.*

88 *Săptămîna partidului* a fost organizată pe baza hotărîrii Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia cu privire la lărgirea efectivelor partidului. Ea s-a desfăşurat într-o perioadă de maximă încordare a luptei Statului sovietic împotriva intervenţiei militare străine şi a contrarevoluţiei interne. „În aceste condiţii — scria în raportul său de activitate C.C. al P.C. (b) din Rusia —, a poseda un carnet de membru al partidului nostru însemna într-o anumită măsură a fi candidat la spînzurătoare pe teritoriul ocupat de Denikin" („Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia" nr. 8 din 2 decembrie 1919). Pentru prima oară, săptămîna partidului a fost organizată la Petrograd între 10 şi 17 august (cea de-a doua săptămînă a partidului a fost organizată aici în octombrie-noiembrie 1919); între 20 şi 28 septembrie, săptămîna partidului a fost organizată în gubernia Moscova. Generalizînd prima experienţă de organizare a săptămînii partidului, plenara din 26 septembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia a hotărît să organizeze în viitorul apropiat o săptămînă a partidului la oraşe, la sate şi în armată. La sfîrşitul lunii septembrie, Comitetul Central a adresat tuturor organizaţiilor de partid o scrisoare circulară, în care a arătat că în momentul de faţă, cînd

www.dacoromanica.ro

reînregistrarea membrilor partidului şi curăţirea rîndurilor lui a fost încheiată aproape în toate organizaţiile de partid, C.C. consideră că se poate proceda la primirea de noi membri în partid. C.C. subliniază că în cursul săptămînii partidului trebuie să fie primiţi în partid numai muncitori, muncitoare, ostaşi roşii, marinari, ţărani şi ţărance. Pentru toţi ceilalţi, în cursul săptămînii partidului primirea în partid trebuie să fie sistată. Ca rezultat al acestei acţiuni, numai în 38 de gubernii ale părţii europene a R.S.F.S.R. au intrat în partid peste 200 000 de oameni, dintre care mai mult de jumătate muncitori, iar pe fronturi au fost primiţi în partid pînă la 25 la sută din întregul efectiv al armatei şi flotei. Lenin scria că muncitorii şi ţăranii care au intrat în partid într-un moment atît de greu „constituie cele mai bune şi mai sigure cadre de conducători ai proletariatului revoluţionar şi ai părţii neexploatatoare a ţărănimii" (Opere, vol. 30, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1956, p. 395). — *225.*

89 *Reînregistrarea membrilor partidului* a fost efectuată în perioada mai-septembrie 1919, pe baza hotărîrii Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, care a stabilit necesitatea unei reînregistrări generale a membrilor partidului, în cadrul căreia să fie deosebit de riguros verificaţi membrii de partid care au intrat în rîndurile lui după Revoluţia Socialistă din Octombrie. În vederea efectuării reînregistrării, C.C. al P.C. (b) din Rusia a elaborat instrucţiuni speciale. „Scopul reînregistrării — se arăta în aceste instrucţiuni — este acela de a curăţi rîndurile partidului de elementele necomuniste, şi în primul rînd de elementele care s-au strecurat în el numai pentru că se află la putere şi care folosesc în interesul lor personal titlul de membru de partid" („Pravda" nr. 86 din 24 aprilie 1919). Cu prilejul reînregistrării, membrii de partid erau obligaţi să depună carnetele lor de partid, să completeze fişe personale, să prezinte recomandări din partea a doi membri de partid care aveau un stagiu de cel puţin 6 luni şi pe care comitetul de partid îi cunoştea drept comunişti siguri. În tot cursul reînregistrării a fost sistată primirea de noi membri în partid. Urmau să fie excluşi din partid toţi cei care s-au făcut vinovaţi de fapte nedemne de un comunist, toţi cei care încalcă hotărîrile partidului, care nu-şi plătesc cotizaţiile sau care au dezertat din armată. Această reînregistrare a fost de fapt prima curăţire a rîndurilor partidului. Ea a dus la întărirea considerabilă a disciplinei de partid, la întărirea legăturii partidului cu masele, la îmbunătăţirea calitativă a compoziţiei partidului şi la ridicarea combativităţii lui. — *225.*

90 Ambasada extraordinară a Afganistanului, în frunte cu Muhamed Vali-han, a plecat din Kabul, îndreptîndu-se spre Rusia Sovietică, la sfîrşitul lunii aprilie 1919.

Sosind în iunie la Taşkent, ambasada afgană a putut pleca la Moscova abia la sfîrşitul lunii septembrie, după ce, în urma

www.dacoromanica.ro

înfrîngerii suferite de albgardiști în Uralul de sud, au putut fi restabilite comunicațiile feroviare dintre Turkestanul sovietic și Moscova. La 10 octombrie ambasada a sosit la Moscova, iar la 12 octombrie Muhamed Vali-han, ambasadorul extraordinar al Afganistanului, însoțit de movlevi Seifurrahman-han, judecătorul suprem al armatei afgane, și de secretarul ambasadei, a făcut o vizită comisarului poporului pentru afacerile externe. El a fost primit de întregul colegiu al acestui comisariat. La 14 octombrie ambasada afgană a fost primită de V. I. Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, în prezența reprezentanților Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Convorbirea dintre ambasador și Lenin a durat peste o jumătate de oră. — *228.*

91 Răspunsurile la problemele atinse în scrisoarea emirului Amanulla-han au fost date într-o scrisoare din 27 noiembrie 1919, semnată de Lenin ca președinte al C.C.P. — *228.*

92 Această cuvîntare a fost rostită la 24 octombrie 1919 în Casa sindicatelor, în fața muncitorilor comuniști din Ivanovo-Voznesensk care fuseseră mobilizați spre a fi trimiși pe front și care se aflau în trecere prin Moscova. La 3 octombrie a avut loc la Ivanovo-Voznesensk o adunare a organizației orășenești de partid, care a cerut fiecărui membru al partidului să contribuie cu toate forțele sale la zdrobirea armatei lui Denikin și a obligat organizațiile de partid să procedeze la mobilizarea comuniștilor. La 9 octombrie, biroul Comitetului gubernial Ivanovo-Voznesensk a hotărît să declare mobilizarea generală a comuniștilor. În scurt timp au fost mobilizați circa 350 de oameni. La 22 octombrie a plecat pe front primul grup de mobilizați, iar la 24 octombrie comuniștii mobilizați au sosit la Moscova. Într-o scrisoare adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, Lenin scria : „Recomand în mod special pe tov. Stepan Nazarov, bolșevic pe care îl cunosc personal de multă vreme.

Împreună cu ceilalți tovarăși din Ivanovo-Voznesensk, ei au alcătuit un grup (între 300 și 500 de oameni) *anume organizat* pentru deservirea multilaterală și asanarea unei întregi armate.

Îi recomand cu toată căldura pe acești tovarăși și vă rog stăruitor să luați toate măsurile ca ei să nu se piardă printre ceilalți, ci să fie repartizați în mod judicios și cu toată grija“ („Culegeri din Lenin“, vol. XXXIV, p. 237). — *241.*

93 *P.P.S.* — Partidul socialist polonez (Polska Partia Socjalistyczna) — partid naționalist reformist, înființat în 1892. Sub înrîurirea muncitorilor de rînd, în tot cursul existenței P.P.S. s-au format în sînul său diferite grupări de stînga. Unele dintre ele au aderat ulterior la aripa revoluționară a mișcării muncitorești poloneze.

În 1906, P.P.S. s-a scindat în „leviția“ P.P.S. și în așa-numita „praviția“ P.P.S. („fracțiunea revoluționară“), cu orientare șovină

www.dacoromanica.ro

de dreapta. Sub influenţa partidului bolşevic, precum şi a S.D.R.P. şi L. (Social-democraţia din Regatul Poloniei şi din Lituania), „leviţa" P.P.S. a evoluat treptat spre poziţii consecvent revoluţionare.

In anii primului război mondial, o mare parte din „leviţa" P.P.S. s-a situat pe poziţii internaţionaliste, iar în decembrie 1918 a fuzionat cu S.D.R.P. şi L. Cele două partide fuzionate au format Partidul muncitoresc comunist din Polonia (aceasta a fost denumirea Partidului Comunist din Polonia pînă în 1925). Aripa dreaptă a P.P.S. şi-a continuat în timpul primului război mondial politica naţional-şovină ; ea a organizat pe teritoriul Galiţiei legiuni poloneze, care au luptat de partea imperialismului austro-german. După crearea statului burghez polonez, aripa dreaptă a P.P.S. a fuzionat în 1919 cu organizaţiile P.P.S. de pe teritoriul polonez care a fost sub stăpînirea Germaniei şi a Austriei, adoptînd din nou denumirea de P.P.S. Devenind partid de guvernămînt, P.P.S. a înlesnit trecerea puterii în mîinile burgheziei poloneze, a desfăşurat o propagandă anticomunistă sistematică şi a sprijinit politica de agresiune împotriva Ţării sovietice, politica de cotropire şi asuprire a Ucrainei apusene şi a Bielorusiei apusene. Unele grupări din P.P.S. care nu au fost de acord cu această politică au fuzionat cu Partidul Comunist din Polonia.

După lovitura de stat fascistă a lui Pilsudski (din mai 1926), P.P.S. a trecut formal în rîndurile opoziţiei parlamentare ; în realitate însă, el nu a dus o luptă activă împotriva regimului fascist, ci a continuat să-şi desfăşoare propaganda antisovietică şi anticomunistă. Elementele de stînga din P.P.S. au colaborat în aceşti ani cu comuniştii polonezi, sprijinind într-o serie de campanii tactica de front unic.

În timpul celui de-al doilea război mondial, P.P.S. s-a scindat din nou. Partea lui reacţionară, şovină, care a adoptat denumirea de „Wolność, Równość, Niepodległość" („Libertate, Egalitate, Independenţă"), a participat la formarea „guvernului" reacţionar polonez din emigraţie, de la Londra. Cealaltă parte, adică aripa stîngă a P.P.S., care a adoptat denumirea de „Partid muncitoresc al socialiştilor polonezi" (R.P.P.S.), sub influenţa „Partidului muncitoresc polonez" (P.P.R.), înfiinţat în 1942, a aderat la frontul popular de luptă împotriva ocupanţilor hitlerişti, a participat la lupta pentru eliberarea Poloniei din robia fascistă şi a militat pentru stabilirea de relaţii de prietenie cu U.R.S.S.

În 1944, după eliberarea părţii răsăritene a Poloniei de sub ocupaţia germană şi după formarea Comitetului polonez de eliberare naţională, R.P.P.S. şi-a reluat denumirea de P.P.S. şi, împreună cu P.P.R., a participat la construirea Poloniei democrat-populare. În decembrie 1948, P.P.R. şi P.P.S. au fuzionat, formînd Partidul Muncitoresc Unit Polonez (P.M.U.P.). — *245.*

94 Este vorba de campania electorală începută în octombrie 1919 în vederea alegerilor parlamentare. — *252.*

www.dacoromanica.ro

95 Scindarea Partidului Comunist din Germania s-a produs la Congresul al II-lea al partidului, care a avut loc la Heidelberg în octombrie 1919. La congres au participat 46 de delegaţi reprezentînd 16 000 de membri ai partidului. Congresul a stabilit că boicotarea alegerilor pentru Adunarea constituantă este o tactică greşită şi a hotărît ca partidul să participe la alegerile parlamentare. Împotriva hotărîrilor adoptate s-a ridicat la congres grupul „celor de stînga", care milita sub steagul unor lozinci anarho-sindicaliste : boicotarea parlamentului, negarea luptei politice, refuzul de a participa la activitatea sindicatelor reacţionare etc. „Cei de stînga" au rămas în minoritate. Excluşi din rîndurile partidului, ei au format aşa-numitul Partid muncitoresc comunist din Germania (P.M.C.G.) ; mai tîrziu, acesta a degenerat într-un mic grup sectar, lipsit de orice sprijin în rîndurile clasei muncitoare. O dată cu scrisoarea de faţă, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania, Lenin a trimis o scrisoare şi grupului desprins din partid (vezi volumul de faţă, p. 258—259). — *256.*

96 Lucrarea de faţă, precum şi celelalte trei conspecte şi planul (vezi volumul de faţă, p. 463—471) constituie, pe cît se vede, materialele pregătitoare pentru o broşură despre dictatura proletariatului, pe care însă Lenin n-a mai scris-o. — *263.*

97 Lenin se referă la scrisoarea lui K. Marx din 5 martie 1852 către J. Weidemeyer (vezi K. Marx şi F. Engels. „Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 84—86 [vezi şi K. Marx şi F. Engels. „Scrisori despre «Capitalul»", Bucureşti, E.S.P.L.P. 1955, p. 46—47]). — *265.*

98 Lenin pare a se referi aici la broşura lui Kautsky „Dictatura proletariatului". — *266.*

99 Lenin se referă la scrisoarea lui K. Marx din 13 decembrie 1870 către L. Kugelmann (vezi K. Marx şi F. Engels. Ausgewählte Briefe, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 292). — *267.*

100 Vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 393 ; V. I. Lenin. Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 113. — *267.*

101 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 4, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 475—476. — *267.*

102 Lenin se referă la scrisoarea lui F. Engels din 18—28 martie 1875 către A. Bebel (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 4). — *267.*

103 Vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 399. — *268.*

www.dacoromanica.ro

104 Lenin se referă la scrisoarea lui F. Engels din 18—28 martie 1875 către A. Bebel (vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 19, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 7). — *268.*

105 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 114—116. — *268.*

106 Vezi F. Engels. „Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului" (K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 167—168). — *269.*

107 Lenin se referă la aserţiunile făcute de Marx şi Engels, în perioada 1852—1892, cu privire la procesul de îmburghezire a vîrfurilor clasei muncitoare (vezi adnotarea 28). — *271.*

108 Lenin se referă la cuvîntarea rostită de Marx la Congresul de la Haga, din septembrie 1872, al Internaţionalei I. Despre această cuvîntare a lui Marx vorbeşte Engels în scrisorile sale din 21 septembrie şi 5 octombrie 1872 către Sorge. — *271.*

109 „*Arbeiter-Zeitung*" — cotidian, organul central al social-democraţiei austriece ; a fost fondat de V. Adler în 1889 la Viena. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. Lenin l-a calificat drept ziar „al trădătorilor vienezi ai socialismului" (Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 394). În 1934 a fost interzis ; şi-a reluat apariţia în 1945, ca organ central al Partidului socialist din Austria. — *271.*

110 Paragraful 23 din Constituţia R.S.F.S.R., adoptată la 10 iulie 1918 de către cel de-al V-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, glăsuieşte : „Călăuzindu-se de interesele întregii clase muncitoare, Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă priveză anumite persoane şi anumite grupuri de drepturile pe care acestea le folosesc în dauna intereselor revoluţiei socialiste". Această prevedere a fost în vigoare pînă la cel de-al VIII-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din U.R.S.S., care a adoptat în 1936 noua Constituţie a U.R.S.S., care a acordat cetăţenilor dreptul egal de a alege şi de a fi aleşi în Soviete. — *272.*

111 Vezi K. Marx şi F. Engels. Opere, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1964, p. 114—116. — *285.*

112 Articolul a rămas neterminat. — *285.*

113 Lenin se referă la Comitetul executiv al Sindicatului feroviarilor (Vikjel). Vikjelul a fost creat la Primul congres general al muncitorilor şi funcţionarilor feroviari din Rusia, care s-a ţinut la Moscova în iulie-august 1917. Conducerea Vikjelului se afla în mîinile menşevicilor şi ale eserilor. După victoria insurecţiei armate din Octombrie la Petrograd, Vikjelul a devenit unul din-

www.dacoromanica.ro

tre bastioanele contrarevoluției. Camuflîndu-se sub paravanul unor declarații de neutralitate și al îndemnurilor la încetarea războiului civil, Vikjelul a împiedicat trimiterea unor detașamente revoluționare din Petrograd în ajutorul Moscovei, unde era în curs lupta armată pentru instaurarea Puterii sovietice, și a amenințat că va întrerupe traficul feroviar. La 29 octombrie (11 noiembrie) 1917, Vikjelul a adoptat o rezoluție în care a cerut formarea unui guvern nou, a unui așa-zis „guvern socialist omogen", din care să facă parte reprezentanți ai tuturor partidelor — „de la bolșevici pînă la socialiștii-populiști". Politica și acțiunile contrarevoluționare ale Vikjelului au stîrnit o adîncă nemulțumire în rîndurile muncitorilor feroviari. Printr-o hotărîre a Congresului general extraordinar al feroviarilor din Rusia, care a avut loc în ianuarie 1918, Vikjelul a fost lichidat. Congresul a ales o nouă conducere a sindicatului feroviarilor (Vikjedor), în marea ei majoritate formată din bolșevici. — *298*.

114 Scrisoarea *„Către tovarășii comuniști din Turkestan"* a fost scrisă de Lenin în legătură cu trimiterea în Turkestan a unei comisii a C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.F.S.R. Comisia a fost creată printr-o hotărîre din 8 octombrie 1919 a C.E.C. din Rusia și a C.C.P.; din ea făceau parte: G. I. Bokia, F. I. Goloșcekin, V. V. Kuibîșev, I. E. Rudzutak, M. V. Frunze, Ș. Z. Eliava. Învestită cu atribuții de organ de stat și de partid, ea a avut drept sarcini principale întărirea alianței dintre popoarele Turkestanului și oamenii muncii din Rusia Sovietică, consolidarea Puterii sovietice, îndreptarea greșelilor comise în aplicarea politicii naționale în Turkestan, organizarea muncii de partid. În activitatea lor, membrii comisiei erau obligați să se călăuzească după hotărîrea din 8 octombrie 1919 a C.E.C. din Rusia și a C.C.P., în care se arăta că „autodeterminarea popoarelor din Turkestan și desființarea oricărei inegalități și a privilegiilor unui grup național în dauna celorlalte constituie temelia întregii politici a guvernului sovietic al Rusiei și servește drept principiu călăuzitor în întreaga activitate desfășurată de organele ei și că numai printr-o astfel de activitate poate fi definitiv învinsă neîncrederea maselor muncitoare băștinașe din Turkestan față de muncitorii și țăranii din Rusia, neîncredere creată de îndelungata dominație a țarismului rus" („Din istoria războiului civil din Rusia". Culegere de documente, vol. 2, 1961, p. 739). Oamenii muncii din Turkestan au întîmpinat cu însuflețire hotărîrea C.E.C. din Rusia și a Consiliului Comisarilor Poporului. Întrunite în ședință comună, Comitetul de ținut al Partidului Comunist din Turkestan, biroul musulman al P.C.T. și prezidiul C.E.C. al Sovietelor din Turkestan, după ce au luat cunoștință de scrisoarea lui Lenin și au ascultat raportul prezentat de Eliava, președintele comisiei, au adoptat o rezoluție în care se spunea: „Jurăm că vom îndeplini toate sarcinile istorice ce ne revin, respectînd cu strictețe directivele C.C. al partidului nostru și ale Internaționalei

www.dacoromanica.ro

a III-a". În ianuarie 1920, scrisoarea lui Lenin a fost discutată la cea de-a V-a Conferință de ținut a Partidului Comunist din Turkestan. Conferința a adresat lui Lenin o scrisoare, în care comuniștii din Turkestan se angajau să îndrepte greșelile comise și să sprijine din toate puterile Comisia pentru problemele Turkestanului. — *307.*

115 La 8 noiembrie, în cadrul unei ședințe a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, a fost discutată problema combustibilului. Biroul Politic a hotărît să trimită comitetelor guberniale o scrisoare circulară în care să le atragă atenția asupra necesității de a se concentra toate forțele pe frontul combustibilului. Cu întocmirea acestei scrisori a fost însărcinat V. I. Lenin. Scrisoarea C.C. al P.C. (b) din Rusia, intitulată „La luptă împotriva crizei de combustibil" și scrisă de Lenin, a fost publicată în ziarul „Pravda" din 13 noiembrie. Chemarea C.C. al partidului a avut un larg răsunet în țară. La 14 noiembrie, comuniștii din Krasnaia Presnea au hotărît să organizeze o „săptămînă de muncă comunistă pe frontul combustibilului" și au obligat pe toți membrii de partid să participe la subotnice. La 18 noiembrie, Comitetul din Moscova al P.C. (b) din Rusia a mobilizat 200 de comuniști la lucrările pentru asigurarea combustibilului. Conferința gubernială de partid din Vladimir a hotărît să trimită la țară cîteva sute de muncitori comuniști care să pregătească mobilizarea populației și a mijloacelor necesare pentru transportarea combustibilului. Avîntul în muncă ce cuprinsese orașul s-a extins curînd și asupra satului. Între 24 noiembrie și 1 decembrie a fost declarată în Armata Roșie o săptămînă a combustibilului. Măsurile luate de partid au dus la o simțitoare atenuare a crizei de combustibil. Dacă în octombrie media zilnică a încărcărilor de lemne a fost de 1 941 de vagoane, în decembrie această medie a crescut la 2 895 de vagoane. Combustibilul a avut un rol hotărîtor în asigurarea activității industriei, a transporturilor și a gospodăriei comunale. — *309.*

116 *Prima consfătuire pe țară în problemele muncii de partid la sate* a avut loc între 16 și 19 noiembrie 1919, la Moscova. Cu excepția regiunilor Orenburg, Ural și Don și a guberniilor Orel, Voronej, Astrahan și Arhanghelsk, au participat la această consfătuire delegați reprezentînd toate comitetele guberniale, numeroase comitete județene și unele comitete de plasă ale partidului. Consfătuirea a fost convocată în vederea unui schimb de experiență în munca de partid la sate și a elaborării unor măsuri practice pentru intensificarea ei. Pe ordinea de zi a consfătuirii au figurat următoarele probleme: rapoartele organizațiilor locale, raportul în problema organizatorică, munca în rîndurile țărancelor și ale tineretului țărănesc, munca culturală la sate, ziarul țărănesc și cartea la sate, săptămîna partidului la sate etc.

www.dacoromanica.ro

Consfătuirea s-a declarat de acord cu teza, formulată de secţia pentru munca la ţară de pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia, că trebuie create cadre de partid pentru munca în rîndurile ţăranilor; ea a adoptat totodată, cu mici modificări, un proiect de instrucţiuni pentru munca la ţară. Consfătuirea a subliniat necesitatea de a atrage pe femei în toate domeniile construcţiei de stat, de a atrage masele largi ale tineretului ţărănesc în Uniunea Tineretului Comunist din Rusia, şi a adoptat o hotărîre cu privire la organizarea săptămînii partidului la sate, aprobînd totodată practica convocării unor conferinţe ale oamenilor muncii fără partid.

În prima zi a lucrărilor ei, consfătuirea a adoptat o moţiune prin care-l ruga pe Lenin să participe la aceste lucrări. Lenin a luat cuvîntul la consfătuire în ziua de 18 noiembrie. La începutul cuvîntării sale, el a felicitat pe delegaţi cu prilejul eliberării oraşului Kursk de către trupele Armatei Roşii. — *314*.

117 *Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc la Moscova între 18 şi 23 martie 1919. La lucrările lui au participat 301 delegaţi cu vot deliberativ şi 102 cu vot consultativ, reprezentînd 313 766 de membri de partid. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: 1) Raportul de activitate al Comitetului Central; 2) Programul P.C. (b) din Rusia; 3) Crearea Internaţionalei Comuniste; 4) Situaţia militară şi politica militară; 5) Munca la ţară; 6) Probleme organizatorice; 7) Alegerea Comitetului Central. În prima şedinţă, la propunerea prezidiului congresului, au fost create trei comisii: agrară, militară şi organizatorică.

V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea şi la închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, rapoartele cu privire la programul partidului şi despre munca la ţară şi a luat cuvîntul la dezbaterile în jurul problemei militare.

Problema centrală de pe ordinea de zi a congresului a fost dezbaterea şi adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea şi cu participarea directă a lui V. I. Lenin. În cursul dezbaterii programului partidului, Buharin a propus să fie scoase din program punctele referitoare la capitalism şi la mica producţie de mărfuri şi să se lase doar caracterizarea imperialismului pur, pe care el îl considera drept formaţiune social-economică aparte. Declarîndu-se împotriva acestor propuneri, Lenin a demonstrat inconsistenţa lor teoretică şi caracterul lor dăunător din punct de vedere politic. Ignorarea micii producţii de mărfuri ducea la negarea rolului ţărănimii mijlocaşe ca aliat al proletariatului, a rolului ei în construcţia socialistă. Ea disimula totodată faptul naşterii şi creşterii elementelor capitaliste din mica producţie de mărfuri, ceea ce l-a dus ulterior pe Buharin la teoria oportunistă a „integrării chiaburului" în socialism. Congresul a respins propunerile antibolşevice ale lui Buharin şi a aprobat tezele lui Lenin.

www.dacoromanica.ro

O critică nimicitoare a făcut V. I. Lenin şi concepţiilor greşite ale lui Peatakov şi Buharin în problema naţională, care ceruseră să fie scos din program punctul referitor la dreptul naţiunilor la autodeterminare. Lenin a demonstrat că adoptarea acestor propuneri ar aduce mari prejudicii Statului sovietic şi solidarităţii proletariatului internaţional. Congresul a adoptat programul leninist în problema naţională.

După cuvîntul de încheiere al lui V. I. Lenin la raportul asupra programului partidului, congresul a hotărît „să adopte ca bază proiectul de program" şi să-l transmită spre redactare definitivă comisiei pentru elaborarea programului. La propunerea acesteia, V. I. Lenin a scris un „Proiect al punctului al 3-lea din partea politică generală a programului (pentru comisia de elaborare a programului), proiect care a fost adoptat de comisie (vezi Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 184). La 22 martie, congresul a aprobat textul definitiv al Programului.

Una dintre cele mai importante probleme dezbătute la congres a fost aceea a atitudinii faţă de ţărănimea mijlocaşă. În toate cuvîntările lui şi mai cu seamă în raportul despre munca la ţară, Lenin a fundamentat noua politică a partidului faţă de ţărănimea mijlocaşă : trecerea de la politica de neutralizare a ţărănimii mijlocaşe la făurirea unei alianţe trainice între clasa muncitoare şi ţărănimea mijlocaşă, rolul conducător în această alianţă aparţinînd clasei muncitoare. Aliindu-se cu ţăranul mijlocaş, clasa muncitoare trebuie totodată să se sprijine pe ţăranul sărac şi să ducă lupta împotriva chiaburului. Această lozincă a fost formulată de Lenin încă la sfîrşitul lunii noiembrie 1918. Congresul a adoptat „Rezoluţia cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă", scrisă de Lenin. Politica leninistă a contribuit la întărirea alianţei militare şi politice dintre clasa muncitoare şi ţărănime şi a avut un rol hotărîtor în victoria asupra intervenţioniştilor şi albgardiştilor, asigurînd ulterior construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor şi ţăranilor.

Un loc important a ocupat în lucrările congresului problema situaţiei militare, a politicii militare a partidului şi a organizării Armatei Roşii. Împotriva tezelor Comitetului Central s-a ridicat la congres aşa-zisa „opoziţie militară", din care făceau parte foşti „comunişti de stînga" (V. M. Smirnov, G. I. Safarov, G. L. Peatakov şi alţii), precum şi o serie de delegaţi care nu aveau nici o legătură cu grupările opoziţioniste. „Opoziţia militară" a apărat rămăşiţele partizanatului, a contestat necesitatea atragerii vechilor specialişti militari şi s-a ridicat împotriva introducerii unei discipline de fier în armată. Luînd cuvîntul la 21 martie 1919, în cadrul unei şedinţe plenare închise a congresului, Lenin a apărat tezele C.C. şi a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate, bine disciplinate, necesitatea folosirii realizărilor ştiinţei militare burgheze, a atragerii specialiştilor militari, care vor trebui să lucreze sub controlul

www.dacoromanica.ro

comisarilor şi al celulelor de partid. Majoritatea vorbitorilor la congres au condamnat „opoziţia militară". Totodată au fost aspru criticate greşelile şi lipsurile din activitatea Consiliului militar-revoluţionar al republicii şi în special acţiunile lui Troţki, preşedintele acestui consiliu. Indicaţiile lui V. I. Lenin au fost incluse în programul partidului, în partea referitoare la problema militară, şi au servit ca îndreptar în opera de construcţie militară.

După îndelungate dezbateri, cu o majoritate de 174 de voturi contra 95, congresul a adoptat ca bază tezele C.C. în problema militară. Rezoluţia cu privire la această problemă, elaborată de o comisie de coordonare şi bazată pe propunerile formulate de Lenin, a fost aprobată în unanimitate (cu o singură abţinere) de congresul partidului.

In rezoluţia cu privire la problema organizatorică, congresul a dat o ripostă grupului oportunist Sapronov-Osinski, care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariatului.

În hotărîrea sa cu privire la construcţia de partid, congresul a subliniat că trebuie sporite exigenţele la primirea în partid a elementelor nemuncitoreşti şi neţărăneşti, pentru a se împiedica înrăutăţirea compoziţiei sociale a partidului. Congresul a hotărît ca pînă la 1 mai 1919 să fie efectuată reînregistrarea generală a membrilor de partid.

Congresul a respins principiul federativ în construcţia de partid, considerînd că trebuie să existe un partid comunist centralizat unic, cu un Comitet Central unic, care să conducă întreaga activitate a partidului. Congresul a stabilit structura internă a Comitetului Central: C.C. organizează Biroul Politic, Biroul Organizatoric şi Secretariatul.

Congresul a ales un Comitet Central, în frunte cu V. I. Lenin.

Congresul a salutat crearea Internaţionalei a III-a, Comuniste, şi a aderat întru totul la platforma ei. — *315.*

118 *Al II-lea Congres general din Rusia al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient*, convocat de Biroul central al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient, care funcţiona pe lîngă C.C. al P.C. (b) din Rusia, a avut loc la Moscova între 22 noiembrie şi 3 decembrie 1919. În ajunul deschiderii congresului, la 21 noiembrie, s-a ţinut sub preşedinţia lui Lenin o consfătuire preliminară a membrilor C.C. al partidului cu un grup de delegaţi la congres. La acest congres au participat 71 de delegaţi cu vot deliberativ şi 11 cu vot consultativ. În prima zi a congresului, V. I. Lenin a prezentat un raport cu privire la momentul actual. Rezoluţia adoptată la raportul lui Lenin a fost transmisă prezidiului „în vederea concretizării şi elaborării principalelor teze care trebuie să stea la baza muncii în Orient". Congresul a ascultat raportul de activitate al Biroului Central al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient, rapoartele organizaţiilor locale, raportul Colegiului

www.dacoromanica.ro

militar musulman central şi al Comisariatului musulman central de pe lîngă Comisariatul poporului pentru problemele naţionalităţilor, raportul cu privire la problema tătaro-başkiră şi rapoartele prezentate de diferite comisii : cu privire la problemele construcţiei de stat şi de partid, despre munca în rîndurile femeilor din Orient, în rîndurile tineretului şi altele. Congresul a trasat sarcinile în domeniul muncii de partid şi sovietice în Orient şi a alcs un nou Birou Central al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient. — *323.*

119 Raportul cu privire la situaţia internaţională a fost prezentat de G. V. Cicerin la cea de-a VIII-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia. Conferinţa a adoptat proiectul de rezoluţie cu privire la situaţia internaţională, scris de V. I. Lenin. În raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, Lenin a prezentat acest proiect la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi volumul de faţă, p. 420—421). Proiectul a fost adoptat de congres în unanimitate, ca propunere de pace adresată ţărilor Antantei. — *337.*

120 Documentul de faţă a stat la baza hotărîrii plenarei Comitetului Central din 29 noiembrie 1919 cu privire la componenţa Comitetului Executiv Central, care urma să fie ales la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *338.*

121 V. I. Lenin se referă la hotărîrea adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia în problema organizatorică. În partea referitoare la construcţia de stat se spunea în această hotărîre că componenţa C.E.C. al Sovietelor din Rusia urmează să fie modificată în sensul că membrii acestuia trebuie să se recruteze în special dintre activiştii care desfăşoară o muncă permanentă în rîndurile ţăranilor şi ale muncitorilor (vezi „Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Martie 1919. Procese-verbale", Moscova, 1959, p. 427). — *338.*

122 La baza rezoluţiei de faţă au stat tezele scrise de Lenin. În şedinţa sa din 21 noiembrie 1919, Biroul Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia a discutat tezele lui Lenin şi le-a transmis unei comisii spre redactare definitivă. Pe baza acestor teze, comisia a întocmit proiectul de rezoluţie, care, cu adăugarea punctului 2 introdus de Lenin, a fost adoptat la 29 noiembrie 1919 de plenara C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar apoi confirmat de cea de-a VIII-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia. — *339.*

123 În şedinţa sa comună din 18 mai 1919 cu Sovietul de deputaţi ai muncitorilor din Kiev, cu sindicatele şi cu comitetele de întreprindere din acest oraş, împreună cu Congresul deputaţilor ţărănimii din judeţul Kiev, C.E.C. al Sovietelor din R.S.S. Ucraineană a adoptat o rezoluţie cu privire la necesitatea unirii

www.dacoromanica.ro

tuturor forţelor republicilor sovietice în lupta armată împotriva duşmanilor Puterii sovietice şi a concentrării mijloacelor materiale în mîinile unui centru unic. C.E.C. al Sovietelor din R.S.S.U. a însărcinat Prezidiul său să adreseze Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia propunerea „de a elabora formele concrete de organizare a unui front unic de luptă revoluţionară". Propuneri similare au fost făcute de guvernele sovietice ale Letoniei, Lituaniei şi Bielorusiei.

Pe baza acestor deziderate, exprimate de organele supreme ale republicilor sovietice, C.E.C. din Rusia a adoptat la 1 iunie decretul „Cu privire la unirea republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania şi Bielorusia în lupta împotriva imperialismului mondial". În acest decret se spunea: „Situîndu-se întru totul pe poziţia recunoaşterii independenţei, libertăţii şi autodeterminării maselor muncitoare din Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia şi Crimeea... Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia consideră necesară înfăptuirea unei strînse unificări 1) a organizaţiei militare şi a comandamentului militar, 2) a consiliilor economice, 3) a administraţiei căilor ferate, 4) a finanţelor şi 5) a comisariatelor pentru problemele muncii din republicile sovietice socialiste Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia şi Crimeea, în scopul de a concentra în mîna unor colegii unice conducerea menţionatelor ramuri ale vieţii poporului". („Culegere de legi şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc şi ţărănesc", 1919, p. 264). Aşa a fost realizată alianţa militară şi politică a republicilor sovietice socialiste, care a avut un rol imens în făurirea victoriei asupra intervenţioniştilor şi a contrarevoluţiei interne. — *339.*

124 *Comitetele revoluţionare* — organe extraordinare ale puterii, create în anii războiului civil şi ai intervenţiei militare străine. Potrivit hotărîrii din 24 octombrie 1919 a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, comitetele revoluţionare se împărţeau în 3 categorii: 1) comitetele revoluţionare din localităţile eliberate de sub ocupaţia inamică; aceste comitete erau formate din 3—5 membri numiţi de Consiliul militar-revoluţionar al armatei cu participarea organelor locale ale Puterii sovietice; 2) comitetele revoluţionare din zona de front; acestea se instituiau de către Consiliul militar-revoluţionar al armatei cu participarea comitetului executiv gubernial local şi erau formate din reprezentanţi ai Consiliului militar-revoluţionar şi ai comitetului executiv. Comitetele executive puteau fi vremelnic dizolvate şi înlocuite prin respectivele comitete revoluţionare, sub a căror conducere treceau toate secţiile comitetelor executive; 3) comitetele revoluţionare din spatele frontului se înfiinţau în gubernii şi judeţe printr-o hotărîre a Consiliului Apărării şi erau formate din preşedintele comitetului executiv, un membru al acestui comitet şi comisarul militar local.

Pe măsura statornicirii şi consolidării Puterii sovietice, comitetele revoluţionare au fost dizolvate. Printr-o hotărîre a

www.dacoromanica.ro

Consiliului Apărării din 2 ianuarie 1920, comitetele revoluționare au fost desființate, cu excepția celor din regiunile de curînd eliberate de sub ocupație inamică. Consiliilor militare-revoluționare ale fronturilor și armatelor li se acorda dreptul de a cere menținerea comitetelor revoluționare dacă așa cereau împrejurările. — *340.*

125 În ședința din 2 decembrie 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului a fost dezbătut proiectul de decret „Cu privire la îmbunătățirea activității căilor ferate în legătură cu transporturile militare". În cadrul discuțiilor care au avut loc, V. I. Lenin a prezentat documentul de față, care a intrat în § 10 al decretului. Cu acest adaos și cu alte modificări, decretul a fost adoptat de C.C.P. și publicat parțial în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 281 din 14 decembrie 1919. — *343.*

126 *A VIII-a Conferință generală a P.C. (b) din Rusia* a avut loc între 2 și 4 decembrie 1919 la Moscova. Potrivit hotărîrii Congresului al VIII-lea al partidului, conferințele de partid urmau să fie convocate o dată la trei luni. La convocarea Conferinței a VIII-a însă, acest termen nu a fost respectat din cauza grelei situații militare în care se afla țara. Pregătirile în vederea convocării conferinței au fost începute în septembrie 1919; spre a fi larg discutat în organizațiile de partid, a fost dat publicității proiectul noului statut. La 20 octombrie, C.C. al P.C. (b) din Rusia a trimis tuturor comitetelor guberniale de partid o scrisoare, în care se propunea ca viitoarea conferință să fie convocată la sfîrșitul lunii noiembrie, cu puțin înainte de întrunirea celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. Plenara din 29 noiembrie a C.C. al P.C. (b) din Rusia a fixat pentru ziua de 2 decembrie data deschiderii conferinței, a aprobat definitiv ordinea ei de zi și a numit raportorii care vor prezenta raportul politic și cel organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia. La conferință au participat 45 de delegați cu vot deliberativ: 40 de reprezentanți ai comitetelor guberniale, 5 ai organizațiilor regionale, de ținut și ai altor organizații; 73 de delegați cu vot consultativ. Comitetele guberniale de partid din Tobolsk, Omsk, Celeabinsk, Samara, Kursk, Orenburg și Astrahan, precum și Turkestanul n-au fost reprezentate la conferință.

Ordinea de zi a conferinței: 1. Raportul C.C.; 2. Raportul cu privire la situația internațională; 3. Problemele ordinii de zi a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (problema construcției de stat); 4. Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina; 5. Statutul partidului; 6. Despre munca în rîndurile noilor membri de partid; 7. Problema combustibilului.

Lucrările conferinței au fost conduse de V. I. Lenin. El a rostit cuvîntul de deschidere a conferinței, a prezentat raportul politic al Comitetului Central al partidului, a luat cuvîntul în

www.dacoromanica.ro

problema Puterii sovietice în Ucraina, a rostit cuvîntul de încheiere la raport şi la problema Puterii sovietice în Ucraina. Delegaţii la conferinţă au aprobat în unanimitate linia politică şi activitatea organizatorică a Comitetului Central al partidului. În problema situaţiei internaţionale, delegaţii la conferinţă au ascultat raportul prezentat de G. V. Cicerin, comisarul poporului pentru afacerile externe, care a insistat asupra esenţei politicii externe a Statului sovietic şi asupra eforturilor depuse de el pentru încheierea cît mai grabnică a păcii. Pe marginea raportului lui Cicerin, conferinţa a adoptat proiectul de rezoluţie scris de Lenin. Una dintre cele mai importante probleme discutate la conferinţă a fost aceea a construcţiei de stat. În această problemă, raportul a fost prezentat de M. F. Vladimirski, în numele C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar coraportul — de T. V. Sapronov. În raportul lui Vladimirski s-a făcut un bilanţ al construcţiei de stat, formulîndu-se totodată propuneri concrete pentru o serie de completări în textul Constituţiei R.S.F.S.R. Împotriva directivelor C.C. în problema construcţiei de stat a luat atitudine grupul Sapronov, Osinski ş.a., care contestau principiul conducerii unice şi cereau continuarea „aplicării nelimitate a principiului conducerii prin colegii". Acest grup oportunist a încercat să impună conferinţei concepţiile lui, care urmăreau să submineze centralismul şi rolul conducător al partidului în Soviete. Conferinţa a respins categoric concepţiile antipartinice ale lui Sapronov şi ale grupului său, consfinţind principiul leninist al centralismului democratic atît în construirea organelor puterii, cît şi în relaţiile dintre ele.

Conferinţa a adoptat o serie de hotărîri menite să contribuie la întărirea aparatului de stat, a dictaturii proletariatului, la atragerea maselor largi ale oamenilor muncii în opera de construire a Statului sovietic. Deosebit de importantă a fost sub acest raport discutarea punctului „Cu privire la Puterea sovietică în Ucraina" şi adoptarea unei rezoluţii în această problemă.

Conferinţa a adoptat noul statut al partidului, în care a fost precis definită structura organizaţiilor de partid. Statutul a fost completat cu un capitol nou, capitolul „Despre candidaţii de partid", care prevedea că toţi cei care solicită să fie primiţi în partid trebuie să facă un stagiu de candidat, considerat ca o treaptă de pregătire şi de verificare. Durata stagiului de candidat era în funcţie de categoria socială din care făcea parte solicitantul: pentru muncitori şi ţărani — 2 luni, pentru toţi ceilalţi — cel puţin 6 luni. În scopul întăririi influenţei partidului, al promovării politicii lui în rîndurile oamenilor muncii fără partid şi al stabilirii controlului de partid asupra activităţii tuturor instituţiilor şi organizaţiilor, a fost introdus în statut capitolul „Despre fracţiunile de partid din organizaţiile şi instituţiile din afara partidului". În statut a fost inclus şi un capitol special „Despre disciplina de partid", în care se arăta că respectarea cea mai strictă a disciplinei de partid este prima

www.dacoromanica.ro

datorie a tuturor membrilor de partid şi a tuturor organizaţiilor de partid.

Conferinţa a aprobat „Tezele cu privire la folosirea noilor membri de partid", în care au fost trasate măsuri concrete menite să contribuie la ridicarea nivelului politic-ideologic şi de cultură generală al comuniştilor, la însuşirea de către ei a cunoştinţelor militare, la întărirea disciplinei de partid. A VIII-a Conferinţă generală a P.C.(b) din Rusia a avut o importanţă deosebit de mare. Ea a făcut bilanţul celor doi ani de experienţă a partidului în lupta pentru întărirea dictaturii proletariatului şi înfăptuirea hotărîrilor Congresului al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia, şi a generalizat rezultatele acestei experienţe. Hotărîrile conferinţei în problemele construcţiei economice, militare şi de stat, precum şi în problemele politicii externe au stat la baza hotărîrilor adoptate de cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *345.*

127 Lenin se referă la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi adnotarea 141). — *347.*

128 Lenin se referă la „Folkets Dagblad Politiken".

„Folkets Dagblad Politiken" — ziar al social-democraţilor suedezi de stînga, care în 1917 au înfiinţat Partidul social-democrat de stînga din Suedia; a apărut la Stockholm din aprilie 1916, la început o dată la două zile, apoi zilnic (pînă în noiembrie 1917 — sub denumirea de „Politiken"). În anii 1918—1919, redactorul lui a fost F. Ström. În 1921, Partidul social-democrat de stînga din Suedia s-a afiliat la Internaţionala Comunistă, adoptînd denumirea de partid comunist; ziarul a devenit organul lui de presă. După scindarea Partidului Comunist din Suedia, în octombrie 1929, ziarul a trecut în mîinile aripii lui de dreapta. Şi-a încetat apariţia în mai 1945. — *353.*

129 Lenin se referă la articolul „Finland and the Bolshevists", apărut la 24 octombrie 1919 în ziarul „The Times" nr. 42 239. — *353.*

130 *„Reci"* — cotidian, organul central al partidului cadet; a apărut la Petersburg de la 23 februarie (8 martie) 1906, sub redacţia efectivă a lui P. N. Miliukov şi I. V. Ghessen şi cu colaborarea activă a lui M. M. Vinaver, P. D. Dolgorukov, P. B. Struve ş.a. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, ziarul a sprijinit activ politica internă şi externă a guvernului provizoriu, a dus o campanie de atîţări pogromiste împotriva lui Lenin şi a bolşevicilor. Ziarul a fost interzis la 26 octombrie (8 noiembrie) 1917 de Comitetul militar-revoluţionar de pe lîngă Sovietul din Petrograd. Ulterior (pînă în august 1918) a continuat să apară sub diferite denumiri: „Naşa Reci", „Svobodnaia Reci", „Vek", „Novaia Reci", „Naş Vek". — *353.*

www.dacoromanica.ro

131 Este vorba de rezoluţia „Atitudinea faţă de Armata Roşie", adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor şi publicată în „Suplimentul la «Listok Dela Naroda» nr. 2". — *357.*

132 Lenin se referă la articolul „Conferinţele ţăranilor fără partid" de N. P. Rastopcin, apărut în nr. 260 al ziarului „Pravda" din 20 noiembrie 1919. — *367.*

133 Proiectul de „Instrucţiuni pentru uzul comitetelor guberniale, judeţene şi de plasă ale P.C. din Rusia privind munca la sate" a fost elaborat de secţia pentru munca la sate a C.C. al P.C.(b) din Rusia şi publicat la 20 septembrie 1919 în ziarul „Izvestiia C.C. al P.C.(b) din Rusia" spre a fi amplu dezbătut. Proiectul stabilea îndatoririle organizatorilor de plasă, judeţeni, guberniali etc. El prevede că organizatorii sînt obligaţi să ceară sovhozurilor şi comunelor agricole să dea ajutor ţăranilor din împrejurimi. Proiectul a fost adoptat, cu mici modificări, la prima Consfătuire pe ţară în problemele muncii de partid la sate şi definitiv aprobat de Conferinţa a VIII-a generală a P.C. (b) din Rusia. — *369.*

134 *Proiectul de rezoluţie cu privire la politica internaţională* a fost întocmit de Lenin în şedinţa din 2 decembrie 1919 a celei de-a VIII-a Conferinţe generale a P.C. (b) din Rusia. Cu mici modificări, proiectul a fost adoptat de conferinţă, iar apoi, prezentat de Lenin la 5 decembrie în raportul său la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia (vezi volumul de faţă, p. 420), a fost adoptat în unanimitate ca propunere de pace adresată ţărilor Antantei. Rezoluţia congresului a fost publicată de ziare la 6 decembrie 1919.

Propunerea de pace a congresului a fost trimisă reprezentanţilor puterilor Antantei la 10 decembrie 1919. Guvernele Angliei, Franţei, S.U.A. şi Italiei au refuzat să examineze această propunere. — *373.*

135 *Al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor Armatei Roşii* a avut loc la Moscova între 6 şi 9 noiembrie 1918. La congres au participat 1 296 de delegaţi (963 cu vot deliberativ şi 333 cu vot consultativ), dintre care 1 260 comunişti. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: aniversarea Revoluţiei din Octombrie, situaţia internaţională, situaţia militară, construirea Puterii sovietice la centru, comitetele sărăcimii şi Sovietele locale. V. I. Lenin a fost ales preşedinte de onoare al congresului. După cuvîntarea rostită de Lenin în legătură cu aniversarea revoluţiei, în prima sa şedinţă, din 6 noiembrie, congresul a adresat un mesaj de salut muncitorilor, ţăranilor şi soldaţilor care luptă pentru pace şi socialism şi conducătorilor lor din toate ţările şi a trimis un salut fierbinte Armatei Roşii, care apără cu eroism cuceririle revoluţiei socialiste. Congresul a adresat guvernelor

www.dacoromanica.ro

aflate în război împotriva Rusiei Sovietice propunerea de a începe tratative de pace.

În şedinţa a doua a congresului, din 8 noiembrie, Lenin a rostit o cuvîntare cu privire la situaţia internaţională. Congresul a aprobat în unanimitate rezoluţia scrisă de Lenin şi adoptată la 22 octombrie 1918 în şedinţa comună a Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia, a Sovietului din Moscova, a comitetelor de întreprindere şi a sindicatelor. În aceeaşi zi, congresul a adoptat o hotărîre cu privire la legalitatea revoluţionară, întocmită pe baza tezelor lui Lenin (vezi Opere complete, vol. 37, Bucureşti, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 129—131, 132—133). În ultima şedinţă, din 9 noiembrie, congresul a examinat problemele referitoare la situaţia militară şi construcţia sovietică. Delegaţii la congres au primit cu multă însufleţire ştirea că în Germania a izbucnit revoluţia şi şi-au exprimat solidaritatea cu muncitorii, soldaţii şi marinarii germani răsculaţi.

Congresul a ales un nou C.E.C., format din 207 membri şi 39 de membri supleanţi. Congresul Sovietelor a făcut bilanţul principalelor rezultate ale primului an de existenţă a Puterii sovietice şi a trasat programul de activitate al guvernului sovietic în perioada următoare. — *373.*

136 *Borotbiştii* — membrii partidului mic-burghez, naţionalist, care a luat fiinţă în mai 1918, după scindarea partidului eserilor ucraineni. Li se zicea borotbişti pentru că organul central al partidului lor apărea sub denumirea de „Borotba". În martie 1919 partidul lor şi-a schimbat denumirea în aceea de Partid al eserilor comunişti borotbişti ucraineni, iar în august acelaşi an a renunţat şi la această denumire, adoptînd-o pe aceea de Partid comunist ucrainean al borotbiştilor. În fruntea partidului se aflau V. Blakitnîi, G. Grinko, A. Şumski şi alţii. În rîndurile lui se aciuaseră multe elemente contrarevoluţionare petliuriste, care, sub paravanul unei frazeologii revoluţionare şi al declaraţiilor de recunoaştere a platformei comuniste, acţionau în fapt împotriva dictaturii proletariatului şi promovau o linie orientată spre scindarea frontului revoluţionar unic al oamenilor muncii din Ucraina şi din Rusia.

În proiectul de rezoluţie cu privire la borotbişti, V. I. Lenin scria : „Borotbiştii trebuie să fie consideraţi drept partid care încalcă principiile fundamentale ale comunismului prin propaganda lor pentru fărîmiţarea forţelor militare şi prin sprijinirea banditismului, ceea ce nu poate decît să convină albilor şi imperialismului internaţional.

Tot atît de contrară intereselor proletariatului este şi lupta lor împotriva lozincii pentru alianţă cît mai strînsă cu R.S.F.S.R.

Întreaga politică trebuie orientată în mod sistematic şi neabătut spre lichidarea borotbiştilor într-un viitor apropiat" („Culegeri din Lenin", vol. XXXV, p. 93—94).

www.dacoromanica.ro

Borotbiştii au cerut în două rînduri Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste să fie primiţi în Internaţionala Comunistă şi recunoscuţi drept principalul partid comunist din Ucraina. La 26 februarie 1920, Internaţionala Comunistă a adoptat în legătură cu aceasta o hotărîre specială, în care a recomandat borotbiştilor să-şi lichideze partidul şi să intre în P.C. (b) din Ucraina. Dorinţa de a crea în Ucraina un al doilea partid, paralel cu cel existent, se spunea în rezoluţie, nu poate fi privită de Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste altfel decît ca o încercare de a scinda rîndurile oamenilor muncii.

În urma creşterii influenţei bolşevicilor în rîndurile maselor ţărăneşti şi a succeselor obţinute de Puterea sovietică în Ucraina, borotbiştii s-au văzut nevoiţi să adopte o hotărîre cu privire la dizolvarea partidului lor.

Conferinţa a IV-a a P.C. (b) din Ucraina, care a avut loc între 17 şi 23 martie 1920, s-a pronunţat pentru primirea borotbiştilor în rîndurile Partidului Comunist din Ucraina, cu condiţia ca toţi cei primiţi să fie supuşi reînregistrării. Ulterior însă mulţi dintre aceştia au continuat să desfăşoare o activitate antisovietică, situîndu-se în fruntea luptei elementelor contrarevoluţionare, burghezo-naţionaliste din Ucraina. — *375*.

137 *Primul congres al comunelor şi artelurilor agricole* a fost convocat de Comisariatul poporului pentru agricultură şi s-a ţinut între 3 şi 10 decembrie 1919, la Moscova. La congres au participat 140 de delegaţi, dintre care 93 comunişti. Lenin a luat cuvîntul în ziua a doua a lucrărilor congresului. Congresul a adoptat statutul Uniunii generale a colectivelor (comunelor şi artelurilor) agricole de producţie din Rusia, care a fost apoi aprobat de Comisariatul poporului pentru agricultură. Statutul prevedea că sarcina de căpetenie a noii organizaţii este aceea de a uni toate colectivele agricole în cadrul unei singure uniuni de producţie, de a propaga ideea cultivării în comun a pămîntului şi de a acorda un ajutor practic ţărănimii din împrejurimi, şi în primul rînd familiilor de ostaşi roşii şi sărăcimii satelor. — *377*.

138 *Fondul de un miliard* a fost creat, în conformitate cu decretul din 2 noiembrie 1918 al Consiliului Comisarilor Poporului, „în scopul îmbunătăţirii şi dezvoltării agriculturii şi al îndrumării ei cît mai grabnice pe făgaşul transformării socialiste". Din acest fond se acordau ajutoare şi împrumuturi comunelor şi întovărăşirilor agricole, precum şi asociaţiilor săteşti sau grupurilor de gospodării ţărăneşti, cu condiţia să treacă la cultivarea în comun a pămîntului. Comisariatele poporului pentru agricultură şi finanţe au elaborat norme detaliate cu privire la acordarea de împrumuturi şi ajutoare pentru dezvoltarea agriculturii (vezi „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 42 din 23 februarie 1919). — *377*.

www.dacoromanica.ro

139 *„Hotărîrea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă"* a fost adoptată de C.E.C. al Sovietelor din Rusia în februarie 1919. La baza ei au stat hotărîrile primului Congres general al secţiilor agricole, comitetelor sărăcimii şi comunelor agricole din Rusia, care a avut loc în decembrie 1918. La elaborarea şi redactarea „Hotărîrii" a participat îndeaproape V. I. Lenin. „Hotărîrea" trasa o serie de măsuri practice pentru ridicarea productivităţii agriculturii, lărgirea suprafeţelor cultivate şi transformarea agriculturii pe baze socialiste. „Pentru lichidarea definitivă a oricărei exploatări a omului de către om, pentru organizarea agriculturii pe baze socialiste, cu aplicarea tuturor cuceririlor ştiinţei şi tehnicii, pentru educarea maselor muncitoare în spiritul socialismului, precum şi pentru unirea proletariatului şi a sărăcimii satelor în lupta lor împotriva capitalului — se spunea în „Hotărîre" — este necesară trecerea de la formele individuale la forme cooperatiste de folosire a pămîntului. Marile gospodării de stat, comunele, cultivarea în comun a pămîntului şi alte forme de folosire cooperatistă a pămîntului constituie cele mai bune mijloace pentru atingerea acestui ţel; de aceea toate formele de folosire individuală a pămîntului trebuie să fie privite ca trecătoare şi perimate" („Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 34 din 14 februarie 1919). — *377.*

140 Este vorba de articolul „Uniunea comunelor şi artelurilor agricole" de S. P. Sereda, apărut în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia" nr. 271 din 3 decembrie 1919. — *383.*

141 *Cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia* a avut loc între 5 şi 9 decembrie 1919 la Moscova. La congres au participat 1 366 de delegaţi (1 002 cu vot deliberativ şi 364 cu vot consultativ), dintre care 1 278 comunişti. Pe baza hotărîrii din 27 noiembrie 1919 a Prezidiului C.E.C. din Rusia au fost admişi să participe la lucrările congresului, cu vot consultativ, reprezentanţii partidelor de opoziţie care adoptaseră hotărîrea de a-şi mobiliza membrii şi de a-i trimite pe fronturile războiului civil. Problema congresului a fost discutată la plenara din 21 noiembrie 1919 a C.C. al P.C.(b) din Rusia, care l-a însărcinat pe V. I. Lenin să prezinte la congres raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului, aprobînd totodată următoarea ordine de zi a congresului: 1. Raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului; 2. Situaţia militară; 3. Internaţionala Comunistă; 4. Situaţia aprovizionării; 5. Problema combustibilului; 6. Construcţia de stat la centru şi în provincie; 7. Alegerea C.E.C. al Sovietelor din Rusia.

În ziua deschiderii congresului, Lenin a prezentat raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului; în ziua următoare, el a rostit cuvîntul de încheiere la raport; la 8 decembrie a luat cuvîntul în şedinţa comisiei

www.dacoromanica.ro

organizatorice, cu prilejul dezbaterii raportului cu privire la construcţia de stat, iar în şedinţa finală a congresului a rostit cuvîntarea de închidere a lucrărilor lui.

Congresul Sovietelor a aprobat politica externă şi internă a guvernului sovietic. Problemele privind construcţia de stat, situaţia aprovizionării şi asigurarea combustibilului, dată fiind importanţa lor practică deosebit de mare, au fost discutate în cadrul comisiilor respective. Elaborate de aceste comisii, proiectele de hotărîri în aceste probleme au fost apoi aprobate în şedinţa plenară finală a congresului, la 9 decembrie. Hotărîrea „Cu privire la construcţia de stat", adoptată de congres, prevedea măsuri pentru întărirea continuă a aparatului de stat sovietic şi preciza atribuţiile organelor centrale şi locale ale Puterii sovietice.

La propunerea lui Lenin, congresul a adoptat o rezoluţie asupra păcii şi a adresat din nou guvernelor Angliei, Franţei, S.U.A., Italiei şi Japoniei propunerea de a începe tratative de pace (vezi volumul de faţă, p. 420). Congresul Sovietelor a adoptat o rezoluţie „Cu privire la naţiunile asuprite", în care a confirmat încă o dată principiile politicii naţionale a guvernului sovietic. Într-o rezoluţie specială, congresul şi-a exprimat indignarea împotriva dezmăţului terorii albe din Ungaria. Congresul a salutat înfiinţarea Internaţionalei a III-a, relevînd uriaşa importanţă internaţională a creării ei. — *391.*

142 Sub pretextul că reprezentanţii oficiali sovietici ar fi făcut agitaţie revoluţionară în Germania, la 5 noiembrie 1918 guvernul german a rupt relaţiile diplomatice cu R.S.F.S.R. şi a cerut membrilor ambasadei sovietice să părăsească Berlinul. Relaţiile diplomatice dintre Germania şi R.S.F.S.R. au fost reluate abia în 1922. — *397.*

143 Aici şi la p. 411 Lenin expune conţinutul scrisorii lui Aulard apărută în nr. 5 669 din 26 octombrie 1919 al ziarului „L'Humanité". — *406.*

144 *Afacerea Dreyfus* — proces înscenat în 1894 de cercurile reacţionare şi monarhiste ale clicii militare din Franţa împotriva ofiţerului de stat-major Dreyfus, de origine evreu, care fusese pe nedrept acuzat de spionaj şi înaltă trădare. Condamnarea lui Dreyfus la detenţiune pe viaţă, inspirată de clica militară reacţionară, a fost folosită de cercurile reacţionare din Franţa pentru aţîţarea antisemitismului şi pentru o ofensivă împotriva regimului republican şi a libertăţilor democratice. În 1898, cînd socialiştii şi reprezentanţii progresişti ai democraţiei burgheze (printre care şi E. Zola, J. Jaurès, A. France şi alţii) au pornit o campanie pentru revizuirea procesului Dreyfus, acest proces a căpătat un caracter politic pronunţat şi a împărţit ţara în două tabere: republicanii şi democraţii, de o parte, şi blocul monarhiştilor, clericalilor, antisemiţilor şi naţionaliştilor

www.dacoromanica.ro

lor, de cealaltă parte. În 1899, sub presiunea opiniei publice, Dreyfus a fost grațiat; în 1906, printr-o hotărîre a Curții de casație, el a fost declarat nevinovat și reintegrat în armată. — *406.*

145 Lenin se referă la „Texte intégral des propositions acceptées par Lénine" („Textul integral al propunerilor acceptate de Lenin"), publicat în nr. 5 669 din 26 octombrie 1919 al ziarului „L'Humanité". — *409.*

146 V. I. Lenin pare a se referi la următoarele măsuri, elaborate de Consiliul Apărării și de Consiliul Comisarilor Poporului la sfîrșitul anului 1919: hotărîrea C.A. din 29 octombrie „Cu privire la măsurile pentru intensificarea transporturilor de lemne de foc și de alte categorii de combustibil", în care se arăta că transportarea combustibilului la rampele de încărcare ale căilor ferate, încărcarea lui în vagoane etc. se asimilează cu misiunile operative-militare, împuterniciții speciali ai Consiliului Apărării pentru aplicarea măsurilor de stare de război pe căile ferate fiind autorizați să mobilizeze populația locală și mijloacele de transport necesare pentru pregătirea lemnelor în pădure și transportarea lor la rampele de încărcare; hotărîrea C.A. din 8 noiembrie prin care toți muncitorii și funcționarii întreprinderilor însărcinate cu aprovizionarea cu lemne au fost declarați mobilizați pe loc; hotărîrea din 12 noiembrie cu privire la înființarea Comitetului special pentru aplicarea măsurilor de stare de război pe căile ferate; hotărîrea din 19 noiembrie cu privire la introducerea unor prestații către stat: 1) prestație de lemne în natură, 2) prestație de muncă pentru pregătirea, încărcarea și descărcarea de combustibili de orice fel; 3) prestația de mijloace de transport hipo pentru transporturi militare, alimentare, de combustibil și alte materiale ale statului; decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 21 noiembrie „Cu privire la măsurile pentru atragerea întregului personal al departamentului economiei forestiere și a tuturor organelor silvice ale Comisariatului agriculturii la muncă pentru tăiere de lemne în pădure și cu privire la unele schimbări în componența organelor de conducere a silviculturii"; hotărîrea cu privire la înființarea unui colegiu superior pentru construirea de căi ferate destinate transporturilor de combustibil și altele. — *415.*

147 *Ceka — Ceka din Rusia* (Comisia extraordinară din Rusia) a fost creată la 7 (20) decembrie 1917, printr-o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului, în vederea „luptei necruțătoare împotriva contrarevoluției, a sabotajului și a speculei". Fiind unul dintre principalele organe ale dictaturii proletariatului, Ceka a avut un mare rol în lupta împotriva activității subversive a contrarevoluției și în apărarea securității de stat a Republicii sovietice. În decembrie 1921, în raportul prezentat la cel de-al IX-lea Congres general al Sovietelor

www.dacoromanica.ro

din Rusia, V. I. Lenin a caracterizat astfel activitatea Cekăi: „Este vorba de o instituţie care a fost arma noastră nimicitoare în lupta împotriva nenumăratelor comploturi, a nenumăratelor atentate îndreptate contra Puterii sovietice" (Opere, vol. 33, Bucureşti, E.S.P.L.P. 1957, p. 164). Congresul al IX-lea al Sovietelor, relevînd în „Rezoluţia cu privire la Comisia extraordinară din Rusia" munca eroică a organelor Cekăi întru apărarea cuceririlor Revoluţiei din Octombrie şi ţinînd seama de faptul că între timp Puterea sovietică s-a întărit considerabil, a propus ca sfera de activitate a Cekăi să fie restrînsă. În această rezoluţie şi-au găsit expresia propunerile făcute de Lenin la 1 decembrie 1921, în proiectul de hotărîre a Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Ceka (vezi „Culegeri din Lenin", vol. XXXVI, p. 369). La 6 februarie 1922, Comitetul Executiv Central al Sovietelor din Rusia a adoptat un decret prin care a declarat desfiinţată Comisia extraordinară din Rusia. — *423.*

148 *Bundul* („Uniunea generală a muncitorilor evrei din Lituania, Polonia şi Rusia") a fost organizat în 1897, la Congresul de constituire al grupurilor social-democrate evreieşti, care a avut loc la Vilno; el grupa în special elementele semiproletare ale meşteşugărimii evreieşti din regiunile apusene ale Rusiei.

În timpul primului război mondial (1914—1918), bundiştii s-au situat pe poziţii social-şovine. În 1917, Bundul a sprijinit guvernul provizoriu burghez şi a luptat de partea duşmanilor Revoluţiei Socialiste din Octombrie. În anii intervenţiei militare străine şi ai războiului civil, conducătorii Bundului s-au unit cu forţele contrarevoluţiei. În acelaşi timp, printre membrii de rînd ai Bundului s-a conturat o schimbare de atitudine în favoarea colaborării cu Puterea sovietică. În martie 1921, Bundul s-a dizolvat, iar o parte din membrii săi au intrat în P.C. (b) din Rusia pe bază de cereri individuale. — *423.*

149 Lenin se referă la complotul contrarevoluţionar descoperit în noiembrie 1919 la Petrograd. În fruntea complotului se afla o organizaţie albgardistă care întreţinea legături cu Iudenici şi era subvenţionată de Antantă. Din această organizaţie făceau parte demnitari, generali şi amirali ai armatei ţariste, membri ai partidului cadet, precum şi persoane apropiate de partidul eserilor şi de cel al menşevicilor. Această organizaţie contrarevoluţionară îşi propunea să declanşeze la Petrograd o răscoală în momentul apropierii lui Iudenici de oraş şi să formeze un guvern albgardist. — *425.*

150 Lenin se referă la articolul „Doi ani de construcţie de stat", de M. F. Vladimirski, apărut în octombrie 1919 în revista „Vlast Sovetov" nr. 11. — *426.*

151 *Comisia organizatorică,* sau comisia pentru problemele construcţiei de stat, a fost desemnată la cel de-al VII-lea Congres

www.dacoromanica.ro

general al Sovietelor din Rusia în vederea examinării schimbărilor intervenite în practica construcției de stat după adoptarea Constituției R.S.F.S.R. la cel de-al V-lea Congres al Sovietelor, care a avut loc în iunie 1918. Comisia a ținut două ședințe la 8 decembrie 1919. În ședința a doua, după intervenția lui V. I. Lenin în cadrul dezbaterilor pe marginea raportului cu privire la construcția de stat, comisia a adoptat în principiu rezoluția celei de-a VIII-a Conferințe de partid cu privire la construcția de stat și a numit o subcomisie care să-i dea redactarea definitivă. Hotărîrea cu privire la construcția de stat, adoptată de comisie la 9 decembrie, a fost în două rînduri discutată în ședințele Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia. În ședința a doua, Biroul Politic a aprobat textul hotărîrii cu modificările propuse de Lenin și adoptate în ședința precedentă. Congresul al VII-lea al Sovietelor a adoptat-o definitiv în ultima sa ședință plenară. — *434.*

152 V. I. Lenin se referă la ședința din 5 august 1919 a Consiliului Comisarilor Poporului, în care a fost ascultat raportul cu privire la relațiile dintre direcțiile guberniale ale sovhozurilor și secțiile agrare guberniale, prezentat de S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură. În cadrul discutării instrucțiunilor propuse de Sereda în legătură cu această problemă, Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat directivele scrise de Lenin, prin care se propunea modificarea instrucțiunilor întocmite de Comisariatul poporului pentru agricultură (vezi volumul de față, p. 457—458). Aceste directive au intrat integral în textul hotărîrii C.C.P. — *434.*

153 V. I. Lenin se referă la apelul C.C. al menșevicilor, intitulat „Ce-i de făcut". Unul din exemplarele acestui apel, cu însemnarea făcută de Lenin: „Primit la 26.VII.1919", se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S. — *452.*

154 *Comitetele sărăcimii* au fost înființate prin decretul din 11 iunie 1918 al C.E.C. din Rusia „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor". Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră: evidența rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor țărănești, stabilirea rezervelor și a surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești, acordarea de ajutor organelor sovietice de aprovizionare în confiscarea acestor surplusuri, aprovizionarea sărăcimii cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiaburești, distribuirea uneltelor agricole și a mărfurilor industriale etc. În practică însă, munca desfășurată de comitetele sărăcimii îmbrățișa toate aspectele activității la sate. În fapt, ele au fost puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletariatului la sate; organizarea acestor comitete a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluției socialiste la sate. La sfîrșitul anului 1918, comitetele sărăcimii, ducîndu-și la îndeplinire sar-

www.dacoromanica.ro

cinile trasate, au fost contopite cu Sovietele de plasă şi săteşti. — *460.*

155 Observaţiile lui V. I. Lenin au stat la baza hotărîrii Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care în şedinţa din 27 decembrie 1919 a dezbătut proiectul de „Hotărîre cu privire la biroul fracţiunii P.C.(b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia". — *473.*

156 În primul paragraf al proiectului de „Hotărîre" se spunea că fracţiunea P.C.(b) din Rusia de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia este organizaţia de partid care conduce întreaga mişcare sindicală din ţară. — *473.*

157 În proiectul de „Hotărîre", paragraful 3 avusese următoarea redactare: „În scopul coordonării activităţii tuturor Uniunilor sindicale pe ţară şi al aplicării cît mai eficiente şi mai organizate a liniei unice a partidului comunist în mişcarea sindicală, toate fracţiunile de partid existente şi cele ce se vor crea pe viitor pe lîngă Uniunile sindicale pe ţară vor fi direct subordonate fracţiunii de partid de pe lîngă Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia". — *473.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE LUCRĂRI ŞI IZVOARE CITATE SAU MENŢIONATE DE V. I. LENIN

A. J. Muncă în spirit revoluţionar. (Un subotnic comunist). — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 105, 17 mai, p. 1—2. — *6—8, 13.*

A. T. R. Menşevicii despre Kolceak. — „Izvestiia C.E.C al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 144 (696), 4 iulie, p. 3. — *39—40.*

**Al doilea Congres ordinar al P.M.S.D.R.* Textul integral al procese-lor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904]. 397, II p. (P.M.S.D.R.). — *185—186.*

Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. — *431—433.*

Amănunte în legătură cu luarea oraşului Perm. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 144, 4 iulie, p. 1, la rubrica : Apărarea Rusiei Sovietice. — *40.*

Atitudinea faţă de Armata Roşie. [Rezoluţia adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor]. — „Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2", f. l., [1919], p. 2. Sub titlul comun : Rezoluţiile adoptate de consiliul al IX-lea al partidului eserilor. 18—20 iunie 1919. — *357.*

Atitudinea faţă de partidele socialiste. [Rezoluţia adoptată de consiliul al IX-lea al partidului eserilor]. — Loc. cit., p. 2. — *421—422.*

„*Bednota*", Moscova. — *213, 292.*

„*Colecţia de hotărîri şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc şi ţărănesc*", Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. — *339.*

* Cu asterisc sînt notate cărţile, articolele şi documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin şi care se păstrează în Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

Conferinţa de la Berna. [Articol de fond]. — „Vsegda Vpered!", Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1 — *101.*

Constituţia (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Publicată în „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia", nr. 151 din 19 iulie 1918. Moscova, Editura de stat, 1919. 16 p. (R.S.F.S.R.). — *85, 116, 272, 282—283, 330, 425, 426—427, 428, 430—431, 432—433, 438, 468, 470, 476.*

Cu privire la cantitatea de produse alimentare pe care o pot transporta la bagaj muncitorii care se întorc din concediu. [Telegrama Comisariatului poporului pentru aprovizionare către toate comitetele guberniale de aprovizionare şi către toţi comandanţii de detaşamente de control]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 165 (717), 29 iulie, p. 2, la rubrica : Aprovizionarea. — *126.*

Cu privire la săptămîna partidului. Către toate organizaţiile de partid. Scrisoare circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 6, 30 septembrie, p. 1. Semnat : Comitetul Central al P.C. din Rusia. — *300.*

Cu privire la unirea Republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania şi Bielorusia în lupta împotriva imperialismului mondial. [Decretul din 1 iunie 1919 al C.E.C. din Rusia]. — „Colecţia de legi şi dispoziţii ale guvernului muncitoresc şi ţărănesc", Moscova, 1919, nr. 21, 6 iunie, p. 280—281. Sub titlul comun : Decrete ale Comitetului Executiv Central al Sovietelor din Rusia. — *339.*

Culegere de documente secrete din arhiva fostului Minister al Afacerilor Externe. Nr. 1—7. Editat de Comisariatul poporului pentru afacerile externe. Petrograd, tip. Comisariatului poporului pentru afacerile externe, decembrie 1917—februarie 1918. 7 volume. — *178.*

De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 106 (658), 18 mai, p. 2. — *117, 373—374, 420—421.*

Decizia prezidiului Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova privind dreptul de a aduce liber produse alimentare pentru consumul propriu. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de de-

www.dacoromanica.ro

putaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — *126.*

Decretul [C.C.P.] privind constituirea unui fond special pentru finanţarea dezvoltării agriculturii. [2 noiembrie 1918]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 243 (507), 6 noiembrie, p. 12, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *377, 379—380.*

Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum. [16 martie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3, la rubrica : Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *27, 212.*

Dezbaterile pe marginea rapoartelor prezentate la Conferinţa generală a Partidului Comunist din Rusia. — „Izvestiia C.C al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 2. — *369, 370.*

Dezbaterile pe marginea raportului prezentat de tov. Lenin. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor. — *422—433, 476.*

Diacenko, A. Însemnări de la un subotnic. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 122, 7 iunie, p. 1. — *10—14.*

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluţionează ştiinţa. Septembrie 1876—iunie 1878. — *268, 285.*

— *Originea familiei, a proprietăţii private şi a statului.* Sfîrşitul lunii martie—26 mai 1884. — *69, 82, 269.*

— *Prefaţă la ediţia engleză (din 1892) a lucrării „Situaţia clasei muncitoare din Anglia".* 11 ianuarie 1892. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Prefaţă la ediţia a doua germană (din 1892) a lucrării „Situaţia clasei muncitoare din Anglia".* 21 iulie 1892. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Problema ţărănească în Franţa şi în Germania.* 15—22 noiembrie 1894. — *267.*

— *Scrisoare către A. Bebel.* 18—28 martie 1875. — *235, 267, 268, 454, 468.*

— *Scrisoare către K. Kautsky.* 12 septembrie 1882. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

www.dacoromanica.ro

— *Scrisoare către K. Marx.* 24 septembrie 1852. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către K. Marx.* 7 octombrie 1858. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către K. Marx.* 11 august 1881. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 21 septembrie 1872. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 5 octombrie 1872. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 4 august 1874. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 7 decembrie 1889. — *99, 100, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 18 ianuarie 1893. — *99.*

„Greaduşcii Den", Odesa. — *141.*

Grigorovici, D. V. Acrobaţii filantropiei. — *25.*

Hotărîre cu privire la organizarea socialistă a teritoriului şi cu privire la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5, la rubrica: Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *377, 378—379, 382, 383, 457.*

Hotărîre cu privire la transportul produselor alimentare. „Severnaia Kommuna", Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — *126.*

Hotărîrea Comitetului Executiv Central din Rusia cu privire la asociaţiile de consum muncitoreşti-ţărăneşti. [30 iunie 1919]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 143 (695), 3 iulie, p. 3, la rubrica: Acte şi dispoziţii ale guvernului. — *27.*

**Instrucţiuni cu privire la organizarea şi activitatea direcţiilor guberniale şi raionale ale sovhozurilor.* [Moscova, Comisariatul poporului pentru agricultură, 1919]. 2. p. — *457—458.*

Instrucţiuni pentru uzul comitetelor guberniale, judeţene şi de plasă ale P.C. din Rusia privind munca la sate. [Proiect elaborat de secţia pentru munca la sate de pe lîngă Secretariatul C.C. al P.C. (b) din Rusia]. — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia",

www.dacoromanica.ro

Moscova, 1919, nr. 5, 20 septembrie, p. 4. Sub titlul comun: Despre munca la sate. — *369, 370.*

„Iskra" [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — *272.*

„Iujnoe Delo", Kiev—Harkov. — *141.*

Iuşkevici, P.S. Revoluţie şi război civil. — „Obedinenie", Odesa, 1919, nr. 1—2, p. 162—183. — *143—144.*

„Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 5, 20 septembrie, p. 4. — *369, 370.*

— 1919, nr. 6, 30 septembrie, p. 1. — *300.*

— 1919, nr. 8, 2 decembrie, p. 4. — *376.*

— 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 1—2. — *369—370.*

— 1920, nr. 12, 14 ianuarie, p. 1. — *347.*

„Izvestiia C.E.C. şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *178.*

— 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *277, 428—429.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova". — *212.*

— 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — *126.*

— 1918, nr. 233 (497), 25 octombrie, p. 3. — *373—374, 420—421.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 243 (507), 6 noiembrie, p. 12. — *376, 379—380.*

— 1918, nr. 244 (508), 9 noiembrie, p. 3. — *373—374, 420—421.*

„Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 8 (560), 14 ianuarie, p. 3. — *373—374, 420—421.*

— 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. — *373—374, 420—421.*

— 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5. — *377, 378—379, 382, 383, 457.*

— 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3. — *27, 212.*

— 1919, nr. 106 (658), 18 mai, p. 2. — *117, 373—374, 420—421.*

— 1919, nr. 110 (662), 23 mai, p. 1. — *117, 210, 211, 373—374, 408—410, 420—421.*

— 1919, nr. 124 (676), 11 iunie, p. 1. — *128.*

www.dacoromanica.ro

— 1919, nr. 143 (695), 3 iulie, p. 3. — *27.*

— 1919, nr. 144 (696), 4 iulie, p. 3. — *39—40.*

— 1919, nr. 165 (717), 29 iulie, p. 2. — *126.*

— 1919, nr. 190 (742), 28 august, p. 2. — *167—168.*

— 1919, nr. 191 (743), 30 august, p. 2. — *399—400.*

— 1919, nr. 203 (755), 13 septembrie, p. 1. — *245.*

— 1919, nr. 222 (774), 5 octombrie, p. 3. — *245.*

— 1919, nr. 262 (814), 22 noiembrie, p. 1. — *328.*

— 1919, nr. 271 (823), 3 decembrie, p. 1. — *383.*

— 1919, nr. 273 (825), 5 decembrie, p. 2. — *415—417.*

„Izvestiia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia", Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — *428—429.*

În pragul opririi circulaţiei trenurilor. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 273 (825), 5 decembrie, p. 2, la rubrica : Ultimele ştiri. — *416.*

În problema organizatorică. [Rezoluţia adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 365—370. (P.C. (b) din Rusia). — *338, 347.*

Kautsky, K. Slavii şi revoluţia. — „Iskra", [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — *272.*

„Kommunist", Kiev, 1919, nr. 62 (90), 20 mai, p. 2. — *339.*

„Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 105—110. — *90.*

— 1919, nr. 4, august, col. 447—462. — *449—451.*

— 1919, nr. 5, septembrie, col. 681—684. — *162—168.*

— 1919, nr. 6, octombrie, col. 907—914, 915—916. — *213, 256, 257, 258.*

[Lenin, V. I.] Cu privire la atitudinea faţă de ţărănimea mijlocaşă. [Rezoluţie adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist", 1919, p. 370—372. (P.C. (b) din Rusia). — *317—318.*

— *Cu privire la libertatea comerţului de cereale.* August 1919. — *459—460.*

www.dacoromanica.ro

— *Cu privire la sarcinile Internaţionalei a III-a* (Ramsay MacDonald despre Internaţionala a III-a). — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 4, august, col. 447—462. Semnat : N. Lenin. — *449—451.*

— *Cuvînt de încheiere la raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului. 6 decembrie* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvînt de încheiere rostit de tov. Lenin.

— *Cuvîntare rostită la primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învăţămîntului şi al culturii socialiste. 31 iulie 1919.* — *vezi* Lenin, V. I. Cuvîntare rostită de tov. Lenin la Congresul general al lucrătorilor din domeniul învăţămîntului şi al culturii socialiste.

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în şedinţa din 12 martie [1919] a Sovietului din Petrograd.* — „Severnaia Kommuna", Petrograd, 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — *14.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la 5 decembrie.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2 ; nr. 276, 9 decembrie, p. 3 ; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — *422, 474—476.*

— *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la Congresul general al lucrătorilor din domeniul învăţămîntului şi al culturii socialiste.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 170, 3 august, p. 2. — *452—453.*

— *Cuvîntarea tov. Lenin.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 9, 20 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Conferinţa generală a P.C. (b) din Rusia. — *369—370.*

— *Cuvîntul de încheiere rostit de tov. Lenin.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor. — *474, 476.*

— *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate în şedinţa din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — *178.*

— *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor* (în şedinţa din 26 octombrie, ora 2 noaptea). — „Izvestiia C.E.C. din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd", 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — *277, 428—429.*

— *Despre dictatura proletariatului.* Septembrie—octombrie 1919. — *463—471.*

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* — „Pravda", Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat : N. Lenin. — *95.*

www.dacoromanica.ro

— *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluţie.* 4 şi 5 (17 şi 18) aprilie 1917. — *95.*

*— *Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului.* (Expunere populară). Petrograd, „Jizn i Znanie", 1917. [3], 130 p. Înaintea titlului, autor: N. Lenin (Vl. Ilin). — *270, 468.*

— *Imperialismul, stadiul cel mai înalt al capitalismului — vezi* Lenin, V. I. Imperialismul, cea mai nouă etapă a capitalismului.

— *În odaia lacheilor.* Iulie 1919. — *454—456.*

— *La luptă împotriva crizei de combustibil.* (Scrisoare circulară către organizaţiile de partid). — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 254, 13 noiembrie, p. 1. Semnat: C.C. al P.C. din Rusia. — *415.*

— *Exemplul muncitorilor din Petrograd.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 221, 4 octombrie, p. 1. Semnat: N. Lenin. — *462.*

— *Proiect de rezoluţie cu privire la politica internaţională, [prezentat la cea de-a VIII-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia.* 1919]. — *366, 409—410.*

— *Raport cu privire la politica externă şi internă a Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la şedinţa din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd — vezi* V. I. Lenin, Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în şedinţa din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd.

— *Raport prezentat la adunarea bolşevicilor participanţi la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor. 4 (17) aprilie 1917.* — *95.*

— *Raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului prezentat la 5 decembrie [1919 la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia] — vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la 5 decembrie.

— *Raportul politic al Comitetului Central prezentat în ziua de 2 decembrie 1919 la cea de-a VIII-a Conferinţă generală a P.C. (b) din Rusia — vezi* Lenin, V. I. Cuvîntarea tov. Lenin.

— *Răspuns la bileţelele [primite în şedinţa din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd].* — *13—14.*

— *Războiul şi social-democraţia din Rusia.* — „Soţial-Demokrat", Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. Semnat: Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — *105, 146, 190—191.*

*— *Revoluţia proletară şi renegatul Kautsky.* Moscova—Petrograd, „Kommunist", 1918. 135 p. [P.C. (b) din Rusia]. Înaintea titlului, autor: N. Lenin (Vl. Ulianov). — *110, 185, 187.*

www.dacoromanica.ro

— *Rezoluţia C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la Puterea sovietică în Ucraina.* — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1919, nr. 8, 2 decembrie, p. 4. — *376.*

— *Rezoluţii pe hîrtie.* — „Rabocii", Petrograd, 1917, nr. 2, 8 septembrie (26 august), p. 1—2. — *185—186.*

— *Salut comuniştilor italieni, francezi şi germani* — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 6, octombrie, col. 907—914, la rubrica : Documente ale mişcării comuniste internaţionale. — *256, 257, 258.*

— *Scrisoare către muncitorii americani.* — „Pravda", Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. Semnat : N. Lenin. — *198.*

*— *Statul şi revoluţia.* Învăţătura marxistă despre stat şi sarcinile proletariatului în revoluţie. Partea I. Petrograd, „Jizn i Znanie", 1918. 115 p. (Biblioteca ştiinţelor sociale, nr. 40). Înaintea titlului, autor : V. Ilin (N. Lenin). — *110, 163, 266.*

— *Tezele C.C. al P.C.(b) din Rusia în legătură cu situaţia de pe Frontul de est.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. Semnat : Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia. — *29, 385.*

— *Tovarăşilor comunişti care au făcut parte din „Partidul Comunist din Germania" şi care au format acum un partid nou.* 28 octombrie 1919. — *257.*

Liga naţiunilor şi tratatul de pace. — „Izvestiia C.E.C al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 262 (814), 22 noiembrie, p. 1, la rubrica : De peste hotare. Sub titlul comun : Antanta. — *328.*

Lucrările Comisiei organizatorice (8 decembrie). — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 277, 10 decembrie, p. 1—2. Sub titlul comun : Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *434, 437, 439.*

Mandatul model. Întocmit pe baza a 242 de mandate aduse de deputaţi din diferite regiuni ale ţării la primul Congres general al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor din Rusia, care a avut loc la Petrograd în 1917. „Izvestiia Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia", Petrograd, 1917, nr. 88, 19 august, p. 3—4. — *428—429.*

Manifestul de la Basel — vezi Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage...

Martov, L. Bolşevismul mondial. — „Mîsl", Harkov, 1919, nr. 10, aprilie, p. 333—343. — *144—146, 454, 455.*

www.dacoromanica.ro

Marx, K. şi *Engels, F. Manifestul Partidului Comunist.* Decembrie 1847—ianuarie 1848. — *267, 466, 467.*

Marx, K. Capitalul. Critica economiei politice, vol. I. 1867. — *23, 134—135, 138.*

— Rezumat al unei intervenţii a lui Marx în legătură cu mandatul lui Barry. Din procesul-verbal al şedinţei din 3 septembrie 1872 a Congresului de la Haga al Asociaţiei Internaţionale a Muncitorilor. — *99, 192, 271, 449, 464, 468.*

— *Scrisoare către L. Kugelmann.* 13 decembrie 1870. — *267, 468.*

— *Scrisoare către F. A. Sorge.* 4 august 1874. — *271.*

— *Scrisoare către J. Weidemeyer.* 5 martie 1852. — *265.*

„*Mîsl*", Harkov. — *141.*
— 1919, nr. 10, aprilie, p. 333—343. — *144—146, 454, 455.*

N. R. Primul subotnic comunist de la Atelierele căii ferate Aleksandrovskaia. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 110, 23 mai, p. 1. — *10, 13.*

— *Un exemplu demn de imitat.* — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 107, 20 mai, p. 2. — *9—10, 13.*

Norov, N. În spatele frontului lui Denikin. — „Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta", 1919, nr. 376, 24 octombrie, p. 1. — *247.*

Nota adresată de aliaţi lui Kolceak. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 124 (676), 11 iunie, p. 1. — *128.*

Nota adresată de guvernul sovietic preşedintelui Wilson. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, soldaţilor şi cazacilor din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 233 (497), 25 octombrie, p. 3. — *373—374, 420—421.*

O *proiectată propunere de pace din partea Antantei către toate guvernele de facto din Rusia.* — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 110 (662), 23 mai, p. 1. — *117, 210, 211, 373—374, 408—410, 420—421.*

„*Obedinenie*", Odesa. — *141, 143, 144.*
— 1919, nr. 1—2, p. 162—183. — *143—144.*

Orlov, N. A. Activitatea organelor de aprovizionare ale Puterii sovietice. Cu prilejul aniversării Revoluţiei din Octombrie.

www.dacoromanica.ro

Editat de Comisariatul poporului pentru aprovizionare. Moscova, 1918, 398 p. — *389*.

P. L. Apelul menşevicilor. — „Vecernie Izvestiia Moscovskogo Soveta", 1919, nr. 301, 26 iulie, p. 1—2. — *135—136, 137, 158—160, 452*.

[Pankhurst, S. Scrisoare către V. I. Lenin. 16 iulie 1919]. — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 5, septembrie, col. 681—684, la rubrica : Documente ale mişcării comuniste internaţionale. Sub titlul comun : Socialismul în Anglia. — *162—168*.

Partiinaia Jizn. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 153, 15 iulie, p. 2. — *86*.

„Petrogradskaia Pravda", 1919, nr. 198, 4 septembrie, p. 1. — *182*.

— 1919, nr. 200, 6 septembrie, p. 1. — *182*.

— 1919, nr. 255, 7 noiembrie, p. 1. — *419*.

„Pravda", Petrograd-Moscova. — *212*.

— Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — *95*.

— Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. — *196—197*.

— 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. — *29, 385*.

— 1919, nr. 105, 17 mai, p. 1—2. — *6—8, 13—14*.

— 1919, nr. 107, 20 mai, p. 2. — *9—10, 13—14*.

— 1919, nr. 110, 23 mai, p. 1. — *10—11, 13—14*.

— 1919, nr. 121, 6 iunie, p. 2. — *13*.

— 1919, nr. 122, 7 iunie, p. 1. — *10—14*.

— 1919, nr. 123, 8 iunie, p. 3. — *13—14*.

— 1919, nr. 144, 4 iulie, p. 1. — *40*.

— 1919, nr. 153, 15 iulie, p. 2. — *86*.

— 1919, nr. 170, 3 august, p. 2. — *452—453*.

— 1919, nr. 210, 21 septembrie, p. 2—3. — *197*.

— 1919, nr. 221, 4 octombrie, p. 1. — *462*.

— 1919, nr. 254, 13 noiembrie, p. 1. — *416*.

— 1919, nr. 260, 20 noiembrie, p. 1. — *367*.

— 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. — *431—433, 443*.

— 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 1—2. — *422—433, 476*.

www.dacoromanica.ro

— 1919, nr. 275, 7 decembrie, p. 2; nr. 276, 9 decembrie, p. 3; nr. 277, 10 decembrie, p. 3. — *422, 473—475.*

— 1919, nr. 277, 10 decembrie, p. 1—2. — *434, 437, 439—440.*

Preşedintelui Consiliului de Miniştri al Republicii Estone, d-l Strandman. — „Petrogradskaia Pravda", 1919, nr. 198, 4 septembrie. — *182.*

Programul bolşevicilor englezi. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 190 (742), 28 august, p. 2, la rubrica: De peste hotare. Sub titlul comun: Anglia. — *167—168.*

**Programul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia.* Adoptat de Congresul al VIII-lea al partidului, care a avut loc între 18 şi 23 martie 1919. Moscova-Petrograd, „Kommunist", 1919. 24 p. (P.C. (b) din Rusia). — *22, 58—59, 79, 85, 238, 268, 271, 277, 332, 361.*

Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, adoptat la Congresul al II-lea al partidului. — În: Congresul al II-lea ordinar al P.M.S.D.R. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — *185—186.*

Propunere de armistiţiu adresată puterilor aliate. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai ţăranilor, muncitorilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1918, nr. 244 (508), 9 noiembrie, p. 3. Sub titlul comun: Al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor. — *373—374, 420—421.*

Propuneri de tratative de pace [făcute guvernelor ţărilor baltice şi Finlandei]. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 203 (755), 13 septembrie, p. 1. Sub titlul comun: De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe. — *245—246.*

„Rabocii", Petrograd, 1917, nr. 2, 8 septembrie (26 august), p. 1—2. — *185—186.*

Radiograma comisarului poporului pentru afacerile externe adresată guvernelor Marii Britanii, Franţei, Italiei, Japoniei şi Statelor Unite ale Americii. [4 februarie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919,

www.dacoromanica.ro

nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. Sub titlul comun: Rusia şi aliaţii. — *373—374, 420—421.*

Rastopcin, N. P. Conferinţele ţăranilor fără partid. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 260, 2 noiembrie, p. 1. — *367.*

„Reci" („Naş Vek"), Petrograd. — *353.*

Relaţiile ruso-americane. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 8 (560), 14 ianuarie, p. 3. — *373—374, 420—421.*

Rezoluţia [C.E.C. al R. S. S. Ucrainene cu privire la unificarea forţelor militare ale republicilor sovietice. 18 mai 1919]. — „Kommunist", Kiev, 1919, nr. 62 (90), 20 mai, p. 2. — *339.*

Rezoluţia celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, ostaşilor roşii şi cazacilor din Rusia, adoptată în unanimitate în şedinţa din 5 decembrie. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 274, 6 decembrie, p. 2. Sub titlul comun: Al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia. — *443, 474, 475, 476.*

Rezoluţie cu privire la curentele „socialiste" şi la Conferinţa de la Berna. Adoptată pe baza referatelor prezentate de G. Zinoviev şi F. Platten. — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 105—110. Sub titlul comun: Hotărîrile primului Congres al Internaţionalei Comuniste. — *91.*

Rezoluţiile adoptate de consiliul al IX-lea al partidului eserilor, care a avut loc între 18 şi 20 iunie 1919. — „Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2", f. 1., [1919], p. 1—2. — *357, 423—424, 452, 455—456.*

Rezoluţiile Conferinţei generale a Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia, care a avut loc între 24 şi 29 aprilie 1917. — „Soldatskaia Pravda", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *95.*

Rezoluţiile Congresului de la Bologna al Partidului socialist italian. — „Kommunisticeskii Internaţional", Petrograd, 1919, nr. 6, octombrie, col. 915—916. — *213.*

Scrisoare către Nansen — *vezi* De la Comisariatul poporului pentru afacerile externe.

Scrisoarea din 12 ianuarie — *vezi* Relaţiile ruso-americane.

Sereda, S. P. Uniunea comunelor şi artelurilor agricole. (În legătură cu Congresul general al comunelor şi artelurilor agricole). — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţă-

www.dacoromanica.ro

ranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 271 (823), 3 decembrie, p. 1. — *382.*

„*Severnaia Kommuna*", Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — *126.*

— 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — *14.*

„*Soldatskaia Pravda*", Petrograd, 1917, nr. 13, 16 (3) mai. Supliment la ziarul „Soldatskaia Pravda", p. 1—4. — *95.*

„*Soţial-Demokrat*", Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. — *105, 146, 190.*

Sovietul din Petrograd către muncitorii din Estonia. — „Petrogradskaia Pravda", 1919, nr. 200, 6 septembrie, p. 1. Sub titlul comun : Cu prilejul sosirii unor tovarăşi estonieni. — *182.*

Statutul Partidului Comunist (bolşevic) din Rusia. (Adoptat la Conferinţa [a VIII-a] generală a partidului). — „Izvestiia C.C. al P.C. (b) din Rusia", Moscova, 1920, nr. 12, 14 ianuarie, p. 1. — *347.*

Struve P. B. Note critice cu privire la problema dezvoltării economice a Rusiei. Partea I, Petersburg, 1894. X, 293 p. — *272.*

Subotnice comuniste. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 123, 8 iunie, p. 3, la rubrica : Telegrame. — *13—14.*

„*Supliment la «Listok Dela Naroda» nr. 2*", f. 1, [1919], p. 2. — *357, 423—424, 452, 455—456.*

Tratativele de pace. Radiograma primită din partea celor trei guverne ale ţărilor baltice. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 222 (774), 5 octombrie, p. 3, la rubrica : Ultimele ştiri. — *245.*

Un subotnic comunist. — „Pravda", Moscova, 1919, nr. 121, 6 iunie, p. 2, la rubrica : Viaţa muncitorească. — *13—14.*

Unica ieşire. — „Izvestiia C.E.C. al Sovietelor de deputaţi ai muncitorilor, ţăranilor, cazacilor şi ostaşilor roşii din Rusia şi a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ostaşilor roşii din Moscova", 1919, nr. 191 (743), 30 august, p. 2, la rubrica : De peste hotare. Sub titlul comun : Aliaţii şi Rusia. — *399—400.*

„*Vecernie Izvestiia Moskovskogo Soveta*", 1919, nr. 301, 26 iulie, p. 1—2. — *136, 137, 158—159, 452.*

— 1919, nr. 376, 24 octombrie, p. 1. — *247.*

www.dacoromanica.ro

Vladimirski, M. F. Doi ani de experienţă în construcţia de stat. — „Vlast Sovetov", Moscova, 1919, nr. 11, octombrie, p. 1—4. — *426.*

„Vlast Sovetov", Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1—4. — *426.*

„Vsegda Vpered!" Moscova, 1919, nr. 4, 11 februarie, p. 1. — *101.*

Zinoviev, G. E. Cu privire la componenţa numerică a partidului. „Pravda", Moscova, 1919, nr. 210, 21 septembrie, p. 2—3. — *197.*

— *Petrograd.* — „Petrogradskaia Pravda", 1919, nr. 255, 7 noiembrie, p. 1. — *419.*

Adler, F. Die Aufgaben der Arbeiterräte und die politische Lage. — „Arbeiter-Zeitung". Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 180, 2. Juli, S. 3—4. — *271.*

„Arbeiter-Zeitung". Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 180, 2. Juli, S. 3—4. — *271.*

Aulard, A. Une lettre de l'historien de la révolution. — „L'Humanité", Paris, 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. — *405—406, 410, 475.*

Barbusse, H. Clarté. — *107, 118, 450.*

— Le feu. — *107, 118, 450.*

Bericht über den Gründungsparteitag der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund) vom 30. Dezember 1918 bis 1. Januar 1919. Hrsg. von der Kommunistischen Partei Deutschlands (Spartakusbund). Berlin, [1919]. 56 S. — *163—164, 222.*

Bernstein, E. Die Voraussetzungen des Sozialismus und die Aufgaben der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899. X, 188 S. — *272.*

Chase, S. Mannerheim and Kolchak. — „The New Republic", New York, 1919, No. 242, June 25, p. 251—252. — *187—189.*

„The Chicago Daily News". — *210.*

Elezioni politiche e tattica elettorale. [Rezoluţie adoptată de Congresul al XVI-lea al Partidului socialist italian în ziua de 8 octombrie 1919]. — În: Resoconto stenografico del XVI Congresso Nationale del Partito Socialista Italiano. (Bologna 5—6—7—8 ottobre 1919). Roma, 1920, p. 307. (Direzione del Partito Socialista Italiano). — *260.*

www.dacoromanica.ro

Feuerbach, L. Vorlesungen über das Wesen der Religion. Nebst Zusätzen und Anmerkungen. Leipzig, Wigand, 1851. VIII, 463 S. — *142.*

„*La Feuille*", Genève. — *194.*

Finland and the Bolshevists. — „The Times", London, 1919, No. 42 239, October 24, p. 4. — *353—401.*

Fjorton staters arméer och resurser mot Sovjet-Ryssland. Härnadståget skall börja i dagarne. — „Folkets Dagblad Politiken", Stockholm, 1919, N : r. 195, 25 august, s. 1. Sub titlul comun : Imperialismens dråpslag mot den ryska revolutionen. — *182, 330, 353, 399—400, 474.*

„*Folkets Dagblad Politiken*", Stockholm. — *400.*
— 1919, N : r. 195, 25 august, s. 1. — *182, 330, 353, 400, 474.*

„*Die Freiheit*", Berlin. — *215.*

— Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit", S. 1—3. — *104.*

Hobson, J. A. Imperialism. A Study. London, Nisbet, 1902. VII, 400, (4) p. — *468.*

„*L'Humanité*", Paris. — *91, 350, 405, 410.*

— 1919, N 5 475, 14 avril, p. 1. — *91—110, 449—452.*

— 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. — *405—406, 409, 410, 475.*

Hyndman, H. The Record of an Adventurous Life. London, Macmillan, 1911. X, 460 p. — *100.*

„*L'Internationale*", Paris. — *181, 194, 214.*

Internationale Sozialistenkonferenz in Luzern. — „Vorwärts", Berlin, 1919. Nr. 404, 9. August, S. 3 ; Nr. 405, 10. August, S. 3. — *194.*

Internationaler Sozialistenkongress zu Stuttgart. 18. bis 24. August 1907. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1907. 132 S. — *107—109.*

Jacoby, J. Das Ziel der Arbeiterbewegung. Rede des Abgeordneten J. Jacoby vor seinen Berliner Wählern am 20. Januar 1870. Berlin, Cohn, 1870. 24 S. — *19.*

**Kautsky, K. Die Agrarfrage.* Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899. VIII, 451 S. — *267.*

*— *Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — *95, 108—110, 187, 196, 266, 268, 272, 280, 470.*

www.dacoromanica.ro

— *Die soziale Revolution.* I. Sozialreform und soziale Revolution. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1902. 56 S. — *146, 266.*

— *Die soziale Revolution.* II. Am Tage nach der sozialen Revolution. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1902. 48 S. — *146, 266.*

— *Terrorismus und Kommunismus.* Ein Beitrag zur Naturgeschichte der Revolution. Berlin, Berger, 1919. 154 S. — *184—196.*

Laufenberg, H. Zwischen der ersten und zweiten Revolution. Hamburg, Willaschek, 1919. 48 S. — *215.*

MacDonald, J. R. La troisième Internationale. — „L'Humanité", Paris, 1919, N 5 475, 14 avril, p. 1. — *91—110, 449—451.*

Manifest der Internationale zur gegenwärtigen Lage, [angenommen auf dem Ausserordentlichen Internationalen Sozialistenkongress zu Basel]. — In : Ausserordentlicher Internationaler Sozialistenkongress zu Basel am 24. und 25. November 1912. Berlin, Buchh. „Vorwärts", 1912. S. 23—27. — *96—97, 144, 214, 449, 450, 455.*

„*The New Republic*", New York. — *187.*

— 1919, No. 242, June 25, p. 251—252. — *187—190.*

Der Revolutions-Parteitag. — „Die Freiheit". Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit", S. 1—3. — *104.*

„*Die Rote Fahne*", Berlin-Praha-Brüssel. — *214, 256, 258.*

Schiff, W. Die Radikalisierung der englischen Arbeiter. — „Vorwärts", Berlin, 1919, Nr. 477, 18. September, S. 1. — *271.*

Stampfer, F. Kautsky gegen Spartakus. — „Vorwärts", Berlin, 1919, Nr. 457, 7. September, S. 1—2. — *184—185, 187, 190, 193, 195—196.*

Texte intégral des propositions acceptées par Lénine. — „L'Humanité", Paris, 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. Sub titlul comun : La Russie veut la paix. — *409.*

„*The Times*", London. — *168, 353, 400.*

— 1919, No. 42, 239, October 24, p. 4. — *353, 400.*

„*Le Titre Censuré ! ! !*", Paris. — *181, 194, 214.*

To Mr. Poole, American Consul General. 5-th August, 1918. — In : Correspondance diplomatique se rapportant aux relations entre la République Russe et les Puissances de l'Entente. 1918. Publié par le Commissariat du peuple pour les affaires étrangères. Moscou, 1919, p. 29—30. — *373—374, 420.*

www.dacoromanica.ro

Un grand crime se commet. Nous protestons. — „L'Humanité", Paris, 1919, N 5 669, 26 octobre, p. 1. Semnat : Anatole France ş.a. — *405.*

Die Verfassung des Deutschen Reichs vom 11. August 1919. Textausgabe. Berlin, Hehmann, 1919. 48 S. — *181, 218, 272.*

„*Vorwärts*", Berlin. — *184, 185, 215, 221.*

— 1919, Nr. 404, 9. August, S. 3 ; Nr. 405, 10. August, S. 3. — *193.*

— 1919, Nr. 457, 7. September, S. 1—2. — *184—185, 187, 190, 192—194, 195—196.*

— 1919, Nr. 477, 18. September, S. 1. — *271.*

www.dacoromanica.ro

INDICE DE NUME

A

A. J. — 6—8.

Adler, Friedrich (1879—1960) — lider al aripii de dreapta a social-democraţiei austriece. După revoluţia din 1918 din Austria a trecut în tabăra contrarevoluţiei. V. I. Lenin l-a caracterizat pe Adler în acea perioadă drept unul dintre cei mai infami trădători ai socialismului. Adler a fost unul dintre organizatorii Internaţionalei a II ½, centriste (1921—1923), iar după aceea unul dintre liderii aşa-numitei „Internaţionale muncitoreşti socialiste". — *213, 214, 216, 271, 276, 432.*

Aleksinski, G. A. (n. 1879) — la începutul activităţii sale politice a fost social-democrat. În perioada primei revoluţii ruse a aderat la bolşevici. În anii reacţiunii a făcut parte din rîndurile otzoviştilor şi a fost unul dintre organizatorii grupului antipartinic „Vpered". În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist şi a colaborat la o serie de ziare burgheze. În 1917 s-a alăturat grupului plehanovist „Edinstvo" ; s-a situat pe poziţii contrarevoluţionare. În iulie 1917, confecţionînd, cu concursul serviciului de contraspionaj al armatei, o serie de documente false, a calomniat pe V. I. Lenin şi pe bolşevici. În aprilie 1918 a fugit în străinătate. În emigraţie s-a alăturat taberei ultrareacţionare. — *456.*

Amanulla-han (n. 1892) — emir (1919—1926), apoi padişah (1926—1929) al Afganistanului. — *228.*

Anquetil, George — ziarist francez ; în 1919 a fost redactor al ziarului „Le Titre Censuré ! ! !". — *194, 214.*

Aulard, François-Alphonse (1849—1928) — istoric burghez francez, autorul mai multor lucrări de istorie a revoluţiei burgheze franceze de la sfîrşitul secolului al XVIII-lea, membru al partidului radical. În perioada 1886—1922 a fost la Sorbona profesor de istorie a revoluţiei franceze. A fost prim-secretar al „Societăţii pentru studierea istoriei revoluţiei franceze" şi redactor-şef al revistei „Révolution française". În lucrările sale, întemeiate pe un vast material

www.dacoromanica.ro

arhivistic, a combătut de pe poziţii burghezo-liberale tendinţa istoricilor reacţionari de a denatura istoria revoluţiei franceze. Opera sa fundamentală este „Histoire politique de la Révolution française" (1901). — *405, 410, 475.*

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluţionar, membru al Comitetului Central al acestui partid. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost preşedinte al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor din Rusia ; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu, de coaliţie, prezidat de Kerenski, iar mai tîrziu preşedinte al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse" (Preparlament), instituţie contrarevoluţionară. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea unor rebeliuni contrarevoluţionare. În 1918 a fost preşedinte al aşa-numitului „Directorat de la Ufa", apoi a emigrat în străinătate, unde a continuat să ducă o luptă activă împotriva Puterii sovietice. — *62, 456.*

B

Babuşkin, I. V. (1873—1906) — muncitor, revoluţionar de profesie, bolşevic. Şi-a început activitatea revoluţionară în 1893 ; a participat la un cerc muncitoresc condus de V. I. Lenin. A luat parte, alături de Lenin, la elaborarea primului manifest agitatoric social-democrat — „Către muncitorii de la Întreprinderea «Semeannikov»" — şi la difuzarea lui în incinta acestei întreprinderi. Din momentul organizării „Uniunii de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare" din Petersburg, Babuşkin a devenit unul dintre membrii ei cei mai activi şi colaboratorul cel mai apropiat al lui Lenin. A participat îndeaproape la organizarea „Iskrei" leniniste ; a fost unul dintre primii ei agenţi şi unul dintre corespondenţii ei activi. A fost în repetate rînduri arestat, deportat şi deţinut în închisori. A participat activ la revoluţia din 1905—1907 şi a făcut parte din comitetele de la Irkutsk şi Cita ale P.M.S.D.R. În timp ce însoţea un transport de arme, Babuşkin a fost prins de un detaşament de represalii şi împuşcat pe loc, fără judecată. Necrologul lui Babuşkin a fost scris de Lenin (Opere complete, vol. 20, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 83—87). — *101.*

Balabanov, M. S. (n. 1873) — social-democrat, menşevic. A colaborat la organele de presă menşevice „Nacealo" şi „Delo", iar (cu începere) din 1909 a colaborat la ziarul „Kievskaia Mîsl", de orientare burghezo-liberală. În 1917 a fost consilier municipal la Kiev. În 1918 a făcut parte din contrarevoluţionara Radă centrală a Ucrainei, iar în 1919 a fost membru în Comitetul organizaţiei menşevice din Kiev. — *141.*

Barbusse, Henri (1873—1935) — cunoscut scriitor şi militant pe tărîm social din Franţa. Membru al Partidului Comunist Francez din 1923. Conştiinţa sa revoluţionară s-a format în cursul primului

www.dacoromanica.ro

război mondial, la care a participat ca simplu soldat. A fost un prieten al Statului sovietic din primele zile ale existenței acestuia ; a luat parte activă la mișcarea împotriva intervenției antisovietice din 1918—1920.

În deceniile al 3-lea și al 4-lea a avut un important rol în mișcarea oamenilor de cultură progresiști din Franța și din lumea întreagă împotriva războiului și a fascismului. — *107, 118, 450.*

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democrației austriece și ai Internaționalei a II-a, ideolog al așa-numitului „austro-marxism". A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie. — *216.*

Bazarov, V. (Rudnev, V. A.)* (1874—1939) — a intrat în mișcarea social-democrată în 1896. În anii 1905—1907 a colaborat la o serie de publicații bolșevice. În perioada reacțiunii s-a îndepărtat de bolșevism, a propagat „zidirea de dumnezeu" și empiriocriticismul și a fost unul dintre principalii reprezentanți ai revizuirii marxismului în spirit machist. În 1917 a făcut parte din rîndurile menșevicilor internaționaliști și a fost unul dintre redactorii ziarului semimenșevic „Novaia Jizn" ; a luat atitudine împotriva Revoluției Socialiste din Octombrie ; în 1919 a colaborat activ la revista menșevică „Mîsl". Începînd din 1921 a lucrat în Comisia de Stat a Planificării ; în ultimii ani de viață s-a îndeletnicit cu traduceri de lucrări literare și filozofice. — *141.*

Bentham, Jeremy (1748—1832) — jurist și filozof englez, ideolog al liberalismului burghez, teoretician al utilitarismului. Potrivit teoriei sale, societatea nu este altceva decît totalitatea indivizilor legați între ei exclusiv prin tendința de a realiza folosul personal. Marx a făcut o apreciere nimicitoare teoriei lui Bentham și l-a calificat drept „geniu al prostiei burgheze" (K. Marx. „Capitalul", vol. I, București, Editura politică, 1960, ediția a IV-a, p. 612). — *134—135, 138.*

Bernstein, Eduard (1850—1932) — unul dintre conducătorii social-democrației reformiste germane, teoretician al revizionismului și reformismului, lider al aripii de dreapta a Internaționalei a II-a. Sub pretextul „dezvoltării creatoare a marxismului", a trecut la revizuirea teoriei marxiste, la golirea marxismului de conținutul său revoluționar. A negat sau a denaturat principalele teze ale marxismului. Bernstein a lansat lozinca : „Țelul final nu reprezintă nimic, mișcarea este totul", propagînd codismul, ploconirea în fața spontaneității mișcării muncitorești și reducînd progresul social exclusiv la reforme în cadrul capitalismului. El preconiza armonia de interese între proletariat și burghezie, se pronunța împotriva teoriei marxiste a luptei de clasă, nega necesitatea revoluției socialiste, a dictaturii proletariatului. În economia politică, el nega teoria marxistă a plusvalorii, legile acumulării capitaliste. În filozofie s-a ridicat împotriva materialismului dialectic, încercînd să substituie filozofiei marxiste

* În paranteză, cu litere cursive, se dau adevăratele nume de familie.

www.dacoromanica.ro

filozofia idealistă kantiană şi hegeliană. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste, social-şovine. V. I. Lenin a demascat temeinic şi în mod necruţător concepţiile revizioniste ale lui Bernstein, a căror consecinţă practică directă a fost sprijinirea imperialismului german. — *272.*

Blanc, Louis (1811—1882) — istoric francez, reprezentant al socialismului mic-burghez. A negat caracterul ireconciliabil al contradicţiilor de clasă în condiţiile capitalismului, a fost adversar al revoluţiei proletare, situîndu-se pe poziţiile politicii de conciliere cu burghezia. În perioada revoluţiei din 1848, intrînd în guvernul provizoriu şi aflîndu-se în fruntea comisiei pentru „studierea problemei muncitoreşti", prin tactica sa conciliatoare a ajutat burghezia să abată pe muncitori din calea luptei revoluţionare. Ales în februarie 1871 membru al Adunării naţionale, Blanc a făcut parte dintre adversarii Comunei din Paris. — *216, 217, 220.*

Bonci-Bruevici, V. D. (1873—1955) — militant sovietic pe tărîm social şi politic; revoluţionar de profesie. A participat la mişcarea revoluţionară cu începere din ultimii ani ai deceniului al 9-lea al secolului trecut; în 1896 a emigrat în Elveţia. În străinătate a participat la activitatea grupului „Eliberarea muncii", a colaborat la „Iskra", a luat parte activă la organizarea apariţiei unor ziare şi reviste bolşevice şi la organizarea editurilor de partid. A fost prigonit de autorităţile ţariste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al redacţiei ziarului „Izvestiia Sovietului din Petrograd" (pînă în mai 1917); după aceea a redactat ziarul bolşevic „Rabocii i Soldat". A participat activ la insurecţia armată din Octombrie la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost director al treburilor Consiliului Comisarilor Poporului (pînă în octombrie 1920), redactor-şef al editurii „Jizn i Znanie". Începînd din 1930 a fost director al Muzeului de literatură din Moscova, organizat de el, iar din 1946 director al Muzeului de istorie a religiei şi ateismului din Leningrad, de pe lîngă Academia de Ştiinţe a U.R.S.S. A scris amintiri despre V. I. Lenin. — *389.*

Branting, Karl Hjalmar (1860—1925) — lider al Partidului social-democrat din Suedia, unul dintre conducătorii Internaţionalei a II-a. S-a situat pe poziţii oportuniste. În anii 1887—1917 a fost (cu întreruperi) redactor al ziarului „Socialdemokraten", organ central al partidului; în perioada 1897—1925 a fost deputat în Riksdag. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-şovinist. În 1917 a făcut parte din guvernul de coaliţie burghez, a sprijinit intervenţia militară împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1920, 1921—1923 şi 1924—1925 a prezidat cabinete social-democrate. — *94, 100, 107, 188, 193.*

Breşkovskaia, E. K. — *vezi* Breşko-Breşkovskaia, E. K.

Breşko-Breşkovskaia, E. K. (1844—1934) — unul dintre organizatorii şi conducătorii partidului eserilor, reprezentînd aripa de extremă

www.dacoromanica.ro

dreaptă a acestui partid. După revoluţia din februarie 1917 a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Adeptă a continuării războiului imperialist „pînă la victoria finală". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1919 a emigrat în S.U.A. Ulterior s-a stabilit în Franţa. În străinătate a dus o campanie de calomniere a Rusiei Sovietice şi a militat pentru o nouă intervenţie. A colaborat la „Dni", organ al emigranţilor albi din Paris. — *127*.

Bubnov, A. S. (1883—1940) — militant de seamă al partidului bolşevic şi al Statului sovietic. Membru al partidului bolşevic din 1903. A dus muncă de partid la Ivanovo-Voznesensk, Moscova, Petersburg şi în alte oraşe. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Biroului regional Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, membru al Comitetului din Petersburg şi al C.C. al partidului. A luat parte activă la pregătirea şi înfăptuirea Revoluţiei Socialiste din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd şi al Centrului militar-revoluţionar pentru conducerea insurecţiei armate, creat de C.C. al partidului. Începînd din 1918 a avut munci de răspundere pe linie de partid, de stat şi în armată. A făcut parte din grupul antipartinic al „comuniştilor de stînga". A fost membru al guvernului sovietic al Ucrainei şi al C.C. al P. C. (b) din Ucraina, membru al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului ucrainean şi al Consiliului militar-revoluţionar al districtului militar Caucazul de nord. În 1920—1921 a făcut parte din grupul oportunist al „centralismului democratic". În anii 1922—1923 a condus Secţia de agitaţie şi propagandă a C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1923 a semnat declaraţia troţkistă a celor 46 ; ulterior a participat la lupta împotriva troţkismului. Începînd din 1924 a fost şeful Direcţiei politice a Armatei Roşii muncitoreşti-ţărăneşti şi membru al Consiliului militar-revoluţionar al U.R.S.S. ; în 1925 — secretar al C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din 1929 pînă în 1937 a fost comisar al poporului pentru învăţămînt al R.S.F.S.R. A fost ales în repetate rînduri membru şi membru supleant al C.C. al partidului. — *375—376*.

Buisson, Ferdinand Edouard (1841—1932) — om politic francez, membru de vază al partidului radical-socialist ; profesor de pedagogie la Sorbona. Membru al Camerei deputaţilor în 1902—1914 şi 1919—1924 ; a fost autorul mai multor proiecte de legi, în cea mai mare parte consacrate reglementării învăţămîntului public. — *405*.

Bullitt, William Christian (n. 1891) — ziarist şi diplomat reacţionar american, unul dintre promotorii activi ai politicii antisovietice a imperialiştilor din S.U.A. În 1917 a fost şeful Biroului de informaţii pentru Europa centrală al Departamentului de Stat al S.U.A. În 1918—1919 a deţinut funcţia de ataşat al delegaţiei americane la Conferinţa de pace de la Paris. În 1919 a fost trimis de Wilson şi de Lloyd George în Rusia Sovietică cu o misiune specială. După aceea şi-a dat demisia. A revenit la activitatea

www.dacoromanica.ro

diplomatică în 1933. În anii 1933—1936 a fost primul ambasador american în U.R.S.S., iar în anii 1936—1941 — ambasador în Franţa. În timpul şederii lui în U.R.S.S. şi în Franţa a promovat o linie ostilă Uniunii Sovietice. În anii 1942—1943 a deţinut funcţia de adjunct special al ministrului marinei al S.U.A. După cel de-al doilea război mondial se manifestă ca partizan activ al politicii „războiului rece". — *117, 211, 373, 409, 420.*

Bunakov, I. (Fundaminski, I. I.) (1879—1942) — unul dintre liderii partidului eserilor. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine ; a colaborat activ la ziarul social-şovin „Prizîv", care apărea la Paris. În 1918 a făcut parte din organizaţia contrarevoluţionară „Uniunea pentru renaşterea Rusiei". A emigrat în Franţa, unde a participat la editarea revistei „Sovremennîe Zapiski". — *141.*

C

Cavaignac, Louis-Eugène (1802—1857) — general francez, om politic reacţionar. A participat la cucerirea Algeriei (1831—1848), s-a distins prin metodele sale barbare de ducere a războiului. După revoluţia din februarie 1848 a fost numit guvernator al Algeriei ; din mai 1848, după alegerea lui ca deputat în Adunarea constituantă, a devenit ministru de război ; din iunie 1848 a fost în fruntea dictaturii militare, a înăbuşit cu o nemaipomenită cruzime insurecţia din iunie a muncitorilor parizieni. Între iunie şi decembrie 1848 a fost şeful puterii executive. Numele lui a întruchipat, după cum a arătat Marx, „dictatura burgheziei prin sabie" (Opere, vol. 7, Bucureşti, Editura politică, 1960, p. 41). — *191.*

Cernenkov, B. N. (n. 1883) — membru al partidului eserilor cu începere din 1903, de profesiune statistician. Membru al Adunării constituante, participant la Consfătuirea de stat din Ufa în 1918, ministru al agriculturii în Directoratul contrarevoluţionar din Ufa. În 1919 a făcut parte din grupul socialist-revoluţionar „Narod". — *29.*

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii şi teoreticienii partidului eserilor. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez ; a promovat o politică de crunte represiuni împotriva ţăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moşiereşti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat ; în străinătate a continuat să desfăşoare activitate antisovietică. — *42, 56, 61, 87, 129, 188, 189, 191, 281, 283, 456.*

Chase, Stuart (n. 1888) — cunoscut publicist şi economist burghez american ; a scris o serie de lucrări în domeniul sociologiei şi al economiei. — *187—188.*

www.dacoromanica.ro

Churchill, Winston (1874—1965) — om politic englez, lider al partidului conservator în anii 1940—1955. Între anii 1908 şi 1929 a fost ministru în diferite guverne. În perioada 1918—1921, ca ministru de război, a fost unul dintre inspiratorii şi organizatorii intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice. V. I. Lenin l-a calificat pe Churchill drept „duşman de moarte al Rusiei Sovietice".

În anii 1940—1945 a fost prim-ministru al unui guvern de coaliţie. În timpul celui de-al doilea război mondial a fost principalul iniţiator al politicii de tergiversare a deschiderii celui de-al doilea front, politică prin care se urmărea slăbirea Uniunii Sovietice. În 1945, fiind înfrînt în alegeri, guvernul Churchill a demisionat. În 1946 Churchill a rostit la Fulton (S.U.A.) un discurs care a marcat începutul „războiului rece" împotriva U.R.S.S. şi a ţărilor de democraţie populară. Ca lider al „opoziţiei parlamentare" în anii 1945—1950 şi numit din nou prim-ministru în anii 1951—1955, Churchill a promovat o linie orientată spre reînvierea militarismului german şi crearea de blocuri militare-politice îndreptate împotriva U.R.S.S. şi a ţărilor de democraţie populară. În 1955 a demisionat din postul de prim-ministru şi de lider al partidului conservator, dedicîndu-se scrierii de memorii şi lucrări istorice în care a căutat să justifice politica cercurilor guvernante ale Marii Britanii. — *245, 330, 353, 399—400, 474.*

Cicerin, G. V. (1872—1936) — om de stat sovietic, diplomat eminent. În anii 1904—1917 s-a aflat în emigraţie, unde, în 1905, a intrat în P.M.S.D.R. În perioada reacţiunii a fost adept al menşevismului; în anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; la sfîrşitul anului 1917 a trecut pe poziţiile bolşevismului şi în 1918 a fost primit în rîndurile P.C. (b) din Rusia. Din 1918 pînă în 1930 a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, a condus delegaţiile sovietice la conferinţele internaţionale de la Genova şi Lausanne. A fost membru al C.E.C. din Rusia şi al C.E.C. al U.R.S.S. La congresele al XIV-lea şi al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. — *337, 366, 409.*

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om politic şi om de stat francez; timp de mulţi ani a fost unul dintre liderii partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaţilor din Franţa. Între anii 1906 şi 1909 a fost şeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca un şovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurînd în ţară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre inspiratorii şi organizatorii blocadei şi ai intervenţiei armate împotriva Rusiei Sovietice; fiind înfrînt în alegerile prezidenţiale din 1920, s-a retras din viaţa politică. — *100, 129, 130, 406, 430.*

www.dacoromanica.ro

D

Däumig, Ernst (1866—1922) — social-democrat german ; ziarist. Unul dintre întemeietorii Partidului social-democrat independent din Germania, iar din august 1919 preşedintele lui. În decembrie 1920, împreună cu aripa stîngă a „independenţilor", a intrat în rîndurile Partidului Comunist din Germania, dar în 1922 a revenit în partidul social-democrat. — *164.*

Denikin, A. I. (1872—1947) — general ţarist ; în timpul războiului civil a fost unul dintre căpeteniile mişcării albgardiste. După moartea generalului Kornilov a fost comandantul-şef al forţelor armate antisovietice din sudul Rusiei. După înfrîngerea trupelor de sub comanda sa a emigrat. — *34—35, 36, 37, 38, 39, 44, 45—65, 89, 112, 116, 117, 122, 126, 127, 138, 144, 149, 155, 156, 157, 158—159, 160, 169, 171, 180, 189, 199, 202, 207, 209, 225, 229, 233, 236, 245, 246, 248, 252—253, 292, 296, 300, 304, 309, 315, 316, 320, 324, 327, 342, 354, 357, 359, 364, 367, 368, 400, 407, 410, 415, 427, 438, 444, 459, 474.*

Diacenko, A. P. (1875—1952) — membru al partidului bolşevic din 1917. În 1919 a lucrat ca felcer la calea ferată Moscova-Kazan. După terminarea războiului civil a lucrat în ţinutul Altai. — *10—13.*

Dreyfus, Alfred (1859—1935) — ofiţer al Marelui stat-major al armatei franceze. În 1894, în urma unei false acuzaţii de înaltă trădare, a fost pe nedrept condamnat la recluziune pe viaţă. Datorită acţiunilor pe care le-au desfăşurat în apărarea lui clasa muncitoare şi intelectualitatea progresistă, Dreyfus a fost graţiat în 1899, iar în 1906 reabilitat. — *406.*

Drobnis, I. N. (1891—1937) — membru al partidului bolşevic cu începere din 1906. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) din Ucraina. În 1922 a făcut parte din Micul C.C.P. al R.S.F.S.R., iar în 1923 a fost preşedintele lui. În anii 1924—1927 a deţinut funcţia de vicepreşedinte al Micului C.C.P. al R.S.F.S.R. În 1920—1921 a fost un militant activ al grupului antipartinic al „centralismului democratic", iar din 1926 a aderat la blocul antipartinic troţkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1930 a fost reprimit în partid, dar, deoarece a continuat să desfăşoare o activitate antipartinică, a fost apoi din nou exclus din rîndurile P.C. (b) al U.R.S.S. — *375—376.*

E

Eberlein, Hugo (Albert, M.) (1887—1944) — comunist german. A fost unul dintre conducătorii „Uniunii Spartacus" şi membru al C.C. al Partidului Comunist din Germania. Delegat la congresele

www.dacoromanica.ro

I, al IV-lea şi al VII-lea ale Internaţionalei Comuniste ; în anii 1935—1937 a fost membru al comisiei internaţionale de control a Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *256—257.*

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului ştiinţific, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels", în Opere complete, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — *66, 69, 82, 99, 100, 192, 267, 268, 269, 271, 285, 449, 464, 468.*

Epştein, I. A. — *vezi* Iakovlev, I. A.

F

Feuerbach, Ludwig Andreas (1804—1872) — eminent filozof materialist şi ateist german, unul dintre precursorii marxismului. Feuerbach a criticat filozofia idealistă a lui Hegel, a arătat legătura dintre idealism şi religie ; în explicarea fenomenelor sociale însă, Feuerbach a rămas idealist. Materialismul lui a fost metafizic şi contemplativ. Deşi s-a apropiat de înţelegerea rolului practicii în procesul cunoaşterii, el nu a conceput-o însă ca practică social-istorică, transformatoare, revoluţionară.

În ultimii ani ai vieţii sale a manifestat interes pentru literatura socialistă, a citit „Capitalul" lui Marx, iar în 1870 a intrat în Partidul social-democrat din Germania. — *142.*

Foch, Ferdinand (1851—1929) — mareşal al Franţei. În timpul primului război mondial a fost comandant de armată, iar apoi şef al Marelui stat-major al armatei franceze ; comandant suprem al forţelor armate ale Antantei. În anii 1918—1920 a fost unul dintre organizatorii activi ai intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice, preşedintele Consiliului militar aliat suprem şi unul dintre autorii tratatului de pace de la Versailles. — *19.*

France, Anatole (Thibaut, Anatole François) (1844—1920) — eminent scriitor francez. În scrierile sale a demascat cu vigoare viciile societăţii burgheze. Luptător activ pentru democraţie, a combătut şovinismul şi militarismul. În 1917 a salutat cu entuziasm Revoluţia Socialistă din Octombrie, iar la sfîrşitul vieţii a aderat, prin concepţiile sale, la comunişti ; a colaborat la ziarul „L'Humanité". — *405.*

Fundaminski, I. I. — *vezi* Bunakov, I.

G

Galliffet, Gaston-Alexandre-August (1830—1909) — general francez, a participat la o serie de războaie purtate de Franţa ; călău al Comunei din Paris din 1871. Comandînd o brigadă de cavalerie

www.dacoromanica.ro

din armata versaillezilor, a dat dovadă de o deosebită cruzime în reprimarea comunarzilor. În 1872 a înăbuşit o răscoală a arabilor din Algeria. Ulterior a deţinut o serie de posturi importante în armată, iar din iunie 1899 pînă în mai 1900 a fost ministru de război în guvernul Waldeck-Rousseau. — *191.*

Goldman, M. I. — *vezi* Liber, M. I.

Golosov — *vezi* Nikolaevski, B. I.

Goltz, Rüdiger (1865—1930) — general german. În calitate de comandant al grupului expediţionar de trupe germane şi împreună cu detaşamentele finlandezilor albi a reprimat în aprilie 1918 revoluţia muncitorească din Finlanda. În ianuarie 1919 a fost comandant-şef al trupelor de ocupaţie germane din ţările baltice. Cu concursul imperialiştilor din S.U.A. şi Anglia a creat din unităţi germane şi albgardiste o armată antisovietică. În anii care au urmat, el a fost unul dintre organizatorii bandelor fasciste în Germania. — *221.*

Golubev, I. M. (1875—1938) — membru al P.M.S.D.R. din 1900, bolşevic. A dus muncă revoluţionară la Petersburg, Tver, Baku şi Moscova. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din Sovietul din Moscova şi din primul lui Comitet executiv. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al Comitetului militar-revoluţionar al raionului Basmannîi din Moscova, iar din august 1918 — împuternicit al Comisariatului aprovizionării pentru colectări de cereale în gubernia Orel ; în anii următori a lucrat la Comisariatul poporului pentru agricultură, la Direcţia generală a energiei electrice şi la Tribunalul Suprem al R.S.F.S.R. — *458.*

Gompers, Samuel (1850—1924) — fruntaş al mişcării sindicale americane. A fost unul dintre întemeietorii Federaţiei americane a muncii (A.F.L.) ; din 1895 a fost preşedinte inamovibil al A.F.L. A promovat o politică de colaborare de clasă cu capitaliştii şi a fost adversar al luptei revoluţionare a clasei muncitoare. În primul război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi faţă de Statul sovietic a avut o atitudine ostilă. — *193.*

Grigoriev, N. A. (1878—1919) — ofiţer în armata ţaristă. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost partizan al Radei centrale, apoi l-a sprijinit pe hatmanul Skoropadski, iar la sfîrşitul anului 1918 a trecut de partea lui Petliura. La începutul anului 1919, în legătură cu succesele obţinute de Armata Roşie în Ucraina, el a recurs la o manevră, declarînd că trece de partea Puterii sovietice. În mai 1919 a organizat şi a condus o rebeliune contrarevoluţionară în spatele unităţilor militare sovietice din sudul Ucrainei. După înfrîngerea rebeliunii, la sfîrşitul lunii mai 1919, a fugit la comandamentul detaşamentului lui Mahno, unde scurt timp după aceea a fost ucis. — *36.*

www.dacoromanica.ro

Grossman, G. A. (n. 1863) — ziarist, menşevic, a colaborat la revistele „Russkoe Bogatstvo", „Obrazovanie" şi „Jizn"; a tradus în limba rusă cartea lui Ed. David „Socialismul şi agricultura". Faţă de Marea Revoluţie Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1919, la Odesa, a participat la editarea revistei menşevice antisovietice „Greaduşcii Den" („Ziua de mîine"), apoi a emigrat. — *141*

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democraţiei germane, oportunist. În 1911 a fost ales preşedinte al conducerii Partidului social-democrat german. Deputat în Reichstag în anii 1897—1907 şi 1912—1918. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii Partidului social-democrat independent din Germania. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din aşa-numitul Consiliu al împuterniciţilor poporului, care a dus o politică de înăbuşire a mişcării revoluţionare. — *164, 216, 221.*

Hilferding, Rudolf (1877—1941) — unul dintre liderii oportunişti ai social-democraţiei germane şi ai Internaţionalei a II-a; teoretician al aşa-numitului „austro-marxism". Din 1907 pînă în 1915 a fost redactor al ziarului „Vorwärts", organ central al Partidului social-democrat din Germania. Principala sa operă, „Capitalul financiar", apărută în 1910, a fost apreciată de V. I. Lenin, care a criticat însă definiţia greşită dată capitalului financiar, faptul că Hilferding trece cu vederea contradicţiile imperialismului etc. În anii primului război mondial, Hilferding s-a situat pe poziţii centriste, a apărat unitatea cu social-imperialiştii. După război a lansat teoria „capitalismului organizat", devenind un apologet al capitalismului monopolist de stat. Din 1917 — lider al Partidului social-democrat independent din Germania. A fost în repetate rînduri membru al guvernului burghez al Republicii de la Weimar. După instaurarea fascismului a emigrat în Franţa. — *193, 216.*

Hindenburg, Paul (1847—1934) — militar şi om de stat german, feldmareşal, reprezentant al elementelor reacţionare şi şovine ale imperialismului german. În anii primului război mondial a fost comandant al armatei germane pe Frontul de est, apoi şef al Marelui stat-major. Unul dintre organizatorii intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice. A participat la înăbuşirea revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania. În anii 1925—1934 a fost preşedinte al Republicii de la Weimar. În 1933 l-a însărcinat pe Hitler cu formarea guvernului, trecînd astfel în mod oficial întreaga putere în mîna fasciştilor. — *19.*

Hobson, John Atkinson (1858—1940) — economist englez, reprezentant tipic al reformismului şi pacifismului burghez, autor al unei serii de cărţi, dintre care cele mai cunoscute sînt: „Problemele sără-

www.dacoromanica.ro

ciei" (1891), „Evoluţia capitalismului contemporan" (1894), „Imperialismul" (1902). În ultima perioadă a vieţii sale, Hobson a devenit un apologet făţiş al imperialismului şi a propagat „teoria statului universal". — *468*.

Huysmans, Camille (n. 1871) — unul dintre cei mai vechi militanţi ai mişcării muncitoreşti din Belgia ; profesor de filologie, ziarist. În anii 1904—1919 a fost secretar al Biroului socialist internaţional ; în timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste şi a fost conducătorul de fapt al B.S.I. A făcut parte în repetate rînduri din guvernul belgian. În anii 1946—1947 a fost prim-ministru. Începînd din 1910 a fost membru al Camerei deputaţilor ; în anii 1936—1939 şi 1954—1959 a fost preşedintele ei. În ultimii ani s-a pronunţat pentru stabilirea de contacte între partidele socialiste şi P.C.U.S., pentru refacerea unităţii mişcării muncitoreşti internaţionale. — *193*.

Hyndman, Henry Mayers (1842—1921) — socialist englez, reformist. În 1881 a fondat Federaţia democrată, devenită în 1884 Federaţia social-democrată. În anii 1900—1910 a fost membru al Biroului socialist internaţional. A fost unul dintre liderii Partidului socialist britanic, din care s-a retras în 1916, după ce Conferinţa de partid de la Salford l-a condamnat pentru poziţia sa social-şovină faţă de războiul imperialist. A avut o atitudine ostilă faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie şi a sprijinit intervenţia armată împotriva Rusiei Sovietice. — *100*.

I

Iakovlev (Epştein), I. A. (1896—1939) — membru al partidului bolşevic din 1913. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a activat în cadrul Organizaţiei din Petrograd a P.M.S.D.R. (b), iar din mai 1917 a fost secretar al Comitetului de partid din Ekaterinoslav. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie şi la războiul civil în Ucraina, a fost preşedinte al Comitetului revoluţionar din Harkov, preşedinte al comitetelor guberniale de partid Ekaterinoslav şi Kiev, şeful secţiei politice a Armatei a 14-a. A fost apoi membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Ucraina, adjunct al comisarului poporului pentru Inspecţia muncitorească-ţărănească, comisar al poporului pentru agricultură al U.R.S.S., şef al secţiei agrare a C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. La Congresul al XVII-lea al partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *375*.

Iakovleva, V. N. (1885—1944) — membră a partidului bolşevic din 1904. A desfăşurat muncă de partid la Moscova. În 1917 a fost secretar al Biroului organizaţiei P.M.S.D.R. (b) din regiunea Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi pe linie de partid : a fost membră a colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne şi a colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, director al treburilor Consiliului eco-

www.dacoromanica.ro

nomic superior, secretar al Comitetului de partid din Moscova, secretar al Biroului regional de partid din Siberia, adjunct al comisarului poporului pentru învățămînt al R.S.F.S.R., comisar al poporului pentru finanțe al R.S.F.S.R. În 1918 a făcut parte din grupul antipartinic al „comuniștilor de stînga" ; în timpul discuției din 1920—1921 cu privire la sindicate a făcut parte din grupul „tampon", care ulterior s-a unit cu Troțki ; în 1923 a semnat declarația troțkistă a celor 46. În anii 1924—1926 a activat în cadrul centrului troțkist, apoi a rupt cu opoziția. — *200, 389.*

Iudenici, N. N. (1862—1933) — general în armata țaristă. În anii 1905—1906 a comandat o expediție de represalii în Armenia. În 1917 a fost comandantul Frontului din Caucaz. După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte dintr-un guvern contrarevoluționar — „guvernul Regiunii de nord-vest" —, a fost comandant-șef al armatei albgardiste de nord-vest. S-a bucurat de sprijinul larg al imperialiștilor Antantei. În 1919 a întreprins două încercări nereușite de a ocupa Petrogradul. Înfrînt de Armata Roșie în noiembrie 1919, s-a retras în Estonia, iar după aceea a plecat în Anglia. — *155, 159, 229, 233, 252, 286, 292, 309, 315, 318, 320, 324, 326, 329—330, 353, 355, 367, 400, 407, 410, 425, 438, 474.*

Iușkevici, P. S. (1873—1945) — social-democrat, menșevic ; licențiat în matematică ; în filozofie era adept al pozitivismului și pragmatismului, curente înrudite cu machismul.

Adversar al Puterii sovietice, în anii 1917—1919 a colaborat, în Ucraina, la revista esero-menșevică „Obedinenie" (1918—1920) și la alte publicații antibolșevice ; ulterior s-a retras din viața politică. — *143—144.*

Ivanovici, St. — *vezi* Portugheis, S. I.

Jacoby, Johann (1805—1877) — publicist și om politic german, democrat burghez ; de profesiune medic. În 1848 a fost unul dintre liderii aripii stîngi a Adunării naționale din Prusia. În deceniul al 7-lea al secolului trecut a aderat la partidul „progresiștilor" ; a avut o atitudine negativă față de politica lui Bismarck. În 1872 a intrat în Partidul social-democrat, pe ale cărui liste a fost ales, în 1874, deputat în Reichstag. Jacoby n-a fost marxist, dar K. Marx și F. Engels l-au prețuit ca pe un democrat care s-a situat de partea mișcării proletare, cu toate că în multe privințe nu era de acord cu ea. — *19.*

K

Kaledin, A. M. (1861—1918) — general în armata țaristă, hatman al cazacilor de pe Don. În august 1917, la Consfătuirea de stat de

www.dacoromanica.ro

la Moscova, a prezentat un plan de înăbuşire a revoluţiei ; a participat activ la rebeliunea lui Kornilov. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost unul dintre conducătorii mişcării contrarevoluţionare a cazacilor de pe Don, a participat la crearea „armatei de voluntari" a albgardiştilor, a condus rebeliunea cazacilor. În urma înfrîngerilor suferite pe front în ianuarie 1918 s-a împuşcat. — *176.*

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent activist al partidului comunist şi al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri muncitoreşti marxiste ilegale şi în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare", întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluţie rusă. A desfăşurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Reval, Moscova şi în alte oraşe din Rusia. A fost în repetate rînduri arestat, întemniţat şi deportat de autorităţile ţariste. În 1912, la Conferinţa a VI-a (de la Praga) a partidului, a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii editării ziarului „Pravda". În timpul revoluţiei burghezo-democratice din februarie 1917 a fost unul din conducătorii acţiunilor de luptă ale muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd, membru al Comisiei executive a Comitetului din Petrograd al partidului. A participat activ la insurecţia armată din Octombrie 1917 la Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Dumei orăşeneşti, apoi comisar pentru problemele gospodăriei comunale al oraşului Petrograd. Din martie 1919 a fost preşedintele Comitetului Executiv Central din Rusia, din decembrie 1922 preşedintele Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 membru al C.C., iar din 1926 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — *317, 318, 337.*

Kamenev (Rozenfeld), L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolşevic din 1901. A făcut parte din redacţia ziarelor „Proletarii" şi „Pravda". La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a adoptat o poziţie semimenşevică faţă de guvernul provizoriu şi în problema războiului, s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluţia socialistă. În octombrie 1917, în numele lui şi al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimenşevic „Novaia Jizn" o declaraţie în care se arăta că ei nu sînt de acord cu rezoluţia Comitetului Central cu privire la insurecţia armată, ceea ce a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a revoluţiei.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Sovietului din Moscova, vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru crearea unui guvern de coaliţie în

www.dacoromanica.ro

care să intre și menșevicii și eserii, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții", iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic trotkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției trotkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimit în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică a fost pentru a treia oară exclus din partid. — *389*.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre teoreticienii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a ; începînd din 1910 a devenit ideolog al centrismului (kautskismului) — una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit", publicație teoretică a social-democrației germane.

În mișcarea socialistă a intrat în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleanism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și, sub influența lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activității sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx" (1887), „Problema agrară" (1899) ș.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania și în alte țări. Dar, încă pe vremea aceea, el a dat dovadă de inconsecvență ideologică, făcînd concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvența ideologică a lui Kautsky s-a accentuat pe linia renunțării treptate la esența revoluționară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esență pe pozițiile social-șovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului", care estompa contradicțiile imperialismului.

În 1918, Kautsky a luat atitudine împotriva revoluției din Germania. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Kautsky a negat necesitatea dictaturii proletariatului, opunîndu-i teoria utopică, neștiințifică a democrației „pure", situate deasupra claselor. Concepțiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca și de fruntașii aripii de stînga a social-democrației germane, și supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky" (1918). — *17, 23, 94, 95, 96, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 145—147, 164, 184—196, 213, 214, 215, 216, 218, 219, 221, 266, 267, 268, 272, 276, 280, 281, 283, 468, 470*.

Kerensky, A. F. (n. 1881) — eser. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist inveterat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiției, ministru de război și ministru al marinei, iar apoi prim-ministru în guvernul provizoriu burghez și comandant suprem al armatei. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii so-

www.dacoromanica.ro

vietice ; în 1918 a fugit peste graniță. În prezent trăiește în S.U.A., unde desfășoară propagandă antisovietică. — *39, 87, 95, 115, 120, 150, 176—178, 189, 302, 424, 425.*

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluției ruse în anii 1918—1919, protejatul Antantei. După Revoluția Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiștilor din S.U.A., Anglia și Franța, el s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roșie și creșterea mișcării partizanilor revoluționari au grăbit sfîrșitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier, la 7 februarie 1920 a fost împușcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluționar din Irkutsk. — *35—36, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 47—48, 49, 50, 52, 54, 55—56, 60, 62, 63, 64, 65, 87—88, 112, 117, 126, 127, 128—129, 130—131, 138—139, 148, 149, 153—161, 169, 171, 176, 178, 179, 180, 189, 199, 202, 207, 209, 221 233, 244, 247, 252, 292, 296, 302—303, 309, 315—316, 318, 320, 324, 325, 326, 329, 352, 354—355, 356—357, 359—360, 364, 368, 370, 403, 407, 410, 415, 424, 425—426, 427, 438, 459, 474, 475.*

Kornilov, L. G. (1870—1918) — general în armata țaristă, monarhist. În iulie 1917 a fost numit comandant suprem al armatei ruse. În august a condus o rebeliune contrarevoluționară. După reprimarea rebeliunii a fost arestat și întemnițat, dar a evadat, plecînd în regiunea Donului, unde a devenit unul dintre organizatorii „armatei de voluntari" a albgardiștilor, iar apoi comandantul acesteia. A fost ucis în timpul luptelor de lîngă Ekaterinodar. — *39, 177, 424.*

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata țaristă ; a participat activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfîrșitul lunii octombrie 1917 a comandat detașamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul rebeliunii antisovietice. În 1918—1919 a condus armata albgardistă a cazacilor de pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde și-a continuat activitatea antisovietică ; ulterior a colaborat cu hitleriștii. A fost luat prizonier, judecat și condamnat la moarte printr-o sentință a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — *115, 144, 360.*

Ksandrov, V. N. (1877—1942) — membru al partidului bolșevic din 1904. După Revoluția Socialistă din Octombrie a condus Direcția generală a combustibilului, a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație. Din 1920 a fost membru al prezidiului Consiliului economic superior al Ucrainei, apoi membru al prezidiului Consiliului economic superior al U.R.S.S., al Comisiei de Stat a Planificării din U.R.S.S. Cu începere din 1934 a lucrat ca șef al serviciului de întreținere din cadrul Direcției căilor ferate de vest. — *415.*

www.dacoromanica.ro

Kun, Béla (1886—1939) — militant al mişcării muncitoreşti ungare şi internaţionale; unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În timpul războiului imperialist mondial, aflîndu-se ca prizonier de război la Tomsk, a desfăşurat o muncă de propagandă revoluţionară în rîndurile prizonierilor. În 1916 a stabilit legături cu organizaţia locală a P.M.S.D.R. (b) şi a intrat în rîndurile partidului bolşevic. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în Comitetul Organizaţiei guberniale de partid Tomsk. În toamna anului 1918 s-a înapoiat în Ungaria. Arestat în februarie 1919, a fost eliberat în martie. În perioada existenţei Republicii Sovietice Ungare, Béla Kun a fost conducătorul de fapt al guvernului, deţinînd în el posturile oficiale de comisar al poporului pentru afacerile externe şi de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare. După înfrîngerea revoluţiei din Ungaria, a emigrat în Austria şi apoi în Rusia Sovietică. În 1920 a fost membru al Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud, mai tîrziu — preşedinte al Comitetului revoluţionar din Crimeea. Începînd din 1921, a dus activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. al Sovietelor din Rusia, împuternicit al C.C. al P.C. (b) din Rusia în C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, membru al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. — *148.*

L

Labourbe, Jeanne-Marie (1879—1919) — fiică de militant al Comunei din Paris. În 1896 a plecat în Rusia, la Tomaşov, unde a lucrat ca profesoară. Din 1917 a dus muncă de partid în cadrul Organizaţiei orăşeneşti de partid Moscova. A participat la războiul civil din Rusia Sovietică, a luptat activ împotriva intervenţioniştilor şi albgardiştilor. În 1918 a organizat la Moscova „Grupul comunist francez". Din februarie 1919 s-a aflat la Odesa, unde a desfăşurat muncă ilegală în rîndurile trupelor intervenţioniste, a redactat ziarul „Le Communiste", care se difuza printre soldaţii şi marinarii francezi. În martie 1919 a fost arestată de serviciul de contraspionaj francez şi împuşcată. — *350, 396, 474.*

Laşevici, M. M. (1884—1928) — membru al P.M.S.D.R. din 1901; bolşevic. A dus muncă de partid la Odesa, Nikolaev, Ekaterinburg şi în alte oraşe. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar, apoi preşedinte al fracţiunii bolşevice din Sovietul de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd. A participat la pregătirea şi înfăptuirea insurecţiei armate din Octombrie, a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar din Petrograd. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat în aparatul de stat şi în armată: comandant al trupelor circumscripţiei militare Siberia şi preşedinte al Comitetului militar-revoluţionar din această regiune, adjunct al comisarului poporului pentru problemele

www.dacoromanica.ro

militare şi maritime, membru al Consiliului militar-revoluţionar al U.R.S.S., preşedinte al Uniunii centrale a cooperativelor de construcţii de locuinţe, membru al prezidiului Consiliului economic superior. La congresele al VII-lea, al XII-lea, al XIII-lea şi al XIV-lea ale partidului a fost ales în C.C. al P.C. (b) din Rusia. În 1925—1926 a fost militant activ al „noii opoziţii"; pentru participare la opoziţia trotkistă a fost exclus din partid de către Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., iar apoi reprimit în rîndurile lui. — *173.*

Laufenberg, Heinrich (1872—1932) — social-democrat de stînga şi publicist german. A fost redactor al ziarului social-democrat „Düsseldorfer Volkszeitung" (1904—1907). În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. După revoluţia din noiembrie 1918 a intrat în Partidul Comunist din Germania, în rîndurile căruia a trecut după scurt timp în fruntea opoziţiei de stînga, care propaga concepţiile anarho-sindicaliste şi programul mic-burghez naţionalist al aşa-zisului „bolşevism naţional". La sfîrşitul anului 1919 a fost unul dintre organizatorii scindării P.C.G. şi al creării în aprilie 1920 a aşa-zisului Partid muncitoresc comunist din Germania. La sfîrşitul anului 1920 a fost exclus din rîndurile P.M.C.G. — *215.*

Lazzari, Constantino (1857—1927) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti din Italia, unul dintre întemeietorii Partidului socialist italian, membru al C.C. al acestui partid. În anii 1912—1919 a deţinut funcţia de secretar general al Partidului socialist italian. În timpul primului război mondial a fost unul dintre conducătorii curentului maximalist (centrist) din partid. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a militat pentru sprijinirea Rusiei Sovietice, a participat la lucrările congreselor al II-lea şi al III-lea ale Internaţionalei Comuniste. În 1922 s-a despărţit din punct de vedere organizatoric de reformişti, dar n-a fost în stare s-o rupă definitiv cu ei. În 1926 a fost arestat; a murit curînd după eliberarea sa din închisoare. — *152.*

Ledru-Rollin, Alexandre-Auguste (1807—1874) — publicist şi om politic francez, unul dintre liderii democraţilor mic-burghezi; de profesiune avocat. Redactor al ziarului „La Réforme". În perioada revoluţiei din 1848 a fost ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu, deputat în Adunarea constituantă şi în cea legislativă, unde a condus partidul montagnarzilor. În timpul insurecţiei din iunie a muncitorilor parizieni a participat activ la înăbuşirea ei. După reprimarea demonstraţiei din 13 iunie 1849, care fusese organizată de deputaţii montagnarzi, a emigrat în Anglia, de unde s-a întors în 1870. A fost ales deputat în Adunarea naţională, dar şi-a depus mandatul de deputat în semn de protest împotriva clauzelor oneroase ale tratatului de pace de la Frankfurt din 1871. Faţă de Comuna din Paris din 1871 a avut o atitudine ostilă. — *216.*

www.dacoromanica.ro

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N., N. L.) (1870—1924) — date biografice. — *14, 35, 39, 40, 66, 95, 101, 110, 114, 115, 117, 119, 130, 133, 152, 162, 163, 167, 175, 176, 181, 185, 187, 197, 198, 199, 209, 210—211, 228, 229, 232, 234, 242, 249, 250, 251, 252, 254—255, 256—257, 258—259, 260—261, 266, 287, 308, 314, 323, 328, 347, 348, 353, 369, 377, 382—383, 393, 399—400, 405—406, 407—408, 409—410, 415, 417—418, 420—421, 422—423, 426, 430, 434, 437, 468.*

Levi, Paul (1883—1930) — social-democrat german, de profesiune avocat. A participat la Conferința de la Zimmerwald (1915); membru al grupului elvețian al zimmerwaldienilor de stînga; a făcut parte din „Uniunea Spartacus". La Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania a fost ales în C.C. al partidului. A fost delegat la Congresul al II-lea al Internaționalei Comuniste. În 1920 a fost ales în Reichstag din partea P.C.G.

În februarie 1921 a ieșit din C.C. al P.C.G., iar în aprilie a fost exclus din partid pentru încălcarea grosolană a disciplinei de partid și editarea unei broșuri antipartinice. Ulterior a revenit în rîndurile partidului social-democrat. Vezi în Opere, vol. 32, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 524—528, și vol. 33, E.S.P.L.P. 1957, p. 197—201, aprecierea făcută de V. I. Lenin poziției lui P. Levi. — *256—257.*

Liber (Goldman), M. I. (1880—1937) — unul dintre liderii Bundului. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd și membru al Prezidiului C.E.C. în prima legislatură; s-a situat pe poziții menșevice și s-a pronunțat pentru un guvern de coaliție. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. Ulterior a lucrat în domeniul economiei. — *456.*

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale; unul dintre conducătorii aripii de stînga a social-democrației germane; fiul lui Wilhelm Liebknecht. A luptat activ împotriva oportunismului și a militarismului. În 1912 a fost ales deputat în Reichstag. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste-revoluționare, a fost unul dintre organizatorii și conducătorii grupului „Die Internationale", care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". Pentru propaganda sa antimilitaristă a fost judecat în 1916 și condamnat la muncă silnică. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a condus, împreună cu R. Luxemburg, avangarda revoluționară a muncitorimii germane. A fost redactor al ziarului „Die Rote Fahne" și unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919. După înăbușirea insurecției a fost ucis în mod bestial de către contrarevoluționari. Caracterizînd ac-

www.dacoromanica.ro

tivitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria că „acest nume este simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă... Acest nume este simbolul luptei neîmpăcate împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte..." (Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 474). — *107*, *131*, *147*, *163—164*, *166*, *184*, *186*, *223*, *449*, *450*.

Litvinov, M. M. (1876—1951) — militant al partidului bolșevic, om de stat și remarcabil diplomat sovietic. Și-a început activitatea revoluționară în 1898; a fost agent al „Iskrei", a participat la prima revoluție rusă din 1905—1907. Din iunie 1914 a fost reprezentant al C.C. al P.M.S.D.R. în Biroul socialist internațional; membru al secției bolșevice de la Londra a P.M.S.D.R. După Revoluția Socialistă din Octombrie a lucrat în diplomație. Din 1921 Litvinov a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. Din 1930 pînă în 1939 — comisar al poporului pentru afacerile externe. În anii 1941—1943 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe și ambasador al U.R.S.S. în S.U.A.; reîntors din S.U.A., a fost pînă în 1946 adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. La Congresul al XVII-lea al partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S.; a fost în repetate rînduri membru al C.E.C. al U.R.S.S. și deputat în Sovietul Suprem al U.R.S.S. În 1936, la Montreux, a căzut de acord cu N. Titulescu asupra textului unui tratat de asistență mutuală între U.R.S.S. și România. — *373*, *420*.

Lloyd George, David (1863—1945) — om politic englez, lider al partidului liberal. Din 1890 — membru al parlamentului. În anii 1905—1908 a fost ministru al comerțului, iar în anii 1908—1915 — ministru de finanțe. Prin măguleli, minciuni, precum și prin făgăduieli făcute muncitorilor, a încercat să împiedice crearea în Anglia a unui partid revoluționar al clasei muncitoare. Lenin scria că „Lloyd George slujește burghezia în mod admirabil și o slujește tocmai *în rîndul* muncitorilor, promovează influența ei *tocmai* în rîndurile proletariatului, acolo unde este cel mai necesar și cel mai greu să-ți subordonezi din punct de vedere moral masele" (Opere complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 177). În anii 1916—1922, în calitate de prim-ministru, a căutat să consolideze pozițiile imperialismului englez în Orientul Apropiat și Mijlociu, precum și în Balcani; a reprimat cu cruzime mișcarea de eliberare națională din colonii și din țările dependente. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției armate și ai blocadei împotriva Statului sovietic. — *128*, *130*, *406*, *430*.

Longuet, Jean (1876—1938) — unul dintre liderii Partidului socialist francez și ai Internaționalei a II-a, publicist. În anii primului război mondial a condus minoritatea centristă-pacifistă a Partidului socialist francez. A fost unul dintre fondatorii și redac-

www.dacoromanica.ro

torii ziarului „Le Populaire", organ al centriştilor francezi. S-a pronunţat împotriva afilierii P.S.F. la Internaţionala Comunistă şi a creării Partidului Comunist Francez. Din 1921 a fost membru al Comitetului Executiv al Internaţionalei (a II[1/2]) de la Viena, iar din 1923 unul dintre conducătorii aşa-numitei „Internaţionale socialiste muncitoreşti".

În deceniul al 4-lea a militat pentru unitatea de acţiune a socialiştilor şi comuniştilor împotriva fascismului, a făcut parte dintr-o serie de organizaţii internaţionale de luptă împotriva fascismului şi a războiului. — *187, 189, 254, 276.*

Loriot, Ferdinand (1870—1930) — socialist francez. În anii primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste; la Conferinţa de la Kiental (1916) a aderat la stînga zimmerwaldiană. În anii 1920—1927 a făcut parte din Partidul Comunist Francez. A fost delegat la Congresul al III-lea al Internaţionalei Comuniste.

În 1927 a fost exclus din partid pentru oportunism de dreapta. — *101, 254—255.*

Ludendorff, Erich (1865—1937) — general german, ideolog militar al imperialismului german. În perioada primului război mondial a fost şef de stat-major, iar din 1916, împreună cu Hindenburg, conducătorul efectiv al tuturor operaţiilor întreprinse de armatele germane. A participat la organizarea intervenţiei militare împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1919—1923 s-a aflat în fruntea forţelor contrarevoluţionare, care voiau să restaureze monarhia în Germania. Organizator al puciurilor hitleriste; autorul teoriei fasciste a războiului total. — *221.*

Lvov, G. E. (1861—1925) — prinţ, mare moşier, cadet. În perioada primului război mondial a fost preşedinte al Uniunii zemstvelor din Rusia, iar apoi unul dintre preşedinţii Uniunii generale a zemstvelor şi oraşelor — organizaţii ale burgheziei imperialiste şi ale moşierimii. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost, din martie pînă în iulie, preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru al afacerilor interne în guvernul provizoriu burghez. A fost unul dintre organizatorii masacrării muncitorilor şi soldaţilor din Petrograd în iulie 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie — emigrant alb; a participat la organizarea intervenţiei militare străine împotriva Rusiei Sovietice. — *111.*

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mişcării muncitoreşti internaţionale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaţionalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii şi conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mişcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului şi a millerandismului. A luat parte la prima revoluţie rusă (la Varşovia).

www.dacoromanica.ro

De la începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A fost unul dintre iniţiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale", care ulterior şi-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus". În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a fost unul dintre conducătorii avangărzii revoluţionare a muncitorilor germani. A participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1819 a fost arestată şi în mod bestial ucisă de contrarevoluţionari. — *108, 131, 147, 163—164, 184, 186, 223, 449.*

M

MacDonald, James Ramsay (1866—1937) — om politic englez, lider al Partidului laburist şi al Internaţionalei a II-a. A promovat o politică ultraoportunistă, a propagat teoria colaborării între clase şi a integrării treptate a capitalismului în socialism. La începutul primului război mondial s-a situat pe poziţii pacifiste, apoi a pornit pe calea sprijinirii făţişe a burgheziei imperialiste. În anii 1918—1920 a încercat să împiedice lupta muncitorilor englezi care se ridicaseră împotriva intervenţiei antisovietice. În 1924 şi 1929—1931 a deţinut postul de prim-ministru. Guvernul laburist MacDonald a promovat o politică antimuncitorească, a reprimat mişcarea de eliberare naţională din coloniile engleze. În anii 1931—1935, MacDonald s-a aflat în fruntea aşa-numitului „guvern naţional", a cărui politică o stabileau conservatorii. — *91—110, 187, 193, 276, 449, 450.*

Maiski, I. M. (n. 1884) — membru al P.M.S.D.R. din 1903; pînă în 1918 menşevic. Din 1908 pînă în 1917 s-a aflat în emigraţie. În anii războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1918 a făcut parte din guvernul contrarevoluţionar al Siberiei. Rupînd cu menşevismul, în februarie 1921 a intrat în rîndurile P.C. (b) din Rusia. Începînd din 1922 a lucrat în diplomaţie; între anii 1943 şi 1946 a fost adjunct al comisarului poporului pentru afacerile externe. A scris mai multe lucrări de istorie şi memorii; din 1946 — academician. — *42, 56, 129, 178.*

Maklakov, V. A. (1870—1959) — cadet, moşier, de profesiune avocat; a pledat în numeroase procese politice. Deputat în Dumele a II-a, a III-a şi a IV-a de stat din partea oraşului Moscova; membru al C.C. al partidului cadeţilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, ambasador al guvernului provizoriu burghez la Paris; după aceea a devenit emigrant alb. — *127, 135.*

Mamontov, K. K. (1869—1920) — colonel în armata ţaristă, general albgardist, comandant al corpului de cavalerie în armatele lui Krasnov şi Denikin. În august 1919, corpul comandat de Mamontov a fost trimis de Denikin să lovească în spatele trupelor sovietice de pe Frontul de sud. Incursiunile corpului de cavalerie al lui Mamontov au fost însoţite de jafuri şi atrocităţi. În octombrie-noiem-

www.dacoromanica.ro

brie 1919 corpul comandat de Mamontov a fost zdrobit. — *173—174, 363.*

Mannerheim, Karl Gustav Emil (1867—1951) — om de stat reacţionar finlandez, mareşal. Pînă la 1917 a fost general-locotenent în armata rusă. În 1918 a comandat armata contrarevoluţionară a finlandezilor albi, care împreună cu intervenţioniştii germani a înăbuşit revoluţia muncitorească din Finlanda. Mannerheim a fost unul dintre partizanii cei mai activi ai politicii de intervenţie armată împotriva Rusiei Sovietice. În războaiele duse de Finlanda împotriva U.R.S.S., în anii 1939—1940 şi 1941—1944, a fost comandant-şef al armatei finlandeze. În anii 1944—1946 a deţinut postul de preşedinte al Finlandei. — *116, 117, 189.*

Manuilski, D. Z. (1883—1959) — militant de seamă al P.C.U.S. şi al Statului sovietic. Membru de partid din 1903. A dus muncă de partid la Petersburg, Dvinsk, Kronstadt şi Moscova ; a participat la revoluţia din 1905—1907. În 1906, pentru participare la răscoala de la Kronstadt, a fost arestat şi deportat în Iakuţia. În drum spre locul de deportare a evadat, iar la sfîrşitul anului 1907 a emigrat. În anii reacţiunii a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. În mai 1917 s-a reîntors în Rusia ; pînă în august a făcut parte din grupul „interraioniştilor". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut munci de răspundere pe linie de partid, în aparatul de stat şi în diplomaţie : în anii 1920—1922 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.S. Ucrainene, secretar al C.C. al P.C. (b) din Ucraina şi redactor al ziarului „Kommunist" ; din 1924 — membru al Prezidiului, iar între anii 1928 şi 1943 — secretar al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste ; între anii 1944 şi 1953 a fost vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R. S. S. Ucrainene şi totodată, în anii 1944—1952, ministru al afacerilor externe al acestei republici. La Congresul al XI-lea a fost ales membru supleant, iar la congresele XII—XVIII membru al C.C. al partidului. — *375—376.*

Martov, L. (Ţederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menşevismului. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. În 1917 s-a aflat în fruntea grupului menşevicilor-internaţionalişti. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania ; a editat la Berlin revista menşevică contrarevoluţionară „Soţialisticeskii Vestnik". — *17, 61—62, 101, 141, 144—147, 188—189, 191, 281, 283, 422, 424, 430, 454, 455, 456, 476.*

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului ştiinţific, gînditor genial, conducător şi învăţător al proletariatului internaţional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx (Scurtă schiţă biografică şi expunere a marxismului)". Opere complete, vol. 26,

www.dacoromanica.ro

Bucureşti, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — *23, 66, 134—135, 163, 192, 265, 267, 271, 363, 454, 468.*

Meakotin, V. A (1867—1937) — unul dintre liderii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti", istoric şi publicist. În anii 1905—1906 a fost unul dintre conducătorii „Uniunii asociaţiilor", organizaţie de intelectuali burghezi care încerca să abată proletariatul de la lupta revoluţionară. După Revoluţia Socialistă din Octombrie, Meakotin a luptat activ împotriva Puterii sovietice, a fost unul dintre fondatorii organizaţiei contrarevoluţionare „Uniunea pentru renaşterea Rusiei", apoi emigrant alb. — *141.*

Merrheim, Alphonse (1881—1925) — lider sindical francez, adept al sindicalismului; din 1905 a fost unul dintre conducătorii federaţiei muncitorilor metalurgişti şi ai Confederaţiei generale a muncii din Franţa. La începutul primului război mondial a fost unul dintre liderii aripii de stînga a mişcării sindicaliste din Franţa; a luat atitudine împotriva social-şovinismului şi a războiului imperialist; a participat la Conferinţa de la Zimmerwald, unde a aderat la dreapta zimmerwaldiană. Ezitările şi teama de o ruptură definitivă cu social-şoviniştii l-au adus, pe la sfîrşitul anului 1916, pe poziţii centriste-pacifiste, iar la începutul anului 1918 pe poziţiile social-şovinismului şi ale reformismului făţiş. A avut o atitudine ostilă faţă de U.R.S.S. — *100, 254.*

Miliutin, V. P. (1884—1938) — a intrat în mişcarea social-democrată în 1903; la început a fost menşevic, iar din 1910 — bolşevic. A dus muncă de partid la Kursk, Moscova, Orel, Petersburg şi Tula; a fost în repetate rînduri arestat. La Conferinţa a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. al partidului. La Congresul al II-lea al Sovietelor a fost numit comisar al poporului pentru agricultură. În noiembrie 1917 s-a pronunţat pentru formarea unui guvern de coaliţie în care să intre menşevicii şi eserii şi, declarîndu-se în dezacord cu politica partidului, a ieşit din C.C. şi din guvern. În 1918—1921 a fost vicepreşedinte al Consiliului economic superior, apoi a deţinut alte funcţii de răspundere în aparatul de stat şi în domeniul economiei; a fost membru supleant al C.C. al partidului şi membru al Comisiei Centrale de Control. — *458.*

Muhammed Vali-han — ambasador extraordinar al Afganistanului în Republica sovietică în 1919. — *228.*

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofiţer în armata ţaristă. După Revoluţia din Octombrie a aderat la eserii de stînga. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de est, a trădat Puterea sovietică şi a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită şi lichidată. În timpul arestării, Muraviev a opus rezistenţă şi a fost ucis. — *31, 62, 87.*

www.dacoromanica.ro

N

N. L. — *vezi* Lenin, V. I. (Ulianov, V. I.).

N. R. — *8—9.*

Nansen, Fridtjof (1861—1930) — eminent om de ştiinţă norvegian, explorator al Arcticii, cunoscut militant pe tărîm social. În timpul primului război mondial s-a ocupat de îmbunătăţirea situaţiei prizonierilor de război din diferite ţări. După război a fost numit înalt comisar al Ligii Naţiunilor pentru repatrierea prizonierilor de război. A avut o atitudine de simpatie faţă de Uniunea Sovietică. În 1921, cînd Uniunea Sovietică a fost bîntuită de foamete, el a organizat o comisie internaţională pentru ajutorarea populaţiei înfometate. A fost ales membru de onoare al Sovietului din Moscova. În 1922 i s-a decernat Premiul Nobel pentru pace. În 1927 a fost delegat de Norvegia ca reprezentant al ei în comisia pentru dezarmare de pe lîngă Liga Naţiunilor. — *117, 373, 420.*

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei ; a domnit din 1894 pînă la revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărîri a Sovietului regional de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ural. — *176, 178, 185.*

Nikolaevski, B. I. (Golosov) (n. 1887) — menşevic, începînd din anul 1905 a activat la Samara, apoi la Ufa şi în Siberia, a colaborat la ziare menşevice. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a publicat în paginile presei menşevice din emigraţie articole îndreptate împotriva Puterii sovietice. În prezent trăieşte în S.U.A. şi continuă să se ocupe de falsificarea istoriei marxismului. — *39.*

Noske, Gustav (1868—1946) — unul dintre liderii oportunişti ai Partidului social-democrat din Germania. În timpul războiului s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1918, în timpul revoluţiei din noiembrie din Germania, a fost unul dintre conducătorii acţiunii de înăbuşire a mişcării revoluţionare a marinarilor din Kiel. În 1919—1920 a fost ministru de război ; a organizat represiunile împotriva muncitorilor din Berlin şi a pus la cale asasinarea lui K. Liebknecht şi a Rosei Luxemburg, ceea ce i-a atras apelativul de „cîine sîngeros". Mai tîrziu a fost preşedinte al provinciei prusiene Hanovra. În perioada dictaturii fasciste, guvernul hitlerist i-a acordat o pensie de stat.

Lenin l-a calificat pe Noske drept „social-trădător", unul dintre „călăii odioşi, ieşiţi din rîndurile muncitorilor, dar care au trecut în slujba monarhiei şi a burgheziei contrarevoluţionare" (Opere complete, vol. 38, Bucureşti, Editura politică, 1966, ed. a doua, p. 304). — *147, 185, 214, 215.*

Noulens, Joseph (1864—1939) — om politic şi diplomat francez. În anii 1913—1914 a fost ministru de război, iar în 1914—1915

www.dacoromanica.ro

ministru de finanţe. În 1917—1918 a fost ambasador în Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenţiei ţărilor Antantei şi a unor acţiuni contrarevoluţionare dinăuntrul Rusiei Sovietice, ca: rebeliunea corpului cehoslovac din 1918, rebeliunea eserilor din Iaroslavl, complotul lui Lockkart şi altele. Reîntors în Franţa, a desfăşurat activitate în cadrul unor organizaţii antisovietice de peste hotare. — *32.*

O

Orlov, N. A. — în anii 1918—1919 secretar de redacţie al revistei „Buletinul Comisariatului poporului pentru aprovizionare"; în anii 1920—1921 redactor-şef adjunct al acestei reviste. — *383—384.*

P

Pankhurst, Sylvia Estella (1882—1960) — militantă a mişcării muncitoreşti engleze. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca pacifistă. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a militat pentru încetarea intervenţiei militare a statelor imperialiste împotriva Rusiei Sovietice. A participat la crearea organizaţiei de extrema stîngă „Federaţia socialistă a muncii" şi a fost unul dintre liderii ei; a redactat gazeta „The Workers' Dreadnought", organul de presă al acestei organizaţii. A participat la lucrările Congresului al II-lea al Internaţionalei Comuniste. În 1921 a intrat în Partidul Comunist din Anglia, curînd însă a fost exclusă din rîndurile lui pentru refuzul de a se supune disciplinei de partid. S-a dedat la atacuri împotriva Partidului Comunist din Anglia, precum şi împotriva Uniunii Sovietice. — *162—168.*

Péricat, Raymond — secretar al Federaţiei muncitorilor constructori din Franţa. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A avut o atitudine de simpatie faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie, faţă de Puterea sovietică. În 1919 — fondator şi redactor al ziarului „L'Internationale", membru al Comitetului din Franţa al Internaţionalei a III-a. — *194, 214.*

Peterson, K. A. (1877—1926) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, bolşevic. A dus muncă revoluţionară la Libava, Riga, Petersburg şi în alte oraşe. A fost în repetate rînduri arestat şi întemniţat. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a făcut parte din fracţiunea bolşevică a C.E.C. din Rusia. În perioada Revoluţiei Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluţionar, apoi membru în Prezidiul C.E.C. din Rusia şi al Tribunalului revoluţionar de pe lîngă C.E.C. din Rusia, comisar militar-revoluţionar al diviziei de puşcaşi letoni. Din decembrie 1918 a deţinut postul de comisar al poporului pentru treburile militare al Letoniei Sovietice, apoi a fost comisar militar al guberniei Enisei, iar mai

www.dacoromanica.ro

tîrziu împuternicit al Comisariatului afacerilor externe la Novorossiisk. — *251.*

Petrovski, G. I. (1878—1958) — unul dintre cei mai vechi participanţi la mişcarea muncitorească revoluţionară, bolşevic, eminent activist de partid şi de stat, membru de partid din 1897. În timpul primei revoluţii ruse a fost unul dintre conducătorii mişcării muncitoreşti la Ekaterinoslav (azi Dnepropetrovsk). Deputat în Duma a IV-a de stat din partea muncitorilor guberniei Ekaterinoslav, a fost membru al fracţiunii bolşevice din Dumă. În noiembrie 1914, pentru activitate revoluţionară îndreptată împotriva războiului imperialist, a fost arestat împreună cu ceilalţi deputaţi bolşevici şi deportat, în 1915, în ţinutul Turuhan. A participat activ la Revoluţia Socialistă din Octombrie. În 1917—1919 a fost comisar al poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., din 1919 pînă în 1938 a fost preşedintele C.E.C. al Ucrainei ; după constituirea U.R.S.S. — vicepreşedinte al C.E.C. al U.R.S.S. ; în anii 1938—1940 — vicepreşedinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. La Congresul al IX-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales membru supleant, iar la congresele X—XVIII — membru al C.C. al partidului. În 1926—1939 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. Începînd din 1940 a deţinut postul de director-adjunct al Muzeului Revoluţiei al U.R.S.S. — *430.*

Peşehonov, A. V. (1867—1933) — în ultimul deceniu al secolului trecut — narodnic liberal, colaborator al revistei „Russkoe Bogatstvo", iar cu începere din 1904 membru al redacţiei acesteia ; a colaborat la revista liberalo-monarhistă „Osvobojdenie" şi la „Revoliuţionnaia Rossiia", ziar al eserilor. Începînd din 1906 a fost unul dintre liderii partidului mic-burghez al „socialiştilor-populişti". În 1917 a fost ministru al aprovizionării în guvernul provizoriu burghez. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice ; din 1922 — emigrant alb. — *141.*

Poole, Dewit Clinton (1885—1952) — diplomat american. Între anii 1911 şi 1914 a fost viceconsul la Berlin, iar între anii 1914 şi 1916 la Paris. Din iulie 1917 — consul la Moscova, din noiembrie 1918 pînă în iunie 1919 — însărcinat cu afaceri pe lîngă „guvernul provizoriu al Regiunii de nord", guvern al albgardiştilor. A participat la organizarea intervenţiei ţărilor Antantei împotriva Rusiei Sovietice şi a unor acţiuni contrarevoluţionare din interiorul ţării. — *373, 420.*

Portugheis, S. I. (Ivanovici, St.) — menşevic, publicist. A participat la Congresul al V-lea (de la Londra) ca delegat din partea Organizaţiei din Odesa a P.M.S.D.R. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a fost lichidator, a colaborat la ziarul „Golos Soţial-Demokrata", la revista „Naşa Zarea" şi la alte organe de presă ale menşevicilor lichidatori. În perioada războiului imperialist mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii Sovietice, a colaborat la

www.dacoromanica.ro

presa albgardistă din sudul țării ; mai tîrziu a emigrat. În articolele și cărțile sale s-a dedat la calomnii împotriva Uniunii Sovietice și a P.C.U.S. — *141.*

Potresov, A. N. (1869—1934) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar s-a manifestat ca ideolog al lichidatorismului. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șovine. În 1917 a redactat ziarul „Den", care a dus o campanie furibundă împotriva bolșevicilor. După Revoluția Socialistă din Octombrie a emigrat ; în străinătate a colaborat la „Dni", săptămînalul lui Kerenski, în coloanele căruia s-a dedat la atacuri împotriva Rusiei Sovietice. — *141, 454.*

Q

Quelch, Harry (1858—1913) — militant de seamă al mișcării muncitorești engleze și internaționale, lider al elementelor revoluționare din rîndurile Federației social-democrate engleze, propagator al ideilor marxismului. Din 1886 a fost redactor al cotidianului „Justice", organul central al social-democraților englezi, și al revistei „Social-Democrat". A reprezentat în repetate rînduri social-democrația engleză la congresele internaționale ale Internaționalei a II-a și a fost membru al Biroului socialist internațional. A participat îndeaproape la activitatea sindicatelor engleze. În perioada editării la Londra a „Iskrei" leniniste (1902—1903), a sprijinit activ organizarea tipăririi ziarului.

V. I. Lenin a arătat că, în pofida unor greșeli cu caracter sectar, „Quelch s-a aflat în primele rînduri ale celor care luptau cu consecvență și cu convingere împotriva oportunismului și a politicii muncitorești liberale în mișcarea muncitorească engleză" (Opere complete, vol. 23, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 469—471). — *106.*

R

Racovski, C. (1873—1941) — militant al mișcării muncitorești din România și al mișcării muncitorești internaționale. A făcut parte din delegația română la Conferința de la Zimmerwald.

Începînd din 1917 Racovski a fost membru al partidului bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie a ocupat în Republica sovietică diferite funcții pe linie de partid și de stat. În 1918 a fost numit președinte al Consiliului Comisarilor Poporului din Ucraina, iar începînd din 1923 a îndeplinit misiuni diplomatice în Anglia și în Franța. — *375.*

Radek, K. B. (1885—1939) — începînd din primii ani ai secolului nostru a participat la mișcarea social-democrată din Galiția, Polonia și Germania. În anii primului război mondial s-a situat pe

www.dacoromanica.ro

poziţii internaţionaliste, manifestînd însă unele ezitări în direcţia centrismului ; a avut o poziţie greşită în problema dreptului naţiunilor la autodeterminare. În partidul bolşevic a intrat în 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a lucrat la Comisariatul poporului pentru afacerile externe, a fost secretar al Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste. La congresele VIII—XII ale P.C. (b) din Rusia a fost ales membru al C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului ; în 1918 a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga" ; începînd din 1923 — partizan activ al opoziţiei troţkiste. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate fracţionistă. În 1929 a declarat că-şi recunoaşte greşelile şi a fost reprimit în partid, dar nu şi-a încetat activitatea antipartinică şi de aceea în 1936 a fost din nou exclus. — *352*, *397*.

Rastopcin, N. P. (n. 1884) — membru al partidului bolşevic din 1903. A dus muncă de partid la Nijni Novgorod, Moscova, Petersburg şi Saratov. A fost în repetate rînduri arestat şi întemniţat. În anii 1917—1918 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din gubernia Kostroma, preşedinte al comitetului orăşenesc de partid şi redactor al ziarului „Severnîi Rabocii", organul de presă al organizaţiei de partid din această gubernie ; în anii 1919—1920 — preşedinte al Comitetului organizaţiei guberniale de partid Iaroslavl. În anii care au urmat a avut munci de răspundere pe linie de partid, în aparatul de stat şi în armată. — *367*.

Renaudel, Pierre (1871—1935) — unul dintre liderii reformişti ai Partidului socialist francez. În anii 1902—1914 a fost redactor al ziarului „Le Peuple", iar în anii 1914—1920 — redactor al ziarului „L'Humanité" ; în anii 1914—1919 şi 1924 a fost membru al Camerei deputaţilor. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În 1927 s-a retras din conducerea partidului socialist, iar în 1933 a fost exclus din partid. Mai tîrziu a organizat o mică grupare neosocialistă. — *193*.

Rennenkampf, P. K. (1854—1918) — general ţarist, unul dintre călăii şi sugrumătorii mişcării revoluţionare. În 1900—1901 a dat dovadă de sălbatică cruzime la înăbuşirea răscoalei „boxerilor" din China. În 1906, împreună cu generalul Meller-Zakomelski, a condus o expediţie de represalii pe calea ferată transiberiană. În primul război mondial a comandat Armata I rusă în timpul ofensivei din Prusia Orientală. Dînd dovadă de lipsă de hotărîre şi iniţiativă în acţiunile sale, şi-a expus armata contraloviturii întreprinse de trupele germane ; în 1915 a fost destituit din post. În 1918 a fost împuşcat pentru activitate contrarevoluţionară. — *101*.

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider şi teoretician al social-democraţilor de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii aşa-numitului „austro-marxism" şi autorii teoriei burghezo-naţionaliste a „autonomiei cultural-naţionale". În perioada primului

www.dacoromanica.ro

război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. În anii 1919—1920 a fost cancelarul Austriei, iar în anii 1945—1950 preşedintele ei. — *214.*

Rozanov, V. N. (1876—1939) — social-democrat, menşevic. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 — membru al fracţiunii menşevice a Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Petrograd ; social-şovinist. Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă ; a participat la activitatea mai multor organizaţii contrarevoluţionare ; implicat în procesul „Centrului tactic", a fost judecat şi condamnat. După amnistie s-a retras din viaţa politică şi a lucrat în diferite instituţii medicale. — *424.*

Rudnev, V. A. — *vezi* Bazarov, V.

S

Sapronov, T. V. (1887—1933) — membru al partidului bolşevic din 1912. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Comitetului executiv gubernial Moscova (1918—1919), preşedinte al Comitetului revoluţionar gubernial Harkov (1919—1920). În anii care au urmat a avut diverse munci de răspundere : secretar al Biroului pentru Ural al C.C., preşedinte al Micului C.C.P., preşedinte al Comitetului Central al Uniunii sindicatelor muncitorilor din construcţii, membru al prezidiului C.E.C. din Rusia, membru al Comitetului concesiunilor. La Congresul al XI-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales în C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii partidului. În 1918 a făcut parte din grupul „comuniştilor de stînga". În timpul discuţiei cu privire la sindicate din 1920—1921 a condus grupul antipartinic al „centralismului democratic". În 1923 a semnat declaraţia troţkistă a „celor 46". În anii 1925—1927 a fost unul dintre participanţii activi ai „noii opoziţii" şi ai blocului troţkisto-zinovievist, lider al grupului antipartinic al „celor 15" (partizani ai „centralismului democratic"). În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S., a fost exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *369—370, 438, 458.*

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre conducătorii partidului eserilor. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluţionare, a sprijinit intervenţia militară împotriva Republicii sovietice ; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. şi a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împuşcare, dar printr-o hotărîre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în 10 ani de recluziune. S-a sinucis în închisoare. — *32, 127.*

Sazonov, S. D. (1861—1927) — diplomat de seamă al Rusiei ţariste, exponent al intereselor marilor moşieri şi ale marii burghezii

www.dacoromanica.ro

Începînd din 1904 a deţinut o serie de posturi diplomatice în Europa ; în 1909 a fost numit subsecretar de stat la externe. În 1910—1916 a fost ministru de externe, iar în 1916 a fost numit ambasador la Londra. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a sprijinit politica contrarevoluţionară a guvernului provizoriu. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost reprezentantul lui Kolceak, iar apoi reprezentantul lui Denikin la Paris, unde a şi rămas în emigraţie. — *138*.

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii de extremă dreaptă, oportunistă, a social-democraţiei germane. În timpul revoluţiei din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din aşazisul Consiliu al împuterniciţilor poporului, a cărui activitate era determinată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliţie al Republicii de la Weimar ; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mişcării muncitoreşti germane în anii 1918—1921. Ulterior s-a retras din viaţa politică. — *94, 107, 147, 164, 185, 190, 193, 213, 214, 215, 218, 221*.

Semaşko, N. A. (1874—1949) — eminent activist de stat şi savant sovietic ; membru al P.M.S.D.R. din 1893, bolşevic. În 1905 a participat la insurecţia armată de la Nijni Novgorod, a fost arestat, iar după ce a fost pus în libertate a emigrat din ţară. A fost secretar şi trezorier al Biroului din străinătate al C.C. al P.M.S.D.R. S-a înapoiat în Rusia în septembrie 1917. A luat parte activă la insurecţia armată de la Moscova din octombrie 1917. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost şeful secţiei medico-sanitare a Sovietului din Moscova. În anii 1918—1930 a deţinut postul de comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii al R.S.F.S.R. A fost membru al Prezidiului C.E.C. al U.R.S.S., membru al Academiei de ştiinţe medicale a U.R.S.S. şi al Academiei de ştiinţe pedagogice a R.S.F.S.R. În anii 1947—1949 a fost director al Institutului de organizare a ocrotirii sănătăţii şi de istorie a medicinei de pe lîngă Academia de ştiinţe medicale a U.R.S.S. A scris numeroase lucrări ştiinţifice în domeniul igienei sociale şi al organizării ocrotirii sănătăţii. — *417*.

Sereda, S. P. (1871—1933) — remarcabil activist de stat sovietic. Membru al partidului bolşevic din 1903. A desfăşurat muncă de partid la Smolensk, Kiev şi Kaluga. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor, soldaţilor şi ţăranilor din Reazan. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut diferite funcţii de răspundere : în anii 1918—1921 a fost comisar al poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R., din 1921 — membru al prezidiului Consiliului economic superior şi al Comisiei de Stat a Planificării, şef-adjunct şi apoi şeful Direcţiei Centrale de Statistică a R.S.F.S.R. ; din 1930 — vicepreşedinte al Comisiei de Stat a Planificării. — *382, 458*.

www.dacoromanica.ro

Serrati, Giacinto Menotti (1872—1926) — militant de seamă al mişcării muncitoreşti italiene, unul dintre conducătorii Partidului socialist italian. În anii 1915—1923 a fost director al ziarului „Avanti !", organul central al partidului socialist. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii internaţionaliste. A participat la conferinţele de la Zimmerwald şi Kiental. După întemeierea Internaţionalei Comuniste a insistat ca Partidul socialist italian să adere la ea. A fost şeful delegaţiei italiene la Congresul al II-lea al Internaţionalei Comuniste, unde s-a pronunţat împotriva rupturii totale cu reformiştii. Ulterior şi-a lichidat greşelile centriste şi în 1924, împreună cu fracţiunea „adepţilor Internaţionalei a III-a", condusă de el, a intrat în Partidul Comunist Italian, în cadrul căruia a activat pînă la sfîrşitul vieţii. — *152, 260—261.*

Solţ, A. A. (1872—1945) — membru al P.M.S.D.R. din 1898, bolşevic. A desfăşurat activitate revoluţionară la Vilno, Petersburg şi în alte oraşe. A fost în repetate rînduri arestat şi întemniţat de autorităţile ţariste. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al redacţiei ziarului „Soţial-Demokrat", care apărea la Moscova, iar apoi al redacţiei ziarului „Pravda". După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut posturi de răspundere în aparatul de stat şi de partid. Din 1920 a fost membru al Comisiei Centrale de Control, din 1921 — membru al prezidiului Comisiei Centrale de Control a partidului, apoi membru al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. ; a deţinut posturi de răspundere în Procuratura U.R.S.S. — *212.*

Sorge, Friedrich Adolf (1828—1906) — socialist german, militant de seamă al mişcării muncitoreşti şi socialiste internaţionale, prieten şi tovarăş de luptă al lui K. Marx şi F. Engels. A participat la revoluţia din 1848—1849 din Germania. După înfrîngerea revoluţiei a emigrat în Elveţia, iar de acolo în America ; a fost organizatorul secţiilor Internaţionalei I în America, secretar al Consiliului General al Internaţionalei I (1872—1874). A participat activ la întemeierea Partidului muncitoresc socialist din S.U.A. şi a Uniunii muncitoreşti internaţionale. Sorge a pregătit pentru tipar corespondenţa sa cu K. Marx, F. Engels şi alţii. Activitatea lui Sorge a fost foarte apreciată de V. I. Lenin, care îl numea veteran al Internaţionalei I. — *99.*

Sosnovski, L. S. (1886—1937) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii 1918—1924 a fost, cu unele întreruperi, redactor al ziarului „Bednota". În timpul discuţiei cu privire la sindicate (1920—1921) a sprijinit platforma lui Troţki. În 1927, la Congresul al XV-lea al P.C. (b) al Uniunii Sovietice, a fost exclus din partid ca militant activ al opoziţiei troţkiste. În 1935 a fost reprimit, iar în 1936 a fost din nou exclus pentru activitate antipartinică. — *388—389.*

Spartacus (m. 71 î.e.n.) — conducătorul uneia dintre cele mai mari răscoale a sclavilor din Roma antică — răscoala din anii 74

www.dacoromanica.ro

(sau 73)—71 î.e.n. ; a repurtat o serie de victorii strălucite asupra trupelor stăpînilor de sclavi. Numele lui Spartacus a rămas în istorie ca unul dintre cele mai strălucite exemple de vitejie, generozitate şi neţărmurit devotament faţă de popor, un exemplu de luptă necruţătoare a celor asupriţi împotriva asupritorilor lor. — *78.*

Stampfer, Friedrich (1874—1957) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democraţiei germane, publicist. În anii 1900—1902 a fost redactor al ziarului social-democrat „Leipziger Volkszeitung". În timpul primului război mondial s-a situat pe poziţii social-şovine. Între anii 1916 şi 1933 a fost redactor-şef al ziarului „Vorwärts", organul central al Partidului social-democrat, şi membru al conducerii acestuia din urmă. În perioada 1920—1933 — deputat în Reichstag. După instaurarea la putere a fascismului în Germania, a fost membru al conducerii Partidului social-democrat la Praga. În 1938 a emigrat în Franţa, iar de acolo în S.U.A. În 1948 s-a reîntors în Germania. — *184, 187, 190, 193, 196, 221.*

Struve, P. B. (1870—1944) — economist şi publicist burghez, unul dintre liderii partidului cadet. În ultimul deceniu al secolului trecut a fost unul dintre reprezentanţii de seamă ai „marxismului legal", a procedat la o „completare" şi la o revizuire „critică" a teoriei economice şi filozofice a lui K. Marx, a căutat să adapteze marxismul şi mişcarea muncitorească la interesele burgheziei. Struve a fost unul dintre teoreticienii şi organizatorii grupării monarhiste-liberale „Uniunea eliberării" (1903—1905). O dată cu înfiinţarea partidului cadet în 1905, el devine membru al Comitetului Central al acestui partid. Struve a fost unul dintre ideologii imperialismului rus. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost un duşman înrăit al Puterii sovietice, membru al guvernului contrarevoluţionar al lui Vranghel, iar apoi emigrant alb. — *272.*

Sviderski, A. I. (1878—1933) — activist de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1899, bolşevic. A dus muncă de partid la Petersburg, Samara şi Ufa. A fost în repetate rînduri arestat şi deportat. În 1917 a fost redactor al ziarului bolşevic „Vpered", care apărea la Ufa, apoi preşedinte al Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi soldaţilor din Ufa. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost membru al colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare, membru al colegiului Inspecţiei muncitoreşti-ţărăneşti. Între anii 1923 şi 1928 — adjunct al comisarului poporului pentru agricultură al R.S.F.S.R. Cu începere din 1929 — reprezentant plenipotenţiar al U.R.S.S. în Letonia. — *86, 200.*

Ş

Şer, V. V. (1884—1940) — social-democrat, menşevic. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Sovietului de deputaţi ai soldaţilor din Moscova ; după evenimentele din iulie a fost numit comandant-adjunct al circumscripţiei

www.dacoromanica.ro

militare Moscova, iar apoi şef al direcţiei politice din Ministerul de Război. După instaurarea Puterii sovietice a lucrat la Uniunea centrală a cooperativelor de consum, la Consiliul economic superior şi la Banca de Stat. În 1931 a fost judecat şi condamnat de Tribunalul Suprem al U.R.S.S. pentru activitatea duşmănoasă desfăşurată împotriva Statului sovietic. — *29*.

Şkuro, A. G. (1886—1947) — locotenent-colonel în oastea căzăcească a Kubanului, apoi general în armata albgardistă. În mai 1918 a condus un detaşament chiaburesc de cazaci din Kuban care se răsculaseră împotriva Puterii sovietice. În „armata de voluntari" de sub comanda lui Denikin, căpătînd gradul de general, a comandat brigada cazacilor din Kuban, apoi Corpul 3 cavalerie ; a devenit faimos prin cruzimea şi prin jafurile patronate de el. În 1919 a emigrat, continuîndu-şi în străinătate activitatea contrarevoluţionară antisovietică. În perioada 1941—1945 a colaborat cu hitleriştii. A fost luat prizonier şi condamnat la moarte printr-o sentinţă a Colegiului militar al Tribunalului Suprem al U.R.S.S. — *247*.

Şmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolşevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg şi Ekaterinoslav. În anii 1914—1917 a fost secretar al Sindicatului metalurgiştilor din Petrograd şi al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al Consiliului Central al Sindicatelor, apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. Din 1928 — vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. A fost un timp partizan al opoziţiei de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S., dar s-a îndepărtat de ea curînd. La congresele al VII-lea, al XIV-lea şi al XV-lea ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru în C.C. — *388—389*.

T

Thibaut, Anatole François — *vezi* France, Anatole.

Tomski, M. P. (1880—1936) — membru al partidului bolşevic din 1904. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar a avut o atitudine împăciuitoristă faţă de lichidatori, otzovişti şi troţkişti. În 1917 a făcut parte din Comisia executivă a Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost preşedinte al Consiliului sindical din Moscova ; din 1919 — preşedinte al prezidiului Consiliului Central al Sindicatelor. La Congresul al VIII-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.C. (b) din Rusia, iar la Congresul al XI-lea — membru al Biroului Politic al C.C. În repetate rînduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului. În 1928, împreună cu Buharin şi Rîkov, a fost în fruntea deviatorilor de dreapta din P.C. (b) al U.R.S.S. — *473*.

www.dacoromanica.ro

Troelstra, Piter Jelles (1860—1930) — militant al mişcării muncitoreşti olandeze, socialist de dreapta. A fost (în 1894) unul dintre întemeietorii şi liderii Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda. La începutul primului deceniu al acestui secol a trecut pe poziţii ultraoportuniste. A luptat împotriva aripii de stînga a Partidului muncitoresc social-democrat din Olanda, aripă care, începînd din 1907, s-a grupat în jurul ziarului „De Tribune" şi care, în 1909, a constituit Partidul social-democrat din Olanda. În timpul primului război mondial, Troelstra s-a manifestat ca social-şovinist de orientare germanofilă. În condiţiile situaţiei revoluţionare care se crease în Ţările de Jos în toamna anului 1918, Troelstra şi partidul condus de el s-au limitat să facă declaraţii în parlament şi au renunţat la lupta pentru putere. V. I. Lenin a criticat cu asprime, în repetate rînduri, politica oportunistă a lui Troelstra. — *194—196.*

Troţki (Bronştein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menşevic. În anii reacţiunii şi ai noului avînt revoluţionar, camuflîndu-se sub masca „nefracţionismului", s-a situat în fapt pe poziţiile lichidatorilor. În 1912 a organizat gruparea antipartinică cunoscută sub denumirea de „Blocul din august". În perioada primului război mondial s-a situat pe poziţii centriste. Înapoindu-se din emigraţie după revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniştilor şi împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolşevic. În realitate însă, Troţki nu trecuse pe poziţiile bolşevismului şi a continuat să ducă o luptă făţişă şi camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluţia Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare şi maritime, preşedinte al Consiliului militar revoluţionar al republicii, membru în Biroul Politic al C.C. şi membru în Comitetul Executiv al Internaţionalei Comuniste. În 1918 a fost împotriva liniei leniniste în problema încheierii păcii de la Brest; în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziţiei în discuţia cu privire la sindicate, iar începînd din 1923 a dus o înverşunată luptă fracţionistă împotriva liniei generale a partidului, împotriva programului leninist de construire a socialismului; a susţinut teoria capitulardă a imposibilităţii victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troţkismul ca deviere mic-burgheză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic şi organizatoric. În 1927 Troţki a fost exclus din partid; în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitate antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetăţenia sovietică. În străinătate, Troţki, duşman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic şi a partidului comunist, împotriva mişcării comuniste internaţionale. — *35, 36, 37—38, 173, 174, 200, 246, 296, 427, 432, 434, 439.*

Turati, Filippo (1857—1932) — militant al mişcării muncitoreşti italiene, unul dintre organizatorii Partidului socialist italian şi lider

www.dacoromanica.ro

al aripii lui reformiste de dreapta. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. După scindarea Partidului socialist italian (în 1922) a trecut în fruntea Partidului socialist unitar, de orientare reformistă. În 1926 a emigrat din Italia fascistă, stabilindu-se în Franța. — *107*, *187*.

Ț

Țederbaum, I. O. — *vezi* Martov, L.

Țiurupa, A. D. (1870—1928) — eminent activist al partidului comunist și al Statului sovietic. În mișcarea revoluționară a intrat în 1891; membru al P.M.S.D.R. din 1898. A desfășurat muncă de partid la Ufa, Harkov, Tula și în alte orașe. A fost în repetate rînduri arestat și întemnițat de autoritățile țariste. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat, apoi al Comitetului bolșevic P.M.S.D.R. și al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ufa, președintele comitetului gubernial de aprovizionare și al Dumei orășenești din Ufa. În zilele insurecției armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Ufa. Din noiembrie 1917 — adjunct al comisarului poporului pentru aprovizionare; de la începutul anului 1918 — comisar al poporului pentru aprovizionare al R.S.F.S.R. Din 1921 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și Apărării. În anii 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspecția muncitorească-țărănească, între anii 1923 și 1925 — președinte al Comisiei de Stat a Planificării, iar în 1925 — comisar al poporului pentru comerțul interior și exterior. La congresele XII—XV ale P.C. (b) al U.R.S.S. a fost ales membru în C.C.; membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — *414*, *458*.

V

Vandervelde, Emile (1866—1938) — lider al Partidului muncitoresc din Belgia, președinte al Biroului socialist internațional al Internaționalei a II-a; ultraoportunist. În timpul primului război mondial s-a manifestat ca social-șovinist; a făcut parte din guvernul burghez. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă, a sprijinit organizarea intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. În anii 1925—1927 a fost ministru de externe al Belgiei; a participat la încheierea acordurilor de la Locarno (1925), îndreptate împotriva U.R.S.S. A luptat activ împotriva creării Frontului unic antifascist al comuniștilor și socialiștilor. — *94*, *100—101*, *107*, *110*, *193*.

Vișneak, M. V. (n. 1883) — eser de dreapta, jurist și publicist. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții social-

www.dacoromanica.ro

şovine. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputaţi ai ţăranilor, consilier al Dumei orăşeneşti din Moscova, membru al Consfătuirii de stat, secretar al „Consiliului provizoriu al Republicii ruse" (Preparlamentul). Faţă de Revoluţia Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă. În 1918 a făcut parte din organizaţia contrarevoluţionară „Uniunea pentru renaşterea Rusiei" şi a fost redactor al revistei „Vozrojdenie", editată de eseri. În vara anului 1918 a plecat în Ucraina ; în 1919 a emigrat în Franţa, unde a fost unul dintre fondatorii şi redactorii revistei eseriste „Sovremennîe Zapiski". În 1940 s-a stabilit în S.U.A. — *141.*

Vladimirski, M. F. (1874—1951) — activist de stat şi de partid, membru al P.M.S.D.R. din 1895, bolşevic. A desfăşurat muncă de partid la Moscova, Arzamas, Nijni Novgorod şi în străinătate. A fost în repetate rînduri arestat şi întemniţat de autorităţile ţariste. În 1905 a participat activ la insurecţia armată de la Moscova. În 1906 a emigrat în Franţa, unde a activat în diverse organizaţii bolşevice. După revoluţia burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în biroul Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia. În octombrie 1917 a fost unul dintre conducătorii insurecţiei armate la Moscova. După Revoluţia Socialistă din Octombrie a deţinut succesiv posturile de comisar al oraşului, preşedinte al Consiliului Dumelor raionale din Moscova, membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia, adjunct al comisarului poporului pentru afacerile interne al R.S.F.S.R., vicepreşedinte al Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.S. Ucrainene, vicepreşedinte al Comisiei de Stat a Planificării din U.R.S.S. În anii 1930—1934 a fost comisar al poporului pentru ocrotirea sănătăţii al R.S.F.S.R. La congresul al VII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost ales membru în C.C. al partidului, iar la Congresul al XIV-lea — membru în Comisia Centrală de Control a P.C. (b) al U.R.S.S. Din 1927 şi pînă în 1951 a deţinut funcţia de preşedinte al Comisiei Centrale de Revizie a P.C. (b) al U.R.S.S. — *426, 458.*

Volski, V. K. (n. 1877) — eser, membru al Adunării constituante, preşedintele Comitetului de la Samara al membrilor Adunării constituante, organ contrarevoluţionar care, cu ajutorul intervenţioniştilor străini, şi-a instaurat în vara anului 1918 puterea în regiunea Volgăi şi a Uralului. După lovitura de stat a lui Kolceak, care a fost însoţită de arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante, şi după ce, datorită înaintării Armatei Roşii, teritoriul pe care îşi exercita puterea comitetul a fost aproape în întregime eliberat de sub controlul lui, Volski, împreună cu un mic grup de eseri, a încetat lupta împotriva Puterii sovietice şi a intrat în Biroul organizatoric central al minorităţii eseriste, care edita revista „Narod". — *62, 423—424, 476.*

www.dacoromanica.ro

W

Wilson, Woodrow (1856—1924) — om de stat american. În 1913 a fost ales președinte al S.U.A. și a deținut acest post pînă în 1921. În interiorul țării a promovat o politică de reprimare cruntă a mișcării muncitorești. Politica externă a guvernului Wilson a avut un caracter prădalnic, expansionist, mai ales în ceea ce privește țările Americii Latine, în ale căror treburi s-a amestecat în repetate rînduri folosind forța armată. Apărînd interesele miliardarilor americani, Wilson a contribuit la intrarea Statelor Unite ale Americii în războiul imperialist mondial alături de Antantă.

După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Wilson a propus un plan de dezmembrare a Rusiei și a fost unul dintre organizatorii intervenției militare a S.U.A. împotriva Rusiei Sovietice. În 1918 a propus un „program de pace imperialist" („cele paisprezece puncte"), care urmărea instaurarea dominației mondiale a S.U.A. A condus delegația americană la Conferința de pace de la Paris (1919—1920). Înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — *128, 130, 373, 406, 420, 430.*

Z

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mișcării muncitorești și comuniste germane și internaționale, scriitoare de talent, orator și tribun înflăcărat. Împreună cu R. Luxemburg, F. Mehring și K. Liebknecht a participat activ la lupta împotriva lui Bernstein și a celorlalți oportuniști. În anii primului război mondial s-a situat pe pozițiile internaționalismului revoluționar și a luptat împotriva social-șovinismului. În 1916 a intrat în grupul „Die Internationale", care în curînd și-a schimbat denumirea în „Spartacus", iar apoi în „Uniunea Spartacus". A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv al Internaționalei, în cadrul căruia a condus Secretariatul internațional pentru problemele femeilor. Din 1924 și pînă la sfîrșitul vieții a fost președintă a Comitetului Executiv al Organizației internaționale pentru ajutorarea luptătorilor revoluției (Ajutorul Roșu). — *256—257.*

Zinoviev (Radomîslski), G. E. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigrație, a făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii" și „Soțial-Demokrat", organul central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. În perioada de pregătire și de înfăptuire a Revoluției Socialiste din Octombrie a luat atitudine împotriva insurecției armate. Declarația publicată de Kamenev, în numele lui și al lui Zinoviev, în ziarul semimenșevic „Novaia Jizn", declarație în care se arată că ei nu sînt de acord cu rezoluția Comitetului Central cu privire la insurecția armată, a con-

www.dacoromanica.ro

stituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a cauzei revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului Central, președinte al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliție din care să facă parte menșevicii și eserii ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții", iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic trotkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimit în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost pentru a doua oară reprimit în partid. În 1934 a fost din nou exclus din partid pentru activitate antipartinică. — *181, 197, 246, 419.*

Zubatov, S. V. (1864—1917) — colonel de jandarmi, inspiratorul și organizatorul „socialismului polițienesc" (așa-zisul „zubatovism"). În ultimul deceniu al secolului trecut a fost numit șef al secției din Moscova a ohranei, unde a organizat un vast sistem de spionaj politic și a creat așa-zisele „echipe volante de filare" ca mijloc de luptă împotriva organizațiilor revoluționare ; în 1902 a devenit șef al secției speciale din departamentul poliției. În anii 1901—1903 a organizat o serie de asociații muncitorești controlate de poliție — „Asociația de ajutor reciproc a muncitorilor din întreprinderile de construcții mecanice" din Moscova, „Uniunea muncitorilor ruși din întreprinderile industriale ale orașului Petersburg" etc. — cu scopul de a abate pe muncitori de la lupta revoluționară. După falimentul politicii sale de provocare, Zubatov a fost demis și a renunțat la activitatea politică. În primele zile ale revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 și-a pus capăt zilelor. — *101.*

www.dacoromanica.ro

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(28 iunie—15 decembrie 1919)

Iunie, 28

Lenin termină de scris broșura „Marea inițiativă (Despre eroismul muncitorilor în spatele frontului. Cu prilejul «subotnicelor comuniste»)".

Iulie, 1

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută următoarele probleme: normele de înzestrare a agriculturii cu unelte și mașini agricole, reducerea chiriilor la Moscova și la Petrograd, deschiderea unui credit extraordinar la dispoziția Consiliului militar-revoluționar al republicii.

Într-o telegramă adresată lui M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin felicită trupele sovietice cu prilejul eliberării orașelor Perm și Kungur.

Lenin asistă la adunarea de partid a școlii de cadre „C.E.C. din Rusia", adunare care fusese convocată din inițiativa lui și la care a fost creată celula de partid din această școală.

Iulie, 2

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema militarizării personalului tipografiilor, a trecerii tuturor uzinelor de muniții și de echipament militar în subordinea C.E.S., măsuri concrete pentru aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate, problema ridicării și transportării produselor alimentare colectate în Ucraina, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea medicilor și felcerilor veterinari, proiectul de hotărîre cu privire la măsurile pentru asigurarea pazei depozitelor militare, mobilizarea muncitorilor feroviari la săpatul tranșeelor în împrejurimile Saratovului etc.

www.dacoromanica.ro

Lenin face însemnări pe marginea hotărîrii Consiliului Apărării cu privire la formarea a două regimente de pușcași din batalionul Veatka al trupelor Ceka și din Regimentul 8 de aprovizionare Veatka.

Iulie, 3 — Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la naționalizarea comunicațiilor telefonice în Republica rusă.

Iulie, 3—4 — Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută principalele probleme ce se puneau în fața Republicii sovietice în legătură cu noua ofensivă dezlănțuită de imperialiști.

Iulie, 4 — La ședința comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a reprezentanților comitetelor de întreprindere din Moscova, Lenin prezintă un raport cu privire la situația actuală și sarcinile imediate ale Puterii sovietice.

Intre 4 și 8 iulie — Lenin scrie chemarea intitulată „Totul pentru lupta împotriva lui Denikin! (Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia către organizațiile de partid)".

Iulie, 8 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. La această ședință se discută problema distribuirii rației de pîine pentru populația din Moscova, numirea lui S. S. Kamenev în postul de comandant-șef al tuturor forțelor armate ale R.S.F.S.R., componența Consiliului militar-revoluționar al republicii etc.

Într-o telegramă adresată lui V. A. Radus-Zenkovici, președintele Comitetului executiv al guberniei Saratov, Lenin indică măsurile care trebuie luate în zona frontului în lupta împotriva chiaburilor, a dezertorilor și a bandelor care se adăposteau în păduri.

Iulie, 9 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării. La această ședință se discută situația alimentară a personalului exploatărilor de turbă și necesitatea adoptării unor măsuri urgente pentru aprovizionarea lor cu pîine, mersul operațiilor de mobilizare pe linie sindicală, proiectul de hotărîre cu

www.dacoromanica.ro

privire la introducerea stării de război la căile ferate etc.

Iulie, 10 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută hotărîrea cu privire la crearea unor instanţe de judecată în regimente, proiectul de hotărîre provizorie cu privire la comitetul revoluţionar al ţinutului kirghiz, problema convocării unui congres general al calmucilor, a necesităţii de a adresa un apel către delegaţii la acest congres etc.

Într-o convorbire cu A. M. Gorki, care la rugămintea lui Lenin venise de la Petrograd, V. I. Lenin discută problema organizării şi activităţii Comisiei centrale pentru ajutorarea oamenilor de ştiinţă şi-l asigură că-i va acorda tot sprijinul şi ajutorul necesar ; dă dispoziţii lui V. D. Bonci-Bruevici să comunice Sovietului din Petrograd şi Comisariatului aprovizionării că este necesar să i se acorde lui Gorki tot sprijinul în vederea ajutorării oamenilor de litere şi de ştiinţă.

Iulie, 11 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, prezintă un proiect de hotărîre cu privire la măsurile de luptă împotriva elementelor contrarevoluţionare din armată. La această şedinţă se discută, de asemenea, mersul operaţiilor de mobilizare, aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate, adoptarea unor măsuri urgente pentru organizarea pazei depozitelor de piese şi proiectile de artilerie, trecerea trupelor de grăniceri în subordinea departamentului militar, proiectul de decret pentru rechiziţionarea bicicletelor şi a motocicletelor etc.

La Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov", Lenin ţine o prelegere despre stat şi răspunde la întrebările cursanţilor.

Iulie, 12 La Conferinţa Organizaţiei orăşeneşti de partid Moscova, Lenin face o expunere asupra situaţiei interne şi externe a republicii.

Iulie, 14 Lenin scrie articolul „Despre sarcinile Internaţionalei a III-a (Ramsay MacDonald despre Internaţionala a III-a)".

Lenin vizitează cursurile de mitraliori de la Moscova.

Iulie, 15 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută situaţia transportului

www.dacoromanica.ro

hipomobil, situația alimentară a orașului Moscova și se confirmă componența colegiului de conducere al Băncii poporului.

Într-o convorbire cu V. M. Zagorski, secretar al Comitetului Organizației de partid Moscova, și cu A. F. Measnikov, care veniseră să-l însoțească la conferința ostașilor roșii din garnizoana Hodînka, Lenin se interesează de starea de spirit a muncitorilor, de activitatea Organizației de partid Moscova.

Luînd cuvîntul la conferința ostașilor roșii fără partid din garnizoana Hodînka, Lenin face o expunere despre situația externă și internă a Republicii sovietice.

Iulie, 16 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema Centralei textilelor, măsurile pentru recoltarea cerealelor în zona frontului, acordarea cantității de păcură necesară Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în scopul de a scoate din Astrahan cele mai importante bunuri militare și produse alimentare; se aprobă proiectul de decret prin care se acordă muncitorilor ce se întorc din concediu dreptul de a aduce cu ei două puduri de produse raționalizate și neraționalizate etc.

Iulie, 17 Într-o telegramă adresată lui M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, membri ai Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est, Lenin îi felicită cu ocazia eliberării orașelor Zlatoust și Ekaterinburg.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema deschiderii unui credit la dispoziția Comitetului pentru problemele prizonierilor și refugiaților, finanțarea cooperativelor de consum, situația alimentară a orașului Moscova etc.

Iulie, 18 Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, la Petrograd, Lenin îl invită să vină la Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema înlocuirii cu femei a bărbaților care lucrează în instituțiile sovietice, problema folosirii la lucrări agricole a muncitorilor de la uzinele și fabricile care se închid, mobilizarea muncitorilor de la uzina din Ijevsk, măsurile pentru recoltarea cerealelor în zona frontului, acordarea rației de ostaș roșu pentru an-

www.dacoromanica.ro

gajații civili care lucrează la construcția de fortificații în zona Frontului de est și la Penza etc.

Iulie, 19 Lenin cere în scris Secretariatului Consiliului Comisarilor Poporului să stabilească din a cui vină s-a produs întîrzierea aprobării instrucțiunilor referitoare la trimiterea de colete alimentare din armată.

Iulie, 20 Lenin scrie „Răspuns la întrebările unui ziarist american".

Iulie, 22 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema majorării soldei ostașilor roșii, măsurile pentru prevenirea unei înrăutățiri a aprovizionării populației Petrogradului în legătură cu reparațiile ce se fac la mori etc.

Lenin semnează apelul Consiliului Comisarilor Poporului către poporul calmuc.

Iulie, 23 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; prezintă un raport cu privire la armata de aprovizionare. La aceeași ședință se discută, de asemenea, proiectul de instrucțiuni privind trimiterea de colete alimentare din armată, problema asigurării mijloacelor de transport pentru muncitorii care au devenit disponibili în urma închiderii unor întreprinderi și care pleacă la lucrări agricole, precum și pentru muncitorii care pleacă în concediu, îmbunătățirea aprovizionării muncitorilor de la uzinele care lucrează pentru nevoile apărării, măsurile pentru efectuarea mobilizării pe linie sindicală etc.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării prin care se aduc mulțumiri ostașilor roșii și cadrelor de comandă ale Armatei a 4-a, care timp de 2 luni au rezistat în orașul Uralsk unui asediu al trupelor dușmane, acordîndu-li-se totodată o recompensă bănească egală cu triplul soldei pentru fiecare lună de asediu.

Iulie, 24 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută componența Comitetului militar-revoluționar al ținutului kirghiz, situația din industria metalurgică din Ural, hotărîrea cu privire la organizarea unui recensămînt al suprafețelor arabile, al vitelor, inventarului și populației în gospodăriile țărănești și în sovhozuri, decretul cu privire la noua reglemen-

www.dacoromanica.ro

tare a folosinței pămîntului în regiunile locuite de calmuci etc.

Iulie, 25 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută raportul comisiei de anchetă pentru stabilirea cauzelor cedării orașului Vilno, problema fabricării cartușelor din tuburi recondiționate, a trimiterii de unități militare pe Frontul de sud, măsurile necesare pentru completarea armatei de aprovizionare, pentru asigurarea transportării combustibilului la stațiile de cale ferată.

Iulie, 29 — Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema măsurilor pentru restrîngerea circulației autovehiculelor, situația economică și politică a orașului și guberniei Moscova etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema strîngerii recoltei, proiectul de hotărîre privind măsurile pentru asigurarea transportării combustibilului la stațiile de cale ferată etc.

Iulie, 30 — La conferința comitetelor de întreprindere, a reprezentanților sindicatelor și a delegaților cooperativei muncitorești centrale și ai consiliului asociației „Cooperația" din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare cu privire la situația aprovizionării și la situația militară.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută mersul lucrărilor la exploatările de turbă, problema transportării combustibilului la stațiile de cale ferată, aprovizionarea cu pîine a feroviarilor de la nodul de cale ferată Petrograd, rechiziționarea autoambulanțelor sanitare, instalarea unui puternic post de radio la Moscova, problema armatei de aprovizionare, proiectul de hotărîre cu privire la încadrarea posturilor administrative din unitățile militare etc.

Iulie, 31 — Lenin rostește o cuvîntare la primul Congres general al lucrătorilor din domeniul învățămîntului și al culturii socialiste.

Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin răspunde la o scrisoare în care acesta îi înfățișase situația din Petrograd.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema înființării

www.dacoromanica.ro

unui Fond muzeistic unic de stat, prelungirea creditelor deschise la dispoziţia secţiei centrale şi a secţiilor locale de aprovizionare a armatei, numirea unei comisii pentru cercetarea activităţii desfăşurate în Siberia, problema preţurilor fixe etc.

Sfîrşitul lunii iulie — Lenin scrie o scrisoare lui Béla Kun cu privire la atitudinea Rusiei Sovietice faţă de Ungaria.

Iulie — Într-o convorbire cu comunistul german A. Kurella, conducătorul organizaţiilor tineretului comunist din München, şi cu reprezentanţii Uniunii tineretului din Ungaria, Lenin discută sarcinile mişcării comuniste a tineretului şi programul Internaţionalei Comuniste a Tineretului.

Lenin scrie articolul „În odaia lacheilor".

August, 1 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; prezintă un raport referitor la asigurarea forţei de muncă necesare pentru fabricile de cartuşe. În aceeaşi şedinţă se discută de asemenea problema evacuării Ţaritînului, a trimiterii de unităţi militare pe Frontul de sud, problema transferării pe front a ofiţerilor din instituţiile militare, mobilizarea feroviarilor din Saratov la săpatul tranşeelor, transportarea stocurilor de produse metalice din Ural, măsuri pentru obţinerea imediată a unui număr cît mai mare de muncitori pentru strîngerea recoltei, proiectul de decret cu privire la rechiziţionarea bicicletelor etc.

Lenin semnează o telegramă adresată Consiliului militar-revoluţionar al Armatei a 7-a, în care se cere ca Petrogradul să nu fie cedat cu nici un preţ.

August, 5 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului; propune o serie de modificări şi completări la proiectul de instrucţiuni ale Comisariatului poporului pentru agricultură „Cu privire la organizarea şi activitatea direcţiilor guberniale şi raionale ale sovhozurilor". În aceeaşi şedinţă se discută de asemenea proiectul de apel către muncitorii, ţăranii, locuitorii de altă naţionalitate şi cazacii muncitori din Siberia, proiectul de decret cu privire la obligativitatea schimbului de produse, proiectul de hotărîre cu privire la unificarea serviciilor de aprovizionare ale Armatei Roşii etc.

Lenin participă la şedinţa Biroului Comitetului Executiv al Internaţionalei Comuniste, la care se

www.dacoromanica.ro

discută problema atitudinii față de parlamentarism etc.

August, 6 Lenin rostește o cuvîntare la conferința muncitorilor și ostașilor roșii fără partid din raioanele Presnea, Sușcevsko-Mariinski, Hamovniki și Butîrka din Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută situația plutăritului, problema trimiterii de muncitori la fabricile de cartușe din Simbirsk, Kovrov și Podolsk, a folosirii muncitorilor la strîngerea recoltei etc.

August, 7 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creării pe lîngă Conducerea centrală a Băncii poporului a unei comisii pentru repartizarea semnelor monetare, măsurile pentru instituirea unui control asupra specialiștilor care lucrează la Centrala textilelor, proiectul de decret cu privire la asigurările asupra vieții; se aprobă decretul cu privire la obligativitatea schimbului de produse etc.

August, 8 Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a cu ocazia împlinirii unui an de la crearea ei, trimite salutul său ostașilor roșii și cadrelor de comandă și le aduce mulțumiri pentru eforturile depuse și pentru dîrzenia de care au dat dovadă în apărarea revoluției socialiste.

Într-o scrisoare adresată Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin atrage atenția asupra necesității unor măsuri pentru asigurarea materială a membrilor colegiilor și a familiilor lor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema aprovizionării cu pîine a feroviarilor de la nodul de cale ferată Petrograd, măsurile pentru o mai bună desfășurare a mobilizării, suspendarea operațiilor de lichidare a Inspecției militare superioare etc.

August, 9 În numele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin dă Consiliului militar-revoluționar al republicii și Consiliului comisarilor poporului al Ucrainei directiva de a apăra pînă la ultima posibilitate orașele Odesa și Kiev.

August, 10 Într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, vicepreședintele Consiliului militar-revoluționar al

www.dacoromanica.ro

republicii, în legătură cu întîrzierea ofensivei în sectorul Voronej, Lenin cere să i se comunice cauzele întîrzierii și data cînd va începe ofensiva.

August, 13 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema aplicării decretului privind trimiterea de colete alimentare din armată, repartizarea unei cantități de 1 000 de puduri de pîine spre a fi distribuită suplimentar printre ostașii roșii care lucrează la descongestionarea portului din Nijni Novgorod, planul de baraj al șenalelor și intrărilor în porturile Kronstadt și Petrograd, scutirea de mobilizare la săpatul tranșeelor a tuturor muncitorilor care lucrează la încărcatul combustibilului etc.

Lenin semnează o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, în care se dau dispoziții cu privire la pregătirea unei ofensive împotriva lui Denikin.

În numele Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin adresează Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei o telegramă în care se cere să se ia măsuri pentru închiderea tuturor comisariatelor, cu excepția comisariatelor pentru treburile militare, pentru căi de comunicație și pentru aprovizionare, să se decreteze mobilizarea populației pentru lucrări cu caracter militar; totodată se arată că este necesar ca Consiliul Comisarilor Poporului, Consiliul Apărării, C.E.C. și C.C. al P.C. (b) din Ucraina să fie unificate în cadrul unei singure instituții.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și a Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia și face o comunicare cu privire la necesitatea lansării unui apel către cazaci.

August, 14 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută textul unui apel către muncitorii, țăranii, locuitorii de altă naționalitate și cazacii muncitori din Siberia, apelul către oștile căzăcești din ținutul Donului, Kuban, Terek, Siberia, Semirecie, Transbaikal, Amur, Irkutsk și ținutul Ussuri, problema aprovizionării cu combustibil a Moscovei, situația colectărilor de cartofi etc.

www.dacoromanica.ro

August, 15 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema stabilirii unei legături între organele de aprovizionare ale Armatei Roşii şi Consiliile militare-revoluţionare, măsurile pentru combaterea dezertărilor, organizarea conducerii bazinului carbonifer de lîngă Moscova, proiectul de hotărîre cu privire la măsurile practice pentru descongestionarea portului Saratov şi a altor porturi de pe Volga şi pentru accelerarea transporturilor de cereale şi alte produse etc.

August, 16 Lenin participă la şedinţa comună a Biroului Politic şi a Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia.

August, 19 Lenin scrie o scrisoare către socialiştii italieni Serrati şi Lazzari.

August, 20 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de decret cu privire la îmbunătăţirea aprovizionării familiilor de ostaşi roşii, problema militarizării personalului morilor din oraşul Moscova etc.

Într-un interviu acordat profesorului englez W. Hood, Lenin vorbeşte despre propunerile făcute de Bullit la Conferinţa de la Paris, despre atitudinea Republicii sovietice faţă de popoarele mici care şi-au proclamat independenţa. La despărţire, Lenin îi dă lui Hood o fotografie cu o dedicaţie scrisă în limbile engleză şi rusă.

August, 21 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema construirii unor cazărmi, deschiderea unor credite extraordinare la dispoziţia împuternicitului Consiliului Apărării pentru aprovizionarea Armatei Roşii şi a Flotei etc.

August, 22 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută instituirea unei anchete pentru stabilirea cauzelor cedării oraşului Tambov, trimiterea pe front a ofiţerilor din instituţiile militare etc.

Lenin primeşte o delegaţie a Congresului Sovietelor din gubernia Moscova.

Într-un bilet adresat lui L. B. Kamenev, Lenin cere să fie supusă Biroului Politic al C C

www.dacoromanica.ro

al P.C. (b) din Rusia problema aprobării Constituţiei Republicii Sovietice Socialiste Turkestan.

August, 24 Lenin scrie „Scrisoare către muncitori şi ţărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak".

August, 26 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema premierii detaşamentelor de colectare, a evidenţei funcţionarilor sovietici, proiectul de decret cu privire la unificarea activităţii teatrale etc.

August, 27 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; prezintă rapoarte în problema diviziei băşkire din Belebei şi a evacuării Petrogradului. În aceeaşi şedinţă se discută de asemenea problema reorganizării Direcţiei generale a cărbunelui, a fabricării cartuşelor din cartuşe recondiţionate, acordarea raţiei de ostaş roşu muncitorilor de la uzina din Ijevsk, problema lipsei de vagoane, proiectul de hotărîre cu privire la declararea stării de război în guberniile Reazan, Tula, Orel, Voronej, Tamboy şi Penza, proiectul de hotărîre cu privire la evidenţa celor supuşi recrutării sau mobilizării, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea şoferilor care deservesc maşinile rechiziţionabile etc.

August, 28 Lenin scrie o scrisoare către Sylvia Pankhurst.

Lenin semnează instrucţiunile Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la conducerea sovhozurilor.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută măsurile practice pentru aplicarea decretului privind alimentaţia gratuită pentru copiii din Moscova şi din Petrograd, asigurarea necesarului de lemne de foc pentru Moscova, premierea muncitorilor de la detaşamentele de colectare pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor de colectare a cerealelor în cadrul predării obligatorii a surplusurilor, raportul comisiei pentru reglementarea relaţiilor dintre sovhozuri şi secţiile agricole guberniale, proiectul de hotărîre privind folosirea organizaţiilor militare la colectarea produselor alimentare etc.

August, 29 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema trimiterii pe front a foştilor ofiţeri, problema extinderii hotărîrilor Consiliului Apărării cu privire la militarizarea

www.dacoromanica.ro

muncitorilor şi funcţionarilor din industria cărbunelui asupra muncitorilor şi funcţionarilor de la minele de cărbuni din Ural, Siberia şi din alte bazine carbonifere etc.

Lenin ţine a doua prelegere despre stat la Universitatea comunistă „I. M. Sverdlov".

August, 30 — Într-o telegramă adresată lui M. V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, Lenin arată că este necesar să se ia toate măsurile pentru a împiedica pe cazaci să incendieze rezervoarele de petrol de la Guriev, astfel încît întreaga cantitate de petrol care se află acolo să cadă în mîinile trupelor sovietice.

Sfîrşitul lunii august — Lenin scrie proiectele de hotărîri ale Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la măsurile de luptă împotriva lui Mamontov.

August — Lenin discută cu Ş. Agurski despre situaţia din mişcarea comunistă şi muncitorească din America.

Lenin scrie articolul „Despre libertatea comerţului de cereale".

Vara — Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski şi I. T. Smilga, membri ai Consiliului militar-revoluţionar al republicii, Lenin dă referinţe pozitive . despre cunoscutul revoluţionar Kamo (S. A. Ter-Petrosian).

Nu mai tîrziu de 1 septembrie — Într-un bilet adresat lui N. N. Krestinski şi I. I. Gancky, Lenin îi roagă să transmită lui D. B Vighilev, care locuia în Galiţia, rugămintea de a lua măsurile necesare pentru asigurarea integrităţii bibliotecii lăsate acolo de Lenin şi pentru expedierea ei în Rusia Sovietică.

Septembrie, 2 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema alocării unui fond la dispoziţia Comisariatului poporului pentru agricultură în vederea ajutorării familiilor de ostaşi roşii, problema majorării raţiei ostaşilor roşii, premierea muncitorilor din detaşamentele de colectare etc.

Septembrie, 3 — La Conferinţa muncitorilor şi ostaşilor roşii fără partid din raioanele Basmannîi, Lefortovo, Alekseevski şi Sokolniki din Moscova, Lenin rosteşte o cuvîntare despre momentul politic.

www.dacoromanica.ro

Septembrie, 4

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; scrie proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la introducerea conducerii unice la Centrala textilelor. La aceeași ședință se discută, de asemenea, rezultatele verificării bibliotecilor științifice, aprovizionarea cu pîine a orașului Moscova etc.

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin atrage atenția asupra rolului aeroplanelor în lupta împotriva cavaleriei.

Lenin dă indicații Comisariatului poporului pentru afacerile externe să înceapă tratative de pace cu Estonia.

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului în care se prevede că volumele din fostele biblioteci particulare trec în posesia Muzeului „Rumeanțev".

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin dispune să se publice în presă știrile în care se afirmă că englezii se pregătesc să plece curînd din Caucaz și să lase armatei lui Denikin materialul lor de război.

Septembrie, 5

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; scrie proiectul de hotărîre cu privire la evacuarea Petrogradului. La această ședință se discută, de asemenea, problema lichidării brește formate lîngă Tambov, măsurile pentru reglementarea navigației pe Volga, aprovizionarea cu furaje a orașului Moscova, măsuri pentru accelerarea transporturilor de lemne și de sare din regiunea Kamei, productivitatea uzinelor din Tula etc.

Într-o telegramă adresată Comitetului revoluționar din Baškiria, Lenin cere să se trimită de urgență unități baškire pentru apărarea Petrogradului; roagă să se transmită salutul său ostașilor baškiri.

Septembrie, 6

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema de a i se acorda un concediu de o săptămînă sau două.

Din însărcinarea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin semnează o telegramă adresată lui L. D. Trotki, precum și lui L. P. Serebreakov și M. M. Laševici, membri ai

www.dacoromanica.ro

Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, cu privire la regruparea forțelor de pe acest front.

Lenin scrie o scrisoare „Către toți membrii colegiilor și către toți comisarii poporului", în care le atrage atenția că broșura „Respectați legile Republicii sovietice!", publicată de A. Goihbarg și trimisă o dată cu scrisoarea, conține textul hotărîrii cu privire la respectarea legilor, adoptată de cel de-al VI-lea Congres general extraordinar al Sovietelor din Rusia la 8 noiembrie 1918.

Septembrie, 10 Lenin ascultă referatul lui N. D. Vinogradov cu privire la ridicarea de monumente și-i trimite lui A. V. Lunacearski o telegramă în care-l admonestează pentru atitudinea sa neglijentă față de această acțiune.

Septembrie, 11 Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, votează pentru inițierea imediată a unor tratative de pace cu guvernele Finlandei, Lituaniei și Letoniei; ia cuvîntul în problema datei la care trebuie făcută oferta de pace.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creditelor pentru alimentația școlarilor, reducerea impozitului în natură pentru gospodăriile țărănești, îmbunătățirea salarizării specialiștilor etc.

Septembrie, 12 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută rezultatele activității întreprinderilor din bazinul carbonifer de lîngă Moscova, alocarea unui fond de produse alimentare pentru muncitorii din Petrograd și Kronstadt care execută comenzi deosebit de importante pentru armată etc.

Lenin transmite lui I. V. Stalin o sesizare primită din partea comitetului muncitorilor și funcționarilor de la Smolnîi, în care se arată că în aparatul Sovietului din Petrograd s-au strecurat elemente străine; Lenin roagă să se ia măsuri pentru verificarea faptelor semnalate.

Septembrie, 15 Într-o scrisoare adresată lui A. M. Gorki, Lenin comunică măsurile luate de C.C. al P.C. (b) din Rusia pentru verificarea cazurilor de arestări de intelectuali burghezi.

Septembrie, 16 Într-o scrisoare adresată lui I. I. Gusev, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii,

www.dacoromanica.ro

Lenin critică aspru felul în care acest consiliu exercită conducerea operațiilor militare.

Septembrie, 18—20 Lenin scrie articolul „Cum îi folosește burghezia pe renegați".

Septembrie, 21 În numărul 210 al ziarului „Pravda" apare prefața lui Lenin la articolul lui G. E. Zinoviev „Cu privire la componența numerică a partidului nostru".

Lenin participă la lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, propune ca Divizia letonă și brigada de cavalerie a căzăcimii roșii să fie dizlocate de pe Frontul de vest pe cel de sud.

Septembrie, 22 Lenin semnează o hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului în care se stabilește că muncitorii care prestează muncă fizică vor primi echipament de protecție.

Septembrie, 23 Lenin scrie scrisoarea „Către muncitorii americani".

La cea de-a IV-a Conferință orășenească a muncitoarelor fără partid din Moscova, Lenin rostește o cuvîntare despre sarcinile mișcării femeilor muncitoare din Republica sovietică.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; introduce pe ordinea de zi a ședinței problema numirii lui V. A. Avanesov în postul de adjunct al comisarului poporului pentru Controlul de stat și prezintă un proiect de hotărîre în această problemă. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema alcătuirii Comisiei pentru treburile Turkestanului și a desfășurării lucrărilor ei, problema combustibilului lichid, un proiect de decret în care se prevede că drepturile și avantajele acordate ostașilor roșii și familiilor lor vor fi extinse asupra cadrelor de comandă ale Armatei Roșii etc.

Între 23 și 30 septembrie Lenin ia cunoștință de memoriul în problema petrolului de la Uhta, prezentat de A. S. Soloviev, și face însemnări pe marginea lui.

Septembrie, 24 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută măsurile pentru urgentarea deplasării diviziei bașkire din Belibei și problema trimiterii lui N. V. Krîlenko la Comitetul revoluționar din Bașkiria, organizarea instrucției

www.dacoromanica.ro

militare generale, militarizarea personalului uzinei „Russkaia maşina", propunerea de a se acorda muncitorilor de la fabrica de cartuşe şi de la fabrica de instrumente optice din Podolsk dreptul la raţia de ostaş roşu, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea muncitorilor şi funcţionarilor de la Comitetul construcţiilor de stat, proiectul de hotărîre cu privire la strîngerea mantalelor militare deţinute de populaţie etc.

Lenin semnează hotărîrile Consiliului Apărării cu privire la organizarea instrucţiei militare generale a oamenilor muncii, cu privire la pregătirea apărării teritoriului cuprins între limitele : Moscova—Vitebsc—Cernigov—Voronej—Tambov—Şaţk—Moscova şi declararea stării de război pe acest teritoriu.

Lenin semnează decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la organizarea alimentaţiei copiilor.

Mai tîrziu de 25 septembrie — Într-o convorbire cu M. S. Olminski, Lenin subliniază necesitatea adoptării unor măsuri pentru combaterea birocratismului din aparatul de stat.

Septembrie, 26 — Lenin participă la şedinţa plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema terorii, planul strategic al comandantului-şef, măsurile pentru întărirea Frontului de sud, crearea unui Comitet al apărării oraşului Moscova, despre Internaţionala a III-a, săptămîna partidului, Congresul al VII-lea al Sovietelor, Conferinţa a VII-a a P.C. (b) din Rusia şi altele.

Septembrie, 27—28 — Lenin stă două zile la casa de odihnă a Comitetului executiv al guberniei Moscova, organizată la fosta moşie „Vasilievskoe" din judeţul Ruza.

Septembrie, 30 — Într-un bilet adresat Consiliului economic superior, Lenin roagă ca memoriul referitor la petrolul din Uhta să fie trimis la secţia respectivă şi să i se comunice ce măsuri concrete au fost întreprinse în legătură cu această problemă.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; pune în discuţie problema desemnării unei comisii care să analizeze situaţia cri-

www.dacoromanica.ro

tică a transporturilor şi a aprovizionării cu combustibil. Consiliul Comisarilor Poporului adoptă proiectul de hotărîre cu privire la desfiinţarea secţiilor juridice ale C.E.S., scris de Lenin.

Sfîrşitul lunii septembrie — Lenin îl primeşte pe Mac Bride, corespondentul ziarului american „Christian Science Monitor", şi răspunde la întrebările puse de el.

Nu mai tîrziu de sfîrşitul lunii septembrie — Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin arată necesitatea de a se acorda ajutor prizonierilor francezi şi adaugă că a primit în acest sens o sesizare din partea unui socialist francez — ziaristul Guilbeaux.

Septembrie-octombrie — Lenin lucrează la întocmirea planului şi a conspectelor unei broşuri despre dictatura proletariatului.

Septembrie-decembrie — Lenin face însemnări şi observaţii pe marginea unei scrisori a lui G. V. Cicerin în legătură cu încheierea tratatului de pace cu ţările baltice.

Mai tîrziu de luna septembrie — În cursul unei convorbiri cu A. A. Beleakov, membru în conducerea Direcţiei generale a industriei textile, Lenin face însemnări cu privire la activitatea acestei direcţii.

Octombrie, 1 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre cu privire la acordarea unei recompense Armatei 1 pentru eliberarea localităţilor Orsk, Aktiubinsk şi Temir, proiectul de instrucţiuni privind rechiziţionarea cailor aflaţi la dispoziţia instituţiilor sovietice, a întreprinderilor obşteşti şi particulare, problema aprovizionării muncitorilor de la Sormovo etc.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării prin care diviziilor 45 şi 58 li se decerne steagul de onoare al revoluţiei pentru marşul eroic efectuat în vederea joncţiunii cu Armata a 12-a, iar întregului grup de sub comanda lui I. E. Iakir i se acordă o recompensă bănească egală cu solda pe o lună.

Octombrie, 2 — Lenin prezidează o consfătuire a fracţiunilor comuniste de la Uniunea centrală a cooperativelor de consum şi de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare; scrie un proiect de hotărîre a consfătuirii cu privire la rezultatele colectărilor de produse alimentare.

www.dacoromanica.ro

Lenin trimite muncitorilor din Petrograd o telegramă în care le adresează salutul său pentru munca energică depusă la mobilizarea și trimiterea pe Frontul de sud a celor mai buni din rîndurile lor.

Octombrie, 3 Lenin scrie articolul „Exemplul muncitorilor din Petrograd".

Octombrie, 4 Lenin comunică lui S. T. Smilga, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud-est, că este necesar să se ia măsuri urgente pentru sprijinirea Frontului de sud.

Octombrie, 5 Lenin scrie răspunsul la întrebările lui I. Levin, corespondentul ziarului american „The Chicago Daily News".

Octombrie, 6 Lenin trimite un mesaj de salut celui de-al doilea Congres general al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia.

Octombrie, 7 Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută referatul lui M. M. Litvinov cu privire la necesitatea de a completa delegația însărcinată să trateze condițiile de pace cu Estonia, precum și alte probleme.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia de două ori cuvîntul la dezbateri. La această ședință se discută, printre altele, problema creării unui comitet al transporturilor feroviare, măsuri pentru combaterea speculei, pregătirea necesarului de lemne de foc pentru Moscova, proiectul de decret pentru stimularea creșterii vitelor în regiunea locuită de calmuci, proiectul de decret cu privire la acordarea unor reduceri la stabilirea impozitului în natură pentru gospodăriile țărănești etc.

Octombrie, 8 Lenin semnează hotărîrea C.E.C. din Rusia și a C.C.P. al R.S.F.S.R. privind crearea Comisiei pentru problemele Turkestanului.

Lenin discută cu V. V. Kuibîșev problema creării Comisiei pentru problemele Turkestanului.

În numele Consiliului Apărării, Lenin semnează o telegramă adresată Comitetului gubernial de partid Orenburg și Comitetului executiv al gubernici Orenburg, în care li se trasează sarcina

www.dacoromanica.ro

de a da Frontului de sud un ajutor în oameni și echipament militar.

Octombrie, 9 — Lenin conduce lucrările celei de-a doua consfătuiri a fracțiunilor comuniste de la Uniunea centrală a cooperativelor de consum și de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare în problema colectării produselor alimentare; în timpul discutării acestei probleme face o serie de însemnări; scrie „Deziderate în problema cooperației".

Octombrie, 10 — Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării; propune o serie de modificări și completări la hotărîrea „Cu privire la sporirea productivității muncii în întreprinderile care lucrează pentru nevoile apărării". La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema măsurilor pentru asigurarea pazei depozitelor de artilerie, organizarea serviciului transmisiunilor de campanie de pe lîngă Consiliul militar-revoluționar al republicii, măsuri pentru combaterea dezertărilor din armată, proiectul de decret privind rechiziționarea tuturor aparatelor telefonice de campanie deținute de instituțiile civile și de instituțiile de spate ale departamentului armatei spre a fi puse la dispoziția frontului etc.

Lenin scrie articolul „Salut comuniștilor italieni, francezi și germani".

Octombrie, 11 — Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema organizării aprovizionării armatei, componența Comisariatului poporului pentru problemele naționalităților, problema primirii partidului borotbiștilor în Internaționala a III-a etc.

Lenin scrie articolul „Statul muncitorilor și săptămîna partidului".

Înainte de 13 octombrie — Într-o convorbire cu A. V. Lunacearski, recent întors din zona fortificată Tula, Lenin discută despre situația încordată din această zonă, despre starea unităților garnizoanei; îi recomandă lui Lunacearski să se reîntoarcă la Tula spre a-și continua munca în unitățile militare și în rîndurile populației.

Octombrie, 13 — Într-o telegramă adresată lui S. N. Smirnov, membru al Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, și lui M. V. Frunze, comandantul

www.dacoromanica.ro

Frontului din Turkestan, Lenin comunică directiva C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea muncitorilor și țăranilor din această regiune în vederea înlocuirii unităților Armatei a 5-a care pot fi trimise pe Frontul de sud.

Octombrie, 14

Lenin primește ambasada extraordinară a Afganistanului și se întreține cu ambasadorul Muhamed Vali-han.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. La această ședință se discută raportul lui N. A. Semașko cu privire la aplicarea măsurilor pentru îmbunătățirea situației sanitare a cazărmilor în care sînt cantonate detașamentele de pază internă, problema măsurilor pentru combaterea speculei și altele.

Într-o telegramă adresată Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd, Lenin cere să se ia toate măsurile pentru a respinge ofensiva întreprinsă de Iudenici, să se dea în continuare sprijin Frontului de sud, să se procedeze la mobilizarea lucrătorilor din instituțiile sovietice în vederea trimiterii lor pe front.

Lenin scrie în limba germană o scrisoare adresată unui grup de comuniști străini, în care subliniază situația grea în care se află Rusia Sovietică, creșterea mișcării comuniste și inevitabilitatea victoriei revoluției internaționale.

Octombrie, 15

Într-un bilet adresat lui E. M. Skleanski, Lenin arată că e necesar să se trimită de urgență radioemițătoare pe Frontul de sud.

Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia instituie o comisie, sub președinția lui Lenin, pentru întocmirea unui proiect de decret privind identificarea și inventarierea tuturor bunurilor care pot fi folosite în scopuri militare.

Într-o scrisoare adresată lui E. M. Skleanski, N. A. Semașko și L. B. Kamenev, Lenin cere să se întocmească un proiect de decret privind crearea pe lîngă C.E.C. din Rusia a unui Comitet pentru ajutorarea răniților.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema situației pe fronturile războiului civil. Lenin este ales în comisia însărcinată cu întocmirea unui decret pentru simplificarea adminis-

www.dacoromanica.ro

traţiei civile în vederea eliberării persoanelor care pot fi folosite la muncă în armată.

Octombrie, 16 Din balconul Sovietului de deputaţi ai muncitorilor şi ţăranilor din Moscova, Lenin rosteşte o cuvîntare în faţa muncitorilor comunişti mobilizaţi din guberniile Iaroslavl şi Vladimir.

Octombrie, 17 Lenin scrie apelul „Către muncitorii şi ostaşii roşii din Petrograd".

Ca răspuns la hotărîrea lui Troţki şi Zinoviev de a ceda albgardiştilor Petrogradul, Lenin transmite prin fir direct Comitetului din Petrograd al P.C. (b) din Rusia dispoziţia de a apăra Petrogradul pînă la ultima picătură de sînge.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării; propune o serie de completări la proiectul de hotărîre cu privire la introducerea orelor suplimentare în întreprinderile care lucrează pentru nevoile apărării. La aceeaşi şedinţă se discută, de asemenea, problema scutirilor de mobilizare pentru cei care lucrează la construirea de fortificaţii, problema mobilizării pescarilor din Regiunea de nord, identificarea şi inventarierea bunurilor care pot fi folosite în scopurile militare, asigurarea echipamentului de protecţie pentru feroviari etc.

Pe o telegramă primită de la Comitetul revoluţionar din Siberia, Lenin pune o rezoluţie în care dispune să se dea echipamentul necesar pentru trupele care luptă împotriva lui Kolceak şi cere să se ia măsuri imediate pentru trimiterea Armatei a 5-a pe Frontul de sud.

Octombrie, 17—18 Lenin cere Comisariatului aprovizionării date privind cantităţile de produse alimentare care au fost trimise la Petrograd şi comunică telegrafic Sovietului din Petrograd datele primite.

Octombrie, 18 Într-o telegramă adresată Comitetului din Petrograd al P.C. (b) din Rusia, Lenin cere să se întreprindă o ofensivă rapidă în vederea încercuirii trupelor lui Iudenici.

Într-o telegramă adresată lui M. V. Frunze, comandantul Frontului din Turkestan, Lenin cere ca, în conformitate cu hotărîrea Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, să se depună toate eforturile pentru înfrîngerea cazacilor albi

www.dacoromanica.ro

din Ural şi să se urgenteze pe cît posibil trimiterea de trupe în ajutorul Frontului de sud.

Octombrie, 19

Lenin scrie chemarea „Către tovarăşii ostaşi roşii".

Lenin cere telegrafic lui B. I. Goldberg, comandantul armatei de rezervă, să comunice dacă dispune de efective suficiente pentru organizarea de noi unităţi, dacă activitatea se desfăşoară normal, dacă primeşte ajutor din partea organizaţiilor locale ; roagă să li se comunice acestora conţinutul telegramei şi să i se dea răspuns la întrebările puse.

Octombrie, 20

Lenin semnează o telegramă către comitetele forestiere guberniale şi judeţene, către comitetele feroviare, comitetele executive guberniale etc. din Saratov şi Tambov, în care li se cere să ia măsuri urgente pentru asigurarea cantităţilor necesare de lemne.

Lenin recomandă lui G. N. Kaminski, V. I. Mejlauk şi D. P. Oskin, membri ai Comitetului revoluţionar din Tula, să-şi concentreze întreaga atenţie asupra muncii în rîndurile armatei şi asupra activităţii de aprovizionare a armatei.

Octombrie, nu mai devreme de 20 ale lunii

Luînd cunoştinţă de tabelele statistice referitoare la producţia şi consumul de pîine şi carne în anii 1918—1919 în 26 de gubernii ale Rusiei Sovietice, tabele întocmite de Direcţia Centrală de Statistică, Lenin face pe marginea lor o serie de însemnări ; foloseşte unele din aceste materiale în lucrarea sa „Economicul şi politicul în epoca dictaturii proletariatului".

Octombrie, 21

Lenin scrie articolul „Bilanţul săptămînii partidului la Moscova şi sarcinile noastre".

Într-o telegramă adresată lui I. N. Smirnov, membru al Consiliului revoluţionar-militar al Armatei a 5-a, Lenin îl roagă să-i comunice părerea lui despre necesitatea menţinerii Frontului de est, precum şi efectivul trupelor pe care ei le vor putea trimite pe Frontul de sud.

Într-o telegramă adresată lui V. M. Ghittis şi A. I. Poteaev, membri ai Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de vest, Lenin îi roagă să verifice exactitatea ştirii că soldaţii polonezi fraternizează cu ostaşii roşii şi să-i comunice

www.dacoromanica.ro

care este starea de spirit a soldaţilor polonezi.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului şi ia de cîteva ori cuvîntul la dezbateri; în cadrul discutării proiectului de decret cu privire la simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, Lenin face propuneri pentru alcătuirea unei comisii care să pună de acord textul proiectului cu punctul de vedere al reprezentanţilor comisariatelor interesate. La aceeaşi şedinţă se discută, de asemenea, proiectul de decret pentru combaterea speculei, fraudelor, falsurilor şi a altor abuzuri, proiectul de decret cu privire la emiterea de semne monetare şi bancnote de model nou.

Octombrie, 22 Ca răspuns la propunerea lui L. D. Troţki de a se da trupelor sovietice ordinul de a intra pe teritoriul Estoniei, Lenin îi comunică în scris că e împotriva adoptării unui asemenea plan.

Într-un bilet adresat lui L. D. Troţki, Lenin subliniază importanţa zdrobirii trupelor de sub comanda lui Iudenici, arată că în acest scop trebuie să fie mobilizaţi încă 20 000 de muncitori din Petrograd şi că e periculos să se scoată trupe de pe Frontul de sud.

Luînd cunoştinţă de conţinutul raportului în care comandantul-şef S. S. Kamenev cerea ca proiectele de directive operative ale guvernului să-i fie prezentate spre avizare prealabilă, Lenin pune pe raport o rezoluţie de aprobare.

Octombrie, 23 Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema înfiinţării Direcţiei sanitare generale, a numirii comandantului zonei fortificate Moscova etc.

Octombrie, 24 Lenin rosteşte o cuvîntare în faţa cursanţilor Universităţii „Sverdlov" înainte de plecarea lor pe front.

Lenin rosteşte o cuvîntare în faţa muncitorilor comunişti din Ivanovo-Voznesensk care pleacă pe front.

Lenin dă dispoziţie lui E. M. Skleanski, adjunct al comisarului poporului pentru problemele militare, să ia măsuri urgente pentru trimiterea unor unităţi militare pe Frontul de sud şi să numească persoane responsabile de înfăptuirea măsurilor indicate.

www.dacoromanica.ro

Într-o scrisoare adresată lui V. V. Vorovski, directorul Editurii de stat, Lenin îi dă o mustrare severă pentru neglijenţă în editarea broşurii „Internaţionala a III-a. 6—7 martie 1919".

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema măsurilor sanitare pentru combaterea tifosului exantematic în armată, rezultatele activităţii întreprinderilor din bazinul carbonifer de lîngă Moscova, măsurile pentru îmbunătăţirea aprovizionării cu combustibil a Armatei Roşii, a transporturilor şi a unei serii de întreprinderi etc.

Octombrie, 25 Lenin discută cu M. I. Kalinin înainte de plecarea acestuia la muncă de agitaţie în zona frontului.

Într-o scrisoare adresată Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud, Lenin roagă să se ia măsuri pentru repartizarea judicioasă a muncitorilor comunişti de la Ivanovo-Voznesensk, care alcătuiesc „un grup *anume organizat*... pentru deservirea multilaterală şi asanarea unei întregi armate".

După 25 octombrie Într-o scrisoare adresată lui G. E. Zinoviev, Lenin cere să se depună toate eforturile pentru exploatarea zăcămintelor de turbă şi trasează măsuri concrete pentru executarea acestor lucrări.

Octombrie, 26 Lenin semnează o telegramă adresată unei consfătuiri a organelor de colectări din judeţul Pugaciov, în care cere să se comunice de urgenţă lista localităţilor sau plăşilor care şi-au îndeplinit în întregime obligaţiile de predare obligatorie a surplusurilor.

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Octombrie, 28 Lenin scrie scrisori adresate unor comunişti din străinătate: „Tovarăşului Loriot şi tuturor prietenilor francezi care au aderat la Internaţionala a III-a", „Scrisoare în legătură cu sciziunea, adresată Comitetului Central al Partidului Comunist din Germania", „Tovarăşilor comunişti care au făcut parte din «Partidul Comunist din Germania» şi care au format acum un partid nou", „Tovarăşului Serrati şi comuniştilor italieni în general".

www.dacoromanica.ro

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului şi ia de 12 ori cuvîntul la dezbateri. La această şedinţă se discută, de asemenea, proiectul de hotărîre cu privire la măsurile pentru combaterea speculei, cererea Consiliului militar-revoluţionar al Frontului de sud-est de a se acorda Comitetului gubernial de aprovizionare Saratov permisiunea de a lăsa ţăranilor o parte din furaje şi cereale în vederea îndeplinirii unor sarcini urgente în ceea ce priveşte transportarea lemnelor de foc la staţiile de cale ferată etc.

Lenin rosteşte o cuvîntare în faţa audienţilor cursurilor pentru lucrătorii învăţămîntului extraşcolar înainte de plecarea lor pe front.

Octombrie, 29 Lenin trimite intendentului Kremlinului un bilet cu următorul conţinut: „Astăzi urmează să fie adusă o hîrtie de la ostaşul Grigori Ivanovici Nikolski (care urmează cursurile de la Kremlin). Vă rog s-o primiţi şi să mi-o transmiteţi mie personal chiar astăzi. Preşedintele C.C.P. V. Ulianov (Lenin)".

Octombrie, 30 Lenin scrie articolul „Economicul şi politicul în epoca dictaturii proletariatului".

Octombrie, 31 Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema participării la viitorul Congres general al Sovietelor din Ucraina, situaţia colectărilor de cartofi, normele privind examinarea problemelor de principiu pe care le ridică comisariatele poporului şi alte instituţii sovietice, fuzionarea Comisariatului poporului pentru problemele muncii cu Comisariatul poporului pentru prevederi sociale etc.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării studenţilor, mersul îndeplinirii hotărîrii Consiliului Apărării cu privire la transportarea cerealelor colectate în raioanele Kustanai şi Troiţk, măsurile pentru dezvoltarea extracţiei de cărbune în Ural etc.

Octombrie Lenin discută cu M. V. Frunze problema trimiterii lui în Turkestan ca membru al respectivei comisii a C.E.C. din Rusia şi a Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin primeşte în audienţă pe profesorul V. N. Tonkov, cu care discută problema îmbu-

www.dacoromanica.ro

nătățirii condițiilor de trai ale oamenilor de știință.

Noiembrie, 1 Într-o telegramă trimisă la Petrograd, Lenin dă directiva de a se concentra mari forțe pentru zdrobirea armatei lui Iudenici.

Într-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, Lenin cere să i se comunice cîte și care anume divizii din această armată pot fi dislocate pe Frontul de sud, cu precizarea datei plecării lor.

Noiembrie, 4 Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută un proiect de decret de amnistie, proiectul de decret pentru simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, problema fuzionării Comisariatului poporului pentru problemele muncii cu Comisariatul poporului pentru prevederi sociale și altele.

Noiembrie, 5 Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării felcerilor, măsurile pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul din Turkestan etc.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării cu privire la măsurile pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul de est și pe cel din Turkestan.

Lenin scrie articolul „Salut muncitorilor din Petrograd", în legătură cu cea de-a doua aniversare a Revoluției din Octombrie.

Noiembrie, 6 În nr. 249 al ziarului „Pravda" apare articolul lui Lenin „Puterea sovietică și situația femeii".

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; prezintă un referat cu privire la oferta de pace făcută prin intermediul lui Loriot. La aceeași ședință se discută, de asemenea, problema convocării celei de-a VIII-a Conferințe generale de partid și a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia.

Noiembrie, 7 În nr. 478 al ziarului „Bednota" apare articolul lui Lenin „La cea de-a doua aniversare a Puterii sovietice".

La ședința comună a C.E.C. al Sovietelor din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a comitetelor de

www.dacoromanica.ro

întreprindere, Lenin rosteşte o cuvîntare consacrată celei de-a doua aniversări a Revoluţiei din Octombrie.

Noiembrie, 7—10 Scrisoarea lui Lenin „Către tovarăşii comunişti din Turkestan" apare în ediţia festivă comună a ziarelor „Turkestanskii Kommunist", „Izvestiia C.E.C. al Republicii Turkestan" şi „Krasnîi Front".

Noiembrie, 8 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema asigurării oraşului Moscova cu minimul necesar de combustibil, mobilizarea a cinci contingente de vîrstnici la tăiere de lemne în pădure, crearea unei Comisii centrale pentru îmbunătăţirea stării sanitare a populaţiei şi altele.

Lenin semnează hotărîrea Consiliului Apărării prin care toate persoanele care lucrează la şantierele de construcţie ale termocentralelor Şatura şi Kaşira sînt considerate ca fiind în serviciul militar.

Noiembrie, 10 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de hotărîre cu privire la militarizarea întreprinderii „Neftegaz" din Petrograd, problema construirii unor linii ferate înguste etc.

Noiembrie, 11 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema creării unui organ silvic unic, problema mobilizării funcţionarilor de stat pentru tăiere de lemne în pădure, asigurarea cu lemne a Muzeului „Tretiakov", a bibliotecilor şi a altor instituţii cultural-educative, problema consiliilor de judecată tovărăşească etc.

Într-o scrisoare adresată Direcţiei generale a exploatării zăcămintelor de turbă, Lenin roagă să i se prezinte o dare de seamă asupra rezultatelor campaniei de lucru din 1919.

Noiembrie, 12 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută măsurile pentru combaterea tifosului exantematic în armată, aprovizionarea oraşului Moscova cu turbă extrasă din împrejurimile lui, mersul colectărilor de cartofi, proiectul de hotărîre pentru militarizarea organizaţiilor de aprovizionare cu combustibil şi trecerea activităţii lor sub supravegherea Cekăi.

www.dacoromanica.ro

Noiembrie, 13 În nr. 254 al ziarului „Pravda" apare scrisoarea circulară a C.C. al P.C. (b) din Rusia către organizaţiile de partid intitulată „La luptă împotriva crizei de combustibil" şi scrisă de V. I. Lenin.

Noiembrie, 15 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret pentru limitarea consumului de energie electrică în instituţiile sovietice, mersul colectărilor de cartofi, aprovizionarea muncitorilor etc.

Lenin primeşte în audienţă pe V. I. Kadziulis, preşedintele secţiei politice a Direcţiei căii ferate Sîzran—Veazma, care fusese numit de C.C. al P.C. (b) din Rusia cu însărcinarea de a lua măsuri extraordinare pentru aprovizionarea cu combustibil a căilor ferate.

Noiembrie, 17 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema instituirii unei anchete pentru cercetarea sabotajului ce se practică în livrarea şinelor de cale ferată destinate întreprinderii pentru aprovizionarea cu combustibil a oraşului Moscova, proiectul de hotărîre cu privire la mobilizarea dentiştilor, raportul C.E.S. şi al Comisariatului aprovizionării privind rezultatele lucrărilor de revizuire a repartizării bunurilor militare, raportul Direcţiei silvice generale cu privire la activitatea exploatărilor forestiere, raportul Direcţiei generale a combustibilului cu privire la ritmul încărcărilor de combustibil etc.

Noiembrie, 18 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, scrie un proiect de hotărîre cu privire la colectările de cartofi. La aceeaşi şedinţă se discută, de asemenea, problema alocării unui fond special de mărfuri spre a fi schimbate pe in, măsurile pentru îmbunătăţirea activităţii transporturilor, situaţia critică a producţiei tipografice etc.

Lenin rosteşte o cuvîntare la prima Consfătuire pe ţară în problemele muncii de partid la sate ; după aceea, el se fotografiază cu participanţii la conferinţă şi stă de vorbă cu ei.

Noiembrie, 19 Lenin primeşte în audienţă pe Liu Ţze-jun (Lau Siu-djau), membru al Partidului muncitoresc socialist chinez şi preşedinte al Comitetului executiv central al Uniunii muncitorilor chinezi din Rusia,

www.dacoromanica.ro

şi discută cu el despre revoluţia chineză, despre activitatea uniunii.

Noiembrie, 20 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema mobilizării la muncă obligatorie pentru lucrările de deszăpezire, aprovizionarea cu combustibil a oficiilor telegrafice şi telefonice, problema adoptării unor măsuri excepţionale pentru sporirea numărului de vagoane destinate transporturilor de lemne, scăderea capacităţii de tranzit a căii ferate Reazan—Ural, proiectul de hotărîre cu privire la crearea unui organ unic de conducere a construcţiilor de căi ferate înguste pentru deservirea exploatărilor forestiere în întreaga republică etc.

Noiembrie, 21 Într-un bilet adresat lui A. S. Enukidze, Lenin roagă să se acorde o cantitate suplimentară de produse alimentare pentru persoanele care au venit din străinătate să dea ajutor Republicii sovietice.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret pentru simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice, proiectul de hotărîre cu privire la folosirea specialiştilor silvici, proiectul de hotărîre privind crearea Colegiului superior al construcţiilor de căi ferate înguste şi normale pentru deservirea exploatărilor forestiere în întreaga republică etc.

Lenin conduce consfătuirea preliminară a membrilor C.C. al P.C. (b) din Rusia cu un grup de delegaţi sosiţi la cel de-al doilea Congres general din Rusia al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient; în timpul consfătuirii el îşi face o serie de însemnări.

Lenin participă la şedinţa Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută şi se adoptă tezele cu privire la Puterea sovietică în Ucraina, scrise de el.

Noiembrie, 22 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută proiectul de decret cu privire la colectările de cartofi, precum şi alte probleme.

Lenin prezintă raportul la cel de-al doilea Congres general din Rusia al organizaţiilor comuniste ale popoarelor din Orient.

www.dacoromanica.ro

Noiembrie, 25 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema aprovizionării cu pîine a oraşelor Moscova şi Petrograd, proiectul de decret cu privire la simplificarea aparatului civil al Puterii sovietice etc.

Lenin scrie, spre a fi transmis prin fir direct, un bilet adresat medicului B. S. Veisbrod în problema măsurilor pentru combaterea tifosului exantematic pe Frontul de est.

Noiembrie, înainte de 26 ale lunii — Pe o scrisoare primită de la I. Zalamaev, ţăran din plasa Kasplea, gubernia Smolensk, Lenin scrie o rezoluţie în care dispune să-i fie restituită imediat vaca, care i-a fost luată pe nedrept.

Noiembrie, 26 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema activităţii Comitetului special pentru aplicarea măsurilor de instituire a stării de război la căile ferate, măsurile pentru accelerarea încărcărilor de cărbuni în bazinul carbonifer de lîngă Moscova, aprovizionarea muncitorilor şi funcţionarilor de la centrala electrică nr. 1, acordarea unei raţii suplimentare pentru familiile de ostaşi roşii, proiectul de hotărîre cu privire la reducerea duratei cursurilor pentru studenţii din anul 5 de medicină şi la mobilizarea lor etc.

Noiembrie, 27 — Lenin recomandă prezidiului C.E.S. să examineze problema publicării în ziarul „Ekonomiceskaia Jizn" a unor dări de seamă periodice cu privire la rezultatele lucrărilor întreprinse pentru dezvoltarea principalelor ramuri ale economiei naţionale.

Noiembrie, 28 — Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută proiectul de decret privind prestarea de muncă obligatorie la deszăpezirea căilor de comunicaţie, proiectul de regulament pentru combaterea comerţului cu desaga, în legătură cu suspendarea traficului de călători pe căile ferate care duc spre estul ţării, proiectul de hotărîre cu privire la evidenţa stocurilor existente şi la sporirea producţiei de fire telegrafice şi telefonice etc.

Noiembrie, 29 — Lenin conduce lucrările plenarei C.C. al P.C. (b) din Rusia, scrie proiectul de hotărîre prin care plenara îl însărcinează pe G. V. Cicerin să întocmească tezele pentru un scurt raport în pro-

www.dacoromanica.ro

blema păcii şi a tratativelor de pace, spre a fi prezentat la Congresul al VII-lea al Sovietelor. Plenara adoptă, cu adăugarea punctului 2 propus de Lenin, proiectul de rezoluţie cu privire la Puterea sovietică în Ucraina ; îl însărcinează pe Lenin să prezinte raportul politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia la cea de-a VIII-a Conferinţă generală a partidului şi raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului la apropiatul congres al Sovietelor.

Toamna anului 1919

Lenin îl primeşte în audienţă pe P. I. Travin, care se întorsese din S.U.A. după ce a dus acolo „Scrisoarea către muncitorii americani", scrisă de Lenin la 20 august 1918.

Împreună cu N. K. Krupskaia şi N. A. Semaşko, Lenin vizitează spitalul militar nr. 151, stă de vorbă cu ostaşii răniţi şi se interesează de sănătatea lor, întreabă dacă sînt mulţumiţi de hrana şi de îngrijirea ce li se dă ; face o comunicare despre situaţia de pe fronturi, despre înfrîngerea armatei lui Iudenici şi despre succesele în lupta împotriva lui Denikin.

Lenin vizitează şcoala experimentală a Direcţiei generale a învăţămîntului profesional, stă de vorbă cu conducerea şcolii şi cu elevii, se interesează de condiţiile lor de trai şi de felul cum învaţă, asistă la un program artistic.

Decembrie, 1

Lenin primeşte în audienţă pe S. P. Sereda, comisarul poporului pentru agricultură, şi pe D. P. Karpunkov, delegat al guberniei Kaluga la primul congres al comunelor şi artelurilor agricole, şi stă de vorbă cu ei.

Într-o convorbire prin fir direct cu A. I. Rîkov, Lenin se interesează de situaţia militară din Astrahan şi arată că e necesar să se ia toate măsurile pentru a împiedica căderea Astrahanului şi pentru a scoate de acolo stocurile existente de peşte, ţesături, metale, grăsimi şi sare.

Decembrie, 2

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; propune o serie de completări la proiectul de decret „Cu privire la îmbunătăţirea activităţii căilor ferate în vederea asigurării transporturilor militare".

www.dacoromanica.ro

Lenin rosteşte cuvîntul de deschidere a lucrărilor Conferinţei a VIII-a a P.C. (b) din Rusia, este ales în prezidiu şi prezidează prima şedinţă (de dimineaţă) a conferinţei. La şedinţa a doua (de seară) prezintă raportul de activitate al Comitetului Central şi rosteşte cuvîntul de încheiere la raport ; scrie proiectul de rezoluţie cu privire la politica internaţională.

Decembrie, 3 — La şedinţa a treia (de dimineaţă) a conferinţei, Lenin rosteşte o cuvîntare despre Puterea sovietică în Ucraina, iar la şedinţa a patra (de seară) — cuvîntul de încheiere în această problemă.

Lenin adresează Biroului Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia o scrisoare în legătură cu editarea proiectului de statut al P.C. (b) din Rusia.

Decembrie, 4 — Lenin rosteşte o cuvîntare la primul congres al comunelor şi artelurilor agricole.

Decembrie, nu mai devreme de 4 ale lunii — Lenin scrie observaţii pe marginea proiectului de „Hotărîre cu privire la biroul fracţiunii P.C. (b) din Rusia de pe lîngă C.C.S. din Rusia".

Decembrie, 5 — La prima şedinţă a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor din Rusia, Lenin este ales în prezidiu ; prezintă raportul de activitate al C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului şi dă citire proiectului de rezoluţie cu privire la politica internaţională, pe care congresul îl adoptă în unanimitate.

Decembrie, 6 — La cea de-a doua şedinţă a Congresului al VII-lea al Sovietelor, Lenin rosteşte cuvîntul de încheiere la raportul C.E.C. din Rusia şi al Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului ; scrie un proiect de hotărîre a C.C.P. privind aprovizionarea oraşului Moscova.

Decembrie, 7 — Lenin semnează hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la ajutorarea şi înlesnirea reîntoarcerii la vatră a familiilor căzăceşti din Ural pe care comandamentul trupelor albgardiste le evacuase în stepa cazahă.

Decembrie, 8 — La şedinţa a doua a secţiei organizatorice a celui de-al VII-lea Congres general al Sovietelor, Lenin ia cuvîntul la dezbaterile pe marginea raportului cu privire la construcţia de stat.

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 9

La şedinţa a cincea a celui de-al VII-lea Congres general al sovietelor din Rusia, Lenin este ales membru al C.E.C. din Rusia ; la aceeaşi şedinţă el rosteşte cuvîntul de închidere a lucrărilor congresului.

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema aprovizionării muncitorilor de la uzinele siderurgice din Ural.

După data de 9 decembrie

Lenin ţine o consfătuire în problema naţională cu delegaţii la cel de-al VII-lea Congres general al Sovietelor.

Decembrie, 10

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută problema organizării pe lîngă Consiliul militar-revoluţionar al Frontului de vest a unei consfătuiri speciale în vederea intensificării lucrărilor de tăiere şi transportare a lemnelor de foc, acordarea unei recompense egale cu o soldă lunară pentru militarii Armatelor a 3-a şi a 5-a, proiectul de hotărîre privind transporturile de produse alimentare din Siberia şi Ural etc.

La cererea lui M. V. Frunze de a se trimite pe Frontul din Turkestan lucrători politici pentru munci de răspundere, Lenin scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care spune : „Mai întîi să eliberăm toată Ucraina ; Turkestanul să mai rabde".

Decembrie, 11

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Apărării, la care se discută propunerea de a se acorda comisiilor guberniale pentru combaterea dezertărilor dreptul de a judeca cazurile flagrante de dezertare, problema aprovizionării muncitorilor de la exploatările forestiere, aprovizionarea muncitorilor din Moscova, măsurile pentru îmbunătăţirea aprovizionării armatei, măsurile pentru echiparea şi înarmarea armatei de aprovizionare etc.

Lenin conduce o consfătuire consacrată discutării sarcinilor delegaţiei care va duce tratative de pace cu Estonia.

Decembrie, 12

Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema modificării repertoriului teatrelor, se adoptă decretul pentru îmbunătăţirea activităţii căilor ferate în vederea asigurării transporturilor militare etc.

www.dacoromanica.ro

Decembrie, 15 Lenin prezidează şedinţa Consiliului Comisarilor Poporului, la care se discută problema aprovizionării muncitorilor din Moscova, activitatea colegiului Comisariatului poporului pentru ocrotirea sănătăţii, aprovizionarea cu produse alimentare şi obiecte de larg consum a muncitorilor de la uzinele şi minele din Ural, de la exploatările forestiere şi de la exploatările de turbă din Ural etc.

Într-o telegramă adresată lui I. N. Smirnov, la Omsk, Lenin felicită trupele Frontului de est cu prilejul eliberării oraşului Novo-Nikolaevsk şi dă indicaţii să fie eliberat raionul Kuzneţk.

www.dacoromanica.ro

CUPRINS

Prefață VII

1919

MAREA INIȚIATIVĂ *(Despre eroismul muncitorilor în spatele frontului. Cu prilejul „subotnicelor comuniste")* . . 1—30

CU PRIVIRE LA SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI SARCINILE IMEDIATE ALE PUTERII SOVIETICE. *Raport prezentat la ședința comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia și a reprezentanților comitetelor de întreprindere din Moscova. 4 iulie 1919* . . . . . 31—44

TOTUL PENTRU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI DENIKIN! *(Scrisoarea Comitetului Central al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia către organizațiile de Partid)* . . . 45—65

Sarcina principală a momentului 46
Să se explice poporului adevărul despre Kolceak și Denikin 47
Munca printre cei supuși mobilizării 48
Munca printre dezertori 49
Ajutorarea directă a armatei 50
Restrîngerea activității nemilitare 52
Munca în zona de front 55
Atitudinea față de specialiștii militari 57
Lupta împotriva contrarevoluției în spatele frontului 60
Mobilizarea întregii populații pentru nevoile războiului 63
„Muncă în spirit revoluționar" 64

*DESPRE STAT. *Prelegere ținută la Universitatea „Sverdlov". 11 iulie 1919* . . . . . 66—85

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lîngă C C. al P.C.U.S.

www.dacoromanica.ro

EXPUNERE ASUPRA SITUAȚIEI INTERNE ȘI EXTERNE A REPUBLICII PREZENTATĂ LA CONFERINȚA ORGANIZAȚIEI MOSCOVA A P.C. (b) DIN RUSIA. 12 IULIE 1919. *Relatare apărută în presă* . . 86—90

DESPRE SARCINILE INTERNAȚIONALEI A III-A *(Ramsay MacDonald despre Internaționala a III-a)* . . 91—110

I 95

II 96

III 98

IV 101

V 105

VI 108

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ ROSTITĂ LA CONFERINȚA OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID DIN GARNIZOANA HODÎNKA. 15 IULIE 1919. *Scurtă relatare apărută în presă* . . . 111—112

*DISPOZIȚIE CĂTRE SECRETARIATUL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI . . . . . 113—114

RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE UNUI ZIARIST AMERICAN . . . . . 115—119

CUVÎNTARE CU PRIVIRE LA SITUAȚIA APROVIZIONĂRII ȘI LA SITUAȚIA MILITARĂ ROSTITĂ LA CONFERINȚA COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE CU REPREZENTANȚII SINDICATELOR ȘI DELEGAȚII COOPERATIVEI MUNCITOREȘTI CENTRALE ȘI AI CONSILIULUI ASOCIAȚIEI „COOPERAȚIA" DIN MOSCOVA. 30 IULIE 1919 . . . . . 120—132

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI AL CULTURII SOCIALISTE. 31 IULIE 1919 . . . . . 133—140

ÎN ODAIA LACHEILOR . . . . . 141—147

I 141

II 143

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA MUNCITORILOR ȘI OSTAȘILOR ROȘII FĂRĂ PARTID. 6 AUGUST 1919. *Cronică de ziar* . . . . . 148—151

Varianta întîi 148

Varianta a doua 150

www.dacoromanica.ro

TOVARĂŞILOR SERRATI şi LAZZARI 152

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORI ŞI ŢĂRANI CU PRILEJUL VICTORIEI ASUPRA LUI KOLCEAK . . 153—161

*SCRISOARE CĂTRE SYLVIA PANKHURST . . . 162—168

*DESPRE LIBERTATEA COMERŢULUI DE CEREALE 169—172

Principala condiţie a victoriei 169
Calea sigură spre victorie 170
Ce înseamnă libertatea comerţului de cereale? . 172

*PROIECTE DE HOTĂRÎRI ALE BIROULUI POLITIC AL C.C. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA LUI MAMONTOV . . . . . 173—174
1 173
2 174
3 . . . . . —

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA CONFERINŢA MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII FĂRĂ PARTID DIN RAIOANELE BASMANNÎI, LEFORTOVO, ALEKSEEVSKI ŞI SOKOLNIKI. 3 SEPTEMBRIE 1919 . . . . . 175—182

*INTRODUCEREA PRINCIPIULUI CONDUCERII UNICE LA CENTRALA TEXTILELOR, ÎN LOCUL CONDUCERII PRIN COLEGII. *Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* 183

CUM ÎI FOLOSEŞTE BURGHEZIA PE RENEGAŢI . 184—196

*PREFAŢA LA ARTICOLUL LUI G. ZINOVIEV „CU PRIVIRE LA COMPONENŢA NUMERICĂ A PARTIDULUI NOSTRU“ 197

CĂTRE MUNCITORII AMERICANI . . . . . 198—199

*DESPRE SARCINILE MIŞCĂRII FEMEILOR MUNCITOARE DIN REPUBLICA SOVIETICĂ. *Cuvîntare rostită la cea de-a IV-a conferinţă orăşenească a muncitoarelor fără partid din Moscova. 23 septembrie 1919* . . 200—206

EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD . . 207—209

*RĂSPUNS LA ÎNTREBĂRILE CORESPONDENTULUI ZIARULUI AMERICAN „THE CHICAGO DAILY NEWS“ . . . . . 210—211

*DEZIDERATE ÎN PROBLEMA COOPERAŢIEI . . 212

SALUT COMUNIŞTILOR ITALIENI, FRANCEZI ŞI GERMANI . . . . . 213—224

www.dacoromanica.ro

STATUL MUNCITORILOR ŞI SĂPTĂMÎNA PARTIDULUI . . . . . 225—227

*CONVORBIRE CU AMBASADORUL EXTRAORDINAR AL AFGANISTANULUI — MUHAMED VALI-HAN. 14 OCTOMBRIE 1919. *Relatare apărută în presă* . . 228

*CUVÎNTARE ROSTITĂ DIN BALCONUL SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA ÎN FAŢA MUNCITORILOR COMUNIŞTI MOBILIZAŢI. 16 OCTOMBRIE 1919. *Cronică de ziar* . . . . . 229—230

CĂTRE MUNCITORII ŞI OSTAŞII ROŞII DIN PETROGRAD . . . . . 231—232

CĂTRE TOVARĂŞII OSTAŞI ROŞII . . . . . 233—234

BILANŢUL SĂPTĂMÎNII PARTIDULUI LA MOSCOVA ŞI SARCINILE NOASTRE . . . . . 235—240

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA MUNCITORILOR COMUNIŞTI DIN IVANOVO-VOZNESENSK CARE PLEACĂ PE FRONT. 24 OCTOMBRIE 1919. *Cronică de ziar* 241

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA ABSOLVENŢILOR UNIVERSITĂŢII „SVERDLOV“ ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT. 24 OCTOMBRIE 1919 . . 242—250

*DISPOZIŢIE CĂTRE LOCŢIITORUL COMISARULUI POPORULUI PENTRU TREBURILE MILITARE . . 251

*CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAŢA AUDIENŢILOR CURSURILOR PENTRU LUCRĂTORII ÎNVĂŢĂMÎNTULUI EXTRAŞCOLAR ÎNAINTE DE PLECAREA LOR PE FRONT. 28 OCTOMBRIE 1919 . . . . 252—253

TOVARĂŞULUI LORIOT ŞI TUTUROR PRIETENILOR FRANCEZI CARE AU ADERAT LA INTERNAŢIONALA A III-A . . . . . 254—255

*SCRISOARE ÎN LEGĂTURĂ CU SCIZIUNEA, ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST DIN GERMANIA . . . . . 256—257

TOVARĂŞILOR COMUNIŞTI CARE AU FĂCUT PARTE DIN „PARTIDUL COMUNIST DIN GERMANIA“ ŞI CARE AU FORMAT ACUM UN PARTID NOU . . 258—259

TOVARĂŞULUI SERRATI ŞI COMUNIŞTILOR ITALIENI ÎN GENERAL . . . . . 260—261

www.dacoromanica.ro

DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI . . . 263—272

I (A) Dictatura proletariatului ca forme noi ale luptei de clasă a proletariatului 265

II (B) Dictatura proletariatului ca distrugere a democraţiei burgheze şi creare a democraţiei proletare 268

III (C) Dictatura proletariatului şi particularităţile imperialismului 271

IV (D) Dictatura proletariatului şi puterea sovietelor 272

ECONOMICUL ŞI POLITICUL ÎN EPOCA DICTATURII PROLETARIATULUI . . . . . 275—285

1 275
2 276
3 278
4 280
5 283

SALUT MUNCITORILOR DIN PETROGRAD . . 286—287

PUTEREA SOVIETICĂ ŞI SITUAŢIA FEMEII . . 288—291

LA CEA DE-A DOUA ANIVERSARE A PUTERII SOVIETICE . . . . . 292—294

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ŞEDINŢA COMUNĂ A C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA, A SOVIETULUI DE DEPUTAŢI AI MUNCITORILOR ŞI OSTAŞILOR ROŞII DIN MOSCOVA, A CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA ŞI A COMITETELOR DE ÎNTREPRINDERE, CONSACRATĂ CELEI DE-A DOUA ANIVERSĂRI A REVOLUŢIEI DIN OCTOMBRIE. 7 NOIEMBRIE 1919 . . . . . 295—306

CĂTRE TOVARĂŞII COMUNIŞTI DIN TURKESTAN 307—308

LA LUPTĂ ÎMPOTRIVA CRIZEI DE COMBUSTIBIL. *Scrisoare circulară către organizaţiile de partid* . . . 309—313

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMA CONSFĂTUIRE PE ŢARĂ ÎN PROBLEMELE MUNCII DE PARTID LA SATE. 18 NOIEMBRIE 1919 . . . . . 314—322

www.dacoromanica.ro

*RAPORT PREZENTAT LA CEL DE-AL DOILEA CONGRES GENERAL DIN RUSIA AL ORGANIZAŢIILOR COMUNISTE ALE POPOARELOR DIN ORIENT. 22 NOIEMBRIE 1919 . . . . . 323—336

*PROIECT DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA 337

*ÎN LEGĂTURĂ CU PROIECTUL DE HOTĂRÎRE A PLENAREI C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA COMPONENŢA C.E.C. AL SOVIETELOR DIN RUSIA 338

PROIECT DE REZOLUŢIE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA . . . . . 339—342

*CU PRIVIRE LA ÎMBUNĂTĂŢIREA CONDUCERII CĂILOR FERATE. *Proiect de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului* 343

**A VIII-A CONFERINŢĂ GENERALĂ A P.C. (b) DIN RUSIA. 2—4 decembrie 1919* . . . . . 345—376

*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONFERINŢEI. 2 DECEMBRIE 347

*2. RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL. 2 DECEMBRIE 348

*3. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL POLITIC AL COMITETULUI CENTRAL. 2 DECEMBRIE 369

*4. PROIECT DE REZOLUŢIE CU PRIVIRE LA POLITICA INTERNAŢIONALĂ 373

*5. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE CU PRIVIRE LA PUTEREA SOVIETICĂ ÎN UCRAINA. 3 DECEMBRIE 375

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES AL COMUNELOR ŞI ARTELURILOR AGRICOLE. 4 DECEMBRIE 1919 . . . . . 377—387

*CU PRIVIRE LA ACTIVITATEA APARATULUI DE APROVIZIONARE. *Proiect de rezoluţie* . . . . . 388—389

www.dacoromanica.ro

*AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR DIN RUSIA. 5—9 decembrie 1919 . . . . . 391—445

*1. RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. 5 DECEMBRIE 393

*2. CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL C.E.C. DIN RUSIA ŞI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI. 6 DECEMBRIE . . . 422

*3. CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN COMISIA ORGANIZATORICĂ. 8 DECEMBRIE 434

*4. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI. 9 DECEMBRIE 441

MATERIALE PREGĂTITOARE

*PLANURILE ARTICOLULUI „CU PRIVIRE LA SARCINILE INTERNAŢIONALEI A III-A“ . . . . 449—451

1 449
2 450

*PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL LUCRĂTORILOR DIN DOMENIUL ÎNVĂŢĂMÎNTULUI ŞI AL CULTURII SOCIALISTE . . . . . 452—453

*PLANURILE ARTICOLULUI „ÎN ODAIA LACHEILOR“ . . . . . 454—456

1 454
2 . . . . . —
3 455

*DIRECTIVE CĂTRE COMISARIATUL POPORULUI PENTRU AGRICULTURĂ CU PRIVIRE LA MODIFICAREA UNOR INSTRUCŢIUNI . . . . . 457—458

*PLANURILE ARTICOLULUI „DESPRE LIBERTATEA COMERŢULUI DE CEREALE“ . . . . . 459—461

1 459
2 460
3 461

*PLANUL ARTICOLULUI „EXEMPLUL MUNCITORILOR DIN PETROGRAD“ 462

www.dacoromanica.ro

*ÎNSEMNĂRI PENTRU O BROȘURĂ DESPRE DICTATURA PROLETARIATULUI ȘI PLANUL BROȘURII . 463—471

1. (Unele aspecte ale problemei dictaturii proletariatului). Problema dictaturii proletariatului . . . 463
2. Unele aspecte teoretice ale problemei dictaturii proletariatului 464
3. Teme cu privire la dictatura proletariatului . 465
4. Planul unei broșuri despre dictatura proletariatului 471

*ÎNSEMNĂRI FĂCUTE LA O CONSFĂTUIRE A DELEGAȚILOR LA CEL DE-AL II-LEA CONGRES GENERAL AL ORGANIZAȚIILOR COMUNISTE ALE POPOARELOR DIN ORIENT 472

*OBSERVAȚII PE MARGINEA PROIECTULUI DE HOTĂRÎRE CU PRIVIRE LA BIROUL FRACȚIUNII P.C. (b) DIN RUSIA DE PE LÎNGĂ CONSILIUL CENTRAL AL SINDICATELOR DIN RUSIA . . 473

*PLANUL RAPORTULUI C.E.C. DIN RUSIA ȘI AL CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI LA CEL DE-AL VII-LEA CONGRES GENERAL AL SOVIETELOR ȘI PLANUL CUVÎNTĂRII ROSTITE LA ÎNCHIDEREA LUI . . . . . 474—476

*Planul cuvîntării rostite la închiderea congresului 476

Lista lucrărilor lui V. I. Lenin care n-au fost găsite pînă în prezent *(28 iunie—15 decembrie 1919)* . . . 479

Lista documentelor la a căror redactare a participat V. I. Lenin . . . . . 480—483

Adnotări . . . . . 484—537

Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin . . . . . 538—555

Indice de nume . . . . . 556—594

Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin . . . . 595—628

www.dacoromanica.ro

ILUSTRAŢII

V. I. Lenin vorbind din balconul Sovietului din Moscova în faţa muncitorilor comunişti mobilizaţi. — 16 octombrie 1919 . . . . . XXIV—1

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Marea iniţiativă". — 28 iunie 1919 3

Coperta broşurii lui V. I. Lenin „Scrisoare către muncitori şi ţărani cu prilejul victoriei asupra lui Kolceak". — 1919 . . . . . 152—153

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Economicul şi politicul în epoca dictaturii proletariatului". — 30 octombrie 1919 273

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Proiect de rezoluţie cu privire la politica internaţională". — 2 decembrie 1919 371

Manuscrisul lui V. I. Lenin „Planul unei broşuri despre dictatura proletariatului". — 1919 . . . . . 470—471

www.dacoromanica.ro

Dat la culeș 26.01.1966. Bun de tipar 01.06.1966. Apărut 1966. Hîrtie tipar înalt tip A de 63 g m², ft. 540×840/16. Coli editoriale 37,86. Coli de tipar 41,50. Planșe colorate 3. C.Z. pentru biblioteci 3 C 23 = R.

Tiparul executat sub comanda nr. 6063 60063 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

www.dacoromanica.ro

www.dacoromanica.ro